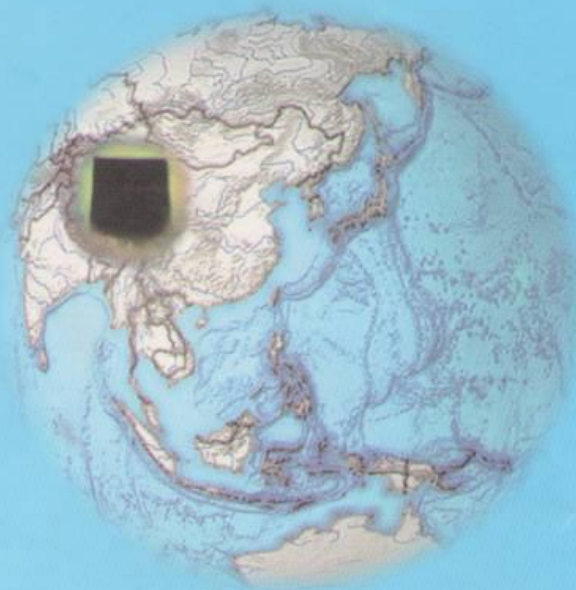


ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتى



الصَّحْجَةُ الْإِسْلَامِيَّةُ

مۇھەممەد قۇتۇپ

مۇندەرىجە

1. ئاپتورنىڭ تەرجىمىھالى (1)
2. كىرىش سۆز (1)
3. ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتى (1)
4. كىشىلەرگە ھۆكۈم قىلىش مەسىلىسى (128)
5. ھەرىكەت ئۇسۇلى (157)
6. رەھبەرنىڭ يوليورۇقىنى ئاڭلاش ۋە ئۇنىڭغا بويسۇنۇش (237)
7. لايىقەتلىك رەھبەرلىك (243)
8. جاھىلىيەت مەكتەپلىرىدە ئوقۇشقا بولامدۇ؟ (248)
9. بىز «جاھىلىيەت جەمىيىتى» دە قانداق ۋەزىپىلەرنى ئۆتەيمىز؟ (254)
10. بىز ئىسلامنىڭ ئىلغارلىق تەرەپلىرىنى سۆزلەپ، كىشىلەرنى ئىسلامغا قىزىقتۇرامدۇق؟ (261)
11. تەرەپپازلىق (280)
12. كەلگۈسىگە نەزەر (291)
13. ئىزاھاتلار (338)

ئاپتورنىڭ تەرجىمىھالى

1. مۇھەممەد قۇتۇبىنىڭ دەسلەپكى ھاياتى

مۇھەممەد قۇتۇب 1919-يىلى ئاپرىلدا ھاج قۇتۇب ئىبراھىم ئائىلىسىدە دۇنياغا كەلدى. ئۇلار بەش قېرىنداش بولۇپ، ئەڭ چوڭى نەفىسە قۇتۇب (1903-يىلى) ئۇنىڭ كىچىكى سەيىد قۇتۇب، ئۇنىڭ كىچىكى ئەمىنە قۇتۇب، ئۇنىڭ كىچىكى مۇھەممەد قۇتۇب، ئۇنىڭ كىچىكى ھەمىدە قۇتۇب ئىدى.*

مۇھەممەد قۇتۇب تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپنى پۈتتۈرگەندىن كېيىن ئەدەبىيات پاكولتىتىغا كىرىپ، ئەرەپ تىلى ۋە ئەرەپ ئەدەبىياتى ئۆگىنىشكە قىزىققان بولسىمۇ، بىراق ئاكىسى سەيىد قۇتۇبىنىڭ ئارزۇسى بويىچە ئىنگىلىز تىلى پاكولتىتىغا كىردى. ھەمدە قاھىرە ئۇنۋېرسىتېتىنىڭ ئەدەبىيات پاكولتىتىنى پۈتتۈرۈپ، مائارىپ ۋە پىسخۇلۇگىيە پەنلىرى بويىچە ئوقۇش پۈتتۈرۈش دىپلومى ئېلىش بىلەن بىرگە «باكلاۋېرلىق» ئۇنۋانىغا ئېرىشتى. مۇھەممەد قۇتۇب مائارىپ مىنىستىرلىگىدە ۋەزىپە ئۆتىدى.

2. مۇھەممەد قۇتۇبىنىڭ تۈرمىدىكى ئازاپ-ئوقۇبەت-لىرى.

مۇھەممەد قۇتۇبىنىڭ بېشىغا ئېغىر جاپا ۋە سىناقلار كەلدى.

* «20. ئەسەردىكى جاھىلىيەت» تە ئۈچ قىز قېرىنداشنىڭ ئىسمى خاتا ھالدا ئامە، پاتىمە ۋە ئائىشە دەپ يېزىلغان. ئوقۇرمەنلەرنىڭ ۋاقىت بولغىنىنى سورايمىز.

ئۇ ئىككى قېتىم «تاغۇت» لار * تەرىپىدىن تۈرمىگە قامالدى .
بىرىنچى قېتىم : ئۇ 1954-يىلى «مۇسۇلمان قېرىنداشلار»
نىڭ مىڭلىغان ئەزالىرى قاتارىدا قاماققا ئېلىندى . بىراق ئۇنىڭغا
ھۆكۈم كېسىلمەي بىر نەچچە يىل قامالغاندىن كېيىن قويۇپ
بېرىلدى .

ئىككىنچى قېتىم : ئۇ 1965-يىلى قاماققا ئېلىنغان بولۇپ ،
ئۇنىڭ بۇ قېتىمقى ئازاپ-ئوقۇبەت ۋە جاپا-مۇشەققەتلىرى ئالدىنقى
قېتىمقىدىن نەچچە ھەسسە ئېغىر بولدى . چۈنكى ئۇ ئاشۇ ھادىسىدە
قاماققا ئېلىنغان تۇنجى ئادەم بولۇپ ، ئۇنىڭ قامالغان ۋاقتى 1965-
يىلى 8-ئاينىڭ 2-كۈنى ئىدى . سەيىد قۇتۇب ئىنىسى مۇھەممەد
قۇتۇبنىڭ تۈرمىگە قامالغانلىقى ۋە ئۇنىڭ قەيەردىلىگىنى ئائىلىسىگە
ئۇقتۇرمىغانلىقىغا قارىتا نارازىلىق «خېتى» سۈنۈپ ، مىسىر باش
تەپتىشنىڭ -خۇسۇسەن ساقچى باشلىقى ئەھمەد راسخىنىڭ
تەكشۈرۈشىنى تەلەپ قىلدى . ھەمدە ئۇلارغا يازغان خېتىدە مۇنداق
دىدى : «ئەنگىلىيە ساقچىلىرى ئىنگىلىز مۇتەپەككۈرى «بىرتىراند
رۇسىل» نى قاماققا ئالغان چاغدا ئۇنىڭ قەيەردىلىگىنى ئائىلىسىگە
خەۋەر قىلغان . «رۇسىل» مۇتەپەككۈر بولسا ، «مۇھەممەد» مۇ
مۇتەپەككۈر ، ئۇنداقتا نىمىشقا ئۇنى ئائىلىسىگە خەۋەر قىلمايسىلەر ؟
« . . . يەتتە كۈندىن كېيىن ئۇلار سەيىد قۇتۇبنىڭ خېتىگە قارىتا ،
ئۇنى قاماققا ئالغانلىقى توغرىلىق جاۋاب بەردى .

مۇھەممەد قۇتۇب تۈرمىدە ئىنتايىن قورقۇنچلۇق ئازاپلارنى
بېشىدىن كەچۈردى . . . ھەتتا مۇھەممەد سوراق جەريانىدا ئۆلۈپ
كېتىپتۇ دېگەن خەۋەرلەر كەڭ تارقىلىپ كەتتى . كىشىلەر ئەمەلىي
ئەھۋالنى ئوقۇپ ، مۇھەممەدنىڭ تۈرمىدە تىرىك ئىكەنلىگىنى

* «تاغۇت» لار اللەنىڭ شەرئىتىگە قارشى تۇرغۇچىلار .

بىلگەندىن كېيىن ئۇنى «تىرىك شەھىد» دەپ ئاتىدى .
گەرچە مۇھەممەد قۇتۇب سوتلانمىغان ۋە قاماققا ئېلىش
توغرۇلۇق ھۆكۈم چىقىرىلمىغان بولسىمۇ ، بىراق ئۇ يەتتە يىل
ئەتراپىدا تۈرمىدە يېتىپ ، 70- يىللارنىڭ بېشىدا تۈرمىدىن چىقتى .

3 . مۇھەممەد قۇتۇب سەئۇدى ئۇنىۋېرسىتېتىدا
ئوقۇتقۇچى .

مۇھەممەد قۇتۇب تۈرمىدىن قويۇپ بىرىلگەندىن كېيىن ،
مەككە-مۇكەررىمگە جايلاشقان پادىشاھ ئابدۇل ئەزىز ئۇنىۋېرسىتېتى
- ھازىرقى «ئۇممۇل قورا» ئۇنىۋېرسىتېتى - بىلەن شۇ جايدا
ئوقۇتقۇچىلىق قىلىپ بېرىش توغرىلۇق توختام ئىمزالىدى .
مۇھەممەد قۇتۇب 1972-يىلدىن بۇيان تا ھازىرغىچە ئاشۇ مەكتەپتە
ئوقۇتقۇچىلىق قىلىپ كېلىۋاتىدۇ .

مۇھەممەد قۇتۇب تۈرمىدىن چىقىپ توي قىلدى ، بۇ چاغدا
ئۇنىڭ يېشى ئەللىكتىن ھالقىپ كەتكەن ئىدى . ئۇنىڭ بىر قانچە
بالىسى بولۇپ ، ئەڭ چوڭىنىڭ ئىسمى «ئۇسامە»

4 . مۇھەممەد قۇتۇب ئاكىسى سەيد قۇتۇبىنىڭ
«ئوقۇغۇچىسى» .

سەئىد قۇتۇبىنىڭ ئەدەبىيات پەنلىرى ساھەسىدىكى ئۇستازى
«ئابباس مەھمۇد ئۇقاد» بولۇپ ، مۇھەممەد قۇتۇبىنىڭ ئۇستازى
ئەدەبىيات پەنلىرى بويىچە تالانتلىق يازغۇچى «ئىبراھىم
ئابدۇلقادىر مازىنى» ئىدى . چۈنكى مۇھەممەد قۇتۇب «ئىبراھىم»
نى ھازىرقى زامان ئەدىپلىرى ئىچىدىكى ئەڭ تالانتلىق كىشى دەپ

قارايتتى .

شۇنداقتىمۇ مۇھەممەد قۇتۇبىنىڭ ھەقىقىي ئۇستازى يەنىلا ئۇنىڭ ئاكىسى سەيىد قۇتۇب ئىدى . چۈنكى ئاكىسىنىڭ ئوبرازى ئۇنىڭ قەلبىدە ئالاھىدە ئورۇن تۇتاتتى .

مۇھەممەد قۇتۇب تۇنجى ئەسىرى - «كىچىك پىلىيەتۇنلار» ناملىق كىتاپنى ئاكىسىغا تەقدىم قىلدى . ئۇ كىتاپنىڭ كىرىش سۆزىدە ئاكىسىغا ئاتاپ يازغان بېغىشلىمىسىدا مۇنداق دەيدۇ : «ماڭا ئوقۇش ۋە يېزىشنى ئۆگەتكەن ، ئۆسمۈرلۈك چاغلىرىمدىن باشلاپ ماڭا چوڭقۇر مېھرى بىلەن كۆڭۈل بۆلگەن ؛ ماڭا دادا ، قېرىنداش ھەم دوست بولغان ئاكىمىنىڭ مەندىن كۈتكەن ئۈمىدىنى ئاقلاش ئۈچۈن بۇ كىتابنى ئاكىمغا تەقدىم قىلىمەن»

5. مۇھەممەد قۇتۇبىنىڭ ئىلمىي نەتىجىلىرى

مۇھەممەد قۇتۇبىنىڭ ئەدەبىي نەتىجىلىرى خېلى بۇرۇنلا جامائەت بىلەن يۈز كۆرۈشكەن . ئۇ ئەدەبىياتقا كۆڭۈل بۆلۈشكە باشلىغاندىن تارتىپ ماقالە يېزىشقا كىرىشكەن بولۇپ ، ئۇنىڭ بىر قىسىم ماقالىلىرى «رسالە» ۋە «مەدەنىيەت» قاتارلىق داڭلىق ئەدەبىي ژورناللاردا ئېلان قىلىنغان .

شۇنداقلا ئۇ ياش ۋاقىتلىرىدا شېئىرىيەت بىلەنمۇ شۇغۇللانغان بولۇپ ، ئۇنىڭ كۆپلىگەن قەسىدىلىرى «رسالە» ۋە «مەدەنىيەت» تە ئېلان قىلىنغان بولسىمۇ ، بىراق ئۇ ئۇزاق ئۆتمەي شېئىرىيەت بىلەن شۇغۇللىنىشتىن قول ئۈزگەن .

ئۇنىڭدىن كېيىن مۇھەممەد قۇتۇب ئىسلامى ئىدىيە تەرەپكە يۈزلەنگەن بولۇپ ، ئىسلامى كىتاپلارنى يېزىش ۋە تەتقىقات بىلەن شۇغۇللاندى . ھەمدە ئۇ نىشانى ئېنىق ، سالىمىي زور ئىسلام

كىتابلىرىدىن نەچچە ئون پارچە كىتاب يازدى .

تۆۋەندىكىلىرى ئۇنىڭ بىر قىسىم كىتاپلىرىنىڭ تەزىملىكى :

- 1 . ماتىرىيالىزىمچىلار بىلەن ئىسلام ئوتتۇرىسىدىكى ئىنسان
بۇ ئاپتورنىڭ ئىسلام ھەققىدە يازغان تۇنجى كىتابى بولۇپ ،
1951-يىلى نەشىر قىلىنغان ، ئاپتور بۇ كىتابنى شۇنىڭدىن كېيىن
يازغان باشقا كىتاپلىرىنىڭ ئاساسى دەپ قارايدۇ .
- 2 . خاتا چۈشەندۈرۈلگەن ئىسلام .
- 3 . رۇھىيەت ۋە جەمىيەت .
- 4 . پەيغەمبەردىن چاقىنغان نۇرلار .
- 5 . ئەنئەنە كۆرىشى .
- 6 . ئىسلامنىڭ تەربىيە يولى (1-قىسىم) .
- 7 . ئىسلام سەنئىتىنىڭ پىرىنسىپلىرى .
- 8 . ئىنسانىيەت ھاياتىدىكى تەرەققىيات ۋە تۇرغۇنلۇق .
- 9 . ئىنسانىيەت روھىيىتى ھەققىدە تەتقىقاتلار .
- 10 . 20-ئەسىردىكى جاھىلىيەت .
- 11 . بىز مۇسۇلمانمۇ ؟

مۇھەممەد قۇتۇب تۈرمىدىن قويۇپ بېرىلگەندىن كېيىن
ئۇنىۋېرسىتېتتا تۇرۇش جەريانىدا يەنە بىر قانچە پارچە كىتابلارنى
يازدى . بۇ كىتاپلار ئاپتورنىڭ قەلىمى تازا پىشقان مەزگىللەردە
يېزىلدى .

- 1 . قۇرئان ھەققىدە تەتقىقاتلار .
- 2 . ئىسلامنىڭ تەربىيە يولى (2-قىسىم)
- 3 . بىزنىڭ ھازىرقى رىئالىيىتىمىز («ئىسلام ئويغىنىش

ھەركىتى» نىڭ ئالدىنقى قىسمى)

4 . تۈزىتىشكە تىگىشلىك چۈشەنچىلەر .

5 . ھازىرقى زاماندىكى ئىدىيىۋى ئېقىملار .

يۇقارقىلاردىن باشقا ئاپتور يەنە «شەرىقشۇناسلار ۋە ئىسلام»
«ئىسلام تارىخىنى قانداق يازىمىز» دىگەن ئىككى پارچە كىتاپنى
نەشرگە تاپشۇرغانلىقىنى ئېلان قىلدى .

ئۇستاز مۇھەممەد قۇتۇب ھازىر ئىسلام دەۋەتچىلىرى ۋە
پائالىيەتچان مۇتەپەككۇرلارنىڭ ئەڭ ئالدىنقىسى (بېشى)
ھېساپلىنىدۇ . ئۇ ئىسلام دۇنياسىنىڭ ئىچى ۋە سىرتىدىكى
كۆپلىگەن ئىسلام قۇرۇلتايلىرىغا قاتنىشىپ ، كۆپلىگەن ئىسلام
تەتقىقات نەتىجىلىرىنى تەقدىم قىلدى ، ھەمدە نۇرغۇنلىغان
قىممەتلىك ئىسلام لىكسىيىلىرىنى سۆزلىدى .

6 . سەيىد قۇتۇبنىڭ ئىنىسى مۇھەممەد قۇتۇبقا بەرگەن

باھاسى :

سەيىد قۇتۇب ئىنىسىنى ئۆزىنىڭ كېيىنكى ئىز باسارى دەپ
ھېسابلىغاچقا ، ئۇنىڭغا ئالاھىدە نەزىرى بىلەن قارايتتى . ئۇ
«نامەلۇم ساھىل» ناملىق شېئىرلار توپلىمىنى نەشر قىلغان چاغدا ،
ئۇنى ئىنىسى مۇھەممەد قۇتۇبقا تەقدىم قىلدى . ئۇ ئىنىسىغا ئاتاپ
يازغان بېغىشلىمىسىدا مۇنداق دەيدۇ :

«ئىنىم سەن سۆز كەبى ھەرىپلەر ئارا ،

ھىسلاردىن چاقنايدۇ سىرلىق مۇئەمما .

مۇزىكا تىمسالىدۇر ئاۋازى ئۇنىڭ ،

چاڭقاق دىل قانىدۇ مۇڭلۇق كۈيى بار .

شۇ ئۇلۇغ ئارزۇ ھەم ئارمانلىرىمنىڭ ،
سۈرىتى سەن ئىدىڭ قەلبىم قېتىدا .

سەپىرىم بەك ئۇزاق داۋانلىرى كۆپ ،
غېمىم يوق چۈنكى سەن غايەم يېنىمدا .

ھاياتىم قىسقا دەپ ئۈزمىدىم ئۈمىد ،
چۈنكى سەن كېلىسەن مىڭىپ ئىزىمدا .

ئوغلۇم سەن دوستۇم سەن ئۈزۈلمەس رىشتە ،
ياشىسام قەلبىڭدە مېھرىڭ بېتىدا»

دىمەك ، سەيىد قۇتۇبىنىڭ ئارزۇسى مۇھەممەد قۇتۇب ئارقىلىق
ئەمەلگە ئاشتى . اللە ئۇنىڭ ئۆمرىنى ئۇزۇن قىلدى . ئاكىسىغا
ئىز-باسسار بولۇپ ، ئۇنىڭ ھاياتىدىكى ئىش-ئىزلىرىنى
داۋاملاشتۇردى . ئىدىيە ۋە پىكىردە ئاكىسىغا ۋارىسلىق قىلدى .
ئاپتونىڭ ئەمگىكى ئۈچۈن ، اللەدىن ئۇنىڭ مۇكاپاتىنى تولۇق
بېرىشىنى سورايمىز . ئامىن !

- تەرجىماندىن .

كىرىش سۆز

ئىسلام دۇنياسىغا پارلاق نۇر چاچقان ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتى 20-ئەسىرنىڭ كېيىنكى يېرىمىدىكى ئەڭ زور ئىنسانى ھادىسە سۈپىتىدە مەيدانغا كەلدى. پاك ئىسلام بۇلىقىنى مەنبە قىلىش ئاساسىغا قۇرۇلغان بۇ ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتى قۇرئان، ھەدىس ۋە «سەلەف ئۇمىتى»* نىڭ تۇتۇپ ماڭغان «يول» لىرىنى ئالاھىدە پىراگرامما ۋە يۈكسەك نىشان قىلدى. بۇ ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتىنى يەرشارىنىڭ ھەرقايسى جايلىرىدىكى، مۆتىمىنلەر توپىغا قوشۇلىۋاتقان پىداكار ئوغۇل-قىز ياشلار جانلاندۇرۋاتىدۇ. ئۇلار اللەنىڭ كىتابىغا قايتىش ۋە اللەنىڭ شەرئىتىنى ھۆكۈمران قىلىشقا چاقىرىۋاتىدۇ. ئۇلار جانلىرىنى، ماللىرىنى، پۈتكۈل ۋاقتىنى، ياشلىق باھارىنى ۋە بارلىق ھاياتىنى اللەنىڭ سۆزىنى ئۈستۈنلۈككە ئىگە قىلىش يولىغا تەقدىم قىلىۋاتىدۇ. ئۇلار اللەنىڭ ۋەدىسىگە ئىشەنگەن ھالدا ئازاپ-ئوقۇبەت، سۈرگۈنلۈك ۋە ھەرخىل جازالارغا بەرداشلىق بېرىۋاتىدۇ. ئۇلار شەھەرلەر، ئەسىرلەر ۋە ئازاپلىنىۋاتقانلارنىڭ غەلبە يولىدىكى «بەلگە» لەر ئىكەنلىكىگە كەسكىن ئىشىنىدۇ. ئۇلار يەنە شۇنىڭغا ئىشىنىدۇكى، «يول» شوخا-تىكەنلەر بىلەن تولغان، ھەرگىزمۇ قىزىل گۈللەر بىلەن پۈركەنلەن ئەمەس!

ئىسلام ئىدىيىسى ھىدايەت، نۇر ۋە توغرا تەسەۋۋۇر بۇلاقلىرىدىن ئېتىلىپ چىققان تۈنجى يېڭى ئىدىيىۋى يۈزلىنىش بولۇپ، ئۇ ھازىرقى زامان ياۋرۇپا مەدەنىيىتى ئۇنىڭدىن قېنىپ ئىچىۋاتقان ۋە ئاخىرقى ھېساپتا پۈتكۈل ئىنسانىيەت ئىدىيىسىگە

* ھىجرىيە بىرىنچى ئەسىردىن ئۈچىنچى ئەسىرگىچە ياشىغان مۇسۇلمانلار-ساھابىلار، تاپشۇنلار ۋە 2-ئەۋلات تاپشۇنلارنى كۆرسىتىدۇ.

ھۆكۈمرانلىق قىلىشنى جاكالىغان (غەرىپنىڭ) ئىدىيە ۋە تەسەۋۋۇر بۇلاقلىرىدىن كەسكىن ئايرىلىپ تۇرىدۇ. نۆۋەتتە بىر قىسىم زاۋال تاپقان مەدەنىيەت ئىگىلىرى (غەرىپ ئالدىدا) ئۆزىنىڭ ئىتائەتمەنلىكىنى بىلدۈرمەكتە. بەلكى ئاشۇ يېڭى مەدەنىيەت ھامىلىرى بىلەن قۇدا-باجلىق مۇناسىۋىتى ئورنۇتۇش ئۈچۈن ئۇلارنىڭ ئىدىيە بۇلاقلىرىغا ئۆزىنى ئاتماقتا! ئەپسۇسكى ئاشۇ مەدەنىيەت ئىگىلىرى ئىچىدىن «يېڭى گۈللىنىش» نىقاۋى ئاستىدىكى (ئاتالمىش) ئىسلام ئىدىيىسىنىڭ ۋەكىللىرى ئوتتۇرىغا چىقىۋاتىدۇ.

ئەبۇل ئەلا مەۋدۇدى، ئەبۇل ھەسەن نەدىۋى، سەيدىقۇتۇب، مۇھەممەد قۇتۇب ۋە ئۇلاردىن باشقا ئۇلۇغ ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتىنىڭ بايراقدارلىرىنىڭ ئەسەرلىرى يېڭى (ئىسلام) مەدەنىيەتنى قۇرۇش ئۈچۈن، يېڭى بىر ئەۋلات كىشىلەرنىڭ مەيدانغا كېلىدىغانلىقىنى جاكالىدى. بۇ يېڭى مەدەنىيەت (ئىسلام مەدەنىيەتى) ھازىرقى زامان ياۋرۇپا مەدەنىيىتىگە قارىتا قوغدىنىش پوزىتسىيىسى تۈتۈپلا قالماستىن، بەلكى ئۇنىڭغا قارىتا توغرا ھۇجۇم ۋە ھەققانى تەنقىد مەيدانىدا تۇرىدۇ. بۇ چاغدا ھۆكۈمران (غەرىپ) مەدەنىيەتنى ئالدىدىكى روھى مەغلۇبىيەتتىن ئومۇميۈزلۈك قۇتۇلغان ئىسلام مەدەنىيەتى بىناسىنىڭ تۆۋرۈكلىرى مۇستەھكەم بولىدۇ.

مۇشۇ يوليورۇقلارغا ئاساسلانغاندا، بۈگۈنكى شارائىتلارنى ئىسلاھ قىلىشتا بۇ ئۇلۇغ ھەرىكەتنىڭ ئۆزگىچە «غەم» لىرىنىڭ بولىشى ئەجەپلىنەرلىك ئەمەس! . . . شۇ سەۋەبتىن بۇ زور ئىسلامى جانلىنىش ھەرىكىتىگە كۆڭۈل بۆلۈش، ئۇنى كۈچەپ تەشەببۇس قىلىش ۋە ئۇنىڭ چۆل-باياۋانلاردا گاڭگىراپ يۈرمەسلىكى ئۈچۈن ئۇنى توغرا يولغا يېتەكلەشنىڭ جىددىي ئىپتىياجى تۇغۇلدى.

مۇھەممەد قۇتۇب ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتىنىڭ ۋەكىلى ۋە بايراقدارلىرىدىن بىرى. ئۇ كۈتۈپخانىلارنىڭ كەينىدىن، قۇرۇلتاي زالىرىنىڭ ئارقىسىدىن ئەمەس، بەلكى ئىسلام جەڭگاھىدىن ۋە ئۇنىڭ ھەقىقىي مەيدانىدىن كەلگەن ئۇلۇغ ئىسلام مۇتەپەككۈرى، ئۇنىڭ ئەسەرلىرى ئىسلام ياشلىرىنىڭ كۈچلۈك ئالقىشىغا ئېرىشمەكتە ھەمدە ئۇنىڭ «بۇ خىل روھى ئالاھىدىلىگى» كىتاپخانلارنى ئۇنىڭ ئەسەرلىرىنى ئاسان چۈشىنىش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلماقتا.

بۇ كىتاپتا مۇھەممەد قۇتۇب ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتىنىڭ كۆرۈنۈشلىرىنى ئوتتۇرىغا قويدۇ ھەمدە ئىسلام ھەرىكىتى ئالدىدا توساق پەيدا قىلىۋاتقان بىر تۈركۈم مەسىلىلەر، ئىدىيىۋى ۋە ھەرىكەت قىيىنچىلىقلىرى ھەققىدە توختىلىپ ئۆتتىدۇ. بۇ قىيىنچىلىقلارنىڭ بەزىسى ئىسلام خىزمىتىنىڭ كەلگۈسىگە تەھدىت پەيدا قىلىۋاتقان «تۆت كوچا ئېغىزى» نى شەكىللەندۈرىۋاتىدۇ. ئويلىشىمچە بۇ ئۇلۇغ يازغۇچىمىز بۇ مۇرەككەپ قىيىنچىلىقلارنى تەھلىل قىلىشتا مۇۋەپپىقىيەت قازاندى. ھەمدە قاراملىق ياكى يەڭگىلەنكەنلىكتىن خالى ھالدا ئۇنىڭ ھەل قىلىش ئۇسۇللىرىنى ئوتتۇرىغا قويدى.

مەن ئاخىرىدا كىتاپخاننىڭ ئاپتۇر كىتابىنىڭ ئاخىرىدا ئالاھىدە ئەھمىيەت بېرىپ يازغان كەلگۈسى ھەققىدىكى قاراشلىرىنى - «كەلگۈسىگە نەزەر» دېگەن بۆلۈمىنى - چوڭقۇر مۇلاھىزە قىلىشنىڭ زۆرۈرلىكىنى تەكىتلەيمەن.

اللە مەقسەتنى ئەمەلگە ئاشۇرۇپ بەرگۈچىدۇر.

- × × × -

- نەشرىياتتىن

ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتى

ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتى ① اللە تەرەپتىن بەلگىلەنگەن بىر ۋاقىتتا مەيدانغا كەلدى . . . بىراق بۇ كۆپلىگەن كىشىلەر ئۈچۈن زور تاساددىبىلىق بولۇپ تۇيۇلدى !
لېكىن ئۇ راستىنلا تاساددىبىلىقمۇ ؟

ئىسلامنىڭ ئىچىدە تۇرۇپ بۇنىڭدىن تاساددىبىلىق ھېس قىلغان كىشىلەر ئاخىرقى ھېساپتا ئۆزلىرىنىڭ ئاساسلىق يۈزلىنىشىنى ئىسلامدىن غەرىپ مەدەنىيىتىگە ئۆزگەرتكەن ۋە ئىسلام كەلمەسكە كەتتى دەپ قاراپ ، بىردىنلا ئىسلامغا ئارقىسىنى قىلغان كىشىلەردۇر . ئۇلار كەلگۈسى ئەۋلاتلارنىڭ يېتەكچىلىرى-ئاتالمىش «زىيالىيلرى»- بولۇپ ، بۇ ئەۋلاتلار ئاخىرقى ھېساپتا ئۆتمۈشنىڭ بارلىق بويوتتۇرۇقلىرىدىن ئازات * بولۇپ ، ئاخىرقى تىنىققىچە ئازاتلىق يولىدا ماڭىدۇ .

ئەمما ئىسلامنىڭ سىرتىدا تۇرۇپ ، بۇنىڭدىن تاساددىبىلىق ھېس قىلغان كىشىلەر ئىسلام ئۇمىتىنى بارلىق ۋاستىلار بىلەن ئىسلامدىن يىراقلاشتۇرۇش ئۈچۈن ، بىر نەچچە ئەسىردىن بىرى شەيتانلارنىڭ رولىنى ئالغان كىشىلەر بولۇپ ، ئۇلار ئەمەلىيەتتە ئەۋلاتلارنىڭ تەدبىرىجى ھالدا ئىسلامدىن يىراقلاۋاتقانلىقىنى ، ھەر بىر ئەۋلاتنىڭ ئەسلى يۆلىنىشىدىن ئىلگىرىكىگە قارىغاندا تېخىمۇ بەكرەك يىراقلاپ كېتىۋاتقانلىقىنى كۆردى . شۇنىڭ بىلەن ئۇلار - ئادىمىيلىك تەسەۋۋۇرى بويىچە - ئىسلام ئۇمىتى ئىسلامدىن بىر پۈتۈن چىقىپ كەتتى . . . ئۇلار مەڭگۈ ئىسلامغا قايتىپ كەلمەيدۇ دەپ ئويلاپ قالدى .

بىراق ئىسلامنىڭ ئىچى ۋە سىرتىدىكى بۇ ئادەملەر نۇرغۇن ھەقىقەتلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالغان زور بىر ھەقىقەتتىن خەۋەرسىز

* ئىسلامنىڭ ھەر تۈرلۈك كۆرسەتمە ۋە يوليۇرۇقلىرىدىن-دەمەكچى

قالدى . بۇ ھەقىقەت ئۇلارنىڭ پەرەزلىرىگە بويسۇنمايدۇ . ئۇلارنىڭ ئوي-خىيالى بۇ ھەقىقەتنى بىلىپ يېتەلمەيدۇ . چۈنكى اللە ئۇلارنىڭ قەلبىنى بۇ ھەقىقەتنى چۈشىنىشتىن مەھرۇم قىلدى . ئۇلارنىڭ قۇلاقلىرىنى گاس قىلىۋەتتى .

ئۇلار دەسلەپتە مۇشۇ كەڭرى كائىناتنىڭ ئىشلىرىنى باشقۇرىۋاتقان كۈچنىڭ ئۇلار ياكى ئۇلاردىن باشقا ئىنسانلار ئەمەس بەلكى اللە ئىكەنلىگىنى قەتئىي بىلەلمىدى .

«اللە خالىغان ئىشنى ئەمەلگە ئاشۇرۇشقا قادىردۇر . لېكىن ئىنسانلارنىڭ تولىسى بۇنى ئۇقمايدۇ» (12: 21)

«پەرۋەردىگارنىڭ خالىغان (مەخلۇقاتنى) يارىتىدۇ . خالىغان ئادەمنى (پەيغەمبەرلىككە) تاللايدۇ . تاللاش ھوقۇقى ئۇلاردا ئەمەس» (28: 68)

«اللە ئاسمانلارنى ۋە زېمىننى يوقتىن بار قىلغۇچىدۇر . بىر ئىشنى ۋۇجۇدقا كەلتۈرۈشنى ئىرادە قىلسا «ۋۇجۇدقا كەل» دەيدۇ-دە ، ۋۇجۇدقا كېلىدۇ» (2: 117)

بارلىق دۈشمەنلەر سۈيقەست قىلغان تەقدىردىمۇ ، اللە بۇ دىننىڭ -ئىسلامنىڭ - قىيامەتكىچە يەر شارىدا مەۋجۇت بولۇپ تۇرىدىغانلىقىنى ئېنىق بەلگىلىدى .

«ئۇلار اللەنىڭ نۇرىنى ئېغىزلىرى بىلەن ئۆچۈرۋەتمەكچى بولىدۇ . كاپىرلار يامان كۆرگەن تەقدىردىمۇ ، اللە ئۆزىنىڭ نۇرىنى مۇكەممەل قىلغۇچىدۇر . مۇشرىكلار يامان كۆرگەن تەقدىردىمۇ اللە ھەق دىننى بارلىق دىنلار ئۈستىدىن غالىپ قىلىش ئۈچۈن پەيغەمبىرىنى ھىدايەت ۋە ھەق دىن بىلەن ئەۋەتتى» (9-8: 61)

ئۇلار ئىككىنچى قېتىمدا شۇنى ئەستىن چىقىرىپ قويدىكى ،

ئىنسانلارنى ئۇلارنىڭ دىندىن ئازدۇرۇش ئۈچۈن ، دىن دۈشمەنلىرى زەھەرلىك قوللىرىنى سۈنۈشتىن ئىلگىرى ئىسلام رايونلىرىدىكى كىشىلەر تولۇق ئون ئىككى ئەسىر مۇشۇ دىن بىلەن بىرگە ياشىدى ھەمدە دىن ئۇلارنىڭ ھېس-تۇيغۇسىغا ئارلىشىپ كەتتى . نەتىجىدە دىن ئۇلارنىڭ ھاياتى ۋە ئىدىيىسىگە ياشاش ۋە ئۆلۈش نىشانىغا

ئايلاندى بەلكى ئۇلارنىڭ تەبىي يۈرەك سوقۇشىغا ئايلىنىپ كەتتى .
گەرچە ئۇلار بىر مەزگىل بۇ دىندىن بىخەۋەر قالغان بولسىمۇ ،
بىراق ئۇلارنىڭ دىنىغا قايتىپ كېلىشى ھەرگىز ئەجەپلىنەرلىك
ئەمەس ، بەلكى ئەجەپلىنەرلىك بولغىنى ئۇلارنىڭ كۈنسىرى دىندىن
يىراقلىشىپ ، ئۇنىڭدىن يۈز ئۆرۈشى ! . . . بولۇپمۇ ئۇلارنىڭ
مۇشۇ يىراقلىشىش ئۈستىدە چىڭ تۇرۇپ ، ئۆزىنىڭ تەبىي يۈرەك
سوقۇشىغا قايتىپ كىلەلمەسلىكى تېخىمۇ ئەجەپلىنەرلىك ! . . .

ئۇلار غەپلەت ئىچىدە - بۇ دىننىڭ «ھەق دىن» ئىكەنلىكىدىن
بىخەۋەر قالدى . . . ئۇلارنىڭ «دىن كەلمەسكە كەتتى . ئۇ ئىلىم
بىلەن سېھرى ئوتتۇرىسىدا ۋاستىلىق رول ئوينايدۇ ، ئاخىرقى
ھېسابتا دىن ئىلمى ، مەدەنىي ۋە تېخنىكا تەرەققىياتىغا ئورۇن
بوشاتتى» . . . دەيدىغان سەپسەتلىرى بۇ دىنغا ئۇيغۇن كەلمەيدۇ .
بۇ يالغان سەپسەتلەر - چىركاۋلار خالىغانچە ئۆزگەرتىپ ،
سەتلەشتۈرۈۋەتكەن ياۋرۇپا جاھىلىيىتىنىڭ دىنىغا ئۇيغۇن
كەلسىمۇ ، بىراق ئۇنىڭ تۈپ يىلتىزىنى اللە ئۆزى قوغداۋاتقان بۇ
ھەق دىنغا قەتئىي ئۇيغۇن كەلمەيدۇ . چۈنكى بۇ دىن ئۆزگەرتىش
ۋە ئالماشتۇرۇشنى قوبۇل قىلمايدۇ . ئىنسانلار گەرچە «يول»
ئارىلىقلىرىدا قىسمەن ئېغىپ كېتىشكە گىرىپتار بولغان بولسىمۇ ،
بىراق ئۇلار ھەر بىر مىنۇتتا ئۆزلىرىنىڭ اللە تەرەپتىن
قوغدىلىۋاتقان توغرا ئاساسىغا - دىنغا - قايتىپ ، ھايات مۇساپىسىنى
توغرىلىۋېلىش ئىمكانىيىتىگە ئىگە بولالايدۇ . . . دىن ئىنسان
تەبىئىتىنىڭ دىنى بولۇپ ، اللە بۇ دىننى ساغلام تەبىئەت بىلەن
بىردەكلىككە ئىگە قىلىپ ياراتقان ، چۈنكى بۇ دىن ئىنسان
تەبىئىتىنىڭ خاراكتىرىغا تامامەن ئۇيغۇن كېلىدۇ . ئىنسان
تەبىئىتى بۇزۇلغان چاغدا ، ئۇنىڭ ئېغىپ كېتىشلىرىنى تۈزلەپ
قويالايدۇ .

گەرچە بىر تۈركۈم ئىنسانلار كاپىر ۋە ئاتىزىمچى بولۇپ ،
قانداقتۇ بىر سەۋەپ تۈپەيلىدىن پەرۋەردىگارىنىڭ بۇيرىقىدىن چىقىپ
كەتكەن بولسىمۇ ، بىراق بۇ پۈتكۈل ئىنسانلارنىڭ مەلۇم

مەزگىللەردە ئۇنىڭغا يۈزلىنىشى ۋە ئاشۇ يۈزلىنىشتە چىڭ تۇرۇشى ئىنسان تەبىئىتىدىكى مەسىلە ئەمەس . شۇنداقلا مۇسۇلمانلار - ھەق دىن ئىگىلىرى - گەرچە مەلۇم مەزگىل دىننىڭ ماھىيىتىدىن ئېغىپ كەتكەن بولسىمۇ ، بىراق ئۇلارنىڭ ئاشۇ خىل ئېغىشقا گىرىپتار بولۇشى ھەرگىزمۇ مۇقەررەرلىك ئەمەس ! دىمەك ، ئاتىزىمچىلىق چىركاۋلار ھۆكۈمرانلىق قىلىۋاتقان دۇنيادا پەيدا بولدى . ئۇنىڭ پەيدا بولۇشى قانداقتۇ دىننىڭ تەبىئىتىدىن ياكى ئىنسانلارنىڭ تەبىئىتىدىن ۋە ياكى دىننىڭ تارىخى رولىنىڭ ئاخىرلاشقانلىقى سەۋەبىدىن بولماستىن ، بەلكى چىركاۋلار ئىنسانلارغا اللەنىڭ دىننىڭ ئورنىدا ھاياتقا يارمايدىغان ، ھاياتلىقنىڭ ھەرىكەت ، تەرەققىيات ۋە ئىلگىرىلىشىشىگە يول قويمايدىغان ھەمدە ئىلمىي ھەرىكەتنىڭ مۇكەممەل تەرەققىي قىلىشى تۈگۈل ، مەۋجۇت بولۇپ تۇرۇشىغىمۇ رۇخسەت قىلمايدىغان باشقا بىر دىننى تەقدىم قىلغىنى ئۈچۈندۇر ۋاھالەنكى ئىلىم ئىنسانلار مەۋجۇدىيىتى ئۈچۈن مۇھىم بولغاندىن باشقا ، اللە ئىنساننى مەقسەت قىلىپ ياراتقان خەلىپىلىك ۋەزىپىسىنىڭ بىر قىسمى سۈپىتىدە زىمىننى گۈللەندۈرۈشنىڭ ئەڭ زۆرۈر ئېھتىياجىدۇر .

قانداق بولۇشتىن قەتئىينەزەر ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتى اللە تەرەپتىن بەلگىلەنگەن بىر ۋاقىتتا مەيدانغا كەلدى گەرچە ھەرقايسى جايلاردا ، كىشلەر بۇنىڭدىن تاسادىبىلىق ھېس قىلىۋاتقان بولسىمۇ ! . . . ②

× × ×

ئىنسانلار - ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتىدىن ئىلگىرى - ئومومىيۈزلۈك ھالدا مۇنداق ئىككى گورۇھقا بۆلۈنۈپ كەتكەن بولۇپ ، ئۇلار بىر-بىرىدىن پۈتۈنلەي يىراق ھەمدە ئۇلارنىڭ ئارىسىدا ھېچقانداق مۇناسىۋەت يوق ئىدى . گەرچە ئۇلارنىڭ ئارىسىدا ناملار ئوخشاپ قالسىمۇ ، بىراق ئۇلار گويا بىر-بىرىدىن ئايرىلغان ئىككى مىللەت ئىدى .

(1) ئەنئەنىۋى «دىندارلار» گوروھى : ئۇلارنىڭ ئاساسلىق ۋەكىللىرى ئەزەھەر ئۇنۋېرسىتېتىنى پۈتتۈرگەن مۇسۇلمان زىيالىيلار بولۇپ ، ئۇلار يەنە «توپان» * غا قارىشى ئۆزلىرىنىڭ «ئىسلامى ئەنئەنىسى» نى ساقلاپ قالغان شەھەر ئاھالىسىنىڭ پىشقەدەملىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ . گەرچە ئۇلار ئۆزلىرىنى ئاشۇ تۇپاندىن قۇتقۇزۇش ئۈچۈن جەمئىيەتتىن چەتنەپ تۇرغان بولسىمۇ ! . . . شۇنداقلا ئۇلار تېخى ۋەيران قىلغۇچى دولقۇننىڭ ھۇجۇمىغا ئۇچرىمىغان يېزا ئاھالىسىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ . بۇ يېزا ئاھالىسى بىر نەچچە ئەسىردىن بېرى قىلچە ئۆزگەرمىگەن ھالدا ئۆز ئەنئەنىسىنى قاتتىق ساقلاپ كەلگەن بولسىمۇ ، بىراق ھەر قانداق يۈزلىنىشكە قارىتا ئۇلارنىڭ ئېڭى تولىمۇ تۆۋەن بولۇپ ، ئۇلارنىڭ نەزىرىدىكى «دىن» مازايى-ماشايىلار ، كارامەت ۋە ئەۋلىيالار . . . «ئەنئەنىلەر» بولۇشتىن ھالقىپ كېتەلمەيدۇ .

(2) غەرىپ مەدەنىيىتىگە «چوقۇنغۇچىلار» : ئۇلار غەرىپ مەدەنىيىتى ئىسلام دۇنياسىنى بارلىق كېسەللەردىن قۇتقۇزۇشنىڭ بىردىنبىر يولى ، ئىسلام دۇنياسىنىڭ ئاساسلىق «كېسىلى» ساقايماس كېسەل ۋە چارىسىز قىيىنچىلىق دەپ قارالغان مەدەنىي قالاڭلىق ، بۇ كېسەل دەرھال داۋالاشقا مۇھتاج . ياخشى ، يامان دەپ تۇرماستىن- گەرچە زىيانلىق بولسىمۇ- غەرىپ مەدەنىيىتىنى تەلتۈكۈس قوبۇل قىلىش كېرەك .

تاھا ھۈسەيىن** ئېيتقاندەك بۇنىڭدىن باشقا ئامال يوق دەپ قارىدى . بۇ گوروھ «دىن» غا قارىتا ئىككى تۈركۈمگە بۆلۈنۈپ كەتكەن بولۇپ ، بىرىنچى تۈركۈمدىكىلەر ياۋرۇپا تاشلىۋەتكەندەك

* غەرىپ مەدەنىيىتى دېمەكچى .

** مىسىرلىق غەرىپپەرەس يازغۇچى ۋە ئەدىب

دىنى بىر پۈتۈن چۆرۈپ تاشلاش كېرەك . چۈنكى دىن قالاقلق ۋە بارلىق كېسەللەرنىڭ سەۋەبى دەپ قارايدۇ . ئىككىنچى تۈركۈمدىكىلەر دىن «ئۆز ئورنىدا» ساقلىنىپ قالسا بولىدۇ . ئۇ بۇنىڭدىن ھالقىپ كەتمەسلىكى كېرەك ! دىن بەندە بىلەن پەۋەردىگار ئوتتۇرىسىدىكى خۇسۇسىي ئالاقە . ئۇنىڭمۇ ئورنى قەلب بولۇپ ، رىئال تۇرمۇش بىلەن ھېچقانداق مۇناسىۋىتى يوق شۇڭلاشقا «دىن» اللە ۋە ئاخىرەت ھەققىدىكى ئېتىقاد بولۇشى كېرەك . ئىبادەت شۇئارلىرى بولۇشى كېرەك . بىراق ئۇ بۇنىڭدىن ئېشىپ چۈشمەسلىكى ، ھاياتنىڭ سىياسىي ، ئېقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي ئىشلىرىدىن ھېچبىرىگە ئارلاشماسلىقى كېرەك . شۇنداقلا ئۇنىڭ «تەرەققىي قىلىۋاتقان» ئىشلار بولۇپمۇ ئاياللار مەسىلىسى بىلەن ھېچقانداق ئالاقىسى يوق بۇلارنىڭ ھەممىسىنى غەرىپ مەدەنىيىتىدىن قوبۇل قىلىشى ۋە شۇلاردىن ئىمپورت قىلىشى كېرەك دەپ قارايدۇ .

بىرىنچى گوروھ : ئەنئەنىۋى دىندارلار ئون ئۈچ ئەسىرىدىن بۇيان دىنى مەراسىنلارنى قوبۇل قىلىپ ، ئۇنىڭ بىلەن پەخىرلىنىپ ۋە ئۇنى قوغداپ كەلدى . لېكىن ئۇلار بۇ مەراسىنلاردىن قايسىسىنىڭ مۇشۇ دىننىڭ ماھىيىتى ئىكەنلىكىنى ، قايسىسىنىڭ سىرتتىن قوشۇلۇپ قالغان ياكى توغرا يولدىن ئېغىپ كەتكەن چىرىندە ئىكەنلىكىنى ئېنىق بىلمەيدۇ . شۇنداقتىمۇ ئۇلار غەرىپ دولقۇنلىرىنىڭ مۇسۇلمانلار ھاياتىغا بولغان تەھدىتىنى ھېس قىلغانسىرى ئۇلارنىڭ بۇ مەراسىنلاردىن پەخىرلىنىشى ، ئۇنى قوغدىشى ۋە ئۇنى چىڭ تۇتۇشى شۇنچە كۈچىيىپ بارىدۇ . ھەمدە بۇ دولقۇنلارنىڭ دىن ، ئەخلاق ۋە ئەنئەنىگە قارشى ئىكەنلىكىنى تەبىئىيلا ھېس قىلىپ ، ئۇنى بىر پۈتۈن رەت قىلىدۇ . ئۇنىڭغا دىققەت ۋە ئېھتىياتچانلىق بىلەن مۇئامىلە قىلىپ ئۇنىڭ كىر

قاسماقلىرىنىڭ تېگىپ (يۇقۇپ) قىلىشىدىن پۈتۈن كۈچى بىلەن ساقلىنىشقا ئۇرۇنىدۇ .

ئىككىنچى گۈرۈھ : غەرىپ مەدەنىيىتىگە «چوقۇنغۇچىلار» دىندىن بىر پۈتۈن نەپرەتلىدىغان ياكى دىننى كۆڭۈل ۋە ئىبادەت دائىرىسىدە چەكلەپ ، ئۇنى ھاياتىنىڭ باشقا ساھەلىرىدىن يىراقلاشتۇرۇش كېرەك دەپ قارايدىغان ئىككى خىل قاراشتىكىلەر ، ئۇلار «زىيالىيلار» نىڭ روھى دۇنياسىدا ئىدىيىۋى ھۇجۇم قوزغىغان زەھەرنى سۈمۈرىۋاتقان گورۇھلار بولۇپ ، ئۇلار بۇ زەھەرنى يۇتقانسىرى شۇنچە زەھەرلىنىپ ، زەھەر ئۇنىڭ ۋۇجۇدىنى قاپلىغانسىرى ، شۇنچە «بىخۇدلاشماقتا» !

ئىچكى جەھەتتە ئىدىيىۋى ھۇجۇمنىڭ قول-چوماقچىلىرى ، تاشقى جەھەتتە ئۇنى پىلانلىغۇچىلار مۇشۇ گورۇھلارنىڭ ئىسلامدىن كۈنسىرى يىراقلىشىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن ، ئۇلارنىڭ ئازغۇنلۇقىغا مەدەت بېرىۋاتىدۇ ۋە ئاشۇ يولدا بارلىق چارە-ئۇسۇللارنى ئىشقا سېلىۋاتىدۇ . ھەمدە ئەنئەنىۋى دىندارلارنىڭ مەيدانىنى كىشىلەرنى دىندىن نەپرەتلىدۈرۈش ۋە دىننىڭ سۈرىتىنى كىشىلەرنىڭ روھىدا سەتلەشتۈرۈشنىڭ دەستىگى قىلىۋېلىپ بارىدۇ .

سىلەر دىن دەۋاتامسىلەر ؟ ! بۇ شەيخلەرگە قاراڭلار ! ئۇلارنىڭ تەرەپپازلىقى ۋە مۇتەئەسپلىكىگە ؛ نەزەر دائىرىسىنىڭ تارلىقىغا ، ئالڭ-سەۋىيىسىنىڭ تۆۋەنلىكىگە ۋە ئەتراپىدىكى دۇنيادا بولىۋاتقان ئىشلارغا قارىتا تەجرىبىسىنىڭ كەملىكىگە قاراڭلار ! . . . ئۇلار ھىلىھەم «ئوتتۇرا ئەسىر» ئەقلىي بىلەن ياشاۋاتىدۇ . «تەرەققىي قىلىۋاتقان» بۈگۈنگە ئاشۇ قالاق ئەقلىي بىلەن ھۆكۈمرانلىق قىلماقچى بولىدۇ . . . تەرەققىيات چاقىسى ئاشۇلارنى دەپ توختاپ تۇرامدۇ ؟ ياق ! . . . بەلكى ئالدىغا قاراپ كېتىۋېرىدۇ .

ئۇلارنى كەينىدە قويۇپ مېڭىۋېرىدۇ!
بۇ گوروھلار (دندارلار) نىڭ مەيدانىدا ئۇلارنىڭ پاكلىقى ۋە
ئىخلاسمەنلىكى بىلەن تۇرۇپ ، ئەيىپلەشكە تېگىشلىك مەسىلىلەر
ھەقىقەتەن مەۋجۇت . چۈنكى يەنە بىر گوروھ (غەرىپەرەسلەر) نىڭ
شەيتانلىرى كىشىلەرنى دىندىن نەپرەتلەندۈرۈش ئۈچۈن دەل ئاشۇ
مەسىلىلەردىن ئىنتايىن ياخشى پايدىلاندى .

ئاياللارنى كەمسىتىش ۋە ئۇلارنىڭ ھاياتتىكى رولىغا سەل
قاراش ؛ ئۇلارنىڭ بىلىملىك ۋە مەدەنىيەتلىك بولۇشىنى رەت قىلىش
ھەرگىزمۇ ئىسلام بۇيرىغان ياكى ئىسلام قوللايدىغان ئىشلار
بولماستىن ، ئەكسىچە ئىسلام ھەر بىر مۇسۇلمانغا ئىلىمنى پەرىز
قىلدى . ھەمدە بارلىق كىشىلەرگە ئەتراپىدىكى كائىنات ئىشلىرى
ھەققىدە ئويلىنىشنى ۋە ئەتراپىدا يۈز بېرىۋاتقان ھادىسىلەرگە قارىتا
ئاڭلىق پوزىتسىيە بىلدۈرۈشنى تەشەببۇس قىلدى .

ئىلىم ، ماددى تەرەققىيات ، ئىنسان ئۈستىگە ئېلىشقا
تېگىشلىك جاپا-مۇشەققەتنى مىخانكا ئارقىلىق ئورۇنداش ، ھاياتنى
ئىنتىزاملاشتۇرۇش ۋە رەتلەش ، قىيىنچىلىقلارنى ھەل
قىلىشنىڭ چارە-ئۇسۇللىرىنى ئەمەلىي تەتقىق قىلىش
قاتارلىق غەرىپ مەدەنىيىتىدىكى پايدىلىق ئامىللارنى رەت قىلىش
ھەقىقىي ئىسلام روھى بىلەن قەتئىي چىقىشالمايدۇ . شۇنداقلا مۇشۇ
دىننىڭ ماھىيىتىنى ئەڭ بەدەل بىلدۈرگەن ئىسلامدىكى تۇنجى ئەۋلات
مۇسۇلمانلارنىڭ «يولى» بىلەن ھەرگىزمۇ ماس قەدەمدە بىللە
ماڭالمايدۇ .

ھىجرىيە بەشىنچى ئەسىرىدىن* كېيىن گويا ئەسىرلەر
ئۆتمىگەندەك ، ئىنسانلار ھاياتىدا ھېچبىر ئۆزگىرىش يۈز

بەرمىگەندەك ئاشۇ ۋاقىتتىكى مەسىللەر ھەققىدە توختىلىش (ئاشۇ دائىرىدىن چىقىپ كېتەلمەسلىك) ئىنسانلار ھاياتىدا پەيدا بولغان، ساغلام تەبىئەت ۋە ئۇنىڭ ئېھتىياجى بىلەن زىتلىشىپ قالمايدىغان، يېڭى مەسىللەرنى تولۇق ھەل قىلىدىغان ئۈزلۈكسىز ئالغا ئىنتىلدۇرگۈچى ئىسلام روھى بىلەن قەتئىي چىقىشالمايدۇ. ئىنسانلارنىڭ ماددىي كائىناتقا بولغان بىلىمنىڭ ئېشىشى ۋە زىمىننى گۈللەندۈرۈش ئۈچۈن مۇشۇ بىلىمنى ئىشلىتىشكە بولغان ئىقتىدارنىڭ ئېشىشى نەتىجىسىدە ئۇلارنىڭ ھاياتىدا يۈز بەرگە ئىشلار ئىسلام قارشى تۇرمايدىغان ئىشلاردۇر. چۈنكى ئۇ ئىشلار ئىلاھى پىرىنسىپنىڭ تەلۋى بويىچە اللە ئىنساننى زىمىننى گۈللەندۈرۈش مەقسىتىدە ياراتقان مۇھىم ۋەزىپىنىڭ دائىرىسىگە تەۋە بولىدۇ. بەلكى ئىسلام ئۇنىڭغا كەسكىن بۇيرۇيدۇ ۋە كۈچلۈك يوليۇرۇق بېرىدۇ.

«اللە سىلەرگە زىمىننى مېڭىشقا ئاسان قىلدى. زىمىننىڭ ئەتراپىدا مېڭىڭلار. اللەنىڭ بەرگەن رىزقىدىن يەڭلار. سىلەر تىرىلگەندىن كېيىن اللەنىڭ دەرگاھىغا قايتۇرىلىسىلەر» (14: 67)

«اللە ئاسمانلاردىكى ۋە زىمىندىكى نەرسىلەرنىڭ ھەممىنى كامال پەزىلىدىن سىلەرگە بويسۇندۇرۇپ بەردى» (13: 54)
«اللە سىلەرنى زىمىندىن (تۇپراقتىن) ياراتتى ۋە سىلەرنى زىمىندا تۇرغۇزدى» (11: 61)

دۇنيانىڭ چاقماقتەك ھەرىكىتىدىن چەتتە تۇرۇش ۋە تەپەككۈر يوللىرىنى ئۆتمۈشتىن قالغان قىلىپلاردا قويۇش-تەپەككۈرنىڭ ئۆزىلا ئاشۇ ئۆتمۈشتىن قالغان مەسىلە بولغاندىن باشقا. ئىسلام بۇيرىغان ياكى ئىسلام قوللايدىغان ئىشلار ئەمەس ئىدى... توغرا، ئىسلامنىڭ قارشىچە دۇنيانىڭ تېز سۈرئەتلىك ھەرىكىتىدە نۇرغۇن

خاتالىقلار بولۇپ ، بۇ خاتالىقلار ئىسلام دۇنياسىغا توپان كەبى دەھشەتلىك دولقۇنلار ئىچىدە ئېقىپ كىرگەن بىراق ئۇنىڭغا قارىتا توغرا مەيداندا تۇرۇش سۇدىن ساقلاپ قالالمايدىغان تاغ چوققىسىغا چىقىۋېلىپ بىر چەتتە قول قوشتۇرۇپ تۇرۇش ئەمەس ، بەلكى بىر ياخشى كېمە ياساپ ، كېمە بىلەن توپاننى كېسىپ ئۆتۈپ ، تېنىچلىق ئارىلىغا (قۇرۇقلۇققا) يېتىپ بېرىشتىن ئىبارەت .

غەرىپلىكلەرنىڭ ھاياتىدا دولقۇنلاۋاتقان ۋە ئۇنىڭ دەھشەتلىك دولقۇنلىرى ئىسلام دۇنياسىغا ئېقىپ كىرىۋاتقان چەكتىن ئاشقان توپان توغرا ، چوڭقۇر ئىسلامى قاراشقا مۇھتاج ، بۇ خىل قاراش كېسەلگە توغرا دىئاگنوز قويۇپ ، ئۇنىڭغا «دورا» تەقدىم قىلىدۇ . گاڭگىرغانلارنى يېتەكلەپ ، ئۇلارنى توغرا ئېقىمغا باشلايدۇ . . . ئەمما ئۆتمۈشكە ئېسىلىۋېلىپ ، بۈگۈندىن قول ئۈزۈش توپانغا غەرىق بولۇشتىن باشقا ھېچقانداق نەتىجە ئېلىپ كەلمەيدۇ .

بىز بۇ دىندارلار گورۇھىنىڭ ئىخلاسمەنلىگىدىن گۇمانلانمايمىز لېكىن يالغۇز ئىخلاسمەن بولۇشنىڭ ئۆزىلا يېتەرلىك ئەمەس ، ئۇنىڭ بىلەن بىرگە پاراسەت بولۇشى كېرەك . «ئېيتقىنكى بۇ مېنىڭ يولۇم ، مەن ۋە ماڭا ئەگەشكەن مۆئمىنلەر (كىشىلەرنى) اللە تەرەپكە پاراسەت بىلەن دەۋەت قىلىمىز . اللەنى پاك دەپ مەدھىيلەيمىز . مەن مۇشرىكلاردىن ئەمەسمەن» (12: 108)

دىندارلار ئىسلام مىراسلىرىنى ساقلاپ كەلدى . گەرچە ئۇ مىراسلارغا مۇسۇلمانلارنىڭ ئەسىرلەردىن بۇيانقى ئېغىپ كېتىشلىرى قېتىلىپ كەتكەن بولسىمۇ ، بىراق ئۇنىڭ ئىسلامى مىراس بولغانلىقىدىن پەخىرلەندى . ئۇلار ۋەيران قىلغۇچى غەرىپلەشتۈرۈش دولقۇنىنىڭ مۇشۇ مىراسلارنى يوقۇتۇش ئۈچۈن ئۇنىڭغا ئېتىلىپ كېلىۋاتقانلىقىنى ناھايىتى ياخشى چۈشىنەتتى .

شۇڭا ئۇلار ئۇنىڭغا قارىتىلغان ھۇجۇمدىن ئۇنى قوغداش ئۈچۈن ئۇنى چىن قەلبىدىن ئۇلۇغلىدى . لېكىن ئۇلار ھازىرقى ھالىتى بىلەن بۇ مىراسلارنى تۈزىتىش ، ئۇنىڭغا قوشۇلۇپ قالغان خاتالىق ۋە ئازغۇنلۇقلاردىن ئۇنى پاكلاشقا قۇربى يەتمىدى . . . شۇڭا بۇ مىراسلار ھاياتتا ئۆزىنىڭ مەۋجۇتلۇقىنى ساقلاپ قالالمىدى .

شۇنىڭ ئۈچۈن ، بۇ دىندارلار گوروھى تارىخ سەھنىسىدىن غۇلاپ چۈشتى . . . بەلكى بىر چەتتە تۇرۇش ياكى ئۆلۈپ كېتىش سەۋەبىدىن ئىزچىل تۈردە يوقۇلۇپ كەتتى ۋە ۋەيران قىلغۇچى غەرىپلەشتۈرۈش دولقۇنىنىڭ داۋاملىق كېڭىيىشى ئۈچۈن ، ئۇلارغا يولنى بوشاتتى .

ناھايتى ئېنىقكى ، سۈيقەست قىلغۇچىلار بۇنىڭدىن چەكسىز خوشاللىققا چۈمدى .

بۇ گوروھلار ئاستا-ئاستا يوقالغان چاغدا دولقۇن توسقۇنىسىز ئالغا ئىلگىرلىدى . بارلىق توسۇقلار (دىنىي پرىنسىپلار) غەرىپلەشتۈرۈش يولىدا ۋەيران بولدى . يېزىدىكى دىندارلار مەسىلىسى ھەل قىلىشقا تېگىشلىك بىردىنبىر قېيىنچىلىق بولۇپ قالدى .

بۇ مەسىلىنى ھەل قىلىش- چارىسى ئامرىكىلىق يەھۇدى يازغۇچى مېرۇبېرگىر «Morroe Berger» ئۆزىنىڭ بۈگۈنكى ئەرەب دۇنياسى «The Arab world Today» ناملىق كىتابىدا تەلەپ قىلغاندەك- شەھەرلەر يېزىلاردىكى غەرىپلەشمىگەن مۇسۇلمانلارنى يوقۇتۇش ئۈچۈن سىرىق كىنو ياكى بۇزۇق رادىئو پروگراممىلىرى ۋە ياكى شەھۋانى گېزىتلەر . . . قاتارلىق «مەدەنىيەت» مەھسۇلاتلىرىنى يېزىلاردا ئومۇملاشتۇرۇشتىن ئىبارەت . (ئاشۇ ئىشلار شەھۋانى تېلېۋىزور پروگراممىلىرى مەيدانغا كېلىشتىن ئىلگىرىكى ۋاقىت ئىدى)

سەھرادا ئۆسكەن بىر تۈركۈم ئىرادىلىك دىندارلارنىڭ شەھەرگە كىرىپ قالماسلىقى ھەمدە يەرشارىنىڭ ھەرقايسى جايلىرىدا ئىسلام ئۈچۈن ھېچقانداق «ئورۇن» قالدۇرماستىن ئۈچۈن يېزىلارنى پۈتۈنلەي بۇزۇش چاقىرىقى ئوتتۇرىغا قويۇلغان بولسىمۇ ، بىراق يېزىلار ئۆزىنىڭ خاراكتىرى بىلەن «قالاق» بولغانلىقى ئۈچۈن جىددى خەتەر شەكىللەندۈرەلمەيدۇ . شۇ سەۋەبىدىن يېزىلار «يۇقۇملىنىش» نىڭ مەنبەسى بولالمايدۇ . يەنى ئاللىقاچان «ئەركىنلەشكەن» «مەدەنىيلەشكەن» ۋە «تەرەققىي قىلغان» شەھەر ئاھالىسىنىڭ ئىدىيە ، ئېتىقاد ياكى ھەرىكەت جەھەتتە بولمىسۇن ، ھېچبىر ئىشتا سەھىرالىقلارنى دورىشى (ئۇلارغا ئەگىشىشى) ئەسلا مۇمكىن ئەمەس . شۇنىڭ ئۈچۈن دىن گەرچە ئۇزۇندىن بېرى ئۇنى يېزىلاردىن يوقۇتۇش تەلپ قىلىنىۋاتقان بولسىمۇ ، بىراق ئۇ ھادىسىلەرنىڭ يۆلىنىشلىرىگە تەسىر كۆرسىتەلەيدىغان ، شەھەرلىكلەر دىندىن چىقىپ كەتكەندىن كېيىن ، ئۇلارنى قايتىدىن دىنغا قايتۇرۇپ كېلىدىغان سۈرەتتە يېزىدىن شەھەرگە كۆچىشى مۇمكىن ئەمەس . ئەمما يېزىدىن كەلگەن دىندار شەخسلەر «قالاقلىق» مىكرۇپلىرىنى ئېلىپ كېلىدۇ-دە ، نەتىجىدە ئۇلار شەھەرلەردە ناھايىتى تېزلا تۈگىشىپ كېتىدۇ ۋە ئۆزلىرىنىڭ قالاقلىقىدىن «تەرەققىي قىلىدۇ» ياكى ئاجىزلار قاتارىدا جەمئىيەتنىڭ بىر بۆلۈكىگە ئايرىۋېتىلىدۇ !

شۇنىڭ بىلەن «دىن» قالاقلىرى ئىچىدە چەكلەنگەن بولىدۇ . ئاشۇ قالاقلىرى مەيلى ئوتتۇرا ئەسىر ئەقلى بىلەن ياشايدىغان قالاق ، مۇتەئەسسىپ شەھەرلىك «پىشقەدەملەر» بولسۇن ؛ ياكى ھېچكىم ئۆزىنىڭ ئاشۇلاردىن بولۇشىنى خالىمايدىغان ئاددى ، نادان يېزىلىقلار بولسۇن . . . ئىشقىلىپ ، بۇ سۈيىقەستچى ۋە پىلان تۈزگۈچىلەرنىڭ مۇۋەپپەقىيىتى ئىكەنلىكى ھەممىگە ئايان ، ئاشۇ

سۈيقەستچىلەر بۇندىن ئىلگىرى «زىيالىيلار» نىڭ ئېڭىغا دىن قالاڭلىققا ئېلىپ بارىدۇ ياكى دىن ئەمەلىيەتتە قالاڭلىقنىڭ ئۆزى دىگەن ئۇقۇمنى سىڭدۈرىۋەتتى . . . ئەگەر دىن ئەمەلىيەتتە كىشىلەر ئۇلارنىڭ قالاڭلىقىغا گۇۋاھلىق بېرىدىغان «قالاقلار» ئىچىدە چەكلەنگەن بولسا ، ئۇنداقتا بۇلارنىڭ گېپى راست بولغان بولىدۇ . «زىيالىيلار» نىڭ دىندىن چىكىنىپ چىقىشى- ئەگەر ئۇلار دىنغا ئىشىنىدىغان بولسا- بەكمۇ ئاسان بىر ئىشقا ئايلىنىدۇ بىز «زىيالى» ئادەمگە «سىز قالاق قېرىلارغا ياكى سەھراللىق تومپايلارغا ئوخشاش بولۇشنى خالامسىز؟» دىسلا مەسىلە ھەل بولىدۇ . شۇنىڭ بىلەن بۇ ئادەم «قالاق» دىگەن تۆھمەتكە قالماسلىق ئۈچۈن دەرھال دىندىن چىقىپ كېتىدۇ . ③ بىز ھەركۈنى يېڭىدىن دىندىن چىقىپ كېتىۋاتقانلارنىڭ غەرىپلىشىش دولقۇنلىرىغا يەم بولۇپ كېتىۋاتقانلىقىنى ؛ بۇ خىل دىنسىزلىشىش دولقۇنلىرىنىڭ غالىپلارغا ئايلىنىپ قېلىۋاتقانلىقىنى كۆرىۋاتىمىز . . . ئاشۇ غالىپ كۈچلەر ئۆزىگە ئەگەشكۈچىلەرنىڭ ئېڭىدا جەمئىيەت سۈرىتىنى سىزىدۇ ۋە ئۇنىڭ ئاقىۋىتىنى بەلگىلەيدۇ .

خەلقنى ئەتراپىغا توپلاپ جاھاننى بېشىغا كەيىۋالغان مەشھۇر سىياسەتچىلەر مەيلى ھاكىمىيەت تەرەپدارى بولسۇن ياكى ھاكىمىيەتكە قارشى تۇرغۇچىلار بولسۇن ، ئۇلارنىڭ ھەممىسى ئوخشاشلا «ئەلمانى»* لار بولۇپ ، ئۇلار ئۆز پارتىيىلىرىنىڭ نىزامنامىسىدا دىننى ئىشلارغا ئارلاشماسلىق كېرەكلىگىنىنى ئوچۇقتىن - ئوچۇق يېزىپ بېكىتتى .

گېزىت-ژورناللار ئۇلارنىڭ قاراشلىرىنى ، يازمىلىرىنى ، ئىدىيىۋى ۋە ئەدەبىي كۆرەشلىرىنى كەڭ دائىرلىك تارقاتقان ،

* ئەلمانى - دىنسىزلىقنى تەشەببۇس قىلغۇچى ئىسىم .

خەلىقلەر ئۇلارغا ھەۋەس قىلىۋاتقان مەشھۇر مۇتەپەككۇر ۋە ئەدىپلەر ئوخشاشلا «ئەلمانى» لار بولۇپ ، ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ ئىدىيىسى ۋە ئىجادىيەتلىرىدىن دىننى بىر پۈتۈن يىراق قىلىپلا قالماستىن ، بەلكى پات-پات دىننى مەسخىرە قىلىدۇ . ھەمدە پۇرسەت يار بەرگەن دائىرىدە دىننى قامچىلايدۇ .

«ۋەتەنپەرۋەرلىك» ئىقتىسادىي مەيدانغا بۆسۈپ كىرىۋاتقان ، گېزىتلەر ئۇلارنى تونۇشتۇرۇپ ، ئۇلار ھەققىدىكى خەۋەرلەرنى تارقىتىۋاتقان ھەمدە خەلقنىڭ ئۇلارغا بولغان ھەيرانلىقىنى قوزغاۋاتقان داڭدار ئىقتىسادشۇناسلار ئوخشاشلا «ئەلمانى» لار بولۇپ ، ئۇلار جازانى يولغا قويدى ھەمدە «جازانە» نى تەرەققىي قىلىۋاتقان «يېڭى ئىقتىساد» ئاساسلىرى ۋە بىز دۈشمەنلەرنىڭ چاڭگىلىدىن ئازات بولۇش ئۈچۈن قولغا كەلتۈرمەكچى بولغان «ئىقتىسادى ئېنىرگىيە» ئاساسلىرىدىن بىر ئاساس دەپ بېكىتتى . خەلقنى «خوشال قىلىش» ۋە ئۇلارنى ھوزۇرلاندۇرۇش رولىنى ئۆتەۋاتقان ئەر-ئايال سەنئەتكارلارنىڭ ھەممىسى ئۆز خاراكتىرى بىلەن ئاللىقاچان ئەخلاقى بۇزۇلغان كىشىلەر بولۇپ ، بۇ خىل بۇزۇلۇش ئۇلارنى سەنئەت دۇنياسىغا كىرىش سالاھىيىتىگە ئىگە قىلغان . گېزىت-ژورناللار ئۇلاردىن «چولپان» ۋە «قەھرىمان» لارنى مەيدانغا كەلتۈرگەن بولۇپ ، ئوغۇل-قىز ئەۋلاتلار ئۇلارنى دورىماقچى ۋە ئۇلارغا ئوخشىۋالماقچى بولىدۇ . جەمئىيەت ئۇلارغا كۆز تىكىشتىن ، ئۇلارغا ئىنتىلىشتىن ، ئۇلار ھەققىدە سۆھبەت قۇرۇپ ، ئۇلارنىڭ ئىشلىرىغا ئالاھىدە كۆڭۈل بۆلۈشتىن توختاپ قالمايدۇ . بەلكى گېزىت-ژورناللار ئۇلارنى ھۆرمەت ۋە تەقدىرلەشكە تىگىشلىك «ئالىجاناپ سىنىپ» قا ئايلاندۇرۇپ قويدۇ .

ئىنسانلار ھاياتىدا قانداقتۇ بىر ناملار ئاستىدا

غەرىپلەشتۈرۈشكە چاقىرىۋاتقان دىنىسلارنىڭ كونتروللۇقىغا چۈشۈپ قالمىغان يەنە قانداق نەرسە بار ؟ !

ئىنسانلار مۇشۇ سۈرەت بىلەن ئىككى گوروھقا بۆلۈنۈپ كەتكەن مۇشۇ خىل مۇھىتتا . . . ئىنسانلار ھاياتىدىكى بارلىق يۈزلىنىشلەر ئىچىدە ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتى تاسادىبىي مەيدانغا كەلدى . . . بەلكى ئۇ يولدىكى كەسكىن بۇرۇلۇش بولدى .

× × ×

بىرىنچى تاسادىبىلىق شۈكى ، بۇ قېتىم ئىسلامغا دەۋەت قىلغۇچىلار «شەيخلەر» بولماستىن ، بەلكى «ئەپەندىلەر» ئىدى . بۇ دۈشمەنلەر ئۈچۈن چوڭ بىر «قىيامەت» بولدى . سۈيقەستچىلەر «دىن» نى شەيخلەر ئىچىدىن چەكلەپ ، «ئەپەندىلەر» نى دىنىسزلاشتۇرۇشتا مۇۋەپپەقىيەت قازانغان چاغدا ، بۇ ئۇلارنىڭ ئېڭىدا كۈچلۈك بىر غەلبە بولغان ئىدى . چۈنكى ئۇلار «دىن» نى قوللىغۇچىلىرى يوق ، مۇنقەرز ، قالاق كىشىلەر ئىچىگە قاماپ قويغان ئىدى . . . ئەمما بۈگۈن «ئەپەندىلەر» دىنىنى كۆتۈرۈپ چىققان چاغدا ، ئۇلار ئەمدى قانداق قىلىدۇ ؟

ئەينى ۋاقىتتا «ئەپەندىلەر» غەرىپلەشتۈرۈش چاقىرىقىنىڭ ھامىلىرى ئىدى . ئۇلار پۈتكۈل مىللەتنى غەرىپكە «قۇل» بولۇشقا ۋە دىندىن چىكىنىپ چىقىشقا يېتەكلەش ئۈچۈن ، سۈيقەستچىلەر ئۇلارنى مەدەنىيەت ، بىلىم ، ھەزارەت ، تەرەققىيات ، ئاڭ ۋە ئىلگىرلەش . . . نىڭ ۋەكىللىرى دىگەن نام بىلەن ئۇلاردىن پايدىلىنىدىغان «قورال» ئىدى .

پاسۇن ئۆزگەرتىش غەرىپلەشتۈرۈش مەقسىتىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن ئىدى .

پاسۇن بىلەن بىرگە «بۇرۇلۇش» بولدى . غەرىپچە ياسانغان كىشىلەر بىردەك غەرىپكە يۈزلىنىدۇ . . .

ھەر بىر يۈزلىنىشتە ئىدىيە ۋە ئەنئەنىنى ، ھەرىكەت يوللىرىنى ،
ھاياتنىڭ ، سىياسى ، ئىقتىسادى ۋە ئىجتىمائىي
تۈزۈملىرىنى شۇلاردىن قوبۇل قىلىدۇ .

مىللەتنى قىلچە مۇناسىۋىتى بولمىغان ئايرىم-ئايرىم ئىككى
گوروھقا بۆلۈۋېتىش ئوخشاشلا مەلۇم مەقسەتنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش
ئۈچۈن ئىدى .

شەيخلەر شەرىققە . . . ئىسلامغا . . . يۈزلىنىدۇ . «يېڭى
ئەۋلاتلار» نى ئۇلاردىن نەپرەتلەندۈرۈدىغان ؛ ئۇلارنى قايسى بىر
ئەگەشكۈچىگە رەھبەر بولۇشتىن يىراقلاشتۇرىدىغان تۇرغۇنلۇق ،
قالاقلىق ۋە ئاڭسىزلىق . . . قاتارلىق «مىللەتلەر» بىلەن ئۇلارنى
ئەيىپلەيدۇ . . . «ئەپەندىلەر» غەرىپكە . . . ياۋرۇپاغا . . .
يۈزلىنىدۇ . ئۇلار ئىسلامدىن چىكىنىپ چىقىدۇ ئۇلارنى
ئەگەشمەكچى بولغانلارنىڭ رەھبەرگە ئايلاندۇرىدىغان «تەرەققىيات»
ئىلگىرلەش ، نەزەر دائىرىسىنىڭ كەڭىرلىگى ، چۈشەنچىسىنىڭ
چوڭقۇرلۇقى ۋە مەدەنىيەت كارۋىنىدىكى مۇساپىسىنىڭ يىراقلىقى .
. . . قاتارلىق «سۈپەتلەر» ئۇلارغا نىقاب قىلىپ كەيدۈرىلىدۇ .
شۇنىڭ ئۈچۈن پاسۇن ئۆزگەرتىش ئەمەلىيەتتە مەيدان
ئۆزگىرىشىنى ئېلىپ كەلدى .

بۈگۈن تاسادىبلىق شۇنىڭدىن كېلىۋاتىدۇكى مەيداننى
ئۆزگەرتىش ئۈچۈن پاسۇننى ئۆزگەرتكەن كىشىلەر دەل ئاشۇلارنىڭ
ئۆزلىرى ئىسلامغا قايتىپ ، ئىسلام دەۋىتىنى ئۈستىگە ئالدى ! . . .

× × ×

ئىككىنچى تاسادىبلىق شۇكى ، «ئەپەندىلەر» دىن تەركىپ
تاپقان يېڭى ئىسلام تەشۋىقاتچىلىرى «غەرىپ مەدەنىيىتى» گە قارىتا
«ئاڭسىزلارچە» بىر پۈتۈن رەت قىلىش پوزىتسىيىسىنى تۇتمايدۇ ،

ۋە ئۇنىڭدىن مەلۇم نەرسىلەرنى قوبۇل قىلىشنى رەت قىلمايدۇ . بەلكى ئۇلار شۇنى ئوچۇق جاكاللايدۇكى ، غەرىپ مەدەنىيىتىدە ئىلمىي تەرەققىيات ، تېخنىكا تەرەققىياتى ، ئەمەلىيەتچانلىق روھى ۋە ئىنتىزاملاشتۇرۇش ئىقتىدارى . . . قاتارلىق پايدىلىق تەرەپلەر بار . ئۇنى قوبۇل قىلىش ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىش كېرەك . يەنە شۇنىڭدەك غەرىپ مەدەنىيىتىدە ئاتىزىمچىلىق ۋە كاپىرلىق ، ياراتقۇچىنىڭ مەۋجۇتلۇقىنى ئىنكار قىلىدىغان ياكى ياراتقۇچىنىڭ كائىناتتىكى ھەر بىر شەيئىنىڭ پىلانلىغۇچىسى ئىكەنلىكىنى ئىنكار قىلىدىغان ماتىرىيالىستىك ئىدىيە ؛ ئىنساننى ھاۋاندىنمۇ بەتتەرەك ئورۇنغا چۈشۈرۈپ قويىۋاتقان قورقۇنچلۇق ئەخلاقى بۇزۇقچىلىق ؛ ھېس-تۇيغۇلارنى يوقۇتۇپ ، ئۇنى «ھاياتنىڭ ئەمەلىي» ساھەسىدىن يىراقلاشتۇرۇدىغان ماشىنلاشقان تۇرمۇش ؛ ئائىلىۋى مۇناسىۋەت ۋە ئىنسانى مۇناسىۋەتلەرنى ئۈزۈپ تاشلايدىغان شەخسىيەتچىلىك روھى . . . قاتارلىق كۆپلىگەن زىيانلىق تەرەپلەر بار ، مۇسۇلمانلار بۇلارنىڭ ئېزىقتۇرۇشىغا ئۇچراپ كېتىشتىن قاتتىق ساقلىنىشى كېرەك . . . ئۇنىڭدىن باشقا ياخشىلىق ۋە يامانلىق ئۆزئارا ئارىلىشىپ كەتكەن سىياسى ، ئىجتىمائىي ۋە ئىقتىسادىي تۈزۈملەر بولۇپ ، زىيانلىق تەرەپنى قەتئىي چۆرۈپ تاشلاش كېرەك . ئەمما پايدىلىق تەرەپلەرنى ئەگەر ئىسلامغا ئۇيغۇن بولسا-ئۇنىڭ اللە تەرەپتىن نازىل قىلىنغان ئىلاھى مەنبەسىدىن قوبۇل قىلىش كېرەك . . . !

بۇ تاسادىپلىق سۈيقەستچىلەرگە نىسبەتەن ئىلگىركىدىن نەچچە ھەسسە ئېغىر ئەلەم بولدى .

سۈيقەستچىلەر يېڭى ئەۋلاتلارغا تۈرلۈك ئۇسۇللار بىلەن سەت كۆرسىتىۋاتقان شەيخلەرنىڭ قىياپىتى سۈيقەستچىلەرنىڭ قولىدىكى ئىسلامغا قارشى تۇرۇشى ئۈچۈن پايدىلىنىدىغان قورال ئىدى . مانا

ئەمدىلىكتە «ئەپەندىلەر» يېڭى ئىسلام دەۋىتىنى ئۈستىگە ئالغان چاغدا، بۇ قورال ئۇلارنىڭ قولىدىن چۈشۈپ كەتتى.

دەل شۇنىڭدەك شەيخلەرنىڭ غەرىپ مەدەنىيىتىگە تۇتقان كەسكىن رەت قىلىش مەيدانى سۈيقەستچىلەرنىڭ قولىدىكى ئىسلامغا قارشى تۇرۇش ئۈچۈن پايدىلىنىدىغان يەنە بىر قورال ئىدى.

چۈنكى شەيخلەر ئاشۇ غەرىپ مەدەنىيىتىنى-ئۇنىڭ پايدىلىق تەرەپلىرى بولسىمۇ-پۈتكۈل ھالاكەت ۋە كېسەللىكنىڭ بىردىنبىر سەۋەبى دەپ قارايتتى. شۇ سەۋەبتىن سۈيقەستچىلەر «شەيخلەر غەرىپ مەدەنىيىتىنى بىر پۈتۈن رەت قىلىۋاتىدۇ ۋە ئۇنى ئەيىپلەش پۈزىتسىيىسىدە بولىۋاتىدۇ. ۋاھالەنكى غەرىپ مەدەنىيىتى ئىنسانلار كۆز تىكىۋاتقان ھەقىقىي ئەڭگۈشتەر» دىگەن گەپنى بازارغا سېلىۋاتاتتى. . . . دەل شۇ پەيتتە يېڭى دەۋەت «ئەپەندىلەر» نىڭ قولىدا مەيدانغا كېلىپ، سۈيقەستچىلەرنىڭ قولىدىكى بۇ قورالنى ئېلىپ تاشلىدى. چۈنكى يېڭى دەۋەت غەرىپ مەدەنىيىتىنى بىر پۈتۈن رەت قىلمايلا قالماستىن، بەلكى ئۇنىڭ پايدىلىق تەرەپلىرىنى قوبۇل قىلىش؛ ئەقىللىق كىشىلەر كۆرۈپ يېتەلەيدىغان زىيانلىق تەرەپلەرنى رەت قىلىش كېرەك دەپ جاكارلىدى.

يېڭى دەۋەتنىڭ غەرىپ مەدەنىيىتىگە بولغان بۇ خىل تەنقىدى پۈزىتسىيىسى سۈيقەستچىلەر ۋە ئۇلارنىڭ مالايلىرىنىڭ قاتتىق ئۆچمەنلىگىنى قوزغىدى. چۈنكى، ئۇلار يۇقاردا ئېيتىپ ئۆتكىنىمىزدەك «زىيالىيلار» غا غەرىپ مەدەنىيىتى بىر پۈتۈن گەۋدە، ئۇنى پارچىلاش، ۋە بۆلۈش مۇمكىن ئەمەس دىگەن ئىدىيىنى سىڭدۈرگەن ئىدى. ئەمەلىيەتتە بۇ پۈتۈنلەپ خاتا تەشۋىقات ئىدى. . . . تارىختا بىر قانچە قېتىملىق مەدەنىيەت «تاللاش» ھەرىكىتى تەكرارلاندى. بىرىنچى قېتىم تۇنجى ئەۋلات مۇسۇلمانلار جاھىلىيەت مەدەنىيىتىدىن-پارىس ۋە ۋىزانتىيە مەدەنىيىتىدىن-پايدىلىق دەپ

قارىغانلىرىنى قوبۇل قىلىپ ، باشقىلىرىنى پۈتۈنلەي رەت قىلدى . ئىككىنچى قېتىم ياۋرۇپالىقلار ئىسلام مەدەنىيىتىدىن ئىلمىي تەتقىقاتدىكى تەجىربە پىرىنسىپىنى قوبۇل قىلدى . شۇنداقلا فىزىكا ، خىمىيە ، تىبابەت ، ئاسترونومىيە ۋە ماتىماتىكا . . . دىكى ئىلمىي تەرەققىياتنى قوبۇل قىلدى ھەمدە ياۋرۇپالىقلار بىلمەيدىغان دۇنيا شەھەرلىرىنى ئېچىشتا ئۇلارنىڭ مول تەجىربىلىرىدىن ، خەرىتە ۋە جۇغراپىيە بىلىملىرىدىن ئەتراپلىق پايدىلاندى . بۇ خىل قوبۇل قىلىش ۋە پايدىلىنىش ئاستا-ئاستا باشلىنىپ ، ئاخىرىدا كەڭ كۆلەملىك تارقىلىشنى مەيدانغا كەلتۈردى . ئىسپانىيە ، شىمالى ئافرىقا ۋە شەرقتىكى ئىسلام ئەللىرىدە مۇسۇلمانلار ئىگىدارچىلىق قىلىۋاتقان مەركەزلىك (بىناكارلىق) سەنئىتى ۋە مەدەنىيەت ئامىللىرىنى كۆپلەپ قوبۇل قىلدى . . . لېكىن ئاشۇ مەدەنىيەتلەرنىڭ بىردىنبىر ئاساسىي بولغان ئىسلامنى قوبۇل قىلىشنى رەت قىلدى . ئۈچىنچى قېتىملىق مەدەنىيەت تاللاش ھەرىكىتى بۈگۈنكى زاماندا ياپونىيىلىكلەرنىڭ قولىدا تەكرارلاندى . ئەگەر اللە بۇ خىل مەدەنىيەت تاللاش ھەرىكىتىنىڭ تەكرارلىنىشىنى خالىسا ، ئۇ بۈگۈن ۋە كەلگۈسىدە داۋاملىق تەكرارلىنىپ تۇرىدۇ .

شۇنداق . . . سۈيقەستچىلەرنىڭ تەشۋىقاتى ھەقىقەتەن خاتا ئىدى . . . لېكىن ئۇ خاتا تەشۋىقات سۈيقەستچىلەرنىڭ كۆزلىگەن مەقسەتكە يېتىشى ئۈچۈن يېشىل چىراق يېقىپ بېرەتتى . . . چۈنكى ئۇلار مۇسۇلمانلارنىڭ گۈللىنىش ھەرىكىتىدە بۇ مەدەنىيەتنىڭ ئىجابىي تەرەپلىرىنى ۋە يادرولۇق كۈچىنى قوبۇل قىلىپ ، ئاتىزىمچىلىق ۋە ئەخلاى بۇزۇقچىلىقنى تاشلىۋېتىشىدىن قاتتىق ئەنسىرەيتتى . ئەگەر ئەھۋال راستىنلا شۇنداق بولغاندا ، بۇ ئۇلار ئۈچۈن چوڭ بىر قىيامەت بولاتتى . ئۇلار بۇ «قىيامەت» نىڭ

جاپاسنى ئىلگىرى ياپۇنلارنىڭ قولىدا چەككەن بولسا ، مانا ئەمدى مۇسۇلمانلارنىڭ قولىدا تېخىمۇ قاتتىق چېكەتتى . ④ شۇڭا ئۇلارنىڭ بىرى مۇنداق دىدى : «بىز غەرىپ مەدەنىيىتىدىن ياخشى ، يامان ، تاتلىق ، ئاچچىق . . . ھەممىنى قوبۇل قىلىشىمىز كېرەك ، بۇنىڭدىن باشقا ئامال يوق»*

بۈگۈن ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتى «ئەپەندىلەر» نىڭ قولىدا مەيدانغا كېلىۋاتىدۇ . ئۇلار سۈيقەستچىلەر ۋە ئۇلارنىڭ گۇپپاڭچىلىرىغا قارىتا قاتتىق دۈشمەنلىك مەيدانىنى پەيدا قىلىدۇ . ئۇلارنىڭ غەرىپ مەدەنىيىتىدىن پايدىلىق تەرەپلەرنى قوبۇل قىلىش تەشەببۇسى شەيخلەرگە يۈكلەنگەن ۋە چاپلانغان قالاڭلىق ۋە ئاڭسىزلىق تۆھمىتىنى ئېلىپ تاشلىدى . شۇنداقلا ئۇلارنىڭ بۇ مەدەنىيەتنىڭ ئىلغار تەرەپلىرىنى «تاللاش» ؛ ئەخلاقى بۇزۇقچىلىق ، روھى ۋە ئىنسانى چۈشكۈنلۈككە گىرىپتار قىلغۇچى تەرەپلەرنى «شاللىۋېتىش» تەشەببۇسى سۈيقەستچىلەرنىڭ «غەرىپلەشتۈرۈشتىن» تىن ئىبارەت ئەڭ مۇھىم نىشانىنى بۇزۇپ تاشلايدۇ . ئۇ بولسىمۇ مۇشۇ ئۆمەتنىڭ ساقلىنىپ قالغان مەۋجۇدىيىتىنى يوقۇتۇش ھەمدە ئۇنى يىلتىزى يوق ، ئاساسىي يوق ، دولقۇنلار ئىچىدە تارمار بولىدىغان «كۆپۈكچىلەر» گە ئايلاندۇرۇش ئۈچۈن - ھەزارەت ، تەرەققىيات ۋە يۈكسىلىش نامى ئاستىدا - بۇزۇقچىلىق ۋە ئاتىزىمچىلىقنى كەڭرى تارقىتىشتىن ئىبارەت .

× × ×

ئۈچىنچى تاسادىبىلىق شۈكى ، يېڭى دەۋەتچىلەر كىشىلەرگە مۇنداق دەپ چۈشەندۈردى : مۇسۇلمانلارنىڭ قالاڭلىق ، ئاڭسىزلىق ،

* تاھا ھۈسەيىننىڭ سۆزى

زەئىپلىك ۋە ھەرقايسى تەرەپلەردىكى ئارقىدا قىلىش . . . قاتارلىقلارغا گىرىپتار بولۇشنىڭ سەۋەبى ئىسلام بولماستىن بەلكى ئىسلامدىن يىراقلىشىش ۋە ئىسلامنىڭ توغرا سۈرىتىدىن ئېغىپ كېتىشتۇر . ئىسلامنىڭ توغرا سۈرىتىنى ئۆزىنىڭ تۈنجى ساپ مەنبەسىدىن ئېلىش كېرەك . ئۇ بولسىمۇ اللەنىڭ كىتائى ، پەيغەمبەرنىڭ كۆرسەتمىسى ۋە ئىسلامنى يەرشارىدا تۈنجى قېتىم ئەمەلىيلەشتۈرۈپ ، تارىختا تەڭداشسىز ئۆممەتكە ئايلانغان ، بەلكى كىشىلەر ئۈچۈن چىقىرىلغان ئەڭ ياخشى ئۆممەت بولغان تۈنجى ئەۋلات مۇسۇلمانلارنىڭ ھايات يولىدىن ئىبارەت .

سۈيىقەستچىلەر ۋە ئۇلارنىڭ قۇيرۇقچىلىرى «زىيالىيلار» نىڭ ئېڭىغا ھەقىقەتەن «ئىسلام» دىگەن مۇشۇنداق . . . ئاڭسىزلىق ، قالاقلق ، ئارقىدا قېلىش ، گۈللىنىش ۋە تەرەققى قىلىشتىن ئاجىز كېلىش . . . بولۇپلا قالماستىن بەلكى گۈللىنىش ۋە تەرەققى قىلىشنى چەكلەيدۇ . . . مۇسۇلمانلارنىڭ كۈلپىتى ئۇلارنىڭ مۇسۇلمان بولغانلىقىنىڭ تەبىئەتچىسى ! قالاقلق ، ئاجىزلىق ، نامراتلىق ، نادانلىق ۋە كېسەللىك . . . تىن قۇتۇلۇش ئۈچۈن تارىختا ياۋرۇپالىقلار قىلغاندەك دىننى پۈتۈنلەي چۆرۈپ تاشلاش كېرەك . ئەگەر ئۇلار «باغلانغان» «دىن» ۋە ئۇنىڭ ئەتراپىدىكى ئەخلاق ، تەسەۋۋۇر ۋە ئەنئەنە قاتارلىق ئۇلارنى تەرەققىياتىن چەكلەيدىغان «زەنجىر-كىشەنلەر» نى پاچاقلاپ تاشلىمىغان بولسا ، ھەرگىزمۇ بۈگۈنكىدەك تەرەققى قىلالمايتتى دىگەن ئىدىيىنى سىڭدۈرۈۋەتتى .

بۈگۈن يېڭى دەۋەتچىلەر پۈتۈنلەي ئۆزگىچە بولغان مەسىلىلەرنى ئوتتۇرغا ئېلىپ چىقتى . . . ئۇلار توغرا سۈرىتىدىكى ئىسلام بىلەن ، مۇسۇلمانلار ئىسلام نامى ئاستىدا ياشاۋاتقان ئازغۇن رىئالىق ئوتتۇرىسىنى پەرىقلەندۈرىدۇ . شۇنداقلا ياۋرۇپالىقلار ئاللىقاچان چېكىنىپ چىققان دىن بىلەن اللە تەرەپتىن نازىل

قىلىنغان ، اللە ئۇنىڭ تۈپ يىلتىزىنى ئۆزگەرتىۋەتمەي قوغداشقا كاپالەتلىك قىلغان ، ئۆزىنىڭ ئەسلى سۈرىتىدە ساقلانغان ھەمدە ھەرقانداق چاغدا ئۇنىڭغا قايتىش مۇمكىنچىلىگى بولغان دىن ئوتتۇرىسىنى ئېنىق ئايرىپ چىقىدۇ . «دىندارلار» ئىدىيىۋى خاھىشلىرىغا تايىنىپ ، نادانلىق ۋە بۇزۇقچىلىق بىلەن ھۆكۈمرانلىق قىلىدىغان زۇلمەتلىك ئوتتۇرا ئەسىرلەردە ياۋرۇپادا مەۋجۇت بولۇپ تۇرىۋاتقان «سۇيۇرغاللىق تۈزۈم» بىلەن مۇسۇلمانلارنىڭ ئىختىيارلىقى بويىچە تاللانغان كىشىلەر ھۆكۈمرانلىق قىلىدىغان ئىسلام ھۆكۈمىتى ئوتتۇرىسىنى پەرىقلەندۈرىدۇ . مۇسۇلمانلار ھۆكۈمىتىدە دۆلەت باشقۇرغۇچىلار اللە بەلگىلىگەن قانۇن دائىرىسىدىن ھالقىپ كەتمەيدۇ . ئىسلامدا ئۆزى خالاپ ھۆكۈم قىلىدىغان ياكى خالىغانچە قانۇن چىقىرىدىغان «دىندارلار» بولمايدۇ . بەلكى ئىسلامدا «ئالدىمىلار» ۋە «پەقەتلەر» * بولىدۇ . ئۇلار ئۆزىگە خاس كىيىملەرنى كىيىپ مەلۇم سىنىپنى شەكىللەندۈرمەيدۇ . ئۇلار ھوقۇقىنى ياكى سىياسى ، ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تۈزۈملەرنى ئۆزلىرى كونترول قىلىۋالمايدۇ . ئىلمىي ئىقتىدارغا ئىگە ھەر قانداق ئادەم ئۇلار بىلەن مۇنازىرە ۋە تالاش-تارتىش قىلالايدۇ . ەگەر ئۇنىڭ دەلىلى ئۇلارنىڭكىدىن كۈچلۈك بولسا ، ئۇلارنىڭ خاتالىقىنى كۆرسىتىپ بېرەلەيدۇ . ئىسلام ھەر بىر ئېتىقاد قىلغۇچىنىڭ ئالدىدا «ئېچىۋېتىلگەن» دىن ، ئۇلار ئىقتىدارى يەتكەن دائىرىدە دىننى چۈشىنىشكە ھوقۇقلۇق ، دىننىڭ تىكىستلىرىنى ئۆزى يېزىپ ، ئۆزى چۈشەندۈرىدىغان ، ئۆزى خالىغانچە ئالماشتۇرۇپ ۋە ئۆزگەرتىدىغان پوپلار سىنىپىنىڭ مونوپوللۇقى ئىسلام دىنىدا

* ئىسلام پىرىنسىپىنى چىقىش نۇقتىسى ۋە باش مەنبە قىلغان قانۇنشۇناسلار .

مەۋجۇت ئەمەس .

يېڭى دەۋەتنى ئۈستىگە ئالغان «ئەپەندىلەر» نىڭ ئېيتقانلىرى ئەمەلىيەتتە پۈتۈنلەي يېڭى «ئوقۇم» لار ئەمەس ئىدى . . . بۇندىن ئىلگىرى «شەيخلەر» نىڭ ئېيتقانلىرى بۈگۈن ئەپەندىلەرنىڭ ئېيتقانلىرىغا بەزى تەرەپلەردە ئوخشايدۇ . ئىسلامنىڭ ھەقىقەتلىرى بىردەكلىككە ئىگە بولۇپ ، چوقۇم بىر-بىرى بىلەن ئۇچرىشى كېرەك . لېكىن ھېچكىم-سۈيىقەستچىلەر ۋە ئۇلارنىڭ گوپپاڭچىلىرى- شەيىخلەرنىڭ سۆزلىرىگە قىلچە پەرۋا قىلمايتتى . چۈنكى ، بۇنىڭدا بىر نەچچە خىل سەۋەپ بار ئىدى .

بىرىنچى : ئېيتىلىۋاتقان سۆزلەر «شەيىخلەر» نىڭ سۆزى ئىدى . شەيىخلەر تۈگەشكەن چاغدا ، ئۇلارنىڭ سۆزلىرى گەرچە ھەقىقەت بولسىمۇ ئۇلار بىلەن بىرگە يوق بولۇپ كېتەتتى .

ئىككىنچى : ئۇ پەقەت «سۆز» لەر بولۇپ ، ئۇنىڭ ئارقىسىدا «ھەرىكەت» يوق ئىدى ! شۇ سەۋەبتىن ئۇ سۆزلەر سۆزلىگۈچىلەرنىڭ تىلىدا ، ئاڭلىغۇچىنىڭ قۇلىقىدا- گەرچە ئۇنى ئاڭلىسىمۇ- ھېچقانداق تەسىرگە ئىگە ئەمەس ئىدى . چۈنكى سۆزلىگۈچىلەر سۆز بىلەن تەڭ ھەرىكەتكە كەلمەيتتى . ئۇنى «دەۋەت قىلىشقا» ئۇرۇنمايتتى . . . ئۇنىڭغا ئىشىنىدىغان ، ئېتىقاد قىلىدىغان ، ياشاشتىكى غايىسىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن بارلىق جاپا-مۇشەققەتلەرنى ئۈستىگە ئالىدىغان بىرەر ئادەمنى ئەتراپىغا توپلىيالمىتتى .

ئۇنىڭدىن باشقا ئۇ سۆزلەر قېلىپلىشىپ قالغان «قۇرۇق» «گەپ» لەر بولۇپ ، ئۇزاق ئەسىرلەردىن بىرى ئەقىدە مەۋجۇت بولسىمۇ ، بىراق ئۇ ۋىجداننى ئويغىتالمايدىغان ، ئۇنى ھەرىكەتكە كەلتۈرەلمەيدىغان ، بۈگۈنكى كۈندە دەۋەت قىلىنغان كىشىلەرنىڭ ئەقلىگە ماس ھالدا ماڭمايدىغان «ئۆلۈك نەزەرىيە» لەر ئىدى . شۇ

سەۋەبتىن ئۇ ئالدى بىلەن «زىيالىيلار» تەرىپىدىن رەت قىلىنىپ كېتەتتى. ئۇلارغا نىسبەتەن ئۇلارنىڭ تۇرمۇشىدا ئىدىيىۋى «ئۇزۇق» نى شەكىللەندۈرەلمەيتتى. چەكتىن ئاشقان غەرىپلەشتۈرۈش دولقۇنىدا ئۇلارنىڭ روھى دۇنياسىنى جانلاندۇرىدىغان روھى ئۇزۇق بولالمايتتى.

ئەمما «ئەپەندىلەر» دىن تەركىپ تاپقان يېڭى دەۋەتچىلەرنىڭ قولىدا دەۋەت قىلىنغۇچىلار گۇيا ئىسلامنى يېڭىدىن تونۇۋاتقانداك ھېس قىلىشتى. ئەمەلىيەتتە ئىسلام ئۇ ئىلگىرىكى ئىسلام بولۇپ، ئۆزگەرمەيدىغان تۇراقلىق ھەقىقەتلەر ئىدى. لېكىن ئۇنى قوبۇل قىلىش ۋە كىشىلەرگە تونۇشتۇرۇش يوللىرى، ھەر قايسى دەۋىرلەردىكى كىشىلەرنىڭ ئەھۋالى، مەدەنىيىتى، يۈزلىنىشى، قىيىنچىلىقى، ئېغىشلىرى ۋە كېسەللىكلىرى بويىچە ئۆزگىرىپ تۇرىدۇ. قېلىپلىشىپ قالغان ئاشۇ قۇرۇق ئىبارلەر مەلۇم دەۋىردە كىشىلەرگە يەتكەن «كېسەل» ئىدى. شۇڭا ئۇ شەيخلەر ئىسلامنى كىشىلەرگە مۇشۇ خىل سۈرەتتە تەقدىم قىلىشنى تاللىۋالدى. لېكىن ئۇ ئىسلامنىڭ ھەرقايسى دەۋىرلەرگە يارايدىغان ئۈلگىلىك سۈرىتى ئەمەس ئىدى. چۈنكى ئۇ اللە پۈتكۈل ئىنسانلارغا ۋە بارلىق دەۋىرلەرگە مۇناسىپ قىلىپ نازىل قىلغان قۇرئاننى پرىنسىپقا ئۇيغۇن كەلمەيتتى.

... ھەرقايسى دەۋىرىدىكى ئەۋلاتلار ئۆزلىرىنىڭ ئەھۋالىغا، يۈزلىنىشىگە ۋە قىيىنچىلىقلىرىغا مۇۋاپىق كېلىدىغان تەرەپلەرنى ئۇ پرىنسىپتىن ئۇچۇملاپ ئالىدۇ. ئۇ پرىنسىپ ھەر قېتىم ئۇلارنىڭ ئېھتىياجىنى قاندۇرىدۇ. ئۇلارنىڭ قەلبى ۋە ئەقلىنى ئاچىدىغان دائىرىدە ئۇلارغا يوليورۇق بېرىدۇ. بىراق ئۇ پرىنسىپ مەلۇم دەۋىرلەردە يۈز بەرگەندەك قېتىپ قالمايدۇ ۋە قېلىپلىشىپ قالمايدۇ. ئەمما ئادەملەر تۇرغۇنلۇق ۋە ئاڭسىزلىققا گىرىپتار

بولىدۇ شەيخلەر ئىسلامنى ئۆزى بىلەن بىرلىكتە ئېلىپ ماڭدى ۋە ئۇنى ئىسلامنىڭ ئەڭ ئالى ئۆلگىلىك كۆرىنىشى دەپ ئويلىدى . يېڭى دەۋەتچىلەر ئىسلامنى قۇرئانى پرىنسىپقا قايتۇرۇپ كەلدى . ئۇلار ئەۋلاتلار ئۆزلىرىنىڭ تۇرغۇنلۇق ۋە قالاقلۇق مەزگىللىرىدە كۆتۈرۈۋالغان ، ئىسلامغا چاپلاشقان قېلىپ ۋە رامكىلارنى سۇندۇرۇپ تاشلىدى . ئەنە شۇ چاغدا دەۋەت قىلىنغۇچىلار ئىسلامنى گويا يېڭىدىن تونۇۋاتقاندەك ھېس قىلىشتى . ھەمدە ئۇلارنىڭ ئىچىدە اللە خالىغان كىشىلەر ئويغاق قەلىب ، ئويغاق ئەقىل ۋە چاڭقاق دىللار بىلەن ئىسلامغا يۈزلەندى . بۇنىڭدىنمۇ مۇھىمراقى - دۈشمەننىڭ نەزىرىدىكى ئەڭ چوڭ خەتەر ئىسلامنىڭ «ھەرىكەت» بولۇپ قالغانلىقى ئىدى چۈنكى ئۇ قەغەزلەرگە يېزىلغان «سۆزلەر» بولماستىن بەلكى قەلىبلەردىكى «ئىمان» ئىدى . ئىمان ئاشۇ قەلىبلەرگە لىق تولۇپ ، ئۇنى رىئال دۇنيادىكى جانلىق ھەرىكەتكە ئايلاندۇردى . قەلىبلەر ئەتراپىدىكى ھەر بىر شەيئىگە قارىتا بەلگىلىك پوزىتسىيە بىلدۈرىدۇ . ئۆزىنىڭ ئەمەلىي ھەرىكىتىنى ئۇنىڭ تەلىۋى بويىچە قۇرۇپ چىقىدۇ .



تۆتىنچى تاسادىبىلىق شۈكى ، دەۋەت دوختۇرلار ، ئېنژىنىرلار ، ئوقۇتقۇچىلار ، ئادۋوكاتلار ۋە ئۇنىڭدىن باشقا يېڭى مەدەنىيەت ئىگىلىرى ھەمدە ھەرقايسى كەسىپلەردىكى ئۇنۋېرسىتېت ئوقۇغۇچىلىرىدىن تەركىپ تاپقان زىيالىيلارنىڭ ئارىسىغا كەڭ كۆلەملىك تارقىلىپ كەتتى .

كىشىلەر ئۇلار مەڭگۈ دىنغا قايتىپ كەلمەيدۇ ، بۇنداق دەۋەتلەر مەڭگۈ ئۇلارنى ئويغىتالمايدۇ دەپ ئويلىغان ئىدى .

چۈنكى ئۇلار دىن - دىن ئۇلارنىڭ ھايات يولى ۋە مەركىزى نۇقتىسى بولۇشى تۈگۈل - سۆزلەنگەن ھەرقانداق نەرسىگە قارىتا

قۇلاقلىرى پاك ، قەلبى ۋە زېھنى تاقاق ھالدا تەربىيەلەندى .
ئۇلار يەنە دىن ئۆتمۈشكە مەنسۇپ ، ئۇلار بولسا كەلگۈسىنىڭ
قۇرغۇچىلىرى ، دىن «خىيالى نەرسە» ئۇلار رىئالىقتا ياشاۋاتىدۇ .
دىن خۇراپاتلىق بىلەن بىرىكىپ كەتكەن ، ئۇلار ئىلىم-پەن دەۋرىدە
ياشاۋاتىدۇ» . . . دىگەن ئىدىيە ئاساسىدا تەربىيەلەندى .

بۈگۈن ئۇلارغا نىمە بولدى ؟ . . . ئۇلار چەكلەنگەن «نەرسە»
تەرەپكە قاراپ كېتىۋاتىدۇ . ئۇنىڭدىن دىندىن چەكلەش ئۈچۈن
ئالاي تىرىشچانلىقلار كۆرسىتىلدى . مەكتەپ ۋە ئۇنۋېرسىتېتلاردا
يۈزلىگەن كىتاپلار ، مىڭلىغان ماقالىلەر ، مىڭلىغان
«دىنسىزلاشتۇرۇش» دەرسلىكلىرى ، مىڭلىغان يالىڭاچ سۈرەتلەر ،
سېرىق فىلىملەر ، شەھۋانى ناخشىلار ، كوچىلاردا ، ئۇسۇلخانا ،
تانىسخانا ۋە كۆڭۈل ئېچىش سورۇنلىرىدا مىڭلىغان يالىڭاچ ئاياللار
خىزمەتكە سېلىندى . (بۇلارنىڭ ھەممىسى كىشىلەرنى دىندىن
يىراقلاشتۇرۇش ئۈچۈن ئىدى . بىراق بۇ نەرسىلەر ئۇلارنىڭ دىنىغا
قاراپ ماڭغان يولنى توسۇپ قالالمىدى)

× × ×

يوقارقىلارنىڭ ھەممىسى كۈتۈلمىگەن تاساددىبىلىق . . . يەنە
كېلىپ ھەر قانداق ئىسلام دۈشمەنلىرىنىڭ كۆڭلىنى بىئارام
قىلىدىغان ئۈنۈملۈك تاساددىبىلىق بولدى .

«ئەركىنلىشىش» «مەدەنىيەتلىشىش» ۋە «تەرەقىلىشىش» قا
چاقىرغۇچىلار تەبىئىي بۇ تۈيۈقسىز دەۋەتكە قارىتا سۈكۈت قىلماقتا
يوق ئىكسەنچە ، بارلىق ۋاستىلار بىلەن ئۇنىڭغا ھۇجۇم قىلىشقا
باشلىدى . تۈنجى ھۇجۇم دەۋەتچىلەرنى «قالاق» دەپ ئەيىپلەش
بولۇپ ، بۇ «زىيالىيلار» نى ئۇلاردىن نەپەرەتلەندۈرۈشتىكى ئەڭ
كۈچلۈك ۋاستە ئىدى .

دۈشمەنلەر ماھىيەتتە ئۆزلىرىنى مۇداپىئە قىلىش ئۈچۈن

دەۋەتكە ھۇجۇم قىلغان ئىدى .

«ئۇلار سىلەرنىڭ ئۆزلىرىگە ئوخشاش كاپىر بولۇشىڭلارنى خالايدۇ» (4: 82)

لېكىن ئۇلار-روھى قۇللۇق ئىچىدە ئۆزى ئۇلارغا بېقىنىۋاتقان ۋە ئۆزىنى ئۇلارغا تەۋە دەپ قارىغان «خوجاينى»لارنى مۇداپىئە قىلىش ھەمدە غەرىپلەشتۈرۈش سۈيقەستى جەريانىدا ئىچكى جەھەتتە ئۇنىڭغا قۇل بولغان ئىدىيەنى مۇداپىئە قىلىش ئۈچۈن دەۋەتكە ھۇجۇم قىلغان ئىدى ئۇلار ئۆز مەۋجۇدىيىتىنى قەتئىي ھېس قىلالىمىدى . ئۇلارنىڭ مەۋجۇتلىقى ئاشۇ تاجاۋۇزچى ئىدىيە بىلەن چەمبەرچەس باغلىنىپ كەتتى .

ئۇلار غەپلەت ئىچىدە بۇ ئىدىيەنى ئۆزىمىزگە خاس ئىدىيە دەپ قارىدى . چۈنكى ئۇلار ئۆز ئېڭىدا يۈز بېرىۋاتقان ئۆزگىرىشلەردىن پۈتۈنلەي خەۋەرسىز ئىدى . ئۇلارنىڭ مەۋجۇدىيىتى ئىچكى جەھەتتىن بۇزۇلدى . ئۆزىگە ۋە ئەتراپتىكى شەيئىلەرگە بولغان قاراشلىرى بۇزۇلدى . نەتىجىدە ھەممە نەرسىگە خوجاينىلارنىڭ كۆزى بىلەن قارايدىغان بولدى . ئۇلار روھى جەھەتتە ئۆزىنىڭ شەرىققە مەنسۇپ بولغانلىقىدىن نۇمۇس قىلىدىغان بولۇپ قالدى . چۈنكى ئۇلارنىڭ خوجاينىلىرى ئۇلارنىڭ بۇ خىل سۈرىتىدىن نۇمۇس قىلىدىغان بولغاچقا ، ئۇلار خوجاينىلىرىنى رازى قىلىش ۋە خوجاينىلىرىنىڭ رازىلىقىغا ئېرىشىش ئۈچۈن پۈتكۈل كۈچى بىلەن ئاشۇ سۈرەتنى ئۆزگەرتىمەكچى ۋە ئۆزىدىن «نۇمۇس»نى يۇماقچى بولدى .

شۇنىڭ ئۈچۈن قۇللار ئىسلامى دەۋەتكە ھۇجۇم قىلىشتا خوجاينىلارنىڭ كۆرسەتمىسىگە مۇھتاج بولمىدى . چۈنكى ئۇلار پۈتۈنلەي ئۆزگەرتىلگەن مەيدانى بىلەن دەۋەتكە قارىتا چوڭقۇر دۈشمەنلىك ۋە كۈچۈك نەپرەتنى ھېس قىلىپ تۇراتتى . لېكىن

خوجايىنلار بۇنىڭلىق بىلەن يوليورۇق بېرىشنى توختىتىپ قويمىدى .

بەلكى ئوت ئۈستىگە ماي چېچىپ ، كۆيۈۋاتقان ئوتنى تېخىمۇ ئۇلغايىتتى . . . دىن ، ئەخلاق ۋە ئەنئەنىگە ھۇجۇم قىلىدىغان كىتاپ ، ماقالە ، دەرىسلىك ، تەتقىقات . . . يالىڭاچ سۈرەت ، يالىڭاچ فىلىم ، شەھۋانىي ھىكايە ۋە بۇزۇق ئىدىيە . . . كوچىلار ، ئۇسۇلخانا ، تانسىخانا ، بەزمىخانا ، قاۋاقخانا ۋە پاهىشخانلاردىكى يالىڭاچ ئاياللار . . . (دەل ئاشۇلار ئوت ئۈستىگە چېچىلغان «بېنزىن» ئىدى !) ئەخلاقنى بۇزۇش ، ياشلارنىڭ دىققەت ئىتتىبارىنى ئەھمىيەتلىك ئىشلاردىن قايتۇرۇش چىرىك ھوزۇر ھالاۋەت ۋە دۇنيانىڭ غەم ئەندىشىلىرى ئارقىلىق ئۇلارنى كونترول قىلىپ تۇرۇشتىن باشقا ھېچنەرسە بۇ چوڭ خەتەر- ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتى- نىڭ ئالدىنى توسۇپ قالالمايتتى . ئەگەر ئۇلار اللەنى ئۇنتۇپ ئاخىرەتنى ئەستىن چىقىرىپ قويغاندا ، ئۇلارنىڭ قەلبلىرىدىكى «دىن» نىڭ دەرىزىلىرى تاقىلاتتى . ئۇلار ئاشۇ خەتەرلىك دەۋەتنىڭ ئالدىدىكى توسۇققا ئايلىناتتى . بەلكى ئۇلار پاسكىنىلىق ، مەينەتچىلىك ۋە چۈشكۈنلۈك پاتقاقلىرىغا غەرىق بولۇشتىن ئۇلارنى «مەھرۇم قالدۇرىدىغان» ئاشۇ دەۋەتنىڭ دۈشمەنلىرىگە ئايلىنىپ كېتەتتى .

× × ×

لېكىن ئادەمنى ھاڭ- تاڭ قالدۇرىغان تاساددىبىلىق بۇنىڭدىن نەچچە ھەسسە دەھشەتلىك بولدى !

1948-يىلى مۇسۇلمان پىدائىلار پەلەستىندىكى جەڭ مەيدانىغا كىرىپ كەلدى !

بىز بۇ جايدا ئاشۇ تارىخنى 50 يىل ئىلگىرىكى ئۆتمۈشكە يەنى 1897-يىلى شۋىتسارىيىنىڭ بال شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلگەن زىئونىزىم

داھىسى «خىزىل» نىڭ قۇرۇلتىيىغا قايتۇرايلى . ئاشۇ قۇرۇلتايدا بۇندىن كېيىنكى 50 يىل ئىچىدە پەلەستىندە يەھۇدىلار دۆلىتى قۇرۇشنىڭ زۆرۈرلىكى قارار قىلىندى . ھەمدە 50 يىل ئىچىدە دۆلەت قۇرۇشنىڭ ستراتېگىيىلىك پىلانلىرى تۈزۈپ چىقىلدى . . ئەمەلىيەتتە ئاشۇ قۇرۇلتايدىن 50 يىل ئۆتۈپ پەلەستىندە يەھۇدىلار دۆلىتى قۇرۇلۇپ بولدى .

سۈيىقەستچىلەر دۆلەت قۇرۇش ئۈچۈن بەلگىلىك مۇددەت ئىچىدە ئۆز نىشانىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن نىمە ئىشلارنى قىلدى ؟ ھەممىگە مەلۇمكى ئۇلار ئالدى بىلەن پەلەستىندە ئۆزلىرىنىڭ مىللى ۋەتىنىنى قۇرۇش ئۈچۈن سۇلتان ئابدۇلھەمىدخاندىن بىر پارچە زېمىن سېتىپ بېرىشنى تەلەپ قىلدى . ھەمدە يەر شارىدا دۇنيا ھاياتىنى سۆيىدىغان ھوقۇق ۋە پادىشاھلىقنى ياخشى كۆرىدىغان ھەرقانداق ھۆكۈمراننى ئىزىقتۇرالايدىغان تەسەۋۋۇر قىلغۇسىز بايلىق ۋە مۇكاپاتلارنى سۇلتان ئابدۇلھەمىد خانغا تەڭلىدى .

ئاشۇ ۋاقىتتا ئوسمانىيە دۆلىتى قىلىچىلىك ئارام تاپقۇزمايدىغان قىيىنچىلىقلار بىلەن ئاۋارە ئىدى . ئىقتىسادىي ئەھۋال كۈنسېرى ناچارلىشىۋاتاتتى . دۆلەت مەركىزى ۋە ئۇنىڭ ئەتراپىدا پاراكەندىچىلىكلەر كۈچەيمەكتە ئىدى . بۇ ئىشلارنى مۇسۇلمان قىياپىتىگە كىرىۋالغان دونما يەھۇدىلىرىنىڭ ⑤ كۆپ سانلىق ئەزالىرىنى تەشكىل قىلىدىغان بىرلىك ۋە تەرەققىيات پارتىيىسى ھەمدە روسىيە ۋە ئەنگىلىيەنىڭ قۇترىتىشى ئاستىدا دىنىي ئاز سانلىق مىللەتلەر كەلتۈرۈپ چىقارماقتا ئىدى . روسىيە ئوردوكس ⑥ ئەرمەنلىرىنى قۇتراتسا ئەنگىلىيە باشقا گوروھلارنى قۇترىتاتتى ، شۇنداقلا فىرانسىيە ، لىۋان سۈرىيە خىرىستىئانلىرى كۆتۈرۈپ چىققان «ئەرەپ مىللەتچىلىك» ھەرىكەتلىرىنى جانلاندۇرۇپ ئەرەپلەرنى مىللەتچىلىك ئىنقىلاۋى قىلىشقا ؛

خەلىپىلىك تۈزۈمىگە قارشى چىقىپ ئىسلامى دۆلەتنى تارمار قىلىشقا ھەمدە «كېسەل كۆرپىسىنى» يەر شارىدىن يوقۇتۇشقا كۈشكۈرتىمەكتە ئىدى. دۈشمەنلەر خەلىپىلىكنىڭ زىمىنلىرىنى بۆلۈۋېتىپ، ئۇنى ئۆزئارا بۇلاڭ-تالاڭ قىلىش مەقسىتىدە ئوسمانىيە دۆلىتىنى «كېسەل كۆرپىسى» دەپ ئاتىشاتتى.

مۇشۇنداق داۋالغۇپ تۇرىۋاتقان ۋەزىيەتتە «خىزىل» سۇلتان

ئابدۇلھەمدخانغا ئېزىقتۇرغۇچى ھېسابسىز سوغىنى سۈندى ⑦ ئۇزاق مۇددەتلىك ئوسۇمسىز قەرز ۋە ئوسمانىيە دۆلىتىنىڭ كۈنسىرى ئاجىزلاپ كېتىۋاتقان ئىقتىسادىنى گۈلەندۈرۈش لايىھىسىنى... ۋەدە قىلدى. ھەرقايسى جايلاردىكى ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ خەلىپىلىككە قارشى كۆتۈرگەن قوزغىلاڭلىرىنى توختىتىش ئۈچۈن، روسىيە ۋە ئەنگىلىيەنىڭ ئىشلىرىغا ئارىلىشىدىغانلىقىنى ئېيتتى... مانا بۇلار دۈشمەنلەرنىڭ دۆلەتكە بېسىم ئىشلىتىش ۋە تېنىۋېلىش پۇرسىتى بەرمەسلىك ئۈچۈن كۆرسەتكەن ئەڭ كۈچلۈك تىرىشچانلىقلىرى ئىدى.

ئابدۇلھەمدخان مۇسۇلمان رەھبەردە بولۇشقا تېگىشلىك كەسكىنلىك، قەتئىيلىك ۋە باتۇرلۇق بىلەن بۇ تەكلىپنى رەت قىلدى.

ئابدۇلھەمدخاننىڭ يەھۇدى-خىرىستىئانلارنىڭ مۇسۇلمانلارنى پارچىلاش ۋە ئىسلامنى يوقۇتۇش سۈيقەستىگە قارىتا بىلدۈرگەن ئاڭلىق ۋە كەسكىن پوزىتسىيىدىن ئىنتىقام ئېلىش ئۈچۈن دۈشمەنلەر ئۇنىڭ سۈرىتىنى سەتلەشتۈرۈپ تەسۋىرلىگەندەك، ئەگەر ئۇ راستىنلا مەنپەئەتپەرەس، ئىشرەتخور، ۋە چىرىك پادىشاھ بولغان بولسا، يەھۇدى خىرىستىئانلارنىڭ تەكلىۋىنى قوبۇل قىلىپ، ئۇلار بىلەن بىر يولغا كىرگەن بولاتتى. خەلىپىلىك يىمىرىلگەندىن كېيىن، ئۇنىڭ زىمىنلىرىنى تالان-تاراج قىلىپ،

يەھۇدى-خىرىستىئانلارنىڭ باشقۇرۇشى ئاستىدا ئىسلام دۇنياسىنىڭ شەھەرلىرىگە ھۆكۈمرانلىق قىلىپ «تارىخى قەھرىمانلار»غا ئايلانغان مۇناپىقلارغا ئوخشاش «تارىخى قەھرىمان»غا ئايلىنىپ كېتەلەيتتى... ئۇلارنىڭ قەھرىمانلىقى مۇسۇلمانلارنى قىرغىن قىلىشتا ۋە ئۇلارنىڭ ۋەتەنلىرىنى يەھۇدى خىرىستىئانلارغا بويسۇندۇرۇپ بىرىشتە ئەڭ ئېنىق گەۋدىلىنىدۇ!

لېكىن مۇسۇلمان ئادەم-سۇلتان ئابدۇلھەمدخان-ئۆزىنىڭ تۆۋەندىكى مەشھۇر سۆزىنى ئېيتتى: «ناھايتى ئېنىقكى، بۇ مىنىڭ زىمىنىم ئەمەس، بەلكى مۇسۇلمانلارنىڭ زىمىنى، مۇسۇلمانلار بۇ زىمىننى ئۆزىنىڭ قانلىرى بىلەن سۇغارغان، ھەر بىر غېرىچ زېمىندا بىر شەھىرنىڭ قېنى بار. مەن بۇ زىمىننىڭ بىر غېرىچ يېرىنىمۇ سىلەرگە بېرەلمەيمەن.»

ھەممىگە تونۇشلۇق بولغان ئاشۇ ئىشلار ئەمەلىيەتتە بولۇپ ئۆتتى.

ئابدۇلھەمدخان ھۆكۈمراننى سۈپەتلىگىلى بولىدىغان ئەڭ قەبىھ سۈپەتلەر بىلەن سۈپەتلىنىپ نامى بۇلغانغاندىن كېيىن تەختتىن چۈشتى.

بىرلىك ۋە تەرەققىيات پارتىيىسىنىڭ قولىدا «تورانىيە» ئىنقىلاۋى پارتىلىدى. مۇسۇلمانلارنىڭ بىرلىكىنى پاجىللاش، ئۇلارنىڭ ئوتتۇرىسىدا ئۆچ ئاداۋەتنى پەيدا قىلىش ۋە كېيىنكى پىلانغا شارائىت ھازىرلاش مەقسىتىدە، ئەرەپلەرنى قوزغاپ، ئاخىرىدا ئۇلارنىڭ- «ئەرەپ لاۋرىنىسى» دەپ ئاتالغان لاۋرىنىسىنىڭ ⑧ رەھبەرلىكىدە «ئەرەبىزىمچىلىك» شۇئارىنى كۆتۈرۈپ چىقىپ «چوڭ ئەرەپ مىللەتچىلىك ئىنقىلاۋى»نى ئېلىپ بېرىش ئۈچۈن، دۆلەتنى «تۈرۈكلەشتۈرۈش» چاقىرىقى ئوتتۇرىغا چىقتى.

بىرىنچى دۇنيا ئۇرۇشى (1914-1918) پارتىلىدى ⑨ ياكى

ئاخىرقى ھېساپتا ئوسمانىيە دۆلىتىنى يوقۇتۇش ۋە پەلەستىن بىلەن قوشۇپ ، ئەرەپ دۇنياسىنى ئوسمانىيە دۆلىتىدىن ئايرىپ چىقىش ئۈچۈن بىرىنچى دۇنيا ئۇرۇشى مەقسەتلىك ئوتتۇرغا چىقىرىلدى . . . چۈنكى يەھۇدىلار ئوسمانىيە دۆلىتىنىڭ كونترۇللىقىدىكى پەلەستىندە دۆلەت قۇرۇشتىن ئاجىز كەلگەن ئىدى .

خەلىپىلىكنى يوقۇتۇش ، مۇسۇلمانلارنى قىرغىن قىلىش ، خەلىپىلىكنىڭ مەركىزى شۇنداقلا ئىسلام دۇنياسىنىڭ سىياسى ۋە ئەسكىرى كۈچىنىڭ مەركىزى ⑩ بولغان تۈركىيەنى دىنسىزلاشتۇرۇش ۋە ئۇنى ياۋرۇپانىڭ قۇيرۇقىسىغا ئايلاندۇرۇش ئۈچۈن كامال ئاتا تۈرك تەختكە چىقىرىلدى . ھەمدە ئۇنى ئىسلام دۇنياسىنىڭ ھەر قايسى جايلىرىدىكى ساتقىنلارنىڭ ئۈلگىسىگە ⑪ ئايلاندۇرۇش ئۈچۈن ، ئۇنىڭغا «ساختا قەھرىمانلىق» ئوردىنى بېرىلدى .

«كېسەل كۆرپىسى» يوقىتىلغاندىن كېيىن ، ئۇنىڭ زىمىن ۋە بايلىقلىرىنى يەھۇدىلارنىڭ ئىككى ئىتتىپاقىدىشى ئەنگىلىيە بىلەن فىرانسىيە بۆلىۋالدى . پەلەستىننى ئەنگىلىيە ۋاكالىتەن باشقۇرىدىغان بولدى . ئەنگىلىيە شۇ ۋاقىتتا خرىستىئان دۇنياسىنىڭ كاتىبىشى ، كۈن پاتماس ئىمپىرىيەنىڭ خاقانى ھەمدە يەھۇدىلارنىڭ تۇنجى قوللىغۇچىسى ئىدى . ئەنگىلىيەنىڭ تاشقى ئىشلار مىنىستىرى «بالفۇر»-مەشھۇر بالفۇر كىلىشىمىنىڭ ئاپتورى-يەھۇدى ئىدى . ئۇنىڭ پەلەستىنگە بەلگىلەنگەن ئالى ۋەكىلى «سموئىل ھور» يەھۇدى ئىدى . دۆلەت ئىگىدارچىلىق قىلىدىغان زىمىنلارنى يەھۇدىلارغا تاپشۇرۇپ بېرىش ۋە باشقا زىمىنلارنى قىممەت پۇللارغا سېتىۋېلىش ئارقىلىق ئەنگىلىيەنىڭ ۋاكالىتەن باشقۇرۇشى ئاستىدا ، دۆلەت قۇرۇش تەييارلىقلىرى ئوڭۇشلۇق تاماملاندى . بىراق ئارقىدىنلا زىمىن ساتقان بايلارنىڭ

قوللىرىدىكى پۇللارنى قايتۇرۇپ ئېلىش ۋە باشقا سۈيىقەستلەرنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن «تىل ئەيىب» گە بۇزۇقچىلىق قىلىدىغان يەھۇدى قىزلىرىنى ئەۋەتتى .

پەلەستىن ئەتراپىدىكى دۆلەتلەر ئەنگىلىيە ياكى فىرانسىيەنىڭ ھۆكۈمرانلىقى ئاستىدا ئۆز ھوقۇقىغا ئۆزى ئىگە بولالمايدىغان ئاجىز كىچىك دۆلەتلەرگە بۆلۈپ بېرىلدى . ئۇلار خىرىستىئانلارنىڭ ئىشغالىيىتى ئاستىدا بىرەر سىياسى كۈچكە ياكى تەبىئىي بىرەر پارتىيىسى كۈچكە ئىگە بولالمايدۇ . ئۇلارنىڭ ئارمىيىلىرى قارمىققا ئارمىيىنىڭ شەكىللىنىشى ئالغان بولسىمۇ ، بىراق ئۇلار مۇراسىم ۋە يىغىلىشلاردا ئۆزىنى كۆرسىتىشتىن باشقا ھېچقانداق رول ئوينىيالمايدۇ ئۇندىن باشقا ئىشغالىيەتچىلەر ئەرەپلەرنى مەجبۇرى ئەسكەرلىككە ئېلىش جەريانىدا ھەربىي مەشىق نامى بىلەن ئۇلارنى ھاقارەتلەپ ، خارلاپ ۋە قاتتىق قىيىنغانلىقى ئۈچۈن ، ئۇلار ئەسكەر بولۇش ۋە قورال كۆتۈرۈشنى ياقىتىۋالمايدىغان بولۇپ قالغان . (ئەمەلىيەتتە ئەنگىلىيە ۋە فىرانسىيىلىكلەر ئۆز دۆلەتلىرىدە ئەسكەرلەرگە ھەرگىز بۇنداق مۇئامىلە قىلمايدۇ) يەنە كېلىپ بۇ ئارمىيىلەرنىڭ يىمەك ئىچىمىگى ۋە قورالى ئەنگىلىيە ۋە فىرانسىيەنىڭ قولىدا بولۇپ ، ئەگەر ئۇلار قورال-ياراق ياكى ئوزۇق تۈلۈك بىلەن ياردەم بېرىشنى توختاتسا ، ئاشۇ ئەسكەرلەر ھاۋاغا بىر پايىمۇ ئوق ئاتالمايدۇ .^⑫

بۇ كىچىك دۆلەتلەر سىياسى ، ھەربىي ۋە ئىقتىسادىي جەھەتتىكى ئاجىزلىقىدىن باشقا ، ئۆز-ئارا ئۇرۇشقاق ، دۈشمەن دۆلەتلەر بولۇپ ، مەيلى ئىسلام ياكى ئەرەبىزىمچىلىك ياكى ياخشى خوشنا بولۇش قاتارلىق ھېچقانداق مۇناسىۋەت ئۇلارنى بىر-بىرىگە باغلاپ تۇرالمايدۇ بەلكى ئۇلارنىڭ ھەممىسى دۈشمەن ، ۋە ئۇرۇشقانلارغا ئايلىنىپ كەتكەن ! «ۋەتەنپەرۋەرلىك» ۋە

«مىللەتچىلىك» نىڭ تەشەببۇسچىلىرى يەھۇدىلارنىڭ دۆلەت قۇرۇش پىلانىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇشقا شارائىت ھازىرلاش ئۈچۈن ، ئۇزاق زامانلاردىن بىرى ئاشۇ زىمىنلارغا شۇ خىل ئېقىمنىڭ زەھەرلىك ئۇرۇقلىرىنى بىخىلاندىرىغان بولۇپ ، ھەر بىر ئېقىمنىڭ تەشەببۇسچىلىرى ئىچىدە ئۇنىڭ «داھى» ۋە «قەھرىمانلىرى» بار ئىدى . بىز ئالدىنقى بۆلۈملەردە مىسىردىكى سەئىد زۇغلۇلىنىڭ تارىخىنى ھەمدە ھەرقايسى شەھەرلەردىكى شۇنىڭغا ئوخشاش ۋە ئۇنىڭ بىلەن شەكىلداش ۋەقەلەرنى سۆزلەپ ئۆتتۇق ⑬ بۇلارنىڭ سەۋەبى بىز يۇقىرىدا سۆزلەپ ئۆتكىنىمىزدەك ئىدىيىۋى ھۇجۇمنىڭ ئوبىكتىپ نىشانغا ئايلانغان «ئېتىقادىي قالاقلقنىڭ تەسىرلىرى ئىدى .» چۈنكى ئۇلار مۇسۇلمانلارنىڭ ئىسلامنىڭ ماھىيىتىدىن ؛ چىدامچانلىق ۋە تەقۋادارلىقتىن يىراقلىشىپ كەتكەنلىك سەۋەبىدىن ئۇلارنىڭ ھاياتىغا زەھەرلىك سۈيقەستلەرنى چوڭقۇر سىڭدۇرۇۋەتكەن ئىدى . اللە ئىنسانىيەتكە چىدامچانلىق ۋە تەقۋادارلىقنى ئۈممەتنى زەھەرنىڭ تەسىرىدىن ساقلاپ قالىدىغان ۋاستە دەپ كۆرسەتتى .

«ئەگەر سىلەر چىدامچان ۋە تەقۋادار بولساڭلار ، ئۇلارنىڭ سۈيقەستى سىلەرگە ھېچقانداق زىيان ئېلىپ كېلەلمەيدۇ» (20) :

(3)

ئىسلام ئۈممىتىنى بۆلۈۋېتىش ۋە ئۇلارنىڭ مۇناسىۋىتىنى پارچىلاش ئۈچۈن ئىسلام زىمىنلىرىغا ئاشۇ خىل ئىدىيە (مىللەتچىلىك ۋە ۋەتەنپەرۋەرلىك) كەڭرى تارقىلىپ كەتتى . تۈپ مەنبەدىن ئېيتقاندا مىللەتچىلىك ۋە ۋەتەنپەرۋەرلىك كىشىلەرنىڭ روھى دۇنياسىدا باشقا مىللەت ۋە باشقا ۋەتەنلەرگە قارىتا ھەسەتخورلۇق ۋە ئۆچمەنلىكنى پەيدا قىلىدۇ . گەرچە ئۇلارنىڭ ئارىسىدا نىشان ئورتاقلىقى بولسىمۇ ، بىراق ئۇلارنىڭ ئوتتۇرىسىدا

كورەلمەسلىك ۋە دۈشمەنلىگىنى كۈچەيتمەي قالمايدۇ . چۈنكى ئۇلارنىڭ ھەممىسى يالغۇز بىر ئۆزىنىڭ مەنپەئەتىنى كۆزلەپ ، باشقىلارنى ئۇنىڭدىن مەھرۇم قالدۇرۇشنى ئويلايدۇ ! ۋەتەنپەرۋەرلىك ۋە مىللەتچىلىك ياۋرۇپادا شۇ جايدىكى يەرلىك سەۋەپلەر تۈپەيلىدىن مۇۋەپپىقىيەت قازاندى . ياۋرۇپالىقلار ئۇنى مۇۋەپپەقىيەتلىك ئويۇن دەپ قارىدى . چۈنكى ئۇ مۇۋەپپەقىيەتلىك ئويۇن سانائەت تەرەققىياتى ۋە ياۋرۇپانىڭ ئىسلام دۇنيا شەھەرلىرىنى ئىشغال قىلىش ، بايلىقلىرىنى بۇلاپ - تالاش ھەمدە ئۇلارنى كەڭ دائىرلىك مۇستەملىكە قىلىش نەتىجىسىدە ياۋرۇپالىقلارنىڭ خورىكىنى ئۆستۈرۈپ قويغان پاراۋانلىق بىلەن زامانداش بولدى . . . گەرچە ياۋرۇپا بەختسىز بولۇپ ، ۋەتەنپەرۋەرلىك ۋە مىللەتچىلىك رىقابىتىدىن ھەمدە ئۇلارنىڭ ھوقۇق تالىشىش كۆرىشىدىن كېلىپ چىققان ئۈزۈلمەس ئۇرۇش ھالاكىتى بىلەن پۈتكۈل دۇنيانى بەختسىز قىلغان بولسىمۇ ! . . . بىراق مۇسۇلمانلار !

ئىسلام ۋەتەنلىرىدىكى ۋەتەنپەرۋەرلىك ۋە مىللەتچىلىك شۇئارلىرى ئازدۇرۇش ئامىللىرى بولۇپ ، ئۇلارغا ھالاكەتتىن باشقا نەتىجە ئېلىپ كەلمەيدۇ . ئۇلار بۇنىڭدىن ھېچقانداق كۈچ قۇۋەتكە ئىگە بولالمايدۇ . بەلكى ئۇلار پارچىلىنىپ دۈشمەننىڭ ئېغىزىدىكى سىڭىشلىق لوقمىغا ئايلىنىدۇ . بىر پۈتۈن گەۋدىگە كۆز ئالايىتىغا يېتىنالمىغان دۈشمەنلەر ، ئاجىزلىشىش خەۋپىگە دۇچ كەلگەن «كېسەل كۆرىپىسى» نى ⑭ ئاسانلا يۇتۇۋېتەلەيدۇ .

مەن كىچىك ۋاقتىمدا تۇنجى قېتىم ھېس قىلغان مۇنداق بىر ئىشنى بۈگۈنگىچە ھەيرانلىق ۋە ئەپسۇسلۇق ئىچىدە ئەسلەيمەن . 30- يىللارنىڭ ئاخىرىدا ئىراق ئۇچقۇچىلار ئەترىتىگە ئىگە بولغاندىن كېيىن ئىراقنىڭ مەسئۇل مىنىستىرى مۇنداق دېدى :

«بىزنىڭ قاھىرەنى ھاۋادىن بومباردىمان قىلىپ توختىماي قايتىپ كېلەلەيدىغان ھەربىي ئايرۇپىلانلىرىمىز بار»
تولمۇ ئەپسۇس!

ئەگەر ئىراقنىڭ ئايرۇپىلانلىرى ئىراقنىڭ دائىرىسى «مەۋسىل» دىكى ئەنگىلىيەنىڭ ھەربىي بازىسىنى بومباردىمان قىلىشتىن ئاجىز كەلگەن تۇرسا، ئۇ نىمىشقا قاھىرەنى بومباردىمان قىلىشنى ئويلايدۇ؟ ئۇلار قاھىرەنى بومباردىمان قىلىشنى ئويلىغۇدەك قاھىرە ئۇلارغا نىمە قىلدى؟

توغرا، ئىسلام زىمىنلىرىغا مەقسەتلىك تارقىتىۋېتىلگەن زەھەر دەل ئاشۇنداق ئىدىيەنى مەيدانغا كەلتۈرىدۇ. نەتىجىدە ئاشۇ زىمىنلاردا كىشىلەرنى ئازدۇرىدىغان ساختا قەھرىمان ۋە داھىلار پەيدا بولىدۇ. ئۇلارنىڭ ئازغۇنلىقى ئاشقانسىرى پارچىلىنىش شۇنچە كۈچىيىدۇ. دۈشمەننىڭ ئازاپ-كۈلپەتلىرى ئۇلارنىڭ ئۈستىگە مۆلدۈر بولۇپ ياغىدۇ!

ئەگەر يەرشارىنىڭ ھەرقايسى جايلىرىدىكى مۇسۇلمانلار اللە بۇرۇغاندەك بىر ئۈممەتلىك رولىنى جارى قىلدۇرالىغان بولسا، ئاشۇ رايوندىكى يەھۇدى خرىستىئانلار تىنچلىققا ئېرىشەلەمتى؟! «ھەممىڭلار اللەنىڭ ئارغامچىسىغا (يەنى اللەنىڭ دىنىغا) مەھكەم يېپىشىڭلار. (يەنى سىلەردىن ئىلگىرى يەھۇدى-خرىستىئانلار ئىختىلاپ قىلىشقاندەك، دىندا ئىختىلاپ قىلىشماڭلار) اللەنىڭ سىلەرگە بەرگەن نىمىتىنى ئەسلەڭلار، ئۆز ۋاقتىدا سىلەر دۈشمەن ئىدىڭلار، اللە دىلىڭلارنى بىرلەشتۈردى. اللەنىڭ نىمىتى بىلەن ئۆزئارا قېرىنداش بولدۇڭلار، سىلەر دوزاق ئازگىلىنىڭ گىرۋىكىدە ئىدىڭلار. اللە سىلەرنى (ئىسلام ئارقىلىق) ئۇنىڭدىن قۇتقۇزدى. سىلەرنىڭ ھىدايەت تېپىشىڭلار ئۈچۈن، اللە سىلەرگە ئايەتلەرنى شۇنداق بايان قىلىدۇ.» (102:

قۇرۇپ چىقىش دائىرىسى ئالقىچان تۈزۈلۈپ بولغان يەھۇدى دۆلىتىنىڭ ئەتراپىدىكى ئۇششاق دۆلەتلەرنىڭ ئەھۋالى يۇقارقىدەك سىياسى ، ھەربىي ، ئىقتىسادىي جەھەتتىكى ئاجىزلىق ، پارچىلىنىش ۋە ئۆزئارا دۈشمەنلىشىشتىن قۇتۇلالمىسا ، ئۇلارنىڭ بىرلىك ئىتىپاقلىقىدىن سۆز ئاچقىلى بولمىسا ، ئۇنداقتا دۈشمەنلەرنى قورقىتىدىغان يەنە نىمە قالدى ؟

توغرا پەقەت بىرلا نەرسە قالدى . ئۇ بولسىمۇ ياشلار ! ئەگەر ياشلار ، مەلۇم نشان ۋە ئۇلۇغ ئىستەكلەر ئاساسىدا بىرلەشسە ، ئۇنداقتا ئۇلار دۈشمەنگە نىسبەتەن ئەڭ خەتەرلىك كۈچتۇر .

شۇ سەۋەبتىن دۈشمەنلەر دەسلەپكى ۋاقىتتىن باشلاپ ، بۇ ياشلارنىڭ ھامان بىر كۈنى مەلۇم نشان ۋە ئۇلۇغ مەقسەتلەر ئاساسىدا بىر گەۋدە بولۇشنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۈچۈن ، ئۇلارنى قايمۇقتۇرۇپ ، كېرەكتىن چىقىرىشقا ، ئۇلارنىڭ مەۋجۇدىيىتىدە چۈشكۈنلۈك ۋە ئىرادىسىزلىكنى كەڭرى تارقىتىشقا ئالاھىدە ئەھمىيەت بېرىپ كەلدى .

مانا بۇلار شەھۋانى گېزىت ، سىرىق فىلىم ۋە دىڭىز ساھىللىرىدىكى يالىڭاچ ئاياللارنىڭ مەيدانغا كېلىشىدىكى سەۋەپلەر ئىدى . . . شۇنداقلا ئاياللارنىڭ يېرىم يالىڭاچ ھالدا كوچىلارغا چىقىپ ، ئۆزىنى ۋە ئەتراپتىكى ياشلارنى ئازدۇرۇش ۋە خىرىستىئان مىسسىئونىرى «زۇۋەيمىر» نىڭ نشانلىرىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن ئۇلارنى دىن ، ئەخلاق ۋە ئەنئەنىلەردىن چىقىرىپ تاشلاشتىكى «ئاساسلىق سەۋەپلەر» ئىدى . ئۆلگەندىن كېيىن جەستىنى يەھۇدىلار قەبرىستانلىقىغا دەپنە قىلىشنى تەۋسىيە قىلىپ ، ئۆزىنىڭ ئەسلى ماھىيىتىنى ؛ يەھۇدى خىرىستىئانلىقتىن

ئىبارەت ئىككى خىل دۈشمەنلىكنىڭ ئۆز ۋۇجۇدىدا بىرلەشكەنلىكىنى كىشلەرگە ئېنىق ئۇقتۇرغان بۇ خىرىستىئان مىسسىئونىرى 1935-يىلى قۇدۇستا ئۆتكۈزۈلگەن مىسسىئونىرلار قۇرۇلتىيىدا مىسسىئونىرلارغا خىتاپ قىلىپ مۇنداق دەيدۇ :

«سىلەر مۇسۇلمانلار ئەللىرىدە اللە بىلەن مۇناسىۋەت ئورناتمايدىغان ۋە مۇناسىۋەت ئورنىتىشنى خالىمايدىغان بىر تۈركۈم ئەۋلاتلارنى يېتىشتۈرۈپ چىقىڭلار ، ئۇلارنى ئىسلامدىن چىقاردىڭلار . بىراق ئۇلارنى خىرىستىئان دىنىغا كىرگۈزەلمىدىڭلار . نەتىجىدە چوڭ ئىشلارغا ئەھمىيەت بەرمەيدىغان راھەتكە ئامراق ھورۇن شەھۋەتتىن باشقا غېمى يوق خىرىستىئان مۇستەملىكىچىلىرىنىڭ ئىرادىسىگە ماسلىشىدىغان بىر تۈركۈم يېڭى ئاتالمىش مۇسۇلمان ئەۋلاتلار مەيدانغا كەلدى .

ئەگەر ئۇلار ئىلىم ئۈگەنسە شەھۋەت ئۈچۈن ئۈگىنىدۇ . پۇل تاپسا شەھۋەت ئۈچۈن تاپىدۇ . ئەگەر يۇقىرى ئورۇنغا ئىگە بولسا ، ھەممە نەرسىنى شەھۋەت يولىدا تۈگىتىدۇ .

«سىلەر ۋەزىپەڭلارنى تولۇق ئادا قىلدىڭلار ، ئەڭ ياخشى نەتىجىلەرگە ئېرىشتىڭلار ، خىرىستىئان دىنى سىلەرگە مەدەت بەرسۇن ! مۇستەملىكىچىلەر سىلەردىن مەمنۇن بولسۇن ! سىلەر ۋەزىپەڭلارنى ئىزچىل ئورۇنداڭلار ، ھەمدە سىلەر ئۇلۇغ كۆرەشلىرىڭلارنىڭ مەرھەمىتىدىن ، پەرۋەردىگارىڭلارنىڭ شەپقىتىگە ئېرىشتىڭلار»

ئەتراپلىق پۇختا تۈزۈلگەن بۇ پىلان بويىچە 1897-يىلى ئېچىلغان «خىزىل» قۇرۇلتىيىدىن 50 يىل ئۆتۈپ ، 1948-يىلى يەھۇدى دۆلىتى قۇرۇلدى . ئامېرىكا شۇ جاي ۋاقتى دەل يېرىم كېچىدە يەھۇدى دۆلىتىنى ئېتىراپ قىلدى . ئارىدىن ئون مىنۇت ئۆتۈپ دىنسىزلىق ئاساسىغا قۇرۇلغان ۋە پىرىنسىپ جەھەتتىن

يەرشارىدىكى ھەر قانداق دۆلەتنىڭ دىنى ئاساسىي ئۈستىگە قۇرۇلىشنى رەت قىلىدىغان روسىيە يەھۇدى دۆلىتىنى ئېتىراپ قىلغانلىقىنى جاكارلىدى .

1948-يىلى يەھۇدى دۆلىتىنىڭ قۇرۇلغانلىقىنى رەسمىي ئېلان قىلىشتىن ئىلگىرى ھەر قايسى تەرەپ كۈچلىرى ئالدىنلا پىلانلانغان ۋە كېلىشىۋېلىنغان «چىگرا سىزىقى» پىلانى بويىچە تەرەپ «ئارمىيىسى» بىلەن يەھۇدى ئەسكەرلەر ئوتتۇرىسىدا پارات ئۆتكۈزۈلدى . پاراتنىڭ كۈن تەرتىپلىرىدىن بىرى ئەنگىلىيە مىسىر ئارمىيىسىنى ئوزۇق تۈلۈك بىلەن تەمىنلەشنى توختىتىدۇ . شۇنىڭ بىلەن ئارمىيە ئۇرۇش قىلىشتىن توختايدۇ ! . . . بەلكى «چىگرا سىزىقى» نىڭ قېشىدا تاساددىبىي توختاپ قالىدۇ !

دەل ئاشۇ چاغدا ھېچكىمنىڭ خىيالىغا كەچمىگەن . . . كىشىنى ھاڭ-تاڭ قالدۇرىدىغان تاساددىبىلىق يۈز بەردى ! «مۇسۇلمان قېرىنداش» پىدائىلىرى اللە يولىدا جاھات قىلغۇچى مۇسۇلمانغا خاس ئۆتكۈر ئىرادە ۋە اللە يولىدا شەھىد بولۇش ئارزۇسى بىلەن جەڭ مەيدانىغا كىرىپ كەلدى .

يەھۇدىلار ئاشۇ مۇجاھىدلار بىلەن ئۇرۇش قىلىش بىلەن ئالدىدىن پىلانلانغان ۋە كېلىشىۋېلىنغان پاراتقا قاتناشقان پارات ئارمىيىسى بىلەن ئۇرۇش قىلىش ئوتتۇرىسىدىكى زور پەرىقنى دەرھال ھېس قىلدى .

بۇ تاساددىبىلىق يالغۇز يەھۇدىلارنىلا ئەمەس ، بەلكى پۈتكۈل خىرىستىئان دۇنياسىنى ھاڭ-تاڭ قالدۇرىۋەتتى !

يەھۇدىلار بىر قانچە قېتىملىق جەڭدە پىدائىلار بىلەن ئوچراشقاندىن كېيىن «اللە بۈيۈكتۇر ، مەدىيە اللاغا مەنسۇپ» دىگەن جاراڭلىق ئاۋازنى ئاڭلىغان چاغدا ، دۈشمەنلەرنىڭ ھاياتىنى سۆيگىنىگە ئوخشاشلا ئۆلۈمنى سۆيىدىغان پىدائىلارنىڭ

ھۇجۇملىرىدىن ئۆزىنى قۇتۇلدۇرۇش ئۈچۈن ، قورال-يaraq ، ئوزۇق-تۈلۈك ۋە جەڭ لازىمەتلىكلىرىنى تاشلاپ گازارمىلىرىدىن قېچىپ كەتتى .

خىرىستىئانلار گەرچە جەڭ مەيدانىغا بىۋاسىتە ئەسكەر قاتناشتۇرمىغان بولسىمۇ ، بىراق بۇ تاساددىبىلىق ئۇلارغىمۇ ئانچە يەڭگىل تۇيۇلمىدى !

شەھىد ئىمام ھەسەنۇل بەننانىڭ رەھبەرلىكىدىكى ئىسلام دەۋىتى 1928-يىلدىكى تۇنجى قەدىمدىن باشلاپ بولۇپمۇ ئاشۇ چاغدا ئەنگىلىيەنىڭ ھەربىي بازىسى جايلاشقان ئىسمائىلىيە رايۇنىدا بۇ ھەرىكەت جانلىنىپ كەتكەن چاغدا خىرىستىئان دۇنياسىنى قاتتىق بىئارام قىلدى . ئاشۇ ۋاقىتتىكى خىرىستىئان دۇنياسىنىڭ كاتىۋىسى ئەنگىلىيە ھەسەنۇل بەننا قۇرۇپ چىققان جامائەتنىڭ ھەرىكىتىنى ئىنچىكە رازىۋىتىكا قىلىپ ، ئۇنىڭ خەۋەرلىرىنى بىر-بىرلەپ تەكشۈردى ۋە جاسۇسلار ئارقىلىق بۇ جامائەتنىڭ ئىچىگە سىڭىپ كىرىشكە ئۇرۇندى .

ئەنگىلىيىلىك شەرىقشۇناس يازغۇچى گىبب Gibb 1936-يىلى يازغان «ئىسلامدىكى يېڭى يۈزلىنىشلەر» Modern Trends in Islam ناملىق كىتابىنىڭ تۇنجى نەشرىدە يېزىلغان (كېيىنكى نەشرىدە ئۆزگەرتىلگەن) بىر ئابزاس سۆزىنى ئەسلەپ ئۆتەيلى : بۇ سۆز خىرىستىئانلار دۇنياسىنىڭ كاتىبىسى ئەنگىلىيىنىڭ بۇ جامائەتتىن قاتتىق ئەندىشە قىلىۋاتقانلىقىنى چۈشەندۈرۈپ بېرىدۇ . بىز بۇ كىتاپتا «ئىسلامدىكى يېڭى يۈزلىنىشلەر» ھەققىدە سۆزلەپ كېلىپ ، جامالىدىن ئافغانى ۋە مۇھەممەد ئەبدۇننىڭ «يېڭىلىقلىرى» ئۈستىدە توختىلىپ ئۆتىدۇ . ئاندىن كېيىن ئۇ كىتاپنىڭ (بىرىنچى نەشرىدە) مۇنداق بىر ئىزاھاتىنى يازىدۇ : «نۆۋەتتە مۇسۇلمان قېرىنداشلار جامائىتى دەپ ئاتالغان بىر يېڭى

جامائەت ئوتتۇرىغا چىقتى بۇ جامائەتكە ھەسەنۇل بەننا ئىسىملىك بىر ئادەم رەھبەرلىك قىلدۇ . گەرچە بۇ جامائەت پەۋقۇلئادە خەتەرلىكتەك كۆرۈنسەمۇ ، بىراق ئۇنىڭغا ھۆكۈم قىلىش ھازىرچە بالدۇرلۇق قىلىدۇ .»

يۇقارقى ئابزاستىن شۇنى كۆرۈۋېلىشقا بولىدۇكى ، ئەنگىلىيە بۇ جامائەتتىن قاتتىق ئەنسىرگەن بولسىمۇ ، بىراق بۇ جامائەتنىڭ ئىچكى قاتلىمىغا چوڭقۇرلاپ كىرەلمىگەن .

1936-يىلى ئاشۇ كىتاپ تۇنجى قېتىم نەشر قىلىنغان چاغدىكى ئەھۋال ئاشۇنداق بولۇپ ، 1948-يىلى پىدائىلار پەلەستىننىڭ كىرگەنگە قەدەر قىسمەن ئۆزگىرىشنى ھېسابقا ئالمىغاندا ئەھۋال ئىلگىرىكىدەكلا داۋاملاشتى بۇ قىسمەن ئۆزگىرىش ئەنگىلىيەنىڭ جامائەتتىن تېخىمۇ ئەنسىرگەنلىكى بولۇپ ، ئۇنىڭ ئەمەلىي ئىپادىسى : ئەنگىلىيە ھەسەنۇل بەننانىڭ 1942-يىلى ئىسمائىلىيە دائىرىسىدە ئۆتكۈزۈلگەن سايلام نامزاتىغا كۆرسىتىلىشىنى چەكلەش ئۈچۈن سايلامغا بىۋاسىتە ئارلاشتى ، ھەمدە ئاشۇ چاغدىكى ھۆكۈمەت رەئىسى نۇھاس باشاغا بېسىم ئىشلىتىپ بۇ نامزاتنى ئەمەلدىن قالدۇرماقچى بولدى . لېكىن يەنە بىر تەرەپتىن ئېيتقاندا ، ئەنگىلىيە ئاشۇ ۋاقىتتا بۇ جامائەتتىن ئەنسىرەپ ئۇلارنىڭ قېتىمغا جاسۇسلارنى كىرگۈزۈشكە پۈتۈن كۈچى بىلەن ئۇرۇنغان بولسىمۇ ، بىراق ئۇنىڭ ئىچكى قاتلىمىغا چوڭقۇر سىڭىپ كىرەلمىدى .

شۇنىڭ ئۈچۈن بۇ تاساددىبىلىق يەھۇدىلارنى ھاڭ-تاڭ قالدۇرغاندەك ، خىرىستىئانلارنىمۇ ئوخشاشلا ھاڭ-تاڭ قالدۇرغان . مەسىلە ئەنگىلىيە ئۈچۈن ۋە ئۇنىڭ ئارقىسىدىكى پۈتكۈل خىرىستىئان دۇنياسى ئۈچۈن كەم دىگەندە ئىككى تەرەپتىن تاساددىبىلىق بولۇپ تۇيۇلدى .

بىرىنچى تەرەپ شۇكى ، خىرىستىئان دۇنياسى ئىسلامغا نىسبەتەن خاتا قاراشتا بولدى ، ئۇلار ئىسلام «ئاجىزلاشتى» ۋە «كۈچىدىن قالدى» ئاخىرقى مەزگىللەردە مۇسۇلمانلار يولۇققان ئېچىنىشلىق ئاجىزلىقتىن كېيىن ئۇ ھەرگىزمۇ ئىسلامى «جاھات» كۆرىنىشىدە يېڭىدىن قوزغىلىپ چىقالمايدۇ دەپ ئويلىدى .

ئەمەلىيەتتە بارلىق ئىسلامى جاھات ھەرىكەتلىرى مەيلى ھېندىستان ياكى شىمالى ئافرىقىدا بولسۇن ، ياكى سۇدان ۋە ياكى ئىسلام دۇنياسىنىڭ باشقا جايلىرىدا بولسۇن ئاللىقاچان نۇرى ئۆچۈپ ، تۈگەپ كەتكەن ئىدى . زەھەرلىك ئىدىيىۋى ھۇجۇملار جاھات روھىنى «سىياسى» ھەرىكەتلەرگە ئايلاندۇرۇۋەتكەن بولۇپ ، بۇ خىل ھەرىكەتلەرنىڭ بىردىنبىر ئىپادىسى كوچىلاردا «نامايىش» ئۆتكۈزۈش ئىدى . نامايىشچىلار ماگىزىنلارغا ، چىراقلىقلارغا ۋە ساقچىلارغا تاش ئېتىپ ئاخىرىدا ئۆيلىرىگە قايتىپ كېتىشتىن باشقا چوڭ ئىشنى ۋۇجۇدقا چىقىرالمايدۇ . ئۇلار پات-پات ئۇلارنى زىيانغا ئۇچرىتىدىغان «پاراكەندىچىلىك»لەرگە ئارىلىشىدۇ . سىياسىي ھەرىكەتلەر قوزغاۋاتقان «باش ئەگمەس قارشىلىق» ئالدىدا دۈشمەن قارىماققا ئاستا-ئاستا ئۆزىنىڭ مەيدانىدىن قايتىۋاتقانلىقىنى ئىپادىلەيدۇ . ئەمەلىيەتتە دۈشمەنلەر «مۇستەقىللىقتىن» كېيىن شەھەرلەرنى ئۆتكۈزۈۋالغان ھۆكۈمرانلاردىن خاتىرجەم بولىدۇ . چۈنكى ئۇلار اللەنىڭ قانۇنى بىلەن ھۆكۈمرانلىق قىلىش ئىدىيىسىدىن پۈتۈنلەي ئايرىلىپ قالغان بولۇپ ، دۈشمەنلەر قىلچە ئىككىلەنمەستىن ھۆكۈمرانلىق «ئاماننى» نى ئۇلارغا تاپشۇرىدۇ . (ھوقۇق تۇتقان ھۆكۈمرانلار بولسا ، ئاشۇ دۈشمەنلەرنىڭ سىزىپ بەرگەن سىزىقى بويىچە دۆلەت باشقۇرىدۇ)

شۇنىڭ ئۈچۈن «ئىسلام» ئىسلامى جاھات كۆرىنىشىدە يېڭىدىن قوزغىلىپ چىقىشى مۇمكىن دىگەن خىيال

خىرىستىئانلارنىڭ كۆڭلىگە زادى كېچىپ باقمىغان ئىدى . گەرچە خىرىستىئانلار مىسىردىكى مۇسۇلمان قېرىنداشلار جامائىتىدىن ئەنسىرەپ داۋاملىق ئۇلارنى نازارەت قىلىپ تۇرىۋاتقان ؛ ھەمدە ئىسلامنىڭ تۇيۇقسىز ئوتتۇرغا چىقىدىغانلىقى ھەققىدە گىب «ئىسلام دۇنياسىنىڭ يۈزلىنىشى whither islam» ناملىق كىتاپىدا «بۇ دىندىكى ئەڭ چوڭ خەتەر ئۇنىڭ بىرەر ئاشكارا سەۋەپسىز تاساددىبىي قوزغىلىپ چىقىشى بولۇپ ، قوزغىلىپ چىقىش ئېھتىمالى بولغان جايلارنى قىلچە بايقىغىلى بولمايدۇ» دىگەن تاساددىبىيلىقتىن ئۈزلۈكسىز قورقۇپ تۇرىۋاتقان بولسىمۇ ، بىراق خىرىستىئانلار قوزغىلىشىنىڭ بۇ خىل سۈرەتتە ئوتتۇرغا چىقىدىغانلىقىنى زادى ئويلاپ باقمىغان ئىدى .

ئەمما ئىككىنچى تەرەپ شۇكى خىرىستىئانلار 1798-يىلى خىرىستىئان ناپالىئون مىسىرغا تاجاۋۇز قىلىپ كىرگەن تۇنجى مىنۇتتىن باشلاپ (مۇشۇ ھادىسىلەردىن بىر يېرىم ئەسىر ئىلگىرى) مىسىردىكى ئىسلام ئاساسلىرى (ھولى) نى ۋەيران قىلىشقا ئالاھىدە كۆڭۈل بۆلدى ⑮ ئاشۇ ئۇزاق مەزگىللەردە ، بولۇپمۇ 1882-يىلدىن باشلاپ مىسىر زېمىنىغا ئاياغ باسقان ئەنگىلىيىنىڭ ئىشغالىيەت مەزگىللىرىدە بىز يۇقاردىكى ئېيتىپ ئۆتكىنىمىزدەكى خىرىستىئانلار ئىسلامنى يوقۇتۇش ، ئاخىرقى ھېسابتا مىسىرنى ئىسلام دائىرىسىدىن چىقىرىۋېتىش ئۈچۈن بارلىق ئۇسۇللار بىلەن ھەرىكەت قىلىشتىن بىردەممۇ توختاپ قالمايدى ⑯ شۇنىڭ ئۈچۈن ئاشۇ پىدائىلارنى مەيدانغا كەلتۈرگەن ۋە ھالقىلىق پەيتتە ئۇلارنى جەڭ مەيدانىغا ئەۋەتكەن جاينىڭ دەل مىسىر بولۇپ قىلىشى خىرىستىئان دۇنياسى ئۈچۈن ھەقىقەتەن تاساددىبىيلىق بولدى .

ئەنە شۇ چاغدا يەھۇدى خىرىستىئانلار ئورتاق نشانى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن ئورتاق بىر قارارنى ماقۇللىدى : يەھۇدى ۋە

خىرىستىئان دۆلەتلىرىگە بىردەك مۇقىم ۋەزىيەت يارىتىش ئۈچۈن چوقۇم بۇ جامائەتنى كۆزدىن يوقىتىش كېرەك !
دوكلات ئاپتورى ئىپادىلىگەندەك «گىگانت» نىڭ ئويغىنىپ كېتىشىدىن ئەنسىرەپ ئەرەپ ئىسلام ئەللىرىنىڭ ئوتتۇرىسىدا يەھۇدى دۆلىتىنى قۇرۇپ چىقىش لورد كامبېل 1907-يىلدىكى مەشھۇر دوكلاتىدا كۆرسىتىپ ئۆتكەندەك خىرىستىئانلارنىڭ بىردىنبىر نىشانى ئىدى .

ئاشۇ رايوندىكى ئويغىنىش ئالامەتلىرىنى مۇسۇلمانلار ئۆزلىرى ھېس قىلىپ ئۈلگۈرۈشتىن بۇرۇنلا ، خىرىستىئان دۆلەتلىرىنى بىئارام قىلىشقا باشلىدى . چۈنكى ئۇلار بۇ دىننى گويا بالىلىرىنى تۇنۇغاندەك تونۇيتتى .

«بىز كىتاپ بەرگەنلەر (يەنى يەھۇدى ۋە خىرىستىئانلار) ئۇنى (پەيغەمبەرنى) ئۆز ئوغۇللىرىنى تونۇغاندەك تونىيدۇ .» (146 : 2)

ئەنگىلىيە ئەينى ۋاقىتتا خىرىستىئان دۇنياسىنىڭ داھىسى ۋە ئاشۇ رايوندىكى ئەڭ چوڭ نوپۇز ئىگىسى بولغانلىقى ئۈچۈن ، باشقا خىرىستىئان دۆلەتلىرى ئۆزلىرىنى ئورتاق نىشان بويىچە بىرلەشتۈرۈدىغان ۋە ھەر بىرىنى مەلۇم مەنپەئەتكە ئىگە قىلىدىغان بىرەر ۋاستىگە ئېرىشىش مەقسىتىدە «غوجا ئاكىسى» غا تاياندى . ئەنگىلىيە لورد كامبېل - لوردات مەجلىس ئەزالىرىنىڭ بىرى-نى مۇشۇ مەسىلىنى تەتقىق قىلىش ۋە بارلىق خىرىستىئان دۆلەتلىرىگە يول كۆرسىتىش ئۈچۈن ۋەكىللىككە سايلىدى . ئۇ ئۆزىنىڭ مەشھۇر دوكلاتىدا مۇنداق يازدى : «بۇ جايدا ئوكياندىن دېڭىز قولتۇقى ئارىسىغىچە جايلاشقان بىر خەلق بار . ئۇلارنىڭ تىلى بىر ، دىنى بىر ، قەبىلىسى بىر ، مەدەنىيىتى بىر ، ئارزۇ-ئارمانلىرى ئورتاق بولۇپ زىمىنلىرى تۇتىشىپ تۇرىدۇ . . .

ئۇ بۈگۈن بىزنىڭ قولىمىزدا ، لېكىن ئۇ مىدىرلاشقا باشلىدى . .
 . ئەگەر ئەتە گىگانت ئويغىنىپ قالسا ، بىزگە نىمە ئىشلار يۈز
بەرەر ؟ ! . . . »

خىرىستىئانلارنى ئەندىشىگە سېلىۋاتقان ئىشلارنىڭ ھامان يۈز
بېرىشى ناھايىتى ئېنىق .

ئىسلام ئىسلام بولغانلىقى ، مۇسۇلمانلار مۇسۇلمان بولغانلىقى
ئۈچۈن ئۇلارنى ئۆچ كۆرىدىغان خىرىستىئانلارنىڭ ئۆچمەنلىگىنى
نەزەردىن ساقىت قىلىۋەتكەندە ؛

«ئەگەر سىلەرگە بىر ياخشىلىق يەتسە ، ئۇلار بۇنىڭدىن بىئارام
بولىدۇ . ئەگەر سىلەرگە بىرەر يامانلىق يەتسە ئۇلار بۇنىڭدىن
خوشال بولىدۇ» (3 : 119)

يۇقارقىلارنىڭ ھەممىسىنى نەزەردىن ساقىت قىلىۋەتكەندە ، بۇ
جايدا ئەگەر گىگانت ئويغىنىپ قالسا ، چوڭقۇر تەسىرگە
ئۇچرايدىغان سىياسىي ۋە ئىقتىسادىي مەنپەئەتلەر مەۋجۇت ، چۈنكى
ياۋرۇپا مۇسۇلمانلارنىڭ زېمىن ۋە بايلىقلىرىنى بۇلاڭ-تالاڭ
قىلىشتىن ئىلگىرى ھەرگىزمۇ بىز بىلىدىغان بۈگۈنكى ياۋرۇپا
بولمىغان ئىدى .

ياۋرۇپا ئىسلام دۇنياسىغا مۇستەملىكىچىلىكنى كېڭەيتىشتىن
ئىلگىرى قانداق ئىدى ؟ ياۋرۇپا دۆلەتلىرى سىرتقا قارىتا
تاجاۋۇزچىلىق ھەرىكىتىنى ئېلىپ بېرىشتىن ئىلگىرى ئۆزئارا
ئۇرۇشقاندەك ، ئىچكى ئۇرۇش بىلەن چەكلىنىپ قالغان بولسا ، -
كۈچى قانچىلىك زورايسۇن - بۈگۈنكى ياۋرۇپاغا ئايلىنالمىدى ؟
خىرىستىئانلارنىڭ ئىسلام دۇنياسىنى مۇستەملىكە قىلىش
نەتىجىسىدە قولغا كەلتۈرگەن قاتمۇ-قات بايلىقلار بىلەن ياۋرۇپا
بۈگۈنكىدەك كۈچ-قۇۋۋەت ، گۈللىنىش ۋە تەرەققىياتقا ئىگە بولدى .
ئەگەر ئەتە گىگانت ئويغىنىپ ، بۇلاڭ-تالاڭ قىلىنغان بايلىقلىرىنى

ۋە تارتىۋېلىنغان ئىززەت-ھۆرمىتىنى قايتۇرىۋالسا ، ئۇلارنىڭ ئەھۋالى قانداق بولار ؟ !

تەبىئىكى ياۋرۇپاغا ھەرگىز ياخشىلىق بولمايدۇ !
بۇ جايدا لورد كامبېل ھەل قىلىش چارىسىنى ئوتتۇرغا قويدى !

بىز بۇ خەلقنىڭ مۇناسىۋىتىنى ئۈزۈپ تاشلىشىمىز كېرەك .
بۇنىڭ ئۈچۈن بىزگە دوست بىراق ئاشۇ رايون ئاھالىسىگە دۈشمەن بولىدىغان ؛ ھەرقاچان گىگانت ئورنىدىن تۇرماقچى بولسا ، ئۇنىڭ پۇتىغا شوخا (تىكەن) بولۇپ سانجىلىدىغان تاجاۋۇزچى دۆلەتتىن بىرنى مەيدانغا كەلتۈرىشىمىز كېرەك .

ئەنە ئاشۇ دەل 1948-يىلى قۇرۇلغان يەھۇدى دۆلىتى ئىدى .
.. ئەنە ئاشۇ ئەڭ تۆۋەن مۆلچەرلىگەندە خىرىستىئانلارنىڭ 1907-يىلى باشلانغان دۆلەت قۇرۇش پىلانى ئىدى .

شۇنىڭ ئۈچۈن دۇنياۋى خىرىستىئانلار بىلەن دۇنياۋى يەھۇدىلار ئورتاق بىر نىشاننى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن ، ئورتاق بىر قارارنى ماقۇللىدى : يەھۇدى ۋە خىرىستىئان دۆلەتلىرىگە بىردەك مۇقىم ۋەزىيەت يارىتىش ئۈچۈن چوقۇم بۇ جامائەتنى كۆزدىن يوقۇتۇش كېرەك !

دۈشمەنلەر ئەخلاقى جەھەتتە بۇزۇقچىلىق قىلىش ، ئىدىيىۋى جەھەتتە ھۇجۇم قىلىش . . . پىلانلىرىنى ئەمەلگە ئاشۇرغاندىن باشقا ، بىر يېرىم ئەسىردىن بۇيان توختىماي ھەرىكەت قىلىۋاتقان بولسىمۇ ، بىراق پەلەستىندىكى پىدائىلار ئۇرۇشى نامايەن قىلغان مۇشۇنداق خەتەرلىك سۈرەتتە ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتى مەيدانغا كەلدى . . . ئەمدى نىمە قالدى ؟ ! . . .

پۈتكۈل قوراللار توختىماي خىزمەت قىلسۇن ! . . . دىن ، ئەخلاق ۋە ئەنئەنىگە ھۇجۇم قىلىدىغان كىتاپ ، ماقالە ، تەتقىقات

ۋە دەرىسلىكەر . . . شەھۋانى گېزىت ژورنال ، سېرىق فىلىم ۋە دېڭىز ساھىللىرىدىكى يالىڭاچ ئايىللار . . . كوچىلار ، ئۇسۇلخانا ، تانسىخانا ، پاھىشخانا ۋە بەزمەخانلاردىكى يالىڭاچ ئاياللار . . . تىنماي خىزمەت قىلسۇن ! . . . خىزمەتنى قىلچە بوشاشتۇرماي ئادا قىلسۇن ! . . . قانداق قىلىپ بولمىسۇن قورقۇنچىلىق خەتەرگە تاقابىل تۇرۇش ئۈچۈن كەسكىن تەدبىر قوللىنىش كېرەك !

ھادىسەلەر ئارقىمۇ-ئارقا ئۆلىشىپ كەلدى . . . ئىسمائىلىنىڭ «فايد» شەھىرىدە ئەنگىلىيە دائىرىلىرى بىلەن چەتئەل دۆلەتلىرىنىڭ كونسوللىرى ئۆزئارا ئۇچرىشىپ ، مۇسۇلمان قېرىنداشلار جامائىتىنى يوقۇتۇش ۋە ئۇنىڭ ھەرىكىتىنى توختىتىش توغرىلىق مىسىر ھۆكۈمىتىنى ئاگاھلاندۇرغاندىن كېيىن ، جامائەت ئەزالىرىنى قاماققا ئېلىش ، قېيناش ۋە سۈرگۈن قىلىش . . . ھادىسىلىرى باشلىنىپ كەتتى . . . ھادىسە 1949-يىلى ئىمام شەھىد ھەسەنۇل بەننانى ئۆلتۈرۈش دەرىجىسىگە يەتتى .



ئىمام شەھىدىنى «ئىسلامى» قول بىلەن ئۆلتۈرۈشنى پىلانلىغان يەھۇدى-خىرىستىئانلار ئۇنى ئۆلتۈرۈش بىلەن مەسىلە مەڭگۈ ھەل بولىدۇ ، ئىسلام دۈشمەنلىرى ئارام تاپىدۇ . ئۇلارنى بىئارام قىلىدىغان ئىشلار قايتا يۈز بەرمەيدۇ دەپ ئويلىغان ئىدى . گەرچە ئۇلار شۇ ۋاقىتتا «خاتالاشقان» بولسىمۇ ، بىراق ئۇلارنىڭ بۇ خىيالى سەۋەپسىز ئەمەس ئىدى .

ئۇلارنىڭ ئويىچە ھەسەنۇل بەننانى ئۆلتۈرگەندە ئۇ قۇرۇپ چىققان جامائەتنى يوقاتقىلى بولاتتى . چۈنكى ئۇ ماھىيەتتە ئاشۇ جامائەتكە نىسبەتەن ئۇلارنىڭ بارلىقى ئىدى . . . ھەسەنۇل بەننا ئۇ جامائەتنىڭ قۇرغۇچىسى ، يوليورۇق ۋە كۆرسەتمە بېرىدىغان يېتەكلىگۈچىسى ئىدى . تەپەككۈر قىلىدىغان ئەقلى ، سوقۇپ

تۇرىدىغان يۈرىكى ئالغا ئىنتىلدۇرگۈچى روھى ئىدى . شۇڭلاشقا ئۇلار ھەسەنۇل بەننانى يوقاتقاندا ھەقىقىي ھەرىكەتلەندۈرگۈچىنى يوقاتقىلى بولىدۇ ، ھەرىكەت ئۆزلىگىدىن يوقۇلۇپ تۈگەيدۇ دەپ ئويلىدى .

لېكىن ئۇلار «قان تەقدىم قىلىنغان دەۋەتنىڭ مەڭگۈ ئۆلمەيدىغانلىقىدىن ئىبارەت» ئەڭ زور ئىلاھى قانۇنىيەتتىن بىخەۋەر ئىدى .

شۇنداقلا ئۇلار مۇنداق بىر زور ھەقىقەتتىن بىخەۋەر ئىدى :
اللەنىڭ تەقدىرى بىلەن ئۇلار تۆكىۋاتقان قانلارنىڭ كۆپىيىشى مۇشۇ دەۋەتنىڭ جانلىنىشىنىڭ ئاساسىي ئىدى .

× × ×

ئىبراھىم ئابدۇلھادى ھۆكۈمىتىنىڭ رەھبەرلىكىدە ئېلىپ بېرىلغان قانلىق باستۇرۇش ھەرىكەتلىرى يۈز بېرىپ ئىككى يىلدىن كېيىن يەنى 1950-يىلى مىسىرنىڭ سىياسىي ۋەزىيىتىدە ئۆزگىرىش بولدى . ھەمدە ئەركىنلىكنى يولغا قويۇپ ، ئادەتتىكى شارائىتتا يېڭى سايلام ئېلىپ بېرىشقا رۇخسەت قىلدى
مانا بۇ جايدا تاساددىپلىق يۈز بەردى
ھەر قايسى ساھالەردە ئىسلامغا قارىتا ئومۇميۈزلۈك بۇرۇلۇش مەيدانغا كەلدى .

ئۇنۋېرسىتېتتا ئوقۇغۇچىلار بىرلەشمىسىنىڭ سايلاملىرى پۈتۈنلەي دىگۈدەك بەزى پاكۇلتىتلاردىكى مۇسۇلمان قېرىنداشلارنىڭ قولغا چۈشۈپ قالدى ، ياكى تۆۋەن مۆلچەرلىگەندە ئۇلارنىڭ كۆپ قىسمى قېرىنداشلارنىڭ يېتەكچىلىكىدە ئېلىپ بېرىلدى . «ئىسلام» دوختۇرلار ، ئېنژىنىرلار ئادۋكاتلار ۋە ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىغا ئېقىپ كىرىشكە باشلىدى تېخىمۇ خەتەرلىك بولغىنى ئىسلام ئارمىيە ۋە ساقچى قىسىملارغا تارقىلىپ كەتتى . ئۇلاردىن ھەر

بىرىنىڭ قېتىدا ئوخشىمىغان دەرىجىدە ئىسلام «ھەرىكىتى» بىلەن مۇناسىۋەت ئورناتقان ، ئۆز ساھەسىدە ياكى باشقا ساھەلەردە دەۋەتنى كەڭرى قانات يايدۇرۇش ئۈچۈن پائالىيەت ئېلىپ بارىدىغان يېتەكچىلەر بارلىققا كەلدى .

ئەنە شۇ چاغدا يەھۇدى-خىرىستىئانلار تۇنجى زەربىنىڭ بۇ ھەرىكەتنى يوقىتالمىغانلىقىنى ، شۇڭا تۇنجى قېتىمقىغا قارىغاندا تېخىمۇ قەيىھ ۋە تېخىمۇ دەھشەتلىك بولغان ، شەيتاننىڭ پىلانىدا بۇ ھەرىكەتنى يوقىتىدۇ دەپ قارالغان يېڭىچە زەربىنى ئوتتۇرغا چىقىرىش كېرەكلىكىنى ئېنىق بىلدى . بىراق ئاشۇ جەرياندا دۇنياۋى ھادىسىلەر يۈز بېرىپ پۈتكۈل رايونلارنىڭ خەرىتىسىنى ئۆزگەرتىۋەتتى ، گەرچە نىشانلاردىن ھېچ بىرىنى ئۆزگەرتەلمىگەن بولسىمۇ . . . !

ئۇرۇش ئەنگىلىيە بىلەن فىرانسىيەنى ھالىدىن كەتكۈزۈپ ئۇلارنى ئىككىنچى دەرىجىلىك دۆلەتلەرگە ئايلاندۇرۇپ قويغاندىن كېيىن ، ئامېرىكا «ئەركىن دۇنيانىڭ خوجايىنى» بولۇش سۈپىتى بىلەن ئوتتۇرغا چىقتى . . . بۇنىڭغا ئىسلامى رايونلار ۋە شۇ رايونلاردىكى ھادىسىلەرنىڭ يۆلىنىشلىرىگە نىسبەتەن مۇھىم ئىككى ئىشى قوشۇلۇپ كەلدى . بىرىنچى ، خىرىستىئانلارنىڭ رەھبەرلىكى «ئەركىن دۇنيا» نىڭ رەھبەرلىكى بىلەن قوشۇلۇپ ، ئامېرىكىغا يۆتكەلدى . ئاتالمىش ئەركىن دۇنيا ئەمەلىيەتتە خىرىستىئانلار دۇنياسى بولۇپ ، خىرىستىئانلارنىڭ رەھبەرلىكى ھەر دائىم خىرىستىئان دۇنياسىدىكى كۈچلۈك دۆلەتلەرنىڭ قولىغا يۆتكىلىپ تۇرىدۇ . ئەينى ۋاقىتتا ئەنگىلىيە ئەڭ كۈچلۈك دۆلەت بولغاچقا ، خىرىستىئانلارنىڭ رەھبەرلىكى ئۇنىڭ قولىدا ئىدى . ئامېرىكا كۈچلۈك دۆلەتكە ئايلىنىۋىدى ، رەھبەرلىك تەبىئىيلا ئۇنىڭ قولىغا يۆتكەلدى . دىمەك پۈتكۈل خىرىستىئان دۇنياسى ئىسلامغا قارشى

ئۇرۇش قىلدۇ . لېكىن رىئاللىقنىڭ تەلىۋى بويىچە ئۇرۇش رەھبەرلىكىنى خىرىستىئان دۇنياسىدىكى ئەڭ كۈچلۈك دۆلەتكە تاپشۇرىدۇ ! ئۇلار ئۆزئارا رىقابەتلىشىپ ، پۈتكۈل ئىشلاردا بىر-بىرىگە خىرىس قىلىسمۇ ، بىراق ئىسلامغا قارشى تۇرۇشتا بىر-بىرىنى قوللاپ قۇۋۋەتلەيدىغان ، ھەمكارلاشقان ، بىرلەشكەن ۋە بىر-بىرىگە تايانغان «بىر جاڭگالنىڭ بۆرىلىرى» دۇر .

ئىككىنچىسى شۇكى ، دۇنيا يەھۇدىلىرى ئۆزىنىڭ بۇرۇلۇش نۇقتىسىنى ئەنگىلىيەدىن ئامېرىكىغا يۆتكىدى . بۇ دىگەنلىك ، يەھۇدىلار ئەنگىلىيەدىكى پائالىيىتىنى ياكى ئەنگىلىيە بىلەن بولغان ھەمكارلىقىنى ئەمەلدىن قالدۇردى دىگەنلىك ئەمەس بۇ ھەرگىز ئۇنداق بولمايدۇ ! چۈنكى ئۇ ئۆزىنىڭ مەۋجۇدىيەت نۇقتىسىدىكى بارلىق دۆلەتلەر بىلەن . . . ئەنگىلىيە ، فىرانسىيە ، گېرمانىيە ، جەنۇبىي ئافرىقا ، روسىيە . . . بىلەن بىرلىشىپ ھەرىكەت قىلدۇ . بىراق ئاساسلىق مەركەزلىشىش نۇقتىسىنى ئەڭ كۈچلۈك دۆلەتكە يۆتكەيدۇ . چۈنكى كۈچلۈك دۆلەت ئۇنىڭ «پايدا» زىيىنىغا زور دەرىجىدە كاپالەتلىك قىلدۇ . مانا بۇ چاغدا ئىلگىرى يەھۇدىلار بىلەن ئەنگىلىيە ئوتتۇرىسىدا ھەمكارلىق ئورنىتىلغاندەك ، ئىسلامى ھەرىكەتنى يوقۇتۇش ئۈچۈن دۇنيا يەھۇدىلىرى بىلەن ئامېرىكا ئوتتۇرىسىدا ئەڭ كۈچلۈك ھەمكارلىق مەيدانغا كەلدى .

بىز بۇ يەردە ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتىگە نىسبەتەن ۋە ياكى دۈشمەنلەرنىڭ ئىسلام ھەرىكىتىنى يوقۇتۇش پىلانىغا نىسبەتەن بولسۇن ، ھادىسىلەرنىڭ تارىخىنى سۆزلىمەيمىز . چۈنكى بۇ ساھەدە ئۇنىڭ مەخسۇس يازغۇچىلىرى بار .

بىز پۈتكۈل تەتقىقات جەريانىدا ئاساسلىق تارىخى كۆرۈنۈشلەرنىڭ كەڭرى يوللىرىنى كۆرسىتىپ ئۆتىمىز . . .

بىز تۇنجى جامائەتنىڭ تارىخىنى سۆزلىمىدۇق ، بەلكى ئۇنىڭ ئاساسلىق بەلگىلىرىنى ئەكس ئەتتۈرىدىغان كەڭرى يوللارنى گەۋدىلەندۈردۇق ، تارىخى ئېغىپ كېتىشنىڭ يوللىرىنى بايان قىلىمىدۇق بەلكى ئۇنىڭدىكى ئاساسلىق تەرەپلەرنىڭ ئەڭ مۇھىملىرىنى ئوچۇق سۆزلەپ ئۆتتۇق . شۇنىڭدەك بىز بۇ جايدا ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتىنىڭ تارىخىنى سۆزلىمەيمىز ، بەلكى ئۇنى تارىخى كۆرۈنۈش سۈپىتىدە تىلغا ئالىمىز ، ھەمدە تەتقىقاتىمىز يار بەرگەن دائىرىدە ئۇنىڭدىكى ئەڭ گەۋدىلىك ۋە ئەڭ مۇھىم يوللارنى كۆرسىتىپ ئۆتىمىز .



يەھۇدى-خىرىستىئانلار ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتىنى تەلتۈكس يوقۇتۇش ئۈچۈن بۇ ھەقىقەتكە ئىككىنچى قېتىم كەسكىن زەربە بېرىشنى قارار قىلدى . شۇ سەۋەبتىن يەھۇدىلار ئاشۇ زەربىنى قانات يايدۇرۇش مەقسىتىدە يېڭى ۋەزىيەتنىڭ تەلىۋى بويىچە ئامېرىكا بىلەن ھەمكارلاشتى ، بۇ مەقسەتنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن تاللانغان قورال جامال ئابدۇناسىر ۋە ھەربىي ئۆزگىرىش ئىدى .

يەھۇدى ۋە خىرىستىئانلار «تەبىئىلار» بىرلەشكەن ئورۇن ھازىرقى زامان تىلى بويىچە ئېيتقاندا ئامېرىكا قوشما شتاتلىرى بولۇپ ، ئامېرىكا ئەمەلىي رىئالىق نۇقتىسىدىن قارىغاندا خىرىستىئان ، پۈتكۈل ئامېرىكا دۆلىتى ۋە ئامېرىكا سىياسىتىنىڭ يەھۇدىلارنىڭ نوپۇزىغا بويسۇنۇش نۇقتىسىدىن قارىغاندا يەھۇدى ھېسابلىنىدۇ . بىز بۇ جايدا ئامېرىكىنىڭ ئىسلام رايونىدىكى ھادىسىلەرنى ئىدارە قىلىشتا ، بىردەك يەھۇدى خىرىستىئانلارنىڭ مەنپەئەتىنى چىقىش قىلىشتىكى ئاساسلىق رولىنى بايقايمىز .

ئەمما ھەربىي ئۆزگىرىشنى تاللاش ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش

قىلىشنىڭ قورالى (ۋاستىسى) بولۇپ ، بىز ئالدىنقى بۆلۈمنىڭ ئاخىرىدا ئېيتىپ ئۆتكىنىمىزدەك ئۇ ئاتا تۈركىنىڭ تەجربىسىدە شەكىللەنگەن يەھۇدى-خىرىستىئانلارنىڭ ئىلگىرىكى تەجربىسى ئاساسىدا ئېلىپ بېرىلغان ، يەھۇدى-خىرىستىئانلار بۇ تەجربىدىن ئىنتايىن پەخىرلىنىدۇ . ھەمدە ئۇنى ئىسلامنى يوقۇتۇش مۇسۇلمانلارنى قانلىق باستۇرۇشتىن ئىبارەت «ئۇلۇغ» نىشانى ئەمەلگە ئاشۇرۇشتىكى يەكۈنلىگەن قىممەتلىك بايلىق دەپ قارايدۇ . بۇ تەجربە ئۇلارنىڭ ئويىدا مۇھىم ۋەزىپىنى ئادا قىلىشتىكى مۇۋەپپىقىيەتلىك ئامىل دەپ قارالغاچقا ، ئىلگىرى ئاتا تۈركىنىڭ قولىدا ئىشلىتىلگەن بۇ تەجربىنى ئامېرىكا «نىشان»نى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن قىلچە ئىككىلەنمەي قوللىنىشنى قارار قىلدى . ئارمىيە سېپىدىكىلەر روھى تەربىيلىنىش خاراكتىرى بىلەن ھوقۇقىنى سۆيىدۇ ۋە ئۇنى ئۆز قولىغا مەركەزلەشتۈرۈشكە قاتتىق ئىنتىلىدۇ . ئەگەر ھەربىي ئۆزگىرىشكە «ھوقۇق مەستانىسى ۋە ياۋۇز»لۇقتىن ئىبارەت ئاساسلىق ئىككى خۇسۇسىيەتنى ئۆزىدە مۇجەسسەملىگەن ھەمدە ئىسلامنى قەتئىي ئۆچ كۆرىدىغان بىر ئادەم تالانسا ، ئۇنداقتا تەلەپ قىلىنغان خىزمەتنى مۇۋەپپىقىيەتلىك ئورۇنداشنىڭ بارلىق ئامىللىرى تولۇقلانغان بولىدۇ . (ھوقۇققا ئىگە بولۇش ئىستىگى كالىسىنى چىرمىۋالغان) ئارمىيە سېپىدىكىلەر تەلەپ قىلىنغان «يوقۇتۇش» خىزمىتىنى ئورۇنداش ئۈچۈن ھەرقانداق ئىپلاسلقنى قىلىشتىن ۋە كىشىنىڭ كۆڭلىگە كېچىپ باقمىغان ۋەھشى ئۇسۇللارنى قوللىنىشتىن يانمايدۇ . تۈنجى قېتىملىق تەجربە ئاتا تۈركىنىڭ قولىدا مۇۋەپپەقىيەتلىك بولدى . چۈنكى ئاتا تۈرك مۇستاپا كامالدا ھوقۇق مەستانىسى ، مەنەنچىلىك ، ياۋۇزلۇق ۋە ئىسلامنى ئۆچ كۆرۈش قاتارلىق دۈشمەنگە ياقىدىغان بىر نەچچە خىل خۇسۇسىيەت بولغاندىن باشقا ،

ساختا «قەھرىمانلىق» قا كېرەكلىك «پەردازلار» ئۇنىڭغا قوشۇلۇپ كەتكەن ئىدى .»

بۇندىن ئىلگىرى دۇنياۋى ئۇرۇشلاردىن غەلبە قازانغان ھالدا چىقىپ ئاناتولىيە زىمىنلىرىنى ئىشغال قىلىۋالغان ئىتتىپاقداش ئارمىيە «ئاتا تۈرك» نىڭ ئالدىدا چىكىنىگەن چاغدا ، ئۇنىڭ ھەقىقىي نامى «قانخور ئاتا تۈرك» بولغاننىڭ ئورنىدا ئەكسىچە «غازى ئاتا تۈرك» بولۇپ قالدى .

مىسىر يەھۇدى-خىرىستىئانلارنىڭ پۈتكۈل سۈيقەستىدىن كېيىنمۇ ، يەنىلا ئۇنىڭ ئىسلام دۇنياسىنىڭ مەركىزى بولۇپ كەلگەنلىكى ئىسپاتلانغاندىن كېيىن ، بۈگۈن ئىسلام دۇنياسىنىڭ ئىككىنچى مەركىزى ھېسابلانغان مىسىردىكى ئىسلامى ھەرىكەتكە قاقشاتقۇچ زەربە بېرىش پىلان قىلىنىۋاتىدۇ .

چۈنكى ئىسلامى دەۋەت مىسىردىن ئەتراپتىكى سۈرىيە ، ئىئوردانىيە ، ئېراق ۋە سۇدان قاتارلىق ئەرەپ ئەللىرىگە كەڭىيىدۇ . ئەگەر دۈشمەنلەرنىڭ سۈيقەستى بولمىغاندا ، تېخىمۇ يىراق جايلارغا كەڭىيىشى مۇمكىن ⑰

مىروبرگر «بۈگۈنكى ئەرەپ دۇنياسى» ناملىق كىتاپنىڭ 1936- يىلى نەشر قىلىنغان ئېنگىلىزچە نۇسخىسى ئىككىنچى نەشرى 248-بەتتە كۆرسەتكەندەك ، يەھۇدى ۋە خىرىستىئانلار بۇرۇنقى مول تەجرىبىسىگە ئاساسلىنىپ ، ھەربىي ئۆزگىرىش قىلىشقا مەجبۇر بولىدۇ .

ئەمما بۇ مۇھىم ۋەزىپە ئۈچۈن جامال ئابدۇناسىرنى تاللاش مەسلىھىتىدە ، ئۇنىڭ يەھۇدىلار بىلەن قاچان ئالاقىلىشىپ ، قاچان تىل بىرىكتۈرگەنلىكىنى ؛ ئۇنىڭدىكى ھوقۇق مەستانىسى ، ياۋۇزلۇق ۋە ئىسلامنى ئۆچ كۆرۈش . . . قاتارلىق دۈشمەنگە كېرەكلىك خۇسۇسىيەتلەرنىڭ قاچان ئاشكارلانغانلىقىنى

ئىسپاتلايدىغان ئىشەنچلىك ھۆججەتلەر ھازىر بىزدە يوق ⑮ بىراق ئۇنىڭ بىلەن يەھۇدىلار ئوتتۇرىسىدىكى رەسمىي تۇنجى ئاشكارا مۇناسىۋەت 1949-يىلى پەلەستىندىكى فالۇجا مۇھاسىرىسى جەريانىدا ئورنىتىلدى. ئاشۇ چاغدا ئابدۇناسىر بىلەن يەھۇدىلار ۋەكىلى «ئىجال ئالۇن» ئۆزئارا ئۇچرىشىپ، تولۇق بىر سائەت مۇھەببەتلەشتى. شۇندىن كېيىن ئۇچرىشىشلار كۆپىيىپ كەتتى. . . «ئىنقىلاۋى يازغۇچى» مۇھەممەد ھۈسەيىن ھەيكەل جامال ئابدۇناسىرنىڭ يېقىن ئادىمى بولۇپ، ئۇ جامال ئابدۇناسىرنىڭ نامىدىكى بىر پارچە ماقالىسىدە ناھايىتى ئوچۇق كۆرسەتكەندەك بۇ ئۇچرىشىشلار ئىسپاتلاشنىڭ ھاجىتى قالمىغۇدەك دەرىجىدە ناھايىتى مەشھۇر بولۇپ كەتتى. . . 1950-يىلدىن 1952-يىلغىچە تولۇق ئىككى يىل پۇختا تەييارلىق قىلىش بىلەن ئۆتتى. كېيىنكى يىللاردا «ئىنقىلاپ» دەپ ئاتالغان «ئۇلۇغ ھەرىكەت» ⑯ مەيدانغا كەلگەن چاغدا جامال ئابدۇناسىر ئۆزىنىڭ تىگىشلىك رولىنى تولۇق جارى قىلدۇردى. بىرىنچى قېتىم 1954-يىلدىن 1955-يىلغىچە، ئىككىنچى قېتىم 1965-يىلدىن 1966-يىلغىچە ئىككى قېتىم تارىختىكى ئەڭ قەيىھ قىرغىنچىلىك ھەرىكەتلىرىنى ئېلىپ بېرىپ، مۇسۇلمانلارنى قانلىق باستۇردى.



بىز يەنە بىر قېتىم ئىسلام ئويغىنىش ھادىسىلىرىنىڭ تارىخىنى ۋە ياكى دۈشمەنلەرنىڭ بۇ ھەرىكەتنى يوقۇتۇش سۈيقەستىنىڭ تارىخىنى سۆزلىمەيمىز بەلكى ئەڭ مۇھىم يۆنىلىشلەرنى گەۋدىلەندۈرىدىغان كەڭ دائىرلىك «يول» لارنى كۆرسىتىپ ئۆتىمىز.

1954-يىلى 26-ئۆكتەبىردە «ئىسكەندىرىيە كومىدىيەسى» ⑰ ئويدۇرۇپ چىقىرىلدى. ھەمدە ئۇنىڭغا ئۇلاپلا «مۇسۇلمان

قېرىنداشلار» نىڭ ئەزالىرىدىن قېرى ، ياش بولۇپ 20 مىڭدىن كۆپرەك ئادەم ھەربىي تۈرمە ۋە باشقا تۈرمىلەرگە قامالدى . دۈشمەن ئۇلارغا شۇ دەرىجىدە ۋەھشى جازالاش ئۇسۇللىرىنى قوللاندىكى ، ئاپتورنىڭ سۆزلەش ۋە تەسۋىرلەش ئىقتىدارى قانچىلىك يۇقىرى بولمىسۇن بۇلارنى سۆز بىلەن ئىپادىلەپ بەرگىلى بولمايدۇ . ②1

1954-يىلى ئىيىن ئىيىن باشلاپ ھادىسىدىن بەش ئاي بۇرۇن ھەربىي تۈرمىدە ھەر تۈرلۈك جازالاش قوراللىرى ئورنىتىلدى . ھەمدە شۇندىن باشلاپ مەخسۇس مۇشۇ ئىش ئۈچۈن ياللانغان گېرمانىيىنىڭ قاماق لاگېرلىرىدا گېتلىر جازالاش خىزمىتى ئۈچۈن ئىشلەتكەن تەجرىبىلىك «ناتسېستلار» گۇندىپايىلارغا ئاشۇ جازالاش قوراللىرىنى قانداق ئىشلىتىشنى مەشق قىلدۇردى . ②2

1954-يىلدىكى مۇسۇلمان قېرىنداشلارنى قانلىق باستۇرۇش ھادىسىسى ئىسكەندىرىيە «كومىدىيىسى» دىن باشقا يەنە بىر ئىش بىلەن زىچ مۇناسىۋەتلىك . يەنى پەلەستىن مەسلىسىنى تەتقىق قىلىشقا ، مەسلىسىنى ئەڭ ياخشى ئۇسۇل بىلەن ھەل قىلىش ھەققىدە رەئىس ئىزنىخاۋىرغا دوكلات سۇنۇشقا تەكلىپ قىلىنغان رەئىس ئىزنىخاۋىرنىڭ «ئوتتۇرا شەرىق» تىكى مەخسۇس ۋەكىلى «جونستون» نىڭ دوكلاتى مۇشۇ ھادىسە بىلەن زىچ مۇناسىۋەتلىك . «جونستون» بۇ مۇھىم ۋەزىپىنى ئورۇنداش ئۈچۈن تەييارلاندى . ۋە ئاشۇ رايونلارنى بىر-بىرلەپ كۆزدىن كەچۈردى ھەمدە ئەرەپلەر ۋە يەھۇدىلار بىلەن ئۇچراشتى . ئاخىردا ئاساسلىق ئۈچ نۇقتىنى ئېنىق بايان قىلىدىغان دوكلاتنى سۈندى .

بىرىنچى نۇقتا : ئىئوردان دەرياسىنىڭ سۈيىنى ئەرەبلەر بىلەن يەھۇدىلار ئوتتۇرىسىدا تۆۋەندىكى نىسبەت بويىچە تەقسىم قىلىش ؛ دەريا سۈيى سۈرىيە ۋە لىۋاندىن ئىبارەت ئىككى دۆلەتنى كېسىپ

ئۆتىدىغان بولغاچقا ، ھەر بىر دۆلەت تەخمىنەن سۇنىڭ %10 نى ئىشلىتىدۇ . ئىئوردانىيە ۋە ئىسرائىلىيەدىن ھەر بىرى تەخمىنەن سۇنىڭ %40 نى ئىشلىتىدۇ . ئىسرائىلىيلىكلەر بۇ سۇنى يېڭىدىن مۇھاجىر بولۇپ كەلگەن ئۈچ مىليون يەھۇدىنى ئورۇنلاشتۇرۇش ئۈچۈن "نەقىب" چۆللىكىنى كۆكەرتىشكە ئىشلىتىدۇ . ئىئوردانىيلىكلەر بولسا ، بۇ سۇنى سۈرگۈن قىلىنغان ئەرەپلەرنى جايلاشتۇرۇش ئۈچۈن (غەربىي قىرغاقتىكى) ئۈچ مىليون گىكتار زېمىنى كۆكەرتىشكە ئىشلىتىدۇ .

ئىككىنچى نۇقتا ئىسرائىلىيە بىلەن ئىسرائىلىيە ئەتراپىدىكى ئەرەپ دۆلەتلىرى ئوتتۇرىسىدا ئېنىق چىگرا سىزىقىنىڭ مەۋجۇت بولماسلىقىغا ئاساسەن ②③ شۇنداق قاراشقا بولىدۇكى ئەرەپلەر ئىسرائىلىيە زېمىنلىرىغا بىمالال كىرىۋىرىدۇ . بىراق ئۆزىنى ھېلىمۇ ئەرەپ زېمىنىدا دەپ ئويلايدۇ . ئوخشاشلا ئىسرائىلىيلىكلەر ئەرەپ زېمىنلىرىغا كىرىدۇ . ھەمدە ئۆزلىرىنى ھېلىمۇ ئىسرائىلىيە زېمىنىدا دەپ قارايدۇ . مانا بۇنىڭدىن رايون تېنچلىقىغا خەۋپ يەتكۈزىدىغان ھەربىي توقۇنۇش كېلىپ چىقىدۇ . نەتىجىدە ئىسرائىلىيە بىلەن ئەرەپ دۆلەتلىرى ئوتتۇرىسىدا ۋاقىتلىق بولسىمۇ چىگرا بەلگىلەش زۆرۈرىيىتى تۇغۇلىدۇ . ئاخىرقى ھېسابتا ئەرەپ ئەللىرى بىلەن ئىسرائىلىيە ئوتتۇرىسىدا ئىككى يۈز مېتىر كەڭلىكتىكى چەكلەش سىزىقىنى قالدۇرغان ئاساستا چىگرا بەلگىلىنىدۇ .

ئۈچىنچى نۇقتا : ئەرەپلەر بىلەن يەھۇدىلار ئوتتۇرىسىدا بىرلىككە كەلگىلى بولمايدىغان باشقا ئىشلار ساقلانسا ، ئۇنداقتا بۇ ئىختىلاپنى ھەل قىلىش ئۈچۈن ئەرەپلەر بىلەن يەھۇدىلار يۇمۇلاق ئۈستەل ئالدىدا ئولتۇرۇشقا مەجبۇر بولىدۇ .

يەھۇدىلارنىڭ مەنپەئەتىنى چىقىش قىلىپ تۈزۈلگەن

ئەرەپلەرگە زۇلۇم ۋە ھالاكەت ئېلىپ كېلىدىغان بۇ دوكلات ھازىر بىزگە ئانچە مۇھىم ئەمەس . . چۈنكى بۇلارنىڭ ھەممىسى ئاللىقاچان تارىخنىڭ زېمىنىدىكى ئىشلارغا ئايلاندى . شۇندىن كېيىن ئىسرائىلىيە خالىغانچە قەدەم-قەدەم ئىلگىرلەپ بۈگۈن ئاشۇ دوكلاتتا بەلگىلەنگەن دائىرىدىن زور دەرىجىدە ھالقىپ كەتتى . ھەمدە غەربىي قىرغاقنى پۈتۈنلەي ئىگىلەپ دەريا سۈيىنىڭ %80 نى ئۆزىنىڭ پايدىلىنىش دائىرىسىگە كىرگۈزۋالدى . مۇسۇلمانلارنى خالىغانچە ئۆلتۈرۈپ ، خالىغانچە سۈرگۈن قىلدى . تالاي كىشىلەرنى يۇرت-ماكانىدىن مۇساپىرلاغا ئايلاندۇرۇۋەتتى .

بىزگە مۇھىم بولغىنى «جونستون» نىڭ دوكلاتىدىكى ئاخىرقى قۇرلار بولۇپ ، ئەينى ۋاقىتتا بۇ قۇرلار ئامېرىكا ئىسرائىلىيىنى ئۆز ئورنىدا مۇستەھكەم تۇرغۇزۇشنى ۋە ئىسرائىلىيىنىڭ مەۋجۇت بولۇشىغا كېرەكلىك «ياردەملەرنى» بېرىشنى مەقسەت قىلىۋاتقان ھەمدە بۇندىن ئىلگىرى پىلانلانغان ۋە ئامېرىكا بىلەن ئىسرائىلىيە ئوتتۇرىسىدا ئالدىدىن كېلىشۋېلىنغان قارارنى ئەمەلگە ئاشۇرۇشتا يېڭىچە شەكىلدە ئىلگىرلەيدىغان باسقۇچلۇق قەدەم سۈپىتىدە يەھۇدىلار مۇھتاج بولىۋاتقان «يول» ئىدى

ئاشۇ دوكلاتنىڭ ئاخىرقى قۇرلىرى مۇنداق ئىدى .
«لېكىن ئۇزۇندىن بېرى مۇسۇلمان قېرىنداشلار جامائىتى مەۋجۇت بولۇپ كەلدى . بۇ جامائەت كۈچلۈك قوراللانغان ئەسەبىي جامائەت ، ئۇلارنىڭ مىسىر ۋە باشقا ئەرەپ ئەللىرىدىكى سانى بىر مىليون ئەتراپىدا ئۇزۇندىن بۇيان بۇ جامائەت ئۆز كۈچىنى ساقلاپ كەلدى . بۇ خىل ئەھۋالدا بۇ مەسىلىنى قەتئىي ھەل قىلغىلى بولمايدۇ . ئوتتۇرا شەرىق ۋەزىيىتى ھەرگىز مۇقىم بولمايدۇ .»

گەپ ناھايىتى ئېنىق . . . بۇ دىگەنلىك بۇ جامائەتنى بىزگە يوقۇتۇپ بېرىڭلار ، پەقەت شۇنداق قىلغاندىلا بۇ مەسىلىنى ھەل قىلىغىلى ، ئوتتۇرا شەرىقتىكى ئىشلارنى بىر ئىزغا چۈشۈرگىلى بولىدۇ دىگەنلىكتۇر .

1954-يىلى ئىيىندا دوكلات ئامېرىكا زۇڭتۇڭى ئىزىنخاۋىغا سۈنۈلدى . ئىزىنخاۋىر بۇنىڭغا قوشۇلۇپ ، جامال ئابدۇناسىرغا ئىجرا قىلىش ھەققىدە يوليورۇق بەردى .

مانا بۇ ئىشلار ئۇلارنىڭ ئارىسىدا ياشاپ ، مۇسۇلمان قېرىنداشلارغا قانداق قارا قولىنىڭ سۈنۈلغانلىقىنى ئۇلاردىن ئاڭلاپ بىلىدىغان ئاقكۆڭۈل ئادەم . ئۇستاز ھەسەن سەيپىنىڭ كۆڭلىدىكى قورقۇنچىنىڭ سىرىنى چۈشەندۈرۈپ بېرىدۇ .

× × ×

قاباھاتلىك قىرغىنچىلىق قانخور «قاتىل» نىڭ قولىدا تاماملاندى ! بەزىلەرنى دارغا ئېسىپ ئۆلتۈردى . يەنە بەزىلەر ئازاپلاش جەريانىدا گۇندىپايىلارنىڭ قولىدا ئۆلتۈرۈلدى . شەھەرلەر بىر نەچچە يىللارغىچە قاتتىق ۋەھىمە ئىچىگە چۈشۈپ قالدى . كىشىلەرگە كۆرۈنۈشتە ئىسلام ھەرىكىتى مەڭگۈ كەلمەسكە كەتكەندەك تۇيۇلدى .

دۈشمەنلەر قوللانغان تەدبىرىدىن خاتىرجەم بولدى .

1962-يىلى مروپېرگىر «بۈگۈنكى ئەرەپ دۇنياسى» ناملىق كىتاپىدا مۇنداق يازدى :

«دىنى يۈزلىنىش بىلەن ئەلمانى ②۴ secular يۈزلىنىش ئوتتۇرىسىدىكى بۇ كۆرەشنىڭ يېڭىلانغانلىقىنىڭ ئەڭ كۈچلۈك سۈرىتى 1954-يىلدىن كېيىن مىسىردا پەيدا بولدى . بۇنىڭ سەۋەبى سولچىل مۇسۇلمان قېرىنداشلار ئەلمانى (دىنسىزلىق)

ھەرىكەتلىرىنىڭ كۈنسېرى كۈچىيىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ ، 1952-يىلى ھوقۇق تۇتقان قوراللىق دوستلىرىغا قېتىلىپ كەتتى . مىسىر ھۆكۈمىتى مۇسۇلمان قېرىنداشلارنى ۋە ئۇلارنىڭ دىنىسز مىللەتچىلىك دەۋىتىگە قارشى تۇرىدىغان ئىسلامى بىرلىك چاقىرقىنى شەپقەتسىزلەرچە باستۇرىدى .

كېيىنكى بېتىدە يەنە مۇنداق يازدى :
«دىنى يۈزلىنىش بىلەن دىنىسز مىللەتچىلىك يۈزلىنىشى ئوتتۇرىسىدىكى كۆرەش كەسكىن كۆرەش ، لېكىن بۇ كۆرەشنى ۋاقىتنىچە كېچىكتۈرۈش مۇمكىن ، بىراق ئاشۇ كۆرەشتىكى غەلىبە دىنىسز مىللەتچىلىك يۈزلىنىشكە مەنسۇپ بولىدۇ»

ئاخىرىدا مېروېرگېر كىتاۋىنىڭ 385-387-بەتلەردە روسىيە ، تۈركىيە ۋە مىسىردىكى ئىجتىمائىي ئۆزگىرىشلەر ھەققىدە ئۇزۇن بىر ئابزاسنى يازدى . ئۇنىڭ خۇلاسەسى شۇكى ، جامال ئابدۇناسىر مىسىردا مائارىپ پروگراممىلىرىنى ئۆزگەرتىش ، سانائەتنى جانلاندۇرۇش ، ئاياللارنى ئوقۇتۇش ۋە ئائىلىۋى مۇناسىۋەتلەرنى ئۆزگەرتىش يوللىرى ئارقىلىق ئەلمانى (دىنىسزلىق) يۈزلىنىشىنى پەيدا قىلدى . . . ئۆزگەرتىش بەك ئاستا بولىدۇ ، بىراق مەڭگۈ ئارقىغا قايتمايدۇ !

× × ×

لېكىن جامال ئابدۇناسىرنى ۋە ئۇنىڭ ئارقىسىدىكى يەھۇدى-خىرىستىئانلارنى چوڭ بىر قورقۇنچ كۈتمەكتە ئىدى . . . 1963-يىلى ناسىرنىڭ ئاخبارات ئاگېنتلىقى مۇنۇلارنى يەتكۈزۈشكە باشلىدى : «ئېنىقكى بۇ جايدا مۇسۇلمان قېرىنداشلارنىڭ سەپلىرى ئىچىدە بىر ھەرىكەت بار .»
ئۇنىڭ مەنبەسى ۋە ھەجىمىنى ئېنىق بىلگىلى بولمايۋاتىدۇ . لېكىن ئۇ جانلىنىشقا باشلىدى . . .

يۇقارقىدەك پۈتكۈل قىرغىن قىلىشلاردىن كېيىن قورقۇنچىلۇق بىر تاساددىبىلىق مەيدانغا كەلدى .

بارلىق ھادىسىلەردىن كېيىنمۇ ؟ !
شۇنداق ! . . . ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتى تۇنجى مىنۇتتىن باشلاپ ، مۇشۇ ساھادىكى يەھۇدى خىرىستىئانلار ئۈچۈن تاساددىبىلىق بولۇپ تۇيۇلدى .

ھەرىكەتنىڭ تۇنجى رەھبىرى ئۆلتۈرۈلگەندىن كېيىن بۇ ھەرىكەت دائىرىسىنىڭ كېڭىيىپ كېتىشى دۈشمەنلەر ئۈچۈن يەنە بىر تاساددىبىلىق بولدى .

جامال ئابدۇناسىرنىڭ تارىختا مىسلى كۆرۈلمىگەن دەرىجىدىكى ۋەھشىيەت قىرغىنچىلىقلىرىدىن كېيىنمۇ قېرىنداشلارنىڭ سېپىدە ھەرىكەتنىڭ قايتا گۈللىنىشى تېخىمۇ قورقۇنچىلىق ۋە دەھشەتلىك تاساددىبىلىق بولدى .

شۇنىڭ ئۈچۈن 1965-يىلى قانخور جاللاتنىڭ قولىدا ئېلىپ بېرىلغان قانلىق باستۇرۇش 1954-يىلدىكى قىرغىن قىلىشقا قارىغاندا تېخىمۇ قورقۇنچىلىق ۋە تېخىمۇ دەھشەتلىك بولدى .

× × ×

ئۈچىنچى قېتىم دەيمىزكى ، بىز ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتىنىڭ ھادىسىلىرىنىڭ تارىخىنى ياكى جامال ئابدۇناسىرنىڭ تارىخىنى ۋە ياكى يەھۇدى-خىرىستىئانلارنىڭ بۇ ھەرىكەتنى يوقۇتۇشتىكى سۈيقەستلىك پىلانلىرىنىڭ تارىخىنى سۆزلىمەيمىز . . . بەلكى بىز پەقەت بۇ كۆرۈنۈشلەرنى . . . ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتىنىڭ كۆرۈنۈشلىرىنى كۆرسىتىپ ئۆتىمىز .
ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتى بىر ئادەمنىڭ قەلبىدە * باشلاندى

* مۇسۇلمان قېرىنداشلارنىڭ قۇرغۇچىسى ھەسەنۇل بەننانى دەمەكچى

الله بۇ ئادەمنىڭ قەلبىنى ئېچىۋەتتى الله بۇ ئادەمگە ئىسلامنىڭ يۈكسەكلىكىنى ھېس قىلدۇرىدىغان ۋە مۇشۇ يۈكسەكلىكىنى رىئال ھاياتتا ئەمەلىيەشتۈرۈش ئۈچۈن ئۇنى ھەرىكەتلەندۈرىدىغان روھى پارلاقلىق ۋە الله بىلەن بولغان ساپ رىشتىنى تەقدىم قىلدى . ئۇنىڭ ھاياتى سوپىزىمدىن باشلاندى ، ئۇ كىچىكىدىن باشلاپ سوپىزم جامائىتىگە قوشۇلدى . ئۇنىڭ روھى پارلاقلىقى چوڭقۇرلىشىپ ، قەلبىي اللهغا باغلاندى . . .

لېكىن ئۇ ئادەم اللهنىڭ ئىلھامى بىلەن ئىسلامنىڭ سوپىزىمچىلار شەكىللەندۈرگەن ۋە ئادەتلەنگەن ئوقۇملاردىن نەچچە ھەسسە يۈكسەكلىكىنى : ئىسلامنىڭ پەقەت بەندە بىلەن پەرۋەردىگار ئوتتۇرىسىدىكى روھى مۇناسىۋەتلەر ئەمەس ، بەلكى ئۇ ھاياتنىڭ مۇكەممەل تۈزۈمى ئىكەنلىكىنى بىلىپ يەتتى . شۇنداقلا ئىسلامنىڭ ئابىدلار رىئال تۇرمۇشتىن يىراق ھالدا ، «تەرىقەت» يولىدىكى «بۇرادەرلەر»نىڭ بەلگىلىك مۇناسىۋىتى ئىچىدە غەرىق بولۇپ كەتكەن شەخسى ئىبادەت بولماستىن ، بەلكى اللهنىڭ شەرىئىتى (قانۇنى)نى ھۆكۈمران قىلىدىغان مۇسۇلمان جەمئىيەت ۋە مۇسۇلمان دۆلەت قۇرۇپ چىقىشتا ئەكس ئېتىدىغان شەخس ھەم كوللىكتىپ ئىبادەت ئىكەنلىكىنى . . . بۇ خىل ھۆكۈمەت مەۋجۇت بولمىغان ئىكەن ، ئۇنداقتا مۇسۇلمان شەخس ، مۇسۇلمان ئائىلە ، مۇسۇلمان جەمئىيەت ۋە مۇسۇلمان دۆلەت . . . قۇرۇپ چىقىشتىن ئىبارەت قەدەم باسقۇچلۇق زەنجىرسىمان تەرتىپ بويىچە ئۇنى قۇرۇش ئۈچۈن چوقۇم ھەرىكەت قىلىش كېرەكلىكىنى تونۇپ يەتتى .

ئىمام شەھىد ھەسەنۇل بەننا «ياشلار» ناملىق ماقالىسىدە

مۇنداق دەيدۇ . «مۇسۇلمان قېرىنداشلار» پروگراممىسىنىڭ قەدەم باسقۇچلىرى ئېنىق بەلگىلەنگەن . بىز مەقسىتىمىزنى ناھايىتى ئېنىق بىلىمىز . شۇنداقلا بۇ مەقسەتنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش يولىدا قوللىنىشقا تېگىشلىك ئۇسۇللارنىمۇ ئېنىق بىلىمىز .

(1) بىز ئالدى بىلەن تەپەككۇر ۋە ئەقىدە ، ئەخلاق ، ۋە ھېس-تۇيغۇ ، ھەرىكەت ۋە پائالىيەت . . . جەھەتتىكى مۇسۇلمان ئادەمنى مەيدانغا كەلتۈرىمىز . دېمەك شەخسنى مۇشۇنداق تەربىيەلەيمىز .

(2) ئۇنىڭدىن كېيىن تەپەككۇر ۋە ئەقىدە ، ئەخلاق ۋە ھېس-تۇيغۇ ، ھەرىكەت ۋە پائالىيەت جەھەتتىكى مۇسۇلمان ئائىلىنى بارلىققا كەلتۈرىمىز . بىز بۇنىڭ ئۈچۈن ئاياللارغا ئەرلەرگە ئوخشاش كۆڭۈل بۆلىمىز . بالىلارغا ياشلارغا ئوخشاش كۆڭۈل بۆلىمىز . نەتىجىدە ئائىلىنى شەكىللەندۈرىمىز .

(3) ئۇنىڭدىن كېيىن يۇقارقىلارغا ئوخشاش مۇسۇلمان خەلقنى بارلىققا كەلتۈرىمىز . بۇنىڭ ئۈچۈن ھەر بىر ئائىلىگە دەۋىتىمىزنى يەتكۈزۈش ، ھەر قايسى جايلارغا ئاۋازىمىزنى ئاڭلىتىش ، ئىدىيىمىزنى كەنت ، سەھرا ، شەھەر ، پايتەخت ، رايون ۋە دۆلەتلەر ئىچىگە چوڭقۇر سىڭدۈرۈش ئۈچۈن ھەرىكەت قىلىمىز . بۇ جەرياندا جاپا-مۇشەققەتلەرگە پەرۋا قىلمايمىز ، بىرەر ئۇسۇلنىمۇ قالدۇرۇپ قويمايمىز .

(4) ئۇنىڭدىن كېيىن بۇ خەلقنى مەسجىدكە باشلايدىغان ، پەيغەمبەرنىڭ ساھابىلىرىدىن ئەبۇ بەكرى ۋە ئۆمەرلەر يېتەكلىگەندەك ئىنسانلارنى ئىسلامنىڭ كۆرسەتمىسىگە يېتەكلەيدىغان مۇسۇلمان ھۆكۈمىتىنى قۇرۇپ چىقىمىز . بىز بۇنىڭ ئۈچۈن ئىسلام ئاساسلىرى ئۈستىگە قۇرۇلمايدىغان ۋە ئۇنى قانۇن مەنبەسى قىلمايدىغان ھەر قانداق ھۆكۈمەت تۈزۈمىنى ئېتىراپ

قىلىمايمىز . شۇنداقلا كاپىرلار ۋە ئىسلام دۈشمەنلىرى بىزنى ئۇنىڭ بىلەن ھۆكۈم ۋە ئەمەل قىلىشقا مەجبۇرلىغان مۇشۇ خىل ئەنئەنىۋى شەكىللەرنى ۋە سىياسى پارتىيەلەرنى ئېتىراپ قىلمايمىز . بىز ئومۇميۈزلۈك ئىسلامى بولغان ھۆكۈمەت تۈزۈمىنى بارلىققا كەلتۈرۈش ۋە مۇشۇ تۈزۈم ئاساسىدا ئىسلام ھۆكۈمىتى قۇرۇپ چىقىش ئۈچۈن ھەرىكەت قىلىمىز . . .

× × ×

ئۇنىڭ قەلبى ۋە روھىدىكى . ئۇنىڭ كۆزىنى مۇشۇ ھەقىقەتكە ئاچقان-بۇ خىل پارلاقلىق ، شەكسىز ئىلاھى نۇر بولۇش بىلەن بىر ۋاقىتتا ، بىر يۈزلىنىشلىرى جەريانىدا زىمىندا ئۆز تەقدىرىنى نەچچە ئەسىردىن بۇيان ئومۇمەن ئىسلام دۇنياسىدا ، خۇسۇسەن مىسىردا مەۋجۇت بولۇپ كەلگەن ھادىسىلەرگە قارىتا توغرا ئىنكاس قايتۇرۇش بولدى . شۇنداقلا رەفائەت راپىئىتتە ھاۋى ، ⁽²⁵⁾ جامالىدىن ئاپىغانى ، ⁽²⁶⁾ مۇھەممەد ئەبدۇ ⁽²⁷⁾ سەئىد زۇغلۇل . . . ۋە غەرىپ ئالدىدا روھى مەغلۇپ بولۇپ ، غەرىپلەشتۈرۈش دولقۇنلىرىغا پەرىقلىق دەرىجىدە غەرىپ بولۇپ كەتكەن بارلىق كىشىلەر توختاپ ئۆتۈشكە تېگىشلىك توغرا مەيدان ئىدى .

ئاشۇ ئادەملەر ئۆز دەۋرىدە توغرا يۆلىنىشكە قاراپ مېڭىشى مۇمكىن ئەمەسمىدى ؟

ئۇلار ئۆز دەۋرىدىكى شارائىتلارغا نىسبەتەن بىردىنبىر «ئەقىلگە ئۇيغۇن» «مەنتىقىلىق» «ئەندىزە» بولغانمۇ ؟

ياق ! ئەينى ۋاقىتتا مۇھەممەد ئىبنى ئابدۇلۋەھھاب غەرەپ يېرىم ئارىلىدا توغرا يۈزلىنىش ۋە توغرا ھەرىكەتنى شەكىللەندۈرگەن ئۆلگە ئىدى . . . بىراق ئۇلار ئاشۇ «ئۆلگە»لىك يولغا ياكى شۇنىڭغا ئوخشايدىغان يوللارغا يۈزلەنمەس ، بەلكى غەرىپ ئالدىدىكى روھى مەغلۇبىيەت سەۋەبىدىن غەرىپكە يۈزلەندى .

ئىشلارنىڭ تەقدىرىنى اللە بەلگىلەيدۇ . خالىغان كىشىلەرنىڭ قەلبىنى نۇرلاندۇرۇپ ، خالىغان كىشىلەرنىڭ قەلبىدىكى نۇرنى ئۆچۈرىدۇ بىراق اللە ئىنسانلارنىڭ ھەرىكىتى ۋە شەكسىز ئىلاھى نۇر بولۇش بىلەن بىر ۋاقىتتا ، بىر يۈزلىنىشلىرى جەريانىدا زىمىندا ئۆز تەقدىرىنى قانداق ئىجرا قىلىدىغانلىقىنى بىزگە مۇنداق بايان قىلىدۇ .

«ئىنسانلارنىڭ قىلغان گۇناھلىرى تۈپەيلىدىن قۇرۇقلۇق ۋە دېڭىزدا ئاپەت يۈز بەردى .» (40: 30)

«بۇ شۇنىڭ ئۈچۈنكى ، ئۇلار اللە نازىل قىلغان كىتابنى (يەنى قۇرئاننى) يامان كۆرۈش بىلەن ، ئۆزلىرىنىڭ ئەمەللىرىنى بەرپات قىلىدۇ» (9: 47)

«ئى مۇھەممەد ئېيتقىنكى ، اللە خالىغان ئادەمنى گۇمراھ قىلىپ ، تەۋبە قىلغانلارنى توغرا يولغا باشلايدۇ . (تەۋبە قىلغانلار) ئىمان ئېيتقانلار بولۇپ ، ئۇلارنىڭ دىللىرى اللەنى ئەسلەش بىلەن ئارام تاپىدۇ . بىلىڭلاركى ، دىللار اللەنى ئەسلەش بىلەن ئارام تاپىدۇ .» (27-28: 13)

«بىز ئۈچۈن كۆرەش قىلغانلارنى ئەلۋەتتە يوللىمىزغا يېتەكلەيمىز . اللە ھەقىقەتەن ياخشى ئىش قىلغۇچىلار بىلەن بىللەدۇر»

(69: 29)

بۇ ئادەملەر ئۆزى توغرا يولدىن ئېغىپ ، كەينىگە ئەگەشكەن پۈتكۈل خەلقلەرنى توغرا يولدىن ئارتۇرۇۋېتىش جاۋابكارلىقىدىن ھەرگىز قېچىپ قۇتۇلالمايدۇ .

ئۇنداقتا بىز سوراپ باقايلى ! ئەگەر ئاشۇ ئادەملەر قوللىنىۋاتقان ئۇسۇلنى تۈپتىن ئۆزگەرتىپ ، توغرا ئۇسۇل قوللانغان بولسا ، دەۋەت مۇۋەپپەقىيەت قازىنالمىدى ؟

بۇ بىر غەيىب ئىش ، گەرچە مۇھەممەد ئىبنى ئابدۇلۋەھھابنىڭ ئەرەپ يېرىم ئارىلىدىكى «ئۈلگە» لىك ھاياتى بۇنىڭ مۇمكىنلىكىنى ئىپادىلەۋاتقان بولسىمۇ ، بىراق بىز بۇنىڭغا كەسكىن جاۋاپ بېرەلمەيمىز . لېكىن بۇ (دەۋەتنىڭ مۇۋەپپىقىيەت قازىنالماسلىق ئېھتىمالى) ئاشۇ ئادەملەردىن دەۋەت مەجبۇرىيىتىنى ساقىت قىلىۋېتەلمەيدۇ . چۈنكى اللە ئۆز شەپقىتى بىلەن بىزنى دەۋەت قىلىشىمىزغا بۇيرىدى . ئەمما دەۋەتلىرىمىزدە مەلۇم نەتىجىلەرگە ئېرىشىشكە بۇيرىمىدى . اللە بىزنى نەتىجىلەرگە ئۆزى ئېرىشتۈرىدىغان ۋە تەقدىر قىلىدىغان بولغاچقا ، بىزدىن تىرىشچانلىقىمىزنىڭ نەتىجىسى توغرىلىق ھېساب ئالمايدۇ . بەلكى بىزنىڭ كۆرسەتكەن تىرىشچانلىقىمىزدىن ھېساپ ئالىدۇ . بىز تىرىشچانلىق كۆرسەتتۇقمۇ ؟ قايسى خىل رەۋىشتە كۆرسەتتۇق ؟

«سەلەرنىڭ ئاراڭلاردا خەيرلىك ئىشلارغا دەۋەت قىلىدىغان ، ياخشى ئىشلارغا بۇرۇپ ، يامان يولدىن توسىدىغان بىر جامائەت بولسۇن ! ئەنە شۇلار مەقسىتىگە ئېرىشكۈچىلەردۇ .» (3: 104) «ئەگەر اللە سەن ئارقىلىق بىر ئادەمنى توغرا يولغا باشلىسا ، بۇ سەن ئۈچۈن قىزىل تۆگىدىنمۇ ياخشىراق !»

(بۇخارى ۋە مۇسلىم رىۋايىتى)

«قىيامەت كۈنى پەيغەمبەرلەر اللەنىڭ دەرگاھىغا كېلىدۇ . بەزى پەيغەمبەرلەر بىلەن بىر ئادەم بىللە ، بەزىلىرى بىلەن ئىككى ئادەم بىللە ، يەنە بەزىلىرى بىلەن ھېچكىم يوق يالغۇز ھالەتتە كېلىدۇ .»

(بۇخارى ۋە مۇسلىم رىۋايىتى)

«ئەگەر قىيامەت بولسا ، بىرىڭلارنىڭ قولىدا بىر تۈپ جىرىم (كۆچەت) بولۇپ ، قىيامەت بولۇشتىن ئىلگىرى ئۇنى تىكەشكە ئۈلگۈرەلسە ، دەرھال تىكسۇن .» (بۇخارى)

ئەگەر ئاشۇ ئادەملەر كىشىلەرنى اللە تەرەپكە يېتەكلەش مەجبۇرىيىتىنى ئۆتىگەن بولسىمۇ ، بىراق ھېچكىم ئۇلارنىڭ چاقىرقىغا ئاۋاز قوشمىغان بولسا : ئۇلار ئوخشاشل ئۆز مەجبۇرىيىتىنى ئادا قىلغان بولىدۇ . اللە ئالدىدا جاۋابكارلىققا قالمايدۇ . ئۇلارنىڭ چاقىرقىغا ئاۋاز قوشمىغانلار ، ئۆز خاتالىقىنىڭ جازاسىنى ئۆزى تاتىدۇ .

× × ×

ھەسەنۇل بەننانىڭ قەلبىدىكى بۇ پارلاقلىق بىز ئېيتىپ ئۆتكەندەك ئىلاھى نۇر بولۇش بىلەن بىر ۋاقىتتا بىر نەچچە ئەسىردىن بۇيانقى ئىسلام دۇنياسىدا خۇسۇسەن مىسىردا مەۋجۇت بولۇپ كەلگەن ھادىسىلەرگە قارىتا توغرا ئىنكاس قايتۇرۇش ئىدى . شۇنداقلا سۈيىقەستچىلەرنىڭ خەلىپىلىكىنى يوقۇتۇش سۈيىقەستىگە قارشى غالىپ اللەنىڭ تەقدىرى ئىدى .

خەلىپىلىك ئاغدۇرۇلغاندىن كېيىن مۇسۇلمانلار ھېس قىلغان يوقۇتۇش ، ئىسلام دۇنياسىغا يەتكەن چەكسىز غەم-قايغۇ ، قەلبىلەرنى قاپلىۋالغان چۈشكۈنلۈك . . . ھەسەنۇل بەننانىڭ دەۋەت قۇرۇشىغا تۈرتكە بولدى . ئۇ ئۆز كۆڭلىدە شۇنداق دېدى : «ئەگەر ئىسلام دۆلىتى يوقالغان بولسا ، ئۇنداقتا بىز نىمە ئۈچۈن ئۇنى قايتىدىن قۇرۇپ چىقىشقا ئۇرۇنمايمىز ؟ ؟ !» اللە خالىغان ئىشنى ئەمەلگە ئاشۇرۇشقا قادىردۇر . لېكىن ئىنسانلارنىڭ تولىسى بۇنى ئۇقمايدۇ » (12 : 21)

× × ×

دەۋەت شەھىد ئىمام ھەسەنۇل بەننانىڭ ھاياتىدا كەڭ دائىرلىك باشلاندى . . . يۈز مىڭلىغان كىشىلەر بۇ دەۋەت توپىغا قوشۇلدى .

بۇ دەۋەت توپىغا قوشۇلغانلار ھەرقايسى ساھەدىكى خىلمۇ-خىل

كىشىلەردىن تەركىپ تاپقان ئىدى
ئۇلارنىڭ ئارىسىدا بىر تۈركۈم سوپىزىمچىلار بولۇپ ، ئۇلار مۇسۇلمان قېرىنداشلار جامائىتىنى ئۇلارغا تونۇشلۇق بولغان سوپىزىم ئاساسىي بويىچە ماڭىدىغان ، بىراق «ئازغۇن» سوپىلار پەيدا قىلغان «بىدئەت»لەردىن خالى ، نۇرلۇق يېڭى سوپىزىم جامائىتى دەپ ئويلاپ قالدى . ئاندىن ئۇلار بۇ جامائەت ئەزالىرىنىڭ ئۇلار مېڭىۋاتقان «يول»دىن ئۇلارنى چىقىرىۋەتمەيدىغانلىقىنى ، شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا بۇ جامائەتنىڭ ئۇلارنى سوپىزىمچىلارنىڭ كەمسىتىلىشىگە سەۋەپ بولغان ئازغۇنلۇقلارغا ئېلىپ بارمايدىغانلىقىنى كۆردى .

ئۇلارنىڭ ئارىسىدا نۇرغۇنلىغان پاك ۋە ساپ دىل ياشلار بولۇپ ، ئۇلار جەمئىيەتنى بۇزىۋاتقان ۋە بولغاۋاتقان ۋەيران قىلغۇچى ھالاكەتلىك دولقۇننىڭ تەسىرىگە ئۇچرىمىغان ۋە غەرىپ مەدەنىيىتىگە قارىتا ئېنىق مەيدانغا ئىگە يەنى غەرىپ مەدەنىيىتىدىن ئۆز ئەقىدىسى ۋە ئەخلاقى بىلەن زىتلاشمايدىغان ، پايدىلىق تەرەپلەرنى قوبۇل قىلىپ : ئۇنىڭ ماددى ۋە ئەخلاقى بۇزۇقچىلىق ، جىنسىي پاراكەندىچىلىك ، ۋە اللە ھارام قىلغان ئىشلارنى ھالال قىلىش قاتارلىق . زىيانلىق تەرەپلەرنى رەت قىلىدىغان ياشلار ئىدى .

بۇنداق ياشلار جەمئىيەتتە ھەقىقەتەن مەۋجۇت ئىدى
ئۇلارنى دولقۇنلار تېخى يۈتۈپ كەتمىگەن : ئۇلارنىڭ پاكلىق ۋە ساپلىقىنى بۇلغۇۋەتمىگەن ئىدى لېكىن ئۇلار ئۆز رولىنى جارى قىلدۇرالمىغان ئىدى ئۇلار چىچىلاڭغۇ شەخسلەر بولۇپ ، ھېچقانداق مۇناسىۋەت ئۇلارنى بىر-بىرىگە باغلىيالمىتتى . ھېچنەرسە ئۇلارنىڭ ئوتتۇرىسىنى بىرلەشتۈرمىگەن ئىدى ئۇلار جەمئىيەتكە قېتىلماي بىكىنىمىچىلىك ئىچىدە ياشاشقا مەجبۇر بولغان

بولۇپ ، ئاشۇ خىل بۇرۇختۇملۇق ئىچىدە ئۆمرىنى ئۆتكۈزەتتى .
باشقىلار ئۇلارغا مەسخىرلىك قارايتتى ! ئۇلار جەمئىيەتتە بىرەر
«ئېقىم» پەيدا قىلالمايتتى . چۈنكى ئۇلار كۈچلۈك كەلكۈن (سەل)
تەرىپىدىن ئىتتىرىلىپ ، بىر چەتكە چىقىرىپ قويۇلغان چېچىلاڭغۇ
شەخسلەر ئىدى . ئۇلارغا ئۆز ئورنىدا تۇرۇپ ، يوقۇلۇش ۋە
تۈگىشىنى كۈتمەكتىن باشقا ئامال يوق ئىدى . . . شۇ سەۋەپتىن
ئۇلار مەۋجۇت تۇرۇپ ئۆز مەۋجۇدىيىتىنى ھەرگىز ھېس
قىلالمايتتى !

مانا ، ئەمدىلىكتە ئۇلار ئۆز مەۋجۇدىيىتىنى قايتىدىن ھېس
قىلدى .

ئۇلار جەمئىيەتتىن بىر چەتتە قالدۇرۇلغان چېچىلاڭغۇ
شەخسلەر بولۇپ قالمىدى . . . بەلكى ئۇلار ئۆز ئېڭىدا ھېس
قىلغىلى بولىدىغان مەۋجۇدىيەتكە ئايلاندى . . . يەنى ۋەيران قىلغۇچى
دولقۇنلاردىن ئايرىلغان ، ھايات يولىدا ئۆزگىچە بۇرۇلۇش ھاسىل
قىلغان پەرىقلىق مۇستەقىل ۋۇجۇدقا ئايلاندى . . . توغرا ،
ھالاكەتلىك دولقۇن ئۇنىڭغا بېسىم پەيدا قىلىدۇ . بىراق ئۇنىڭ
مەۋجۇتلۇقىنى ، ئالاھىدىلىگىنى ۋە ئۆز ئارا باغلىنىشچانلىقىنى
يوقىتىۋىتەلمەيدۇ بەلكى ئۇنى كۈنسىرى ئاشۇرىدۇ .

ئۇ ئىنتايىن تېز سۈرەتتە تەرەققىي قىلىدۇ . بۇزغۇنچى دولقۇن
ئۇنىڭ بېسىمىنى ھېس قىلىدۇ . گەرچە ئۇ دولقۇن ئۇنىڭ
سەۋەبىدىن توختاپ قالمىسىمۇ ، ئۇنىڭغا پەرا قىلمىسىمۇ ۋە ئۆز
يولىدا مېڭىشتىن چېكىنمىسىمۇ ، بىراق ئۇنىڭ مەۋجۇتلۇقىدىن
چوقۇم بېسىم ھېس قىلماي قالمىدۇ .

بۇ جايدا بىر تۈركۈم «جامائەتلەر» بار . ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ
«دىنى ھىسسىياتى»نى قاندۇرۇش ئۈچۈن كەلگەن . ئۇلار ئىسلام
ھەققىدە ئاشۇ ھېسسىياتتىن باشقىنى بىلمەيدۇ . ئۇلار ئىمام

شەھىدىنىڭ ئوتۇق ۋە دەرىسلىرىدە ئۇلارنىڭ دىنى تۇيغۇسىدىكى تەشەببۇسنى قاندۇرىدىغان ، ئاندىن ئۇلارنى «جامائەت» كە قوشۇپ ، جانلىق ھەرىكەتلەرگە سەپەرۋەر قىلىدىغان «روھى» ئىلھاملارنى- اللە ئۇنىڭغا چوڭقۇر تەسىرلەندۈرۈش كۈچىگە ئىگە مول روھى ئىلھاملارنى ئاتا قىلغان- ھېس قىلغان ئىدى . ئەمەلىيەتتە ئۇلارنىڭ بىردىنبىر ئارزۇسى ئاشۇ «بوشلۇق»نى تولدۇرۇش ئىدى .

ئۇنىڭدىن باشقا يەنە ئۇلارنىڭ ئارىسىدا ئاشۇ چاغدا مەۋجۇت بولۇپ تۇرىۋاتقان سىياسىي پارتىيىلەرنىڭ ئەزالىرىدىن تەركىپ تاپقان بىر تۈركۈم مەنپەئەتپەرەسلىرى بار ئىدى . ئۇلار بۇ جامائەتنى كۈنسېرى ئېزىك بىلەن تەرەققىي قىلىۋاتقان يېڭى سىياسىي پارتىيە ياكى زىمىننى تىترىتىۋاتقان ، «ئەزالىرى» كۈنسېرى كۆپىيىۋاتقان يېڭى پويىز دەپ ئويلاپ قالدى ئاندىن ئۇلار ئۆز كۆڭلىدە ئەزالىرى ۋە مۇناسىۋەت دائىرىسى ئەڭ كۆپ بولغان بۇ «پارتىيە»گە قوشۇلۇش (ياكى «پويىز»غا چىقىۋېلىش) ھۆكۈمرانلىق ھوقۇقىنى قولغا كەلتۈرۈشنىڭ بىر ياخشى پۇرسىتى ئۇنداقتا پۇرسەت ئۆتۈپ كەتمەسلىكى ، پويىز كېتىپ قالماسلىقى كېرەك دەپ قارىدى !

بىراق 1948-1949-يىللاردىكى كەڭ كۆلەملىك زەربە بېرىشتە ئۇلارنىڭ ھەممىسى قېچىپ كەتتى بەلكى مەڭگۈ كەلمەسكە كەتتى سوپىزىمچىلار قاچتى ئۇلار كەسكىن ھالدا بۇ جامائەتنىڭ نۇرلۇق يېڭى سوپىزىم جامائىتى بولماستىن ، بەلكى جاھات ھەرىكىتىنى تەشكىل قىلغۇچىلار ئىكەنلىگىنى ، بۇ ھەرىكەتكە قاتناشقۇچىلارنىڭ تارىختىكى مۇجاھىدلار دۈچ كەلگەن ئۆلتۈرۈلۈش ، ئازاپلىنىش ، سۈرگۈن قىلىنىش ۋە ھەيدەپ چىقىرىلىش قاتارلىق جازالارغا دۈچ كېلىدىغانلىقىنى ئېنىق بىلدى ، ئەمەلىيەتتە ئۇلار بۇ يەرگە ھەرگىزمۇ بۇ مەقسەتتە كەلمىگەن ئىدى . ئۇلاردا

بۇنىڭغا قارىتا ئىدىيىۋى تەييارلىق ياكى چىدامچانلىق مەۋجۇت ئەمەس ئىدى . . . شۇنداق قىلىپ ئۇلار «قاچ-قاچ» دەپ توۋلىغىنىچە ئالدى-كەينىگە قارىماي قېچىپ كەتتى .

مەنپەئەتپەرەسلەر قېچىپ كەتتى . . . ئۇلار بۇ «پويىز» نىڭ ھۆكۈمرانلىق تەختىگە يەتكۈزۈشتىن تولمۇ يىراقتا ئىكەنلىكىنى بىلدى . ئەمەلىيەتتە ئۇلار مۇشۇ خىل ئۇسۇل بىلەن ھوقۇق تۇتۇش مەقسىتىنى ئەمەلگە ئاشۇرماقچى ئىدى . . . بىراق ئىش چاتاق ! دەرھال قېچىش كېرەك . «پالاكەت» بېسىشتىن بۇرۇن دەرھال قېچىپ قۇتۇلۇش لازىم .

«خەلقلەر» قېچىپ كەتتى . . . ئۇلار بۇ جايدا ئۆزلىرىنىڭ دىنى ھېسسىياتىنى قاندۇرىدىغان كۈچنى قايتا تاپالمىدى . ئۇلار مۇشۇ تۇيغۇدىن باشقا نەرسىگە ئىگە ئەمەس ئىدى . ئىسلام ھەققىدە ئۇنىڭدىن باشقا نەرسىنى بىلمەيتتى . بىراق تۈرمە ، ئازاپ-ئوقۇبەت ، سەرسانلىق ۋە ئۆلۈم ئۇلارنى كۈتمەكتە ئىدى . . . دىمەك قېچىش كېرەك . ھاكىمىيەت ئۇلارنى بۇ جامائەتنىڭ «قۇيرۇقى» دەپ جازاغا تارتىشتىن ئىلگىرى قېچىپ قۇتۇلۇش كېرەك !

پاك ۋە ساپ دىل ياشلار قالدى . . . ياق ! ئۇلارنىڭ پەقەت بىر قىسمىلا قالدى . چۈنكى ئۇلارنىڭ ھەممىسى بۇندىن ئىلگىرى يولىدىكى ئازاپلارنى بىلمەيتتى . . . ئۇزاققا قالماي كېتىۋاتقان يولدا بەدەللەرنى تۆلەپ ، قۇربانلارنى بېرىدىغانلىقىنى چۈشەنمەيتتى . بەلكى ئۇلار بۇنى بۇلغانغان جەمئىيەتنىڭ كىر-قاسماقلىرىدىن يىراق بولغان كۆڭۈلدىكىدەك بىر ياخشى ساياھەت . ئەگەر بىز جاپا چەكسەك ئەلۋەتتە ۋەيران قىلغۇچى بۇزۇقچىلىق ئوتتۇرىسىدا دىننى قوغداپ قىلىش ئۈچۈن جاپالارنى چىكىمىز . چۈنكى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام «كىشىلەرگە شۇنداق بىر زامان كېلىدۇ . بۇ زاماندا دىن ئۈستىدە مۇستەھكەم تۇرغۇچى چوڭنى چىڭ سىقىمداپ تۇرغان

كىشىگە ئوخشايدۇ .» دىگەن دەپ قارىدى . ئەمما ئۇلارنىڭ كۆپ قىسمى ئۆزلىرىنىڭ تۇرمىشلىرىغا قامىلىپ ، دارغا ئېسىلىدىغانلىقىنى ، كۈنلىرىنىڭ ئازاپ-ئوقۇبەت ، سەرسانلىق ۋە سەرگەردانلىقتا ئۆتىدىغانلىقىنى خىيالغىمۇ كەلتۈرۈپ باقمىغان ئىدى .

ئەمەلىيەتتە ئىمام شەھىد ھەسەنۇل بەننا «تۈتۈگۈن بىلەن بۈگۈن ئوتتۇرىسىدا» ناملىق ماقالىسىدە بۇنى ئۇلارغا ناھايىتى ئوچۇق ئېيتىپ مۇنداق دىگەن :

«مەن سىلەرگە شۇنى ئوچۇق جاكارلايمەنكى ، سىلەرنىڭ دەۋىتىڭلار نۇرغۇن كىشىلەرنىڭ نەزىرىدە ھىلىھەم ناتۇنۇش ھالەتتە تۇرماقتا . ئەگەر ئۇلار دەۋىتىڭلارنىڭ مەقسەت ۋە نىشانىنى بىلىپ قالىدىغان بولسا ، شۇ ھامان سىلەر قاتتىق ئۆچمەنلىك ۋە رەھىمسىزلەرچە دۈشمەنلىككە دۇچ كېلىسىلەر . كۆز ئالدىڭلاردا تالاي قىيىنچىلىقلارنى كۆرىسىلەر . سىلەرگە ئازاپلار كېلىدۇ . ئەنە شۇ چاغدا سىلەر دەۋەتچىلەر ماڭغان يولغا قەدەم باسقان بولىسىلەر . ئەمما ھازىر سىلەر ناتۇنۇش ھالەتتە تۇرۇۋاتىسىلەر . سىلەر ھىلىھەم دەۋەتكە تەييارلىق قىلىۋاتىسىلەر . دەۋەت ئۈچۈن كۆرەش ۋە جاھانقا تەييارلىق قىلىۋاتىسىلەر . خەلقنىڭ ئىسلام ھەقىقىتىنى بىلمەسلىكى سىلەرنىڭ يولۇڭلاردا داۋان ھاسىل قىلىدۇ . دىندارلار ۋە رەسمىي ئالىملار ئىچىدە سىلەرنىڭ ئىسلامى چۈشەنچىسى يۈچۈن سائادىدىغان ، سىلەرنىڭ ئاشۇ يولىدىكى جاھانگىلارنى ئىنكار قىلىدىغان ئادەملەرنى ئۈچۈرتىسىلەر . كاتىپباشلار ، داھىلار ، ھوقۇقدارلار ۋە نۇپۇز ئىگىلىرى سىلەرگە ئۆچمەنلىك قىلىدۇ . ھۆكۈمەتلەر سىلەرنىڭ يولۇڭلارنى توسىدۇ . ھەر قانداق ھۆكۈمەت سىلەرنىڭ ھەرىكىتىڭلارغا چەك قويۇشقا ، يولۇڭلاردا قىيىنچىلىق پەيدا قىلىشقا ئۇرۇنىدۇ .

غەرىپ تاجاۋۇزچىلىرى سىلەرگە تاقابىل تۇرۇش ۋە سىلەرنىڭ دەۋەت نۇرۇڭلارنى ئۆچۈرۈش ئۈچۈن ھەر بىر يولدا سىلەرنى ماراپ ياتىدۇ. ئۇلار يەرلىك ھۆكۈمەتلەرگە، يۇزۇقلارغا، ھاكىمىيەتكە يانتايلاق بولغۇچى كۈچلەرگە ۋە سىلەرگە ئەسكىلىك ۋە دۈشمەنلىك بىلەن مۇئامىلە قىلغۇچى... لارغا تايىنىدۇ. ھەممىسى سىلەرنىڭ دەۋىتىڭلار ئەتراپىدا گۇمان توزانلىرىنى، ۋە تۆھمەت بورانلىرىنى تارقىتىدۇ. ئۇلار كۈچىگە، ھوقۇقىغا، ئىتتىپاقىدا ناپۇزىغا تايىنىپ، دەۋەتنى قاتتىق ئەيىپلەشكە ۋە ئۇنى كىشىلەرگە ئىنتايىن قەيىھ سۈرەتتە كۆرسىتىشكە ئۇرۇنىدۇ.

«ئۇلار ئېغىزلىرى بىلەن اللەنىڭ نۇرىنى ئۆچۈرمەكچى بولىدۇ. گەرچە كاپىرلار ئۆچ كۆرسىمۇ اللە ئۆز نۇرىنى تولۇقلىماي قالمايدۇ»

تاھاىستى ئېنىقكى سىلەر بۇنىڭ بىلەن دەۋەت مەيدانىغا كىرىسەلەر، تۈرمىلەرگە قامىلىپ، دارغا ئىسىلىسەلەر، سۈرگۈن قىلىنىپ، سەرسان ۋە سەرگەردان بولىسەلەر. سىلەرنىڭ بايلىقىڭلار مۇسادىرە قىلىنىدۇ. خىزمىتىڭلار بىكار قىلىنىدۇ. ئۆيلىرىڭلار ئاختۇرىلىدۇ. بۇ ئىمتىھان سىلەرگە بەك ئۇزۇن بولشى مۇمكىن. كىشىلەر بىز ئىمان ئېيتتۇق دىسلا، سىناققا دۈچ كەلمەيمىز دەپ ئويلامدۇ؟... لېكىن اللە بۇنىڭدىن كېيىن سىلەرگە مۇجاھىدلارنىڭ غەلىبىسىنى ۋە ياخشى ئەمەل قىلغۇچى مۇسۇلمانلارنىڭ مۇكاپاتىنى ۋەدە قىلدى... «ئى مۆئمىنلەر مەن سىلەرنى دەرتلىك ئازاپتىن قۇتقۇزىدىغان بىر تىجارەتكە باشلاپ قويايمۇ؟»... «بىز مۆئمىنلەرنى ئۇلارنىڭ دۈشمەنلىرى ئۈستىدىن كۈچەيتتۇق» نەتىجىدە ئۇلار غالىپلارغا ئايلاندى. سىلەر مەڭگۈ اللەنىڭ ياردەمچىلىرى بولالامسىلەر؟»

كۈچلۈك زەربىدىن كېيىن جامائەتنىڭ ئىچكى قىسمىدا

ساقلىنىپ قالغان كىشىلەر ئەمەلىيەتتە ئىمام شەھىدىنىڭ قولىدا تەربىيەلەنگەن ۋە كىشىلەر ئۇلارنى «پائالىيەتچان قېرىنداشلار» دەپ ئاتايدىغان كىشىلەر ئىدى. گەرچە شۇنىڭدىن كېيىن ئۇلارنىڭ كۆپىنچىلىرىدە بىز بۇنىڭدىن كېيىن سۆزلەپ ئۆتمەكچى بولغان — تەشكىللىنىش ۋە ھەرىكەتتە «ئالدىراقسانلىق» نىڭ تەسىرلىرى ئاشكارا بولغان بولسىمۇ! . . .



ئىمام شەھىدىنىڭ ھەپتىلىك دەرسىدە ئۇنىڭ ئەتراپىغا ئويۇشۇپ، مۇسۇلمان قېرىنداشلار جامائىتىنىڭ ئاممىۋى مەركىزىنى ۋە ئۇنىڭ چۆرىسىدىكى بوش بىكار كوچىلارنى توشقۇزىۋەتكەن جامائەتلەرنىڭ كۆپ قىسمى ئىشلارنىڭ ئادەتتىكى ئىش ئەمەس، سەپەرنىڭ ئاددى سەپەر ئەمەس، بەلكى جاھات ۋە ئازاپ ئىكەنلىگىنى كۆرگەن چاغدا تىنماي قېچىپ كەتتى. شۇنداقلا ئىمام شەھىدىنىڭ ئۈزۈلمەي داۋاملىشىۋاتقان سەپەرلىرىدە ئۇ قاتارنىڭ شەھەر ياكى يېزىلىرىغا چىققان چاغدا، ئۇنى كۈتۈۋالسىدىغان جامائەتلەرمۇ قېچىپ كەتتى. . . لېكىن ئاشۇ خىل توپلىشىش ھادىسى ئەڭ تۆۋەن مۆلچەرلىگەندە بىر نەچچە خىل ئەھۋالنى ئىپادىلەيدۇ:

بىرىنچى: مىسىردىن ئىسلامنى يوقۇتۇش، مىسىرنى «ياۋرۇپانىڭ بىر پارچىسى» غا ئايلاندۇرۇش ياكى مىسىرنى «ئوتتۇرا ئاق دېڭىزنىڭ بىر قىسمى» غا ئايلاندۇرۇش ۋە ياكى ئىسلامدىن باشقا قانداقتۇ بىر نەرسىنىڭ بىر قىسمىغا ئايلاندۇرۇش ئۈچۈن بىر يېرىم ئەسىردىن بۇيان تىنماي ھەرىكەت قىلىۋاتقان كىشىلەر ئويلىغاندەك، ئىسلام ھەرگىزمۇ قەلبىلەردىن بىر پۈتۈن كۆتۈرۈلۈپ كەتكىنى يوق.

ئىككىنچى: ئىنسانلار ئۇلارنى ئويۇشۇشقا چاقىرىدىغان دەۋەتنى

كۈتمەكتە . . . خەلقلەر نان ياكى شۇنىڭغا ئوخشايدىغان مۇھىم (ئاشكارا) زۆرۈرىيەتلەرنى تەلەپ قىلىدىغان نامايىشلارغا توپلاشقاندا ، ماددىي مەۋجۇدىيەتكە ئالاقىدار ئىشلاردىن باشقىسىدا ھەرگىزمۇ ئۆزلىكىدىن بىر يەرگە جەم بولمايدۇ . ئەمما «قىممەت» لەر ئۈچۈن ئۇيۇشۇش بولسا ، ھەر دائىم بىر رەھبەرلىككە مۇھتاج ، دىنى ئالىملار خەلق ئۆز كىرىزىلىرىدا ئۇلارغا مۇھتاج بولىدىغان ياكى ئۇلار كۆپىنچىلىكىنى ئۆزئارا ئۇيۇشۇشقا چاقىرىدىغان رەھبەرلەر بولۇپ ، خەلق ئۇرلانىڭ ئەتراپىغا توپلىشىپ ، ئۇلارنىڭ كۆرسەتمىسى بويىچە ھەرىكەت قىلىدۇ .

ئالىملار دەۋەت مەيدانلىرىدىن غايىپ بولۇپ ، كىتاپلار قېتىغا بېكىنىپ ، بېشىنى ئىچىگە تېقىۋالغاندىن كېيىن «دىنى» رەھبەرلىك يوقالدى . ھەمدە ئۇنىڭ ئورنىدا «دىنسىز» رەھبەرلىك ئوتتۇرغا چىقتى ياكى چىقىرىلدى ، خەلقلەر ئۇلارغا ئەگىشىپ ، بىز يۇقارىدا سۆزلەپ ئۆتكەن رەۋىشتە ئازغۇنلۇققا گىرىپتار بولدى . دىنى رەھبەرلىك يەنە بىر قېتىم مەيدانغا كىلىۋىدى ، خەلقلەر قاينىدىن ئۇنىڭ ئەتراپىغا ئۇيۇشتى ، بۇ قېتىم گەرچە ئىدىيىۋى ھۇجۇم ۋە غەرىپكە مەپتۇن بولۇش سەۋەبىدىن ئۇنىڭ نىسبىتى تۆۋەن بولغان بولسىمۇ ، بىراق ئۇ ئىسلام ئۇمىتىنى قاپلىۋالغان قاراڭغۇلۇقنى يوقۇتۇشتا ، ئىسلامنى ئۆزىنىڭ نۇرلۇق ھەقىقىتى بويىچە ئوتتۇرغا قويۇشتا ۋە يېڭى ئەۋلاتلارنى ئىسلامى ھەقىقەتلەر بويىچە تەربىيەلەشتە رەھبەرلىكنىڭ مۇۋەپپەقىيىتىگە يارىشا كەڭىيىشنى ۋە جانلىنىشنى قوبۇل قىلىدىغان ئۇيۇشۇش بولدى . ئۈچىنچى : ئىسلام ئىنسان تەبىئىتىنىڭ دىنى بولۇش سۈپىتى بىلەن ھەر دائىم قەلبىلەرنى ئۆزىگە تارتىپ تۇرىدۇ . تەبىئەت تۈز بولسا ، ئىسلام يولىغا قاراپ ماڭىدۇ ۋە ئىسلامغا ئەگىشىش ئۇنىڭغا تولىمۇ ئاسان بولىدۇ . ئەگەر ئىنسانلارنى ئىسلامدىن

نەپرەتلەندۈرۈش ھەمدە ئىسلام ئاڭسىزلىق ، قالاڭلىق ئاجىزلىق ۋە ئارقىدا قېلىشنىڭ سەۋەبى دىگەن گۇماننى ئۇلارنىڭ ئېڭىغا سىڭدۈرۈش ئۈچۈن مۇسۇلمانلار ياشاۋاتقان ئازغۇن رىئاللىق دۈشمەنلەر تەرىپىدىن كونترۇل قىلىۋېلىنغان بولسا ، ئۇنداقتا ئىسلام ھەقىقەتلىرىنى توغرا يۈسۈندا ئوتتۇرغا قويۇش يات قەلبلەرنى ئىسلامغا قايتۇرۇپ كېلىشنىڭ كاپالىتى شۇنداقلا ئۇلارنى بىر بايراق-ئىسلام بايرىقى ئاستىغا-ئويۇشۇشقا دەۋەت قىلىش خىلمۇ-خىل ئازغۇنلۇقلار ئىچىدە بۆلۈنۈپ كەتكەن مۇسۇلمانلارنى ئۇلارنىڭ تەبى ۋەزىيىتىگە قايتۇرۇپ كېلىشنىڭ كاپالىتى .

«بۇ مىنىڭ توغرا يولۇمدۇر ، شۇ يولدا مېڭىڭلار ، ناتوغرا يوللاردا ماڭماڭلار ، ئۇلار سىلەرنى اللەنىڭ يولىدىن ئايرىۋېتىدۇ»
(6: 152)

توغرا ، ئىسلامنىڭ يەنە بىر قېتىم كۈچىيىشى مۇشەققەتلىك جاھاتقا مۇھتاج ! . . .

توغرا ، بۈگۈن دۇنيا يەھۇدىلىرى ، دۇنيا خرىستىئانلىرى ۋە ئۇ ئىككىسىنىڭ قۇرۇقچىلىرى تەرىپىدىن ئىسلامغا قارشى قوزغالغان زەھەرلىك ئۇرۇش ئىسلامنىڭ كۈچىيىشى ئۈچۈن تەلەپ قىلىنغان جاھاتنى ئۆتمۈشتىكى ھەر قانداق ۋاقىتتىكىدىن نەچچە ھەسسە مۇشەققەتلىك قىلىپ قويدى . ئۇنداق ئىكەن بۇ جاھاتقا ئۆتكۈر ئىرادىلىك مۇسۇلمانلاردىن باشقىسى بەرداشلىق بېرەلمەيدۇ . دەل شۇنىڭ ئۈچۈن دەۋەتكە ئاۋاز قوشقۇچىلار ئۆز توپى ئىچىدە بەكمۇ ئاز بولىدۇ . . . گەرچە ئۇلار قارىماققا كۆپتەك بىلىنىسمۇ ! . . .

مۇشۇلارنىڭ ھەممىسى توغرا . . . لېكىن ئۇنىڭ ماھىيىتى ئۆزگەرمەستىن مەۋجۇت بولۇپ تۇرىدۇ . . . چۈنكى ئۇ يۈزلىنىش بىلەن . . . يەنى ئەمەلىيەتتە ھازىرغا قەدەر يۈزلىنىپ كەلگەن سان

بىلەن ئەمەس ، بەلكى ئىسلامغا قايتىش يۈزلىنىشى بىلەن زىچ مۇناسىۋەتلىك

مۇشۇ خىل ماھىيەت سەۋەبىدىن دۈشمەنلەر بۇدەۋەتكە بۇزغۇنچىلىق قىلىپ ، ئاخىرقى ھېساپتا ئۇنى پۈتۈنلەي يوقاتتۇق دەپ ئويلىغاندىن كېيىن ، بۇ دەۋەتنىڭ تېخىمۇ كەڭىيىپ ، ئەركىن نەپەس ئېلىۋاتقانلىقىنى كۆرگەن چاغدا ، ئۇلارنىڭ ساراڭلىقى قايتىدىن قوزغىلىدۇ !

× × ×

ھەسەنۇل بەننا ئېلىپ بارغان خىزمەت ئىسلام ئۇمىتىنى قايتا قۇرۇشقا ئوخشاپ كېتىدىغان زور پائالىيەت ئىدى . بۇ ئۇمىتىنىڭ ئەھۋالى ئۆرۈلۈپ چۈشۈشكە تاس قالغان تامغا ئوخشايتتى . ھەسەنۇل بەننا بۇتامنى تىكلەپ ئورنىدىن تۇرغۇزدى . ئۇنىڭ خىزمىتى جەمئىيەتتىكى كېرەكلىك خىشلارنى بىر يەرگە توپلاش بولمىدى ياكى كەلكۈن (سەل) ئېقىتىپ كەتكەن ئۇششاق تامچىلارنى بىر جايغا جۇغلاش بولمىدى . . بەلكى يۇقارقىلار بىلەن قوشۇپ ئاشۇ خىشلاردىن پۇختا بىنا قۇرۇش ۋە مۇشۇ تامچىلاردىن ئېتىلىپ تۇرىدىغان جانلىق دولقۇنلارنى ھاسىل قىلىش بولدى .

ئۇنىڭ خىزمىتى ئىسلامنى ئېتىقاد قىلغۇچىلارنىڭ روھى دۇنياسىدا «ھەرىكەت» كە بەلكى «تۇرمۇش» ۋە «خىزمەت» پىرىنسىپىغا . . . ئەمەلىي مەشغۇلاتقا ئايلاندۇرۇش بولدى . . . بۇندىن ئىلگىرى ئىسلام «شەيخلەر» نىڭ قولىدا ھايات ۋە ھەرىكەتتىن ئايرىلغان قۇرۇق رامكىلارغا ئايلانغان ؛ مۇھەممەد ئەبىدۇننىڭ قولىدا رىئالىيەتنى ئۆزگەرتىش ئۈچۈن ھەرىكەت قىلمايدىغان ، ئۆزگەرتىش ئۈچۈن «جاھات» قىلمايدىغان مەدەنىي ۋە ئەقلىي پىرىنسىپقا ئايلانغان ؛ سوپىزىمچىلارنىڭ قولىدا ئەۋلىيا ،

مازاىى-ماشايىخلارغا ئايلانغان ؛ خەلقلەرنىڭ قولىدا بوشاڭلىق ،
ھورۇنلۇق ۋە خۇراپاتقا ئايلىنىپ قالغان ئىدى .

يەھۇدى-خىرىستىئانلار ئىسلامنى تۈپ يىلتىزىدىن قۇرۇتۇش
ئۈچۈن پۈتۈن كۈچىنى مەركەزلەشتۈرگەن ئاشۇ زامان ۋە ماكاندا
بۇ مۇھىم ۋەزىپە ئۈچۈن كۆكرەك كىرىپ مەيدانغا چىقىدىغان ھەر
قانداق ئىنسان ئۈچۈن بۇ ھەقىقەت ئاسان ئىش ئەمەس ئىدى .

غەرىپلەشتۈرۈش دولقۇنلىرى بىلەن بىرلىكتە پەيدا بولغان ۋە
ئىسلام ئۇمىتىنىڭ رىئال دۇنيادىكى ئىسلام مەشغۇلاتىدىن تەدرىجى
ئايرىلىپ قېلىشىدىن كېلىپ چىققان شەخسىيەتچىلىك روھى
پارچىلىۋەتكەن قەلبلەرنى قېرىنداشلىق رىشتىسى بىلەن بىر-بىرىگە
چېتىش ھەقىقەتەن ئاسان ئەمەس ئىدى .

كۆز ئالدىدىكى راھەتكە ئادەتلەنگەن ، ئاخىرەتنى ئەسلىگەندە
پەقەت ياخشى نىيەت بىلەن چەكلىنىپ قالمىسا ، كۆپرەك ئىبادەت
شۇئارلىرى بىلەن ئەسلىيدىغان روھلارنى دۇنيا مەنپەئىتىدىن
ئايرىلىپ ، دەۋەتكە ئۆزىنى بېغىشلايدىغان قىلىپ تەربىيىلەش
ھەقىقەتەن ئاسان ئەمەس ئىدى .

دۇنيا خوشاللىقىغا كۈنۈپ كەتكەن ئاشۇ روھلارنى اللە
يولىدىكى ئۆلۈمنى ئەڭ ئەلى ئارزۇ ھېساپلاپ ، ئاشۇ ئۆلۈمگە
راستچىلىق بىلەن ئۆزىنى بېغىشلايدىغان قىلىپ تەربىيىلەش
ھەقىقەتەن ئاسان ئەمەس ئىدى .

بۇ مۇھىم ۋەزىپە ئۈچۈن كۆكرەك كىرىپ مەيدانغا چىققان ھەر
قانداق ئىنسانغا بۇ ئۇنداق ئاسان ئىش ئەمەس ئىدى . . بىراق اللە
دەۋەتچى ۋە قۇرغۇچىدا بولۇشقا تىگىشلىك . . روھى پارلاقلىق ،
قەلبىي سۈزۈكلۈك ، اللەنى سۆيۈش ، چەكسىز مېھرىبانلىق ،
خىزمەتنى ئىزچىل داۋاملاشتۇرۇش ، جاپاغا چىداش ،
ئۆيۈشتۈرۈش ، رەھبەرلىك قىلىش ۋە ئىنتىزاملاشتۇرۇش

ئىقتىدارى . . . قاتارلىق سۈپەتلەرنى ئۇنىڭ ۋۇجۇدىدا
مۇجەسسەملەشتۈرگەن بۇ ئۇلۇغ قۇرغۇچىغا نىسبەتەن ھەقىقەتەن
ئاسان بىر ئىش بولدى . . .

× × ×

بىراق ھەسەنۇل بەننا قۇرۇپ چىققان بۇ چوڭ بىنا بىر قانچە
يوچۇقلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدىغان بولۇپ ، بۇ يوچۇقلار ھەرىكەت
يۆلىنىشىگە ئوخشىمىغان سۈرەتتە داۋاملىق تەسىر كۆرسەتتى . . .
بىزنىڭ ئويلىشىمىزچە ، بۇ يوچۇقلار ھەرىكەتنىڭ دەسلەپىدە بۇ
ئۇلۇغ قۇرغۇچى ئۈچۈن ئانچە ئېنىق بولمىغان ، بىراق كېيىنكى
يىللاردا-ئۇنىڭ ئۆلتۈرۈلىشىدىن ئازغىنە بۇرۇن-بۇ يوچۇقلار ئوچۇق
كۆرۈنىشكە باشلىدى . گەرچە ئۇنىڭغا ئۆز ئەگەشكۈچىلىرىنىڭ
قەلبلىرىدە ئۇنى مۇستەھكەملەشكە پۇرسەت بولمىغان بولسىمۇ ! .

.....
بىرىنچى يوچۇق : خەلقلەرنى ۋاقتى يېتىپ كېلىشتىن
ئىلگىرى ئۇلارنى ئويۇشتۇرۇشقا ئالدىراپ كېتىش .

كىشىلەرنى يېتەكلەشكە ، قىسقىغىنا ۋاقىت ئىچىدە مۇمكىن
قەدەر كۆپ سانلىق ئادەملەرنى توغرا يولغا باشلاشقا قىزىقىش
دەۋەتچى ۋە ئىسلاھاتچىلارنىڭ بەلكى پەيغەمبەرلەرنىڭ روھى
دۇنياسىدىكى كۈچلۈك ئىنسانى ئىنتىلىشتۇر . پەيغەمبەر
ئەلەيھىسالام كىشىلەرنىڭ ھەقىقەت چاقىرىقىغا ئاۋاز
قوشماسلىقىدىن چوڭقۇر قايغۇرۇش ھېس قىلغىنىدەك ، كىشىلەرنى
توغرا يولغا يېتەكلەشكە نىسبەتەن چوڭقۇر ئىنتىلىش تۇيغۇسىدا
بولاتتى ، ھەتتا پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا مۇنداق دېگەن :

«ئەگەر ئۇلار قۇرئانغا ئىمان ئېيتىمسا ، ئەپسۇسلىنىپ ،
ئۇلارنىڭ ئىمانىدىن يۈز ئۆرۈگەنلىگىدىن ئۆزەڭنى ھالاك
قىلىۋېلىشكە مۇمكىن» (5: 18)

«شۈبھىسىزكى ، سەن خالىغان ئادىمىڭنى ھىدايەت قىلالمايسەن ، لېكىن اللە ئۆزى خالىغان ئادەمنى ھىدايەت قىلىدۇ . اللە ھىدايەت تاپقۇچىلارنى ئوبدان بىلىدۇ .» (28: 55)

بىراق بۇ يەردە بىر ئىلاھى قانۇنىيەت بار . گەرچە ئىشلار دەسلەپتە دەۋەتچى ۋە ئىسلاھاتچىلارغا قىيىن تۇيۇلسىمۇ ، بىراق دەۋەت ئىشلىرى دەل ئاشۇ قانۇنىيەتنىڭ تەلىۋى بويىچە ماڭىدۇ . ياخشىلىق ئاشۇ قانۇنىيەتنىڭ ئىچىدە مەيدانغا كېلىدۇ . دەسلەپتە ئەگەشكۈچى خەلقلەرنىڭ كۆپ بولۇشى بۇ قانۇنىيەتلەرنىڭ دائىرىسىدىكى ئىش ئەمەس ياكى ياخشىلىقنى ئەمەلگە ئاشۇرۇشنىڭ ۋاستىلىرىمۇ ئەمەس :

ئەگەر ياخشىلىق يولىنىڭ باشلانمىسىدىلا بۇ خىل كۆپلۈكتىن مەيدانغا كېلىدىغان بولسا ، ئۇنداقتا اللە ئۆزىنىڭ پەيغەمبىرىدىن ھەمدە پەيغەمبەرنىڭ ھاياتىدا يەر شارىدا ئۇنى قۇدرەت تاپقۇزۇشنى ۋە كۈچلۈك دۆلەتكە ئىگە قىلىشنى تەقدىر قىلغان دىندىن بۇ خىل كۆپىيىشنى ھەرگىز توسۇپ قالمىغان بولاتتى .

بىز ئىشلارنى اللەنىڭ تەقدىرىدىن ئايرىپ ، ئۇنىڭغا يەرشارى نۇقتىسىدا تۇرۇپ قارىغان ۋاقىتىمىزدا ، بىزگە ئەرەپلەرنىڭ باشتۇڭ ۋە سەركەشلىكى مەكىكىدىكى تولۇق ئون ئۈچ يىللىق دەۋەت جەريانىدا پەيغەمبەرگە ئەگىشىدىغان كىشىلەرنىڭ سانىنى ئازايتىۋەتكەندەك تۇيۇلۇپ قالىدۇ . بىراق بىز ئىشلارغا اللەنىڭ تەقدىرى نۇقتىسىدا تۇرۇپ قارىغىنىمىزدا ، اللە ئەگەر خالىسا ئاشۇ ساناقلىق يىللاردا پەيغەمبەرنىڭ ئەتراپىغا مىڭلىغان ئادەملەرنى توپلاشقا تامامەن قادىر ئىدى .

بىراق اللەنىڭ تەقدىرى-اللە بىر نەرسىنى «بارلىققا كەل» دەپلا بارلىققا كەلتۈرەلەيدۇ-مۇشۇ دەۋەتنىڭ غەلىبىسى ۋە مۇۋەپپەقىيىتى ئۈچۈن ئاساس سالىدىغان رەۋىشتە ئىجرا بولدى . بۇ خىل

سۈرەتتىكى دەۋەت يەر شارىدىكى ئەڭ كۈچلۈك ئاساسقا ئىگە دەۋەت بولدى. بۇ دەۋەت اللەنىڭ تەقدىرى بىلەن باشقا دەۋەتلەر قالدۇرالمىغان تارىخى سەھىپىلەرنى قالدۇردى.

مەككىدىكى ئون ئۈچ يىل جەريانىدا پەيغەمبەرگە ئاۋاز قوشقان ئادەملەر ساناقلىق ئازغىنە كىشىلەر بولۇپ، ئۇلارنىڭ سانى ئىككى يۈزگىمۇ يەتمەيتتى. لېكىن ئۇلار پۈتكۈل ئىنسانىيەت تارىخىدا تەڭداشسىز بولغان ئاشۇ تۇنجى ئەۋلاتنىڭ يادروسى ئىدى.

توغرا، ئۇلار ھەقىقەتەن ئاز ئىدى. بىراق ئۇلار بىناكارنىڭ تىلى بىلەن ئېيتقاندا پۈتكۈل بىنانى كۆتۈرۈپ تۇرۇدىغان مۇستەھكەم تۆۋرۈكلەر ئىدى. ئۇلار بىنانى كۆتۈرۈپ تۇراتتى ۋە بىنانى زىمىندا مەۋجۇت بولۇش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلاتتى. شۇنداقلا بىناكار بىنانى قۇرۇپ چىقىشتا تۇنجى قەدەمدىن باشلاپ، كۈچلۈك، پۇختا، مۇستەھكەم ئاساس (ھۇل) قا تايىنىدۇ. ئاندىن كېيىن يەنى لاي ۋە تاشلارنى قويۇشتىن بۇرۇن بىنانى كۆتۈرۈپ تۇرىدىغان تۆۋرۈكلەرنى ئورۇنلاشتۇرىدۇ. . . اللەنىڭ تەقدىرى پەيغەمبەرنىڭ قولىدا ئېلىپ بېرىلغان دەۋەتنى دەل ئاشۇنداق قىلدى. پەيغەمبەرنىڭ ئەتراپىدىكى ئازغىنە جامائەت پەيغەمبەرگە ئەگىشىپ، ئۇنىڭ غەمخورلۇقى، يوليۇرۇقى ۋە تەربىيىسىگە ئېرىشتى ھەمدە ئۇنىڭدىن تولۇق ئېنىرگىيە قوبۇل قىلدى.

نەتىجىدە ئۇلار اللەنىڭ خاھىشى بويىچە ھەر بىر بۇلۇڭدىكى مۇستەھكەم تۆۋرۈك بولدى. ئاندىن كېيىن اللەنىڭ تەقدىرى ئەنسارلارنى ئېلىپ كەلدى. ئۇلار مۇھاجىرلار بىلەن بىرلىكتە پەيغەمبەرنىڭ قولىدا تەربىيىلەندى. ئۇلارمۇ ئازغىنە ساناقلىق جامائەت ئىدى. ئوخشاشلا پەيغەمبەرنىڭ تەربىيىسى، غەمخورلۇقى ۋە ئەتراپلىق يوليۇرۇقىغا ئېرىشتى. يۇقارقىلارنىڭ ھەممىسىدە مۇھاجىرلار ھەممىنىڭ ئالدىدا ئىدى. مانا بۇلار بىنانى پۈتتۈرىدىغان

ۋە ئۇنى ۋەزىپىنى ئورۇنداش سالاھىيىتىگە ئىگە قىلىدىغان تاشلارنى
فويۇشتىن بۇرۇنقى ئىشلار ئىدى. ئاشۇ كىشىلەر ھەققىدە اللە
مۇنداق دەيدۇ:

«سەن كىشىلەرنىڭ اللەنىڭ دىنىغا توپ-توپ بولۇپ
كىرىدىغانلىقىنى كۆرەتتىڭ!» (2: 110)

مانا بۇ دەۋەت مۇۋەپپىقىيەت قازانغان ۋە ئۇنىڭ كۈچىنى
زورايتقان ئىلاھى تەرتىپ.

بىز ئىشلارنى بۇ خىل سۈرەتتىن باشقىچىرەك شەكىلدە پۈتتى.
تۇنجى مېنۇتتىن باشلاپ ياكى دەۋەتنىڭ تۇنجى يىللىرىدىلا كىشىلەر
اللەنىڭ دىنىغا توپ-توپ بولۇپ كىردى دەپ ئويلاپ باقايلى! . . .
ئەمەلىيەتتە بىنا مۇشۇنداق سۈرەتتە پۈتەرمىدى؟ اللە مۇستەھكەم
قىلىشنى تەقدىر قىلغاندەك بۇ بىنا زىمىنىدا مۇستەھكەم قەد
كۆتۈرۈپ تۇرالارمىدى؟

ناھايىتى ئېنىقكى اللە بىر نەرسىگە «بارلىققا كەل» دىسە ،
ئۇ دەرھال بارلىققا كېلىدۇ . . . ئەگەر اللە خالىغان بولسا ئەلۋەتتە
شۇنداق قىلاتتى . . . ئەگەر ئۇ بىر ئىشنى تەقدىر قىلغان بولسا ،
ئەلۋەتتە ئۇ ئىش بولاتتى . . .

بىراق اللە-ئۇنىڭ ئىرادىسى ئۇلۇغ-كائىناتتا ، يەر شارىدا ۋە
ئىنسانلار ساياتىدا بىر بۆلۈك قانۇنىيەتلەرنى بىكىتتى . ھەمدە ئاشۇ
قانۇنىيەتلەرنى ئۆز ئىرادىسى بويىچە كائىنات زىمىنى ۋە
ئىنسانلاردىكى ئاساسلىق ئامىل قىلدى . دەۋەتكە ساناقلۇق
ئادەملەرنىڭ ئاۋاز قوشۇپ پەيغەمبەرنىڭ ئەتراپلىق كۆڭۈل بۆلىشىگە
ئېرىشىپ ، بىنانى كۆتۈرۈپ تۇرىدىغان مۇستەھكەم تۆۋرۈكلەردىن
بولۇشنى دەۋەتتىكى قانۇنىيەتلەردىن بىرى قىلىپ بېكىتتى .
تەربىيە كۆپلەپ تىرىشچانلىق كۆرسىتىشنى تەلەپ قىلىدىغان
ئاستا خاراكتىرلىك مۇشەققەتلىك پائالىيەت جەريانىدۇر .

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام تارىختىدىكى ئەڭ ئۇلۇغ تەربىيىچى . . . بىراق ئۇ ئەگەر تۇنجى مېتۇتتىلا مىڭلىغان ئادەملەرگە يۈزلەنگەن بولسا ، ئاشۇ سانى چەكلىك ئازغىنە جامائەتكە يوليۇق بېرىپ ، تەربىيىنى ئەڭ مۇكەممەل سۈرەتتە ۋە اللەنىڭ «سىلەر ئىنسانلار ئۈچۈن چىقىرىلغان ئەڭ ياخشى ئۈمىدەت بولدۇڭلار . . .» دىگەن سۆزىگە لايىق ئەڭ مۇكەممەل ئۆلچەمدە ئەمەللەشتۈرگەندەك ، ئۇنداق كۆپ ئادەملەرگە بىر-بىرلەپ يوليۇرۇق ۋە تەربىيە بېرەلمەيتتى . غەمخورلۇق قىلىپ بولالمايتتى . . . شۇڭا ئىش اللەنىڭ ئىنسانلار ھاياتىدىكى تەقدىرىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇدىغان قانۇنىيەتلەر بىلەن ماس ھالدا مۇشۇ خىل رەۋىشتە تولۇقلاندى . اللە ئۆزى بىلىدىغان بىرەر ھىكمەت سەۋەبىدىن مۇشۇ دىننىڭ بارلىق ئىشلىرىنىڭ ئادەتتىن تاشقىرى قانۇنىيەتلەر بىلەن ئەمەس ، بەلكى ئادەتتىكى قانۇنىيەتلەر بىلەن ئەمەلگە ئېشىشىنى خالىدى . ئەگەر ئۇنداق بولمىغاندا ، كېيىنكى مۇسۇلمان ئەۋلاتلار ، «ئالدىنقىلار ئادەتتىن تاشقىرى قانۇنىيەت بىلەن غەلبە قازاندى . ئەلچىلىك ئاخىرلىشىپ ، پەيغەمبەرلىك ئۈزۈلگەندىن كېيىن ئۇنداق مۆجىزە خاراكتېرلىك قانۇنىيەتلەر قايتا مەيدانغا كەلمىدى» دېيىشىپ ئۆز ۋەزىپىسىنى ئادا قىلىشتىن يالتىيىپ قالاتتى . بۇ دىندىكى ئەڭ چوڭ مۆجىزە اللەنىڭ كىتايۇ بولۇپ ، اللەنىڭ تەقدىرى بىلەن ئۇ قىيامەتكىچە ساقلىنىپ تۇرىدۇ . «قۇرئاننى بىز نازىل قىلدۇق . ئۇنى ئۆزىمى قوغدايمىز» (9: 15)

ئەگەر پەرىشتىلەرنىڭ بەدەنرى كۈنىدىكى مۇسۇلمانلار بىلەن بىرلىكتە ئۇرۇشقا قاتنىشىشى ئادەتتىن تاشقىرى قانۇنىيەت بولسا ، ئۇنداقتا مۇسۇلمانلارنىڭ ئۆزلىرى بىلەن بىرلىكتە ئۇرۇش قىلىۋاتقان پەرىشتىلەرنى ئەينەن كۆرۈشى ئوخشاشلا ئادەتتىن

تاشقىرى قانۇنىيەتتۇر . دېمەك ، پەرىشتىلەرنىڭ ياردەم-يېرىشىشى ئۈچۈن مۆتىمىنلەرنىڭ يېنىغا چۈشۈپ-ئۇلارنى مۇستەھكەملىشى كۈچەيتىشى ۋە ئاراملىق بېغىشلىشى . . . اللە ئۇنى ئۆزى خالىغان لايىقەتلىك بەندىلىرىگە يۈرگۈزىدىغان رىئال تەقدىرىدۇر .

«شۈبھىسىزكى ، پەرۋەردىگارىمىز اللەدۇر ، . . . دېگەنلەر ، ئاندىن توغرا يولدا بولغانلارغا پەرىشتىلەر چۈشۈپ «قورقماڭلار ، غەم قىلماڭلار ، سىلەرگە ۋەدە قىلىنغان جەننەت ئۈچۈن خوشال بولۇڭلار ، بىز دۇنيا ۋە ئاخىرەتتە سىلەرنىڭ دوستۇڭلارىمىز . . . » دەيدۇ» (41: 29)

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ھاياتىدا ئەمەلىيلەشكەن رىئال قانۇنىيەت شۇكى ، جاھىلىيەت ھەقىقەت چاقىرىقىغا قارشى چىقىپ ، ئۇنىڭغا ئۇرۇش قوزغىدى . تەھدىت سالىدى ۋە زەھەرلىك كۆزىنى تىكتى . بارلىق چەكلەش ، قورقۇتۇش ۋە توپىغا قوشۇلۇشتىن توستى . دەسلەپتە دەۋەتنى پەقەت ئاز ساندىكى كىشىلەرلا قوبۇل قىلدى . ئىمان ئۇلارنىڭ قەلبىدە مۇستەھكەم بولدى ، ئۇلار جاھىلىيەتكە باش ئەگمەي ، ئۇنىڭ بارلىق زىيانكەشلىكلىرىگە بەرداشلىق بەردى . ئۆز مەيدانىدا مۇستەھكەم تۇرۇپ ، قىلچە چېكىنمىدى . سىناق ئۇلارنىڭ ئىمانىنى تېخىمۇ كۈچەيتتى . . . نەتىجىدە ئۇلار بۇنىڭ بىلەن پۈتۈنلەي ماپلاشتى . اللە ئۇلارنى ئامانەتنى ئۈستىگە ئېلىشقا ۋە بىنا قۇرۇپ چىقىشقا تاللىدى . . . سىناق بىر قانۇنىيەتتۇر .

«ئىنسانلار ئىمان ئېيتتۇق ، دەپ قويۇش بىلەنلا سىنالماي قالدۇرلىمىز دەپ ئويلامدۇ ؟ ئۇلاردىن بۇرۇن ئۆتكەنلەرنى بىز ھەقىقەتەن سىندۇق . اللە ئىماندا راسچىللارنى ۋە ئىسماندا يالغانچىلارنى چوقۇم بىلىدۇ . » (29: 2-3)

مۆتىمىنلەرنى پاكلاش دۈشمەنلەرنى يوقۇتۇشتىن بۇرۇنقى

قانۇنىيەتتۇر :

«بۇ اللەنىڭ مۆئىمىنلەرنى (ئۇلارغا يەتكەن مۇسەببەت ئارقىلىق) پاكلىشى ۋە كاپىرلارنى يوق قىلىشى ئۈچۈندۇر» (140):
(3)

سېناق ۋە پاكلاش مۇددىتى ئاخىرلىشىپ ، اللە ئۇلارنىڭ قەلبىنىڭ ساپ ۋە خالىس بولغانلىقىنى اللە ۋە اللەنىڭ پەيغەمبىرى ئۇلار ئۈچۈن باشقا ھەرقانداق نەرسىدىن سۈيۈملۈك بولغانلىقىنى . . اللە بىلگەن چاغدا ، اللەنىڭ يەر شارىدا ئۇلارنىڭ كۈچىنى زورايىتىش ۋە ئىنسانلارنى ھەقىقەت دەۋىتىگە توپ-توپ بولۇپ كىرگۈزۈش قانۇنىيىتى ئەمەلگە ئاشىدۇ .

سېناق ۋە پاكلاش مەزگىللىرىدە ئامانەتنى ئۈستىگە ئالغۇچىلار ئۈچۈن زۆرۈر بولغان تەربىيەنىڭ كۆپلىگەن تەرەپلىرى ئورۇنلىنىدۇ . ئامانەتنى ئۈستىگە ئالدىغان بۇ ئادەملەر تۇنجى قېتىم جاھىلىيەتكە تاقابىل تۇرىدىغان دەۋەتكە كېيىن قوشۇلغان كىشىلەر ھازىرلاشقا تىگىشلىك بولمىغان سۈپەت ۋە خۇسۇسىيەتلەر ئۇلارغا زۆرۈر بولىدىغان كىشىلەر بولۇپ ، زېمىندا پۈتكۈل بىنانى كۆتۈرۈپ تۇرىدىغان مۇستەھكەم تۆۋرۈكلەرنى ئورنىتىش ئاشۇ تۆۋرۈكلەر ئارىسىدىكى جايلارغا تاش تىزىشقا قەتئىي ئوخشىمىغاندەك ، ئۇلارمۇ كىيىنكىلەرگە ئېلىنىپ بېرىلىدىغان تەربىيەلەشكە تۈپتىن ئوخشىمايدىغان ئالاھىدە كۆڭۈل بۆلۈشكە مۇھتاج بولىدۇ .

بۇ تۆۋرۈكلەر ئالاھىدە ياساشقا ، ئۆزىگە خاس قۇرۇلمىغان ئۆزگىچە ئاساسلارغا ۋە ئاشۇ ئاساس (ھۇل)لارنى تولۇقلاش ئۈچۈن مەلۇم دەۋرىگە مۇھتاج بولىدۇ . ئەگەر بۇ تۆۋرۈكلەرنى ياساشنىڭ بارلىق پرىنسىپلىرى تولۇق بولمىسا ، ئۇنداقتا كېيىنكى مەزگىللەردە پۈتكۈل بىنا چاك كېتىشكە ياكى ئۆرۈلۈپ چۈشۈشكە

دۈچ كېلىدۇ .

ئەمەلىيەتتە يالغۇز تۆۋرۈكلەرنىڭ ئۆزىلا بىنانى شەكىللەندۈرەلمەيدۇ ۋە ياكى بىنانى قۇرۇپ چىقىشتىكى نىشاننى ئەمەلگە ئاشۇرۇپ بېرەلمەيدۇ ئۇنداقتا ئامىللارنى شەكىللەندۈرىدىغان ، بىنانى پۈتتۈرىدىغان ۋە بىنا قۇرۇشتىكى نىشاننى ئەمەلگە ئاشۇرىدىغان سەن بىنانىڭ ھۈلىنى پۇختىلىماي ياكى مۇستەھكەم تۆۋرۈكلەرنى ئورناتماي تۇرۇپ ۋە ياكى ئاشۇلارنىڭ ھەممىسىنى تەلەپكە لايىق سەۋىيىدە تولۇقلىماي تۇرۇپ ، تاش تىزىشقا باشلىساڭ ، ئۇنداقتا بىنا ئىگىزلىگەنسۇرى يىقىلىپ چۈشىدۇ بۇ چاغدا تاشلار ياردەمچىلىك رول ئوينىغاندىن كۆرە ، كۆپرەك ئېغىر يۈك بولۇپ قالىدۇ .

تۈنجى قېتىم جاھىلىيەتكە تاقابىل تۇرىدىغان ئالاھىدە تەربىيىلەنگەن كىشىلەرنى يېتىشتۈرۈپ چىقىش تەربىيە مەزگىلىدە تولۇقلانغان چاغدا ، كۆپلىگەن ئىشلار ئەمەلىيەتتە بىرلا ۋاقىتتا ئەمەلگە ئاشىدۇ .

بۇ ئالاھىدە تەربىيىلەنگەن كىشىلەر بىز ئېيتىپ ئۆتكەندەك پۇختا ئاساسقا ئىگە بولغاچقا ، ئۇلار يېڭى دەۋەت تۇپراققا چوڭقۇر يىلتىز تارتىشتىن ئىلگىرى ئۇنى يوقۇتۇش ئۈچۈن پۈتۈن كۈچى بىلەن ئورۇنۇۋاتقان جاھىلىيەتنىڭ سۈيقەستىگە تاقابىل تۇرالايدۇ . چۈنكى ئۇلار شۇنى ياخشى بىلىدۇكى ، ئەگەر ئۇلار بۇ يولدا پۈتۈن كۈچىنى چىقارمىسا ، جاھىلىيەت ئۇلارنىڭ بارلىق پۇرسەتلىرىنى تارتىۋالىدۇ ۋە ئۇلارنىڭ جاھىلىيەتنى بويسۇندۇرۇش مەقسىتى ئەمەلگە ئاشمايدۇ . شۇ سەۋەپتىن تۈنجى ئۇچرىشىش تولىمۇ دەھشەتلىك بولىدۇ . بۇنىڭغا پەقەت ئالاھىدە كۆڭۈل بولۇپ تەربىيىلەيدىغان رەھبىرىدىن مۇكەممەل ئېنىرگىيە قوبۇل قىلىدىغان تاللانغان مۆئمىن ئەزىمەتلەرلار بەرداشلىق بېرەلەيدۇ .

ئۇنىڭدىن كېيىن بۇ ئەزمەتلەرنىڭ سۈيقەستىدە تاقابىل تۇرۇشتىكى مۇۋەپپەقىيىتى ئەمەلىيەتتە دەۋەت مۇساپىسىنىڭ يۆلىنىشىدە بۇرۇلۇش نۇقتىسىنى شەكىللەندۈرىدۇ. چۈنكى قەلبىلەر دەھشەتلىك ئازاپ-ئوقۇبەتلەرگە يولۇقسىمۇ، ئۆزى ئىشەنگەن ھەقىقەتتىن قىلچە چىكىنىمگەن مۆئمىنلەر تەرەپكە بۇرۇلىدۇ. ئۇلارنىڭ باتۇرلۇقى مۇشۇ ھەقىقەتنىڭ گۇۋاھچىسى بولۇپ، يېڭى روھلارنى ئۆزىگە تارتىدۇ. بۇ روھلار ئۇنىڭغا ئىشىنىپ، ئۇنىڭ يولىدا جاھات قىلىدۇ. نەتىجىدە كۈچلۈك ۋە پۇختا ئاساسقا ئىگە «بازا» نىڭ دائىرىسى تېخىمۇ كەڭىيىدۇ.

ئۇنىڭدىن كېيىن بۇ ئەزمەتلەر دەۋەت رەھبىرىنىڭ جەڭگىۋار قوشۇنلىرى بولۇپ، شەكىللىنىدۇ. لېكىن ئۇلار بىرلا ۋاقىتتا رەھبەر بولۇش ۋە تۇنجى رەھبەرنىڭ ئىز باسارى بولۇش ئۈچۈن تەربىيلىنىدۇ.

سىز پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ساھابىلىرىگە قاراڭ! . . .
ئۇلار تارىختىكى ھەممىگە تونۇشلۇق بولغان سۈرەتتە دەۋەتنىڭ ۋە ئۆزلىرىنىڭ رەھبىرى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ جەڭگىۋار جەڭچىلىرى ئىدى . . .

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىرلا ۋاقىتتا ئۇلارنىڭ ھەر بىرىنى ئۆز ئورنىدا رەھبەر بولالايدىغان سالاھىيەتكە ئىگە قىلىپ تەربىيلىدى. ئۇلار پەيغەمبەر تاپشۇرغان ۋەزىپىنى تارىخ تونۇيدىغان ئەڭ يۈكسەك دەرىجىدە ئورۇنلىدى. ئۇلار ئىنسانلارنىڭ مۇشۇ دىن بويىچە تەربىيلىنىشتىكى ئۈلگىسى ئىدى. شۇنداقلا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئۇلارنىڭ كىشىلەرنى مۇستەقىل تەڭداشسىز تەربىيە بىلەن تەربىيلىشتىكى نەمۇنىسى ئىدى. ئۇلار پەيغەمبەردىن كېيىن «ئامانەت» نى ئۈستىگە ئېلىپ، تارىخ تونۇيدىغان توغرا خەلىپىلىك ئىچىدە ئىسلام ئۈممىتىنى يېتەكلەپ، ماڭغان رەھبەرلەرگە

ئايلاندى .

مانا بۇ «بىنا» قۇرۇش ئەمەلىيىتىدە يۈز بېرىدىغان قانۇنىيەتتۇر . . . ئۇ اللەنىڭ دىنىنى دەۋەت قىلىش ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئالغان جامائەتنى قۇرۇپ چىقىشتا مېڭىشقا تىگىشلىك «يول» دۇر .

ئەگەر بىز ئىمام- شەھىد قۇرۇپ چىقىپ ئۇنىڭ بىلەن-اللەنىڭ تەقدىرى بىلەن ئىسلام ئۈمىتىنىڭ ھاياتىدا تارىخى بۇرۇلۇشىنى شەكىللەندۈرگەن چوڭ بىنانىڭ يېنىغا قايتىپ كەلگىنىمىزدە ، بىز بىر «تۈركۈم» كىشىلەرنىڭ دەۋەت توپىغا قوشۇلىشىغا سەل بالدۇر رۇخسەت قىلىنغانلىقىنى بايقايمىز : ئەمەلىيەتتە ئۇ كىشىلەردە تەلەپكە لايىق كۈچلۈك ۋە پۇختا ئاساس تەييارلانمىغان ؛ ھەمدە بىنانى كۆتۈرۈپ تۇرىدىغان تۆۋرۈكلەر تۈنجى قېتىم جاھىلىيەت بىلەن ئۇچرىشىدىغان تۈنجى ئەۋلات قەھرىمانلاردا بولۇشقا تېگىشلىك سۈپەتلەرگە ئۇيغۇن ھالدا ئورنىتىلمىغان .

ئۇنداقتا بۇ جايدىن مۇنداق بىر سوئال كېلىپ چىقىدۇ .
ئىمام شەھىد يېتەرلىك دەۋەتچى ۋە تەربىيىچىنى تەربىيىلەپ چىققانغا قەدەر ، ئەتراپىدىكى باشقا نەچچە ئون مىڭلىغان كىشىلەرنى دەۋەت توپىغا قوشۇلۇشتىن چەكلەش كېرەكمىدى ؟ ئۇلارنى ئويۇشتۇرۇشقا ، ھېچ بولمىغاندا ئۇلارنىڭ دىنى ھېسپىياتىنى قوزغۇتۇشقا ئىقتىدارى يېتىدىغان تۇرۇپ ، ئۇلارنى «يوقۇلۇش» ئىچىگە تاشلىۋېتىش كېرەكمىدى ؟ . . .

مەسىلە بۇ خىل رەۋىشتە ئوتتۇرغا قويۇلغان چاغدا ، بۇنىڭغا بېرىلىدىغان جاۋاب شەكسىز «ياق» بولىدۇ .

بىراق بۇ ھەرگىزمۇ مەسىلىنىڭ توغرا يۈسۈنىدا ئوتتۇرغا قويىلىشى ئەمەس !

بىز سوراپ باقايلى ! ئەگەر كىشىلەر دەۋەتنىڭ ماھىيىتىنى ۋە

ئۇنىڭ دائىرىسىنى ، دەۋەتنى قورشاپ تۇرىۋاتقان ۋەزىيەتلەرنىڭ ماھىيىتىنى ، دەۋەت بىلەن ئۇنىڭ دۈشمەنلىرى ئوتتۇرىسىدىكى كۆرەش ھەقىقىتىنى ، يەھۇدى-خىرىستىئانلارنىڭ ئىسلامغا ۋە ئىنسانلارنى ئىسلامغا قايتۇرۇشقا ئۇرىنىۋاتقان ھەر بىر دەۋەتكە قارىتا ئېلىپ بارغان زەھەرلىك سۈيقەستلىرىنىڭ ماھىيىتىنى بىلگەن بولسا ، ئاشۇ قىسقىغىنا بىر نەچچە يىلدا ئونمىڭلىغان ئادەملەر ئۇنىڭ ئەتراپىغا توپلىنارمىدى ؟ !

بىز ئىمام شەھىدىنىڭ ئالدىنقى بەتتە كۆرسىتىپ ئۆتكەن سۆزىنى قايتا كۆرۈپ باقايلى ! . . .

«مەن سىلەرگە شۇنى ئوچۇق جاكارلايمەنكى ، سىلەرنىڭ دەۋىتىڭلار نۇرغۇن كىشىلەرنىڭ نەزىرىدە ھىلىھەم ناتۇنۇش ھالەتتە تۇرماقتا ، ئەگەر ئۇلار دەۋىتىڭلارنىڭ مەقسەت نىشانىنى بىلىپ قالىدىغان بولسا ، شۇ ھامان سىلەر قاتتىق ئۆچمەنلىك ۋە رەھىمسىزلەرچە دۈشمەنلىككە دۈچ كېلىسىلەر . كۆز ئالدىڭلاردا تالاي قىيىنچىلىقلارنى كۆرىسىلەر ، سىلەرگە ئازاپلار كېلىدۇ ئەنە شۇ چاغدا سىلەر دەۋەتچىلەر ماڭغان يولغا قەدەم باسقان بولىسىلەر .

» .

مانا بۇ مەسىلىنىڭ ماھىيىتى . . .

ئەگەر كىشىلەر دەۋەت ھەقىقىتىنى بىلسە ياكى بىلدۈرۈلسە ئىدى . ئىلاھى قانۇنىيەت ئۆز ئېقىنىدا ماڭغا بولاتتى . دەۋەتكە ساناقلىق كىشىلەرلا يۈزلىنىپ ، تەربىيىۋى ئېنىرگىيەنى مۇكەممەل قوبۇل قىلغان بولاتتى . ئۇلار بىنانى كۆتۈرۈپ تۇرىدىغان مۇستەھكەم تۆۋرۈكلەرگە ، ئىنسانلار دەۋەت ئىچىگە توپ-توپ بولۇپ كىرگەن چاغدا ئۇلارنى تەربىيىلەش ۋەزىپىسىنى ئۆتەيدىغان تەربىيىچىلەرگە ئايلانغان بولاتتى . بەلكى ئۇلار رەھبەرگە ئىز باسار بولۇپ ، يولىنى داۋاملاشتۇرىدىغان دەۋەتتىكى «ئىككىنچى سەپ»

بولغان بولاتتى . . .

توغرا ، «پائالىيەتچان قېرىنداشلار» جەڭگىۋار قوشۇن ئىدى .
. . ئۇلار رەھبەرنىڭ بۇيرىقى بويىچە ئىنتىزاملىق ھەرىكەت
قىلاتتى . ئۇلار ھەرىكەتنى رەھبىرىنىڭ كۆرسەتمىسىگە ئۇيغۇن ،
يوليۇرۇقىغا مۇۋاپىق ئورۇندايتتى . بىراق ئۇلار ۋاقتى كېلىشتىن
بۇرۇن دەۋەت ئەتراپىغا توپلانغان ئاشۇ توپ-توپ كىشىلەرگە رەھبەر
ۋە مۇئەللىم بولۇشقا تەييارلىق قىلىپ بولالمىغان ئىدى . چۈنكى
ئۇلار ئىمام شەھىد ئېيتقانداك دەۋەت ھەقىقىتىنى ئېنىق
بىلمەيتتى . تېخىمۇ خەتەرلىك بولغىنى ئۇلار ئىمام شەھىددىن
كېيىن رەھبەرلىكنى تاپشۇرۇۋېلىشقا ، ئۇزۇن ، مۇشەققەتلىك يولدا
(ھەرىكەتنى) داۋاملاشتۇرۇش ئىقتىدارىغا ئىگە ئەمەس ئىدى . دەل
ئاشۇ ھادىسىلەر ئىسپاتلىغاندەك كېيىنكى ھەرىكەت يۆلىنىشىگە
ئېغىر تەسىر كۆرسەتتى .

× × ×

مۇستەھكەم تۆۋرۈكلەرنى تەلەپكە لايىق سۈپەتلەر بىلەن قۇرۇپ
چىقىشنى تاماملاشتىن بۇرۇن خەلقلەرنى ئۇيۇشۇشقا دەۋەت قىلىشتا
ئالدىراقسانلىق يۈز بەرگەندەك ئىچكى كۆرەش مەيدانىدا ياكى
پەلەستىندىكى ئۇرۇش جەڭگاھىدا بولسۇن مۇناسىپ ۋاقىت يېتىپ
كېلىشتىن بۇرۇن ھەرىكەتكە ئاتلىنىش ئالدىراڭغۇلۇقى يۈز بەردى .
ئىچكى جەھەتتە دىگىنىمىزدە ، تەنتەربىيە مۇسابىقىسى
ئۇيۇشتۇرۇش ياكى نامايىش ۋە پاراڭقا قاتنىشىش ۋە ياكى كومىزىمغا
قارشى تۇرۇش ، خەۋپسىزلىك كىڭىشىدە مىسىر مەسىلىسى ياكى
باشقا مەسىلىلەرنى قوللاش دىگەندەك ئاشۇ چاغدا قوزغالغان
سىياسىي مەسىلىلەرگە ئارىلىشىش قاتارلىقلاردا جامائەت كۈچ
كۆرسىتىپ ئالدىراقسانلىق قىلدى . . . جامائەت گويا ھەر قېتىم
«بۇ يەردە بىز بار ، بىز قىلالايمىز . . .» دىگەندەك قىلىپ ، ئۆزىنى

ئاشكارىلاپ قويدى .

مۇسۇلمان جامائەتىنىڭ ئۇنىڭغا قاتنىشىشى توغرا بولدىغان ياكى ھاياتىنىڭ ئاساسىي قانۇنىنى تۈزىتىش مەسئۇلىيىتى يۈكلىنىدىغان ئىشلار بولۇشتىن قەتئىينەزەر ، قانۇننىڭ بۇزۇلغانلىقىدىن ، اللەنىڭ قانۇنىغا ئەگەشمەسلىكتىن كېلىپ چىققان ، شۇ چاغدا قوزغالغان بۇ مەسىلىلەرنى نەزەردىن ساقىت قىلىۋەتكەندىمۇ لازىملىق ، تەييارلىقنى پۈتتۈرۈش ، پۇختا ئۇل قۇرۇپ چىقىش ، مۇستەھكەم تۆۋرۈكلەرنى ئورنۇتىش ۋە تەربىيىنى تەلەپكە لايىق ئورۇنداشتىن بۇرۇن بۇ خىل سۈرەتتە «كۈچ كۆرسىتىش» ۋاقتى يېتىپ كېلىشتىن بۇرۇنقى ھەرىكەتكە ئاتلىنىش ئالدىراقسانلىقى بولدى . بۇنىڭغا ئەگىشىپ مۇساپە يۆلىنىشىدە تۈپتىن ئېغىر تەسىرى بولدى .

ئەمما پەلەستىن مەسىلىسىدە «مۇسۇلمان قېرىنداش» پىدائىلىرىنىڭ كۆرەش مەيدانىغا كىرىپ كېلىشى شەك-شۈبھىسىز بەلگىلەنگەن تەقدىر بولدى بىراق بۇ ھادىسە كېيىنكى ھادىسىلەرنىڭ يۆلىنىشىگە ئېغىر تەسىر كۆرسەتتى . اللە تەقدىر قىلغان ئىش چوقۇم يۈز بەرمەي قالمايدۇ لېكىن اللەنىڭ كىتاۋى بىزگە اللەنىڭ تەقدىرىنىڭ ئىنسانلارنىڭ رولى ۋە مەسئۇلىيىتىنى يوق قىلىۋەتمەيدىغانلىقىنى ئۈگەتتى .

«سەلەرگە يەتكەن مۇسبەت سىلەر دۈشمەنگە يەتكۈزگەن مۇسبەتلىكنىڭ يېرىمىغا تەڭ كېلىدىغان تۇرسا * سىلەر يەنە «بۇ مۇسبەت قەيەردىن كەلدى ، دېدىڭلار ، ئېيتقىنكى ، «ئۇ سىلەرنىڭ ئۆزەڭلاردىن- يەنى پەيغەمبەرنىڭ بۇرۇقىغا خىلاپلىق قىلغانلىقىڭلار ۋە غەنىمەتكە بېرىلىپ كەتكىنىڭلاردىن-بولدى ، اللە

* ئۇھۇت غازىتىدا مۇسۇلمانلاردىن 70 كىشى شەھىت بولدى . بەدىرى غازىتىدا مۇشرىكلاردىن 70 كىشى ئۆلتۈرۈلۈپ ، 70 كىشى مۇسۇلمانلارغا ئەسرگە چۈشتى .

ھەقىقەتەن ھەر نەرسىگە قادىردۇر . ئىككى قوشۇن ئۇچراشقان كۈندە- مۇسۇلمانلار بىلەن مۇشرىكلار توقۇنۇشقان ئۇھۇد جىڭىدە- سىلەرگە كەلگەن مۇسبەت اللەنىڭ ئىرادىسى بىلەن كەلگەندۇر . » (165-166: 3)

ھازىر بىزدە ئىمام شەھىدنىڭ پىدائىلارنىڭ پەلەستىن ئۇرۇشىغا قاتنىشىشنى ئۆز قىزغىنلىقى بىلەن ياكى ياشلارنىڭ كۈچلۈك بېسىمى بىلەن قارار قىلغانلىقىنى ئىسپاتلايدىغان پاكىت يوق بىراق مەن ئويلايمەنكى ، جامائەتنىڭ بۇندىن ئىلگىرى ھەر قايسى مەيدانلاردا قوزغالغان سىياسىي مەسىلىلەرگە قاتنىشىشى «قېرىنداش»لارنىڭ پەلەستىن جەڭ مەيدانىغا كىرىشنى «ۋاجىپ» ئىشقا ئايلاندۇرۇپ قويدى جامائەت رەھبىرى بۇ ھەرىكەتنىڭ ئەھمىيىتىدىن قانائەتلەنسۇن ياكى قانائەتلەنمىسۇن بەربىر ئوخشاش ، جامائەت بۇندىن ئىلگىركى ھادىسىلەرگە قاتنىشىپ ، جاھات ۋە پىداكارلىققا چاقىرغان ئىكەن ، ئۇنداقتا ئۇلارنىڭ كۆرەشكە قاتناشماسلىقى ئۇلارغا نىسبەتەن ئۇلار بۇندىن ئىلگىرى ئېلان قىلغان ۋە خەلقنى ئۇنىڭغا چاقىرغان پرىنسىپلاردىن بىراقلا چىكىنىش ھېساپلىنىدۇ .

قانداق بولۇشتىن قەتئىينەزەر اللەنىڭ تەقدىرى يۈز بەردى يەھۇدى- خىرىستىئانلار ئۆزلىرىنىڭ پىلانىغا بولۇپمۇ يەھۇدى دۆۋلىتىنىڭ مەۋجۇتلۇقىغا نىسبەتەن بۇ جامائەتنىڭ تولىمۇ خەتەرلىك ئىكەنلىگىنى ئېنىق بىلىۋالدى نەتىجىدە بۇ جامائەت پىشىپ يېتىلىپ ھادىسىلەرنىڭ سەۋىيىسىگە يېتىشتىن بۇرۇن ئۇلار دۈچ كەلگەن ئۈزۈلمەس قانلىق باستۇرۇش لار يۈز بەردى .

× × ×

خەلقنى ئويۇشۇشقا دەۋەت قىلىشتا ۋە مۇناسىپ ۋاقتى كېلىشتىن ئىلگىرى ئاممىنى ھەرىكەتكە سەپەرۋەر قىلىشتا

ئالدىراقسانلىق يۈز بەرگەندەك ، بىنا قۇرۇش ئەمەلىيىتىدىمۇ ئوخشاشلا ئالدىراقسانلىق كېلىپ چىقتى . بىنا قۇرۇش خىزمىتى باشلىنىشقا تېگىشلىك نۇقتىدىن باشلانماستىن بەلكى تەرتىپ جەھەتتە كېيىن قىلىشقا تېگىشلىك ئىشلار بالدۇر ئورۇندالدى . .

ئەقەدە مەسىلىسى ئوپئوچۇق مەسىلە شۇنداقلا ئەڭ ئاخىرقى مەسىلە بىز دىنى تۇيغۇلارنى ئۇيقۇسىدىن ئويغۇتۇپ ، ئۇنى ئەمەلىيەتتە رىئال ھەرىكەتكە ئايلاندۇرساق ، ئىشلار تۈزلىنىپ ، نىشانلار ئەمەلگە ئاشىدۇ . دەپ قارالدى .

بۇ كېيىن بايان قىلماقچى بولغىنىمىزدەك خاتا ئويلاپ قىلىش بولۇپ قالدى . كېيىنكى مەزگىللەردە بۇ ئىشلارنىڭ ئەتراپلىق مۇلاھىزىگە جىددىي ئېھتىياجلىق ئىكەنلىگى ، باشلىنىش نۇقتىسىنىڭ ئەقىدىنى تۈزلەش ۋە ئەقىدىنىڭ كىشىلەرنىڭ ئېڭىدىن چىقىپ كەتكەن ماھىيەتلىك ئۇقۇمنى ئاشكارا قىلىش بولۇش كېرەكلىگى ئىسپاتلاندى . ئەمەلىيەتتە خەلقلەرلا ئەمەس ، بەلكى دەۋەتچىلەرنىڭ ئۆزىمۇ پەيغەمبەر ئالدىن خەۋەر قىلغان ئىسلامنىڭ ئىككىنچى قېتىملىق غرىپلىق مەزگىلىدە بۇ ئۇقۇملارنى ئېنىق چۈشەنمىدى .

«ئىسلام غرىپ ھالەتتە باشلانغاندەك ، غرىپلىق ھالىتىگە قايتىدۇ . غرىپلارغا مۇبارەك !»

× × ×

بىز بۇ ئالدىراقسانلىقنى مۇنداق ئاساسلىق ئىككى نۇقتىغا يىغىنچاقلايمىز .

بىرىنچى ، «ئىسلامى» بازى ئەمەلىيەتتە مەۋجۇت ، ئۆتەشكە تېگىشلىك خىزمەت ئۇنى يېڭىدىن «قۇرۇش» ئەمەس ، بەلكى ئۇلارنى «بىرلەشتۈرۈش» ھەرىكەتكە ئۈندەش ، تەشكىللەش ،

رەھبەرلىك قىلىش ۋە ئورۇنداشقا تېگىشلىك خىزمەتكە يېتەكچىلىك قىلىش . . . دەپ قارالدى .

ئىككىنچى ، بىر تەرەپتىن دۇنيا يەھۇدىلىرى ۋە دۇنيا خىرىستىئانلىرىغا ، يەنە بىر تەرەپتىن ئىچكى ئەھۋاللارغا قارىشى تۇرۇش ئۈچۈن يېتەرلىك كۈچ . . . مەيلى كۆپ خىللىق جەھەتتە بولسۇن ياكى مۇناسىپ ھەجىم جەھەتتە بولسۇن توغرا مۆلچەرلەنمىدى .

بىز بىرىنچى نۇقتىغا نىسبەتەن شۇنداق تەسەۋۋۇر قىلالايمىزكى ، ئىمام شەھىد- ئەگەر ئۇنىڭ قەدىمى مىسىردا ھەرىكەت قىلىپلا تۇرسا- «خەلقلەر» نىڭ كەڭ دائىرىلىك قوللاش پوزىتسىيىسىنى ھەمدە ئۇ دەۋەت باشلىغاندىن تارتىپ تا شەھىد قىلىنغان كۈنگىچە بولغان ئارىلىقتىكى يىگىرمە نەچچە يىل جەريانىدا جامائەت بىر نەچچە قېتىم ھەسەلەپ كۆپىيىپ ، «چىغىر يول» ھاسىل قىلغان دەۋەتكە «يۈزلىنىش» سۈرىتىنى بەك چوڭ بىلىپ كەتتى . بۇ خىل «چوڭ بىلىش» نى كەلتۈرۈپ چىقارغان سەۋەپلەرنىڭ بىرى يەنىلا ئۇنىڭ «جەڭچىلىرى» - «پائالىيەتچان قېرىنداشلار» نىڭ كەڭ دائىرىلىك ئاۋاز قوشۇشى بولۇپ ، ئۇلار ئۇنىڭ تەلىماتلىرىغا ئاۋاز قوشىدىغان ۋە ئۇ ياسىماقچى بولغان قېلىپلار ئۆزلۈكىدىن قويۇلىدىغان - ئۇنىڭ قولىدىكى - ئىتائەتمەن قورال ئىدى .

لېكىن ئەمەلىي تەجرىبە شۇنى ئىسپاتلىدىكى ، بۇ قاراشلاردا رىئالىتنىڭ تەلۋىتىدىن كۆرە ياخشى گۇمان كۆپ بولۇپ كەتتى !
"دىنىي ھېسسىيات" بىلەن "ئىسلامى بازى" چوقۇم پەرىقلەندۈرۈلىشى كېرەك !

گەرچە بۇ ھېسسىياتلار مۇشۇ دىننى ھەقىقىي چۈشەنمەستىن ۋە ئۇنىڭغا ئاڭلىق پوزىتسىيە بىلدۈرمەستىن ، ئىسلامغا- ئون ئۈچ

ئەسىرىدىن بۇيان بىللە ياشاپ كەلگەن ئەنئەنىۋى دىنىغا- يۈزلەنگەن بولسىمۇ بىراق بۇ ھەرگىز يېتەرلىك ئەمەس !
"بىلىش" دەرىجىسىگە يەتكۈزىدىغان ھەقىقىي چۈشەنچە بولۇشى كېرەك !

«بىلىشنىڭ كېرەككى ، بىر اللەدىن باشقا ئىلاھ يوق .»
پاراسەت بولۇشى كېرەك :
«ئېيتقىنىكى بۇ مېنىڭ يولۇم مەن ۋە ماڭا ئەگەشكەن مۆئمىنلەر كىشىلەرنى اللە تەرەپكە پاراسەت بىلەن دەۋەت قىلىمىز . اللە پاكىتۇر . مەن مۇشرىكلاردىن ئەمەسمەن»
يۇقاردا ئېيتىپ ئۆتكىنىمىزدەك بىر نەچچە ئەسىرلەردىن بۇيان ئەقىدە مۇسۇلمانلارنىڭ روھى دۇنياسىدا قاتتىق سۈسلىشىپ كەتتى . شۇڭلاشقا بۇ «دىنى ھېسسىياتلار» ھازىرقى زامان جاھىلىيەتنىڭ ئويدۇرما ۋە ئازغۇنلۇقلىرىغا ؛ ئىسلام دۈشمەنلىرى ئىچكى ۋە تاشقى جەھەتتە قوزغاۋاتقان زەھەرلىك ۋە سۈيقەستلىك ئۈزۈشقا قارشى تۇرىدىغان ئاڭلىق ھەرىكەتنى قۇرۇپ چىققۇدەك ماھىيەتلىك ئۇقۇمغا ئىگە بولالمىدى .

دىنى تۇيغۇلارنى ئۇيقۇسىدىن ئويغۇتۇش ۋە ئۇنى رىئال ھەرىكەتكە ئايلاندۇرۇش بولسا ، ئەسىرلەر جەريانىدا ، بولۇپمۇ ئاخىرقى ئەسىرلەردە ئەقىدىگە قوشۇلۇپ قالغان بۇزۇلۇش تەرەپلىرىدىن پەقەت بىرلا تەرەپنى تۈزىتىش ئىدى خالاس !
سوپىزىم ۋە ئىرجائى ئېقىمى پەيدا قىلغان يۆلىنىۋېلىش ئىدىيىسىدىن ئىبارەت بۇزۇلۇشنى ئىمام شەھىدىنىڭ ھەرىكىتى بىخوتلاشقان تۇيغۇلارنى ئويغۇتۇش ۋە ئۇنى رىئال ھەرىكەتكە ئايلاندۇرۇش ئارقىلىق تۈزەتتى . ئەگەر بىز يۇقاردا بايان قىلغىنىمىزدەك مۇشۇ تەرەپلەردە مۇسۇلمانلارغا چاپلاشقان كېسەللەرگە قارايدىغان بولساق ، ئۇ خىل تۈزىتىشنىڭ ماھىيەتتە

ئىنتايىن زۆر تىرىشچانلىق بولغانلىقىنى بايقايمىز .
لېكىن ئاخىرقى ئەسىرلەردە ئىسلام ئۇمىتىگە چاپلاشقان يەنە
بىر «كېسەل» اللەنىڭ شەرىئىتىنى قانۇن قىلىش بىلەن زىچ
مۇناسىۋەتلىك بولغان «ھاكىمىيەت» مەسىلىسىدە «لالە اللە»نى
ئۇنىڭ ماھىيىتىدىن يىراقلاشتۇرۇش بولدى . ھەمدە بۇ خىل
«كېسەل»نىڭ ئىسلام ئۇمىتىنىڭ ھاياتىغا ۋە ئىسلام ئويغىنىش
ھەرىكىتىنىڭ ئۆزىگە نىسبەتەن قاتتىق خەتىرى بولدى . چۈنكى
سوپىزىم ۋە ئىرجائى ئېقىمى پەيدا قىلغان يۆلنىۋىلىش ئىدىيىسىنى
داۋالاپ ساقايتىشتا گەۋدىلىك تىرىشچانلىق كۆرسىتىلگەندەك ، بۇ
خەتەرنى تۈگىتىش ئۈچۈنمۇ مەركەزلىك تىرىشچانلىق كۆرسىتىشكە
توغرا كېلىدۇ .

ھەقىقەتەن ئىسلام ئۇمىتى ئون ئۈچ ئەسىر قانداقلا بولمىسۇن
ئىسلام شەرىئىتىنىڭ سايىسىدا ياشاپ كەلدى . ھەمدە بۇ خىل
ياشاىنى ناماز ئوقۇغانغا ئوخشاش ئىسلامغا ئېتىقاد قىلغانلىقىنىڭ
ئويۇچۇق نامايەندىسى دەپ قارىدى .

يۇقۇردا ئېيتىپ ئۆتكىنىمىزدەك گەرچە ئىسلام ئۇمىتى
ئازغۇنلۇق ، بىدئەت ۋە خۇراپاتلارغا گىرىپتار بولغان بولسىمۇ ،
بىراق ئۇلار ئۆز ۋۇجۇدىدا ئىسلام شەرىئىتىنى ھۆكۈمران قىلىش
ۋە ناماز ئوقۇش ئىسلام ئۇمىتىنىڭ ھاياتىدىن قەتئىي
يوقالمايدىغان ۋە ئىنسانلار ياشاۋاتقان رىئاللىق ئۇنىڭدىن
ئايرىلالمايدىغان مۇھىم ئىككى ئاساس ئىكەنلىكىنى ھېلىھەم چوڭقۇر
ھېس قىلىپ كەلدى .

لېكىن ئاخىرقى ئەسىرلەردە ئىسلام دۇنياسى ئۈستىدىكى
ھۆكۈمرانلىقىنى مۇستەھكەملىگەن خىرىستىئانلار ۋە ئۇلارنىڭ
قېتىدىكى يەھۇدىلار ئىسلام شەرىئىتىنى ھۆكۈمرانلىقتىن ، نامازنى
ئىنسانلار رىئاللىقىدىن يىراقلاشتۇرۇش ئۈچۈن ئۆزىنىڭ پۈتكۈل

ئەسكىرى ۋە ئىدىيىۋى-كۈچى بىلەن بېسىم ئىشلەتتى .
ئۈممەتنى ئۆز ئىسلامىدىن يىراقلاشتۇرۇش ئۈچۈن
جىددىيلىك بىلەن كۈچىيىۋاتقان سۈيىقەست كىشىلەرنى ھەر بىر
قەدەمدە ، ئۇلار ھېلىھەم مۇسۇلمان دىگەن ئازغۇن خىيالغا پاتۇرۇپ
قويدى .

ئالدى بىلەن شەرىئەت ھۆكۈمرانلىقتىن يىراقلاشتۇرۇۋىد-
تىلىدى . ھەمدە كىشىلەرگە كېرەك يوق ! ئەگەر سىلەر ناماز
ئوقۇپ ، روزا تۇتۇپ تۇرساڭلار سىلەر يەنىلا مۇسۇلمان دىيىلىدى .

ئۇنىڭدىن كېيىن ناماز ۋە باشقا ئىبادەتلەر يوق قىلىۋېتىلىدى
ھەمدە كىشىلەرگە چاتاق يوق ! ئەگەر سىلەر «لالەلەلەلە» نى
ئېغىزىڭلاردىن چۈشۈرمىسەڭلەرلا ، ئوخشاشلا مۇسۇلمان
ھېسابلىنىسىلەر دىيىلىدى .

«لالەلەلەلە» رىئالىتىنىڭ بېسىمى ۋە زەھەرلىك ئىدىيىۋى
ھۇجۇمنىڭ تەسىرى بىلەن ئۆزىنىڭ پۈتكۈل مەزمۇنىدىن
يىراقلاشتۇرۇۋېتىلىدى . ئۇ ئېغىزدىلا دىيىلىدىغان «گەپ» كە
ئايلىنىپ قالدى . ئۇنى دىگۈچىلەر «تىلىمىز بىلەن «لالەلەلەلە»
دەپ قويساقلا تولۇق ئىسلامغا كىرگەن بولىمىز . تەلەپ قىلىنغان
«شاھادەت» نى ئورۇنلىغان بولىمىز . گەرچە قەلبىمىز ئۇنىڭ
ماھىيىتىدىن غاپىل ، ھەرىكىتىمىز ئۇنىڭ تەلىۋىگە زىت بولىشىمۇ ،
ئاخىرقى ھېساپتا بىزنى جەننەت كۈتۈپ تۇرىدۇ» دەپ ئويلىدى .
ئىمام شەھىدنىڭ ھەرىكىتى مەيدانغا كەلگەن چاغدا ،
پەرۋەردىگارنىڭ شەپقىتىگە ئائىل بولۇپ ، «لالەلەلەلە» نىڭ
ھەقىقىتىنى ۋە دىننىڭ ماھىيىتىنى بىلىشكە مۇۋەپپەق بولغان . .
لاردىن باشقا پۈتكۈل ئۈممەت مۇشۇنداق ھالەتتە ئىدى .

يۇقاردىكى بايان قىلغىنىمىزدەك ئىمام شەھىد مۇسۇلمانلارنىڭ

قەلبىدىكى «لالەلالە» غا قوشۇلۇپ قالغان خاتا ئۇقۇم يەنى سۈپىزىم ۋە ئىرجائى ئىدىيىسى بۇزۇۋەتكەن تەرەپنى تۈزەتتى . ئاندىن كېيىن اللەنىڭ شەرئىتىنى ھۆكۈمران قىلىشقا ۋە اللەنىڭ شەرئىتى بىلەن ھۆكۈمرانلىق قىلىدىغان مۇسۇلمان دۆلىتىنى قۇرۇشنىڭ زۆرۈرلىكىگە چاقىردى . ھەمدە ئەتراپىدىكى خەلقلەرنىڭ ئۆز چاقىرىغا ئاۋاز قوشقانلىقىنى كۆرۈپ بۇ «كۆرۈنۈش» لەردىن خاتىرجەم بولدى . شۇنىڭ بىلەن كېيىنكى مەزگىللەردە تەجرىبە ئىسپاتلىغاندەك بېشىدىن باشلاپلا جىددىي ئەھمىيەت بېرىشكە تېگىشلىك تەرەپلەرگە ئالاھىدە ئەھمىيەت بەرمىدى .

ھەسەنۇل يەننا ئۆلتۈرۈلدى . تالاي ھادىسىلەر بولۇپ ئۆتتى . بىراق ھېچ ئىش يۈز بەرمىگەندەك ھەممىسى قەلبىلەردىن ئۆتۈلۈپ كەتتى .

ئۇنىڭدىن كېيىن قانخور «قەھرىمان» پەيدا بولدى . ئۇ مۇسۇلمانلارنى تارىختىن بۇيان مىسلى كۆرۈلمىگەن دەرىجىدە ياۋۇزلۇق بىلەن قىرغىن قىلدى . تالاي ھادىسىلەر بولۇپ ئۆتكەن بولسىمۇ ، بىراق ھېچ ئىش يۈز بەرمىگەندەك ھەممىسى قەلبىلەردىن ئۆتۈلۈپ كەتتى بەلكى ئىشلار تېخىمۇ ناچارلاشتى ، قانخورنىڭ قولىدىن مۇسۇلمانلارنىڭ قېنى تېمىپ تۇرسىمۇ ، تالاي قوللار قانخورغا ئالقىش ياڭرىتىپ چاۋاك چالدى !

بۇ قانداق ھادىسە ؟ ! . . .

بۇ «مۇسۇلمانلار» غا نىسبەتەن نورمال ئىشمۇ ؟ !

يەنە بىر تەرەپتىن ئېيتقاندا ، ئەگەر كىشىلەر «لالەلالە» نىڭ ھەقىقىتىنى ۋە ئۇنىڭ اللەنىڭ شەرئىتىنى ھۆكۈمران قىلىش بىلەن بولغان كۈچلۈك مۇناسىۋىتىنى بىلگەن بولسا . . . قانخورنىڭ قىرغىنىغا قارىتا سۈكۈت بىلەن جاۋاپ قايتۇرالمىدى ؟

بۇ مۇمكىن ئەمەس !

اللەنىڭ شەرىئىتىنى ھۆكۈمران قىلىشقا چاقىرىدىغان دەۋەتچىنىڭ ئۆلۈمىنىڭ بۇنداق ئاددىلا ئاخىرلىشىشى مۇمكىن ئەمەس! ئەگەر بۇ يەردە «لااله الا الله» نىڭ ماھىيىتىنى قاپلىۋالغان «جاھالەت» بولمىغىنىدا ئىدى، قانخورلارغا ئالقىش ياڭرىتىپ چاۋاك چالىدىغان كىشىلەر بولۇش تۈگۈل، قانخورلار اللەنىڭ شەرىئىتىنى ھۆكۈمران قىلىشقا چاقىرىۋاتقان دەۋەتچىلەرگە قاراتقان قاپاھاتلىك قانلىق باستۇرۇشنىڭ بۇنداق ئۈنۈمسىزلا ئۆتۈپ كېتىشى مۇمكىن ئەمەس ئىدى.

ئىمام شەھىدكە ۋە ئۇنىڭدىن كېيىن ئۇنىڭغا ئىز باسار بولغان جامائەتكە قارىتىلغان زەھەرلىك تەشۋىقاتلارنىڭ تەسىرىنى مۆلچەرلەپ بېقىڭ! . . . يەنە قانخور «قەھرىمان» نىڭ يەرلىك ۋە دۇنياۋى تەشۋىقاتلىرىنىڭ تەسىرىنى ئۆزىگە تىگىشلىك ئورۇندا قويۇپ ئويلۇنۇپ بېقىڭ! . . . ئىشقىلىپ ئىمام شەھىدنىڭ ئۆلۈمىگە ۋە قانخورلار ئېلىپ بارغان قانلىق قىرغىنغا نىسبەتەن كىشىلەرنىڭ تۇتقان پوزىتسىيىسىنى ھەرگىز قوبۇل قىلىغىلى بولمايدۇ.

خەلقلەر ئاشۇ زەھەرلىك تەشۋىقاتلار سەۋەبىدىن ئىمام شەھىدنىڭ ئۆزىگە ۋە ئۇنىڭ ئەزالىرىغا نىسبەتەن قارىشى مەيداندا تۇرۇشى مۇمكىن، بىراق ئۇلارنىڭ اللەنىڭ شەرىئىتىنى ھۆكۈمران قىلىش مەسلىسىگە قارىتا ئۆزىگە خاس مەيدانى بولمىشى كېرەك. اللەنىڭ شەرىئىتىنى ھۆكۈمران قىلىش مەسلىسىگە قارىتا پۈتۈنلەي جىم تۇرۇۋېلىش ۋە اللەنىڭ شەرىئىتىنى ھۆكۈمران قىلىشقا چاقىرغۇچى مۇسۇلمانلارغا قارىتىلغان قانلىق باستۇرۇشقا نىسبەتەن سۈكۈت بىلەن جاۋاپ قايتۇرۇش بولسا «لااله الا الله» نىڭ ھەقىقىيىتىنى ۋە ئۇنىڭ اللەنىڭ شەرىئىتىنى ھۆكۈمران قىلىشقا بولغان كۈچلۈك مۇناسىۋىتىنى قاپلىۋالغان ئاشۇ بىلىمسىزلىكتىن كېلىپ چىقىدۇ. شۇنداقلا «لااله الا الله» نى ئېغىزدا ئېيتىپ

قويۇش ئىنساننى ئىسلامغا كىرگۈزىدۇ ، گەرچە ئىنساننىڭ ئىدىيىسى ۋە ھەرىكىتى «لااله الا الله» نىڭ تەلىۋىدىن يىراق بولسىمۇ ، بىراق بۇ سۈپەت مەڭگۈ ئىنساندىن ئايرىلمايدۇ . دەپ گۇمان قىلىش ھەمدە يالغۇز بىر اللەنىڭ شەرىئىتىنى ھۆكۈمران قىلىشى ۋە يالغۇز بىر اللەنىڭ شەرىئىتىنى ھۆكۈمەت قانۇنى قىلىش ئۇ «لااله الا الله» نىڭ تۈنجى تەلىۋى بولۇپ ، بىر ئادەم «لااله الا الله» نى كۈندە مىڭ قېتىم تەكرارلىسىمۇ ، بىراق ئۇنىڭ تەلىۋىگە لايىق ئىش قىلمىسا ، بەربىر «لااله الا الله» نىڭ مەۋجۇت بولۇپ تۇرالمايدىغانلىقىنى بىلمەسلىك ، دەل ئاشۇنداق ئىشلارنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ .

كىشىلەرنىڭ اللەنىڭ ئۆلچىمى بىلەن ئۆلچەشنى ۋە ئۇلارنىڭ مۇشۇ خىل بىلىمسىزلىك ئىچىدە مۇسۇلمان ياكى غەيرى مۇسۇلمان بولغانلىقىنى نەزەردىن ساقىت قىلىۋەتكەندە شەك-شۈبھىسىز چەكتىن ئاشقان بۇ بىلىمسىزلىك ئىنسانلار ھاياتىدا ، ئۇلارنىڭ ئىدىيە ۋە تۇيغۇلىرىدا مەۋجۇت ، بۇنداق بىلىمسىزلىك مەۋجۇت بولىدىكەن ئۇنداقتا «ئىسلامى بازار» نىڭ مەۋجۇت بولۇشى مۇمكىن ئەمەس ، دىمەك «ئىسلامى بازار» قۇرۇش ئۈچۈن بېسىلىدىغان تۈنجى قەدەم ئىنسانلار ھاياتىدىن بۇ خىل «جاھالەت» نى يوقۇتۇشتىن ئىبارەت .

ئېنىقكى بۇ خىل جاھالەت ئىسلام ھۆكۈمىتى قۇرۇش يولىدىكى ئەڭ چوڭ داۋان بولۇپ ، بۇ داۋان تۈنجى قېتىم پەيدا بولغان جاھالەتكە قارىغاندا نەچچە ھەسسە خەتەرلىكتۇر .

ئىسلام ھۆكۈمىتى اللەنىڭ شەرىئىتىنى ھۆكۈمەت قانۇنى قىلىشقا چاقىرىدىغان بىر تۈركۈم مۆئمىن «مۇجاھىد» «جامائەت» نىڭ مەۋجۇت بولۇشى بىلەنلا بارلىققا كەلمەيدۇ .

بۇ جامائەتنىڭ ھاكىمىيەتنى قولغا ئېلىشى ئۈچۈن قوللىنىلغان

ۋاستە قانداق بولۇشتىن قەتئىنەزەر ، ھەر بىر ھۆكۈمەتنىڭ ئۇنى قوللايدىغان ۋە ئۇ دۈچ كەلگەن دۈشمەننىڭ سۈيقەستىدىن ئۇنى قوغدايدىغان تايانچىسى بولۇشى كېرەك .

بۈگۈنكى ئىسلام دۇنياسىدا كۆپلىگەن ھۆكۈمەتلەر بار . بۇلار ئامېرىكا ياكى روسىيەنىڭ قوللىشى ئاستىدا مەۋجۇت بولۇپ تۇرىدۇ ۋە ياكى مۇسۇلمانلارنى قانلىق باستۇرۇش ، ئۇلارنى ئۆلتۈرۈش ۋە ئۇلارنى يوقۇتۇش بەدىلىگە ئاشۇ ئىككى دۆلەت-ئامېرىكا بىلەن روسىيە-نىڭ قوللىشىغا ئېرىشىۋاتىدۇ . بىراق ئىسلام ھۆكۈمىتىنى يەرشارىدا كىم قوللايدۇ ؟ تەبئىكى ئامېرىكا ۋە روسىيە ئىسلام ھۆكۈمىتىنى ھەرگىز قوللىمايدۇ . (شۇنىڭ ئۈچۈن) ئىسلام ھۆكۈمىتىنىڭ ئۆز ئىچىدىن-اللە يولىدا ئۇرۇش قىلىدىغان ، ھېچبىر ئەيىپلىگۈچىنىڭ ئەيىپلىشىدىن قورقۇپ قالمايدىغان مۇئمىن مۇجاھىد مۇسۇلمانلاردىن-ئۇنىڭ قوللىغۇچىلىرى بولۇشى كېرەك ! «ئىسلامى بازار» مەۋجۇت بولۇشى كېرەك .

بۇ دىگەنلىك بەزى كىشىلەر ئويلىغاندەك پۈتكۈل ئۈمىد ئىسلام ھۆكۈمىتى قۇرۇش ئۈچۈن جاھات قىلىدىغان مۇئمىنلەرگە ئايلىنغانغا قەدەر ، بىز ئۇلارنى كۈتىشىمىز كېرەك دىگەنلىك ئەمەس !

ناھايىتى ئېنىقكى پۈتكۈل يەرشارىدا بارلىق ئەزالىرى كەسكىن ئىرادىگە ئىگە ، ئەڭ يۇقىرى سەۋىيىگە يەتكەن بىرەر جەمئىيەتنى تاپقىلى بولمايدۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ جەمئىيىتىدىمۇ شۇنداق ئىدى . ئۇنىڭ جەمئىيىتىدىمۇ مۇناپىقلار ، ئىمانى ئاجىزلار ، سۆرەلىملەر ۋە ھورۇنلار بار ئىدى گەرچە شۇنداق بولسىمۇ ، بىراق «مۇسۇلمان بازار» ئىچىدە ئاشۇلار (مۇناپىقلار ، ئىمانى ئاجىزلار ، سۆرەلىملەر ۋە ھورۇنلار) نىڭ ئېغىرلىقىنى كۆتۈرۈپ ، ئۆز نىشانىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش يولىدا- اللە تەقدىر قىلغاندەك-

مەزمۇت قەدەم بىلەن ماڭالايدىغان كۈچلۈك ، ئىرادىلىك ۋە جەڭگىۋار مۇسۇلمانلار مەۋجۇت ئىدى .

بۈگۈن ئىسلام ھۆكۈمىتى قۇرۇش ئۈچۈن قويىلىدىغان تەلەپ شۇكى ، «ئىسلامى بازار» ئاشۇ زۆر نىشاننى ئەمەلگە ئاشۇرۇش يولىدا پۈتكۈل ئۆمەتنىڭ قەدىمىگە رەھبەرلىك قىلالايدىغان ، ھەمدە مۇناپىقلار ، ئىمانى ئاجىزلار ، سۆرەلمىلەر ۋە ھورۇنلارنىڭ مەۋجۇت بولۇشى ئۇنىڭ يولىدا داۋان شەكىلەندۈرەلمەيدىغان دەرىجىدە ، ئەقىلگە ئۇيغۇن ھەجىمدە مەۋجۇت بولۇشى كېرەك !

بۇ «بازار»نى تەلەپكە ئۇيغۇن ھەجىمدە قۇرۇپ چىقىش يولىدىكى تۇنجى توساق دەل ئاشۇ «لالە الا اللە»نىڭ ھەقىقىتىنى قاپلاپ كەتكەن «جاھالەت»دۇر .

سەۋەبى شۇكى ، مۇسۇلمانلار ھاۋادا ھەرىكەت قىلمايدۇ . . . بەلكى يەرلىك ۋە دۇنياۋى دۈشمەنلىك ئىچىدە ھەرىكەت قىلىدۇ . بۇ خىل دۈشمەنلىك كۆپىنچە ھالدا تارىختىكى ئەڭ زور دۈشمەنلىك شەكلىنى ئالغان بولىدۇ !

ئىسلام دۈشمەنلىرى ئىسلامى ھەرىكەتلەرگە زەربە بېرىشتە بۇ خىل جاھالەتتىن كەڭ دائىرلىك پايدىلىنىۋاتىدۇ .

ئۇلار ئىسلام ئەللىرىدە اللەنىڭ قانۇنى بىلەن ھۆكۈمرانلىق قىلمايدىغان بەلكى اللەنىڭ قانۇنى بىلەن ھۆكۈمرانلىق قىلىشقا ۋە ئۇنىڭغا دەۋەت قىلغۇچىلارغا قارشى تۇرىدىغان ھاكىمىيەتلەر ئۈچۈن تۈزۈم بېكىتىپ بىرىۋاتىدۇ . ئاندىن كېيىن ئوخشىمىغان شەكىلدىكى ئاخبارات ۋاستىلىرى بىلەن بۇ تۈزۈملەرنىڭ پۈتۈنلەي «قانۇنلۇق» ئىكەنلىگىنى جاكارلاۋاتىدۇ .

خەلقلەر «لالە الا اللە»نىڭ ھەقىقىي ماھىيىتىنى ۋە ئۇنىڭ

اللەنىڭ شەرىئىتىنى ھۆكۈمەت قانۇنى قىلىشقا بولغان كۈچلۈك مۇناسىۋىتىنى بىلىمگەئىلىكتىن ئاشۇ تۈزۈملەرنى «تەبىئىيلا» قوبۇل قىلىۋاتىدۇ .

ئۇلار يەنە ئىنسانلار بىلەن ئىسلام ھەرىكەتلىرى ئوتتۇرىسىدا نەپرەتلىك توساق شەكىللەندۈرۈپ ، خەلقلەرگە مۇنداق دىيىشىدۇ . سىلەر ئاشۇ ترورچىلارنى ئىسلام ئۈچۈن ھەرىكەت قىلىدۇ دەپ ئويلايمسىلەر ؟ ئۇلار دىنىي تونغا ئورنىنىۋېلىپ ، ھۆكۈمەتنى ئاغدۇرۇش ئۈچۈن ھۆكۈمەتنىڭ ھۈلىنى كولايدۇ .

ئەمەلىيەتتە «دىنىي نىقاب قىلىۋالدى» دىگەن گەپ ئۇلارنىڭ سۈرىتىنى خەلقكە سەت كۆرسىتىش بولۇپ ، خەلق ئۇلاردىن نەپرەتلىنىدۇ ۋە ئۇلارنى قوللاش يولىدىن ۋاز كېچىدۇ .

سىياسەت ۋە ھۆكۈمەت مەسىلىلىرىدە خەلقلەر تەدرىجىي ھالدا سەلبىي تەرەپكە ئېغىپ كېتىدۇ . شۇڭا كىملىر ھۆكۈمەت باشقۇرۇپ ، كىملىرىنىڭ ھوقۇق تۇتۇشى ئۇلارغا قىلچە مۇھىم بولمايدۇ . بىراق بۇ چاغدا ئەھۋال شائىر مۇتەنەببىي ئېيتقانداك بولىدۇ .

راۋان بولسا يوللىرىڭ سانلىسەن ئەقىللىق ،
نەس باسقاندا ئۆز شورۇڭ دىيىشەر سىنى بەدقىلىق .
دەرۋەقە ئەگەر مۇسۇلمانلار ھۆكۈمرانلىققا ئىگە بولسا ،
خەلقلەر چاۋاك چىلىپ ئۇلارغا ئالقىش ياغرىتىدۇ ! ئەگەر ئۇلار
مەغلۇپ بولسا «خوپ بولدى ، نىمە دەپ ئۇلار ھۆكۈمەتكە قارشى
چىقىدۇ ؟ ئۇلار ھۆكۈمەت باشلىقلىرىدىن ھوقۇق تەلەپ قىلساق ،
ھۆكۈمەت بىزگە ئۆز ھوقۇقىنى ئۆتكۈزۈپ بېرىدۇ دەپ ئويلاپ
قالدىمىكەن ؟ ھۆكۈمەت دىگەن ھۆكۈمەت ، ئۇ ھەرگىزمۇ قولدىكى
ھوقۇقىنى خەلقكە تارتىتۇرۇپ قويمايدۇ . ھۆكۈمەتكە قارشى
چىققانلارغا ئاشۇنداق زەربە بېرىش كېرەك !» دىيىشىدۇ .

مەسىلە مۇشۇنداق پۈتۈنلەي ئوڭ-تەتۈر بولۇپ كەلدى. بۇ خەلقلەرنىڭ نەزىرىدە ئىككى تەرەپنىڭ قايسى كۆرەشتە ئۈستۈنلۈك قازىنىپ قايسى ھاكىمىيەتنى قولغا ئالسۇن، بۇ قىلچە پەرىقسىز بولۇپ، اللەنىڭ دىنى كۆرسەتكەندەك «ھەق» ياكى «ناھەق» ئېتىبارغا ئېلىنمايدۇ. ئىسلامدىكى «شەرىئەت» نەزەرگە ئېلىنمايدۇ. اللەنىڭ قانۇنى بىلەن ھۆكۈمرانلىق قىلغۇچىلار ھوقۇق تۈتىسىمۇ ياكى ئۇنىڭغا قارشى تۇرغۇچىلار ھوقۇق تۈتىسىمۇ بۇ ئۇلار ئۈچۈن ھېچقانداق ئەھمىيەتكە ئىگە ئەمەس... بۇ خىل قايىمۇقۇش نەتىجىسىدە اللەنىڭ ھۆكۈمىتىدىن باشقا ھەرقانداق ھۆكۈمەت اللەنىڭ رۇخسىتىگە ئېرىشمىگەن جاھىلىيەت ھاكىمىيىتى بولغانلىقى ئۈچۈن، ئۇنى رەت قىلىدىغان «مۇسۇلمان بازار»نىڭ شەكىللىنىشى زور دەرىجىدە كىچىك كېلىدۇ.

«ئۇلار جاھىلىيەت دەۋرىنىڭ ھۆكۈمىنى تەلەپ قىلامدۇ؟ اللەغا چىن ئىشىنىدىغان قەۋمنىڭ نەزىرىدە ھۆكۈمدە اللە دىنىمۇ ئادىل كىم بار؟» (5: 50)

«ئۇلارنىڭ اللە رۇخسەت قىلمىغان نەرسىلەرنى دىن قىلىپ بېكىتكەن مەبۇدىلىرى بارمۇ؟» (42: 21)

بۇ جاھالەتكە ئەگىشىپ يەنە بىر ئىش پەيدا بولىدۇ. بۇ ئىش ئىسلام ھەرىكىتىگە نىسبەتەن «مۇسۇلمان بازار»نى قۇرۇش ئۈچۈن زۆرۈر بولغان پىششىق يېتىلىشىنى كېچىكتۈرىۋېتىدىغان بۇ خىل قايىمۇقۇشتىنمۇ نەچچە ھەسسە خەتەرلىكتۇر.

ئىسلام جامائەتلىرىنىڭ يالغۇز قىلىشى ئىسلام دۈشمەنلىرىنى ئۇلارغا ۋەھشىلەرچە زەربە بېرىش پۇرسىتى بىلەن تەمىنلەيدۇ... ۋاھالەنكى زوراۋانلار ئۆلتۈرۈش، ئازاپلاش ۋە سۈرگۈن قىلىش، جىنايەتلىرىنى سادىر قىلىۋاتقاندا، ئۇلارنىڭ ھەرىكىتىگە توسالغۇ بولىدىغان خەلقنىڭ غەزىۋىدىن قىلچە ئەندىشە قىلمايدۇ. بۇ ئىشلار

ئىمام شەھىدىنىڭ ئۆلتۈرۈلۈش ۋە قەسسىدە ۋە قانخورلار ئېلىپ بارغان ۋەھشىلەرچە قانلىق باستۇرۇشتا ناھايىتى ئېنىقلا ئۆز ئىپادىسىنى تاپقان بولۇپ ، ئاشۇ قىرغىنچىلىقتا يوقۇتۇش سۈيقەستىنى تولۇق ئورۇنداش ئۈچۈن جامائەتنىڭ يېتەكچىسى ۋە رەھبەرلىرى ئۆلتۈرۈۋېتىلدى . . . بەلكىم ھادىسە ، يەنە بىر قانچە قېتىم تەكرارلىنىشى مۇمكىن !

بىز ئىشلارنى بۇنىڭدىن باشقىچە بىر سۈرەتتە تەسەۋۋۇر قىلىپ باقايلى ! . . . بىز مۇنداق تەسەۋۋۇر قىلايلى ؛ ئەگەر خەلقلەر «لالە الا اللە» نىڭ ھەقىقى مەنىسىنى ۋە اللەنىڭ شەرئىتىنى ھۆكۈمەت قانۇنى قىلىشتىكى كۈچلۈك مۇناسىۋىتىنى اللە قۇرئاندا بايان قىلغاندەك ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسالام ساھابىلىرىگە ئۈگەتكەندەك ۋە مۇسۇلمان خەلقلەر ئون ئۈچ ئەسىردىن بۇيان ئەمەلىيەتتە ئىجرا قىلغاندەك چۈشەنگەن بولسا ؛

«ئى مۇھەممەد پەرۋەردىگارنىڭ بىلەن قەسەمكى ، ئۇلار (يەنى مۇناپىقلار) ئۆز ئارىسىدىكى تاللاش-تارتىشتا سىنى ھۆكۈم چىقىرىشقا تەكلىپ قىلمىغۇچە ، ئاندىن سىنىڭ چىقارغان ھۆكۈمىڭگە ئۇلارنىڭ دىللىرىدىكى قىلچە غۇم بولسىمۇ ، يوقالمىغۇچە ۋە ئۇلار پۈتۈنلەي بويسۇنمىغۇچە ئىمان ئېيتقان بولمايدۇ . » (4 : 64)

« (مۇناپىقلار) «اللەغا ۋە پەيغەمبەرگە ئىمان ئېيتتۇق ۋە ئىتائەت قىلدۇق» دېيىشىدۇ . ئاندىن ئۇلاردىن بىر جامائەت شۇنىڭدىن كېيىن (يەنى ئىماننى داۋا قىلغاندىن) كېيىن (شەرئەت ھۆكۈمىدىن) يۈز ئۆرۈيدۇ . ئۇلار ھەقىقەتەن مۆئمىن ئەمەس . ئۇلارنىڭ ئارىسىدا (پەيغەمبەر) ھۆكۈم چىقىرىش ئۈچۈن ، ئۇلار اللەنىڭ ۋە پەيغەمبەرنىڭ (ھۆكۈمىگە) چاقىرىلسا ، ئۇلاردىن بىر جامائەت (پەيغەمبەرنىڭ ئالدىغا ھازىر بولۇشتىن) باش تارتىدۇ .

« (24: 46-47) »

«پەيغەمبەر مۆئمىنلەرنىڭ ئارىسىدا ھۆكۈم چىقىرىش ئۈچۈن ، ئۇلار اللەغا ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبەرلىگە چاقىرىلغان چاغدا ، ئۇلار «ئاڭلىدۇق ، ۋە ئىتائەت قىلدۇق» دېيىشلىرى كېرەك . مانا بۇلار مەقسەتكە ئېرىشكۈچىلەردۇر .» (24: 50)

بىز شۇنداق تەسەۋۋۇر قىلايلى ! خەلقلەر ئەگەر مۇسۇلمان اللەنىڭ قانۇنى بىلەن ھۆكۈم قىلمىسا ، اللەنىڭ شەرىئىتىگە بويسۇنمىسا ، ياكى ئىمام شەھىدنىڭ تىلى بىلەن ئېيتقاندا «بىر اللەدىن باشقا ئىلاھ يوق ، مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام اللەنىڭ ئەلچىسى» دەپ گۇۋاھلىق بېرىپ قويۇپ ، ئۇنىڭ تەلىۋى بويىچە ئەمەل قىلمىسا ۋە پەرىزلەرنى ئادا قىلمىسا ، ئۇنداقتا ئۇنىڭ مۇسۇلمان بولمايدىغانلىقىنى ئوبدان چۈشەنگەن بولسا ؛ ئەھۋال قانداق بولار ئىدى ؟ !

بۇ چاغدا ئىسلام دۈشمەنلىرى مۇسۇلمان خەلقىنىڭ غەزەپ-نەپرەتتىن خاتىرجەم ھالدا دەۋەتچىلەرنى جازالاپ ، سۈرگۈن قىلالامتى ؟ ئۇلارنى ئۆلتۈرەلەمتى ؟

بىز «لااله الا الله» نى ھەقىقى چۈشىنىش پۈتكۈل خەلقنى بىر كۈندىلا ئۇلارغا تەھدىت سىلىۋاتقان خەتەرگە قىلچە پەرۋا قىلماستىن اللەنىڭ شەرىئىتىنى قوغداپ ، ھەر بىر زوراۋان جىنايەتچىگە شەرىئەت بويىچە تاقابىل تۇرىدىغان ئىرادىلىك مۇجاھىدلارغا ئايلاندۇرۇپ قويالايدۇ دىمەكچى ئەمەسمىز .

توغرا ھېچكىم ئۇنداق ئويلىمايدۇ !

بىراق ئەڭ تۆۋەن مۆلچەرلىگەندە- «مۇسۇلمان بازار» نى شەكىللەندۈرۈش ئىسلام دۈشمەنلىرى ۋەھشى جىنايىتى بىلەن خەلقنىڭ نادانلىقىدىن پايدىلىنىۋاتقان پەيتتە ، زوراۋانلارنىڭ ۋەھشىلىكىگە خەلقنىڭ تايانچىسىز تاقابىل تۇرىدىغان ھازىرقى

يۈزلىنىشتىن كۆپ ئاسان ۋە كۆپ قولايلىق بولىدۇ .
شۇ سەۋەبتىن بۇ مەسىلىگە مەركەزلىشىش ئىسلام ئويغىنىش
ھەرىكىتىگە نىسبەتەن ئالاھىدە ئەھمىيەت بېرىشكە تېگىشلىك ئىش
بولدى . ھەمدە بۇ مەسىلە «مۇسۇلمان بازار» قۇرۇپ چىقىش
ئۈچۈن ، باشلىنىش نۇقتىسى قىلىشقا تېگىشلىك مەسىلە بولدى .
ھەرقانداق باشلىنىش مۇشۇ ئاساسلىق نۇقتىدىن باشلانمايدىكەن ،
ئۇنداقتا مېڭىشنى قىيىنلاشتۇرۇپ ، يولنى ئۇزارتۇتتىدۇ .
گەرچە بۇ يولنىڭ باشلىنىشىدا پۈتۈنلەي ئېنىق بولۇپ
كەتمىگەن ياكى خەلقنىڭ ھېسىيات قىزغىنلىقى ئارقىسىدا
يوشۇرۇنۇپ قالغان بولسىمۇ ، بىراق كېيىنكى مەزگىللەردە ئەمەلىي
تەجرىبىگە ئاساسەن ئىمام شەھىدىنىڭ كۆڭلىدە بۇ پۈتۈنلەي ئايدىڭ
بولۇپ كەتتى

«مۇسۇلمان قېرىنداشلار» نىڭ كۈندىلىك گېزىتىنىڭ مىلادى
1948- يىلى 16- ماي ، ھېجرىيە 1367- يىلى 7- رەجەپ (يەنى
گېزىت چىقىرىشقا باشلىغانلىقىنىڭ 3- يىلى) دىكى 627- سانغا
يېسىلغان «ھەسەنۇل بەننا» ئىمزاسى ئاستىدىكى «قۇرئان كۆرىشى
اللەنىڭ ھۆكۈمى قەيەردە ؟» ناملىق ماقالىدە بۇ مەسىلىلەر ناھايىتى
ئوچۇق كۆرسىتىلگەن .

تۆۋەندە بۇ ماقالىنى تولۇق تېكىستى بىلەن كىتاپخانلارغا
سۈنمىز :

«ئى مۇھەممەد سىنى كىشىلەر ئارىسىدا اللەنىڭ كۆرسەتكىنى
بويىچە ھۆكۈم قىلسۇن دەپ ساڭا ھەقىقەتەن ھەق كىتاپنى نازىل
قىلدۇق ، خائىنلارنىڭ تەرىپىنى ئالمىغىن . » (4 : 104)

«ئۇلار (يەنى يەھۇدىلار بىلەن خرىستىئانلار) ئارىسىدا اللە
ساڭا نازىل قىلغان قۇرئاننىڭ ئەھكامى بويىچە ھۆكۈم قىلغىن .
ئۇلارنىڭ ئىدىيىۋى خاھىشلىرىغا ئەگەشمىگىن . ئۇلارنىڭ اللە ساڭا

نازىل قىلغان قۇرئاننىڭ بىر قىسمىدىن سىنى ۋاز كەچتۈرۈۋېتىشىدىن ساقلانغىن ، ئەگەر ئۇلار (اللە ساڭا نازىل قىلغان ھۆكۈمىدىن) يۈز ئۆرسە (ئى مۇھەممەد) بىلگىنىكى ، ئۇلارنىڭ بىر قىسمى گۇناھلىرى تۈپەيلىدىن اللە ئۇلارنى جازالاشنى ئىرادە قىلدۇ . شەك-شۈبھىسىزكى كىشىلەرنىڭ نۇرغۇنى پاسىقتۇر . ئۇلار جاھىلىيەت دەۋرىنىڭ ھۆكۈمىنى تەلەپ قىلامدۇ ؟ اللەغا چىن ئىشىنىدىغان قەۋمنىڭ نەزىرىدە ھۆكۈمدە اللەدىنمۇ ئادىل كىم بار ؟ (5: 49-50)

«پەيغەمبەر مۆئمىنلەرنىڭ ئارىسىدا ھۆكۈم چىقىرىش ئۈچۈن ئۇلار اللەغا ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبىرىگە چاقىرىلغان چاغدا ، ئۇلار ئاڭلىدۇق ، ۋە ئىتائەت قىلدۇق» دىيىشلىرى كېرەك » (24: 50)

«ئىسلام دىن ۋە دۆلەتتۇر ، بۇنىڭدا قىلچە گۇمان يوق . بۇ گەپنىڭ تېخىمۇ ئېنىق مەنىسى شۇكى ، ئىسلام ئىلاھى شەرىئەت بولۇپ ، ئىنسانى تەلىماتلارنى ۋە ئىجتىمائىي ھۆكۈملەرنى ئېلىپ كەلدى . ئۇنى قوغداش تارقىتىش مۆئمىنلەر ئارىسىدا ئۇنى ئىجرا قىلىشقا رەھبەرلىك قىلىش ۋە ئىشەنمەيدىغان كىشىلەرگە ئۇنى يەتكۈزۈش . . . قاتارلىقلارنى دۆلەتكە ، يەنى مۇسۇلمانلار جامائىتىنى باشقۇرىدىغان ۋە مۇسۇلمان ئۈممىتىگە ھۆكۈمرانلىق قىلىدىغان ھاكىملارغا تاپشۇرىدۇ . ئەگەر ھاكىم بۇ ھۆكۈملەرنى قوغداش ۋەزىپىسىنى ئادا قىلمىسا ، ئۇ مۇسۇلمان ھاكىم ھېساپلانمايدۇ . ئەگەر دۆلەت قانۇنلىرى بۇ ۋەزىپىنى ئىجرا قىلمىسا ئۇ مۇسۇلمان دۆلەت ھېساپلانمايدۇ ئەگەر جامائەت ياكى ئىسلام ئۈممىتى بۇنىڭغا رازى بولسا ۋە ئۇنىڭغا قوشۇلسا-گەرچە ئۇلار ئۇنى ئېغىزلىرىدا داۋا قىلىسىمۇ- ، بەربىر مۇسۇلمان جامائەت ياكى مۇسۇلمان ئۈممەت ھېساپلانمايدۇ . مۇسۇلمان ھاكىمغا قويۇلىدىغان

تەلەپ شۇكى ، ئۇ اللە چەكلىگەن ئىشلاردىن يىراق بولۇپ ، ئىسلام پەرىزلىرىنى ئالدى بىلەن ئۆزى چىڭ تۇتۇشى ، گۇناھ ئىشلارغا ئۇرۇنماسلىقى كېرەك ! ئەگەر ئۇ رەھبەرلىك قىلىۋاتقان دۆلەت مۇسۇلمانلار ئارىسىدا ئىسلام ئەھكاملىرىنى قوغداش مەسئۇلىيىتىنى ئۈستىگە ئالمىسا ، ھەمدە مۇسۇلمانلارنىڭ ئىسلام دەۋىتىگە تۇتقان مەيدانغا ئاساسەن ، دۆلەت مۇسۇلمانلارغا تۇتقان مەيدانىنى ئېنىق بېكىتمىسە ، ئۇنداقتا ئۇنىڭ يالغۇز مۇسۇلمان بولغانلىقىنىڭ ئۆزىلا ئۇنىڭ مۇسۇلمان ھاكىملىق سالاھىيىتىنى بېكىتىشكە يارمايدۇ . بۇ سۆزدە مۇنازىرە ۋە تالاش-تارتىش يوق . بۇ مەزمۇنلارنى اللەنىڭ كىتابىدىكى مەنىسى ئېنىق ئايەتلەر پەرىز قىلىپ بېكىتكەن . نۇر سۈرىسىنىڭ ئايەتلىرى اللەنىڭ قانۇنى بىلەن ھۆكۈمرانلىق قىلىشتىن قېچىۋاتقان كىشىلەرگە كەسكىنلىك ۋە ئېنىقلىق بىلەن رەددىيە بېرىدۇ . ھەمدە ئۇلارنى مۆئمىنلەر توپى ئىچىدىن چىقىرىۋىتىدۇ . اللە بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ :

«مۇناپىقلار اللەغا ۋە پەيغەمبەرگە ئىمان ئېيتتۇق ، ۋە ئىتائەت قىلدۇق» دىيىشىدۇ . ئاندىن ئۇلاردىن بىر جامائەت شۇنىڭدىن كېيىن (يەنى ئىماننى داۋا قىلغاندىن كېيىن) شەرىئەت ھۆكۈمىدىن يۈز ئۆرىدۇ . ئۇلار (ھەقىقەتتە) مۆئمىن ئەمەس . ئۇلارنىڭ ئارىسىدا پەيغەمبەر ھۆكۈم چىقىرىش ئۈچۈن ، ئۇلار اللەنىڭ ۋە پەيغەمبەرنىڭ ھۆكۈمىگە چاقىرىلسا ئۇلاردىن بىر جامائەت پەيغەمبەرنىڭ ئالدىغا ھازىر بولۇشتىن باش تارتىدۇ . ئەگەر ھەقىقەت ئۇلارنىڭ تەرىپىدە بولدىغان بولسا ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ھەق ھۆكۈم چىقىرىدىغانلىقىنى بىلىدىغانلىقى ئۈچۈن ، پەيغەمبەرگە بويسۇنغان ھالدا كېلىشىدۇ . ئۇلارنىڭ دىللىرىدا (مۇناپىقلىق) ئىللىتى بارمۇ ؟ يا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ پەيغەمبەرلىكىدىن گۇمانلىنامدۇ ؟ يا اللەنىڭ ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبىرىنىڭ ئۇلارغا ئادىللىق

قىلماسلىقىدىن قورقامدۇ ؟ ياق . ئۇلار رەسۇللارنىڭ ھۆكۈمىدىن باش تارتقانلىقى ئۈچۈن زالىمدۇر . پەيغەمبەر مۆئمىنلەرنىڭ ئارىسىدا ھۆكۈم چىقىرىش ئۈچۈن اللە ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبەرلىگە چاقىرىلغان چاغدا ، ئۇلار ئاڭلىدۇق ۋە ئىتائەت قىلدۇق دىيىشلىرى كېرەك . مانا شۇنداق كىشىلەر مەقسەتكە ئېرىشكۈچىلەردۇر . »
(24: 46-51)

مائىدە سۈرىسىنىڭ ئايەتلىرى اللەنىڭ ھۆكۈملىرىگە سەل قارىغۇچىلارنى كاپىر زالىم ۋە پاسىق دەپ سۈپەتلىدى . ئۇ مۇنداق دەيدۇ :

«اللەنىڭ قانۇنى بىلەن ھۆكۈم قىلمىغان كىشىلەر كاپىرلار-زالىملار-پاسىقلاردۇر» (5: 44-45-47)
«ئۇلار جاھىلىيەت ھۆكۈمىنى تەلەپ قىلامدۇ ؟ چىن ئىشىنىدىغان كىشىلەر ئۈچۈن ھۆكۈمدە اللەدىنمۇ ئادىل كىم بار ؟ » (5: 50)

دۆلەتلەرنىڭ ئاساسى قانۇندا ئۆزىنى مۇسۇلمان دۆلىتى ، رەسمى دىنىنى ئىسلام دەپ ئېلان قىلىشى ياكى خۇسۇسىي ئىشلاردا اللەنىڭ ھۆكۈمىنى ئىجرا قىلىپ ، قىساس ۋە ئىقتىساد مەسلىسىدە اللەنىڭ ھۆكۈمىگە قارشى ھۆكۈملەرنى چىقىرىشى ۋە ياكى ھۆكۈمەت ئەرباپلىرىنىڭ خۇسۇسىي ئىشلىرى بۇ ئاتالغۇغا ئۇيغۇن كەلسۇن ، ياكى كەلمىسۇن ئۆزىنى مۇسۇلمان دەپ ئاتىۋېلىشى . . ھەرگىزمۇ اللەنىڭ قانۇنى بىلەن ھۆكۈمرانلىق قىلىشنى ئەمەلگە ئاشۇرۇشتا يېتەرلىك بولمايدۇ . لېكىن دۆلەتتە اللەنىڭ ھۆكۈمرانلىقى بولۇشى كېرەك دىگەنلىك ئۇ دەۋەت دۆلىتى بولۇش كېرەك دىگەنلىكتۇر . ھۆكۈمرانلىق قىلغۇچىلارنىڭ دەرىجىسى قانچىلىك يۇقىرى بولسۇن ، ھۆكۈمرانلىق قىلىنغۇچىلارنىڭ ئىش-پائالىيىتى قانچىلىك خىلمۇ-خىل بولسۇن بۇ تۇيغۇ ھەر ئىككىسىنى- ھاكىم

ۋە مەھكۇملارنى - ئۆز ئىچىگە ئېلىشى كېرەك . بۇ كۆرۈنۈش دۆلەتنىڭ تۇراقلىق خۇسۇسىيىتى بولۇپ ، دۆلەت كىشلەر ئارىسىدا ئاشۇ خۇسۇسىيەت بىلەن سۈپەتلىنىدۇ . خەلقئارالىق يېغىنلاردا ئاشۇ خۇسۇسىيەت بىلەن تونۇلىدۇ . بارلىق ئىش-ھەرىكىتى ئاشۇ خۇسۇسىيەتتىن كېلىپ چىقىدۇ . سۆز ۋە پائالىيەتتە شۇ خۇسۇسىيەتكە باغلىنىدۇ .

«يەرشارىدا سوۋىت ئىتىپاقى ئىسىملىك بىر دۆلەت بار . بۇ دۆلەتنىڭ ھەممىگە تونۇشلۇق پىرىنسىپى ، بەلگىسى ۋە ئېقىمى (تۇتقان يولى) بار . بىز بۇ دۆلەتكە ئەگەشمەيمىز ۋە ئۇنىڭغا ئەگىشىشنى تەشەببۇس قىلمايمىز . بىراق بىز دىمەكچىمىزكى ، بۇ دۆلەت ئىنسانلار ئوتتۇرىسىدا ۋە خەلقئارادا ئۆزىنىڭ (خاس) بەلگىسى بىلەن تونۇلغان .

ئۇ بارلىق پائالىيەت ۋە سۆز ھەرىكەتلىرىدە ئاشۇ پىرىنسىپنىڭ تەلۋى بىلەن زىچ باغلانغان . ئامېرىكا بىلەن ئەنگىلىيە بۇ دۆلەتنى دورىماقچى بولۇپ ، ئۆزلىرىنىڭ دىموكراتىيە ناملىق بىر نىمىسىنى تەشەببۇس قىلىش ئالاھىدىلىكى بىلەن پەرىقلىنىدىغانلىقىنى داۋا قىلدى . گەرچە مەنپەئەت ، ئارزۇ ، شارائىت ۋە ھادىسەلەرنىڭ ئوخشىماسلىقى بىلەن ئۇنىڭ ئۇقۇمى ئۆزگەرگەن بولسىمۇ ! ئۇنداقتا نىمە ئۈچۈن مىسىر-رەھبەرلىك ھوقۇقىنى قولغا ئالغان مۇستەقىل دۆلەت تۇرۇپ- خەلقئارادا مۇشۇ ئىسلامى «پەرىق»نى چىڭ تۇتىدىغانلىقى ، ئۇنى قوغداپ ، ئۇنىڭغا دەۋەت قىلىپ ھەربىر ئىش ھەرىكەتتە ئۇنىڭغا زىچ باغلانغانلىقى بىلەن تونۇلمايدۇ ؟ مانا بۇ دەل اللەنىڭ قانۇنى بىلەن ھۆكۈمرانلىق قىلىشنىڭ ئاساسىدۇر . ئەگەر مۇشۇ ئۇقۇم ئېنىق بولۇپ ، دۆلەت ئۇنىڭغا ئالاھىدە ئېتىبار بېرىش بىلەن چەمبەرچەس باغلانسا ، مۇشۇ (ئىسلامى بەلگە بىلەن پەرىقلەنسە) ، ئۇنداقتا شەكسىز نەتىجە

ھۆكۈمرانلار ئىسلام پەرىزلىرىنى چىڭ تۇتۇپ ، ئىسلامنىڭ ئەدەپ-ئەخلاقلىرىنى ئۆزىدە يېتىلدۈرىدۇ . ئۇنىڭدىن كېيىن دۆلەتتىكى ھەربىر قانۇن چىقىرىش مەنبەسى ۋە ئىجتىمائىي تۈزۈملەرگە بويسۇنۇش ئىسلامنىڭ كۆرسەتمىسى ۋە ھۆكۈملىرىگە ئۇيغۇن بولىدۇ . نەتىجىدە اللەنىڭ ھۆكۈمرانلىقى شەخس ، جەمئىيەت ۋە دۆلەتتە تەلەپكە لايىق دەرىجىدە ئەمەللىشىدۇ . بىراق بىز بۈگۈن ئاشۇ ئىسلام تۈزۈملىرىنىڭ رىئالىقتا ئەمەللىشىشىنى نەدە كۆردۈق ؟

بىز ھەقىقەتنىڭ سايىسىنىمۇ كۆرمەيۋاتىمىز . دۆلەت قانۇنىنىڭ 149-ماددىسىنىڭ تېكىستى بىلەن مۇشۇ خەلقنىڭ روھى دۇنياسىدا ساقلىنىپ قالغان ھېس-تۇيغۇ ، ئۆلچەم ۋە ئەمەل-ئىبادەتلەردىن باشقا ھەقىقەتكە تەۋە ھېچنەرسە بىزگە تېگىشلىك بولمايۋاتىدۇ . ئەمما ھۆكۈمەت ۋە دۆلەت بىر قۇتۇپتا ، اللەنىڭ ھۆكۈمى بولسا يەنە بىر قۇتۇپتا تۇرىۋاتىدۇ .

ھەي دۆلەت ۋە ھۆكۈمەت رەئىسى سەن پۈتكۈل ئىشلارغا مەسئۇل . . . ھەي ئەدلىيە مىنىستىرى سەن ئۆز ۋەزىپىڭگە مەسئۇل . . . ھەي مىللەتنىڭ ۋەكىللىرى ۋە چوڭلىرى سىلەر خەلققە مەسئۇل . . . ھەي ئەزھەرنىڭ ھۆرمەتلىك شەيخلىرى ۋە كاتتا بىلىم ئىگىلىرى سىلەر-اللە سىلەردىن كۈچلۈك ۋەدە ئالغان ئىلىم ئاماننىنى يەتكۈزۈشكە مەسئۇل . ھەي مىللەت سەن مۇشۇ ئىشلاردا اللەنىڭ ھۆكۈمىدىن چىقىپ كېتىش يۈز بەردىمۇ يوق شۇنىڭغا مەسئۇل بولسەن ، چۈنكى قانۇن سەن ئارقىلىق يۈرگۈزىلىدۇ .

سەن ھۆكۈمرانلار بىلەن كۆرەش قىل . ئۇلارنى اللەنىڭ ھۆكۈمرانلىقىغا قايتۇرۇپ كەل . سەن ئۇلار بىلەن قۇرئان كۆرىشىگە قاتناشقان اللە ساڭا غەلبە ئاتا قىلىدۇ . »

شۇنداق ، ئاخىرقى كۈنلەردە ئىمام شەھىدنىڭ كۆڭلىدە ئىشلار
ئېنىق بولغان بولسىمۇ ، بىراق بىز يوقاردا كۆرسىتىپ
ئۆتكىنىمىزدەك ئەگەشكۈچلەرنىڭ قەلبىگە بۇ ئۇقۇمنى ئېنىق
سىڭدۈرۈش پۇرسىتى ئۇنىڭغا يار بەرمىدى . شۇڭلاشقا بۇ ئۇقۇم
ئۇلارنىڭ كۆڭلىدە ئېنىق بولمىدى . شۇنداقلا ئۇلارنىڭ پىلان ،
ھەرىكەت ۋە ئىددىيەلىرىدە كەلگۈسىگە قارىتا تەييارلىق بولمىدى .
ئەنە ئاشۇ ئىمام شەھىد قۇرۇپ چىققان بىناغا نىسبەتەن بىز
سۆزلىمەكچى بولغان بىرىنچى نۇقتىدۇر .

ئەمما ئىككىنچى نۇقتا ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتى ئىختىيارى
ياكى مەجبۇرى ھالدا ئىسلام دۈشمەنلىرى بىلەن ئېلىپ بېرىشقا
تېگىشلىك كۆرەش ھەقىقىتىنى پىلانلاش ، كۆرەشكە لازىملىق
ھەرتۈرلۈك تەييارلىقنى پىلانلاش ئۇنىڭغا كېتەرلىك تىرىشچانلىق
ۋە بەلگىلەنگەن ۋاقىتنى (جەرياننى) پىلانلاشتىن ئىبارەتتۇر . .
بىز بۇ توغرىلىق ئىمام شەھىدنىڭ كاللىسىدا قانداق ئۇقۇملارنىڭ
بارلىقىنى ئېنىق بىلمەيمىز . ئۇ اللەنىڭ دەرگاھىغا بەكلا بالدۇر
كېتىپ قالدى . ئۇ ھىلىھەم ياش ئىدى . ئۇ تېخىچە يولنىڭ بېشىدا
ئىدى : بىراق بىز يۇقارىدا ئېيتقانداك شۇنى مۇلاھىزە قىلىمىزكى ،
تەييارلىق قىلىشتا ۋە ھەرىكەتتە ئالدىراقسانلىق يۈز بېرىپ ،
كېيىنكى مەزگىللەردە ئۇنىڭ زىيىنى ئېنىق كۆرەلدى .

كۆرەش ماھىيەتتە ئىسلام جەمئىيەتلىرى بىلەن ئۇ
جەمئىيەتلەرنى ئۆلتۈرۈپ ئازاپلاپ ، سۈرگۈن قىلىپ يوقاتماقچى
بولغا زوراۋان كۈچلەر ئوتتۇرىسىدىكى يەرلىك (رايون
خاراكتېرلىك) كۆرەش ئەمەس ! شۇنداقلا بىر قېتىملىق ياكى بىر
قانچە قېتىملىق ئىلىشىشلار بىلەن ئاخىرلىشىدىغان تېز سۈرئەتلىك

كۆرەشمۇ ئەمەس! بەلكى ئۇ دۇنيا يەھۇدىلىرى ۋە خىرىستىئانلىرى باشقا ئىسلامغا دۈشمەنلىك قىلغۇچى ئىتىپاقداشلىرى بىلەن بىرلىكتە قاتنىشىپ رەھبەرلىك قىلىۋاتقان ۋە ئۇنىڭغا يوليورۇق بېرىۋاتقان دۇنياۋى كۆرەشتۇر.

1956-يىلى ئەنگىلىيە ئۈچىنچى قېتىم تاجاۋۇز قىلغان ۋاقىتتا ئەنگىلىيە مۇخبىرلىرىنىڭ بىرى مۇنداق دېدى:

«جامال ئابدۇناسىر 1952-يىلى قىرغىن قىلىش ھەرىكىتى ئېلىپ بارغان چاغدا، بىز ئۇنى كۈچلۈك يېڭى ئاتاتۈرك (مۇستاپا كامالىنىڭ مۇسۇلمانلارنى قانلىق باستۇرۇشتىكى ئىزباسارى) دەپ قاراپ ئۇنىڭغا ياردەم بەردۇق. ئۇ تۇرمۇش سەۋىيىسىنى يۇقىرى كۆتۈرۈش ئارقىلىق كومۇنىزمغا قارشى تۇرۇش، ئىسرائىلىيە بىلەن كېلىشىم تۈزۈش⁽²⁸⁾ ئارقىلىق ئوتتۇرا شەرىقنىڭ تېنچلىق مۇساپىسىنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن كەلدى. لېكىن ئۇ تېنچلىقنى ئۇرۇشقا ئۆزگەرتىۋەتتى. دەل شۇ سەۋەپتىن بىز ئۇنىڭدىن رەنجىق قالدۇق. بىراق بىز شۇنى ئۇنتىماسلىقىمىز كېرەككى. جامال ئابدۇناسىر ئەكسىيەتچىل مۇسۇلمان قېرىنداشلارنى يوقاتتى» BUT WE SHOULD NOT FORGET THAT IS WHY HE WAS A FANATIC MOSLEM
» BROTHERHOOD

ئاندىرا گەندى 1968-يىلدىكى ئامېرىكىدا چىقىۋاتقان ژورناللارنىڭ بىرىگە بېسىلغان ئاخبارات سۆزىدە مۇنداق دېدى:

«جامال ئابدۇناسىر ئەكسىيەتچىل مۇسۇلمان قېرىنداشلارنى يوقاتقانلىقى ئۈچۈن ئۇنى ياخشى كۆرىمىز ۋە قوللايمىز! . . .

جامال ئابدۇناسىرنىڭ يېقىن دوستلىرىنىڭ ھەممىسى ئىسلام دۈشمەنلىرى ئىدى: ئەب مېكاريۇس بىرلەشكەن دۆلەتلىرى تەشكىلاتىنىڭ ياردىمى ۋە جامال ئابدۇناسىرنىڭ قوللىشى ئاستىدا

«قەبرىس» تىكى مۇسۇلمانلارنى قىرغىن قىلدى . يەھۇدى تىتو يۇگوسلاۋىيىدىكى 4 مىليون مۇسۇلماننىڭ 3\4 نى قانلىق باستۇردى . ئاندىرا گەندى ھىندىستاندىكى مۇسۇلمانلارنى قانلىق باستۇردى ۋە ئۇلارنى تىرىك پېتى كۆيدۈرۈپ تاشلىدى . ئۇنىڭدىن كېيىن ئۇلارنى شەھەردە قوزغىلاڭ كۆتۈردى دىگەن باھانە بىلەن رەسمى جازالىدى . ھاسىلاسى 1961- يىلى بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتىدا سۆزلىگەن نۇتقىدا «يەنە ئون ئىككى يىلدىن كېيىن ئىفىئۇفىيەدە پەقەت بىرلا دىن قالدۇ .» دىدى . يەنى ئىفىئۇفىيە مۇسۇلمانلار ئاھالىسىدىن %60 نى يوقۇتۇش ياكى ئۇلارنى دۆلەت سىرتىغا قوغلاپ چىقىرىدىغانلىقىنى رەسمىي ئىلان قىلدى !

خىرىستىئان ، يەھۇدى ، كومۇنىزىم ۋە كاپىتالىزىم . . قاتارلىق خەلقئارالىق تەشۋىقاتلار ئۇنىڭغا (جامال ئابدۇناسىرغا) ساختا «قەھرىمانلىق» نىقاۋىنى كەيدۈرۈپ ، ئۇنىڭ جىنايىتىگە چاپان ياپتى ، ۋاھالەنكى ئۇ مۇسۇلمانلارنىڭ قانلىرىغا نان مىلەپ يىمەكتە ئىدى . . . ئۇنىڭ قان تۆكۈشلىرى ۋە ۋەھشى جاللاتلىقى چەكتىن ئاشقانسىرى ، قورقۇنچىلىق خەتەرنى يوقاتقان سۆيۈملۈك دوستىنى تەبىرىكلەپ خەلقئارالىق تەشۋىقات ئاۋازلىرى بەس-بەستە سايىراپ كەتتى .⁽²⁹⁾

1955- يىلى «كىشىلىك ھوقۇق كومىتېتى» كېلىپ ۋەھشىيەنە ئۇسۇللار بىلەن مۇسۇلمانلارنى ئازاپلىغانلىقى ئۈچۈن پۈتۈن ئەتراپنى قاپلاپ كەتكەن دەھشەتلىك چوقانلار ئىچىدىكى ھەربىي تۈرمىنى زىيارەت قىلدى ۋە قانخور جاللاتنىڭ ياردەمچىلىرى باشقۇرىۋاتقان سوت مەھكىمە كومىدىيىسىگە قاتناشتى ئاخىرىدا بىر پارچە دوكلات سۇنغان بولۇپ ، دوكلاتتا مۇنداق دېيىلدى : «سوت مەھكىمىلىرى پۈتۈنلەي ئەركىن مۇھىت ئىچىدە توغرا ئىجرا قىلىش ئۇسۇللىرى بويىچە مېڭىۋىتىپتۇ !!!»

مانا بۇلار ئىسلامغا قارشى ئېلىپ بېرىلغان خەلقئارالىق دۈشمەنلىكتىن كىچىكىنە بىر مىسال .

مۇسۇلمان جامائىتى ئىختىيارى ياكى مەجبۇرى ھالدا مۇشۇ دۈشمەنلەرنىڭ ھەممىسى بىلەن ئېلىپ بارىدىغان كۆرەش ، ئاسان ئاخىرلىشىدىغان قىسقا مۇددەتلىك كۆرەش بولماستىن ، بەلكى ئۇ تەييارلىق ، ۋاقىتنىڭ ئۇزۇن-قىسقىلىقىچە خۇسۇسىيەتكە مۇھتاج بولىدىغان كۆرەشتۇر .

شۇنداقلا مەركەزلىك ھالدا بەلگىلەنگەن ياۋۇز ۋە باغرىتاش بۇ دۈشمەنلىكلەرنىڭ ھەممىسى ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتى دۈچ كېلىدىغان بىردىنبىر دۈشمەنلىك ئەمەس . بەلكى ئۇ مۇشۇلارنىڭ ھەممىسى بىلەن قوشۇپ پۈتكۈل يەرشارىدىكى جاھىلىيەتنىڭ دۈشمەنلىكىگە دۈچ كېلىدۇ . جۈملىدىن ئىسلام زىمىنلىرىمۇ بۇنىڭدىن مۇستەسنا ئەمەس . چۈنكى اللەنىڭ دۈشمەنلىرىنىڭ ئىسلام دۇنياسىغا سىڭىپ كىرىپ ھۆكۈمرانلىق يۈرگۈزۈشى ئۈچۈن مۇسۇلمانلارنىڭ ئۇلارغا ئورۇن بوشۇتۇپ بېرىشىنى كەلتۈرۈپ چىقارغان ئېتىقادى قالاقلق نەتىجىسىدە جاھىلىيەت ئىسلام زىمىنلىرىغا ئېقىپ كىرىپ ، ئۇلارنىڭ مەۋجۇدىيىتىنى ئۆزگەرتىۋەتتى . ھەمدە ئىسلام دۇنياسىدىن اللەنىڭ شەرىئىتىنى يىراقلاشتۇرۇپ ، دىنىغا دۈشمەنلىك قىلغۇچى جاھىلىيەت ئىدىيىلىرىنى كەڭرى تارقاتتى . . بۇ جاھىلىيەت ھۆكۈمرانلىق تۈزۈمى ، تەپەككۈر ئۇسۇلى . . مائارىپ پروگراممىسى ئاخبارات ۋاسىتىلىرى ۋە ئەمەلىي ھەرىكەت يوللىرى . . . نى چىڭ تۇتۇپ ، «دىن» غا بولۇپمۇ «ئىسلام» غا نېسبەتەن كۈچلۈك دۈشمەنلىك مەيدانىدا تۇردى .

ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتى ئىختىيارى ياكى مەجبۇرى ھالدا ھەر بىر قەدەم ۋە ھەربىر ھەرىكىتىدە بۇ جاھىلىيەتنىڭ ھەرتۈرلۈك

ئۇسۇللار بىلەن ئۆلتۈرۈش ئازاپلاش ، سۈرگۈن قىلىش
ئاجىزلاشتۇرۇش ، ئارقىدا قالدۇرۇش چەكلەش ۋە نەپرەتلەندۈرۈش
قاتارلىق دۈشمەنلىكىگە دۈچ كېلىدۇ .

شۇڭا ئۇ ئاشۇ دۈشمەنلىكلەرنىڭ ھەممىسىگە تاقابىل تۇرۇپ ،
ئۇنىڭغا بەرداشلىق بېرەلگۈدەك تەڭداشسىز تەييارلىققا مۇھتاج
بولىدۇ بۇ تەڭداشسىز تەييارلىق مۇسۇلمانلارنىڭ ئەتراپىدىكى
دۈشمەنلەرنى ، كۆرەشنىڭ خاراكتىرىنى ، كۆرەشتە قوللانغان
ئۇرۇش ۋاستىلىرىنى ۋە ئۇنىڭغا تاقابىل تۇرۇش ئۈچۈن كېرەكلىك
قوراللارنى ئېنىق بىلگىلى بولىدىغان يۈكسەك سىياسىي
سەزگۈرلۈك ۋە چوڭقۇر ئىدىيىۋى ئاڭدىن ئىبارەتتۇر بۇ خىل
سىياسىي ۋە ئىدىيىۋى ئاڭ بىلەن يەنە شۇنى بىلگىلى بولىدۇكى
كۆرەش ھەرگىزمۇ مەلۇم دائىرىدىكى رايون شەكىللىك كۆرەش
ئەمەس . ۋە ياكى ، بىر ئەۋلات كىشىلەرنىڭ كۆرىشىمۇ ئەمەس .
بەلكى ئۇ ئۇزاققا سوزۇلغان بىرنەچچە ئەۋلاتلارنىڭ كۆرىشىدۇر . . .
. بۇنىڭغا سىرتتىن ئىسلامنى ماراپ ياتقان دۈشمەنلىكلەر سەۋەپ
بولۇشىمۇ ياكى مۇسۇلمان بازىنىڭ قۇرۇلۇشىغا توسقۇنلۇق
قىلىدىغان ئىسلامنىڭ ماھىيىتىنى چوڭقۇر بىلمەسلىكلەر سەۋەپ
بولۇشىمۇ مۇمكىن دەل شۇ سەۋەپتىن بۇ كۆرەش ئۇزۇن
يوللاردا ھېرىپ چارچىمايدىغان چىدامچان باتۇر روھقا مۇھتاج !
ئىمام شەھىد تەربىيىلىگەن ئەۋلاتلار كەم دىگەندە ئىككى
تەرەپتىن ئالاھىدە تەربىيىلەندى : (1) دەۋەت ۋە ئۇنىڭ ئېھتىياجى
ئۈچۈن ئۆزىنى پۈتۈنلەي بېغىشلىيالايدىغان ، اللە يولىدىكى ئۆلۈمگە
دائىم تەييار تۇرىدىغان يۈكسەك پىداكارلىق روھى (2) اللە
يولىدىكى قېرىنداشلىق رىشتىسىنى چىڭ تۇتۇپ تۇرىدىغان چوڭقۇر
قېرىنداشلىق روھى مانا بۇ ئىمام شەھىد ئۆزىنىڭ ۋاقتى
تىرىشچانلىقى روھى ۋە قېنىدىن تەقدىم قىلغان ئەڭ زور

تىرىشچانلىقنىڭ نەتىجىسى بولۇپ ، ھېچكىمنىڭ ئۇنىڭغا ئىقتىدارى يەتمەيلا قالماستىن ، بەلكى ئۇنى ئورنىدىيالايدىغان تالانتقا ئىگە ئەمەس ئىدى .

لېكىن ئاشۇ ئەۋلادلار - شۇنداقتمۇ كۆپلەپ سىياسى ئاڭغا مۇھتاج ئىدى . ئۇلار بۇ سىياسى ئاڭغا تايىنىپ شۇنى بىلەلەيدۇكى ، ئەينى ۋاقىتتىكى سىياسى مەسىلىلەرگە قاتنىشىش ھەرگىزمۇ مۇسۇلمان جامائەتنىڭ تۇنجى ۋەزىپىسى ئەمەس . بەلكى ئۇلارنىڭ ئەسلى مۇھىم ۋەزىپىسى ئىشلارنى تۈزىتىدىغان ، ئىسلامى پرىنسىپىنى بايان قىلىش ۋە بۇزۇقچىلىقنىڭ ھەربىر ئىشتا ئىلاھى پرىنسىپقا ئەگەشمەسلىكتىن كېلىپ چىققانلىقىنى ئېنىق بايان قىلىشتىن ئىبارەت . . . ئۇلار بۇ سىياسى ئاڭغا تايىنىپ ، يەنە شۇنى بىلەلەيدۇكى ، ئىسلامى ھۆكۈمرانلىقىنى قۇرۇپ ، ئۇنى قوغدايدىغان «ئىسلامى بازار» ئۇزۇندىن بۇيان مەۋجۇت بولمىغان ئىكەن . ئۇنداقتا ئىسلام دۇنياسىنىڭ قايسى بىر تەرىپىدىكى ھۆكۈمراننى ئۆزگەرتىش (ئىسلاھ قىلىش) ئەمەلىيەتتە ھېچ نەرسىنى ئۆزگەرتەلمەيدۇ . . . چۈنكى ھەرقانداق ئۆزگىرىدىغان ھۆكۈمراندىن كېيىن يېڭى ھۆكۈمران مەيدانغا كېلىدۇ . ئۇ يېڭى ھۆكۈمران ئىسلام ۋە مۇسۇلمانلارغا قارشى تۇرۇشتا ئۆزىگە تاپشۇرۇلغان ۋەزىپىنى ئورۇندايدۇ . گەرچە ئامىللار ئۆزگىرىپ ئۇسۇللار بىر-بىرىگە ئوخشىمىسىمۇ ! . . .

ئاشۇ ئەۋلادلار كۆپلىگەن ئىدىيىۋى ئاڭغا مۇھتاج ، دۈشمەنلەر مائارىپ پروگراممىلىرى ، ئاخبارات ۋاسىتىسى ، تەپەككۈر ئۇسۇلى ۋە ھەرىكەت يوللىرى . . . دا مۇسۇلمانلارنى ئىسلامدىن قايتۇرۇش ئۈچۈن قوللانغان ۋە قوللىنىۋاتقان ئاشكارا ۋە يوشۇرۇن ۋاسىتىلەرنى بىلەلەيدۇ . . . ئۇلار يەنە شۇنى بىلەلەيدۇكى ، بۇ يوشۇرۇن ۋاسىتىلەر ئارىسىدا ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتىنىڭ

تارماق - مەسىلىلەر ۋە پارچە-پۇرات كۆرەشلەرگە قاتنىشىشى
ئۇلارنىڭ ئىرىشچانلىقىنى بىكار قىلىپ ، كۈچىنى خورايتىۋېتىدۇ
ھەمدە ئۇلارنى «ۋاقىت» تا ۋە قۇرۇپ چىقىشتا ئالدىراقسانلىق
قىلماستىن ، ئۇزاق زامانلاردا تەلەپكە لايىق سۈپەت بىلەن
«مۇسۇلمان بازار» قۇرۇپ چىقىشتىن ئىبارەت ئاساسلىق مۇھىم
ۋەزىپىسىدىن باشقا ياققا بۇرىۋېتىدۇ .

ئاشۇ ئەۋلادلار تاقابىل تۇرۇشتا كۆرەش قىلىپ ھارمايدىغان ،
ئارقىمۇ-ئارقا كەلگەن زەربىلەرگە بەرداشلىق بېرەلەيدىغان
چىدامچان باتۇر روھقا مۇھتاج ئىدى . ئۇلار ساداقەتمەن مۇئىمىنلەر
ۋە ئىخلاسمەن پىدائىيلار تۇرۇپ ئۇلارنىڭ تۇنجى قېتىم لاگىر ۋە
تۈرمىلەردە يىمىرىلىپ كېتىشى ھەقىقەتەن ھەيران قالارلىق
بولسىمۇ بىراق بۇ ھەرگىز ئۇلارنىڭ ئىمانىنىڭ ئاجىزلىقى ياكى
جەڭگىۋارلىقىنىڭ كەملىكىدىن ئەمەس ئىدى . . . لېكىن ئۇلارنىڭ
نېرۋىلىرى بەلگىلىك زامانغا «باغلىنىپ قالغان» ئىدى . ئۇلار ئاشۇ
(قىسقىغىنە) چەكلىك مۇددەت ئىچىدە غەلىبە قازىنىپ ،
ئىسلامنىڭ كۈچىيىپ ، دۈشمەنلەرنىڭ يۇقىلىشىنى خىيال قىلغان
ئىدى . ئۇلار دۈشمەنگە زەربە بەرمەكتە يوق ئەكسىچە دۈشمەننىڭ
زەربىسىگە ئۇچرىغان ؛ ئىسلامنىڭ كۈچىيىشى ئورنىدا
ئارقىمۇ-ئارقا كەلگەن زەربە ئاستىغا يىغىلغان چاغدا قىسقىغىنە
چەكلىك ۋاقىتقا باغلىنىپ قالغان نېرۋىلار ھېرىپ چارچىدى .
كۆپلىگەن كىشىلەر دەۋەتتىن قايتىپ باشقا ئىشلارغا ئۆزىنى ئاتتى
ياكى يولدىن يىراق دوقمۇشتىلا دەۋەت سېپىغا قېتىلىپ كەتتى .

× × ×

بىز ھازىر ئىمام شەھىد باشلاپ يېرىم ئەسىردىن ئازراق
ئۆتكەندىن كېيىنكى ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتىنىڭ رېئاللىقىغا
قاراپ باقايلى !

كۆرەش مەيدانلىرىدا ئىككى خىل كۆرۈنۈش مەۋجۇت بولۇپ ،
ئۇنىڭ بىرى ئۈمىدۋارلىققا چاقىرسا ، يەنە بىرى ئىخلاسمەن
دەۋەتچىلەرنىڭ كۆڭلىدە ئۈمىدسىزلىكنى پەيدا قىلىدۇ .
بىرىنچى : ئىسلامغا يۈزلىنىش مەلۇم بىر جامائەتنىڭ
ھەرىكىتى ياكى مەلۇم بىر كوللىكتىپنىڭ مەۋجۇتلىقى بىلەن
جىددىي باغلانماستىن بەلكى ياشلارنىڭ روھى دۇنياسىدا ئۆزلىگىدىن
ئېتىلىپ چىقىۋاتقان ئاپتوماتىك دولقۇنغا ئايلاندى دىگىلى بولغىدەك
دەرىجىدە بازانىڭ كېڭىيىشى ۋە ياشلارنىڭ كۈنسىرى ئىسلامغا
يۈزلىنىشى ئۈمىدۋارلىق بېغىشلايدۇ .

ئىككىنچىسى : ئىسلام خىزمىتىنىڭ چېچىلىپ كېتىشى ،
بۆلۈنىشى كۆرەش جەريانىدا ھەرىكەت قىلىۋاتقان جامائەتلەرنىڭ
كۆپلىكى ، بىر-بىرى بىلەن زىددىيەتلىشىپ ، ئۆزئارا قارشىلىشىشى
ۋە ھەربىرىنىڭ باشقىلارنى تەنقىدلىپ ، يالغۇز بىر ئۆزىلا ھەقىقەت
ئۈستىدە ئۆزىدىن باشقىلارنى ئازغۇنلۇق ئىچىدە دەپ داۋا قىلىشى .
. . . ئۈمىدسىزلىكنى ئېلىپ كېلىدۇ .

بىر-بىرىگە ئوخشىمايدىغان ئىككى خىل كۆرۈنۈش اللەنىڭ
تەقدىرى بىلەن ھەقىقەتەن مەۋجۇت بولغان بولسىمۇ ، بىراق بۇ جايدا
مۇشۇ ۋەزىيەتنى كەلتۈرۈپ چىقارغان بىرمۇنچە گىرەلەشمە
سەۋەپلەر بار .

بازانىڭ كېڭىيىشى بىر تەرەپتىن دەۋەت مەيدانىدا خىزمەت
قىلىۋاتقان دەۋەتچىلەرنىڭ تىرىشچانلىقى بىلەن مۇناسىۋەتلىك
بولسا ، يەنە بىر تەرەپتىن ئىسلام دۈشمەنلىرى مۇسۇلمانلارغا
قاراتقان ئۈزۈلمەس قىرغىن قىلىشلارغا بېرىپ چېتىلىدۇ ! بۇ چاغدا
گەرچە ھەر كۈنى تەكرارلىنىپ تۇرىۋاتسىمۇ ، بىراق ئىسلام
دۈشمەنلىرى بىخەۋەر قىلىۋاتقان مۇنداق قانۇنىيەت بار . بۇ
قانۇنىيەت شۇكى قان تەقدىم قىلىنغان دەۋەت ھەرگىز ئۆلمەيدۇ .

دۈشمەنلەر ئۆچمەنلىك كېسىلىگە گىرىپتار بولغانلىقى ئۈچۈن مۇسۇلمانلارنى ئۆلتۈرۈش ، ئازاپلاش ۋە سۈرگۈن قىلىش جىنايەتلىرىنى سادىر قىلىشتىن قولىنى يىغمايدۇ . ئۇلار بۇ ئارقىلىق ھەرقېتىمدا دەۋەتنى يوقىتىمىز دەپ ئويلايدۇ . ئەمەلىيەتتە ئۇلارنىڭ پائالىيەتلىرى (مۇسۇلمانلارنى قىيناشلىرى) جەرياندا اللەنىڭ تەقدىرى ئەمەلگە ئاشىدۇ . . . تۆكىلۋاتقان ھەربىر قان تامچىسى ، ئۇچىلاردا ئوت چاچرىتىۋاتقان ھەربىر قامچا بىلەن بازا تېخىمۇ كېڭىيىدۇ . . . قەلبى اللەغا باغلانغان بىر ئادەمنىڭ شەھىد قىلىنىشى بىلەن اللە دەۋەتكە شۇنداق زور ئىشلارنى قىلىدۇكى ، مىڭلىغان نۇتۇق ، مىڭلىغان كىتاپ ۋە مىڭلىغان لېكسىيەلەر بۇنداق ئىشلارنى ھەرگىز قىلالمايدۇ . . . لېكىن زالىملار بۇنى بىلمەيدۇ . ئەمما ئىسلام خىزمىتىنىڭ چېچىلىشى ۋە بۆلۈنۈشنىڭ بىر قانچە سەۋەپلىرى بار . . .

بىرىنچى سەۋەپ-ئۇ ئاشكارا سەۋەپ-روھلار ئۇنىڭدىن خاتىرجەم بولىدىغان ، ئىتائەت قىلغۇچىلار ياخشى كۆرۈش ، قەدىرلەش ، ئىشىنىش ۋە ھۆرمەتلەش تۇيغۇسى بىلەن ئۇنىڭغا بويسۇنىدىغان بارلىق كىشىلەرنى ئەتراپقا ئويۇشتۇرۇپ ، قەلبىلەرنى ئۆز چۆرىسىگە جۇغلىيالايدىغان چوڭ رەھبەرلىكنىڭ يەرشارىدىن غايىپ بولىشى . . .

چوڭ رەھبەرلىكنىڭ مەۋجۇت بولىشى ئويۇشتۇرۇش قىيىنچىلىقلىرىنىڭ ھەممىسىنى ھەل قىلالمايدۇ . . . چۈنكى بۇ جايدا ئۆزىنىڭ ئارزۇسىغا ۋە ئىدىيىۋى خاھىشقا ئەگىشىدىغان كېسەل روھلار مەۋجۇت . . . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام اللە تەرەپتىن ئەۋەتىلگەن ئەلچى ۋە ئىنسانىيەت تارىخىدىكى ئەڭ بۈيۈك شەخس بولسىمۇ بىراق ئۇنىڭ رەھبەرلىكى ئابدۇللا ئىبنى ئۆبەيىننىڭ ئۆچمەنلىكىنى قوزغاپ ، ئۇنى سەپتىن چۈشۈرۈپ قويدى . ئىنسان

دەرىجىسىدىكى ئىمام شەھىدىنىڭ رەھبەرلىكى تارىختىكى ئەڭ چوڭ رەھبەرلىك ھېسابلىنىمۇ ، بىراق ئۇنىڭ مەۋجۇتلۇقى جامائەت ۋە پارتىيەلەرنىڭ ئىچكى قىسمىدىكى بۆلۈنۈش ھادىسىلىرىنى چەكلەپ قالالمىدى

شۇنداقتىمۇ ، ناھايىتى ئېنىقكى چوڭ رەھبەرلىكنىڭ مەۋجۇتلۇق ئۇيۇشۇش قىيىنچىلىقلىرىنى كۆپ دەرىجىدە ئازايتىدۇ . چۈنكى ئۇ يۈز ئابروي نوپۇز ئىناۋەت ئۈچۈن خىزمەت قىلمايدىغان ئىخلاسمەن روھلارنى بىر جايغا توپلايدۇ ۋە ئەسكەرلەرنى ئۇيۇشتۇرىدۇ . . . ئەسكەرلەر كۆپۈنچە ھالدا شەخسى غەرەزدىن خالى ۋە ساپ بولىدۇ .

بۇ رەھبەرلىك يوقالغان چاغدا تەجرىبىسى كەم ، ياش ، كىچىك رەھبەرلىكلەر ئوتتۇرىغا چىقىدۇ . كۆپۈنچە ھالدا ئۇلارنىڭ روھى دۇنياسىدا دەۋەتكە بولغان ئىخلاسمەنلىك بىلەن شەخسى مەنپەئەتكە بولغان ھېرىسمەنلىك ئارىلىشىپ كەتكەن بولىدۇ . شەيتانلارنىڭ ئېزىقتۇرۇشى نەتىجىسىدە ئۇلارنىڭ ھەربىرى پەقەت ئۆزىلا ھەقىقەت ئۈستىدە ئۇنداق ئىكەن ھەقىقەتكە ئەگىشىش ھەقىقەتىنى گەۋدىلەندۈرگەن كىشىگە ئەگىشىشنى بەلگىلەيدۇ دەپ قارايدۇ . ئەمەلىيەتتە ئەگىشىشكە تېگىشلىك بولغىنى زادى قايسى ؟ . . . شۇ سەۋەبتىن بۇ رەھبەرلىكلەر بىر-بىرى بىلەن قارشىلىشىپ ئۆزئارا مۇشت ئېتىشىدۇ . ۋە ئۇلارنىڭ ھەربىرى شۇنداق جاكالايدۇ ، پالانى ۋە ئۇنىڭ جامائىتى . ئەگەر خالىسا مېنىڭ قېشىمغا كېلىپ ماڭا ئەگەشسۇن ! ئەمما مەن ئۇنىڭ قېشىغا بارمايمەن ۋە ئۇنىڭغا ئەگەشمەيمەن چۈنكى ئۇنىڭ ھەق ئەمەس . . .

ئىككىنچى سەۋەپ : پائالىيەتچان رەھبەرلەر تۈرمە ۋە كامىرلار ئىچىدە ئىزدىرەكسىز يوقالغانلىقى ئۈچۈن بۈگۈن دەۋەتكە يۈزلەنگەن ياشلارنىڭ كۆپ قىسمى مۇنتىزىم رەھبەرلىككە ئىگە بىر پارتىيە

ئىچىدە تەربىيىلەنمەستىن بەلكى كىتاپ ۋە ئوقۇشلۇقلار بىلەن تەربىيىلىنىۋاتىدۇ . ئەمەلىيەتتە يالغۇز ئوقۇشلۇقلار بىلەن تەربىيىلىنىش تەربىيىلىنىشنىڭ تولۇق كاپالىتى بولالمايدۇ !

چوقۇم ئىسلام خىزمىتىنىڭ يېتەكچىلىك قىلىدىغان ، بىلىم ئۈگىتىدىغان ۋە تەربىيىلەيدىغان رەھبەرلىك ئورگىنى بولۇشى كېرەك !

ئەگەر اللە ئۆز ئىلمى بىلەن ياراتقان بۇ روھلارنىڭ تەربىيىلىنىشىنى كىتاپلار بىلەن ئەمەلگە ئاشۇرغىلى بولىدىغان بولسا ، ئۇنداقتا اللا قۇرئاننى بىر پۈتۈن كىتاب شەكىلدە نازىل قىلىپ ، كىشىلەرگە ئوقۇشنى ئۈگۈتىشكە ئەلۋەتتە قادىر ئىدى .

بىراق بۇ روھلارنى ياراتقان - ئۇنىڭ خاراكتىرىنى ياخشى بىلىدىغان ئۇلۇغ اللە شۇنى ئېنىق بىلىدۇكى ، ئەگەر ھەقىقەت بىر قەلبتىن يەنە بىر قەلبكە ، ئوقۇتقۇچىدىن شاگىرتقا ، يوليۇرۇق بەرگۈچىدىن قوبۇل قىلغۇچىغا ئۆتۈشمەسە ئۇنداقتا روھلار ھەقىقەتتىن ھەرگىزمۇ ئۆز ئەمەلىيىتىدە ئىپادىلەلمەيدۇ شۇنىڭ ئۈچۈن اللە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنى مۇئەللىم ۋە يوليۇرۇق بەرگۈچى بولۇشقا ، شۇنداقلا باشقا قەلبلەرنى ئۇنىڭدىن قوبۇل قىلىدىغان بۈيۈك قەلب بولۇشقا ئەۋەتتى .

ياشلار قىزغىنلىق ۋە قىزىققانلىققا ئىگە بولسىمۇ ، بىراق ئۇلار بىرلا ۋاقىتتا ئوقۇيدىغان كىتاپتىن باشقىغا ئىگە بولمىغانلىقى ئۈچۈن ، ئاشۇ قىزغىنلىق ئىچىدە ھەرخىل يوللارغا بۆلۈنۈپ كەتتى . ئەقىللىقلەر ئادەتتە پاكىتى ۋە ئوقۇمى ئېنىق بىر تىكىستنىڭ مەزمۇنىنى چۈشۈنۈشتە بىرلىككە كېلەلمەيدۇ . ئەگەر ئوقۇمى ئېنىق بولمىغان ، قولىدىن قولغا ئۆتۈشۈپ تۇرىدىغان تېكىستلەر بولۇپ ، بىر قىسىملىرىنىڭ پاكىتى ئېنىق بولمىسا ئۇنداقتا ئەھۋال قانداق بولىدۇ ؟

دېمەك بۇ ياشلارنىڭ يوليۇرۇق بېرىدىغان يېتەكچىسىز،
ئۆگىتىدىغان مۇئەللىمسىز، يېتەكلەيدىغان رەھبەرسىز ھالدا
كىتاپ ئوقۇش بىلەن تەربىيىلىنىشى نەتىجىسىدە-گەرچە تەرغىپ
قىلىنىمىسمۇ-ئىختىلاپ تەبىئىيلا كېلىپ چىقىدۇ.

بۇنىڭ ھەقىقەتەن ئوچۇق خاتالىق ئىكەنلىكى ھەممىگە ئايدىڭ!
... شۇڭا ئىسلام خىزمىتىنىڭ بىرلىشىشى ۋە بۆلۈنۈپ
كەتمەسلىكى پەرىز. چۈنكى بۆلۈنۈش دۈشمەندىن باشقا ھېچكىمگە
خىزمەت قىلمايدۇ... بىراق ئۇ مەن ھەردائىم ئېيتقىنىمدەك كۆز
يۈمۈپ ئاچقۇچە ھەل بولىدىغان قىيىنچىلىق ئەمەس! مېنىڭ كۆز
يۈمۈپ ئاچقۇچە دېگىنىم جاپا-مۇشەققەتسىز پۈتۈپ كېتىدىغان، تېز
ھەم ئاسان ھەل بولىدىغان قىيىنچىلىق ئەمەس دېمەكچىمەن!
ئىسلام قىيىنچىلىقلىرىنىڭ كۆپ قىسمى مۇشۇ خىل تۈردىكى
قىيىنچىلىق بولۇپ، ئۇنى كۆز يۈمۈپ ئاچقۇچە ھەل قىلىپ
كەتكىلى بولمايدۇ! بەلكى جاپا-مۇشەققەت چىكىش ۋە جاپالارغا
بەرداشلىق بېرىش توختىماي تىرىشچانلىق كۆرسىتىش ۋە خالىس
نىيەت... ئارقىلىقلا ھەل قىلىغىلى بولىدۇ.

«ئى مۆئمىنلەر! تائەت ئىبادەتنىڭ مۇشەققەتلىرىگە ۋە
سىلەرگە يەتكەن ئېغىرچىلىقلارغا سەبىر قىلىڭلار، دۈشمەنلەرگە
زىيادە چىداملىق بولۇڭلار، چىگرالىرىڭلارنى ساقلاپ، جاھانقا
تەييارلىق قىلىڭلار، مەقسىتىڭلارغا يېتىش ئۈچۈن اللەدىن
قورقۇڭلار، يەنى اللەنىڭ بۇيرىقىغا قارشىلىق قىلماڭلار!»
(3: 200)

بىراق مەن بۇ ناچار كۆرۈنۈشلەردىن ئانچە بىئارام بولۇپ
كەتمەيمەن، چۈنكى مەن بۇ ئىشلارغا كەلگۈسىنىڭ مەغلۇبىيىتىدىن
كۆرە ئۆتمۈشنىڭ نەتىجىسى سۈپىتىدە قارايمەن.

ئۇزاق مۇددەتلىك ئۇيقۇدىن كېيىنكى ئويغىنىشنىڭ

نەتىجىسى . . .

قەلبىلەر ئۇنىڭدىن خاتىرجەم بولۇپ ئۇنىڭغا ئىستائەت قىلىدىغان رەھبەرلەر يوقالغان مەزگىللەردە ، ئىنسانلار ئۇزاق مۇددەتلىك ئۇيقۇدىن ئويغىنىپ ، خەۋىپ-خەتەرنى ئېنىق ھېس قىلىپ ئۇنىڭدىن قۇتۇلۇشقا ئۇرۇنغان چاغدا ئىختىلاپ ۋە ئوخشىمىغان نۇقتىنەزەرلەر پەيدا بولىدۇ . بىرى قۇتۇلۇش يولىنى بۇ يەردىن كۆرسەتسە ، ئىككىنچى بىرى ئاۋۇ يەردىن كۆرسىتىدۇ . ئۈچىنچى بىر بولسا قۇتۇلۇش يولى باشقا بىر جايدا دەپ قارايدۇ . لېكىن تەجرىبە جەريانلىرىدا . . . مۇشەققەتلىك مەزگىللەردە . . . ئەڭ توغرا يول قايسى ؟ . . . قايسى يول بىلەن نىشانغا يەتكىلى بولىدۇ ؟ . . . مانا بۇلار ئاستا-ئاستا ئايدىڭلىشىدۇ .

بىز بىر مىنۇتمۇ شۇنى ئۈنىۋاتقانلىقىمىز كېرەككى ئىشلارنى پىلانلايدىغانلار ئىنسانلار ئەمەس بەلكى ئۇلۇغ اللەدۇر . . . بۇ اللەنىڭ دەۋىتى . اللە ئۆزىنىڭ دەۋىتىنى ئۆزى قوغداشقا مەڭگۈ كېپىل . . . اللە دەۋەت سېپىدىكىلەرنىڭ سىرىنى پىچىكىدىن (ياخشىنى ناچىرىدىن) ئايرىپ چىقىشقا كاپالەتلىك قىلىدۇ .

«اللە ياماننى (مۇناپىقنى) ياخشىدىن (مۆئمىننى) ئايرىمىغىچە مۆئمىنلەرنى (سەلەرنى) ھازىرقى پېتىڭلارچە قويمايدۇ . اللە سەلەرنى غەيىبىتىمۇ خەۋەردار قىلمايدۇ .» (178 :

(3)

اللە پاك بىلەن ناپاك ئارلىشىپ كەتكەن سەپنى تاشلىۋەتمەيدۇ . ئۇ ئىنسانلارنى غەيىبى ئىشلارغا خەۋەردار قىلىپ ئۇلارغا ئالدىنلا «بۇ ياخشى ، بۇ يامان» دىمەيدۇ . لېكىن ئۇ اللە مۆئمىنلەرنى ئىمتىھان ۋە سىناق ئىچىگە كىرگۈزۈپ ، بۇ ئارقىلىق نىجىسلار ئىچىدىن پاك ئادەملەرنى ئايرىپ چىقىدۇ . ئەنە شۇ ۋاقىتتا مۆئمىنلەر تاۋلىنىپ يالغۇز بىر اللەغا مەنسۇپ بولىدۇ .

تەجرىبە ۋە جاپا مۇشەققەت جەريانىدا . . . ئىنسانلار بۇ زىددىيەتلىك دەۋەتلەرنىڭ قايسىسى ئومۇميۈزلۈك ئىسلام ھەقىقەتلىرىنى ياخشى چۈشىنىدۇ ؟ قايسىسى ئەتراپلىق بىلىپ توغرا ھەرىكەت قىلىدۇ ؟ قايسىسى اللەغا ئىخلاسمەن ۋە ساپ بولىدۇ ؟ . . . مانا بۇلارنى ئېنىق بىلىدۇ . . . ھەمدە اللە نىجىسلارنى ئايرىپ ئۇنى زىمىنىدىن يوق قىلىدۇ .

«كۆپۈك بولسا ئېقىپ تۈگەيدۇ ، ئىنسانلارغا پايدىلىق نەرسە زىمىندا قىلىپ قالىدۇ .» (13: 17)

ئەمما ئىسلام خىزمىتى ئۈچۈن ھەردائىم زۈرۈر بولغان چوڭ رەھبەرلىك ، ئۇ ئىلاھى سوغا بولۇپ ، ئۇنى ياساپ چىققىلى بولمايدۇ . شۇڭا بىز ئۈچۈن مەلۇم مۇددەت ئىچىدە زۈرۈر رەھبەرلىكنى بۇيرۇپ ياستىدىغان زاۋۇت مەۋجۇت ئەمەس . بىراق بۇ جايدا بىر ئىلاھى زاۋۇت مەۋجۇت بولۇپ ئۇ بولسا ، مۆئمىنلەرنى تاۋلايدىغان ئۇلارنىڭ ئارىسىدىن رەھبەرلىك قىلىشقا ۋە يوليورۇق بىرىشكە يارايدىغان كىشىلەرنى گەۋدىلەندۈرىدىغان ئىمتىھان ۋە سىناقتىن ئىبارەتتۇر . . . بىز اللەدىن كۆڭۈلدىكىدەك رەھبەر تىلەپ دۇئا قىلغان ۋاقىتىمىزدا ، اللەنىڭ دۇئايىمىزنى ئىجابەت قىلىشنى ئارزۇ قىلساق ئۇنداقتا اللە ئالدىدا ئۆتەشكە تېگىشلىك مەجبۇرىيىمىز اللەغا نىيەت ھەرىكىتىمىزنى خالىس قىلىشىمىز كېرەك . ئەنە شۇ چاغدا اللە دۇئايىمىزنى ئىجابەت قىلىدۇ .

«پەرۋەردىگارنىڭلار : ماڭا دۇئا قىلىڭلار ، مەن سىلەرگە ئىجابەت قىلىمەن» دىدى . (40: 60)

«بىر ئادەم پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامغا «ئى اللەنىڭ ئەلچىسى مېنىڭ جەننەتتە سەن بىلەن بىللە بولۇشۇمغا دۇئا قىلساڭ دىگەندە ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام : «ئۇنداقتا سەن نەفىلى نامازنى كۆپ ئوقۇغىن» دىدى (مۇسلىم رىۋايىتى)

بۈگۈن ياشلارنىڭ كۆز ئالدىدىكى پىشقەدەملەرنىڭ رەھبەرلىكىگە ئىشەنمەسلىكى ، شۇنداقلا ئۇنىڭ رەھبەرلىكىگە رازى بولۇپ ، كۆڭلى خاتىرجەم بولىدىغان ئالاھىدە رەھبەرنى تېخى تاپالمىغانلىقى ، بۇ ھەرگىزمۇ مۇشۇ كۈنلەردە كۆرۈنىۋاتقاندا كىشىنى بىئارام قىلىدىغان ئۆزگەرمەس ئەھۋال ئەمەس . بەلكى ئۇ ئۆتكۈنچى باسقۇچ بولۇپ ، ئۇزاققا قالماي اللە بۇ ئۆتكۈنچى ۋەزىيەتنى ئۆزگەرتىدۇ . بىراق بۇنىڭ ئۈچۈن ئىنسانلار جەزمەن ئۆزىنى ئۆزگەرتىشى ۋە ئۆزىنى اللە ئۈچۈن خالىس ھەم ساپ قىلىشى كېرەك .

بىز تۆۋەندىكى بەتلەردە ھازىرقى زامان ھەرىكەتلىرىدە پەيدا بولغان ئىختىلاپنىڭ ئەڭ ئاساسلىق سەۋەپلىرىنى ئوتتۇرغا قويۇشقا ئۇرۇنۇپ باقايلى ! گەرچە مەن بۇندىن ئىلگىرى بۇنىڭدىنمۇ مۇھىمراق مەسىلىنى كۆرسىتىپ ئۆتۈشىمنى ياقىتۇرىدىغان بولساممۇ ! . . .

«چۈشەنچە ۋە ئۇسۇل» نى تۈزىتىش ئىسلام ھەرىكىتى ئۈچۈن ھەقىقەتەن زۆرۈر (بۇنىڭدا گۇمان يوق) ئەگەر توغرا يولنى ئېنىق ئايرىپ ، ئۇنىڭغا يېتەكلەنمىسە ، ئۇنداقتا ئۇ ھەرىكەت ھېچقانداق نەتىجىگە ئېرىشەلمەيدۇ .

بىراق ھەربىر گوروھ باشقا گوروھلارنى ئەيىپلەپ ، تىللاپ ۋە ھاقارەتلەپ تۇرۇپ ، بۆلۈنۈش چىقىشالماسلىق ، پۈت تېپىشىش ۋە تۈگىمەس ماجرالار بىلەن تۈزىتىمەن دېيىش . . . بۇ بىر نەتىجىسىز تىرىشچانلىق بولۇپلا قالماستىن ، بەلكى شەيتانلار تاشلاپ بەرگەن زەھەرلىك مۇندۇر .

تۈزىتىش-كىشىلەرنى پارچىلاپ ، ئۇلارنى بۆلىۋېتىدىغان ھۆكۈملەرنى چىقىرىشتىن ئىلگىرى ، اللەنىڭ دىنىدا ئالىم بولۇپ ، نىشانغا يەتكۈزىدىغان توغرا يولنى ئېنىق كۆرسىتىش ۋە

ھۆكۈملەرنىڭ ئاساسىي بولغان شەرىئەتنىڭ دەلىل-پاكىتىنى
ئويۇچۇق كۆرسىتىش ئارقىلىق ئەمەلگە ئاشىدۇ .

بىز ئۆزىمىزنىڭ گېپىنى راست قىلىۋالمىغان بەلكى ھەقىقەت
بىزگە ئۆزىمىزدىنمۇ قەدىرلىك بولغان بىزنىڭ ھەقىقەتكە
يېتىشىمىز ئاڭلىق تۈردە تەپەككۈر قىلىش ۋە تەتقىق قىلىش
ئارقىلىق مەيدانغا كەلگەن چاغدا ، توسۇقلار يوقۇلۇپ ، كۆزلەر
ئېچىلىپ يول ئېنىق كۆرىنىدۇ بىزنىڭ ئېتىقادىمىز شۇكى ،
ئاخىرقى ھېساپتا اللەنىڭ ياردىمى ۋە مۇۋەپپىقىيىتى بىلەن ئىشلار
اللە تەرەپكە قايتىدۇ .

× × ×

دەۋەت مەيدانىدا خىزمەت قىلىۋاتقان جامائەتلەر ئىچىدە
ئىختىلاپ ھەقىقەتەن كۆپ بولسىمۇ بىراق بۇ ئىختىلاپ ۋە
جىدەل ماجرانى قوزغىۋەتكىنى ئاساسلىق ئىككى مەسىلىدۇر
ئۇ بولسا كىشىلەرگە ھۆكۈم قىلىش مەسىلىسى ۋە رىئالىيەتتا
ئەگىشىشكە تېگىشلىك بولغان «يول» مەسىلىسىدۇر ئۇنىڭدىن
كېيىن دەرىجىسى ئاشۇ مەسىلىلەردىن بىر قەدەر تۆۋەنرەك
مەسىلىلەر بىزنى كۈتۈپ تۇرىدۇ بىز بۇ ئاساسلىق ئىككى
مەسىلىنى سۆزلەپ بولۇپ ئاندىن باشقا مەسىلىلەر ھەققىدە گەپ
ئاچايلى !

كىشلەرگە ھۆكۈم قىلىش مەسىلىسى

بۇ مەسىلە ئوخشىمىغان گورۇھلار ئىچىدە ئىختىلاپ ۋە تالاش-تارتىش بىلەن تولغان چوڭ بىر مەيداننى ئىگەللىدى . كىشىلەر ئوڭچىل ۋە سولچىلار دەپ ئىككىگە بۆلۈنۈپ كەتتى . ئوڭچىلار «كىمكى بىر اللەدىن باشقا ئىلاھ يوق ، دىگەن بولسا ، ئىسلام ئەمەللىرىدىن ھېچقانداق ئەمەل قىلمىسىمۇ ، ئۇ مۆئمىن ھېسابلىنىدۇ .» دېيىشتى . سولچىلار «ياق ، ئېغىزدا بىر اللەدىن باشقا ئىلاھ يوق» دەپ قويۇپ ، ھېچقانداق ئەمەل قىلمىسا ئۇ قەتئىي كاپىر بولىدۇ .» دېيىشتى . . . ئالدىنقىلار كىشىلەرنىڭ ھەرىكىتىگە ئەمەس بەلكى نىيىتىگە قاراپ ھۆكۈم قىلغان بولسا كېيىنكىلەر نىيەتنى پۈتۈنلەي نەزەردىن ساقىت قىلىپ يالغۇز ھەرىكىتىگە قاراپلا ھۆكۈم چىقاردى . . . يەنە بىر تۈركۈملەر بولسا ئوڭچىلار بىلەن سولچىلار ئوتتۇرىسىدا ئوخشىمىغان بىر مەيداننى شەكىللەندۈردى .

بىراق مېنىڭ بۇ مەسىلىدە خېلى زامانلاردىن بىرى شەكىللەنگەن باشقىچە بىر قارىشىم ، بار . مەن ئۇزاق يىللار تەپەككۈر قىلىش ئارقىلىق ئاشۇ قارىشىمدىن قانائەت ھاسىل قىلدىم . ھەمدە بۈگۈنگىچە ئۇنىڭدىن قانائەت ھاسىل قىلىپ كېلىۋاتىمەن . . ئۇ بولسىمۇ بىزنىڭ ئەڭ چوڭ ۋە تۈنجى مەسىلىمىز كىشلەرگە ھۆكۈم قىلىش مەسىلىسى ئەمەس . بەلكى ئۇلارغا ئىسلامنىڭ ماھىيىتىنى ئۈگۈتىش مەسىلىسى ، شۇڭلاشقا بىز بۇ مەسىلىگە ئاۋارە بولماسلىقىمىز كېرەك . شۇنداقلا بىز بۇ مەسىلىنى

دەۋەتتىكى ئاساسلىق ۋەزىپىمىزگە ئايلاندۇرىۋالماستىقىمىز ۋە كىشىلەرنى ھەرقايسى تەرەپتىن قورشاپ تۇرىدىغان تار رامكا ئىچىگە قاماپ قويماستىقىمىز لازىم. بەلكى بىردىنبىر پايدىلىق ۋە نەتىجىلىك ئىش كىشىلەرگە ئۇلار بىلمىگەن ئىسلام ھەقىقىتىنى ئۈگۈتۈش يولىغا يۈزلىنىشىمىز كېرەك. كىشىلەرگە بۇ ھەقىقەتنى ئۈگۈتۈش ۋە ئۇنىڭ تەلىۋى بويىچە تەربىيەلەش بولسا، ئۇ ھەقىقىي نەتىجىلىك خىزمەت بولۇپ، ئاخىرقى ھېساپتا كىشىلەرنىڭ رىئالىيىتىنى ئۆزگەرتىدۇ. ۋە ئۇلارنى ئەسەرلەر جەريانىدا يىراقلاپ كەتكەن توغرا ھەقىقەتلەرگە قايتۇرۇپ كېلىدۇ. چۈنكى ئاخىرقى ئەسەرلەردە ئەۋلاتلارنىڭ ئىسلام ھەقىقەتلىرىدىن يىراقلاپ كېتىشى ئۇلارغا بالايى ئاپەتنى ئېلىپ كەلگەن ئىدى.

ئىسلام ئۆمىتىنى قاپلىۋالغان جاھالەت ئىسلام ھەقىقىتىگە نىسبەتەن — بىز يۇقاردا ئېيتىپ ئۆتكىنىمىزدەك — ئىسلام ھەرىكىتىنىڭ تۇنجى دۈشمىنى ۋە دەۋەتنىڭ ئەڭ چوڭ توسۇقى بولۇپ، دۈشمەنلەر دەۋەتكە قارشى تۇرۇش ۋە ئۇنىڭغا توسقۇنلۇق قىلىش ئۈچۈن ئۇنىڭدىن ئەڭ چوڭ قورال سۈپىتىدە پايدىلىنىۋاتىدۇ.

«لااله الا الله» نى ھەقىقىي مەزمۇنىدىن يىراقلاشتۇرۇۋېتىش ھەمدە ئۇنىڭ اللەنىڭ قانۇنىنى چىڭ تۇتۇش ۋە اللەنىڭ شەرئىتى بويىچە ھاكىمىيەت باشقۇرۇشتىن ئىبارەت تۇنجى تەلىۋىدىن ئۇنى ئايرىۋېتىش يەھۇدى ۋە خرىستىئان دۈشمەنلەر ئۈچۈن شەرئەتنى ھاكىمىيەتتىن يىراقلاشتۇرۇش پۇرسىتىنى ئېلىپ كەلدى چۈنكى دۈشمەنلەر بۇنىڭلىق بىلەن-شەرئەتنى ھاكىمىيەتتىن ئايرىۋېتىش بىلەن-كىشىلەرنىڭ ئىسلامى قىلچىلىك تەسىرگە ئۇچرىمايدۇ. گەرچە ئۇلار يەرلىك قانۇنلارنىڭ ھۆكۈمرانلىق قىلىشىنى خوشاللىق بىلەن قوبۇل قىلغان تەقدىردىمۇ، ئەگەر ئۇلار «لااله الا الله»

دېيىشنى تاشلاپ قويىمىسىلا ئۇلار ھىلىھەم مۇسۇلمان . . . دىگەن ئۇقۇمنى ئۇلارنىڭ ئىڭىغا سىڭدۈرىۋەتكەن ئىدى . (ئاشۇ خىل خاتا ئۇقۇملارنىڭ مۇسۇلمانلارنىڭ ئېڭىدا چوڭقۇرلىشىشى) مۇستەملىكچىلەرگە ئۇلار ئىسلام دۇنياسىنىڭ زىمىنلىرىدىن ئەسكەر چىكىندۈرگەندىن كېيىنمۇ ئىسلام ئەللىرىدە ئۆزلىرىگە ۋاكالىتەن دۆلەت باشقۇرۇپ ئىزچىل تۈردە شەرىئەتنى ھاكىمىيەتتىن يىراقلاشتۇرىدىغان قورچاق ھاكىمىيەتلەرنى تۇرغۇزۇش ئىمكانىيىتىنى ياراتتى . ۋاھالەنكى كىشىلەر «دۆلەت قانۇنى» ئىسلام شەرىئىتىگە ئۇيغۇن بولۇۋاتىدۇ دەپ ئويلايدۇ . ئۇنى يەرلىك قانۇنلار بىلەن بىرلىكتە قوبۇل قىلىدۇ ۋە اللەنىڭ شەرىئىتى بويىچە ھۆكۈمەت باشقۇرۇشنى تەلەپ قىلمايدۇ . . . مانا بۇلار دۈشمەنلەرنىڭ ئىسلام دۇنياسىدىكى مالايلارنى خەلقنىڭ غەزەپ-نەپرەتىدىن خاتىرجەم ھالدا دەۋەتچىلەرنى جازالاش ۋە يوقۇتۇش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلىدۇ . ۋاھالەنكى خەلىقلەر ھىلىھەم «لالە الا اللە» نى ئېغىزىدىن چۈشۈرمەيدۇ .

بۇ خىل جاھالەتنى يوقۇتۇش ، كىشىلەرگە ئىسلامنىڭ ماھىيىتىنى ئۈگۈتۈش . «لالە الا اللە» بىلەن ئۇنىڭ اللەنىڭ شەرىئىتى بويىچە ھاكىمىيەت باشقۇرۇشتىن ئىبارەت تەلىۋى ئوتتۇرىسىنى ئايرىۋەتكىلى بولمايدىغان باغلىنىشچان مۇناسىۋىتىنىڭ ماھىيىتىنى ئۈگۈتۈش ھەمدە كىشىلەرنى مۇشۇ خىل ھەقىقەت بويىچە تەربىيەلەش . . . مانا بۇ بىردىنبىر نەتىجىلىك خىزمەت بولۇپ ، ئۇ ئىسلام دۇنياسىدىكى كىشىلەرنىڭ ئەھۋالىنى ئۆزگەرتىدۇ . ئۇلارنى يوقالغان ھەقىقەتكە قايتۇرۇپ كېلىدۇ . بەلكى ئۇلارغا ئۆزلىرىنى تونۇتۇپ ، دىنغا قايتۇرۇپ كېلىدۇ . ئەنە شۇ چاغدا-مۇسۇلمانلار تۆۋەندىكى شەرىئەتكە ئۇيغۇنلاشقان چاغدا- اللە ئۇلارنىڭ خەلىپىلىك ھوقۇقىنى ئەسلىگە كەلتۈرىدۇ .

«اللہ ئىچىڭلاردىكى ئىمان ئېيتقان ۋە ياخشى ئەمەللەرنى قىلغان كىشىلەرگە ، ئۇلاردىن بۇرۇن ئەتكەنلەرنى زىمىنىدا ھۆكۈمران قىلغاندەك ، ئۇلارنىمۇ چوقۇم ھۆكۈمران قىلىش ، ئۇلار ئۈچۈن تاللىغان دىننى چوقۇم مۇستەھكەم قىلىپ بىرىشنى ۋە ئۇلارنىڭ قورقۇنچىسىنى ئامانلىققا ئايلاندۇرۇپ بىرىشنى ۋەدە قىلدى . بۇنىڭ ئۈچۈن ئۇلار ماڭا ئىبادەت قىلىشى ۋە ماڭا ھېچ نەرسىنى شېرىك كەلتۈرمەسلىكى كېرەك» (24: 54)

شۇنىڭ ئۈچۈن دەۋەتچىلەر پۈتۈن تىرىشچانلىقى بىلەن مۇشۇ جاھالەتنى يوقۇتۇشقا يۈزلىنىشى ، كىشىلەرگە ھۆكۈم قىلىش مەسلىسىدەك ئەھمىيەتسىز مەسلىلەر ئۈچۈن چېچىلىپ كەتمەسلىكى ۋە بۆلۈنۈپ كەتمەسلىكى كېرەك .

كىشىلەرگە مۇسۇلمان ياكى كاپىر دەپ ھۆكۈم قىلىش ئەمەلىيەتتە مەسلىنى ھەل قىلالمايدۇ . كىشىلەرنىڭ مەيدانىنى قىلچە ئۆزگەرتەلمەيدۇ . چۈنكى ئەگەر سەن ئۇلارغا ئوڭچىلار ئېيتقانداك كىمكى «لالە الا اللە» دىسە ئىسلام ئەمەللىرىدىن ھېچقانداق ئەمەل قىلمىسىمۇ ، ئۇ مۆئمىن دىسەڭ ، ئۇنداقتا ئۇلار ئۇلارنى قورشاپ تۇرىۋاتقان ئۇ خىل زەھەرلىك ئىدىيىدىن قەتئىي ۋاز كەچمەيدۇ . ئۇلار كۆڭلىدە ، بىز دىگەن ئىسلام ۋە ئىماننىڭ تەلەپلىرىنى تولۇق ئورۇنداپ بولدۇق گەرچە ئەمەل قىلمىساقمۇ جەننەت بىزنىڭ يانچۇقىمىزدا دەپ ئويلايدۇ . شۇ سەۋەبتىن ئۇلار ئىسلامنىڭ ماھىيىتىدىن يىراقلاپ كەتكەن رىئالىقنى قىلچە ئۆزگەرتەلمەيدۇ . ئەگەر ئۇلارغا سولچىلار ئېيتقانداك گەرچە سىلەرنىڭ نىيىتىڭلار ياخشى بولسىمۇ ، بىراق ھازىرقى ئەمەلىي رىئالىقڭلار بىلەن سىلەر كاپىر دىسەڭ ، ئۇنداقتا ئۇلار دەرھال ئۆزىنى قوغداشقا ھەرىكەتلىنىدۇ ۋە ئۆزىنىڭ مۇسۇلمانلار سېپىدىكى بىر مۇسۇلمان ئىكەنلىكىنى ئىسپاتلايدىغان پىقھى پاكىتلارنى

ئىزدەپ تاپىدۇ . بىراق ئۇلارنى قورشىۋالغان ناچار رىئاللىقتىن
ھېچنەرسىنى ئۆزگەرتەيدۇ !

ئەمما ھازىرقى ۋاقىتتا ئۇلارغا ھۆكۈم قىلماستىن ئۇلارنى
تەربىيەلەش ئىدىيە ۋە قەلبىنى ئىسلاھ قىلىدىغان ئىنسانلارنى
ئۆزىنىڭ ناچار رىئاللىقىنى ئۆزگەرتىشكە چاقىرىدىغان ئەھمىيەتلىك
بىر ئىش بولىدۇ . نەتىجىدە اللە ئۇلارنىڭ ئەھۋالىنى ئۆزگەرتىدۇ .
«ئىنسانلار ئۆزىنى ئۆزگەرتىمىگىچە ، اللە ئۇلارنى
ئۆزگەرتەيدۇ .» (13: 11)

مېنىڭ كىشىلەرگە قارىتا مۇشۇ خىل پوزىتسىيەدە بولۇشۇمغا
تۈرتكە بولىدىغان بىر قانچە سەۋەپلەر بولۇپ كۆڭلۈمدە ئاشۇ
سەۋەپلەرنىڭ سالمىقى ۋە قىممىتى ھىلىھەم ساقلىنىپ كەلمەكتە .

بىرىنچى سەۋەپ ، مەن ئۇزاق تارىخى جەريانلاردىكى ئېغىپ
كېتىش قەدەملىرىنى ، ئېغىپ كېتىش تەسىرلىرىنى ، ئىدىيىۋى
ھوجۇملارنى ، ئىسلام ئالىملىرىنىڭ ئۈمىدكە رەھبەرلىك قىلىشتىن
ۋە ئۇلارغا دىننىڭ ماھىيىتىنى ئوچۇق كۆرسىتىپ بېرىشتىن
ئۆزىنى چەتكە ئالغانلىقىنى ، بەلكى ئۇلارنىڭ (ئىسلام
ئالىملىرىنىڭ) ئازغۇن پەتىۋالار ، اللەنىڭ شەرئىتىگە ئۇيغۇن
كەلمەيدىغان قانۇنى يوليورۇقلار ، كىشىلەرنى ئىسلامدا رۇخسەت
بېرىلگەن ئىجتىھاد (ئىزدىنىش) نىڭ قاتارىدىن دىگەن خىيالغا
كەلتۈرۈپ قويغان گۇمان ۋە ھىملەر بىلەن ئىسلام ئۈمىتىنى
ئازدۇرۇشقا ۋە ئۇلارنى مۇشۇ ھەقىقەتتىن قارىغۇ ۋە پالڭ
قىلىۋېتىشكە قاتناشقانلىقىنى ئويلىغاندىن كېيىن شۇنى چوڭقۇر
ھېس قىلىۋاتىمەنكى ، بىز بۈگۈن كىشىلەرگە ھۆكۈم قىلىش
مەيدانىدا ئەمەس . بەلكى تەلىم-تەربىيە باسقۇچىدا تۇرىۋاتىمىز .
بۈگۈن ئىسلامنى قورشىۋالغان ئىككىنچى قېتىملىق

غېرىپلىقنى يوقۇتۇش ئۈچۈن مۇشۇنداق تەلىم-تەربىيە ئېلىپ بېرىش ئۇزاق جەريان ۋە ئاز ئەمەس تىرىشچانلىقلارغا مۇھتاج . بىراق بۇ خىل تىرىشچانلىق ئاخىرقى ھېسابتا مەسىلىنى تەلتۆكۈس ھەل قىلىدۇ . كىمكى تەلىم-تەربىيە ئېلىپ بېرىلغاندىن كېيىن ھەقىقەتكە قارشى چىقىپ ، ئۆزگىچىدە چىڭ تۇرىۋالسا ، ئەنە شۇ شەكسىز كاپىر ، كىمكى دەۋەتكە ئاۋاز قوشسا ئۇ شەكسىز مۇسۇلمان بولىدۇ .

«گۇناكارلارنىڭ يولى ئاشكارا بولسۇن ئۈچۈن ، ئايەتلىرىمىزنى رۇشەن بايان قىلىمىز» (6: 55)
«ھالاك بولىدىغانلارنىڭ رۇشەن دەلىللىنى كۆرۈپ ھالاك بولۇشى ياشايدىغانلارنىڭ رۇشەن دەلىللىنى كۆرۈپ ئاندىن ياشىشى ئۈچۈن ئىدى . 8: 42»

بۈگۈن ئېغىزدا «لا اله الا الله» ، دەپ قويۇپ ئىسلام ئەمەللىرىدىن ھېچقاندا ئەمەل قىلمىغۇچىلارنى كاپىر دەپ قارايدىغان بەزى كىشىلەردىن كېيىن كىشىلەرنىڭ دەۋەتكە ئاۋاز قوشۇشى ئۇلارنىڭ بۇندىن ئىلگىرىكى مۇشرىكلىقىنى پۈتۈنلەي يوق قىلىۋەتمەيدۇ . چۈنكى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام تەلىم-تەربىيە ئېلىپ بارغان چاغدىمۇ ، ئۇنىڭ چاقىرىقىغا ئاۋاز قوشقانلار ئاۋاز قوشۇپ ، قارشى تۇرغۇچىلار قارشى تۇرىدىغان ئەھۋاللار بولغان لېكىن دەۋەت سېپىگە قوشۇلغانلارنىڭ ئىسلامى ئۇلارنىڭ بۇندىن ئىلگىرىكى مۇشرىكلىقىنى يوق قىلىۋەتمىگەن . شۇڭا اللە دەۋەتتىن بۇرۇنقى جاھىلىيەتتىكى كىشىلەرنىڭ رىئاللىقىغا قانداق ھۆكۈم قىلغان بولسا بىزمۇ بۈگۈنكى ئىنسانلارنىڭ رىئاللىقىغا شۇنداق ھۆكۈم قىلىشقا ھەقلىق . ئۇنداقتا بىز ئەمەل قىلمىغۇچىلارنى قىلچە ئىككىلەنمەي مۇشرىك دەپ بېكىتىشىمىز لازىم !

بىراق بۇ جايدىكى ئوخشىتىش تۈپتىن توغرا ئەمەس . . .

چۈنكى ئاشۇ جاھىلىيەتتە جاھىلىيەتنىڭ ھەقىقىتىنى بىلمەيدىغانلار يوق ئىدى . بەلكى ئۇلار بىلىپ تۇرۇپ اللە بىلەن قوشۇپ باشقا ئىلاھلارغا چوقۇناتتى . ئۇنىڭغا يۈزلىنەتتى . ئۇنىڭ ئىلاھلىقىغا ئىشىنەتتى . ئىزچىل تۈردە ئۇنىڭغا ئىبادەت قىلاتتى .

...

شۇنداقلا ئۇلارنىڭ ھەممىسى پەيغەمبەر چاقىرىۋاتقان دىننىڭ ماھىيەتتە پۈتكۈل ئىلاھلاردىن - مەيلى ئۇ ئىلاھلارنىڭ ئۆزىگە چوقۇنسۇن - ياكى اللەغا يېقىنلاشتۇرىدۇ دەپ قاراپ چوقۇنسۇن ۋاز كېچىش ، ئىبادەتتە شېرىكى يوق يالغۇز بىر اللەغا يۈزلىنىش ھۆكۈمنى يالغۇز بىر ئالەمدىن قوبۇل قىلىش ھەمدە ئۇنىڭدىن باشقا بارلىق ھۆكۈم ۋە قانۇن مەنبەسىنى رەت قىلىش . . . نى تەلەپ قىلىدىغانلىقىنى ياخشى چۈشىنەتتى .

بۈگۈن ئاز ساندىكى كىشىلەرنى ھېسابقا ئالمىغاندا بۇ خىل چۈشىنىش پۈتۈنلەي مەۋجۇت ئەمەس ، كىشىلەرنىڭ ئارىسىدا شەكسىز كاپىرلارمۇ بار . چۈنكى ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ نىمىگە قارشى تۇرۇپ ، نىمنى رەت قىلىۋاتقانلىقىنى ئېنىق بىلىدۇ . كىشىلەرنىڭ ئارىسىدا شەكسىز مۆئمىنلەرمۇ بار . چۈنكى ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ نىمنى قوللاپ نىمنى قوبۇل قىلىۋاتقانلىقىنى ئېنىق بىلىدۇ . بىراق ئىنسانلار ئارىسىدا يەنە بىر توپ ئادەملەر بار . نادانلىقنىڭ قورشاۋىغا چۈشۈپ قالغان بۇ ئادەملەر ئۆزلىرى ئۇنىڭغا چاقىرىلىۋاتقان ھەقىقەتنىڭ ماھىيىتىنى ئېنىق ئوقمايدۇ . مۇشۇ مەسىلە ھەققىدە ئىمام ئىبنى تەيمىيە مۇنداق دەيدۇ : «ناھايتى ئېنىقكى ، كىمكى اللە پەيغەمبەرگە نازىل قىلغان شەرىئەت بويىچە ھۆكۈم قىلىشنىڭ ۋاجىپلىقىغا ئېتىقاد قىلمىسا كاپىر ، كىمكى اللەنىڭ قانۇنىغا ئەگەشمەستىن كىشىلەر ئارىسىدا ئۆزى توغرا دەپ قارىغان ھۆكۈملەر بىلەن ھۆكۈم قىلىشنى ھالال سانسا ئۇ كاپىر ،

ھەرقانداق ئۈمىت ئادالەت بىلەن ھۆكۈم قىلىشقا بۇيرۇلغان . بەزىدە ئۇلارنىڭ كاتىبىلىرى توغرا دەپ قارىغان ئىشلار ئۇلارنىڭ دىندا ئادالەت بولۇپ قالىدۇ ، بەلكى ئىسلامغا تەۋە تالاي كىشىلەر اللە نازىل قىلمىغان ئۆرىپ-ئادەتلەر بىلەنمۇ ھۆكۈم قىلىشىدۇ . مەسىلەن سەھرا-قىشلاقلاردا خەلقلەرنى ئۆزىگە بويسۇندۇرۇۋالغان ئەمەلدارلار بولغان . ئۇلار قۇرئان ھەدىسىنى قويۇپ ئاشۇ ئادەتلەنگەن ئەنئەنىلەر بىلەن ھۆكۈم قىلىشنى توغرا دەپ قارايتتى . مانا بۇ كاپىرلىق . يەنە كۆپلىگەن مۇسۇلمانلار بار . بىراق ئۇلار ئەمەلدارلار بۇيرىدىغان ئومۇملاشقان ئادەتلەر بىلەنلا ھۆكۈم قىلىدۇ . ئەنە ئاشۇلار ئەگەر اللەنىڭ قانۇنىنىڭ غەيرى بىلەن ھۆكۈم قىلىشنىڭ توغرا ئەمەسلىكىنى ئېنىق بىلسە ، ئاندىن ئۇنىڭغا ئەمەل قىلمىسا ، بەلكى اللە نازىل قىلغان قانۇننىڭ ئەكسى بىلەن ھۆكۈم قىلىشنى توغرا دەپ قارىسا ئۇلار كاپىردۇر . »

دەل شۇ سەۋەبتىن كىشىلەرگە ھۆكۈم قىلىشتىن ئىلگىرى بۇ نادانلىقنى يوقۇتۇش ئۈچۈن تەلىم-تەربىيىنى چىڭ تۇتۇش كېرەك . ئىككىنچى سەۋەپ شۈكى ، پۈتكۈل جەمئىيەتكە ئۇيغۇن كېلىدىغان بىرلا ھۆكۈمنى چىقىرىش ھەقىقەتەن مۇمكىن ئەمەس . چۈنكى بۇ جەمئىيەتتىكى كىشىلەر كۆپلىگەن گورۇھلارغا بۆلۈنۈپ كەتكەن . ئۇلارنىڭ ئىچىدە بىز يۇقاردا ئېيتىپ ئۆتكىنىمىزدەك شەكسىز كاپىرلار بار . ئۇلار دىننىڭ سىياسەت ، ئىقتىساد ، ئىجتىمائىيەت ۋە رىئال تۇرمۇش بىلەن ھېچقانداق ئالاقىسى يوق ياكى بۇندىن 14 ئەسىر بۇرۇن نازىل قىلىنغان ئىسلام شەرىئىتى بۈگۈنكى ھاكىمىيەت تۈزۈلمىسىگە ماس كەلمەيدۇ ياكى شەرىئەت گەرچە ئۆز ۋاقتىدا ئەمەلىيەتكە ئۇيغۇن كەلگەن بولسىمۇ ، بىراق بۈگۈن تەرەققىيات ئۆتمۈشىنىڭ قالدۇقلىرىنى چۆرۈپ تاشلاپ ، سىياسەت ، ئىقتىساد ، ئىجتىمائىيەت ۋە رىئال تۇرمۇشتا «يېڭى

پاسۇن»لارنى قوبۇل قىلىشنى تەلەپ قىلىدۇ ، دىگەندەك باھانە سەۋەبلەر بىلەن بۇ دىننى ئوچۇق ئاشكارا رەت قىلىدۇ ياكى اللەنىڭ شەرىئىتى بويىچە ھاكىمىيەت باشقۇرۇشقا قەتئىي قارشى تۇرىدۇ . . . ئەنە ئاشۇلار اللەنىڭ دىنى ۋە اللەنىڭ شەرىئىتىنىڭ ئورنىدا «ئەلمانى» ئېقىمغا ئېتىقاد قىلىدىغان كىشىلەردۇر .

ئۇلارنىڭ ئارىسىدا شەكسىز مۇسۇلمانلار بار . ئۇلار ئىسلامنىڭ اللەنىڭ شەرىئىتى بويىچە ھۆكۈم قىلىشنى ۋە شەرىئەت بويىچە دۆلەت باشقۇرۇشنى تەلەپ قىلىدىغانلىقىنى ياخشى بىلىدۇ . ئاندىن ئۇلار ئۆزىنىڭ رىئال تۇرمۇشىدا كۈچىنىڭ يېتىشىچە اللەنىڭ شەرىئىتىنى ئەمەلىيلەشتۈرىدۇ . ھەمدە اللەنىڭ ھاكىمىيىتىنى قۇرۇپ چىقىش ئۈچۈن پۈتۈن كۈچى بىلەن تىرىشچانلىق كۆرسىتىدۇ .

ئۇلارنىڭ ئىچىدە بەلگىلىرى ئېنىق بولمىغان يەنە بىر توپ ئادەملەر بار . ئۇلارنىڭ مەيدانى ئېنىق ئەمەس . ئۇلارنىڭ قايسى تەرەپكە تەۋە ئىكەنلىكىنى ئېنىق بىلگىلى بولمايدۇ . ئۇلارنىڭ كۆز قاراشلىرىمۇ بىردەك ئەمەس . ئەگەر سەن ئۇلارنىڭ ئەھۋالىنى ئېنىق بىلەي دەپ ئۇلارغا تازا دىققەت قىلىپ قارىساڭ ئۇلارنىڭمۇ پۈتۈنلەي بىر گوروھ ئەمەسلىكىنى بايقايسەن ! ئۇلارنىڭ ئىچىدە دىننىڭ ئىشىغا قەتئىي كۆڭۈل بۆلمەيدىغان كىشىلەر بار . دىن ھۆكۈمرانلىق قىلۋاتامدۇ ياكى قىلمايۋاتامدۇ ؟ دىن مەۋجۇتمۇ ئەمەسمۇ ؟ . . . بۇ ئۇلار ئۈچۈن قىلچىلىك مۇھىم ئەمەس . مانا بۇلار ئېتىقاتسىز بولغىنى ئۈچۈن كاپىرلاردۇر . ئۇلارنىڭ ئىچىدە يەنە بىر تۈركۈم ئادەملەر بار . ئالىملارنىڭ ئىزىقتۇرىشىغا ئۇچرىغان بۇ نادان ئادەملەر بۈگۈنكىدەك زۆرۈرىيەت تۇغۇلغان ئەھۋالدا ئىلاھى ھۆكۈملەرنى بىر چەتكە قايرىپ قويۇش ئىسلام ئۈممىتى ئۈچۈن رۇخسەت قىلىنغان «توغرا يول» دەپ قارايدۇ . مانا بۇ ئادەملەر

ئىبنى تەيمىيە سۆزلىگەن ۋە بىز باياتتىن كۆرسىتىپ ئۆتكەن جاھالەت تۇمانلىرىنىڭ قورشاشىدا قالغان ئادەملەردۇر. ئۇلارنىڭ ئىچىدە يەنە بىر تۈركۈم ئادەملەر بار. ئۇلار اللەنىڭ قانۇنى بىلەن ھۆكۈم قىلماسلىقىنى قەلبىي بىلەن ئىنكار قىلىدۇ. بىراق قەلبىي بىلەن ئىنكار قىلىشنىڭ-قەلبىي ئىمان بىلەن توشۇپ تۇرىسىمۇ، بىراق قاتتىق شىشقا مەجبۇرلانغان كىشىلەردىن باشقا كىشىلەرنىڭ-ئۆزى خاتا دەپ قارىغان ئىشلارنى ئەمەلىيەتتە قىلماسلىقتىن ئىبارەت ئورۇنداشقا تىگىشلىك بىر مۇنچە تەلەپلىرىنىڭ بارلىقىنى ئۇلار بىلمەيدۇ. ئۇلارنىڭ ئىچىدە يەنە بىر تۈركۈم كىشىلەر بار. ئۇلار ئۆز كۆڭلىدە ئىسلامنىڭ ھۆكۈمرانلىق قىلىشىنى ئارزۇ قىلىدۇ. بىراق ئۇلار تېنىچلىق «ئوربىتىسى» دا ياكى ئۇلارنىڭ كېيىنكى ئاقىۋىتىنىڭ تېنىچلىققا كاپالەت بېرەلەيدىغان «يوليورۇقلار» ئىچىدە... ئۇلارنى ئازاپ ئوقىبەتكە دۇچار قىلمايدىغان پۈتۈنلەي خاتىرجەم پۇرسەتنى تاپالمىسا، ئۇنداقتا ئۇلار ئۆز ئىدىيىسىنى ئىپادىلىگۈدەك بىرەر ھەرىكەتنى قەتئىي ئېلىپ بارمايدۇ!

بۇ ئارلاشما ئادەملەر سالاھىيىتىنىڭ يوشۇرۇنلۇقى، كۆرۈنۈشلىرىنىڭ ناچارلىقى ۋە ئىسلامنىڭ توغرا سۈرىتىدىن ئېغىپ كېتىشلىرىدە ئورتاقلىققا ئىگە بولسىمۇ، بىراق ئۇلارنىڭ ھەجىمى ۋە سۈرىتى تۇراقلىق ئەمەس! بۇ ئارلاشما ئادەملەر كۈچلۈك ئىككى بىسىم ئوتتۇرىسىدا قالغان بولۇپ بېسىم بۇ ئادەملەرنى-گەرچە بەك ئاستا بولسىمۇ-يا ئاشكارا كۈپىرى لاگىرىغا قوشۇلۇشقا ياكى ئوچۇق ئىمان توپىغا قېتىلىشقا قىستايدۇ.

يەر شارنىڭ ھەر قايسى جايلىرىدا ئوچۇق-ئاشكارا ئاتىزىمچىلىقنى كەڭرى تارقىتىشنى نىشان قىلىۋاتقان ۋە ئىلگىرىكى ئەسىرلەردىكىدەك دىن بىلەن بولغان ئالاقىسىنى ئۈزۈش ئالدىدا

تۇرىۋاتقان خەلقنى دىننىڭ ماھىيىتىدىن چىقىرىۋېتىش بىلەنلا بولدى قىلماستىن بەلكى . . . ھەرقايسى مىللەت خەلقلەرنى دىنسىزلاشتۇرۇپ ، يەھۇدىلارنىڭ ئۇلار ئۈستىدىن ئومۇميۈزلۈك ھۆكۈمرانلىق قىلىش مەقسىتىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن پۈتكۈل يەر شارىدىن دىننى بىر پۈتۈن يوقۇتۇشنى نىشان قىلىۋاتقان خەلقئارالىق يەھۇدىلارنىڭ بېسىمى ئوتتۇرىسىدا . . .

ئىسلامدىن ئىبارەت تەۋھىد ھەقىقىتىنىڭ «لااله الا الله» نى ئېغىزىدا سۆزلەپ قويۇش بىلەن ئەمەلگە ئاشمايدىغانلىقى ، بەلكى «بىر اللەدىن باشقا ئىلاھ يوق ، مۇھەممەد ئەلەيھىسالام اللەنىڭ ئەلچىسى» دەپ گۇۋاھلىق بېرىش ، ئۇنىڭ تەلىۋىگە ماس ھالدا ئەمەل قىلىش ، اللە ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبىرى بۇيرىغاندەك ۋە ئىمام شەھىدىنىڭ تەلىم بەربىيە رسالىسىدە كۆرسىتىلگەندەك پەرىزلەرنى ئادا قىلىش ئارقىلىقلا ئاندىن ئۇنىڭ رىئالىققا ئايلىنىدىغانلىقىنى كىشىلەرگە جىددىي چۈشەندۈرىۋاتقان ئىسلام ھەرىكىتىنىڭ بېسىمى ئوتتۇرىسىدا . . .

مۇشۇنداق ئەبەدىلىك كۈچلۈك ئىككى بېسىم ئوتتۇرىسىدا بىلگىنلىرى يۈشۈرۈن بۇ گەۋدە ئىنتايىن ئاستا ئەمما قەتئىي توختىماي ھەرىكەتلىنىدۇ . بۇ گەۋدىنىڭ ھەرىكىتى گويا باھار پەسلىدىكى مۇز تېغىنىڭ ھەرىكىتىگە ئوخشايدۇ . مۇز پارچىلىرى بۇ تاغدىن ئايرىلىپ چىقىپ بەزىلىرى ئوڭ تەرەپكە ، بەزىلىرى سول تەرەپكە ئېقىپ كېتىدۇ . . . ئاخىرىدا بۇ تاغ پۈتۈنلەي ئېرىپ تۈگەيدۇ . . . بىز بۈگۈنكى رىئالىقىمىزدا ئاستا ئەمما توختىماي ھەرىكەتلىنىدىغان بۇ گەۋدىنىڭ ھەرىكىتىنى كۆرىۋاتىمىز . ئۇنىڭ بىر قىسمى ئاشكارا كۈپرى لاگىرىغا قوشۇلسا ، يەنە بىر قىسمى ئوچۇقتىن-ئوچۇق ئىمان قىسمىلىرى تەرەپكە يۈزلىنىۋاتىدۇ . بۇ گەۋدىنىڭ ھەجىمى تەدرىجى ئازىيىۋاتىدۇ . . .

مەن 20 يىل ئىگىرى ئۆز كۆڭلۈمدە ، ئەگەر بۇ گەۋدە ئاشكارا ئىمان ياكى ئاشكارا كۈپرەدىن ئىبارەت پەرىقلەندۈرگىلى بولىدىغان ئەسلى توپقا قوشۇلغان بولسا نەقەدەر ياخشى بولغان بولاتتى- ھە ! دەيتتىم . ئارىدىن 50 يىل ئوتۇپ كەتتى . رىئاللىقتىكى ئىشلار بىزنىڭ كىشىلەرگە ھۆكۈم قىلىش ئۈچۈن جاپا چىكىشىمىزنىڭ زۆرۈرىيىتى يوقلىقىنى ئىسپاتلىدى . ھۆكۈم قىلىش مەسلىسىدە باشقىلار بىلەن تالاش-تارتىش ۋە جىدەل ماجرا قىلىپ ھۆكۈمنى كىشىلەرگە دائىرە بەلگىلەپ بېرىدىغان رامكىغا ئايلاندۇرىشىمىز ۋە دەۋەت مەيدانىدىكى خىزمەتلەردە پۈتۈن دىققىتىمىزنى ئاشۇ ھۆكۈم مەسلىسىگە قارىتىمىز تولىمۇ ئارتۇقچە ۋە ئەخمىقانە بىر ئىش بولۇپ قالدى .

ھازىر يىگىرمە يىلدىن كېيىن * مەن بۇ گەۋدىنىڭ پەرىقلىق بەلگىلىرىنى كۆرىۋاتىمەن . بۇ جاغدا بىر توپ ئوغۇل قىز ياشلار بار . ئۇلار ئېغىپ كەتكەن ، بۇزۇلغان ۋە چۈشكۈنلەشكەن ياشلار بولۇپ ئۇلار ئاللىقاچان قايتىماس كۈپىرىغا يۈزلەندى . (بىراق اللە خالىغان مۇددەتتە ئۇلارنىڭ كۈپىرىدىن قايتىشى بۇنىڭ سىرتىدا . . .) يەنە بىر توپ ئوغۇل-قىز ياشلار بار . ئۇلار ئوچۇق ئاشكارا ئىسلامنى قوبۇل قىلغان ياشلار بولۇپ بۇنىڭدا قىلچە غۇۋالىق مەۋجۇت ئەمەس .

مەن بۇ ئىسلامى گەۋدىنىڭ ئەڭ چوڭ نامايەندىلىرىنى كۆرىۋاتىمەن روپاش قىزلار بۇ قىزلار مەكتەپ ۋە ئۇنۋېرسىتىتلارنى تولدۇرىۋاتىدۇ . ئۇلار ئۇنۋېرسىتىتلارنىڭ ھەر قايسى پاكولتىتلىرىنى ئەمەلىيەتتە ئۆزىگە خاس ئالاھىدىلىكلەر بىلەن توشقۇزىۋاتىدۇ . ۋاھالەنكى بۇ مەكتەپ ۋە ئۇنۋېرسىتىتلار

* ئاپتور بۇ كىتابنىڭ يېزىلغان ۋاقتى 1986-يىلى دىمەكچى

ئەسلىدە كۇپىرى ، ئاتىزىمچىلىق ۋە ئىسلامدىن چىكىندۈرۈشنىڭ مەركىزى بولۇش ، يالغۇز يەرلىك جاھىلىيەتلا ئەمەس بەلكى پۈتكۈل خەلقئارالىق جاھىلىيەتنىڭ پاسۇنى بىلەن ئۇلارغا جەڭ ئېلان قىلىش ئۈچۈن قۇرۇلغان ئىدى . بىراق بۇ قىزلار قەددىنى تىك تۇتۇپ ، ئىمان بىلەن ئۈستۈنلۈككە ئىگە بولدى . جاھىلىيەتنىڭ ھەرقانداق مەسخىرە ۋە ئۆچمەنلىكلىرى ، بەلكى ئۇنىڭ پات-پات ئاشۇ قىزلارنى قاماققا ئېلىش ، تۈرمىگە قاماش ، جازالاش ۋە سۈرگۈن قىلىشلار بىلەن دۈشمەنلىك قىلىشى ئۇلارنى يۈزىنى يېپىشتىن توسۇپ قالالمىدى .

بۇ كۆرۈنۈشلەرنىڭ ھەقىقەتەن ئۆزگىچە ئالاھىدىلىكلىرى بار . پۈتكۈل جەمئىيەتنىڭ بۇزۇلۇشىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن يەھۇدىلارنىڭ دۇنيانىڭ ھەرقايسى جايلىرىدىكى «غەيرى مىللەتلەرگە» قاراتقان زەھەرلىك سۈيقەستى ئاياللارنى دىن ، ئەخلاق ۋە ئەنئەنىدىن ئۇنىڭغا مەڭگۈ قايتىپ كىلەلمىگۈدەك دەرىجىدە چىقىرىۋېتىش ئىدى . ئەگەر بۇ پىلان ئەمەلگە ئاشسا ، بالىلىرىغا كىچىكىدىن باشلاپ دىننىڭ پرىنسىپ ۋە ئەخلاقلىرىنى ئۈگىتىدىغان «ئانا» مەۋجۇت بولمايدۇ ئۇنىڭدىن كېيىن پۈتكۈل ئىسلام جەمئىيىتىنىڭ بۇزۇلۇشىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن يەھۇدى خرىستىئانلارنىڭ مۇسۇلمان ئاياللارغا قاراتقان زەھەرلىك سۈيقەستى بۇ ئاياللارنى بۇندىن ئىلگىرى ياۋرۇپا ئاياللىرىنىڭ ماڭغان ئىزىدىن ماڭدۇرۇش بولۇپ ، ئەگەر ئۇلارنىڭ بۇ پىلانى ئەمەلگە ئاشسا ئۇنداقتا بالىلىرىغا ئۆسمۈرلۈك مەزگىللەردە دىننىڭ پرىنسىپ ۋە ئەخلاقلىرىنى تۈگىتىدىغان مۇسۇلمان «ئانا» بۇ جەمئىيەتتىن يوقالغان بولىدۇ ئاياللار پۈتۈن ياكى يېرىم يالڭاچ بولغان ، يالڭاچلىق «مەدەنىي» جەمئىيەتنىڭ تۈپ ئاساسىغا ، ئىلگىرلەش ، مەدەنىيلىشىش ، تەرەققىي قىلىش ، ۋە ئەركىنلىكنىڭ بەلگىسىگە

ئايلانغاندىن كېيىن ، يەھۇدى ۋە خىرىستىئانلار پۈتۈن كۈچىنى چىقىرىپ ، بارلىق ۋاستىلىرىنى ئىشقا سېلىپ مۇسۇلمان ئاياللارنىڭ ئىسلامغا ۋە ئىسلامى كىيىملەرگە قايتىشىنى پۈتۈنلەي خام خىيالغا ئايلاندۇرىۋەتمەكچى بولدى .

شۇنىڭ ئۈچۈن مۇسۇلمان ئاياللارنىڭ يەھۇدى خىرىستىئانلار بېكىتكەن توسۇقلاردىن بۆسۈپ ئۆتۈپ ئۆرۈپ ئادەت شەكلى بىلەن ئەمەس ، بەلكى ئېتىقاد چۈشەنچىسى بىلەن ئىسلامى كىيىملەرگە قايتىپ كېلىشى (يۈزنى يېپىشى) ئالاھىدە مەنىگە ئىگە بولۇپ ، ئۇ جەمئىيەتتە يۈز بېرىۋاتقان ئۆزگىرىشلەرنىڭ دائىرىسىنى ۋە بەلگىلىرى نامەلۇم ئاشۇ گەۋدىنىڭ ئىچكى قىسمىدا ئايرىلىپ چىقىشىنىڭ ئاللىقاچان باشلانغانلىقىنى ئېنىق كۆرسىتىپ بېرىدۇ . ئەگەر بىز ئاشۇ نامەلۇم گەۋدە ئىچىدە ئايرىلىپ چىقىش ھەرىكىتىنىڭ ئاخىرلىشىشى ياكى ئۆزىنىڭ مەيدانىنى ئېنىق بېكىتىشى ئۈچۈن يەنە يىگىرمە ياكى ئوتتۇز يىل ۋاقىت كېتىدۇ . دەپ پەرەز قىلساق ، ئۇنداقتا مېنىڭچە ئىشلار دەۋەت مەيدانىدا خىزمەت قىلىۋاتقان جامائەتلەر ئوتتۇرىسىدا كىشىلەرگە ھۆكۈم قىلىش مەسلىسىگە قارىتا يۈز بېرىۋاتقان جىددەل-ماجرى ، تالاش-تارتىش ياكى ئۆچەكلىشىش . . .لەرنىڭ تولىمۇ ئەھمىيەتسىز ، ئىكەنلىكى پۈتۈنلەي ئايدىڭلاشقان بولاتتى ، چۈنكى بۇنداق قىلىش مېنىڭ تەسەۋۋۇرىمدا مېڭىۋاتقان جىسمىنى ئالدىغا سۆرەش بولۇپ ، ئەگەر بىز ئۇنى كۈچەپ سۆرسەك ئۇنىڭ ئۆز لىنىيىسىدىن بىر نەچچە قەدەم چىقىپ كەتكەنلىكىنى كۆرىمىز .

ناھايتى ئېنىقكى بۇ گەۋدە ئىچىدىكى ھەرىكەتنىڭ ئاستىلىقى ئۇرئال ھەقىقەت . بۇ خىل ئاستىلىق گامىدا بەزى دەۋەتچىلەرنىڭ ئۆچمەنلىكىنى كەلتۈرۈپ چىقارسا ، يەنە بەزىلەرگە ئېغىر ئۈمىدسىزلىك ئېلىپ كېلىدۇ . . . بىراق بىز ھازىر ھەر

ئىككى-تەرەپ-ئىسلامغا قاراپ يۈزلىنىۋاتقانلار بىلەن جاھىلىيەتكە قاراپ كېتىۋاتقانلار-نىڭ بۈگۈنكى كۆرىنىشى بۇنىڭدىن ئەللىك ياكى يىگىرمە يىل ئىلگىرىكى كۆرىنىشى بىلەن ئوخشاش دەپ ئېيتالمايمىز . . . چۈنكى كۆرىنىشلەر ئىزچىل تۈردە ئۆزگىرىۋاتىدۇ . ئۆزگىرىش سۈرىتىنىڭ تېزلىكىنى نەزەردىن ساقىت قىلىپ تۇرۇپ ، بۇ ئۆزگىرىشتىن چوقۇم ئىبرەت ئېلىشىمىز كېرەك .

ئۈچىنچى سەۋەپ شۇكى ، ئەگەر ئىسلام ھۆكۈمىتى قۇرۇلۇپ قالسا ، «خەلق ئاممىسىدىن» تەشكىل قىلىنغان بۇ ئاڭسىز گەۋدە ئۇزاق يىللىق مۇستەملىكچىلىك قالدۇرۇپ كەتكەن «ئۆچمەنلىك» ھىسسىياتى بىلەن بولسۇن ياكى ئىسلام تىلغا ئېلىنغان چاغدا پەيدا بولىدىغان «دىنى تۇيغۇ» ھىسسىياتى بىلەن بولسۇن ، بۇ ھۆكۈمەتكە قارشى چىقمايدۇ .

توغرا ، بۇ خەلقلەر بولۇپمۇ «زىيالىلار» تەبىقىسىنى قاپلىۋالغان ئىسلامغا قارىتا چەكسىز نادانلىق ۋە بۈگۈن يۇقارقى بەتلەردە بايان قىلغىنىمىزدەك ئىسلام ھەرىكىتىگە قارشى قورال سۈپىتىدە خىزمەت قىلىۋاتقان «لا الہ الا اللہ» بىلەن اللەنىڭ شەرىئىتى بويىچە ھاكىمىيەت باشقۇرۇش ئوتتۇرىسىدىكى زىچ باغلىنىشچانلىق مۇناسىۋىتىنى چۈشەنمەسلىك . . . بۇ دەل ھەرىكەت توسۇقلىرىدىن ئىنتايىن چوڭ بىر توسۇق ھېسابلىنىدۇ . . . بىراق مەن بۇ جايدا شۇنى تەكىتلەيمەنكى ، ئىسلام ھۆكۈمىتى قۇرۇلغان چاغدا يەنى «ئىسلامى بازار» ئىسلام ھۆكۈمىتىنىڭ قۇرۇلىشىغا ئاساس سالىدىغان دائىرىدە كەڭەيگەن چاغدا بۇ ئاڭسىز گەۋدە گەرچە ھازىرقى كۆرىنىشى بىلەن ساقلىنىپ قالسىمۇ (ئەمەلىيەتتە بۇ مۇمكىن ئەمەس) ئىسلام ھۆكۈمىتىگە ھەرگىز قارشى چىقمايدۇ . شۇنداقلا ئۇنىڭ يولىدا قەتئىي توسۇق پەيدا قىلمايدۇ . بەلكى ئىسلام

ھۆكۈمىتىگە قارشى تۇرىدىغىنى «ئىدىئولوگىيە» سېپىدىكىلەردۇر. يەنى كومىنىستلار، ئەلمانلار، ئاتىزىمچىلار ۋە ئۇلارنىڭ ھەمەنەپەسلىرىدۇر. . . . بۇلار ھەرگىزمۇ جامائەتلەر ھۆكۈم قىلىشتا بىرلىككە كېلەلمەيۋاتقان ئاڭسىز گەۋدىگە تەۋە ئەمەس. بەلكى ئۇلار ئاللىقاچان ئوچۇق كۆپىرى لاگىرىنى تاللىۋالغان بىر ئۈچۈم ئادەملەردۇر.

ئەگەر بۇ ئاڭسىز گەۋدە ئىسلام ھۆكۈمىتى قۇرۇلغان چاغدا ئۇنىڭغا قارشى تۇرغان بولسا ئىدى، ئۇنداقتا بىز ئۇلارغا قارىتا ئۆزىمىزنىڭ ئاخىرقى مەيدانىمىزنى بەلگۈلەش ئۈچۈن ئۇلارغانىسبەتەن ئېنىق قانۇنىي ھۆكۈمنى چىقىرىش يولىدا تىرىشچانلىق كۆرسەتسەك، بۇ بىر توغرا تاللاش بولغان بولاتتى. بىراق ھازىر بىز ئۇلارغا قارىتا دەۋەت مەيدانىدا تۇرىۋاتىمىز. . . . يەنى «لااله الا الله» نىڭ ھەقىقىتىنى ۋە ئىسلامنىڭ ماھىيىتىنى بايان قىلىش، دەۋەتكە ئاۋاز قوشىدىغان كىشىلەرنى ئىسلامنىڭ ھەقىقىي مەنىسى ۋە ھەقىقىي تەلىۋى بويىچە تەربىيەلەشكە ئۇرۇنۇش مەيدانىدا تۇرىۋاتىمىز. بۇ خىل رەۋىشتە دەۋەت قىلىش بۇ گەۋدىگە ھۆكۈم قىلىش بىلەن پۈتۈنلەي مۇناسىۋەتسىز. ئۇلار اللەنىڭ ئۆلچىمىدە مەيلى مۇسۇلمان ياكى كاپىر بولسۇن، دەۋەتنىڭ تەشەببۇسى بارلىق كىشىلەرگە بىردەك بولىۋاتىدۇ. . . . ھەتتا دەۋەت مەيدانىدا خىزمەت قىلىۋاتقان كىشىلەرگىمۇ شۇنداق! چۈنكى ئۇلارنىڭ كۆپ قىسمى گەرچە ئىسلام تەشۋىقاتى بىلەن شۇغۇللىنىۋاتقان بولسىمۇ، بىراق ئۇلار تېخىچە «لااله الا الله» نىڭ پۈتكۈل تەلىۋىنى ئېنىق بىلمەيدۇ. ئۇلارنىڭ ئىچىدە بىر نەچچە ئەسىرىدىن بۇيان ئىسلام ئۆمىتىنىڭ ھاياتىغا سىڭىپ كىرگەن «ئىرجائى» ئىدىيىسىنىڭ تەسىرىگە ئۇچراپ «كىمكى «لااله الا الله» دىسە، گەرچە ئىسلام ئەمەللىرىدىن ھېچقانداق ئەمەل

قىلمىسىمۇ ئۇ مۆئمىن» دەيدىغان بىر تۈركۈم ئادەملەر بار .
ئەگەر دەۋەت بۇ ئاجىز باسقۇچتا كىشىلەرنى مۇسۇلمان ياكى
كاپىر دەپ بۆلۈش بىلەن مەلۇم ئۆزگىرىش تەسىر پەيدا قىلالىغان
بولسا ، ئۇنداقتا بىزنىڭ كىشىلەرنى مۇشۇنداق بۆلۈش ئۈچۈن
ئاتلىنىشىمىز ۋە پۈتۈن دىققىتىمىزنى ئۇنىڭغا قارىتىشىمىز زۆرۈر
بولغان بولاتتى . چۈنكى بىز ئۇ چاغدا ھەر بىر گوروھقا ئۆزگىچە
دەۋەت ئېلىپ بارغان بولاتتۇق . بىراق رىئاللىق شۇكى ، بىز ھازىر
بارلىق كىشىلەرگە ھەتتا ئۇلارنىڭ مۇسۇلمانلىقىدىن ،
ئىخلاسمەنلىكىدىن ۋە تەشۋىقات خىزمىتىدىن قىلچە گۇمانلىنىشقا
بولمايدىغان ئىسلام مەيدانىدا ئەمەلىي پائالىيەت ئېلىپ بېرىۋاتقان
كىشىلەرگىمۇ ئۇلارنىڭ سىرتقى ئەھۋالىغا ئاساسەن بىر خىل دەۋەت
ئېلىپ بېرىۋاتىمىز .

ھەر قايسى تەرەپلەردە مەۋجۇت بولۇپ تۇرىۋاتقان تالاش-تارتىش
كۆرىشىدە كۆپلىگەن كىشىلەر «بىز كىشىلەرگە قارىتا مەيدانىمىزنى
ئېنىق بەلگىلەش ھەمدە مەيلى كۈندىلىك مۇئامىلىسىدە بولسۇن
ياكى دەۋەتتىكى ھەرىكەت مۇئامىلىدە بولسۇن ئۇلار بىلەن قانداق
مۇئامىلە قىلىدىغانلىقىمىزنى ئېنىق بېكىتىش ئۈچۈن ، بىز ئۇلارغا
مۇسۇلمان ياكى كاپىر دەپ ھۆكۈم قىلىشىمىز كېرەك» دېيىشىدۇ .
بىراق ئۇلارغا بولغان مەيدانىمىزنى ۋە ئۇلار بىلەن قانداق
مۇئامىلە قىلىشىمىزنىڭ يولىنى ئېنىق بەلگىلەش ئۈچۈن بارلىق
كىشىلەرگە ھۆكۈم قىلىش زۆرۈر دىگەن بۇ گەپ ئەمەلىيەتكە
ئۇيغۇن بولۇشتىن كۆپرەك ، نەزىرىيۋىچانلىققا ئىگە .

چۈنكى بىز كۆپلىگەن ئىشلاردا ئەمەلىيەتتە پۈتكۈل جەمئىيەت
بىلەن ئەمەس ، بەلكى جەمئىيەتتىكى مەلۇم شەخسلەر بىلەن
مۇئامىلە قىلىمىز . مەيلى توي قىلىش ۋە قۇدا-باجا بولۇشتەك
ئىجتىمائىي مۇئامىلە بولسۇن ياكى سودا-سېتىق ۋە تىجارەتتىكى

ئىقتىسادىي مۇئامىلە بولسۇن ۋە ياكى دەۋەت مەيدانىدىكى دىننى ھەرىكەت بولسۇن . . مۇشۇ ساھالەرنىڭ ھەممىسىدە بىز ئالاقە ئورنىتىۋاتقان ئادەملەرنىڭ سالاھىيىتىنى ناھايىتى ئاسانلا بىلىۋالالايمىز . . . ئەمما پۈتكۈل جەمئىيەت بىلەن قاچان بۇ خىل كۆرۈنۈش ۋە بۇ خىل شەكىلدە مۇئامىلە قىلىمىز ؟ !

بىز بۈگۈن ياشاۋاتقان بۇ جەمئىيەتلەرنى « جاھىلىيەت جەمىيىتى » دەپ ئاتاۋاتىمىز . چۈنكى بۇ جەمئىيەتلەر اللەنىڭ قانۇنى بىلەن ھۆكۈم قىلمايدۇ ۋە بويسۇنمايدۇ ، بەلكى ئىنسانلار تۈزۈپ چىققان جاھىلىيەت قانۇنلىرى بىلەن ھۆكۈم قىلىدۇ ۋە بويسۇنىدۇ ، بىراق بۇ سۈپەت ئاشۇ جەمئىيەتلەردە ياشاۋاتقان شەخسلەرنىڭ ھەممىسىگە ئۇيغۇن كەلمەيدۇ . بەلكى ھەر بىر شەخسنىڭ ئۇنى قاپلىۋالغان جاھىلىيەت زۇلمىتىگە قارىتا تۇتقان مەيدانغا ئاساسەن ئۇنىڭ ئۆزىگە خاس ھۆكۈمى بولىدۇ . كىمكى جاھىلىيەتكە رازى بولسا ، ئۇ شۇلارنىڭ قاتارىدىن ، كىمكى ئۇنى ياقتۇرمىسا ياكى ئۇنى ئىنكار قىلسا ئۇنىڭ ھۆكۈمى باشقىچە بولىدۇ .

بىز شەخسى مۇئامىلىمىزدە . بارلىق ساھالەردە پۈتكۈل جەمئىيەت بىلەن مۇئامىلە قىلماستىن بەلكى ئاشۇ جەمئىيەتتىكى شەخسلەر بىلەن مۇئامىلە قىلغان ئىكەنمىز ، ئۇنداقتا يۇقاردىكى ئېيتىپ ئۆتكىنىمىزدەك ئۇلارنىڭ ئەھۋالىنى ئېنىق بىلەلەيمىز ۋە ئۇلارنىڭ ئەھۋالىغا بولغان تۇنۇشىمىز ئاساسىدا ئۇلار بىلەن ئالاقە ئورنىتالايمىز .

ئەمما دەۋەتتىكى ھەرىكەت مۇئامىلە ساھەسىدە رىئالىي شۇكى ، ھازىر ھەرىكەتنىڭ كۈپىرى ۋە ئىسلام سەۋەپلىرىدىن باشقا ئۆزىگە خاس سەۋەپلىرى بار . مەسىلەن ، ھازىر ھەرىكەت ئەڭ ئالدى بىلەن مۇستەھكەم تۆۋرۈكلەرنى قۇرۇپ چىقىشقا مۇھتاج بولىۋاتىدۇ . ئەمما ئۇنىڭ مۇسۇلمانلىقىدىن قىلچە گۇمانلىنىشقا

بولمايدىغان ئىخلاسمەن مۇسۇلمانلار بولۇشتىن قەتئىينەزەر
ھەرقانداق ئىنسان بۇ ئىشقا يارىمايدۇ . . . چۈنكى ئەبۇزەر - اللە
ئۇنىڭدىن رازى بولسۇن - ئىسلامغا ۋە پەيغەمبەرگە چوڭقۇر
ئىشەنگەن ، ئىمانى مۇستەھكەم ئۇلۇغ ساھابىلەردىن بىرى بولسىمۇ ،
بىراق ئۇ دەۋەتكە ئاتلىنىشقا ئىنتىلگەن چاغدا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام
ئۇنىڭغا رۇخسەت بەرمىدى . بەلكى ئۇنىڭغا نەسىھەت قىلىپ دىن
ئاشكارا بولغان يەنى ئىسلامنىڭ كۈچى زورايدىغان قەدەر خەلق
ئىچىدە كۈتۈپ تۇرۇشنى ئېيتتى .

بىزنىڭ كىشىلەرنى ھەرىكەتكە تاللىشىمىز ياكى ئۇلار بىلەن
ھەرىكەت ئارىسىدا ئالاقە ئورنىتىشىمىز ھەرگىزمۇ كىشىلەرنى
مۇسۇلمان ۋە كاپىر دەپ بۆلۈش ئاساسىغا قۇرۇلمايدۇ . بەلكى ئۇ
ئىخلاسمەن مۇسۇلمانلار ئىچىدىن بىنا قۇرۇشقا يارايدۇ دەپ قارىغان
كىشىلەرنى تاللاشقا ھالقىپ كېتىدۇ .

ئەمما «دوسلۇق» ۋە ھەمكارلىشىش مەسلىسى ئەقىدە مەيدانىدا
كۈچلۈك ئەھمىيەتكە ئىگە بولسىمۇ بىراق ئۇ داۋالغۇپ ، گاڭگىراپ
تۇرىۋاتقان تۇراقسىز جەمئىيەتلەردە ، ھازىرقىدەك ئاجىز ئەھۋالدا
كىشىلەرنى بۆلۈپ ئاۋارە بولغىدەك ھېچقانداق رىئال ئەمەلىي
تەسىرچانلىققا ئىگە ئەمەس ! اللەنىڭ شەرىئىتى ھۆكۈمرانلىق
قىلىدىغان ئۇلارنىڭ ھەر بىر ئىش - ھەرىكىتىنى قىلىپلاشتۇرۇدىغان
مۇستەھكەم جەمئىيەت قۇرۇلغانغا قەدەر دوسلۇق مەسلىسى
ئۆزىنىڭ ئەمەلىي رىئال ھەقىقىتىدە شەخسى مەسىلە ياكى ھەقىقىي
بىرلىك ئاساسىغا قۇرۇلمىغان جاھىلىيەت جەمئىيىتىنىڭ ئىچكىرى
قىسمىدا مەۋجۇت بولۇپ تۇرىۋاتقان «جەمئىيەت» مەسلىسى بولۇپ
قالىدۇ .

بىز تېخى دۆلەت بولۇپ قۇرۇلمىدۇق . . . ئەگەر شۇنداق
بولغان بولسا كىشىلەرنى مۇسۇلمان ياكى كاپىر دەپ بۆلىشىمىزنىڭ

ئۇلارنىڭ ھاياتىدا رىئال تەسىرى بولار ئىدى . دىندىن چىكىنىپ چىققۇچىلارغا «چىكىنىش» (مۇدەتلىك) جازاسى بىرەر ئىدۇق . . . بىراق بىز بۈگۈن دەۋەت مەيدانىدا تۇرىۋاتىمىز ، بارلىق كىشىلەرگە نىسبەتەن شۇنداق ! . . . كىشىلەرنىڭ ھەممىسىگە بىرلا گەپنى ئېيتىۋاتىمىز . . . ئۇنىڭدىن كېيىن دەۋەتكە ئاۋاز قوشقان كىشىلەر ئىچىدىن بىنا قۇرۇشقا يارايدۇ دەپ قارىغان كىشىلەرنى تاللاۋاتىمىز .

بەزى جامائەتلەر قوزغاۋاتقان بىر مەسىلە بار . اللەنىڭ ئۆلچىمىدە ئۇ مەسىلىنىڭ مەلۇم ئورنى بولۇشى مۇمكىن ، ئۇ بولسا ئۇنىڭ كەينىدە تۇرۇپ ناماز ئوقۇيدىغان ئىمامنى تاللاش مەسىلىسى ، بىز بۇ ھەقتە مۇنداق بىر ئوچۇق گەپنى ئېيتىمىز : بىز ھېچكىمنى كۆڭلى تارتىمىغان ئىمامنىڭ كەينىدە تۇرۇپ ناماز ئوقۇشقا زورلىمايمىز . ئەمما ئاشۇ ئىمامغا ئېنىق پاكىتىسىز ئالدىراپ كاپىر دەپ ھۆكۈم قىلىش بۇ اللەنىڭ شەرىئىتىدە قەتئىي توغرا ئەمەس .



يۇقارقىدەك سەۋەپلەر تۈپەيلى مەن كىشىلەرگە ھۆكۈم قىلىش مەسىلىسىنى ئاشۇ مەسىلىنى دەپ تاللاش-تارتىش قىلىدىغان ۋە خىلمۇ-خىل گوروھلارغا بۆلۈنۈپ كېتىدىغان ھازىرقى ۋاقىتتىكى مەسىلە دەپ قارىمايمەن . . . بەلكى بۇ مەسىلىنى ئۈممەت ۋە دەۋەت ھاياتىدىكى قىسقىغىنە دەۋەتلەر جەريانىدا ئۆزلىگىدىن ھەل بولىدىغان مەسىلە دەپ قارايمەن (گەرچە بەزى دەۋەتچىلەر بۇ مەسىلىنىڭ ھەل بولۇش سۈرئىتى بەك ئاستا دەپ قارىسىمۇ ! . .) چۈنكى ئاشۇ ئاڭسىز گەۋدىگە زۆرۈر بولغان ئىزچىل ھەرىكەت بۇ گەۋدىنى تۈپتىن پەرىقلىنىدىغان ئىككى گوروھقا ئايلاندۇرىدۇ . ئۇ ئىككىسىنىڭ ئاشكارا ئىمان ۋە ئاشكارا كۈپرىدىن ئىبارەت ئوچۇق

بەلگىلىرى بولۇپ ، كىشىلەر ئۇلارنى ئاشۇ بەلگىلەرگە قاراپ ئېنىق بىلىۋالىدۇ . ۋە تالاش-تارتىش قىلمايدۇ .

× × ×

بىراق بىز بۈگۈنكى ۋاقىتتا كىشىلەرگە ھۆكۈم قىلىش مەسلىسىنى تاشلاپ قويۇپ ، بارلىق كۈچىمىزنى كىشىلەر بىلمىگەن ئىسلام ھەقىقىتىنى ۋە «لااله الا الله» نىڭ ماھىيىتىنى ئۇلارغا ئۈگۈتىشكە قارىتىشىمىز كېرەك .

ئەگەر بىز ئۇلارنى جاھالەتلىك ھالىتىدە تاشلاپ قويساق ئۇنداقتا بىز ھەرگىزمۇ گەدىنىمىزدىكى اللەنىڭ ئاماننىنى ئادا قىلغان بولمايمىز . ۋاھالەنكى اللە پەيغەمبىرى مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا شۇنداق دەيدۇ :

«ئى پەيغەمبەر پەرۋەردىگارنىڭ تەرىپىدىن ساڭا نازىل قىلىنغان ئەھكاملارنىڭ ھەممىسىنى يەتكۈزگىن ئەگەر تولۇق يەتكۈزمىسەڭ ، اللە تاپشۇرغان ۋەزىپىنى تولۇق ئادا قىلمىغان بولسەن» (67 : 5)

ئەگەر بىز كىشىلەرگە «لااله الا الله» نىڭ ماھىيىتىنى ۋە ئۇنىڭ اللەنىڭ شەرىئىتى بويىچە ھاكىمىيەت باشقۇرۇشتىكى چەمبەرچەس مۇناسىۋىتىنى ئۈگەتمىسەك ئۇنداقتا ئامانەتنى ئادا قىلغان بولمايمىز . اللە بىزنى بۇيرىغان دەۋەتنى ئورۇندىغان بولمايمىز .

«سىلەرنىڭ ئاراڭلاردا خەيرلىك ئىشلارغا دەۋەت قىلىدىغان ؛ ياخشى ئىشلارغا بۇيرۇپ ، يامان ئىشلاردىن توسىدىغان بىر جامائەت بولسۇن ! ئەنە ئاشۇلار مەقسىتىگە ئېرىشكۈچىلەردۇر (104 : 3) ئەگەر بىز كىشىلەرگە «كىمكى «لااله الا الله» دىسە ، ئىسلام ئەمەللىرىدىن ھېچقانداق ئەمەل قىلمىسۇ ، ئۇ مۆئمىن» دىسەك ، -بۇ ئىرجائى ئېقىمىدىكى ئازغۇنلارنىڭ سۆزى - ئۇنداقتا بىز

كىشىلەرنى ئىسلامنىڭ ماھىيىتىدىن ئالدىغان بولىمىز . ئۇلارنىڭ قايىمۇقىشىنى تېخىمۇ ئېغىرلاشتۇرۇپ ئۇلارنىڭ پىشىپ يېتىلىشىنى ۋە ئايرىلىشىنى بەكلا ئارقىغا سۈرۈۋەتكەن بولىمىز . شۇنداقلا ئىسلام ھۆكۈمىتى ئۇنىڭسىز قۇرۇلمايدىغان ، ئىسلام يەرشارىدا ئۇنىڭسىز مۇستەھكەم پۈت دەسسەپ تۇرۇش ئىمكانىيىتىگە ئىگە بولالمايدىغان «ئىسلامى بازار» نىڭ قۇرۇلىشىنى كىچىكتۈرۈۋەتكەن بولىمىز . ئۇنىڭدىن باشقا ئاڭلىق ياكى ئاڭسىز ھالدا زوراۋان كۈچلەرنىڭ ئىسلام دەۋەتچىلىرىنى يوقۇتۇشىغا ياردەم بەرگە بولىمىز . زوراۋانلار خەلقنىڭ غەزەپ-نەپرەتىدىن خاتىرجەم ھالدا دەۋەتچىلەرنى ئۆلتۈرىدۇ ۋە قانلىق باستۇرىدۇ ، بۇنىڭدا خەلقنىڭ نادانلىقىدىن ئىنتايىن ياخشى پايدىلىنىدۇ .

دەل شۇنىڭدەك ئەگەر بىز كىشىلەرگە «كىمكى (لااله الا الله ، دىسە ، ئۇ مۇشۇ دۇنيا ھاياتىدا مۇسۇلمان بولىدۇ . ئۇنىڭ ھېساۋىنى ئاخىرەتتە الله ئالىدۇ» دىسەك ، بۇ سۆز توغرا بولغان تەقدىردە كىشىلەرنىڭ ھازىرقى ئەھۋالىغا ئۇيغۇن كەلمەسلىك ئۇپاقتا تۇرسۇن ، بىز ئۇلارغا ئادەم ئالدايدىغان سۆزلەرنى ئېيىقان بولىمىز . (بۇ سۆزنىڭ ساختىلىق ۋە ئالدامچىلىق بىلەن تولغانلىقىنى كېيىنكى قۇرلاردا بايان قىلىمىز) چۈنكى كىشىلەر كۈنسىرى ئىسلامنىڭ ماھىيىتىدىن پۈتۈنلەي يىراقلىشىپ كېتىۋاتىدۇ . مۇشۇ ھەقىقەتتىن يىراقلاپ كېتىش نەتىجىسىدە خارلىق ، قۇللۇق ۋە يوقۇلۇش ئىچىگە چۆكۈپ كېتىۋاتىدۇ . شۇڭا ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ خارلىق ، قۇللۇق ، يوقۇلۇش ۋە غەپلەت ئىچىدە قىلىشىغا ياردەم بېرىدىغان ئادەملەرگە مۇھتاج ئەمەس بەلكى ئۇلارنى غەپلەت ئۇيقۇسىدىن ئويغىتىدىغان ئادەملەرگە مۇھتاج . . . بۇ ئويغانغان خەلق ئۆزلىرىنىڭ ئەھۋالىنى ئۆزگەرتسە ، اللەمۇ ئۇلارنىڭ ئەھۋالىنى ئۆزگەرتىدۇ .

دەۋەتچىلەرنىڭ مۇھىم ۋەزىپىسى كىشىلەرگە ئىسلام توغرىسىدا يالغان گۇۋالىق بېرىش ئەمەس ياكى كىشىلەرنىڭ قانداق قىلغاندا بۇ دۇنيادا مۇسۇلمان دىگەن نامغا ئېرىشكىلى بولىدىغانلىقىنى ئۇلارغا بايان قىلىپ بېرىش ئەمەس - گەرچە ئۇلار قىيامەت كۈنى اللەنىڭ نەزىرىدە قىلچە ئېتىبارى يوق ئادەملەردىن بولسىمۇ! - بەلكى ئۇلارنىڭ مۇھىم ۋەزىپىسى كىشىلەرنىڭ قانداق قىلغاندا اللەنىڭ ئۆلچىمىگە ئۇيغۇنلاشقان ، قىيامەت كۈنى اللەنىڭ قوبۇل قىلىشىغا ئېرىشكىلى بولىدىغان ھەقىقىي مۆئمىنلەردىن بولالايدىغانلىقىنى ئۇلارغا ئېنىق بايان قىلىپ بېرىش . شۇنداقلا ئۇلارنىڭ مۇھىم ۋەزىپىسى ئىسلامنىڭ ماھىيىتىنى شېرىكتىن پاك بولغان تەۋھىدنىڭ ھەقىقىتىنى بايان قىلىپ بېرىش ، ھەرگىزمۇ بۇ دۇنيادا كىشىلەرنى ئىسلامى كۆرۈشكە ئىگە قىلىدىغان ساختا چۈشەنچىلەرنى ئۈگىتىش ئەمەس !!!

شۇنى مۇئەييەنلەشتۈرۈش كېرەككى - بىز يۇقارقى قۇرلاردا كۆرسىتىپ ئۆتكەن ساختىپەز سۆزمەنلەر داۋا قىلغاندەك رىئال دۇنيادا «لااله الا الله» نى ئېغىزدا ئېيتىپ قويۇش بىلەنلا ئىسلامنىڭ كۆرۈنۈشلىرى ئەمەلگە ئاشمايدۇ .

توغرا ، «بىر اللەدىن باشقا ئىلاھ يوق ، مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام اللەنىڭ ئەلچىسى» دېيىش كىشىلەرنى ئىسلام ئىچىگە كىرگۈزىدۇ . ئۇلارنى مۇشۇ دۇنيادا مۇسۇلمان دىگەن نامغا ئىگە قىلىدۇ . بىراق بۇ نام مەيلى كۆرۈنۈشتە بولسۇن ياكى ماھىيەتتە بولسۇن (ئېغىزدا ئېيتىپ قويۇش بىلەنلا) ئۆزلىكىدىن ئۇلارنىڭ تەبىئىي سۈپىتىگە ئايلانمايدۇ . ئۇلار قانداق قىلمىسۇن بۇ نام بىر ئۆمۈر ئۇلارنىڭ ۋۇجۇدىغا سىڭمەيدۇ . بەلكى بۇ نام ئىنساننىڭ ھەر بىر ئىشتا اللەنىڭ شەرىئىتىنى قانۇن قىلىش ، بۇنىڭدىن غەيرى قانۇنلارغا ھۆكۈم سۈنمەسلىكتىن ئىبارەت ئىزچىل داۋاملاشقان ۋە بىر مىنۇتمۇ

ئۇنى ئورۇنداشتىن قەتئىي توختاپ قالمايدىغان دائىملىق ھەرىكىتى بىلەن ئىسپاتلىنىشى كېرەك !

كۆرۈنۈشتىكى ئىسلام ماھىيەتلىك ئىسلامدىن اللەنىڭ شەرىئىتىگە ھۆكۈم سۈنۈشنىڭ ۋاجىپلىقىدىلا پەرىقلەنمەيدۇ . ئەمەلىيەتتە بۇ ، دۇنيا ھاياتىدا مۇسۇلمان دىگەن نامغا ئىگە بولۇش ئۈچۈن ھەر ئىككىسىگە زۆرۈر . بەلكى كۆرۈنۈشتىكى مۇسۇلماننىڭ مۇناپىقلىق قىلىش ئۈچۈن اللەنىڭ شەرىئىتىگە ھۆكۈم سۈنۈپ ، ئاخىرەتتە دەۋزەخنىڭ چوڭقۇر قاتلىمىغا كىرىپ كېتىدىغانلىقىدا ؛ ۋە ھەقىقىي مۇسۇلماننىڭ چوڭقۇر ئىشەنچ ، ئېتىقاد ۋە ئىتائەت قىلغانلىقى ئۈچۈن اللەنىڭ شەرىئىتىگە ھۆكۈم سۈنۈپ ، ئىمان ۋە ئىتائەتنىڭ بەدىلىگە اللەنىڭ ئۇنى جەننەتكە كىرگۈزىدىغانلىقىدا پەرىقلىنىدۇ ئىنسان ئىزچىل تۈردە ھەر ئىككى ئەھۋالدا مۇسۇلمان دىگەن نامغا ئىگە بولۇشى ئۈچۈن اللەنىڭ شەرىئىتىگە ھۆكۈم سۈنۈشتىن قەتئىي ئايرىلالمايدۇ . اللەنىڭ شەرىئىتى ھۆكۈمرانلىق قىلىدىغان ئىسلام دۆلىتى قۇرۇلغان ئەھۋالدا كىمكى «بىر اللەدىن باشقا ئىلاھ يوق مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام اللەنىڭ ئەلچىسى» دىسە ئۇنىڭ قەلبىدە ئىمان بار . يوقلۇققا قارىماستىن ئۇنىڭ اللەنىڭ شەرىئىتىگە ھۆكۈم سۈندىغان ياكى سۈنمايدىغانلىقى تەكشۈرۈلمەستىن ، ئۇنىڭ ئېغىزدىكى گۇۋاھلىق سۆزىگە قاراپلا ئۇنى مۇسۇلمان دەپ ئېتىراپ قىلىنىدۇ . چۈنكى بۇ «لااله الا الله» نىڭ ئوچۇق پاكىتلىرىدىن بىر پاكىت

«لااله الا الله» نىڭ كۈچى يەر شارىدا اللەنىڭ شەرىئىتىنى ھۆكۈمران قىلىشتا گەۋدىلەنگەن ئىكەن ، ئۇنداقتا ئۇ سۆزنى ئېيتقۇچى مەيلى چىن قەلبىدىن ئېيتسۇن ياكى مۇناپىقلىق قىلىپ ئېيتسۇن اللەنىڭ ھاكىمىيىتىنى ئېتىراپ قىلدى دېيىشكە بولىدۇ . ئەمما بۇ سۆزنى ئېيتقۇچى مەيلى مۆئمىن ياكى مۇناپىق بولسۇن

ئۇنى بۇ ھاكىمىيەتكە قارشى چىقىدۇ ياكى ھاكىمىيەتكە بويىسۇنمايدۇ . دەپ قارىغىلى بولمايدۇ ئەگەر ئۇنداق بولسا ئۇ مۇرتەد (دىندىن قايتقۇچى) ھېسابلىنىپ ، ئۇنىڭغا دىندىن قايتىش جازاسى بېرىلىدۇ !

ئىسلام ھۆكۈمرانلىقىنىڭ تۈزۈمى ئاستىدا «لااله الا الله مۇھەممەد رسول الله» دىگۈچىلەر مەيلى مۆئمىن ياكى مۇناپىق بولسۇن بىرلا ۋاقىتتا مۇنداق ئىككى تەرەپتىن ئىقرار قىلغان بولىدۇ . (ئۇنىڭ ئىقرارى چىن قەلبىتىن چىقسۇن ياكى ئېغىزنىڭ ئۈچىدىن چىقسۇن ئوخشاش) بىرى تىل بىلەن يەنە بىرى ئۆزىنىڭ ئەمەلىي رىئالىتى بىلەن ئىقرار قىلىدۇ . ئۇنىڭ «لااله الا الله مۇھەممەد رسول الله» دىگەنلىكى تىلى بىلەن ئىقرار قىلغانلىقىنى كۆرسىتىدۇ .

ئەمما ئۇنىڭ اللەنىڭ شەرىئىتىدىن باشقا قانۇن ۋە اللەنىڭ ھۆكۈمرانلىقىدىن باشقا قانۇنلۇق ھۆكۈمەتنى تاپالمىغانلىقى ئۇنىڭ ئەمەلىي رىئالىتى بىلەن ئىقرار قىلغانلىقىنى ئىسپاتلايدۇ .

ئەگەر ئۇ ئۆزىنىڭ يالغۇز بىر اللەنىڭ شەرىئىتىلا ھۆكۈمرانلىق قىلىش سالاھىيىتىگە ئىگە دىگەن ئىقرارىدىن يېنىۋالسا - ئۇ بۇ ئىقرارىنى تىلى بىلەن ئېيتىمىغان ئەمما تىلى بىلەن ئېيتقان ئىقرارىنىڭ دائىرىسىگە تەۋە بولۇپ كەتكەن - ئۇ مۇرتەد ھېسابلىنىپ ئىسلام ھۆكۈمىتى تۈزۈمى ئاستىدا ئۇنىڭغا دىندىن يېنىۋىلىش جازاسى بېرىلىدۇ . گەرچە ئۇ بىر كۈندە يۈز قېتىم «لااله الا الله مۇھەممەد رسول الله» نى تەكرارلىسىمۇ ۋە بۇ سۆزنى تەكرارلاش ئۇنى مۇسۇلمان دىگەن نامغا ئىگە قىلىسىمۇ ، بىراق ئۇنىڭ ھەرىكىتى ئاشۇ سۆزنىڭ تەلەپ ۋە تەقەززاسىغا ئۇيغۇنلاشمىسا ، ئۇنداقلا بۇ سۆز ئۇنى جازادىن قۇتقۇزۇپ قالالمايدۇ . ئۇ بۇ سۆزنى داۋاملىق تەكرارلاپ تۇرسىمۇ ، قانداقسىگە

ئۇنىڭغا جازا بېرىلىدۇ؟

«مۇرتەد» لەرنىڭ اللەنىڭ شەرىئىتىگە ھۆكۈم سۈنۈشنى رەت قىلغانلىقى ياكى «لا الە الا اللە مۇھەممەدۇن رىسۇل اللە» نى ئېغىزدا تەكرارلاپ تۇرۇپمۇ شەرىئەت ھۆكۈملىرىدىن بىرەر ھۆكۈمنى ئىنكار قىلغانلىقى سەۋەبىدىن ئۇلارغا جازا تۇرۇغۇزۇش شۇنى ئېنىق بىلدۈرىدۇكى، بۇ سۆزنى ئېغىزدا تەكرارلاش بىلەنلا مۇسۇلمانلىق سالاھىيىتىگە ئىگە بولغىلى بولمايدۇ. بەلكى بىر تەرەپتىن بۇ سۆزنى تىلى بىلەن ئىقرار قىلىش يەنە بىر تەرەپتىن بۇ سۆزنىڭ مەزمۇن دائىرىسىگە تەۋە بولغان اللەنىڭ شەرىئىتىنى قەتئىي قوبۇل قىلدىغانلىقىنى ئىقرار قىلىش بىلەنلا ئاندىن مۇسۇلمانلىق سۈپىتىنى قولغا كەلتۈرگىلى بولىدۇ. اللەنىڭ بارلىقى ۋە بىرلىكىنى، مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ پەيغەمبەرلىكىنى ئېتىراپ قىلغان چاغدا ئۇنىڭ اللەنىڭ شەرىئىتىگە ھۆكۈم سۈنۈشتىن ئىبارەت تەلەپ ۋە ئۆلچىمىنىمۇ ئېتىراپ قىلدى دەپ چۈشىنىشكە بولىدۇ. ھەمدە ئوچۇق تېكىست بىلەن ئۇنىڭ مەزمۇنىنى ئاغزاكى ئېتىراپ قىلىشى تەلپ قىلىنمايدۇ. چۈنكى ئۇ خىل ئۇقۇم دىن ئىنسانىيەت ئىچىدە مەۋجۇت بولغاندىن باشلاپ، اللە ئىنسانىيەتكە پەيغەمبەر ئەۋەتىپ كىشىلەرگە «بىر اللەدىن باشقا ئىلاھ يوق. . . . اللەغا ئىبادەت قىلىڭلار، سىلەرگە ئۇنىڭدىن باشقا ئىلاھ مەۋجۇت ئەمەس. . . .» دىگەندىن باشلاپ، «لا الە الا اللە» نىڭ مەزمۇنىدىن ناھايىتى ئوچۇق ئىپادىلىنىپ تۇرىدۇ.

ئەگەر ئىشلار بۇنىڭ ئەكسىچە بولسا. . . يەنى ئېغىزدا «لا الە الا اللە مۇھەممەدۇن رىسۇل اللە» دىيىش يالغۇز بىر اللەنىڭ شەرىئىتىگە ھۆكۈم سۈنۈش ۋە ئۇنىڭدىن باشقا بارلىق «قانۇنلارنى» رەت قىلىش ئىقرارىنى ئۆز ئىچىگە ئالمايدىغان بولسا. . . ئۇنداقتا ئىقرار قىلىش ۋە ئەمەلىيەتتە ئىجرا قىلىش تەلەپ قىلىنمىغان بىر

ئىش ئۈچۈن اللەنىڭ بۇ دۇنيادا ئىنساننى ئۆلتۈرۈپ ، ئاخىرەتتە مەڭگۈلۈك ئازاپقا بەنت قىلىشنى قانداقمۇ اللەنىڭ ئادالىتى دەپ تەسەۋۋۇر قىلغىلى بولىدۇ ؟ ! . . .

مانا بۇ اللەنىڭ شەرىئىتى يەر شارىدا ھۆكۈمرانلىق قىلىۋاتقان چاغدىكى ئەھۋال . بۇنداق ئەھۋالدا كىشىلەرنىڭ گەرچە ئۇلار ئىچكى دۇنياسىدا مۇناپىق كاپىر بولسىمۇ . بىر اللەدىن باشقا ئىلاھ يوق ، مۇھەممەد ئەلەيھىسالام اللەنىڭ ئەلچىسى دېشى ، اللەنىڭ شەرىئىتىگە بويسۇنۇشى ، ئۇنىڭدىن باشقا قانۇن ، تۈزۈم ۋە سىياسەتلەرنى دەپ اللەنىڭ شەرىئىتىدىن يۈز ئۆرمىسلىكى . . . بۇ دۇنيادا ئۇلارنى مۇسۇلمان دىگەن نامغا ئىگە قىلىدىغان ھەممىگە ئورتاق ئومۇمىي ھادىسىدۇر . بىراق مۆئمىنلەر بىلەن مۇناپىقلار ئوتتۇرىسىدىكى پەرىق داۋاملىق مەۋجۇت بولۇپ تۇرىدۇ . يەنى مۇناپىق ئىشەنمەستىن بەلكى مۇناپىقلىق قىلىپ اللەنىڭ شەرىئىتىگە ھۆكۈم سۈنىدۇ . ئەمما مۆئمىن ئېتىقاد ۋە ئىتائەت قىلىپ جەننەتنى ۋە اللەنىڭ رازىلىقىنى كۆزلەپ اللەنىڭ شەرىئىتىگە ھۆكۈم سۈنىدۇ .

اللەنىڭ شەرىئىتى يەر شارىدا ھۆكۈمرانلىق قىلمىغان چاغدىكى مەسىلىگە كەلسەك ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسالام ئىنساننىڭ مۇسۇلمانلىق سالاھىيىتىنى ئۆزىگە قانداق ئىسپاتلايدىغانلىقى ۋە ئۇنى قانداق ساقلاپ قالغىلى بولىدىغانلىقىنى ئېنىق بايان قىلىپ مۇنداق دىدى :

«اللە مەندىن ئىلگىرى دۇنياغا ئەۋەتكەن ھەر بىر پەيغەمبەرنىڭ ئۈمىتى ئىچىدە ئۇنىڭ يولىنى تۇتۇدىغان ۋە ئۇنىڭ بۇيرۇقىغا ئەگىشىپ ماڭدىغان ياردەمچى ساھابىلىرى بولغان ، ئۇلاردىن كېيىن نۇرغۇن ئىز باسارلار مەيدانغا كەلدى . بۇ ئادەملەر قىلمايدىغان ئىشلارنى سۆزلەيدۇ ، بۇيرۇلمىغان ئىشلارنى قىلىدۇ .

كىمكى ئۇلار بىلەن قولى ئارقىلىق جاھات قىلسا ئۇ مۆئمىن ، كىمكى تىلى ئارقىلىق جاھات قىلسا ئۇ مۆئمىن . كىمكى ئۇلار بىلەن قەلبىي ئارقىلىق جاھات قىلسا ئۇ مۆئمىن بۇنىڭ ئارقىسىدا قىچىنىڭ دانىسچىلىك ئىمان مەۋجۇت ئەمەس»*

«لااله الا الله» نىڭ اللەنىڭ شەرىئىتى بويىچە ھاكىمىيەت باشقۇرۇشتىكى كۈچلۈك مۇناسىۋىتى ھەر دائىم ھەر قانداق ئەھۋالدا مۇشۇنداق بايان قىلىنىدۇ . مەيلى يەر شارىدا ئىسلام دۆلىتى مەۋجۇت بولغان ئەھۋالدا بولسۇن ياكى اللەنىڭ قانۇنىي بىلەن ھۆكۈمرانلىق قىلمايدىغان كۈچلەر دۆلەت باشقۇرۇۋاتقان چاغدا بولسۇن بۇ ئۇقۇم قىلچە ئۆزگەرمەيدۇ . بۇ خىل كۈچلۈك مۇناسىۋەتنى نۇرغۇن كىشىلەر بىلمەيدۇ . شۇڭا دەۋەتچىلەر اللە ئۇلارنىڭ گەدىنىگە يۈكلىگەن ئامانەتنى ئادا قىلىش ۋە اللە مۇشۇ ئىسلام ھەقىقەتلىرىنى يۈشۈرغانلارغا تەييارلىغان ئازاپتىن ئۆزىنى قۇتۇلدۇرۇش ئۈچۈن بۇ مۇناسىۋەتنى كىشىلەرگە ئۈگىتىش لازىم

«اللە كىتاپتا نازىل قىلغان ھەقىقەتلەرنى يۈشۈرىدىغان ۋە ئۇنى ئازغىنە پۇلغا ساتىدىغانلارنىڭ قورسىقىغا يىگىنى ئوتتىن باشقا نەرسە ئەمەس . قىيامەت كۈنى اللە مۇنداق ئادەملەرگە (ئۇلارنى خوشال قىلىدىغان) سۆزلەرنى قىلمايدۇ . ئۇلارنىڭ گۇناھلىرىنى پاكلىمايدۇ . ئۇلار قاتتىق ئازاپقا دۇچار بولىدۇ .» (2: 173)

«بىز كىتاپتا كىشىلەرگە توغرا يولنى ئېنىق بايان قىلغىنىمىزدىن كېيىن ، بىز نازىل قىلغان ئېنىق پاكىت ۋە توغرا يولنى يۈشۈرىدىغان كىشىلەرگە اللە ۋە بارلىق لەنەت قىلغۇچىلار لەنەت قىلىدۇ .» (2: 158)

ئەگەر بىز بۇ ھەقىقەتنى كىشىلەرگە ئېنىق بايان قىلمىساق

* مۇسلىم رىۋايىتى

بىز ھەرگىزمۇ ئامانەتنى ئادا قىلغان ۋە دەۋەت مەجبۇرىيىتىمىزنى ئورۇندىغان بولمايمىز : دۇنيادا مۇسۇلمان دەپ قارالغان ئادەم گەرچە ئۇ ماھىيەتتە مۇناپىق بولسىمۇ ئۇنى ئۇنى كاپىر دېيىش توغرا ئەمەس . ئۇنىڭ ھىساۋىنى ئاخىرەتتە اللە ئۆزى ئالىدۇ . ئۇ اللەنىڭ بارلىق ۋە بىرلىكىگە ، مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ پەيغەمبەرلىكىگە گۇۋاھلىق بېرىدۇ ۋە ئاشۇ گۇۋاھلىقنىڭ تەلىپى بويىچە پائالىيەت ئېلىپ بارىدۇ يەنى اللەنىڭ شەرىئىتىگە ھۆكۈم سۈندۈ . (بۇ ھەقىقەتلەرنى ئىمام شەھىد تەلىم تەربىيە رسالىسىدە سۆزلىدى ، بىزمۇ تەربىيە باسقۇچىدا ئۇنى كىشىلەرگە ئېنىق چۈشەندۈرىشىمىز كېرەك) ئەمما ھەقىقىي مۆئمىن بۇ ئىشلارنى ئىشىنىش ، بويسۇنۇش ، رازىمەنلىك ۋە ساپىدىللىق تۇيغۇسى بىلەن ئورۇندايدۇ . «ئى مۇھەممەد ! پەرۋەردىگارنىڭ بىلەن قەسەمكى ، ئۇلار ئۆز ئارىسىدىكى تالاش-تارتىشقا سېنى ھۆكۈم چىقىرىشقا تەكلىپ قىلمىغۇچە ئاندىن سېنىڭ چىقارغان ھۆكۈمىڭگە ئۇلارنىڭ كۆڭلى مەمنۇن بولمىغۇچە ۋە ئۇلار پۈتۈنلەي بويسۇنمىغۇچە ئىمان ئېيتقان بولمايدۇ . » (4 : 64)

ھەرىكەت ئۇسۇلى

بۈگۈن دەۋەت مەيدانىدا خىزمەت قىلىۋاتقان جامائەتلەر ھازىرقىدەك ئاجىز باسقۇچتا قوللۇنۇشقا تېگىشلىك ھەرىكەت ئۇسۇلى توغرىسىدا زادى بىرلىككە كېلەلمەيۋاتىدۇ. بۇنداق بىرلىككە كېلەلمەسلىك ئەمەلىيەتتە 30 يىللار ئىلگىرى قەتئىي مەۋجۇت ئەمەس ئىدى. چۈنكى ئەينى چاغدا ھەرىكەت ئىمام شەھىد سىزىپ بەرگەن ۋ ئۆزىنىڭ جامائەتلىرىنى شۇ ئاساس بويىچە قۇرۇپ چىققان پرىنسىپ (ئۇسۇل) بويىچە كېتىۋاتاتتى. شۇنداقلا بۇ جايدا ئاشۇ جامائەتلەردىن باشقا جامائەتلەر پەيدا بولمىغان ئىدى. بىراق بۈگۈن مەيدان ئوخشىمايدۇ. . . .

جامائەتلەر كۆپەيدى . . . نۇقتىنەزەرلەر خىلمۇ-خىللاشتى . . . ھەرخىل قاراشلارنىڭ كۆپىيىشىگە ئەگىشىپ، مەيدانلارمۇ كۆپەيدى، گەرچە ئۇلارنىڭ مەيدانى ۋە ھەرىكەت ئۇسۇلى خىلمۇ-خىل بولسىمۇ بىراق بۇ جايدا ئاشۇ جامائەتلەرنىڭ كۆپىنچىسىدە بىردەك تېپىلىدىغان بىر ئەھۋال بار، ئۇ بولسىمۇ ئالدىراقسانلىق!

ئۇلار شۇنداق دېيىشىدۇ: دەۋەتنىڭ باشلانغىنىغا يېرىم ئەسىردىن كۆپرەك ۋاقىت بولۇپ قالدى. بىراق ئۇ تېخىچە مۇۋەپپىقىيەت قازىنالمىدى. . . يەنى دەۋەتنىڭ اللەنىڭ شەرىئىتىنى ھۆكۈمرانلىقىنىڭ ئاساسى قىلىش، جەمئىيەت قېيىنچىلىقلىرىنى ئىلاھى پرىنسىپ ئاساسىدا ھەل قىلىش تەشەببۇسىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن تېخىچە ھاكىمىيەت قۇرۇلمىدى. . .

ئۇلار شۇنداق دېيىشىدۇ: كومىنىستلار مۇۋەپپىقىيەت قازىنىۋاتىدۇ. ئۇلاردىن باشقا تايانچىسى يوق، تىلغا ئالغۇچىلىك

ھەجمى يوق ئاز سانلىق مىللەتلەرمۇ ئاللىقاچان ھاكىمىيەتنى قولغا ئېلىپ بولدى . بىراق مۇسۇلمانلار تېخىچە بۇ نىشانغا يېتەلمەيۋاتىدۇ . ئۇنداقتا بۇ جايدا بىزنىڭ ھەرىكەت ئۇسۇلىمىزدا چوقۇم بىر خاتالىق مەۋجۇت شۇڭا ھەرىكەت ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىشى كېرەك ! . . . بىرلىككە كېلەلمەسلىك دەل مۇشۇ نۇقتىدىن باشلىنىدۇ .

بىز ھازىرقىدەك ئاجىز بىر باسقۇچتا قوللۇنىشقا تېگىشلىك ئۇسۇلنى ئىزدەشتىن بۇرۇن ، بۇ خىل خاتا تەسەۋۋۇرنى تۈزىتىشىمىز كېرەك : ئىسلام ھەرىكىتىنى خەلقلەرنى ئۆزىگە بويسۇندۇرۇپ ، ھۆكۈمرانلىق تەختىگە چىقىۋالغان كومىنىستلار ، ئەلمانلار ۋە ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ ھەرىكەتلىرىگە سېلىشتۇرۇش تۇغرىمۇ ؟ !

ئەگەر بىز دەسلەپتىلا بۇ ھەرىكەتلەرنىڭ مۇستەقىل تىرىشچانلىق ۋە مۇستەقىل كۈچ بىلەن ئەمەس ، بەلكى سىرتىنىڭ ياردىمى ، ئىسلام دۈشمەنلىرىنىڭ قۇتلىشىشى ؛ خەلقلەرنى بويسۇندۇرۇش ۋە ئېكسپىلاتاتسىيە قىلىش ئۈچۈن كېرەكلىك كۈچ ۋە ياردەملەرنى ئۇلارغا بېرىشى ئارقىلىق ئاندىن مۇۋەپپەقىيەت قازانغانلىقىنى بايقىالمىساق . . . ئۇنداقتا بىزنىڭ دەۋەت مەيدانىدا خىزمەت قىلىشقا لايىقلىقىمىز توشمايدۇ . چۈنكى خىزمەت پاراسەت ۋە ئاڭغا مۇھتاج ، بۇنداق دۆتلۈك بىلەن ئىسلام خىزمىتى تۈگۈل ئادەتتىكى باشقا خىزمەتلەرنىمۇ ئۆتتەلەشمىز ناتايىن .

«ئېيتقىنكى بۇ مېنىڭ يولۇم ، مەن ۋە ماڭا ئەگەشكەن مۆئمىنلەر كىشىلەرنى اللە تەرەپكە ئاڭلىق تۈردە دەۋەت قىلىمىز»
(12 : 108)

ئەگەر بىز بۇ ئوچۇق ھەقىقەتلەرنى بىلگەن بولساق ، ئۇنداقتا ئۇنىڭدىن كېيىن ياكى ئۇنىڭ بىلەن بىرگە قوشۇپ تېخىچە نۇرغۇن

كىشىلەر بىلمەيۋاتقان باشقا ھەقىقەتلەرنى بىلىشىمىز كېرەك !
ئەگەر ھەر قانداق ھۆكۈمەتنىڭ ئالدى بىلەن قۇرۇلۇشى ۋە
ئۇنىڭدىن كېيىن ئىزچىل تۈردە ئۆز مەۋجۇتلۇقىنى ساقلىيالىشى
ئۈچۈن ئۇنىڭغا ئارقا تېرەك بولىدىغان «تايانچ» نىڭ بولىشى
ھەقىقەتەن زۆرۈر بولسا ، ئۇنداقتا بۈگۈنكى ۋاقىتتا ئىسلام
ھۆكۈمىتىنى قۇرۇپ چىقىدىغان ، ھەمدە ئۇ ھۆكۈمەتنىڭ ئىزچىل
تۈردە ئۆز مەۋجۇتلۇقىنى ساقلاپ تۇرالىشى ئۈچۈن ئۇنى قوللايدىغان
تايانچ بازار قەيەردە ؟

ئەگەر ھاكىمىيەتنى قولغا ئالغان كومۇنىستلار ، ئەلمانىيلار ۋە
ئاز سانلىق مىللەتلەر ئىسلام دۈشمەنلىرىنىڭ ياردىمى ئاستىدا
ئورنىدىن دەس تۇرغان . ھەمدە ئاشۇلارنىڭ قوللىشى ئاستىدا ئۆز
مەۋجۇتلۇقىنى ساقلاپ كېلىۋاتقان بولسا ، ئۇنداقتا ئىسلام
دۈشمەنلىرى مەيلى روسىيە ياكى ئامېرىكا بولسۇن ئىسلام
ھۆكۈمىتى قۇرۇلغان چاغدا ئۇنى قوللاش ئۇ ياقتا تۇرۇسۇن ،
ئىسلام ھۆكۈمىتىنىڭ قۇرۇلۇشىغا سۈكۈت ئىچىدە قاراپ تۇرامدۇ ؟
ياكى روسلار ئايغانىستاندا ، ئامېرىكا ئۆزىنىڭ تەسىر دائىرىسىدىكى
باشقا شەھەرلەردە قىلىۋاتقاندا مۇسۇلمانلارنىڭ ئىسلامى
مەۋجۇدىيىتىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇشتىن ئۇلارنى چەكلەش ئۈچۈن
زەھەر خەندىلىك بىلەن ماراپ ياتامدۇ ؟ !

دېمەك ، ئىسلام ھۆكۈمىتىنىڭ تايانچىسى ھەرگىزمۇ سىرتتىن
كەلمىگەن ئىكەن ، ئۇنداقتا مۇسۇلمان ئۈمىتىنىڭ ئىچىدە بۇ تايانچ
بازار چوقۇم مەيدانغا كېلىشى كېرەك ! ئەمەلىيەتتە بۇ تايانچ بازار
مەۋجۇتمۇ ؟ !

قىلچە ئىككىلەنمەستىن «ھەئە» دەيدىغان كىشىلەر دەسلەپكى
قېتىمدا «ئىسلامى بازار» ئەمەلىيەتتە مەۋجۇت ، بىز دىنى تۇيغۇلارنى
پاڭلاپ ئۇنى خىزمەتكە ئۈندەسەكلا قىيىنچىلىق تۈگەيدۇ دەپ

قاراپ ، ئىسلام خىزمىتىدە خاتالىق سادىر قىلغان كىشىلەرنىڭ خاتالىقىنى تەكرارلاۋاتقان كىشىلەردۇر .

بىز دەۋەت مەيدانىدىكى خىزمەتلەردە ئۆتمۈشتىن ئىبرەت ئالماي ، زۆرۈر «ئالڭ» نى يېتىلدۈرۈش ئۈچۈن كېرەكلىك تەجرىبىلەرنى يەكۈنلىمەي ، يېرىم ئەسىردىن كۆپرەك ۋاقتىنى زايە قىلىۋەتتۇق

مەيلى ئىمام شەھىدنىڭ ئۆلتۈرۈلۈشى ۋەقەسىدە بولسۇن ياكى قانخورلارنىڭ مۇسۇلمانلارنى قانلىق باستۇرۇش ۋەقەسىدە بولسۇن تەجرىبىلەر شۇنى ئىسپاتلىدىكى ، بىز خىيالىمىزدا مەۋجۇت دەپ ئويلىغان بازار ئەمىلىيەتتە مەۋجۇت ئەمەس . ئۇ يېڭىدىن قۇرۇپ چىقىشقا مۇھتاج پەقەت مەۋجۇت بولغىنى ئىسلام خىزمىتىنى ئوتەۋاتقان بىر جامائەت ياكى بىر قانچە جامائەتلەر خالاس ! گەرچە بۇ جامائەتلەر ئۆلۈم ۋە ئازاپقا دۈچ كەلگەن ، ياكى بۇ جامائەتلەرنىڭ قەھرىمانلىقلىرى خەلقلەرنىڭ ھېسسىياتىنى ئۇرغۇتۇۋەتكەن چاغدا خەلق بىلەن بۇ جامائەتلەر ئوتتۇرىسىدا ئۆتكۈنچى ھېسسىياتلار پەيدا بولسىمۇ ! بىراق جامائەتلەر بىلەن «خەلقلەر» ئوتتۇرىسىدا «ئورتاق بىر مەسىلە» نى تاپقىلى بولمايدۇ .

بۇ ئۆتكۈنچى ھېسسىياتلار ئۇنىڭ ھەجىمى قانداق بولسۇن بۇ جامائەتلەر بىلەن باشقا كىشىلەر ئوتتۇرىسىدىكى «ئورتاق مەسىلە» نىڭ مەۋجۇتلىقىغا تۈپتىن ئوخشىمايدۇ . مەۋجۇت بولۇشقا تېگىشلىك ئورتاق مەسىلە اللەنىڭ شەرىئىتىگە ھۆكۈم سۈنۈش ۋە ئۇنىڭدىن باشقا «قانۇن» لارنى كەسكىن رەت قىلىشنىڭ ۋاجىبلىقىدۇر .

«ئى ئىنسانلار ! سىلەر پەرۋەردىگارنىڭلار تەرىپىدىن سىلەرگە نازىل قىلىنغان كىتاپقا (قۇرئانغا) ئەگىشىڭلار ، اللەنى قويۇپ ، سىلەرنى جىنايەتكە يېتەكلەيدىغان دوستلارغا ئەگەشمەڭلار» (3) :

«ئۇلار جاھىلىيەتنىڭ ھۆكۈمىنى ئىزدەمدۇ؟ اللەغا چىن
ئىشىنىدىغان قەۋم ئۈچۈن ھۆكۈمدە اللەدىن ئادىل كىم بار؟»
(5: 50)

تەجرىبىلەر شۇنى ئىسپاتلىدىكى، بۇ مەسىلە خەلقلەرنىڭ
ئېڭىدا تېخىچە ئېنىق بولماي كەلدى.
توغرا، بۇ مەسىلىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان، ھەمدە بۇ مەسىلە
ئۈچۈنلا خىزمەت قىلىدىغان بازار شەك-شۈبھىسىز كېڭىيىشكە
باشلىدى. . . . بۇ بۈگۈن دەۋەت مەيدانىدا بارلىققا كەلگەن
خوشاللىنىشقا تېگىشلىك ئىشلارنىڭ بىرى. . . . بىراق بۇ بازار ئىسلام
ھۆكۈمىتى قۇرۇشىغا كېرەكلىك ھەجىمدىن ۋە ئىزچىل تۈردە
ئۇنىڭ مەۋجۇتلىقىنى ساقلاشنىڭ تايانچىسى بولۇشتىن كۆپ ئاجىز
ھالەتتە تۇرماقتا.

ئەسەرلەر جەريانىدا بولۇپمۇ ئاخىرقى ئەسىرلەردە ئىسلام
ئۈمىتىنى قاپلىۋالغان ئازغۇنلۇقنىڭ ھەجىمى كۆپلىگەن كىشىلەر
تەسەۋۋۇر قىلغاندىنمۇ زور دەرىجىدە ئېشىپ كەتتى، ناھايىتى
ئېنىقكى ئۇ ئازغۇنلۇق بىز يۇقىرىدا ئەتراپلىق بايان قىلغاندەك
يالغۇز ھەرىكەتتىكى بۇزۇقچىلىقلار بولۇپ قالماستىن بەلكى
تەسەۋۋۇر ۋە ھەرىكەتتىكى بۇزۇقچىلىقدۇر. ئىسلامنىڭ ئاسارلىق
چۈشەنچىلىرىنى تەسەۋۋۇر قىلىشتىكى بۇزۇقچىلىقتۇر. شۇنداقلا
ئىسلامنىڭ تۇنجى ئاساسى بولغان «لالەلالە» نىڭ ئۇقۇمىنى
تەسەۋۋۇر قىلىشتىن باشلاپ، بۇ دىندىكى كۆپلىگەن مەسىلىلەرنى
تەسەۋۋۇر قىلىشتىكى بۇزۇقچىلىقتۇر.

بۇ ئۈمىتىنىڭ ئەھۋالىنى ئۆزگەرتىش، ئۇنى ئىسلام
ھەقىقىتىگە قايتۇرۇش كۆپلىگەن كىشىلەر تەسەۋۋۇر قىلغاندەك
ئۇنداق ئاسان تاماملىنىدىغان ئىش ئەمەس. بەلكى ئۇ ئىش يەرشارى

قانۇنىيىتى بويىچە بارلىق مەيدانلاردا بۈگۈنگىچە ئېلىپ بېرىلغان تىرىشچانلىقلاردىن نەچچە ھەسسە كۆپ تىرىشچانلىققا ۋە مۆلچەرلىگۈسىز ئۇزاق ۋاقىتقا مۇھتاج!

بۇ ئىش ئالدى بىلەن «لالەلاللە» نىڭ ماھىيىتىدىن باشلاپ ، بۇ دىندىكى كىشىلەر چۈشەنمىگەن ھەقىقەتلەرنى ئۇلارغا ئېنىق بايان قىلىشقا مۇھتاج ، ئىككىنچى قەدەمدە كىشىلەرنى رىئال تۇرمۇشتا ئەمەلىي ھەرىكىتىنى مۇشۇ ھەقىقەتلەرنىڭ تەلىۋىگە ئۇيغۇنلاشتۇرالىغۇدەك دەرىجىدە تەربىيەلەشكە مۇھتاج!

بۇنىڭ ئۈچۈن شۇنچىلىك ئۇزاق ۋاقىت تىرىشچانلىق كۆرسىتىشكە توغرا كېلىدۇكى ، بۇ تىرىشچانلىق ئۈمەتلەرنىڭ قىسقا تولىمۇ قىسقا ھاياتىغا نىسبەتەن قىسقىغىنە بىر قانچە يىلدا دەۋەت ئىچىدە ئۆتكەن بىر نەچچە يىلدىلا تاماملىنىشى قەتئىي مۇمكىن ئەمەس!

بۇ جايدا تاقىتى-تاق بولغان بىر تۈركۈم ئالدىراقسان ئادەملەر ئوتتۇرىغا چىقىپ-ئۇلارنىڭ كۆپىنچىسى قىزىققان ياشلار-مۇنداق ئىككى سوئالنى بىراقلا تاشلايدۇ : بىرىنچى ، پۈتكۈل ئۈمەت ئىسلام روھى بويىچە تەربىيەلەنگەنگە قەدەر بىزنىڭ ئۇلارنى كۈتۈپ تۇرۇشىمىز ئەقىلگە ئۇيغۇنمۇ؟ ۋاھالەنكى بۇ ئەمەلگە ئاشمايدىغان بىر ئىش ئىككىنچى ، ئىسلامغا دۈشمەنلىك قىلغۇچى ھۆكۈمەتلەر ھەر بىر دەۋرىدە بىزنى يوقتىۋاتىدۇ . بىر ئەۋلات ياشلارنى تەربىيەلەسەك ئۇلارنى تۈرمىگە قاماپ ، جازالاپ ، ئۆلتۈرۈپ تۈگىتىۋاتىدۇ . ئۇنداقتا بىز قانداق تەربىيەلەيمىز؟!

بىرىنچى سوئالغا نىسبەتەن تېخى ھېچكىم پۈتكۈل ئۈمەت تەربىيەلەنگەنگە قەدەر كۈتۈش كېرەك دەپ باققىنى يوق . چۈنكى بۇ ئەمەلىيەتتە يەرشارىدا مەڭگۈ رىئاللىققا ئايلانمايدىغان بىر ئىش پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ جەمئىيىتىدىمۇ پۈتكۈل جەمئىيەت

ئەزالىرى پەيغەمبەر ئۆز قولى بىلەن ئالاھىدە كۆڭۈل بۆلۈپ تەربىيىلىگەن ساھابىلەر بىلەن ئوخشاش يۇقىرى پەللىدە بولۇپ باقمىغان بەلكى ساھابىلەرنىڭ ئۆزلىرىمۇ ھەممىسى بىر ئوخشاش يۈكسەك ۋە ئالىي دەرىجىدە بولۇپ باققان ئەمەس پەيغەمبەر ياشىغان دەۋر-دەۋرلەرنىڭ ئەڭ ياخشىسى تۇرۇپ ، ئەھۋال شۇنداق بولسا ، بىزنىڭ ھازىرقى دەۋرىمىز قانداق بولماقچى ؟ !

مەقسەت بىز يۇقۇرىدا بىر قانچە قېتىم كۆرسىتىپ ئۆتكەندەك بىنانى كۆتۈرۈپ تۇرىدىغان «بازا» ئەقىلگە ئۇيغۇن ھەجىمدە ۋە مۇشۇ خەتەرلىك ۋەزىپىگە كېرەكلىك ئالاھىدىلىكلەرنى ئۆزىگە مۇجەسسەملەشتۈرەلگۈدەك شەكىلدە تەربىيىلىنىشى كېرەك دىمەكچىمىز بۇ خەتەر يالغۇز مۇشۇ ئۈممەتنىڭ ھاياتىدىلا ئەمەس ، بەلكى بىز ياشاۋاتقان مۇشۇ دەۋرىمىزدىكى پۈتكۈل ئىنسانىيەتكە نىسبەتەن ئەڭ ئېغىر خەتەردۇر .

ئەمما ئىككىنچى سوئالغا نىسبەتەن بەزى كىشىلەرنىڭ ئالدىراقسانلىق بىلەن دۈشمەنلەر بىزنىڭ پۈتكۈل تىرىشچانلىقىمىزنى ۋە پۈتكۈل خىزمىتىمىزنى بىكار قىلىۋاتىدۇ . بىز ھەرقاچان بىر ئەۋلات ياشلارنى تەربىيىلىسەك ئۇلارنى تۇتۇپ جازالايدۇ دىگەن تەسەۋۋۇرى قەتئىي توغرا ئەمەس .

ئۇلار ئەمەلىيەتتە ھەرىكەتنىڭ ئىجرا قىلىنىشقا توسقۇنلۇق قىلىدۇ ئۇلار گەرچە ھەرىكەتنىڭ يوقۇلۇشىنى ئارزۇ قىلىسىمۇ ، بىراق ھەرىكەتنى پۈتۈنلەي يوقاتتۇق دىيەلمەيدۇ . بەلكى اللەنىڭ تەقدىرى ۋە قانۇنىيىتى بويىچە دائىم يۈز بېرىدىغىنى دۈشمەنلەر ئېلىپ بارغان قانلىق باستۇرۇشلارنىڭ يېڭى ياشلار قوشۇنىنى مەيدانغا كەلتۈرۈشىدۇر ، ۋەھشىلەرچە ئازاپلاش ، ئۆلتۈرۈش ۋە سۈرگۈن قىلىشلار ئۈزۈلمەس داۋام قىلىسىمۇ بىراق ، اللەنىڭ تەقدىرى ۋە قانۇنىيىتى بويىچە «بازا» ئۈزلۈكسىز تۈردە

كېڭىيىپ بارىدۇ .

«بۇ كاپىرلارنى مەغلۇپ قىلىش ۋە مۆئمىنلەرنى غەلبە قىلدۇرۇش اللەنىڭ ئىلگىرىدىن تارتىپ تۇتۇپ كېلىۋاتقان يولىدۇر . اللەنىڭ يولىدا ھېچ قانداق ئۆزگىرىش تاپالمايسەن .»
(48: 22)

× × ×

ئالدىراقسان كىشىلەر : «بىز يېتەرلىك تەربىيىلىنىپ بولدۇق» ئەمدى قاچانغىچە «ھەرىكەت قىلماي» جىم تۇرىمىز . . . ؟ دېيىشىدۇ .

كەم ئەقىللىق بىلەن ئېيتىلغان بۇ سۆز ئىسلامى ھەرىكەت مەسىلىلىرىدىن خەتەرلىك ئىككى مەسىلىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ . بۇ ئىككى مەسىلىنىڭ ھەر بىرى تەپسىلىي بايان قىلىشقا مۇھتاج .
(1) بىز راستىنلا يېتەرلىك تەربىيىلىنىپ بولدۇقمۇ ؟ بىز تەربىيىنىڭ يېتەرلىك بولغان ياكى بولمىغانلىقىنى بىلىش ئۈچۈن ، بۈگۈنگىچە ئېلىپ بېرىلغان تەربىيىنى ئۆلچەيدىغان «ئۆلچەم» قايسى ؟

(2) ئالدىراقسان كىشىلەرنىڭ ئىدىيىسىدە مەقسەت قىلىنغان «ھەرىكەت» نىڭ تۈرى قايسى ؟

ئىككىنچى مەسىلە بىرىنچى مەسىلىگە قارىغاندا چۈشەندۈرۈش بىر قەدەر ئاسانراق بولغانلىقى ، يەنە كېلىپ بۇ مەسىلە شۇ مەسىلە ئۈستىدە ئويلىنىۋاتقان كىشىلەرنىڭ كالىلىسىدا خېلىلا ئېنىق بولغانلىقى ئۈچۈن ، مەن چۈشەندۈرۈشنى ئالدى بىلەن ئىككىنچى مەسىلىدىن باشلايمەن ئەمما بىرىنچى مەسىلە ھېلىمۇم ئېنىقراق قىلىپ چۈشەندۈرۈشكە مۇھتاج ، بۇ جايدا ياشلار ۋە قېرىلاردىن تەركىپ تاپقان ئالدىراغۇ ئادەملەر ئوتتۇرىغا چىقارغان مۇنداق ئاساسلىق ئىككى خىل «ئىدىيە» ۋە ئىككى خىل

«ھەرىكەت» مەۋجۇت ، ئۇنىڭدىن باشقا بۇ جايدا ئۈچىنچى بىر خىل قاراشتىكى ئادەملەر بولۇپ ، گەرچە ئۇلار ھازىرغىچە ئىسلامى ھەرىكەت مەيدانىدا گەۋدىلىك ئورۇن تۇتالمىغان بولسىمۇ بىراق ئۇلار يەنىلا ئېقىم شەكىللەندۈرۈش ۋە ئىسلام خىزمىتىنى شۇ ئېقىم تەرەپكە بۇرۇشقا ئۇرۇنىۋاتىدۇ .

قىزىققانلىق پۈتكۈل ۋۇجۇدىنى قاپلاپ ، ئۇلارنى ئالدىراغۇلۇققا ئۈندەۋاتقان ياشلار شۇنداق ئويلايدۇ : ھاكىمىيەتنى كۈچ بىلەن ئىگەللەش كېرەك . ئۈممەتنى دەۋەت ئۈچۈن ئەمەس ، بەلكى ھوقۇق ئۈچۈن تەربىيەلەش كېرەك ، چۈنكى دەۋەت ئۈچۈن تەربىيەلەش دۈشمەنلەرنىڭ نازارەت قىلىشى ، ئىسلامى ھەرىكەتنىڭ ئىزچىل داۋاملىشىشىغا توسقۇنلۇق قىلىشى ۋە ئىسلام ئۈممىتى بىرلەشكەن ھامان دۈشمەننىڭ ئۇلارنى پارچىلىۋېتىشى سەۋەبىدىن مۆلچەرلىگۈسىز ئۇزاق زامانلارغا سوزۇلۇپ كېتىدۇ .

ئەمما ئۇزاق مۇساپىلەر ، يولدىكى ئۈزۈلمەس زەربىلەر ھالىدىن كەتكۈزۈۋەتكەن قېرىلارنىڭ خىيالى شۇكى ، مەڭگۈ ھاكىمىيەت بىلەن قارشىلاشمايدىغان ، پارلامېنت ۋە سايلامغا قاتنىشىشنىمۇ قولدىن بەرمەيدىغان «تېنچلىق» دەۋىتى ئېلىپ بېرىش كېرەك ، ئىچكى جەھەتتە سىياسەتنىڭ يۆلىنىشىگە تەسىر كۆرسىتىشكە ئۇرۇنۇش ، ياكى تۆۋەن مۆلچەرلىگەندە بۈگۈن ئىنسانلار ھاياتىغا ھۆكۈمرانلىق قىلىۋاتقان سىياسىي ئاپپاراتلارنىڭ ئىچكى قىسمىدىن ئىسلام ئاۋازىنى ئاڭلىتىش كېرەك . نەتىجىدە بۇ ئاۋاز كىشىلەرنىڭ ئېڭىغا تەسىر كۆرسىتىدۇ .

بىز ئالدى بىلەن بۇ ھەر ئىككى گۇرۇھتا (بىز كېيىن سۆزلىمەكچى بولغان ئۈچىنچى گۇرۇھمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) چوڭقۇر ئىخلاسمەنلىك بار دەپ پەرەز قىلايلى ! . . . بىراق يالغۇز ئىخلاسمەنلىك بولۇشلا يېتەرلىك ئەمەس ، بەلكى بۇنىڭ بىلەن

پاراسەتمۇ بولۇشى كېرەك ، چۈنكى ئاڭسىزلىق ئىخلاسمەنلىكنىڭ مۇئەسسەسىنى سېستىپ قويدۇ !

بىز يۇقىرىدا سۆزلىگەن سۆزلىرىمىزنى يەنە بىر قېتىم تەكرارلايمىز . . . ئىسلام ھۆكۈمىتى تاشقى جەھەتتە مەيلى روسىيە ياكى ئامېرىكا بولسۇن ، خىرىستىيانلار ياكى يەھۇدىلار بولسۇن ۋە ياكى باشقا دۈشمەنلەر بولسۇن ئىسلام دۈشمەنلىرىنىڭ ھېچقايسىسىنىڭ ياردىمىگە ئېرىشەلمەيدۇ ، شۇڭلاشقا ئىسلام ھۆكۈمىتىنىڭ تايانچ كۈچى چوقۇم ئۆز ئىچىدىن بولۇشى كېرەك . بىراق ئىسلام ھۆكۈمىتى قۇرۇلغان چاغدا ئۇنى قوللايدىغان ، ئۇنىڭدىن كېيىن ئىزچىل تۈردە ئۇنىڭ مەۋجۇت بولۇشىنى كاپالەتكە ئىگە قىلىدىغان «ئىسلامى بازار» قەيەردە ؟ . . . !

بىز مۇنازىرە نۇقتىسىدىن مۇنداق پەرەز قىلايلى : بىر توپ قىزىققان ياشلار پىلاننى پۇختا تۈزۈپ «ئىنقىلاپ» قىلدى ھەمدە ئىسلام دۇنياسىنىڭ قايسى بىر بۆلۈك پۇچىقىدا ئىسلام ھۆكۈمىتىنى قۇردى . . . بىراق بۇ ھۆكۈمەتكە كىم تايانچ بولىدۇ ؟ !

بىز مىسىرنى مىسالغا ئالايلى بىز بۇندىن ئىلگىرى مىسىر تەجرىبىسى ھەققىدە سۆزلىدۇق . . . مىسىردىكى «ئىسلامى بازار» ھازىرغىچە ئاپخانىستاندىن باشقا پۈتكۈل ئىسلام دۇنياسىدا مەۋجۇت بولغان ئەڭ كەڭ كۆلەملىك بازار ئىدى . شۇنداق تۇرۇپ بۇ بازار ئىسلام ھۆكۈمىتى ئۈچۈن تايانچ بولالىدىمۇ ؟ بارلىق ئەھۋاللاردا زەھەر خەندىلىك بىلەن ئىسلامغا كۆز تىكىۋاتقان يەھۇدى خىرىستىئانلارنىڭ دۈشمەنلىكىدىن ئۇنى قوغداپ قالالىدىمۇ ؟

بىز (ئامېرىكىنىڭ قوشۇلىشى ياكى قۇترىتىشى بىلەن) رۇس ئىشغالىيەتچىلىرى ئاپخانىستاندا ئېلىپ بارغاندەك ياكى ئامېرىكا نەپسانىيەتچىلىك قىلىپ بەزى چاغلاردا تاجاۋۇزچىلىق

ھەرىكەتلىرىنى ئېلىپ بارغاندەك ، ۋە ياكى ئىسرائىلىيىنى ھازىرقىدەك تاجاۋۇزچىلىق قىلىشقا كۈشكۈرتكەندەك مىسىرنىڭ ئىشلىرىغا قول تىقىمىدى . . . پەقەت مىسىرغا ئىقتىسادىي قامال يۈرگۈزۈپ ، مىسىرنى بۇغداي بىلەن تەمىنلەشنى توختاتتى . . . دەپ پەرەز قىلايلى !

ئۇنداقتا مىسىر خەلقى ھازىرقىدەك ئاجىز ھالەتتە ئىسلام ھۆكۈمىتى قۇرۇش ئۈچۈن ئاچارچىلىققا بەرداشلىق بىرمەدۇ ؟ ياكى كۆمىنىستلار ، ئەلمانىيلار ، ئاتىزىمچىلار ۋە ئۇلارنىڭ قۇيرۇقچىلىرىنىڭ رەھبەرلىكى ئاستىدا «بىزگە نان ۋە ئەركىنلىك كېرەك» دەپ ۋاقىراۋاتقان ئاچ قالغان «خەلق» نامايىش ئۆتكۈزەمدۇ ؟

بىز ئەمىلىيەتچىل بولايلى ! . . . بىز «ئىسلامى بازار» تەلەپكە ئۇيغۇن ھەجىمدىن تېخى زور دەرىجىدە كىچىك ئىكەنلىگىنى چۈشىنىيلى !

ئىشلار ئايغانىستاندا مەۋجۇت بولغان بازادەك بىر «بازار»غا مۇھتاج ، بۇ بازار ئۇرۇش قىلالايدۇ ھەمدە دۈشمەنلەرنىڭ سۈيقەستىگە قارىتا ئۇزاق مۇددەت قارشىلىق كۆرسىتىشكە بەرداشلىق بېرەلەيدۇ . رۇسلارنىڭ ۋەھشى تاجاۋۇزچىلىقى باشلىنىپ ، ئالتە يىل ئۆتكەندىن كېيىنمۇ مەيلى ئۇرۇش بولسۇن ياكى تاجاۋۇزچىلىق بولسۇن مەيدان تۇنجى مىنۇتتىكى ھالىتىنى ساقلاپ كەلدى . مۇجاھىدلار تاغلاردا ، رۇسلار جىلغىلاردا ، مۇجاھىدلار پات-پات جىلغىلارغا ھۇجۇم قىلىدۇ ، بۇ چاغدا رۇسلار تاغلارنى بۆسۈپ ئۆتۈشكە جۈرئەت قىلالمايدۇ . مۇجاھىدلار «زامانىۋى» قوراللار بىلەن ئەمەس ، بەلكى بۈگۈن «ئاسارە ئەتقە» دەپ قارىلىۋاتقان بىرىنچى دۇنيا ئۇرۇشىدىن قالغان ئىپتىدائىي قوراللار بىلەن ئۇرۇشىدۇ . ھەر بىر مۇجاھىد بىر كېچە-كۈندۈزدە

بىر كاپام گۈرۈچنى ئوزۇق قىلىدۇ !

ئەمما مۇشۇ رەۋىشتە «بازا» شەكىللىنىشتىن بۇرۇن ، ئىسلام ھاكىمىيىتى قۇرۇش ئۈچۈن ھۆكۈمەتلەر بىلەن قارىشىلىشىشقا ئۇرۇنۇش پىلانىسىز ۋە ئاڭسىزلارچە ئېلىپ بېرىلغان ئەھمىيەتسىز ئىش بولۇپ قالىدۇ . . . ھامات پاجىئەسى³⁰ بۇ خىل ئەھمىيەتسىز قارىشىلىشىشنىڭ ئەڭ ياخشى مىسالى ، ئىسلامى ھەرىكەت سېپىدىكىلەر بۇ ھەرىكەتنىڭ پۈتكۈل مۇساپىسىنى چۈشىنىشى ۋە ئىككىنچى قېتىم قانداقتۇر بىر سەۋەپلەر بىلەن مۇشۇنداق «پاجىئە»گە يولۇقماسلىقى ئۈچۈن بۇ ئوچۇق مىسالنى ياخشى مۇلاھىزە قىلىش كېرەك !

ئالدىراڭغۇ ياشلار : «ئاپخانىستاندىكىدەك بازار بىزگە قەيەردىن كېلىدۇ ؟ بىز "ھەرىكەت قىلماي" جىم ئولتۇرساق ئاشۇنداق بازار ئۆزلىكىدىن شەكىللىنىپ قالامدۇ ؟» دېيىشىدۇ . بىزنىڭ جاۋابىمىز شۇكى : توغرا ، بازار ھەقىقەتەن ئاستا شەكىللىنىدۇ ، بىراق ئۇ داۋاملىق كېڭىيىدۇ . ئۇ تەرەققى قىلىشتىن توختاپ قالمايدۇ . يېڭى ياشلار داۋاملىق بۇ بازىغا قوشۇلىدۇ . بۇ ياشلار يولدىكى داۋانلارنى ، يولدىكى قىيىنچىلىقلارنى ياخشى بىلىدۇ ، شۇڭا ئۇلار ئۆزىنى ئۆلۈمگە ئۇچرىشىشقا ، جاپا-مۇشەققەتلەرنى ئۈستىگە ئېلىشقا تەييارلىغان ، ئۇزاق مۇساپىلەر ئۈچۈن ئۆزىنى چىنىقتۇرغان . . . اللەدىن باشقا ھېچكىم بىلمەيدىغان بىر كۈنى بازار پىشىپ يېتىلىدۇ ، ۋە ئەتراپىغا كېڭىيىدۇ ، ئاپتوماتلار بۇ بازىنى پاچاقلاپ تاشلىيالىمايدۇ ، ئەنە شۇ چاغدا اللەنىڭ يەر شارىدىكى قانۇنىيىتى بويىچە ئىنسانلار بۇ «بازا»غا توپ-توپ بولۇپ قوشۇلىدۇ . دۈشمەن ئۆزىنىڭ خاتىرجەم ھالدا يەر بىلەن يەكسان قىلىۋېتەلەيدىغان ئاجىز كىچىك جامائەتكە ئەمەس ، بەلكى كۈچلۈك ئىرادە بىلەن بىرلەشكەن چوڭ بىر «ئۈمىدكە»دۈچ كەلگەنلىكىنى

بايقايدۇ . . . نەتىجىدە اللەنىڭ مۆئىمىنلەرنىڭ قەلبىنى شات خوراملىققا چۆمدۈرىدىغان تەقدىرى ئەمەلگە ئاشىدۇ .

ئەمما ياشلارنىڭ «ئاشۇ بازار» شەكىللىنىپ بولغىچە «ھەرىكەت قىلماي» جىم تۇرىۋېرىمىزمۇ دېيىشى ھەرىكەتنى ناھايىتى تار دائىرىدە تەسەۋۋۇر قىلىشتىن كېلىپ چىققان بولۇپ ، بۇ خىل خاتا تەسەۋۋۇر ياشلارنىڭ ئىدىيىسى ۋە ئېڭىنى قاپلاپ كەتتى . شۇڭا ئۇلار «ھەرىكەت» نى پەقەت قورال كۆتۈرۈش ۋە دۈشمەن بىلەن ئېتىشىش دەپ ئويلايدۇ . ئۇنىڭدىن باشقا ھەرقانداق ئىشنى ھەرىكەت قىلماي جىم ئولتۇرۇش دەپ چۈشىنىدۇ .

بىزنىڭ ئۇلارغا بېرىدىغان جاۋابىمىز شۇكى ، ئەگەر بۇ ياشلارنىڭ ئۆزى بولمىسا ، ئۇنداقتا «بازار» نى ئۇلارغا كىم قۇرۇپ بېرىدۇ ؟ ئەگەر ئۇلار قۇرۇش يولىدا تىرىشچانلىق كۆرسىتىۋاتقان بولسا ، ئۇنداقتا بۇنى قانداقمۇ ھەرىكەت قىلماي جىم ئولتۇرۇش دىگىلى بولىدۇ ؟ ! . . .

ئالدىراڭغۇ ياشلارنىڭ بۇنداق گەپلەرنى دېيىشى مۇنداق ئىككى خىل سەۋەپ بىلەن مۇناسىۋەتلىك بولۇپ بۇ ياشلار بىرىنچىدىن تەربىيە خىزمىتىگە كېرەكلىك بولغان ھەقىقىي مۇساپىنى بىلمەيدۇ . ئىككىنچىدىن تەربىيە خىزمىتى ئاخىرلاشتى ئەمدى قوللىمىزغا قورال ئېلىپ دۈشمەنگە ھۇجۇم قىلىشتىن ئىبارەت 2-قەدەمنى بېسىشىمىز كېرەك دەپ قارايدۇ .

بىز تۇنجى قېتىم جاھىلىيەتكە تاقابىل تۇرىدىغان ئەۋلاتلارغا نىسبەتەن ۋە پۈتكۈل ئۆمەتكە ياكى شۇ ئۆمەت ئىچىدىن تەربىيىگە ئاۋاز قوشىدىغان كىشىلەرگە نىسبەتەن تەربىيىنىڭ زۆرۈر مۇساپىسىنى ئايدىڭلاشتۇرۇش ئۈچۈن تەربىيە ھەققىدە سۆلىمەكچى بولساقمۇ ، بىراق ئالدى بىلەن ئالدىراڭغۇ ئىككى گۇرۇھنى تونۇشتۇرۇپ ئۆتىمىز ، چۈنكى تەربىيە ھەققىدە سۆزلەش ،

جەمئىيەتكە ، ئالدىراڭغۇ قېرى-ياشلارغا ، بىز كېيىنرەك سۆزلەپ
ئۆتمەكچى بولغان ئۈچىنچى گوروھقا ۋە تەربىيە مەيدانىدا خىزمەت
قىلىۋاتقانلارغا ئوخشاشلار ئىنتايىن زۆرۈر . . .

بىز ئالدى بىلەن شۇنى ئەسلەپ ئۆتەيلى . . . بۈگۈنكى قېرىلار
ئۇلار تۇنجى ئەۋلات ئالدىراقسان ياشلارنىڭ قالدۇقلىرى بولۇپ ، بۇ
ياشلار «خىزمەت» قىلىش ۋاجىپ ، ئەگەر بىز بىر قېتىملىق ياكى
بىر نەچچە قېتىملىق كۈچلۈك زەربىلەرگە بەرداشلىق بەرسەك ،
ئۇنداقتا زالىملار تەختتىن يىقىلىدۇ ۋە ئىسلام ھۆكۈمرانلىق قىلىدۇ
دەپ ئويلايتتى .

ئاشۇ ياشلار ئىچىدىن بىر بۆلۈكلىرى ئاللىقاچان ئايرىلىپ
چىقىپ كەتتى . . . بىراق ئاشۇ قېرىلار ئايرىلماي ئۆز
مەۋجۇتلۇقىنى ساقلاپ قالدى . توغرا ، ئۇلار ھەقىقەتەن ئايرىلمىدى .
. . . بىراق ئۇلار دەۋەت ھازىر تاقاق يولغا كىرىپ قالدى ، شۇڭا
يولنى ئۆزگەرتىش كېرەك دەپ قارىدى .

ئۇلارنىڭ بۇنداق «قاراشقا» كېلىپ قېلىشنىڭ سەۋەبى ناھايىتى
ئېنىق ، چۈنكى ئۇلار ئەينى چاغدا بىر قېتىم ياكى بىر قانچە قېتىم
زەربىگە ئۇچراپ چىنىقتى ، كىيىن بىر نەچچە يىل ئىچىدە
دۈشمەننىڭ مەغلۇبىيىتى ۋە ئىسلامنىڭ غەلىبىسى بىلەن زەربىلەر
يوقالدى . . .

مانا بۈگۈن ئۇلار شۇنى بايقىدىكى ، ئۇلار يىللاردىن بېرى
ئۈزۈلمەس زەربىگە ئۇچراپ كەلدى . دۈشمەنلەر بولسا تېخىچە
ئارقىغا چېكىنگىنى يوق ، ئۇلار زەربىگە ئۇچراشتىن باشقا
ھېچقانداق نەتىجە يارىتالمىدى . . . دەل شۇ سەۋەبتىن ئۇلارنىڭ
تەسەۋۋۇرىدا يول ئەمەلىيەتتە تاقاپ قويۇلغاندەك ، پات يېقىندا بۇ
يول ئېچىلمايدىغاندەك كۆرۈندى . . . شۇڭا ئۇلار ئۆز ئېڭىدا
تاقالمىغان باشقا يولنى ئىزدەش كېرەك دەپ قارىدى . . .

بىز يۇقىرىدا كۆرسىتىپ ئۆتكەن باشقا ئامال بولمىغاندا ئۇلار «نشانغا يەتكۈزىدۇ» دەپ قارىغان «تاقالمىغان» يول پارلامېنت ، سايلامغا قاتنىشىش ۋە شۇ جايدىن ئىسلام ئاۋازىنى ئاڭلىتىشتىن ئىبارەت

ئەگەر بىز «قولغا قورال ئېلىپ دۈشمەن بىلەن ئۇچرىشىش» نى تەشەببۇس قىلۋاتقان ئالدىراڭغۇ ياشلار بىلەن مۇنازىرلەشسەك ، رىئاللىقتىن ۋە «ھامان پاجىئەسى» دىكى قىرغىنچىلىقتىن شۇنداق خۇلاسەگە كېلىمىزكى ، ئەقىلگە ئۇيغۇن ھەجىمدە «مۇسۇلمانلار تايانچ بازىسى» شەكىللىنىشتىن ئىلگىرى ، ھۆكۈمەت بىلەن ئاشكارا قارىشىلىشىش ئىسلام خىزمىتىدە «ھامات پاجىئەسى» دىكى ئاچچىق ساۋاقتىن باشقا ھېچقانداق نەتىجىگە ئېرىشكىلى بولمايدىغان ئەھمىيەتسىز ئىش بولۇپ قالىدۇ .

شۇنداقلا ئەگەر بىز ئىسلام ھەرىكىتىنى مۇشۇ «تاقالمىغان» يولغا كىرىپ داۋاملاشتۇرۇمىز ۋە مۇشۇ «يول» ئارقىلىق ئاخىرقى «نشاننى» ئەمەلگە ئاشۇرۇش مەقسىتىگە يېتىمىز» دەپ قارايدىغان ئالدىراڭغۇ قېرىلار بىلەن مۇنازىرلەشسەك ، ئۇلارغىمۇ مۇشۇنداق دەيمىزكى ئەقىلگە ئۇيغۇن ھەجىمدە «مۇسۇلمانلار تايانچ بازىسى» قۇرۇپ چىقماي تۇرۇپ ، بۇ يولدا خىزمەت قىلىش ھېچقانداق ئەمەلىي نەتىجە بېرەلمەيدىغان ئەھمىيەتسىز بىر ئىش . بىز مۇنازىرە نۇقتىسىدىن بارلىق ئەزالىرى اللەنىڭ شەرئىتى بويىچە ھاكىمىيەت باشقۇرۇشنى تەلەپ قىلىدىغان يۈزدە يۈز مۇسۇلمان پارلامېنت تەشكىللەش «بىزنى نشانغا يەتكۈزىدۇ» دەپ پەرەز قىلايلى . ئۇنداقتا ئىسلام ھۆكۈمىتىنىڭ قۇرۇلۇشىغا تايانچ بولىدىغان ۋە قۇرۇلغاندىن كېيىن ئىزچىل تۈردە ئۇنىڭ مەۋجۇتلۇقىنى ساقلاشقا تايانچ بولىدىغان «مۇسۇلمانلار تايانچ بازىسى» قۇرۇلماي تۇرۇپ ، بۇ پارلامېنت نىمە ئىش قىلالايدۇ ؟ !

ھەربىي ئۆزگىرىش «پارلامېنت» نى تارقىتىۋېتىدۇ ، ئۇنىڭ ئەزالىرىنى تۇتۇپ تۈرمە ۋە لاگېرلارغا قامايدۇ . شۇ ۋاقىتنىڭ ئۆزىدىلا ھەممە ئىش ئاخىرلىشىدۇ .

قانداق سەۋەپلەر ئوتتۇرىغا قويۇلمىسۇن ، بۇ بەك ئاددىي تەپەككۈر بولغاندىن باشقا ، ئۇ دەۋەتنىڭ چىنلىقىغا ئېغىر تەسىر يەتكۈزىدىغان ، دەسلەپتە دەۋەتنىڭ چوڭقۇر يىلتىز تارتىشىغا كۈچ قوشۇپ ، ئۇنىڭ قەدىمىنى ئىلگىرى سۈرىدىغاندەك كۆرۈنىسىمۇ ، بىراق ئەمەلىيەتتە دەۋەتكە زۆر دەرىجىدە توسقۇنلۇق قىلىدىغان بىر قانچە چوڭ خاتالىقنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ .

بىرىنچى خاتالىق : ئېتىقادى خاتالىق .

دىن ئۇنى باشقا قانۇنلارنى كەسكىن رەت قىلىپ ، اللەنىڭ شەرىئىتىگە ھۆكۈم سۈنۈشقا بۇيرىدىغان ۋە دىن ئۇنىڭغا اللەنىڭ ھۆكۈمىدىن باشقا ھەر قانداق ھۆكۈم جاھىلىيەتنىڭ ھۆكۈمى بولۇپ ، ئۇنى قوبۇل قىلىش ، ئۇنىڭدىن رازى بولۇش ، ۋە ئۇنىڭغا ئورتاقلىشىش قەتئىي توغرا ئەمەس دەيدىغان مۇسۇلمان ئادەم ئۈچۈن اللەنىڭ قانۇنىنىڭ غەيرىنى قانۇن قىلىپ بەلگىلەيدىغان ۋە ھەرقانداق مۇناسىۋەتتە اللەنىڭ شەرىئىتىگە ھۆكۈم سۈنۈشنى رەت قىلىدىغانلىقىنى ئۆزىنىڭ ئەمەلىي ھەرىكىتى بىلەن ئوچۇق ئىپادىلەيدىغان مەجلىسكە قاتنىشىش قانداق توغرا ئىش بولىدۇ ؟ ! ئۇلار بىلەن دوسلۇق قەسمى ئورنىتىش ، ئۇلارنىڭ تەشەببۇسىنى ۋە ئاساسىي قانۇنلىرىنى قوغدايدىغانلىقى ھەققىدە ۋەدە بېرىشى ئۇياقتا تۇرسۇن ، پەقەت ئۇلارنىڭ مەجلىسلىرىگە قاتنىشىشنىڭ ئۆزىلا مۇسۇلمانغا قانداق توغرا بولىدۇ ؟ ۋاھالەنكى اللە مۇنداق دەيدۇ :

«اللە قۇرئاندا سىلەرگە نازىل قىلدىكى ، سىلەر اللەنىڭ ئايەتلىرىنىڭ ئىنكار قىلىنىۋاتقان ۋە مەسخىرە قىلىنىۋاتقانلىقىنى

ئاڭلىغان چېڭغلاردا ، ئۇلار-اللەنىڭ ئايەتلىرىنى مەسخىرە قىلىۋاتقان كاپىرلار-باشقا پاراڭغا كىرىشىمىگۈچە ئۇلار بىلەن بىللە ئولتۇرماڭلار ، بولمىسا سىلەرمۇ ئۇلارغا ئوخشاش بولۇپ قالسىلەر . . . » (4 : 140)

ئۇلارنىڭ دائىملىق دەيدىغان سۆزى اللەنىڭ شەرىئىتىگە قارشىلىق قىلىش ، ۋە اللەنىڭ شەرىئىتىنى رەت قىلىش بولۇپ ، ئۇلارنىڭ بۇنىڭدىن باشقا دەيدىغان سۆزى يوق . ئەگەر ئۇلار اللەنىڭ شەرىئىتىگە قارشى كەلمەيدىغان باشقا سۆزلەرنىمۇ قىلغان بولسا ئىدى ، بۇ سۆزگە قاتنىشىش ئۈچۈن كۈتۈۋاتقانلىقىنى باھانە قىلىپ كۆرسەتسە بولار ئىدى . بىراق ئەھۋال شۇنچە ئېنىق تۇرسا ، ئۇنداقتا نىمە ئۈچۈن ئۇلار بىلەن بىرگە ئولتۇرىدۇ ؟ !

ئۇلارنىڭ بىز ئۇلارغا ئىسلام ئاۋازىنى ئاڭلىتىمىز ، بىز اللەنىڭ قانۇنىنىڭ غەيرىنى قانۇن قىلىشنى ئىزچىل تۈردە رەت قىلىدىغانلىقىمىزنى جاكارلايمىز ، بىز رەسمى مۇنبەردە تۇرۇپ ، اللەنىڭ شەرىئىتى بويىچە ھاكىمىيەت باشقۇرۇشقا چاقىرىمىز دىگەن باھانىلىرىنىڭ ھېچقايسى بۇ ئوپىئوچۇق ئېتىقادى خاتالىقىنى ئاقىلىيالمايدۇ . . .

ئۇلار تېخى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام قۇرەيشلەرنىڭ قېشىغا بېرىپ ، اللەنىڭ سۆزىنى ئۇلارغا يەتكۈزۈش ئۈچۈن ئۇلارنىڭ يىغىنلىرىغا قاتناشقان ئەمەسمۇ ؟ دېيىشىدۇ .

توغرا ، پەيغەمبەر ئۇلارنى اللەنىڭ ئازابىدىن ئاگاھلاندۇرۇش ئۈچۈن ئۇلارنىڭ يىغىنلىرىغا بارغان ، بىراق ئۇلارنىڭ يىغىنلىرىغا قاتناشمىغان !

ئەگەر اللەنىڭ شەرىئىتىگە ھۆكۈم سۈنۈشقا چاقىرىدىغان مۇسۇلمان ھازىرقى زامان جاھىلىيىتىنىڭ يىغىنلىرىغا بېرىپ ، تۈنجى جاھىلىيەت پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامغا ئىجازەت بەرگەندەك

سۆزلەش ئىمكانىيىتىگە ئىگە بولالسا ؛ يىغىنغا بېرىپ ھەقىقەتنى يەتكۈزۈش ئەلۋەتتە ئۇنىڭغا ۋاجىپ بولىدۇ . چۈنكى ئۇ مۇسۇلمان بۇنداق ئەھۋالدا يىغىننىڭ «ئەزاسى» بولماي ، بەلكى اللەنىڭ قانۇنىغا ئەگىشىشكە چاقىرىش ئۈچۈن سىرتتىن كەلگەن دەۋەتچى بولىدۇ ، بۇ چاغدا يىغىن ئۇنىڭ ئەزالىقىنى ئېتىراپ قىلمايدۇ ، ئۇمۇ ئۆزىنى يىغىننىڭ ئەزاسى دەپ ھېساپلىمايدۇ بەلكى بۇ ھەقىقەتنى يەتكۈزۈش بولۇپ قايتىپ كېتىدىغان دەۋەتچى ھېسابلىنىدۇ .

ئەمما ھەقىقەتنى يەتكۈزۈش ئۈچۈن پۇرسەت تېپىش باھانىسى بىلەن يىغىننىڭ ئەزالىقىغا قاتنىشىش ، بۇ اللەنىڭ دىنىدىن قىلچە پاكىت تاپقىلى بولمايدىغان بىر ئىش !
ئىككىنچى خاتالىق «خەلق»لەرگە نىسبەتەن مەسىلىنى بۇرمىلاش

بىز خەلقلەرگە ھەر بىر مۇناسىۋەتتە اللەنىڭ قانۇنىنىڭ غەيرى بىلەن ھۆكۈم قىلىش خاتا ، اللەنىڭ شەرىئىتى بويىچە ھۆكۈم قىلىدىغان «قانۇن»دىن باشقا ھەر قانداق قانۇننى ئېتىراپ قىلىشقا بولمايدۇ دەيمىز ئۇنىڭدىن كېيىن خەلقلەر بىزگە قارايدۇ : ئۇلار ئۆزىمىز قاتنىشىشقا بولمايدۇ دەپ تەشەببۇس قىلىۋاتقان جايلارغا قاتناشقانلىقىمىزنى كۆرگەندە ، نەتىجە قانداق بولىدۇ ؟

ئەگەر بىز كىشىلەرگە ئۆزىمىز خاتا دەپ جاكارلاۋاتقان تۈزۈملەرگە قاتنىشىش ئۈچۈن ئۆزىمىزنى ئاقلايدىغان سەۋەپلەرنى تاپساق ، ئۇنداقتا بىز قانداقمۇ خەلقلەرنىڭ ئاشۇنداق تۈزۈملەرگە ئورتاقلاشماسلىقىنى كۈتەلەيمىز ؟ ئىسلام ھۆكۈمىتىنىڭ ئاساسى بولغان اللەنىڭ ھۆكۈمىدىن باشقا ھەر قانداق ھۆكۈمنى رەت قىلىدىغان ، اللەنىڭ ھۆكۈمىدىن باشقا ھەرقانداق ھۆكۈمگە قاتنىشىشنى رەت قىلىدىغان «بازا» زادى قانداق قۇرۇلىدۇ ؟

بىز پارلامېنتقا كىرىش ئارقىلىق «ئىسلامى بازار» نىڭ قۇرۇلۇشىنى ئاسانلاشتۇرۇدىغان خىزمەتلەرنى ئۆتەۋاتىمىز . چۈنكى بىز كىشىلەرنى «بازار» قۇرۇشقا كىشىلەرنىڭ نەزىرىدە كۈچلۈك تەسىرچانلىققا ئىگە رەسمى مۇنبەر ئۈستىدە تۇرۇپ چاقىرىمىز دەپ ئويلايمىز بىراق ماھىيەتتە اللەنىڭ قانۇنى بىلەن ھۆكۈم قىلىش مەسىلىسىدە بىز پەيدا قىلغان بۇ خىل قايىمۇقتۇرۇش بىلەن بۇ «بازار» نىڭ قۇرۇلۇشىغا توسقۇنلۇق قىلىپ قويىمىز چۈنكى بۇ ئىشتا ئۆتەشكە تېگىشلىك ، ئىسلامى ھەرىكەتنىڭ ئېنىق تەسەۋۋۇرى خەلقنىڭ ئېڭىدا ئايدىڭلاشمايدۇ خەلقلەرنىڭ ئېڭى پىشپى يېتىلمىگۈچە ، خەلقلەر ھەرقانداق ھۆكۈمەتنى قويۇپ پەقەت ئىسلام ھۆكۈمىتى قۇرۇش ئۈچۈن تىرىشچانلىق كۆرسىتىش ؛ اللەنىڭ ھۆكۈمىدىن باشقا ھەرقانداق ھۆكۈمىنىڭ مەۋجۇتلىقىنى قەتئىي ئېتىراپ قىلماسلىق كېرەكلىگىنى ئېتىقادىي نۇقتىسىدىن كەسكىن بىلىپ يەتمىگۈچە «بازار» ھەرگىزمۇ ئىسلام ھۆكۈمىتىنىڭ قۇرۇلۇشىغا يېتەرلىك ھەجىمدە شەكىللەنمەيدۇ

ئۈچىنچى خاتالىق «دېپلوماتىيە ئويۇنى» بىر نەچچە ئەسىردىن بۇيانقى تەجرىبىلەر شۇنى ئىسپاتلىدىكى «دېپلوماتىيە ئويۇنى» دا كۈچلۈكلەر ئاجىزلارنى يەپ كېتىدۇ . ئاشۇ مۇناسىۋەت ئورنىتىلغان جەرياندا ئاجىزلار كۈچلۈكلەرنى «بىخوتلاشتۇرۇپ» ئۇلارنىڭ قولىدىكى ھوقۇقنى تارتىۋېلىش ئىمكانىيىتىگە قەتئىي ئېرىشەلمەيدۇ .

دېپلوماتىيە ئويۇنىدا ئاجىزلار بىلەن كۈچلۈكلەرنىڭ ھەق-ناھەق ياكى ئاز-كۆپلۈك مۇناسىۋىتى بولمايدۇ .

خەلقنىڭ قوللىشىغا ئېرىشەلمىگەن ۋە خەلقنىڭ دۈشمىنىگە ئايلانغان ئاز سانلىق مىللەتلەرنى گەرچە ئۇلارنىڭ قوللۇغۇچىلىرى بولمىسىمۇ ئىچكى جەھەتتە ئەسكىرى كۈچ يۆلەپ

تۇرىدۇ . تاشقى جەھەتتە بۈگۈن يەر شارىدا مەۋجۇت بولغان شەيئەنى كۈچلەردىن بىرەرى ئۇنىڭغا تايانچ بولىدۇ بىراق ئېزىلگەن خورلانغان كۆپ سانلىق خەلق گەرچە كۆپ سانلىق ئاھالىنى تەشكىل قىلىشىمۇ يەنىلا ئاجىزدۇر .

شۇ سەۋەبتىن ئىسلام دۈشمەنلىرىنىڭ سىياسى تۈزۈملىرىگە قاتناشقان ئىسلام جامائەتلىرى دىپلوماتىيە ئويۇنىدا زىيان تارتىدۇ . دۈشمەنلەر بولسا پايدا تاپىدۇ ! دۈشمەنلەر مەيلى ئىسلام جامائەتلىرىنىڭ ئۇلار بىلەن ھەمكارلاشقانلىقى ، ئۇلار بىلەن ئىتتىپاقلىق ئورناتقانلىقى ياكى قانداقتۇر بىر ئىشلاردا ئۇلار بىللە ئورتاقلاشقانلىقىنى خەلقلەر ئالدىدا كۆز-كۆز قىلىپ پايدا تاپسۇن ؛ مۇسۇلمانلار مەسلىسىنى خەلقلەرگە بۇرمىلاپ كۆرسىتىپ ، ھەرىكەت سېپىدە ئۆزىگە خاس ئالاھىدىلىك بىلەن نامايەن بولغان ، ئەتراپىدىكى سىياسەت جاھىلىيەتگە قاتناشمايدىغان ، كىشىلەر ئۇلارنى جاھىلىيەت شۇئارلىرىنى توۋلاش ، اللەنىڭ شەرىئىتىگە ھۆكۈم سۈنۈشنى رەت قىلىش ئۇياقتا تۇرسۇن ، ئىسلامى ئەخلاق ۋە ئىسلامى مەزمۇنلارنى ئۆز سىياسىتىدىن يىراقلاشتۇرىدىغان ، دۇنيا مەنپەئىتى ئۈچۈن تىنماي كۆرەش قىلىدىغان ۋە دۇنيا ھاياتىدىن باشقا ھېچنىمىنى ئۆزىگە كېرەك قىلمايدىغان باشقا سىياسىي تەشكىلاتلارغا قارىغاندا ئالاھىدە ئۈستۈن ، ئۇلۇغ ۋە يۈكسەك مەسلىھەتلىرىنى تەشەببۇس قىلىدۇ دەپ چۈشىنىدىغان بۇ «پائالىيەتچىلەر» نىڭ ئۆزگىچە ئالاھىدىلىكى ۋە خاسلىقىنى يوقۇتۇپ پايدا تاپسۇن ئىشقىلىپ دۈشمەن پەيدا تاپىدۇ دىپلوماتىيە «ئويۇنى» دا ئاجىزلار بىرەر قېتىم بولسىمۇ دۈشمەنلەر ئىدارە قىلىۋاتقان سىياسىي تەشكىلاتلارنىڭ ئىچكى قىسمىدا ئىشلارنىڭ بىرەر تەرىپىنىمۇ باشقۇرۇش پۇرسىتىگە ئىگە بولالمىدى . چۈنكى بىر «چاق» رولىنىڭ ئايلىنىشىغا ھۆكۈمرانلىق قىلمايدۇ بەلكى

ئايلا نما رول «چاق» قا ھۆكۈمرانلىق قىلىدۇ . ھاياتنىڭ بەزى تەرەپلىرىدە «ئىسلام پائالىيەتچىلىرى» نىڭ قولى ئارقىلىق مەيدانغا كەلگەن قىسمەن «ئىسلاھات ھەرىكەتلىرى» گە جاھىلىيەت بەرداشلىق بېرەلمەيدۇ ۋە قەتئىي چىدىيالىمايدۇ . شۇڭا دەرھال ئۇنى يوقۇتۇپ ئىزىنى ئۆچۈرۈپ تاشلايدۇ يوقالماي ساقلىنىپ قالغان مەسىلىلەرنىڭ بۇرمىلىنىشى بىلەن پەيدا بولغان ناچار تەسىرلەر ئۇزاققىچە ساقلىنىپ قالىدۇ . بۇ خىل ئورتاقلىنىش نەتىجىسىدە مەيدانغا كەلگەن ئازغىنا مەنپەئەتكە قارىغاندا ئۇنىڭ زىيىنى نەچچە ھەسسە كۆپ بولىدۇ ، اللەنىڭ تۆۋەندىكى سۆزى بۇ مەسىلىگە نېمە دېگەن ئۇيغۇن كەلگەن-ھە !

«بۇنىڭ ھەر ئىككىسىدە چوڭ گۇناھ ۋە كىشلەرگە ئازغىنە پايدىمۇ بار . بىراق ئۇلاردىكى گۇناھ (زىيان) پايدىغا قارىغاندا تېخىمۇ چوڭ» (2: 219)

ئەمما جاھىلىيەتنىڭ بىخودلاشقان پۇرسىتىدىن پايدىلىنىپ ، ئىسلام پائالىيەتچىلىرى ئاستا-ئاستا ھوقۇق مەركەزلىرىگە يېتىپ بارىدۇ . ھەمدە جاھىلىيەت ئاھالىسى بىخودلاشقان چاغدا ھوقۇق تارتىۋېلىپ ئىسلام ھۆكۈمىتىنى قۇرۇپ چىقىدۇ . . . دەپ ئويلايدىغان بىر قىسىم كىشىلەرنىڭ خاتا گۇمانى بۇ ناھايىتى ئاددىي چۈشەنچە بولۇپ ، بۇ قايتا چۈشەندۈرۈشكە ئەرزىمەيدۇ . مېنىڭ قارىشىمچە ئەگەر كىمدۇ بىراۋلارنىڭ ئېڭىدا بۇ خىل گۇماننىڭ ئازراق ئورنى بولسا ، ئۇنداقتا «سۇدان تەجرىبىسى» بۇ گۇماننىڭ خاتالىقىنى ئىسپاتلاش ئۈچۈن يېتەرلىك مىسال بولالايدۇ .

× × ×

ئالدىراقسان ئادەملەردىن تەركىپ تاپقان ئۈچىنچى گورۇھ «ئىلمىي ئىدىيە» ۋە «ئىلمىي تەتقىقات» تەشەببۇسچىلىرىدۇر . بۇ خىل يۈزلىنىش ياكى مەركەزلىك ئېقىم ھاسىل قىلىش

ئامېرىكىدا ياشاۋاتقان ئەرەپ مۇسۇلمان ياشلىرىدا پەيدا بولدى .
گەرچە ياۋرۇپا ياكى «ئۈچىنچى دۇنيا ئەللىرى» دە ياشاۋاتقان باشقا
كىشىلەردە ئاشۇ خىل يۈزلىنىشنىڭ ئوخشاش ياكى شەكىلداش
يېلتىزلىرى بولسىمۇ ! . . . بۇ خىل ئېقىمنىڭ تەشەببۇسچىلىرى
ھەقىقەتەن «شەرق تەجرىبىسى» ئۆز رولىنى ئاخىرلاشتۇرۇپ
«تاقاق يول» غا كىرىپ قالدى . ئەمدى نۆۋەتتە ئىسلام خىزمىتىنىڭ
رەھبەرلىگىنى يېڭىچە يول بىلەن تەپەككۇر قىلىدىغان ، ئىلمىي
ئىدىيە بىلەن ئويلايدىغان ، ئىلمىي تەتقىقات ئاساسىغا قۇرۇلغان ،
كىشىلەرگە ئۇلارنىڭ قىيىنچىلىقلىرىنىڭ ئەمىلىي ھەل قىلىش
چارىسىنى تەقدىم قىلىدىغان ، ئىسلامدىن ئېلىنغان يېڭى ئەقىللەرگە
تاپشۇرۇپ بېرىش كېرەك . . . بۇنىڭدىن باشقا چىقىش يولى يوق !
دېيىشىدۇ .

بىز چىن قەلبىمىزدىن ئىلغار يېڭى رەھبەرلىكنى ئارزۇ
قىلىمىز . . . بىراق ئۇلار بىلەن بىرلىكتە مۇشۇ «يول» دىكى
خاتالىقلار ئۈستىدە «ئىلمىي» ۋە «ئەمەلىي» تەتقىقات ئېلىپ
بارىمىز . . .

بۈگۈن كىشىلەردە ئۆزىنىڭ قىيىنچىلىقلىرىنى ئىسلامى يول
بىلەن ھەل قىلىش چارىسىنى تونۇش كەم بولمايتىدۇ . ئەگەر ئۇلار
مەسىلىنى ئىسلامى يول بىلەن ھەل قىلىشنىڭ كاپىتالىزىم ۋە
سوتسىيالىزىم يول بىلەن ھەل قىلىشقا قارىغاندا كۆپ ئۈستۈن
تۇرىدىغانلىقىنى بىلسە ، چۈشەنسە ۋە چىن قەلبىدىن قايىل بولسا ،
ھەمدە ئىسلامى يولىنىڭ نەزەرىيە ، شۇئار ۋە نۇتۇق ئەمەس بەلكى
ئەمەلىي ھەل قىلىش يولى ئىكەنلىكىگە كەسكىن ئىشەنسە ، بۇ چاغدا
ئۇلار ئىككىلەنمەي ئىسلامغا يۈزلىنىدۇ ۋە ئىسلام ھۆكۈمىتى
قۇرۇپ چىقىدۇ . . . دەپ تەسەۋۋۇر قىلىش . . . ناھايىتى ئېنىقكى
بۇنداق تەسەۋۋۇر ھەرقانداق ئادەمنىڭ پىكىر قىلىش ، تەجرىبە

قىلىش ۋە تەشەببۇس قىلىش ئەركىنلىكى بار . . . كىشىلەر بىر نەرسىدىن قانائەتلىگەن چاغدا رىئال دۇنيادا ئۇنى ئەمەللىشتۈرۈشكە ئاتلىنىدۇ ۋە دىموكراتىيە ئاپپارات يولى ئارقىلىق ئۇنى ئىجرا قىلىش ئىمكانىيىتىگە ئىگە بولىدۇ . . . بۇنداق ئېھتىماللىق ھامان مەۋجۇت دەپ قارايدىغان غەرب دىموكراتىيە سايىسىدىكى ئاشۇ ياشلارنىڭ ھاياتىدىن كېلىپ چىقتى .

③1

بىز مۇنازىرە نۇقتىسىدىن «ئۈچىنچى دۇنيا ئەللىرى»دىكى كېشىلەردە ئۆزىنىڭ قىيىنچىلىقلىرىنى ئىسلامنىڭ ئەمەلىي يولى بىلەن ھەل قىلىش چارىسىنى چۈشىنىش بەك كەم بولىۋاتىدۇ . ئەگەر ئۇلار ئىسلامنىڭ كاپىتالىزىم ۋە سوتسىيالىزىمغا قارىغاندا تېخىمۇ ئىلغار ھەل قىلىش چارىسىنى ئۇلارغا تەقدىم قىلىدىغانلىقىغا كۆڭلىدە قايىل بولسا ، ۋە كەسكىن ئىشەنسە ، شۇ ھامان رىئاللىقتا ئىسلام ھۆكۈمىتى قۇرۇش ئۈچۈن ئاتلىنىدۇ دەپ پەرەز قىلايلى !

....

بىز مۇشۇنداق پەرەز قىلىپ . . . ئىمام شەھىدىنىڭ ئۆلتۈرۈلىشى ۋە جاللاتنىڭ قانلىق قىرغىنلىرىنىڭ كىشىلەرگە نىسبەتەن ھېچ قانداق ئىش يۈز بەرمىگەندەك ئۆتۈپ كەتكەنلىگىنى كۆرسىتىدىغان ئاچچىق ساۋاقلارنى نەزەردىن ساقىت قىلايلى . چۈنكى ئۇلارنىڭ ئېڭىدا اللەنىڭ شەرئىتى بويىچە ھاكىمىيەت باشقۇرۇش «لالە الالە مۇھەممەدۇن رسول اللە» ئەقىدىسىنىڭ بىر قىسمى ئىكەنلىكى ھېلىھەم ناھايىتى ئاجىز ھالەتتە تۇرماقتا ، بۇ ئەقىدە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام اللە تەرەپىدىن ئېلىپ كەلگەن ھەقىقىي ئىلاھى سۈرىتىدە ئەكس ئەتكەنگە قەدەر ئۇ ھېلىمۇ ئۇزاق مۇددەتلىك چۈشەندۈرۈشكە ، دەۋەت قىلىشقا ۋە تەربىيەلەشكە مۇھتاج !

بىز مۇشۇنداق پەرەز قىلايلى ! . . . ئىسلامنىڭ ئەمەلىي ھەل

قىلىش چارىسىنى مەزمۇن قىلغان ئىلمىي تەتقىقاتلارنى كىشىلەرگە سۈنۈشنىڭ ئۆزىلا كىشىلەرنى ئىسلامغا ۋە «ئىسلامى يول بىلەن ھەل قىلىش» نىڭ زۆرۈرلىكىگە قانائەتلەندۈرىدۇ كىشىلەر شۇئان ئۇنى ئەمەلىيەتتە ئىجرا قىلىشقا ئاتلىنىپ ياكى ئەمەلىيەتتە ئىجرا قىلىشنى ئىزدەيدۇ . . . دەپ پەرەز قىلالى ، ئۇنداقتا نەتىجە قانداق بولىدۇ ؟ ! . . .

روسىيە ۋە ئامېرىكا : مۇسۇلمانلار ئىلمىي تەتقىقات ۋە ئىلمىي تەپەككۈر يولى بىلەن ئىسلام ھۆكۈمىتى قۇرۇشنىڭ زۆرۈرلىكىگە قانائەت قىلغان بولسا ، بوپتۇ ، ئۇلارنى ئۆزلىرى ئىزدەۋاتقان ئىسلام ھۆكۈمىتىنى قۇرۇۋالغىلى قويۇڭلار دەپ سۈكۈت قىلارمۇ ياكى ھازىر قىلىۋاتقاندا يەرشارىدىكى ئىسلام ھۆكۈمىتى قۇرۇش يولىدا ھەرىكەت قىلىۋاتقان مۇسۇلمانلارنى «كۆز» دىن يوقۇتۇش ئۈچۈن ئۆزىنىڭ يالاقچىلىرىنى مۇسۇلمانلارنى ئۆلتۈرۈشكە ، قانلىق باستۇرۇشقا ، سۈرگۈن قىلىشقا ۋە جازالاشقا كۈشكۈرتەرمۇ ؟ !

ئەنە شۇ چاغدا يالغۇز «قانائەت» ياكى يالغۇز «ئىلمىي تەپەككۈر» اللەنىڭ شەرئىتى بويىچە ھاكىمىيەت باشقۇرۇشنى ئىزدەۋاتقان مۇسۇلمانلارغا كېلىۋاتقان ۋەھشى ئازاپلارغا تاقابىل تۇرۇش ئۈچۈن يېتەرلىك بولامدۇ ؟ ياكى ئىشلار «ئەقىدە» گە مۇھتاج بولامدۇ ؟ . . . ئەقىدە بۇ ئەڭ ياخشى ھەل قىلىش مەسىلىسى ئەمەس بەلكى ئىمان ۋە كۈپرى مەسىلىسى . . . بۇ دۇنيادا ھەل قىلىشقا مۇھتاج بولىدىغان ئەمەلىي قىيىنچىلىق مەسىلىسى ئەمەس بەلكى جەننەت ۋە دوزاخ مەسىلىسى ئىكەنلىكىنى ئېنىق جاكارلايدۇ . ئەقىدە كىشىلەرگە ئەگەر ئۇلار اللەنىڭ شەرئىتىنىڭ غەيرىگە ھۆكۈم سۈنۈشنى كۆڭلىگە پۈكۈپ ، اللەنىڭ ھۆكۈمىدىن باشقا ھەر قانداق ھۆكۈمگە رازىلىق بىلدۈرسە ئۇلارنىڭ ھەرگىز مۆئمىن بولالمايدىغانلىقى ۋە قىيامەت كۈنى اللەنىڭ ئۇلارنى قەبۇل

قىلمايدىغانلىقىنى ئېنىق ئۇقتۇرىدۇ

شەك-شۈبھىسىزكى ، ئىسلام ئۇ يالغۇز ئەقىدىلا ئەمەس بەلكى دۇنيا ۋە ئاخىرەتنىڭ دىنى ، ئۇ ھەم ئەقىدە ھەم ھاياتنىڭ كامىل پرىنسىپى ، ئىنسانىيەتنىڭ دۇنيا ھاياتىدىكى پۈتكۈل ئېھتىياجلىرى ئۇنىڭ دائىرىسىگە تەۋە بولىدۇ . بەلكى ئىنسانلار ھاياتىنى زۆرۈرىيەت دەرىجىسىدىن يۈكسەلدۈرۈپ ھەر بىر ئىشتا «گۈزەللىك» ۋە «ياخشىلىق» دەرىجىسىگە يەتكۈزۈشنى ئوخشاشلا دىنىنىڭ ئىچىگە كىرگۈزىدۇ .

«اللە ھەر بىر ئىشتا ياخشى قىلىشنى پەرز قىلدى ، ئەگەر ئۆلتۈرسەڭلار ئۆلتۈرۈشنى ياخشى قىلىڭلار ، بۇغۇزلىساڭلار ياخشى بۇغۇزلاڭلار ، ھەر بىرىڭلار پىچىقنى ئىتتىكىلەتسۇن ، بۇغۇزلىغان ھايۋاننى قىناپ قويىمىسۇن»*

بۇ ئېھتىياجلارنىڭ تەلىۋى ، تەرەققىياتى ۋە گۈللىنىشى ئۈچۈن ئەڭ ئىلغار ۋە گۈزەل پرىنسىپنى تەقدىم قىلىدۇ .

«ئۇلار ئىسلامنى قويۇپ جاھىلىيەتنىڭ ھۆكۈمىنى ئىزدەۋاتامدۇ ؟ چىن قەلبىدىن ئىشىنىدىغان مىللەت ئۈچۈن ھۆكۈمدە اللەدىن ئادىل كىم بار ؟ . . . (5: 50)

بۇلارنىڭ ھەممىسى توغرا . . . بىراق قانداقتۇر بىر سەۋەپتىن اللە پەيغەمبىرى مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنى ئالدى بىلەن توغرا ئېتىقادنى قۇرۇپ چىقىشقا ، كىشىلەرگە ئىلاھىيەتنىڭ ماھىيىتىنى ئېنىق ئېچىپ بېرىشكە اللە تەرەپتىن كەلگەن بۇيرۇق ۋە چەكلىمىلەرنى چىڭ تۇتۇش مۇشۇ توغرا ئەقىدىنىڭ بىردىنبىر تەلىۋى ئىكەنلىكىنى ئۇلارغا ئوچۇق بايان قىلىشقا بۇيرىدى . . . ئۇنىڭدىن كېيىن-مۇشۇ ئىشلار ئاخىرلاشقاندىن كېيىن

* مۇسلىم ، ئەبۇداۋۇت ، تىرمىزى ، نەسەئى ۋە ئىبنى ماجە رىۋايەت قىلغان

ئىنسانىيەتنىڭ قىيىنچىلىقلىرىنىڭ «ئەمەلىي ھەل قىلىش چارىسىنى» نازىل قىلدى ھەمدە بۇ خىل «چارە» نى چىڭ تۇتۇشنى ئىمان ۋە كۈپرى ، جەننەت ۋە دوزاخ مەسىلىسى دەپ بېكىتتى . «پەرۋەردىگارنىڭ بىلەن قەسەمكى ، ئۇلار ئۆزلىرى بىرلىككە كېلەلمىگەن ئىشلاردا ساڭا ھۆكۈم سۈنمىگىچە مۆئمىن بولالمايدۇ» (4: 65)

«كىمكى اللە نازىل قىلغان قانۇن بويىچە ھۆكۈم قىلمىسا ئەنە ئاشۇلار كاپىرلاردۇر» (5: 44)

«پەرۋەردىگارنىڭ تەرىپىدىن نازىل قىلىنغان قانۇنغا ئەگىشىڭلار ، اللەنىڭ قانۇنىنى قويۇپ ، ئۇنىڭغا قارشىلىق قىلىدىغان «دوستلار» غا ئەگەشمەڭلار» (6: 3)

«ئەجىبا ئۇلارنىڭ اللە رۇخسەت قىلمىغان دىنىنى ئۇلارغا قانۇن قىلىپ بەلگىلەپ بېرىدىغان مەبۇدىلىرى بارمۇ ؟ !-» (48: 21)

اللەنىڭ شەرئىتىنى ئىزچىل ئىجرا قىلىش ياكى ئىجرا قىلماسلىق بولسا ، ئىمان ۋە كۈپرى مەسىلىسى شۇنداقلا جەننەت ۋە دوزاخ مەسىلىسى . . . دىگەن ئۇقۇم كىشىلەرنىڭ كاللىسىدا ئېنىق ئايدىڭلاشماي تۇرۇپ ، ئەگەر بىز ئۇلارغا «ئەمەلىي ھەل قىلىش چارىسى» نى تەقدىم قىلساق ئۇنداقتا ئىشلار تەتقىقاتچىلار ئويلىغان سۈرەتتە ئەمەلگە ئاشامدۇ ؟ ! . . . سىز كىشىلەرنى ئىلمىي ئىزدىنىش ۋە ئىلمىي تەتقىقات يولى ئارقىلىق ئىسلام تۈزۈملىرىنىڭ ئەڭ ئىلغار تۈزۈم ئىكەنلىكىگە قانائەتلىنەندۈرگەندىن كېيىن ، ئۇلار سىزگە : «بىز قايىل بولدۇق ، بىز ئىسلامنىڭ كىشىلەرنىڭ قىيىنچىلىقلىرى ئۈچۈن بۇنداق يۈكسەكلىك ، ئەتراپلىق ۋە تەڭداشسىز كۈچ بىلەن ئەمەلىي ھەل قىلىش چارىسى تەقدىم قىلىدىغانلىقىنى قەتئىي ئويلاپ باقمىغان ئىكەنمىز ، بوپتۇ ، ئىسلام دۆلىتىنى قۇرۇڭلار ، دۆلىتىڭلارنى قۇرغان چېغىڭلاردا بىز تۇنجى

بولۇپ سىلەرگە ئاۋاز قوشىمىز» دەپ جاۋاپ بېرىدۇ . ئۇنداقتا بۇنىڭغا نىمە دېيىش كېرەك ؟ !

ئىسلام دۆلىتى مۇشۇ خىل شەكىلدە قۇرۇلامدۇ ؟ !
يالغۇز ئەقلى جەھەتتە قانائەتلىنىش رىئال دۇنيادا ھېچنەرسىنى ئۆزگەرتەلمەيدۇ . ياۋۇزلارچە ئېكىسپىلاتاتسىيە قىلىش مەزگىللىرى ئۇياقتا تۇرۇسۇن ، تېنچ ۋە خاتىرجەم ۋاقىتتىنمۇ شۇنداق بولىدۇ . سوقرات ۋە ئارىستونىڭ دەۋرىدىن باشلانغان بۇ «پەلسەپە» بۈگۈنگىچە يەرشارىدا بىر نەرسىنى ئۆزگەرتەلمىدۇ ؟ . . . پەقەت ئەقىدە بولۇشى كېرەك ، ياكى ئەقىدە يادرو قىلىنغان بولۇشى كېرەك ، ئەنە شۇ چاغدا ئەقىدە ئىنسانلارنىڭ رىئالىتىنى ئۆزگەرتىدۇ .

«ئۈچىنچى دۇنيا ئەللىرى» دىكى تەجرىبىلەر شۇنى ئىسپاتلىدىكى ، بۇ ئەقىدە ئەڭ ئالدى بىلەن تۈزىتىشكە مۇھتاج . . . چۈنكى بۇ ئەقىدە بىر نەچچە ئەسىرلەر جەريانىدا ، بولۇپمۇ ئاخىرقى دەۋرلەردە ئۆزىنىڭ ماھىيەتلىك مەزمۇنىدىن يىراقلاشتۇرۇۋېتىلدى .

شۇڭا كىشىلەرنىڭ بارلىق ساھەلەردىكى-سىياسەت ۋە ھۆكۈمرانلىق ، ئىجتىمائىيەت ۋە ئىقتىساد ، ئىلىم ۋە ئىدىيە قاتارلىق ساھەلەرمۇ شۇنىڭ ئىچىدە-ئەمەلىي ھەرىكىتىنى «لالە اللە» نىڭ تەلىۋىگە ئۇيغۇنلاشتۇرۇش ئۈچۈن بۇ ئەقىدىنىڭ ماھىيىتىنى ئۇلارغا ئوچۇق چۈشەندۈرۈش ۋە كىشىلەرنى مۇشۇ ھەقىقەتنىڭ تەلىۋى بويىچە تەربىيەلەش كېرەك !

مەيلى قانداقلا بولمىسۇن بىز ئىلمىي تەتقىقاتچىلارغا «ئەمدى تەتقىق قىلماڭلار» دىمەيمىز ، بەلكى بىز بۇندىن ئىلگىرى ئېچىلمىغان ئىسلام ھەقىقەتلىرىنى نامايەن قىلىۋاتقان بارلىق چوڭقۇر تەتقىقاتلاردىن ئىنتايىن خوشالىمىز . . . بىراق تەتقىقات نىمە

ئۈستىدە بولىدۇ؟ ۋە قايسى خىل ئۇسۇلدا ئېلىپ بېرىلىدۇ؟
ئېنىقكى بۇ جايدا ئىنسانلار ھاياتىدا-ئىسلامدىمۇ
شۇنداق-تۇراقلىق ۋە ئۆزگىرىشچان مەسىلىلەر مەۋجۇت .
اللە ئېنىق بېكىتكەن ۋە كىشىلەرنىڭ ھاياتىدا شۇ خىل
سۈرەتتە بېكىتىشكە بۇيرۇغان بىر تۈركۈم تۇراقلىق مەسىلىلەر بار ،
مەسىلەن ، اللە تەرەپتىن نازىل قىلىنغان ئەتراپلىق مۇكەممەل
مەنىسى ۋە اللە بېكىتكەن قانۇن تۈزۈملەرنى چىڭ تۇتۇش ئۇقۇمىنى
بىلدۈرىدىغان «لااله الا الله مۇھەممەدۇن رىسول الله» . . .
ئەقىدىسى ؛ ئابستىراكت ۋە كونكرىت چۈشەندۈرۈلگەن ئىبادەتلەر ،
چەكلىمىلەر ، ۋە قانۇنشۇناسلار ئېنىق ئايرىپ چىققان باشقا
مەسىلىلەر . .

ئۇنىڭدىن باشقا بىر تۈركۈم ئۆزگىرىشچان مەسىلىلەر بار ،
اللە ، پەيغەمبەر بۇ مەسىلىلەر ئۈستىدە ئىزدىنىشكە رۇخسەت
بەرگەن ، بىراق ئۇنىڭغا دائىملىق ئۆزگىرىش ئىچىدە تۇراقلىق
ئىدىيە ۋە مۇستەھكەم ئاساسلار بويىچە چەك-چىگرا بەلگىلەپ
بەرگەن ، ئۇ خىل مەسىلىلەر كىشىلەر ھاياتىدا يېڭىلىنىپ
تۇرىۋاتقان ئىشلارغا ماس ھالدا ئۆزگىرىشى ۋە تەرەققى قىلىشى
جەريانىدا ئاشۇ بەلگىلەپ بېرىلگەن «چىگرا»دىن ھالقىپ
كەتمەسلىكى كېرەك !

بىز بۈگۈن ھازىرقى قىيىنچىلىقلار ئۈچۈن رىئال ئىسلامى
ھەل قىلىش چارىلىرى ئۈستىدە ئىزدەنگەن ۋاقىتىمىزدا نىمە
ھەققىدە ئىزدىنىمىز ؟ تۇراقلىق ئاساسلار ھەققىدىمۇ ياكى
ئۆزگىرىشچان تەپسىلاتلار ئۈستىدىمۇ ؟ ئەمما تۇراقلىق «ئاساس»لار
ھەققىدە ئىزدىنىش بۇ ۋاجىپ شۇنداقلا ئۇ بۇ دىنغا زۆرۈر بولغان

«پىقھى» نىڭ * بىر تەركىۋى قىسمى . كىشىلەرنىڭ دىنى ھەقىقەتلەرنى بىلىشى ئاشقانسېرى بۇ ئۇلارنىڭ كېتىۋاتقان يولىنى تۈزلىۋېلىشىدا ئىنتايىن زۆرۈر ئەھمىيەتكە ئىگە .

بىراق ئۆزگىرىشچان مەسىلىلەر بولۇپمۇ بۈگۈن كىشىلەرنىڭ ھاياتىدا ئەڭ مۇرەككەپ مەسىلە دەپ قارالغان ئىقتىسادىي قىيىنچىلىقلار ئۈستىدە ئىزدەنگەن چېغىمىزدا تەتقىقاتنى ئېنىق قىلىپ كىمگە سۈنمىز ؟ تەتقىقاتتا كىمنىڭ «ئۆلچىمى» گە ئاساسلىنىمىز ؟ ياكى باشقىچە قىلىپ ئېيتقاندا ، قايسى بىر مىللەتنىڭ قايسى بىر دەۋرىنىڭ ئېھتىياجىنى چىقىشى قىلىمىز ؟ بىز ھازىر مىلادى 1986- يىلى (ھىجىرىيە 1406- يىلى) دا تۇرىۋاتىمىز ، ئەگەر بىز ئىقتىساد مەسىلىسى ھەققىدە تەتقىقات ئېلىپ بېرىپ ئىسلامنىڭ ئىقتىسادىي قىيىنچىلىقلارنى ھەل قىلىشتا كاپىتالىزىم ۋە سوتسىيالىزىم تۈزۈملىرىگە قارىغاندا نەچچە ھەسسە ئىلغار ئەمەلىي ھەل قىلىش ئىقتىدارىغا ئىگە ئىكەنلىكىنى گەۋدىلەندۈرسەك . . . ئۇنداقتا تەتقىقات نەتىجىسىنى كىمگە تەقدىم قىلىمىز ؟ مۇسۇلمانلارغىمۇ ؟ ياكى ياۋرۇپا ۋە ئامېرىكىنىڭ غەيرى مۇسۇلمان ئاھالىسىگىمۇ ؟ . . .

بۇ سوئال دەسلەپتە ئانچە توغرا ئېيتىلمىغاندەك كۆرىنىدۇ ، چۈنكى بىز تەتقىقات ئېلىپ بېرىپ ، ئۇنى ئەلۋەتتە مۇسۇلمانلارغا تەقدىم قىلىمىز-دە ! بىراق بىز ئەمەلىيەتتە بۇ سوئال ئارقىلىق ، ئۇنىڭ دائىرىسىنى ئېنىق بىلمەيۋاتقان بىر ئىشقا يېڭى رەھبەرلىكنى ئاگاھلاندۇرماقچىمىز . بۈگۈن پۈتكۈل يەر شارىدا ئۆزلىرىنىڭ ئىقتىسادىي جاھىلىيەتنىڭ چاڭگىلىدىن قۇتقۇزۇپ ئۇنى ئىسلامى ئاساس بويىچە قۇرۇپ چىقىش ئۈچۈن بۇ تەتقىقاتنىڭ

مەزمۇنىنى رىئاللىقتا ئەمەلىيلەشتۈرىدىغان مۇسۇلمانلار قەيەردە ؟ !
ئېسىمىزدە بولسۇنكى ، بىزنىڭ تەتقىقاتىمىز نەزەرىيە ئۈستىدە
ئەمەس بەلكى ئەمەلىيەت ئۈستىدە ئېلىپ بېرىلۋاتىدۇ . ئەگەر بۇ
جايدا ھازىر ئۇنى ئەمەلىيلەشتۈرىدىغان ئادەم بولمىسا ، ئۇنداقتا بىز
رىئال دۇنيادا ئەمەلىيلەشمەيدىغان ھەل قىلىش ئۇسۇللىرىنى
چىقىرىشتا تىرىشچانلىق ۋاقىت ۋە كۈچىمىزنى ئىسراپ قىلىپ
ئەھمىيەتسىز ئىش قىلغان بولمامدۇق ؟ ! ئۇنىڭ رىئاللىقتا
ئەمەلىيلەشمەسلىكى ، ئۇنىڭ ئەمەلىيلەشىشنى قوبۇل قىلىش
سالاهىيىتىنىڭ بولماسلىقىدىن ئەمەس ، بەلكى
ئەمەلىيلەشتۈرگۈچىلەرنىڭ بولمىغانلىقى ياكى ئۇلاردا
ئەمەلىيلەشتۈرۈش ئىقتىدارىنىڭ تېخى ھازىرلانمىغانلىقى ئۈچۈندۇر .
بەزى كىشىلەر قىلچە ئىككىلەنمەستىن شۇنداق دېيىشىدۇ ؛
بىز تەتقىقات نەتىجىلىرىنى ئالدىن تەييارلانغان زاپاس بايلىق
سۈپىتىدە ساقلاپ قويىمىز . ئىسلام دۆلىتى قۇرۇلغان چاغدا ،
ئىشەنچلىك ، ئىنچىكە تەتقىق قىلىنغان ۋە تەكشۈرۈلگەن تەتقىقات
نەتىجىلىرىنى دۆلەت دەرھال ئىجرا قىلىدۇ . دۆلەت يېڭىدىن
قۇرۇلغان چاغدا گاڭگىراپ قالمايدۇ ، دۇنيادىكى باشقا دۆلەتلەر
ئالدىدا ئۆزىنىڭ قىيىنچىلىقلىرىنى ئۆزلىرىنىڭ تۈزۈم ۋە
ئەقىدىسىنىڭ تەلۋى بويىچە ھەل قىلىشقا ئىقتىدارى يەتمەيدىغان
ئاجىز ئەھۋالغا چۈشۈپ قالمايدۇ . . .

قارىماققا خېلى بىر ئالاھىدە گەپتەك تۇيۇلغان بۇ گەپ
ئەمەلىيەتتە ھەقىقىي ئىلمىي نۇقتىدىن قارىغاندا قىممىتى يوق
گەپتۇر .

چۈنكى بىرەر ئادەم ئىشەنچ بىلەن ياكى پەرەز بىلەن بىز ئارزۇ
قىلىۋاتقان ئىسلام دۆلىتىنىڭ قاچان قۇرۇلىدىغانلىقىنى ئېنىق
بىلمەيدۇ ؟

بىرەر ئادەم ئېنىق قىلىپ ياكى پەرەز قىلىپ بىز ئارزۇ قىلىۋاتقان ئىسلام دۆلىتى قۇرۇلغان چاغدىكى ئىقتىسادىي قىيىنچىلىقلارنىڭ سۈرىتىنىڭ قانداق بولىدىغانلىقىنى ئېيتىپ بېرەلەمدۇ؟

بىز قاچان يېتىپ كېلىشىنى ئېنىق بىلمەيدىغان مەسىللەرنى ، ئىسلامى يول بىلەن ھەل قىلماقچى بولغان كۈنىمىزدە ئۇنىڭ ھەجىمى ۋە شەكلىنىڭ قانداق بولىدىغانلىقىنى تېخىمۇ بىلگىلى بولمايدىغان كەلگۈسىدىكى نامەلۇم دەۋرنىڭ قىيىنچىلىرى ئۈچۈن ئەمەلىي ھەل قىلىش چارىسىنى ھازىر تەتقىق قىلساق ، ئۇنداقتا بىز ئەھمىيەتسىز ئىش قىلغان بولمامدۇق ؟ !

ئىقتىسادىي قىيىنچىلىقلار مەسىلىسى ھازىرقى دۇنيادا ئەڭ كۆپ ئۆزگىرىپ تۇرىۋاتقان مەسىلە . . . ئەگەر بىز بۈگۈن يەنە 10 يىلدىن كېيىن ئىسلام دۆلىتىنىڭ قۇرۇلۇشىنى كۈتىمىز دېسەك ، (بۇ ھېچ قانداق «ئىلمىي» پاكىتقا ئاسالانمىغان قۇرۇق گەپ) ئۇنداقتا بىز ھازىردىن باشلاپ ئەمەلىي ھەل قىلىش ئۇسۇللىرىنى (10 يىلدىن كېيىن قۇرۇلماقچى بولغان) دۆلەتكە ئالدىن تەييارلاش ئۈچۈن ، بىز ئاشۇ ئاساستا تەتقىقات ئېلىپ بېرىۋاتقان بۈگۈننىڭ قىيىنچىلىقلىرىنىڭ يەنە 10 يىلغىچە قەتئىي ئۆزگەرمەي تۇرىدىغانلىقىغا ئىلمىي نۇقتىدىن كاپالەت بىرەلەمدۇق ؟ !

ئەگەر بىز ئىسلامى دۆلەتنىڭ قۇرۇلۇشى ئۈچۈن يەنە 25 ياكى 50 يىل ۋاقىت كېتىدۇ دەپ پەرەز قىلساق (ئەمەلىيەتتە بۇ ھېچبىر ھەقىقىي «ئىلمىي» پاكىتقا تايانمىغان قارغۇلارچە ئېيتىلغان گەپ) ئۇنداقتا دۆلەت قۇرۇلغان ھامان يولغا قويىدىغان زاپاس چارە ئۇسۇللارنى تەييارلاش ئۈچۈن ، ئىقتىسادىي قىيىنچىلىقلار (25 ياكى 50 يىلغىچە) بىز بۈگۈن تەتقىق قىلىۋاتقان سۈرىتىدىن قىلچە ئۆزگەرمەي تۇرارمۇ ؟ !

كاپتاللىزىم دۇنياسىنىڭ قىيىنچىلىقلىرى ھازىرغا قەدەر بىزنىڭ پۈتكۈل تەتقىقاتىمىزنىڭ يادروسى بولۇپ كېلىۋاتىدۇ . قېنى ئېيتىپ بېقىڭلارچۇ ! ئىسلام دۆلىتىنىڭ دۆلەت قۇرۇلغان چاغدىكى قىيىنچىلىقلىرى ھازىرقى كاپتاللىزىم دۇنياسىنىڭ قىيىنچىلىقلىرى بىلەن ئوخشاش بولىدۇ دەپ ئېيتالامسىلەر ؟

ھازىرقىدەك ئېسىمدە ، سۇغۇرتا قىيىنچىلىقىنى ئىسلام نۇقتىسىدا تۇرۇپ ، تەتقىق قىلىش ئۈچۈن چوڭ بىر ئىسلام ئىقتىسادى قۇرۇلتىيى ئۆتكۈزۈلدى ، سۇغۇرتا ھالالمۇ ياكى ھاراممۇ ؟ ئەگەر بىز ئىقتىسادىي ھاياتىمىزنى ئىسلاملاشتۇرماقچى بولساق ، بۇ خىل ھاياتنىڭ ئىسلامى كۆرۈنىشى قانداق بولىدۇ ؟ مەن گەرچە ئىقتىسادشۇناسلاردىن بولمىساممۇ ئاشۇ كۈنى قۇرۇلتايدىكىلەرگە مۇنداق دېدىم ، بىز تىرىشچانلىقىمىزنى ئىقتىسادىي رىئالىيىتىمىزغا بېسىم پەيدا قىلىۋاتقان كاپتاللىزىم جاھىلىيىتى بۈگۈن بىزگە تېڭىۋاتقان قىيىنچىلىقلارنى تەتقىق قىلىشقا قارىتىپ قويىمىساق بولاتتى ، ئەمەلىيەتتە ئىسلامى دۆلەت قۇرۇلغان چاغدا بۇنداق سۇغۇرتا قىيىنچىلىقى دېگەنلەر قەتئىي مەۋجۇت بولمايدۇ . ھازىرقى سۇغۇرتا قىيىنچىلىقىنىڭ ئىسلامىيەتنىڭ «دۆلەت خەزىنىسى» خىزمىتىنى ئەمەلدىن قالدۇرۇۋەتكەنلىكىدىن كېلىپ چىققانلىقىنى قېنى كىم ئېيتالايدۇ ؟ ئىسلام دۆلىتى قۇرۇلۇپ ، «دۆلەت خەزىنىسى» خىزمىتى ئەسلىگە كەلگەن چاغدا ، ھازىرقىدەك سۇغۇرتىغا بولغان ئېھتىياج پۈتۈنلەي يوقالغان بولىدۇ ، ئۇنداقتا بىزنىڭ ھازىرقىدەك ئاجىز ئەھۋالدا سۇغۇرتا ھالالمۇ ياكى ھاراممۇ دەپ تەتقىقات ئېلىپ بېرىشىمىز ئەھمىيەتسىز بىر ئىشلار ئۈچۈن تىرىشچانلىقىمىزنى زايلا قىلغانلىق بولمامدۇ ؟ لېكىن قۇرۇلتاي ئەزالىرى تەبىئىيلا بۇ ئاگاھلاندۇرۇشقا دىققەت قىلمىدى . ئالاھىدە «ئىلمىي» تىرىشچانلىق كۆرسىتىپ

سۇغۇرتا قىيىنچىلىقىنى تەتقىق قىلىشنى داۋاملاشتۇردى ، ئاخىرقى نەتىجە شۇ بولدىكى «سۇغۇرتا ھازىرقى كۆرۈنىشى بىلەن ھارام ، ھازىرقى كۆرۈنىشىنى قاپلاپ كەتكەن جازانە ياكى جازانە شەكىلدىكى جىنايەتلەرنى يوقىتىدىغان ئىسلامى شەكىلنى تېپىش كېرەك» دىگەن قاراش قۇرۇلتاي ئەزالىرىنىڭ بىردەك ماقۇللىشىغا ئېرىشەلمىدى .

بىز يەنە بىر تەرەپتىن مۇنداق پەرەز قىلايلى ! . . . اللە ئىسلامى دۆلەت قۇرۇشتا يەرشارى قانۇنىيىتىنى يۈرگۈزمەي بەلكى ئۆزىنىڭ شەپقىتى ياخشىلىقى ۋە سېخىلىقى بىلەن مۆجىزە خاراكتىرلىك قانۇنىيىتىنى مەيدانغا كەلتۈرسە بىز ھەممىدىن بىخەۋەر قىلىپ ، دۆلەتنىڭ قۇرۇلۇشى ئۈچۈن ھېچبىر تەييارلىق قىلالىمىغان ۋە ياكى ئۇزاققا قالماي دۆلەت دۈچ كېلىدىغان قىيىنچىلىقلارنىڭ ئەمەلىي ھەل قىلىش ئۇسۇللىرىنى ئالدىن تەييارلاپ بولالمىغان ھالىتىمىزدە ئىسلام دۆلىتى قۇرۇلۇپ قالسا ئۇنداقتا بۇ پەرەز ئاشۇ قىيىنچىلىقلارنىڭ ئەمەلىي ھەل قىلىش ئۇسۇللىرىنى تېپىپ چىقىش ئۈچۈن ، بۈگۈن كۈچىمىزنى ئىسراپ قىلىشىمىزغا سەۋەپ بولالامدۇ ؟ !

ياق ! ھەرگىز سەۋەپ بولالمايدۇ ! چۈنكى اللە ئادەتتىن تاشقىرى قانۇنىيىتىنى يۈرگۈزگەن چاغدا ، قىيىنچىلىقلارنى شۇ ۋاقىتنىڭ ئۆزىدە ھەل قىلىدىغان ئادەتتىن تاشقىرى قانۇنىيەت بىلەن يۈكسىكىنى بىراقلا يەڭگىللىتىدۇ !

بىز گەرچە ھەر ۋاقىت اللەنىڭ شەپقىتىنى ئۈمىد قىلىدىغان بولساقمۇ ، بىراق مەسىلىلەرگە يەنىلا يەرشارى قانۇنىيىتى بويىچە مۇئامىلە قىلىشقا بۇيرۇلدۇق ، ئاشۇ «قانۇنىيەت» ھەققىدە اللە بۈيۈك كىتايۇدا بىزگە مۇنداق دەيدۇ :

«اللە سېنى ئۆزىنىڭ ياردىمى ۋە مۆئمىنلەر ئارقىلىق

كۈچلەندۈرىدۇ» (62: 8)

«دۈشمەنلەر بىلەن ئۇرۇش قىلىش ئۈچۈن قولۇڭلاردىن كېلىشىچە تەييارلىق قىلىڭلار.» (60: 8)

يۇقارقى ئايەتتە بىزنى مۇنداق مۇھىم ئىككى ئىشقا دىققىتىمىزنى قارىتىدۇ. بىرىنچى، جىھات قىلغۇچى مۆئمىنلەر بولۇشى كېرەك، ئۇلار يەرشارىدا اللەنىڭ تەقدىرى ئۈچۈن پەردە بولىدۇ، ئىككىنچى، ھەقىقەتنىڭ غەلبە قىلىشى ئۈچۈن ئاشۇ مۆئمىنلەر ئۆز ئىقتىدارىدىكى بارلىق كۈچ بىلەن تەييارلىق قىلىش كېرەك!

... ئەنە شۇ چاغدا اللەنىڭ ياردىمى يېتىپ كېلىدۇ... بۇ اللەنىڭ ئىنسانىيەتنىڭ كۈچى ۋە تىرىشچانلىقىسىزلا ئۆز دىنىغا ياردەم بېرىشتىن ئاجىز كەلگەنلىكى ئۈچۈن ئەمەس-اللە بىر نەرسىنى «بارلىققا كەل» دەپلا بارلىققا كەلتۈرۈلەيدۇ-بەلكى مۇشۇنداق بىر قانۇنىيەتنى يۈرگۈزىۋاتقانلىقى ئۈچۈندۇر.

«ئەگەر اللە خالىسا ئىدى، ئەلۋەتتە ئۇلارغا ياردەم بېرەتتى، بىراق اللە ئەلۋەتتە بەزىڭلارنى بەزىڭلار ئارقىلىق سىنايدۇ» (القتال 4)

«ئەگەر سىلەر اللەقا ياردەم بەرسەڭلار، اللە سىلەرگە ياردەم بېرىدۇ ۋە جەڭ مەيدانىدا قەدىمىڭلارنى مۇستەھكەم تۇرغۇزىدۇ...» (القتال 7)

گەرچە بىز ھەر ۋاقىت اللەنىڭ شەپقىتىنى ئۈمىد قىلىدىغان بولساقمۇ، بىراق بىز مۇئامىلە قىلىشقا بويرۇلغان قانۇنىيەت شۈكى، ئالدى بىلەن ئەقىلگە ئۇيغۇن ھەجىمدە مۆئمىن مۇسۇلمانلار تايانچ بازىسى قۇرۇپ چىقىش كېرەك، ئۇنىڭدىن كېيىن يەنى ئاشۇ بازار يەرشارىنىڭ ھەر قايسى جايلىرىدا ئۇنى ماراپ ياتقان جاھىلىيەت بىلەن ئۇزاق مۇددەت كۆرەش قىلغاندىن كېيىن

ئاندىن ئىسلام دۆلىتىنى قۇرۇپ چىقىشىمىزنى ئۈمىد قىلىشىمىزغا توغرا كېلىدۇ.

ئەھۋال مۇشۇنداق تۇرسا سىناققا بەرداشلىق بېرەلەيدىغان جىھات قىلغۇچى مۆئمىن مۇسۇلمانلار تايانچ بازىسى قۇرۇش خىزمىتىنى تاشلاپ قويۇپ ، ھازىرقى زامان قىيىنچىلىقلىرىنىڭ ئەمەلىي ھەل قىلىش چارىسىنى تەتقىق قىلىش ئەقىلگە ئۇيغۇن كەلمەيدىغان ئەھمىيەتسىز ئىش قىلغانلىق بولمامدۇ ؟ .

بىز بەزىدە مۇنداق سوئالغا دۇچ كېلىمىز : بىزگە بۇ سوئالنى قويغانلارنىڭ بەزىلىرى ھەقىقەتەن ئىخلاسمەن ۋە نىيىتى ياخشى ئادەملەر بولسىمۇ ، بىراق يەنە بەزىلىرى نىيىتى بۇزۇق ، سۈيىقەستنى مەقسەت قىلغان بولىدۇ . ئۇلار بىزدىن شۇنداق سورايدۇ : «سىلەر ئىسلام تۈزۈمىنى يولغا قويغان ۋاقىتلىقلاردا ، بۈگۈنكى دەۋر قىيىنچىلىقلىرىغا قانداق تاقابىل تۇرىسىلەر ؟ مەسىلەن : سىياسى ، ئىقتىسادى ياكى ئىجتىمائىي قىيىنچىلىقلارغا دۇچ كەلسەڭلار قانداق قىلىسىلەر ؟ سىلەرنىڭ بىرەر ئەمەلىي ھەل قىلىش چارە-ئۇسۇلۇڭلار بارمۇ ؟ !

ياخشى نىيەت ياكى يامان نىيەت بىلەن بىزگە تاشلانغان بۇ سوئال بىزگە يېتىپ كەلگەن ھامان بىز «ئىسلام دۆلىتىنى قانداق قۇرىمىز ؟» دەيدىغان بۈگۈنكى ۋاقىتتا تەپەككۈرىمىزنى داۋاملىق غىدىقلاشقا تېگىشلىك بىرىنچى سوئالغا جاۋاب بېرىشكە ئۇرۇنماستىن ، بەلكى ئاڭسىزلارچە ئىسلام دۆلىتى قۇرۇلغان چاغدا ھازىرقى زامان قىيىنچىلىقلىرىغا تاقابىل تۇرۇشتا دۆلەت قانداق قىلىدۇ ؟ دەيدىغان كېيىن جاۋاب بېرىشكە تېگىشلىك باشقا بىر سوئالغا جاۋاب بەرمەكچى بولۇپ ، دىققىتىمىزنى شۇنىڭغا قارىتىۋالىمىز .

بەلكى بىز ئاشۇنداق سوئالغا دۇچ كەلگەنلىرى ئاڭسىزلارچە

بىزنىڭ ئىككىنچى سوئالغا جاۋاب بېرىشىمىز بىرلا ۋاقىتتا بىرىنچى سوئالغا جاۋاب بەرگەنلىكىمىز بولىدۇ دەپ ئويلايمىز يەنى بىز بۈگۈنكى قىيىنچىلىقلارنىڭ ئەمەلىي ھەل قىلىش چارىسىنى تەقدىم قىلغان ۋاقىتىمىزدا شۇنىڭ بىلەن ئۆزىمىزنى دۆلەتنى قۇرۇپ چىقىدىغان «ئىسلامى بازار» نى مەيدانغا كەلتۈرگەندەك ھېس قىلىمىز .

بۇ بىر قۇرۇق خىيال ، بىز ئىلگىرى بۇنىڭغا قارىتا مۇنازىرە ئېلان قىلىپ ، ئۇنىڭ ساختىلىقىنى ئېچىپ تاشلىدۇق مۇسۇلمانلار اللە نازىل قىلغان قانۇن بىلەن ھۆكۈمرانلىق قىلىدىغان ھۆكۈمەتنى قۇرۇپ ئۆزلىرىنىڭ ئىسلامنى گۈللەندۈرۈشتىن ئۇلارنى چەكلەش ئۈچۈن ئۇلارنى ماراپ ياتقان دۇنيادىكى بارلىق دۈشمەنلەرنىڭ قورشاۋىغا چۈشۈپ قالغان ھازىرقىدەك ئاجىز ئەھۋالدا ئىسلامنىڭ ئەمەلىي ھەل قىلىش چارىسىنى تەقدىم قىلىشتىكى ئىقتىدارىغا ئەقلى جەھەتتىن قانائەتلىنىش ھەرگىزمۇ ئاشۇ زەھەر خەندە دۈشمەنلەرگە تاقابىل تۇرۇش ئۈچۈن مۇھىم ئامىل بولالمايدۇ ، بەلكى ئۇ ئامىل كىشىلەرگە بۇ مەسىلە ئىيمان ۋە كۈپرى مەسىلىسى شۇنداقلا جەننەت ۋە دوزاخ مەسىلىسى دەپ ئوچۇق جاكالايدىغان ئەقىدە بولۇشى كېرەك !

كىمكى ئەقىدە دەرۋازىسىدىن . . . «لااله الاالله» نىڭ ھەقىقىي دەرۋازىسىدىن . . . كىرمىسە ئۇنداقتا ئۇ ئىسلام كۆرىشىگە . . . ھازىرقى زامان جاھىلىيىتى ئىسلامغا قارشى ئېلىپ بېرىۋاتقان ، ۋە بۈگۈن بولمىسا ئەتە مۇسۇلمانلارنى قاتتىق شەپقەت مەجبۇرلاۋاتقان زۆرۈر ، دەھشەتلىك كۈرەشكە . . . قاتناشماستىن ئىسلامدىن ۋە ئىسلامنىڭ ھەل قىلىش چارىسىدىن «خوشاللىنىپ» يۈرۈۋېرىدۇ . ئىسلامنىڭ ھەقىقىي روھىدىن خالى ئادەم ئۇنىڭ قانائەتلىنىش دەرىجىسى ، ياكى ئۇنىڭ «ئەمەلىي ھەل قىلىش ئۇسۇلى» نى تەقدىم

قىلىش ئىقتىدارى قانداق بولسۇن ئۇ ھەرگىزمۇ ئىسلام ھۆكۈمىتىنى قۇرۇپ چىقىدىغان «كۈچ» بولالمايدۇ. . . . بەلكى ئۇ ھۆكۈمەتنى اللە رۇخسەت قىلغان چاغدا توغرا ئېتىقاد ئىگىلىرى قۇرۇپ چىقىدۇ. بۇ توغرا ئېتىقاد ئىگىلىرى شۇنىڭغا كەسكىن ئىشىنىدۇكى، ئىسلام ھۆكۈمىتى قۇرۇش ئۇلارنىڭ «بىر اللەدىن باشقا ئىلاھ يوق، مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام اللەنىڭ ئەلچىسى» دىگەن سۆزىنىڭ تەبىئىي تەلىۋى، يەر شارىدا اللەنىڭ ھاكىمىيىتىنى قۇرۇش يولىدا ئۇلارغا يەتكەن ئۆلۈم ۋە ئازاپ ئۇلارنىڭ يولىنى قىسقارتىدۇ. تەقۋادارلارغا ۋەدە قىلىنغان جەننەتكە بارىدىغان يولغا كاپالەتلىك قىلىدۇ. . . .

«شۈبھىسىزكى، اللە مۆئمىنلەردىن ئۇلارنىڭ جانلىرىنى، ماللىرىنى ئۇلارغا جەننەتنى بېرىپ سېتىۋالدى، ئۇلار اللەنىڭ يولىدا ئۇرۇش قىلىپ (دۈشمەنلەرنى) ئۆلتۈرىدۇ ۋە ئۆلتۈرىلىدۇ، (يەنى دۈشمەنلەر بىلەن جىھات قىلىپ شەھىد بولىدۇ.) جىھات قىلغۇچىلارغا جەننەتنى ۋەدە قىلىش تەۋراتتا، ئىنجىلدا ۋە قۇرئاندا زىكرى قىلىنغان اللەنىڭ راست ۋەدىسىدۇر، ۋەدىسىگە اللەدىنمۇ بەك ۋاپا قىلغۇچى كىم بار؟ اللە بىلەن قىلغان بۇ سوداڭلاردىن خوشال بولۇڭلار، بۇ زور مۇۋەپپىقىيەتتۇر. ③②» (9: 111)

ھازىرقى زامان قىيىنچىلىقلىرىنىڭ ئەمەلىي ھەل قىلىش چارىسىنى تەقدىم قىلىش ئارقىلىق ئىسلام خىزمىتىگە رەھبەرلىك قىلىشقا ئالدىراۋاتقان يېڭى رەھبەرلىك كىشىلەرنىڭ سوئاللىرى ئالدىدا قايىمۇقۇپ، بىرىنچى سوئالغا جاۋاب بېرىشنى تاشلاپ ئىككىنچى سوئالنىڭ جاۋابى ئۈستىدە ئىزدىنىپ يۈرمەي، ئىنسان روھىنىڭ خاراكتېرىنى ۋە ھادىسىلەرگە تاقابىل تۇرۇشتىكى رىئالىقنى چوڭقۇر كۆرۈپ يېتىشى كېرەك. !

× × ×

ئىسلام ھۆكۈمىتى قۇرۇلغان چاغدا بۇ ھۆكۈمەتكە تايانچ بولىدىغان ۋە بۇ ھۆكۈمەت قۇرۇلغاندىن كېيىن ئىزچىل تۈردە ئۇنىڭ مەۋجۇت بولىشىغا ئاساس بولىدىغان مۇجاھىدلاردىن تەركىب تاپقان «مۇسۇلمانلار بازىسى» قۇرۇش ئۈچۈن جاپا-مۇشەققەتلىك ، نەتىجىسى ئاستا ، پۈتۈن كۈچىنى سەرپ قىلىشقا توغرا كېلىدىغان ئۇزاق مۇددەتلىك يول . . . تەربىيە يولى . . . غا كىرىش كېرەك . . . بىز يۇقارىدا ئالدىراقسان ئادەملەر ھەر بىرى ئۆز ئالدىغا قوللىنىۋاتقان ئۈچ خىل ئۇسۇلغا قارىتا مۇنازىرە بايان قىلغان تەتقىقاتىمىزدا ، گەرچە ئىشلار سىرتقى كۆرۈنۈشتە تۇرغۇنلۇق ھالەتنى پائالىيەتكە ئۆزگەرتىدىغان «ھەرىكەت» دەك تۈرىسىمۇ ، بىراق ئۇلارنىڭ ھەممىسىنىڭ ھەرىكەت يۆنىلىشىنى «بارسا كەلمەس يول» غا باشلاپ كېتىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ ئۆتتۇق !

مەسىلەن : جىھات قىلغۇچى ئاڭلىق مۇسۇلمانلار يەت بىلەن ئوچۇق-ئاشكارا قارشىلىش زوراباستۇرۇشنىڭ ياخشى باھانىنى تېپىپ بەرگەنلىكىنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ ، ۋاھالەنكى كىشىلەر كۆرەش ھەقىقىتىدىن بىخەۋەر قالىدۇ ، ھەمدە ئاشۇ زوراۋانلارنىڭ مەلۇم بىر ھەرىكەتكە قارشى تۇرۇشى ئۈچۈن ئەمەس بەلكى ئىسلامغا دۈشمەنلىك قىلىش ۋە يەر شارىنىڭ ھەرقايسى جايلىرىدا ئىسلامغا قارشى تۇرىۋاتقان يەھۇدى-خىرىستىئانلار بىلەن ئېغىز بۇرۇن ياللىشى ئۈچۈن قىلىۋاتقان ئىپلاسلىقلىرىدىن بىخۇد ھالەتتە قالىدۇ. ③③

جىھات قىلغۇچى ئاڭلىق مۇسۇلمانلار تايانچ بازىسى بارلىققا كەلمەي تۇرۇپ سىياسى ئاپپاراتلارنىڭ ئىچىگە شۇڭغۇپ كىرىش خەلقلىرىنىڭ ئېڭىدا مەسىلىلەرنى بۇرمىلاش ۋە ئىسلام ھاكىمىيىتى ئۇنىڭسىز بارلىققا كەلمەيدىغان بازىنىڭ قۇرۇلىشى ئۈچۈن زۆرۈر پىشپى يېتىلىشىنى كېچىكتۈرۈۋېتىشتىن باشقا ھېچقانداق

ئەھمىيىتى يوق خىزمەتتۇر . بىز يۇقىرىدا كۆرسىتىپ ئۆتكەن بازار بارلىققا كېلىشتىن ئىلگىرى بۈگۈنكى دەۋر قىيىنچىلىقلىرىنىڭ ئەمەلىي ھەل قىلىش چارىلىرى ئۈستىدە ئىزدىنىش تىرىشچانلىقىنى ئەھمىيەتسىز ئىشلار ئۈچۈن سەرپ قىلغاندىن باشقا ، مەيداندا خىزمەت قىلىۋاتقان كىشىلەرنىڭ كۈچىنى دەسلەپكى تۈنجى مەيداندىن بىر تەرەپلىمە مەيدانغا ئۆزگەرتىۋېتىدۇ . كۈچىنى خورىتىدۇ . ۋاھالەنكى ئۇلار ھېچقانداق ئىشنى ئەمەلگە ئاشۇرالمىدۇ . پائالىيەتچىلەر ئۆزلىرىنى «خىزمەت» قىلىۋاتقانداك بەلكى زۆرۈر خىزمەتنى ئورۇنداۋاتقانداك ئويلايدۇ . ئەگەر خىزمەت قىلغۇچىلارغا بىھۈدە ۋە ئەھمىيەتسىز ئىش قىلغۇچىلار دەپ قارالمىسا ، ئۇنداقتا ئۇلار دەسلەپكى تۈنجى مەيداندا سادىر قىلىۋاتقان كەمچىلىكلەرنى ھەرگىز ھېس قىلالمايدۇ .

بىز جىھات قىلغۇچى ئاڭلىق مۇسۇلمانلار بازىسى قۇرۇپ چىقىش ئۈچۈن ، ئالدى بىلەن تەربىيە كېرەك دىگەن ۋاقىتىمىزدا ، كۆپلىگەن سوئال ۋە تەسەۋۋۇرلار ئوتتۇرىغا چىقىدۇ .

- بىز يېتەرلىك تەربىيىلىنىپ بولدۇق !

- بىز قاچانغىچە «ھەرىكەت» قىلماي تەربىيىلىنىۋېرىمىز ؟

- ھەر قېتىم بىر ئەۋلات كىشىلەرنى تەربىيىلىسەك دۈشمەنلەر

ئۇلارنى يوقىتىۋەتسە ، بۇنداق تەربىيىلەشنىڭ نىمە پايدىسى ! ؟

- تەربىيىنىڭ مەقسىتى زادى نىمە ؟

بىز ھازىر تەربىيىنىڭ مەقسىتى ھەققىدە ئازراق چۈشەنچە بېرىپ ئۆتمەكچى بولساقمۇ ، بىراق اللەنىڭ رۇخسىتى بىلەن نەتىجە بېرىدىغان زۆرۈر ، توغرا تەرەپنى بايان قىلىشقا تەييارلىق قىلىش ئۈچۈن ئالدى بىلەن بۇ تەسەۋۋۇرلارنىڭ بەزىلىرىنى تۈزىتىشىمىز كېرەك دەپ قارايمىز .

بىز يېتەرلىك تەربىيىلىنىپ بولدۇق دەۋاتقان كىشىلەر بولسا ،

مەيداندىكى كۆپلىگەن رىئال ھەقىقەتلەردىن بىخەۋەر قالغان كىشىلەردۇر .

بۈگۈنگىچە مەيدانلاردا ئېلىپ بېرىلغان ئەڭ ئىلغار تەربىيە ئىمام شەھىد ئۆز قولى بىلەن تەربىيىلىگەن «پائالىيەتچان قېرىنداشلار» ئوتتۇرىسىدا ئېلىپ بارغان تەربىيە بولسا كېرەك . بۇ تەربىيەنىڭ ئەڭ ئىلغار تەرەپلىرى ئىمام شەھىد ئۆز ئەگەشكۈچىلىرىدە يېتىلدۈرگەن كۈچلۈك قېرىنداشلىق روھى ، ئۇلارنىڭ خاراكتىرىگە سىڭدۈرۈۋەتكەن راستچىل پىداكارلىق روھى ، ۋە ئۇلارنىڭ روھى دۇنياسىدا بىخىلاندىرغان جەڭگىۋار ئەسكەرلىك روھى ئىدى . ئۇنىڭدىن كېيىن ئۇلارنىڭ ئېڭىدىكى «لالە الا اللە» نى سۈپىتىم ۋە ئىراجى ئېقىمىنىڭ خاتا-چۈشەنچىلىرىدىن قۇتقۇزۇپ چىقتى ، ھەمدە ئۇلارنىڭ ھەرىكىتىنى رىئال ھەرىكەت ۋە پائالىيەتكە ئۆزگەرتتى .

بىراق بىز كىشىلەرنىڭ قەلبىدە چوڭقۇر يىلتىز تارتقان بۇ تەربىيەنىڭ كۆپلىگەن تەرەپلىرىدە يەنىلا يېتەرسىز ئىكەنلىكىنى ، ئىمام شەھىد ئۆلتۈرۈلگەندىن كېيىن بۇ خىل يېتەرسىزلىكنىڭ ئىسلام خىزمىتىنىڭ قەدەم باسقۇچلىرىغا قانداق تەسىر كۆرسەتكەنلىكىنى (يۇقۇرىدا) كۆرۈپ ئۆتتۇق .

ئەگەر ئىمام شەھىدنىڭ ئۆمرى يار بەرگەن بولسا ، ئۇ بۇ يېتەرسىز تەرەپلەرنىڭ قانچىلىكىنى تولۇقلاپ ، قانچىلىكىنى تۈزىتىدىغانلىقىنى بىز بىلمەيمىز بىراق بىز رىئال مەيداندا ئەسكەرلەرنىڭ پەقەت ئەسكەر بولۇش ئۈچۈنلا تەربىيىلىنىپ ، رەھبىرى بۇ دۇنيادىن كەتكەندىن كېيىن ، ئۇنىڭ رەھبەرلىك خىزمىتىنى داۋاملاشتۇرىدىغان رەھبەر بولۇش ئۈچۈن تەربىيەلىنىمگەنلىكىنى بايقايمىز . ئەلۋەتتە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ساھابىلەرنى پەيغەمبەرنىڭ رەھبەرلىكى ئاستىدا ئىلغار ئەسكەرلەر

بولۇش شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا پەيغەمبەر اللەنىڭ دەرگاھىغا كەتكەندىن كېيىن «ئىككىنچى سەپ» بولۇش ئۈچۈن تەربىيىلىگەن ، شۇنداقلا توغرا يولدا ماڭغان خەلىپىلەر ئۈممەتكە رەھبەرلىك قىلغان بولسا ، باشقا ساھابىلەرمۇ ئۆزلىرىگە تاپشۇرۇلغان مەيدانلاردا رەھبەرلىك ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئالغان .

ئىمام شەھىد ئۆلتۈرۈلگەندىن كېيىن ۋاقىتنىڭ ئۇزۇرشىغا ئەگىشىپ ھازىرقىدەك ئاجىز ئەھۋالدا ئىسلام خىزمىتىگە رەھبەرلىك قىلىۋاتقان جامائەت ئۈچۈن ئەڭ زۆرۈر بولغان «ئىككىنچى سەپ» نىڭ يوقالغانلىقىنى ناھايىتى ئوچۇقلا بايقايمىز . ئاندىن ئەمىلىي رىئاللىقتا بۇ تەربىيە تەرەپلىرىدە يېتەرسىزلىك بولغانلىقىنى بىلىمىز . بىز دەۋەت يەرشارىدا ئۆز ئورنىنى مۇستەھكەملەشتىن ئىلگىرى دەۋەتنىڭ ئۆمرى بىر نەچچە ئەۋلاتلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدىغان ئۇزاق مۇساپە ئۈچۈن تاييارلىق قىلىۋاتقانلىقىمىزنى چۈشىنىشىمىز كېرەك !

بىز ئالدىنقى بۆلۈملەردە تەييارلىق قىلىشتىكى ئالدىراقسانلىق ، ھەرىكەتتىكى ئالدىراقسانلىق ۋە رەھبەرنىڭ يېتەكلىشى ئاستىدىكى ئەسكەرلەر بولۇش سالاھىيىتى بىلەن بىرلا ۋاقىتتا ھەم رەھبەر ھەم تەربىيەلەنگۈچىلىك رولىنى ئۆتەيدىغان دەۋەتچىلەرنى مۇناسىپ «سان» غا يەتكۈزۈپ تەربىيەلەشتىن بۇرۇن خەلقلەرنى ھەرىكەت سېپىگە قۇشۇلۇشقا ئەركىن قويۇۋېتىشتىكى ئالدىراقسانلىق . . . نى مۇلاھىزە قىلدۇق . . . بۇلارنىڭ ھەممىسى ھەرىكەتنىڭ يۆنىلىشىگە قانداق تەسىر كۆرسەتتى ؟ !

بىز ئۇزاق مۇساپىگە تەييارلىق قىلىۋاتقان ۋاقىتىمىزدا كەسكىن ھالدا مۇشۇ تەرەپلەرنىڭ ھەممىسىدە تۇنجى ھەرىكەتتە كۆرۈلگەن يېتەرسىزلىكلەرنى تۈزۈتىشىمىز كېرەك ، يەنى تەربىيە ئۇسۇلىنى ھەرىكەتنىڭ نىشانىغا ، مۇساپىنىڭ ئۇزۇنلىقىغا ، يولنىڭ

جاپا-مۇشەققىتىگە ۋە دۈشمەنلەرنىڭ سۈيقەستىگە ماس ھالدا
ئۆزگەرتىشىمىز كېرەك!

ئەگەر بىز مەيدانلارغا قارىساق بەزى تەرەپلەردە خىلمۇ-خىل
ئىلغارلىقلارنى بايقىساقمۇ ، بىراق يەنە بىر تەرەپتە تەربىيىدىكى زور
نۇقسانلارنى كۆرىمىز ، بىز بىر تۈركۈم ياشلارنى ئۇچرىتىمىز ، بۇ
ياشلار «لااله الا الله» ئۇقۇمى بىلەن ئۇنىڭ اللەنىڭ شەرىئىتى بويىچە
ھاكىمىيەت باشقۇرۇشتىكى كۈچلۈك مۇناسىۋىتىنى ياخشى
چۈشىنىدۇ يەنى بۇندىن ئىلگىرى كۆپلىگەن دەۋەتچىلەرنىڭ
ئۆزلىرىمۇ ئېنىق ھېس قىلالماي ئۇقۇمىمىز ھالەتتە تاشلاپ قويغان
«ھاكىمىيەت» مەسىلىسىنى بەك ياخشى چۈشىنىدۇ ، يەنە بىر
تۈركۈم ياشلارنى ئۇچرىتىمىز ، بۇ ياشلار كۈرەشنىڭ خاراكتىرىنى ،
كۈرەشتە دۈچ كېلىدىغان ئاشكارا ۋە يۇشۇرۇن قوراللارنىڭ
خاراكتىرىنى ؛ ھەرقايسى ئاپپاراتلارنىڭ مائارىپ پروگراممىسى ۋە
ئاخبارات ۋاستىلىرى ئارقىلىق دەۋەتكە قارشى تۇرۇش ، كىشىلەرنى
ئىسلامدىن چېكىنىشكە يۈزلەندۈرۈپ ، ئىزچىل تۈردە ئۇلارنى
ئىلاھى مەنبەدىن قوبۇل قىلىشتىن يىراقلاشتۇرىدىغان مەلۇم
سىياسى ، ئىجتىمائىي ۋە ئىدىيىۋى مەسىللەرنى قوزغاشتىكى
رولىنى ئىنتايىن ياخشى چۈشىنىدۇ بىراق بۇ ياشلاردا كۆپ
ۋاقىتتا توغرا ئۇيۇشۇش تولمۇ كەم ، ئۇلار چېچىلاڭغۇ كىچىك
جامائەتلەرگە بۆلۈنۈپ كەتكەن بولۇپ ، بىرى يەنە بىرىگە سۈيقەست
قىلىدۇ ، ياكى بىر-بىرىنى نازارەت قىلىدۇ . ۋە ياكى دوسلۇق روھى
بىلەن ئەمەس بەلكى دۈشمەنلىك مۇددىئاسى بىلەن ئۆز-ئارا
تالاش-تارتىش قىلىدۇ ، كىچىك جامائەت بىرەر ئايەتنى
چۈشىنىدۇرۇش ياكى بىرەر مەسىلىنى تۈزىتىشتە بىرلىككە
كېلەلمىگەن چاغدا تېخىمۇ كىچىك جامائەتلەرگە بۆلۈنۈپ كېتىشى
مۇمكىن مانا بۇلار شۇنى ئېنىق ئۇقتۇرىدۇكى ، ئۇلاردا

جامائەتلىشىش تەربىيىسى ھەقىقەتەن كەم «ئۆزۈمچىلىك» خاھىشى بەك كۈچلۈك ، ئەمەلىيەتتە جاھىلىيەتكە تۈنجى قېتىم تاقابىل تۇرۇش ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئالدىغان ئەۋلاتلار ئۇياقتا تۇرسۇن ، ئادەتتىكى مۇسۇلمانلارنى يېتىشتۈرۈش ئۈچۈن زۆرۈر تەربىيە جامائەت ئەزالىرىدا «ئۆزۈم»چىلىك روھى بىلەن جامائەتلىشىش روھى تەڭپۇڭلاشتۇرۇلىشى كېرەك . نەتىجىدە بۇ خىل تەڭپۇڭلۇق جامائەتلىشىش روھىنى كۈچەيتىش ئارقىلىق «ئۆزۈم»چىلىك روھىنى قۇربان قىلىۋەتمەيدۇ ۋە ياكى چەكتىن ئاشقان «ئۆزۈم»چىلىك خاھىشىنى ئۆستۈرۈپ ئۇلارنىڭ ھەر بىرى ئۆز ئىدىيىسى ، ئۆز كالىلىسى ۋە ئىشلارغا قارىتا ئۆزىگە خاس «باھا»سى بىلەن پەخىرلىنىدىغان ، نەتىجىدە ئۇلاردىن ھېچبىر جامائەت شەكىللەنمەيدىغان ياكى سالىمىقى بار بىرەر جامائەت ئۇلارنىڭ ئەتراپىغا ئۇيۇشمايدىغان ئىشلار قەتئىي يۈز بەرمەيدۇ .

شۇنداقلا بۇ ياشلاردا كۆپلىگەن ۋاقىتلاردا ھەرىكەت تەجرىبىسى تولىمۇ كەم . (ۋاھالەنكى ئۇ ھەرىكەت تەجرىبىسى تەربىيىنىڭ مۇھىم بىر تەركىۋى قىسمى) شۇنداق تۇرۇپ ، بۇ ياشلار ئىدىيە خاراكتىرلىك كۆپلىگەن مەسىلىلەرنى بۇرۇنقى ئەۋلاتلارغا قارىغاندا بەك ياخشى چۈشىنىدۇ . دەل شۇ سەۋەپتىن ئۇلار ھاكىمىيەت بىلەن ئوچۇق-ئاشكارا قارشىلىشىشقا ، ئەمەلىي ئۈنۈم ھاسىل قىلالمايدىغان ياكى مۇسۇلمانلار ھازىرقىدەك ئاجىز ئەھۋالدا ھېچنەرسىنى ئۆز يۆنىلىشىدىن ئۆزگەرتەلمەيدىغان چوڭ ۋە خەتەرلىك مەسىلىلەردە كۈچ كۆرسىتىشكە ئالدىرايدۇ

بىر قېتىم ئىسكەندىرىيە ئۇنۋېرسىتېتىدا بىر تۈركۈم دىنىي جامائەت ياشلىرى ئۇنۋېرسىتېت مەمۇرىيىتى دىنىي جامائەتلەرگە بولۇپمۇ ئومۇمىي ئىسلام روھىغا بۇزغۇنچىلىق قىلىش ئۈچۈن ئۆتكۈزۈلمەكچى بولغان يىغىلىشنى كۈچ كۆرسىتىپ چەكلەش ئۈچۈن

سەپەرۋەرلىككە كەلدى .

... گەرچە «يىغلىش» رەسمى كۈن تەرتىپىگە قويۇلۇپ
ئورۇنلاشتۇرۇلغان بولسىمۇ ، بىراق دىنى جامائەت ياشلىرى
يىغىلىش ئۆتكۈزۈشنى چەكلەشتە ئەمەلىيەتتە مۇۋەپپەقىيەت
قازاندى ، ئالدىن ئورۇنلاشتۇرۇلغان ناخشا ، تانسا ، يالىڭاچ ئۇسۇل .
.. يىغىلىش ئۆتكۈزۈلمىدى ...

مانا بۇ ئۇنۋېرسىتېتتىكى دىنى جامائەتلەر ئېلىپ بارغان بىر
قىسىم ھەرىكەتلەرنىڭ مىسالى ... بىراق ئۇنىڭ توغرا يۈزلىنىشى
قايسى ؟

بۇ خىل رەۋىشتە كۈچ كۆرسىتىش ئەمەلىيەتتە «غەرىپلەشكەن»
ئەر-ئايال ئوقۇتقۇچى-ئوقۇغۇچىلارنى قاتتىق ئەندىشىگە سالدى ...
شۇڭلاشقا ... ئۈگىنىش ۋاقتىدىمۇ دىن ، ئەخلاق ۋە
ئەنئەنىدىن پۈتۈنلەي چىقىپ كەتكەن ئاتېزىمچى ، كاپىر ياۋرۇپا
قىزلىرى ئۈگىنىش ۋاقتىدا خىجىل بولغانچىلىك خىجىل
بولمايدىغان ، گويا تانسىخانىدىكى ئۇسۇلچى قىزلاردەك ياكى مودا
كىيىم كۆرگەزمىسىگە قاتناشقان مودىل قىزلاردەك بولۇپ كەتكەن
ئۇنۋېرسىتېت قىزلىرىنىڭ ھېچقايسى بۇ قېتىمقى ناخشا-ئۇسۇل
كېچىلىگىنى ئۆتكۈزۈشكە جۈرئەت قىلالمىدى ! شۇنداقلا
«غەرىپلەشكەن» ئوقۇتقۇچىلار ئۆزىنىڭ ئەمەل ئورۇندۇقىنى ساقلاپ
قېلىش ئۈچۈن «ئىدىيىۋى ئەركىنلىك» ياكى «ئۇنۋېرسىتېت
روھى» نامى بىلەن دىن ۋە ئەخلاققا ھۇجۇم قىلغىنىدا ، ئۇلارنى
قوغدايدىغان «ئومۇمىي نىزام»نى ھىمايە قىلغاندەك بىرەر
«دىنسىز» كومۇنىستىك ياش ياكى بىرەر «دىنسىز» ئوقۇتقۇچى
ئىسلامغا ئوچۇق-ئاشكارا ھۇجۇم قىلىشقا ياكى ئىسلامنى مەسخىرە
قىلىشقا پىتىنالمىدى .

توغرا ، بۇ ئىشلار شۇنداق بولدى ! بىراق ...

ئەگەر ئاشۇ دىنى جامائەت ئۈنۋېرسىتىتلاردا داۋاملىق مەۋجۇت بولسا ، ھەمدە بۇ مەۋجۇدىيەتنىڭ (دىنى جامائەتنىڭ) ئەخلاقى بۇزۇش ، ئوغۇل-قىز ياشلارنى دىنى قىممەتلەردىن ئايرىپ تاشلاش ، ئۇلار ئوتتۇرىسىدا ئەخلاقى چۈشكۈنلۈكنى كەڭرى تارقىتىش ئۈچۈن ھەرىكەت قىلىۋاتقان كومۇنىستلار ، ئاتىزىمچىلار ۋە «غەرىپلەشكەن» لەرنىڭ بېسىمىغا قارشى تۇرىدىغان ئىزچىل داۋاملاشقان قارشىلىق كۈچى بولسا ، ئۇنداقتا بۇ مۇۋاپىق ئېلىپ بېرىلغان بىر ھەرىكەت بولىدۇ .

ئەمما ئەگەر ئاشۇ جامائەتنىڭ مەۋجۇتلۇقى بىر ئۆتكۈنچى ھادىسە بولسا بىز كېيىنكى قۇردا بايان قىلماقچى بولغىنىمىزدەك ئۇنداقتا بۇ قېتىملىق ھەرىكەت ماھىيەتتە بۇزۇق ئەر-ئايال ئوقۇتقۇچى-ئوقۇغۇچىلارنىڭ ھاياتىدا بىر نەرسىنى ئۆزگەرتەلمەيدۇ ؟ ياكى ئاشۇ جامائەت مەلۇم بەلگىلىك ۋاقىتنى قولغا كەلتۈرۈش پۇرسىتىگە ئىگە بولغاندا كۈچنى ئىسلام پرىنسىپلىرى بويىچە ھەقىقىي تەربىيەلەشكە قاراتسا بۇ پايدىلىق بولامدۇ ؟ بۇ جامائەت ھەر بىر ئوغۇل قىز ياش ھەر بىر ئوقۇتقۇچى ، ئۇستازنى ئۇلار چۆكۈپ كەتكەن پاتقاقىتىن پاكلىق ۋە ساپلىققا قۇتقۇزۇپ چىقسا مانا بۇ دەۋەتنىڭ نەتىجىسى شۇنداقلا پەيغەمبەر ئېيتقاندا «دۇنيا ۋە دۇنيادىكى بارلىق نەرسىلەردىن ياخشى» بولغان نەتىجىلىك خىزمەت بولىدۇ .

«ئەگەر اللە سەن ئارقىلىق بىر ئادەمنى توغرا يولغا باشلىسا ، بۇ سەن ئۈچۈن دۇنيا ۋە دۇنيادىكى بارلىق نەرسىلەردىن ياخشى بولىدۇ ياكى قىزىل تۆگىدىن ياخشى بولىدۇ»
ھەقىقەتەن ئاشۇ دىنى جامائەتنىڭ مەۋجۇتلۇقىنى ئاشكارىلاپ

قويغان «ئويۇن» شۈكى ئەينى چاغدا ھاكىمىيەت *
كومۇنىستىك دولقۇننىڭ كۈچلۈك بېسىمىغا ۋە كومۇنىستلار بىلەن
ئىتتىپاقلاشقان ناسىرچىلار** دولقۇننىڭ كۈچلۈك بېسىمىغا
دۈچ كەلگە ئىدى. شۇڭا ئۇنىڭ ۋاقتىنچە ئىسلامى دولقۇنغا تلۇچۇن
مەيدان ھازىرلاپ بېرىشى ئۇنىڭغا نىسبەتەن مەنتىقىگە ئۇيغۇن بىر
ئىش بولغان ئىدى. ئەمەلىيەتتە ئۇنىڭ بۇنداق قىلىشتىكى مەقسىتى
ھەرگىزمۇ ئۇنۋېرسىتېتنى بۇزۇقچىلىق، ئاتىزىمچىلىق، كاپىرلىق
ۋە ئەخلاقى چۈشكۈنلۈكتىن پاكلاش ياكى دۆلەت ئىچىدە دۆلەتنى
ئاشۇ كىر-قاسماقلاردىن تازىلايدىغان ئىسلامى ھەرىكەتنى
جانلاندۇرۇش ئۈچۈن بولماستىن بەلكى ئۆزى دۈچ كېلىۋاتقان
ئەمەلىي بېسىمنى ئۆزىدىن چېكىندۈرۈش بىلەن بىر ۋاقىتتا
رازۋېتكا ئورگانلىرى ئارقىلىق ياشلاردىكى يۈشۈرۈن كۈچنى تېپىپ
چىقىپ، «ئويۇن» ئاخىرە بېرىپ ئۇلارنىڭ ھەرىكىتىنى پالەچ ھالغا
چۈشۈرۈپ قويۇش ياكى ئۇلارنى بىر پۈتۈن يوقىتىش ئۈچۈن ئىدى.
بىز يۇقۇرىدا كۆرسىتىپ ئۆتكەن ياكى شۇنىڭغا ئوخشاپ
كېتىدىغان يىغىلىش ھادىسىدە كۈچ كۆرسىتىش مۇشۇ «ئويۇن» غا
قارىتا مۇناسىپ ھەرىكەت بولغانمۇ؟ ياكى ئويۇننى تېز
ئاخىرلاشتۇرۇپ زەربىنى ئوتتۇرغا چىقىرىشنىڭ سەۋەبچىسى
بولغانمۇ؟ ھەربىي تۈرمىنىڭ باشلىقى كۆرسىتىپ ئۆتكەندەك
زەربىنىڭ كېلىدىغانلىقى ھەقىقەتەن ئېنىق «ھاكىمىيەت
بېشىدىكىلەر» ئىسلامى دولقۇننىڭ كۈچىيىشىگە باشلىغانلىقىنى
ھېس قىلىسلا يەھۇدى، خرىستىئانلار ۋە يەرشارىدا ئۇلارنىڭ
مەنپەئىتى ئۈچۈن خىزمەت قىلىۋاتقان «مالاي» لار ئەندىشە
قىلىۋاتقان قورقۇنچىلىق خەۋپلەرنى يوقۇتۇشنىڭ زۆرۈرلىكىگە

* جامال ئابدۇناسىردىن كېيىن تەختكە چىققان ئەنۋەر سادات ھۆكۈمىتى.
** ناسىرچىلار-جامال ئابدۇناسىرنى ياكى ئۇنىڭ سىياسىتىنى ياقلىغۇچى گورۇھلار

قارىتا دەرھال ھەرىكەت قوللىنىدۇ .

بىراق ئاشۇ جامائەتلەر ئۆتەۋاتقان ھەر قانداق «خىزمەت» ئەخلاقى ساپ ، كىرقاسماقتىن پاك ، پاكلىق ئىچىدە ئۆسۈپ يېتىلگەن ، بۇلغانمىغان بىر تۈركۈم ياشلارنى تەربىيەلەش بولغان چاغدا ئەھۋال ئوخشىمايدۇ ھۆكۈمرانلار ئۇلارغا زەربە بېرىشتە كۆپ ئىككىلىنىدۇ ، ئۇلارنى ئازاپلاش ئۈچۈن ۋەھشى ئۇسۇللارنى ئىشلىتىشتە يەنە ئىككىلىنىدۇ ، چۈنكى بۇ چاغدا ھۆكۈمرانلار ئۆزىنىڭ ۋەھشى قىلمىشىنى خەلق ئالدىدا ئاقلايدىغان باھانە تاپالمايدۇ .

بىخەتەرلىك ئورگانلىرىنىڭ بىرەر مەسىلىنى توقۇپ چىقىپ كىشىلەر قەتئىي ئۇرۇنۇپ باقمىغان ، ئۇرۇنۇش ھەققىدە ئويلىنىش تۈگۈل ، ئېسىڭمۇ كېلىپ باقمىغان جىنايەتلەرنى ئۇلارغا دۆڭگەپ ، ياۋۇزلارچە ئازاپلاش ئۇسۇللىرى بىلەن ئۇلارنى قەتئىي ئويلاپ باقمىغان جىنايەتلەرنى «ئېتىراپ» قىلىشقا مەجبۇرلاش ئىقتىدارىنىڭ بارلىقىدىن بىز گۇمانلانمايمىز . ③4 بىراق خەلقلەر بۈگۈن 20 ياكى 30 يىل بۇرۇنقىدەك مۇنداق بىخۇدۇلۇق ئىچىدە ئەمەس ! بۈگۈن ئۇلار بىخەتەرلىك ئورگانلىرىنى ياخشى دەپ ئويلاشتىن كۆرە ئەسكى دەپ ئويلاشنى ئالدىنقى قاتارغا قويدىغان بولۇپ قالدى ، ھۆكۈمرانلارنىڭ «ئىسلام تەربىيە خىزمىتى ئېلىپ باردى» دىگەن جىنايەت بىلەن بىر جامائەتنى يوقۇتۇش ، خەلقنىڭ غەزەپ نەپرەتىدىن خاتىرجەم ھالدا ۋەھشىلەرچە ئۇسۇل بىلەن ئۇلارنى جازالىشى ئانچە ئاسانغا چۈشمەيدۇ ، ماھىيەتتە ئاشۇ زوراۋانلارغا نىسبەتەن خەلقنىڭ غەزىۋى ئانچە مۇھىم ئەمەس بىراق ئۆز مەنپەئىتىدىن باشقا ھېچنەمنى ئويلىمايدىغان بۇ زالىملار مالايلارنىڭ خەلق ئالدىدا رەسۋا بولۇشنى ياقتۇرمايدۇ ، چۈنكى بۇ ئاخىرقى ھېسابتا «ئويۇن» نى بۇزۇپ قويدۇ ، ۋە كۆزلىگەن نىشانغا

يېتىشكە توسقۇنلۇق قىلىدۇ ، بەلكى ئۇلار بەزى چاغلاردا بۇ «كونا مالاي» نىڭ رولىنى ئاخىرلاشتۇرۇپ ، يېڭى رەھبەرنى ئوتتۇرغا چىقىرىدىغانلىقىنى قارار قىلىپ بولغان چاغدا ئالدىدا ساداتقا ⑤⑤ ئۇنىڭدىن كېيىن نىمەيلىغا ⑤⑥ قىلغاندەك ئۇنى بىراقلا خەلقنىڭ غەزىۋىنى قوزغايدىغان ئىشلارنى قىلىشقا ئۈندەيدۇ .

بىز يۇقۇرىدا ۋاقتى كەلگەندە ئۆزلىكىدىن ھەل بولىدىغان ۋە ئەمەلىيەتتە ھېچنەرسىنى ئۆزگەرتەلمەيدىغان مەسىلىلەرگە كۈچ سەرپ قىلىشنىڭ مىساللىرىنى بايان قىلدۇق ، ئۇنۋېرسىتېتنىكى دىنى جامائەت ناھايىتى تېزلا يوقىتىلدى ، بۇزۇق ئەر-ئاياللار ئىلگىرىكىدىنمۇ بەكرەك بۇزۇقچىلىققا قايتىپ كەلدى .

بىز ھازىر ئىسلام شەرىئىتى بويىچە ھاكىمىيەت باشقۇرۇش مەسىلىسىگە ئوخشاش ، ھەقىقىي خەتەرلىك مەسىلىلەرنىڭ مىساللىرىنى بايان قىلىمىز ، بۇ مەسىلە پۈتكۈل ئۈممەتنىڭ مەۋجۇدىيىتىگە نىسبەتەن ئاساسلىق مەسىلىدۇر ، اللەنىڭ شەرىئىتىگە ھۆكۈم سۈنۈشقا ئاتلىنىش «بىر اللەدىن باشقا ئىلاھ يوق ، مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام اللەنىڭ ئەلچىسى» دەيدىغان ھەر بىر مۇسۇلمانغا پەرز ، چۈنكى ئۇ ئۆزىنىڭ مۇسۇلمان ئىكەنلىكىنى ئۇنىڭسىز ئېلان قىلىغىلى بولمايدىغان ئاشۇ بۈيۈك «سۆز» نىڭ بىۋاسىتە تەلىۋىدۇر .

توغرا ! بىراق !

ئىسلام ھۆكۈمىتىنىڭ قۇرۇلغانلىقىنى ئېلان قىلغاندىن كېيىنكى بوران-چاپقۇنلارغا قارشى تۇرىدىغان جىھات قىلغۇچى ئاڭلىق مۆئمىنلەر تايانچ بازىسى مەۋجۇت بولۇشتىن ئىلگىرى يەر شارىدا ھەقىقەتەن اللەنىڭ شەرىئىتى قەد كۆتۈرۈپ تۇرالامدۇ ؟ . . . ۋاھالەنكى بوران-چاپقۇننىڭ باشلىنىشى ئاپغانىستاندا بولۇپ ئۆتكەندەك يەھۇدى خرىستىئانلارنىڭ بۇزغۇنچىلىقىدۇر .

ئەگەر ھۆكۈمەتكە بېسىم ئىشلىتىۋاتقان خەلق ئاپخانىستان خەلقى قىلغاندەك جىھادقا تەييارلىق قىلمىسا؛ قورقۇنچ، ئاچلىق ۋە ئىقتىسادتا زىيان تارتىش، جاندىن ئايرىلىش ۋە مەۋىلەرنىڭ قۇرۇپ كېتىشى... قاتارلىقلارغا بەرداشلىق بىرەرلەيدىغان ئۇزاق مۇددەتلىك كۆرەشكە قاتنىشىش ئۈچۈن تەييارلىق قىلمىسا، ئۇنداقتا ئىسلام ھۆكۈمىتى قۇرۇش ئۈچۈن «خەلقنىڭ بېسىمى» يېتەرلىك بولامدۇ؟

«ئى مۆئمىنلەر سەبىرى ۋە ناماز ئارقىلىق ياردەم تىلەڭلار، اللە ھەقىقەتەن سەبىرى قىلغۇچىلار بىلەن بىللىدۇر. اللە يولىدا ئۆلتۈرۈلگەنلەرنى (شەھىدلەر) نى ئۆلۈك دىمەڭلار. بەلكى ئۇلار تىرىكتۇر، لېكىن سىلەر بۇنى سەزمەيسىلەر بىز سىلەرنى بىر ئاز قورقۇنچ بىلەن قەھەتچىلىك بىلەن ماللىرىڭلارغا جانلىرىڭلارغا، باللىرىڭلارغا، ۋە زىرائەتلىرىڭلارغا يېتىدىغان زىيان بىلەن چوقۇم سىنايمىز، سەبىرى قىلغۇچىلارغا جەننەت بىلەن خۇشخەۋەر بەرگىن» (2: 152-155)

ئەنە شۇنداق زۆر مەسئۇلىيەتنى ئۈستىگە ئالالايدىغان «مۇسۇلمانلار تايانچ بازىسى» قۇرۇش ئۈچۈن كۈچ سەرپ قىلىش، ئەلۋەتتە بۇ كۈچنى ياكى ئۇنىڭ بىر قىسمىنى ماھىيەتتە ھېچقانداق نەتىجە ئېلىپ كېلەلمەيدىغان، بەلكى «خاتا تەككەن ئوق»قا ئوخشاش رىئاللىقتا ھېچ ئىش قىلالماي سېنىڭ قەيەردە ئىكەنلىكىڭنى دۈشمەنگە ئاشكارلاپ قويىدىغان ئاغزاكى شۇئارلارغا سەرپ قىلغاندىن كۆپ پايدىلىق ئەمەسمۇ؟!

ھەقىقەتەن مەسىلە ئىسلام شەرىئىتىنى ئەمەللىشتۈرۈش ئۈچۈن خەلقلەرنىڭ قىزغىنلىقىنى قوزغۇتۇش ئەمەس! چۈنكى بۇ خىل قىزغىنلىق ھېچنىمىگە يارىمايدۇ، رىئاللىقتىن بىر نەرسىنىمۇ ئۆزگەرتەلمەيدۇ، ئۆزۈندىن بۇيان بۇ خەلقلەر ئاشۇنداق

ھېسىيات قىزغىنلىقىدىن باشقا ھېچنەرسىگە ئىگە بولالماي كەلدى .
بۇ خىل ھېسىيات قىزغىنلىقى قانداق تېز يالقۇنلىغان بولسا شۇنداق
تېز ئۆچۈپ قالدۇ . . . بەلكى ئاشۇ خەلقلەر شەرىئەتنى ھۆكۈمەت
قانۇنى قىلىشنى «لاللە الا اللە مۇھەممەدۇن رسول اللە» دىگەن
سۆزىنىڭ بىۋاسىتە تەلىۋى دىگەن چۈشەنچە ئاساسىدا ، بۇ مەسىلە
ئۈچۈن ئۆزىنى «پىدا» قىلغان چاغدا ، ئاندىن رىئاللىق ئۆزگىرىدۇ .
رىئال ھەرىكەت مەيدانىدا ھېچقانداق ئەمەلىي نەتىجە ئېلىپ
كېلەلمەيدىغان ھېسىيات قىزغىنلىقى بىلەن كىشىلەرنىڭ بۇ مەسىلە
ئۈچۈن ئۆزىنى پىدا قىلىش ئوتتۇرىسىدا ناھايىتى چوڭ پەرق بار .
بۇ چوڭ پەرق مەسىلىنىڭ ماھىيىتىنى چۈشىنىش ۋە ئۇنىڭ
مۇساپىلىرىنى بايقاشتىكى ئەڭ ئىنچىكە ھەم خەتەرلىك پەرقتىن
كېلىپ چىققان . . . كىشىلەر ئۆز ئېڭىدا شەرىئەتنى ھاكىمىيەتنىڭ
ئاساسى قىلىشى ئۇلارنىڭ دىنىي تولۇقلايدىغان «تولۇقلىما» بىراق
ئۇلار گەرچە اللەنىڭ شەرىئىتىدىن باشقا قانۇنغا رازى بولۇپ ،
كۆڭۈللىرى سىقىلماي ئۇنىڭغا ھۆكۈم سۈنسۇ ، ئوخشاشلا بىز
«مۇسۇلمان» دەپ ئويلىغان چاغدا ئۇلارنىڭ بۇ مەسىلە ئۈچۈن ئەڭ
چوڭ تەقدىم قىلىدىغىنى ئەنە ئاشۇ ھېسىيات قىزغىنلىقى بولۇپ
بۇ خىل قىزغىنلىق زۆراۋانلار اللەنىڭ شەرىئىتىنى ھۆكۈمەت قانۇنى
قىلىش چاقىرىقىغا قارشى تۇرۇشتا قوللىنىدىغان ياۋۇزلارچە
قىيىن-قىستاققا ھەرگىز بەرداشلىق بېرەلمەيدۇ . . . ئەمما كىشىلەر
ئەگەر ئۇلار اللەنىڭ شەرىئىتىدىن باشقا قانۇنغا رازى بولسا ، اللەنىڭ
ئۆلچىمىدە ھەرگىز مۇسۇلمان بولالمايدۇ ؛ ئەگەر ئۇلار ئىنسانلار
اللەنىڭ رۇخسىتىسىز ئۆزلىرى توقۇۋالغان قانۇنلارغا رازى بولۇپ ،
ھۆكۈم سۇنغان چاغدا ، ئۇلارنىڭ ئىمانى كەمتۈك بولمايلا
قالماستىن بەلكى قەتئىي مەۋجۇت بولمايدۇ . . . دىگەن ئۇقۇمنى
ئېنىق بىلگەن چاغدا . . . ئەنە شۇ چاغدا كىشىلەر بۇ مەسىلە ئۈچۈن

ئۆزلىرىنى پىدا قىلالايدۇ . چۈنكى بۇ مەسىلىنىڭ ئەمەلىيەتتە مەۋجۇت بولغان ۋە اللە رازى بولغان ئىماننى تولۇقلايدىغان «تولۇقلىما» مەسىلىسى ئەمەس ، بەلكى ئىمان ۋە كۈپرى مەسىلىسى ئىكەنلىكى كىشىلەرنىڭ ئېڭىدا پۈتۈنلەي ئايدىڭلىشىدۇ !

كىشىلەر بۇ مەسىلە ئۈچۈن ئۆزلىرىنى پىدا قىلمىغۇچە ، ئۇنى بارلىققا كەلتۈرۈش يولىدا قۇربانلارنى بەرمىگۈچە يەرشارىدا اللەنىڭ شەرئىتى ھەرگىزمۇ قەد كۆتۈرمەيدۇ . ئەمما ھېسسىيات قىزغىنلىقىنىڭ سىرتقى قىياپىتى دەۋەتچىلەرنى قانچىلىك ھاڭ-تال قالدۇرسۇن ، ئۇ ھەرگىزمۇ ئىسلام دۈشمەنلىرى ئىسلامغا قاراتقان دەھشەتلىك كۈرەشتە ھەقىقىي سۈنئىي «كۈچ» بولالمايدۇ !

× × ×

مانا بۇ مىساللارنى بىز كۈچىنى ئۆزىنىڭ ھەقىقىي تېگىشلىك ئورنىغا ئىشلەتمەسلىك ياكى ئىشلىتىشكە تېگىشلىك ئورنىغا ئىشلىتىشتە كەمچىك ئۆتكۈزۈش مەسىلىسىگە قارىتا بايان قىلىۋاتىمىز ، بۇ مىساللار ئىسلامى ھەرىكەت مەيدانىدا مەۋجۇت بولۇۋاتقان تەربىيە خىزمىتىدە ھەقىقەتەن يېتەرسىز تەرەپلەرنىڭ بارلىقىنى كۆرسىتىپ بېرىدۇ . سەۋەبىي توغرا ھەرىكەتنى تونۇش ۋە ئۇنىڭغا ئاتلىنىش ، خاتا ھەرىكەتنى تونۇش ۋە ئۇنىڭدىن چېكىنىش مۇشۇ دەۋەتكە كېرەكلىك «ئەقىل-پاراسەت» نىڭ بىر قىسمى شۇنداقلا ئۇ ئۆز رولى بىلەن دەۋەتچىلەرنى بولۇپمۇ ئۇلارغا سۈپەست قىلىۋاتقان ، ئۇلارنى ئەڭ ناچار دائىرىدە نازارەت قىلىۋاتقان جاھىلىيەت بىلەن تۇنجى قېتىم ئۇچرىشىش ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئالدىغان «قەھرىمان ئەزىمەتلەر» نى مەيدانغا كەلتۈرۈش ئۈچۈن ئەڭ زۆرۈر بولغان توغرا تەربىيەنىڭ بىر قىسمىدۇر .

ئۇنىڭدىن باشقا دەۋەت خىزمىتىنى ئۆتەۋاتقان كۆپلىگەن ياشلار بەزى «مەسئۇل» لاردا دەۋەتكە قارىتا دەۋەتنىڭ ھەقىقىي مەنپەئىتىنى

كۆزلەيدىغان يېتەرلىك سەمىيەتنىڭ كەملىگىدىن ؛ ئۆزىنىڭ شەخسى ئىمتىيازى نام چىقىرىش ۋە كۆپلىگەن قوللىغۇچىلارغا ئىگە بولۇش قىزغىنلىقى سەۋەبلىك ئۆزىنىڭ رەھبەرلىك رولىنى ياخشى جارى قىلدۇرمايۋاتقانلىقىدىن قاقشاۋاتىدۇ .

ئەگەر بىز ئۇلارنىڭ ھەممىسىنى تارازغا سالىق . . . ئۇنداقتا كىمدۇ بىراۋلارنىڭ بىز يېتەرلىك تەربىيلىنىپ بولدۇق دېيىشى ئەمەلىيەتكە ئۇيغۇنمۇ ؟

× × ×

بىز قاچانغىچە «ھەرىكەت قىلماي» تەربىيىلەۋېرىمىز دەيدىغان كىشىلەرگە ھازىردىن باشلاپ 10 يىل ياكى 20 يىل دىگەندەك ۋاقتى ئېنىق جاۋاپلارنى بىز بىرەلمەيمىز ، چۈنكى بۇ ئېنىق دەلىللىگەن ئاساسلانمايدىغان قارىغۇچىلارچە ئېيتىلغان گەپ بولىدۇ . بەلكى بىز ئەقىلگە ئۇيغۇن ھەجىمدە لايىقەتلىك بازار شەكىللەنگەنگە قەدەر تەربىيىلەشنى داۋاملاشتۇرۇمىز دىيەلەيمىز . . .

شۇنىسى ئېنىقكى بۇنىڭغا مەلۇم «ۋاقت» ياكى مەلۇم «ھەجىم» نى كۆرسىتىدىغان ئوچۇق جاۋاب بەرگىلى بولمايدۇ . ئەمەلىيەتتە يەرشارىدا بۇنىڭغا ئوچۇق جاۋاب بېرەلەيدىغان ھېچ بىر ئىنساننى تاپقىلى بولمايدۇ . چۈنكى بۇنىڭدا ئىنسانلارنىڭ ئېنىق بەلگىلىشى مۇمكىن بولمايدىغان غەيبىي* ئامىللار مەۋجۇت .

..

ئەينى ۋاقىتتا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ رەھبەرلىكىدىكى تۇنجى جامائەتنىڭ ئىككى قەدىمىنى ۋەھى ئالغا سىلجىتاتتى . . . اللە پەيغەمبەرنى دەسلەپتە ئۇرۇق-تۇققانلىرىنى ئاگاھلاندۇرۇشقا بۇيرىدى ، پەيغەمبەر مەلۇم مەزگىل كىشىلەرنى اللە تەرەپكە

* اللەدىن باشقا ھېچكىم بىلمەيدىغان

يۈشۈرۈن دەۋەت قىلىشقا باشلىدى ، ئۇلاردىن يەتكەن ئازاپ-ئوقۇبەتنى سەبرى ۋە ئۈمىد بىلەن يەڭدى ، ئۇزاققا قالماي ئاشكارا دەۋەت قىلىش ھەققىدىكى ئىلاھى بۇيرۇق نازىل بولدى ، پەيغەمبەر بۇيرۇقنى كەسكىن جاكالىدى ، مۆئمىنلەرگە خاپىلىقلار كەلدى ، بەزىلەردە ئازاپقا قارىتا رەددىيە بېرىش ھېسسىياتى قوزغالدى شۇئان ۋەھى نازىل بولۇپ ئۇلارغا ھاي ، قۇلۇڭلارنى يىغىڭلار دىدى ، ئۇلار جىم تۇرۇپ باتۇرلۇق بىلەن ئازاپلارنى ئۈستىگە ئالدى ، ۋاقتى كەلگەندە اللە ئۇلارغا ئۇرۇش قىلىشقا رۇخسەت بەردى .

«ھۇجۇم قىلىنغۇچىلارغا زۇلۇمغا ئۇچرىغانلىقلىرى ئۈچۈن (قارشىلىق كۆرسىتىشكە) رۇخسەت قىلىندى اللە ئۇلارغا ياردەم بېرىشكە ئەلۋەتتە قادىر .» (22: 38)

ئۇنىڭدىن كېيىن اللە مۇشرىكلار ئىچىدىن پەقەت مۆئمىنلەر بىلەن ئۇرۇش قىلغان كىشىلەر بىلەنلا ئۇرۇش قىلىش ھەققىدە بۇيرۇق چۈشۈردى .

«سىلەرگە ئۇرۇش ئاچقان ئادەملەرگە قارشى اللە يولدا جىھات قىلىڭلار ، تاجاۋۇز قىلماڭلار ، تاجاۋۇز قىلغۇچىلارنى اللە ھەقىقەتەن دوست تۇتمايدۇ .» (2: 189)

ئۇنىڭدىن كېيىن اللە مۇشرىكلار بىلەن ئومۇميۈزلۈك ئۇرۇش قىلىش ھەققىدە بۇيرۇق چۈشۈردى .

«مۇشرىكلار سىلەرگە بىرلىكتە ھۇجۇم قىلغاندەك ، سىلەرمۇ ئۇلارغا قارشى بىرلىكتە ئۇرۇش قىلىڭلار» (9: 35)

بۈگۈن ئەلچىلىك ئۈزۈلۈپ پەيغەمبەرلىك ئاخىرلاشتى ، شۇڭا ھەرگىزمۇ قايتىدىن ۋەھى نازىل بولۇپ ، مۇسۇلمانلارغا پالانى يىلغىچە قولۇڭلارنى يىغىڭلار ، پالانى يىلى ئۇرۇش قىلىڭلار دىمەيدۇ . بەلكى يەرشارىدا مەۋجۇت بولغان شارائىتلار ۋە ئىنسانلار ھاياتىدا اللە ئۆز تەقدىرىنى يۈرگۈزىدىغان تەبىئىي قانۇنىيەتلەر بويىچە

ئىزدىنىشكە ۋە بىكىتىشكە توغرا كېلىدۇ .

بۇ قانۇنىيەتلەر شۇنى كۆرسىتىدۇكى ، ئىسلام ئۇمىتىنى قاپلىۋالغان ؛ ھەتتا بۇ ئۇمىتىنىڭ ئىچىدە ئىسلامنى تۇنجى قېتىم غېرىپ بولغاندەك ، قايتا غېرىپلىق ھالىتىگە كەلتۈرۈپ قويغان بۇ زۆر ئېغىش پۈتكۈل ئۇمىت ياكى ئاشۇ ئۇمىت ئىچىدىن چىققان بىر توپ جامائەت توغرا يولغا قايتىپ كەلگەنگە قەدەر داۋاملىشىدىغان ئالاھىدە تىرىشچانلىققا ۋە ئۇزاق زامانلارغا مۇھتاج بۇ جامائەت ئىسلامغا دۈشمەنلىك قىلغۇچى دۇنياۋى كۈچلەر بىلەن تىرىكشىش ۋە قارشىلىش ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئالالايدۇ ۋە ئۇنىڭغا بەرداشلىق بېرەلەيدۇ . نەتىجىدە اللە ئۇلارنى غەلىبىگە ئىگە قىلىدۇ . ۋە ئۇلارنىڭ كۈچىنى زورايتىدۇ . ئۇلارغا كۈچلۈك ئىمان ، مۇستەھكەم ئىرادە ، ھەققانىيەت يولىدىكى باتۇرلۇق ، دۇنيا ھۇزۇرى ئالدىدىكى تەقۋادارلىق ۋە اللەنىڭ ئاخىرەتتىكى ھۇزۇرىنى سىغىنىش . . . قاتارلىقلارنى ئاتا قىلىدۇ . ئۇلار بۇ خىل كۈچنىڭ تۈرتكىسى ئاستىدا بۈگۈن ئاپغانىستان مۇجاھىدلىرى قىلىۋاتقانداك باتۇرلۇق ۋە ئۈمىدۋارلىق بىلەن قىيىنچىلىقنى ئۈستىگە ئالىدۇ . مۇناپىقلار ، ئىمانى ئاجىزلار ۋە جاھاتتىن يىنىۋالغۇچىلاردىن تەركىپ تاپقان بىر توپ ئادەملەرنىڭ كونتروللۇقىغا چۈشۈپ قالماستىن بەلكى ئۇلارنىڭ كىر-قاسماقلىرىنى تازىلاپ ، كىشىلەرگە ئۆرنەك بولغۇدەك ئالىي ئۈلگە بىلەن ئۇلارنى يۈكسەلدۈرىدۇ .

«پەقەت اللە ياد ئېتىلسە دىللىرىدا قورقۇنچ پەيدا بولىدىغان ، اللەنىڭ ئايەتلىرى تىلاۋەت قىلىنسا ئىمانى كۈچىيىدىغان پەرۋەردىگارغا تەۋەككۈل قىلىدىغان كىشىلەرلا (كامىل) مۆئمىنلەردۇر . ئۇلار مۈكەممەل رەۋىشتە ناماز ئوقۇيدۇ . بىز ئۇلارغا رىزىق قىلىپ بەرگەن پۇل-مالدىن (اللە يولىدا) سەرىپ قىلىدۇ ئەنە شۇلار ھەقىقىي مۆئمىنلەردۇر ئۇلار پەرۋەردىگارنىڭ

دەرگاھىدا يۇقىرى مەرتىۋە ، مەغپىرەتكە ، ئىسىل رىزىققا ئېرىشىدۇ» (4: 2-8)

«مۆئمىنلەر ئىچىدە (رەسۇلۇللا بىلەن غازاتقا چىققاندا ساباتلىق بولۇپ ، شەھىت بولغانغا قەدەر دادىللىق بىلەن جەڭ قىلىش توغۇرلۇق) اللەغا بەرگەن ۋەدىسىنى ئىشقا ئاشۇرغان نۇرغۇن كىشىلەر بار . ئۇلارنىڭ بەزىسى (ۋەدىگە ۋاپا قىلىپ) شەھىت بولدى . بەزىسى (شەھىت بولۇشنى) كۈتمەكتە . ئۇلار (پەرۋەردىگارغا بەرگەن) ۋەدىسىنى ھەم ئۆزگەرتكىنى يوق» (23: 33)

«اللە (ئۇنىڭ ئورنىدا) اللە ئۇلارنى دوست تۇتۇدىغان ئۇلارمۇ اللەنى دوست تۇتىدىغان ، مۆئمىنلەرگە كۆيۈنىدىغان ، كاپىرلارغا شەپقەتسىز ، اللە يولىدا جاھات قىلىدىغان ۋە ئەيىپلىگۈچىنىڭ ئەيىپلىشىدىن قورقمايدىغان بىر قەۋمنى مەيدانغا كەلتۈرىدۇ» (5: 53)

«نۇرغۇن پەيغەمبەرلەر بىلەن كۆپلىگەن اللەغا سادىق ئۆلىمالار بىرلىكتە جەڭ قىلدى . ئۇلار اللە يولىدا يەتكەن كۈلپەتلەردىن روھسىزلانمىدى ، بوشاشمىدى ، باش ئەگمىدى . اللە ئۆزىنىڭ يولىدا دۈچ كەلگەن قىيىنچىلىقلارغا بەرداشلىق بەرگۈچىلەرنى دوست تۇتىدۇ» (3: 146)

«دۇنيا تىرىكچىلىگىنى ئاخىرەتكە تېگىشىدىغانلار اللە يولىدا (جېنى ، پۇل-مېلىنى پىدا قىلىپ) جاھات قىلسۇن ! كىمكى اللە يولىدا جاھات قىلىپ ئۆلتۈرۈلسە ياكى غەلبە قىلسا ، بىز ئۇنىڭغا كاتتا ئەجىر ئاتا قىلىمىز .» ()

دېمەك ، تەربىيە ئۈچۈن كېتەرلىك ۋاقىت دۈشمەنلەر بىلەن كۆرەش قىلىش مەسئۇلىيىتى ئۈستىگە يۈكلىنىدىغان تاللانغان جامائەتنىڭ روھى دۇنياسىدا مۇشۇ سۈپەتلەرنى مۇستەھكەملەشكە

كېتەرلىك ۋاقىتتۇر . بۇ ۋاقىتنى ھېچبىر ئىنسان ئېنىق بەلگىلىيەلمەيدۇ . چۈنكى ئۇ بىر غەيبى ئىش . يەنە كېلىپ ئۇنىڭدا ھەر بىر قېتىم ئۇنىڭ تۈرى ۋە مىقدارىنىڭ ئۆزگىرىشىگە ئەگىشىپ ، نەتىجىنى ئۆزگەرتىدىغان ئۆزگەرتكۈچى ئامىللار مەۋجۇت .

بىرىنچى ئامىل : مۇشۇ ئاساسلىق نىشانغا يېتىش ئۈچۈن ، بىز كۆرسىتىشكە تېگىشلىك تىرىشچانلىق . بىز قانچىلىك زور تىرىشچانلىق كۆرسەتسەك ۋاقىتنىڭ يېقىنلىشىشىنى شۇنچىلىك ئارزۇ قىلساق بولىدۇ . ئەمما ئەگەر تىرىشچانلىق كۆرسىتىشكە سەل قارىساق ياكى توغرا بۇرۇلۇش ھاسىل قىلالمىساق ، ئۇنداقتا ۋاقىت شەكسىز ئۆزىراپ كېتىدۇ .

ئىككىنچى ئامىل : بىز دۈەت قىلىۋاتقان ۋە تەربىيەلەۋاتقان كىشىلەرنىڭ ئاۋاز قوشۇش دائىرىسى . بىراق بۇ قەتئىي ئىنساننىڭ قولىدىن كېلىدىغان ئىش ئەمەس .

«ھەقىقەتەن سەن ئۆزەڭ ياخشى كۆرگەن ئادەمنى توغرا يولغا باشلىيالمىسەن . بىراق اللە خالىغان ئادەمنى توغرا يولغا يېتەكلەيدۇ . اللە توغرا يولغا ماڭىدىغان كىشىلەرنى ئەڭ ياخشى كۆرىدۇ» (28: 56)

اللە بىزنى تىرىشچانلىق كۆرسىتىشكە تەكلىپ قىلدى . ھەمدە نەتىجىلەرگە ئۆزى كاپالەتلىك قىلدى . چۈنكى نەتىجە اللەنىڭ تەقدىرى ۋە ئىرادىسى بويىچە تاماملىنىدۇ . ئەگەر بىز ھەر دائىم اللەنىڭ شەپقىتى ۋە ياردىمىنى ئارزۇ قىلىدىغان بولساق ، ئۇنداقتا بىز تىرىشچانلىق كۆرسىتىشتە راستچىل بولالساك ، شۇ چاغدا اللە دەۋەتكە پايدىلىق نەتىجىلەرنى مەيدانغا كەلتۈرىدۇ . اللەغا بەرگەن ۋەدىسىنى ئەمەلگە ئاشۇرغان بىر ئادەمنىڭ شەھىد بولۇشى بۇ دەۋەت ئۈچۈن مېڭىلغان نۇتۇق ، مېڭىلغان دەرس ، مېڭىلغان كىتابلار

قىلالمايدىغان ئاجايىپ ئىشلارنى بارلىققا كەلتۈرگەنلىكىنى بىز ئۆز كۆزىمىز بىلەن كۆردۈق . مانا بۇ اللەنىڭ بەندىلىرى اللەغا يۈزلىنىش ، اللەغا تەۋەككۈل قىلىش ۋە اللەغا ئىشىنىشتە راستچىل بولغان چاغدا اللە بېرىشنى ۋەدە قىلغان ياردەمدۇر .

ئۈچىنچى ئامىل : دەۋەتنى ۋە دۈشمەنلەرنى ئوراپ تۇرىدىغان ؛ لايىقەتلىك بازىغا مۇناسىپ ھەجىمنى ئۆز رولى بىلەن بەلگىلەيدىغان شارائىت . اللە مۇۋاپىق شارائىتىنى ياراتقان چاغدا ، بىز ئويلىغاندىمۇ كىچىكرەك بىر بازا يەرشارىدا اللەنىڭ ھۆكۈمىتىنى قۇرالايدۇ ۋە ئۇنىڭدىن كېيىن ئۇنىڭغا تايانچ بولالايدۇ . اللەنىڭ تەقدىرى-اللە ئىرادە قىلغان ھېكمەت سەۋەبىدىن - باشقىچىرەك بولغان چاغدا ، بىر مەلۇم مەزگىللەردە پەرزە قىلغاندىمۇ ھەجىمى چوڭراق بىر بازىغا مۇھتاج بولىمىز . بۇ ئىشتىكى ھۆكۈم مەيلى بازىغا كېرەكلىك ھەجىمنى مۆلچەرلەشتە بولسۇن ياكى ئۇنىڭ ئەتراپىدا مەۋجۇت بولۇۋاتقان شارائىتىنى مۆلچەرلەشتە بولسۇن ئىجتىھات (ئىزدىنىش) قا قالدۇرۇلغان مەسىلىدۇر .

يۇقارقىدەك بىر نەچچە خىل ئۆزگەرتكۈچى ئامىللار-ۋە باشقا كۆپلىگەن ئامىللارمۇ بار- سەۋەبىدىن ھېچبىر ئىنسان ئېنىق بىر ۋاقىتنى بەلگىلەپ ، «بىز پالانى يىغلىچە تەربىيىلىنىمىز . ئۇنىڭدىن كېيىن «ھەرىكەت» باشلايمىز» دەپ ئېيتالمايدۇ .

بىراق بىزنىڭ ئىدىيىمىزدە ھەر قانداق ۋاقىتتا تەربىيىنىڭ قەتئىي توختاپ قالمايدىغانلىقى ئېنىق بولۇشى كېرەك . چۈنكى ئۇ تەربىيە گەرچە ئىسلام ھۆكۈمىتى قۇرۇلۇپ بولسىمۇ - ئۈمەتكە نىسبەتەن ئەبەدىيلىك نىشان . شۇڭا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام دۆلەت قۇرۇلغان چاغدىمۇ ساھابىلىرىنى تەربىيىلەشتىن توختاپ قالمايدى . بەلكى ئاخىرقى مىنۇتقىچە ئىزچىل تۈردەك ئۇلارنى تەربىيىلىدى . مەسىلەن ، سىز پەيغەمبەرنىڭ «ۋىدالىشىش ھەج»ىدە سۆزلىگەن

نۇتقىغا قارالغى !

... پەيغەمبەردىن كېيىنكى يېتەكچى خەلىپىلەرمۇ
پەيغەمبەرنىڭ «يولى» بويىچە ئۈمىتىنى قۇرئان ۋە ھوقۇق بىلەن
تەربىيىلەپ ماڭدى... ئۈمىتىنىڭ ئېغىپ كېتىشى تەربىيە
ئۆلچەملىك بولمىغان ۋە توغرا يولدىن بۇرۇلۇپ كەتكەن چاغدا
باشلاندى...

بىزنىڭ بۇ جاۋابىمىز پۈتكۈل ۋاقىت ۋە تىرىشچانلىقىنى
قاچانغىچە زۆرۈر بولغان تەربىيە خىزمىتى ئۈچۈنلا سەرپ قىلىمىز
دەپ سوراۋاتقان كىشىلەرگە قارىتا ئېيتىلدى...

× × ×

ئەمما تەربىيەنىڭ پايدىسى نېمە؟ بىز ھەرقاچان بىر ئەۋلات
ياشلارنى تەربىيىلىسەك، دۈشمەنلەر ئۇلارنى يوقىتىۋاتىدۇ دېگەن
كىشىلەرنىڭ سوئاللىرىغا قارىتا بىز يوقىرىدا كۆزگە كۆرۈنۈپ
تۇرۇۋاتقان رېئاللىقتىن جاۋاب بەردۇق. ئەمەلىي رېئاللىق شۇنداق
جاكالايدۇكى، دۈشمەنلەر ئېلىپ بېرىۋاتقان قانلىق قىرغىنلار
ياشلاردىن تەركىب تاپقان يېڭى «سەپ»لەرنى مەيدانغا كەلتۈرىدۇ.
بۇ سەپلەر بوشلۇقنى توشقۇزۇپ قالماستىن بەلكى ئىزچىل تۈردە
بازانى ئەتراپقا كېڭەيتىدۇ.

بىز غەيىبىنى بىلمەيمىز... بىز بۈگۈن تەربىيەلەۋاتقان ياش
ئەتە ئۆلەمدۇ ياكى ئۇزاقراق ئۆمۈر كۆرۈپ ئۆلەمدۇ بۇنى بىلمەيمىز
شۇنداقلا بۇ ياش مېڭىۋاتقان يولدا مۇستەھكەم تۇرامدۇ ياكى دىندىن
ئازغىشىپ كېتەمدۇ بۇنى بىلمەيمىز... بىراق شۇنداقتىمۇ توغرا
پرىنسىپ بويىچە ئۇنى تەربىيىلەش ئۈچۈن بارلىق كۈچىمىزنى
چىقىرىشىمىز كېرەك. ئەگەر اللە بۇ ياشقا ئۇزۇن ئۆمۈر ئاتا
قىلىشنى خالىسا، ئۇنداقتا بۇ دەۋەتنىڭ كۈچى ۋە ياردىمى بولىدۇ.
ئەگەر اللە ئۇنى شەھىتلىك دەرىجىسىگە يەتكۈزۈشنى خالىسا، بۇمۇ

- ئوخشاشلا - دەۋەتنىڭ كۈچى ۋە ياردىمى بولىدۇ . ئەمما ئەگەر
الله بۇ ياشنىڭ دىندىن ئازغىشىپ كېتىشنى تەقدىر قىلغان بولسا ،
ئۇنداقتا كىم اللهنىڭ تەقدىرىگە قارشى تۇرالايدۇ ؟ كىم بۈگۈن ياكى
ئەتە يۈز بېرىدىغان ئىشلارنى ئالدىن بىلەلەيدۇ ؟ !

دېمەك ، ئۇنداقتا بىز بارلىق ئەھۋاللاردا تەربىيىنى
داۋاملاشتۇرىشىمىز ۋە تەربىيىنىڭ ئاخىرقى ھېسابتا نىشانغا
يەتكۈزىدىغان بىردىنبىر يول ئىكەنلىكىگە كەسكىن ئىشىنىشىمىز
كېرەك ! . . . گەرچە تەربىيە يولى جاپا-مۇشەققەتلىك ، نەتىجىسى
ئاستا ، ئۇزاققا سوزۇلغان «يول» بولسىمۇ !

× × ×

. پەقەت بولمىغاندا زۆرۈر تەربىيىنىڭ بەزى قەدەم
باسقۇچلىرىنى كۆرسىتىپ بېرىدىغان بىر «سۆز» نى دېيىشىمىز
كېرەك ! . . . ئۇنداقتا بىز «ھازىرقى رېئاللىقىمىز» ھەققىدە
سۆزلەۋاتقان بۇ كىتابتا تەربىيەنىڭ قەدەم باسقۇچلىرى توغرىلىق
ئازراق سۆزلەپ ئۆتمىسەك ھەرگىز بولمايدۇ . بىراق شۇنداقتىمۇ
تەربىيىنىڭ پۈتكۈل مۇساپىسى ياكى تەربىيە ئۇسۇلى ھەققىدە
تەپسىلى سۆزلەپ بولالمايمىز . چۈنكى بۇ مەخسۇس تەتقىقات
مەسىلىسى بولۇپ ، ئۇنىڭغا بۇ كىتابتىن يېتەرلىك سەھىپە
ئاجرىتالمايمىز

بىز كۆپلىگەن باسقۇچلار ۋە خىلمۇ-خىل ساھەلەر ئىچىدىن
ئىنچىكىلىك بىلەن تاللىغان «ئۈچ باسقۇچ» نى سۆزلەپ ئۆتىمىز .
گەرچە پۈتكۈل تەربىيە باسقۇچلىرى تەلەپكە لايىق بازا قۇرۇشقا
نەسبەتەن ھەقىقەتەن مۇھىم بولسىمۇ ، بىراق ئاشۇ «ئۈچ باسقۇچ»
تەڭداشسىز ئالاھىدە ئەھمىيەتكە ئىگە .

بىرىنچى باسقۇچ :

ئۇلۇغ ۋە پاك الله مۇنداق دەيدۇ :

«ھەقىقەتەن اللە رىزىق بەرگۈچى ، كۈچ-قۇۋۋەت ئىگىسىدۇر»
(51: 58)

ئەگەر سەن «يول» دا كېتىۋاتقان قايسى بىر ئادەمدىن ساڭا رىزىقنى كىم بېرىدۇ ؟ دەپ سورىساڭ ، ئۇ ئەلۋەتتە ساڭا قىلچىلىك ئىككىلەنمەستىن «اللە» دەپ جاۋاب بېرىدۇ .

بىراق سەن بۇ ئادەگە قارا . ئۇنىڭ رىزىقى قىسىپ قويۇلغان چاغدا ، ئۇ «پالانى مېنىڭ رىزىقىمنى ئۈزۈپ تاشلىماقچى» دەيدۇ . ئۇنداقتا بۇ سۆزنىڭ ئۇقۇمى نېمە ؟

بۇ سۆزنىڭ ئۇقۇمى شۇكى ، ئۇ تىلى بىلەن سۆزلىگەن بۇ ئوچۇق ھەقىقەت ئەسلىدە ئۇنىڭ قەلبىدىكى «چىن ئىشەنچ» ئەمەس ، بەلكى كاللىسىدىكى «ئوچۇق چۈشەنچە» بولۇپ قالغان ئىدى . بۇ خىل چۈشەنچە تىنچ ۋە خاتىرجەم ۋاقىتتا كاللىدا ئورۇنلاشمىمۇ ، بىراق ئۇنىڭ چوڭقۇر يىلتىزى بولمىغانلىقى ئۈچۈن قىيىنچىلىققا دۇچ كەلگەن چاغدا دەرھال تەۋرەپ كېتىدۇ .

بۇ ئىنسان دەۋەتنىڭ جاپا-مۇشەققىتىنى ئۈستىگە ئالالامدۇ ؟ اللە رىزىق بەرگۈچى ، كۈچ-قۇۋۋەت ئىگىسى ، اللە تىرىلدۈرگۈچى ۋە ئۆلتۈرگۈچى ؛ اللە زىيان يەتكۈزگۈچى ۋە مەنپەئەت بەرگۈچى ؛ اللە بەرگۈچى ۋە چەكلىگۈچى اللە پىلانلاپ باشقۇرغۇچى ، پۈتكۈل شەيئى اللەنىڭ ئىگىدارچىلىقىدا . . . دىگەن كەسكىن ئىشەنچ ئۇنىڭ قەلبىدە مۇستەھكەم ئورۇن ئالمىغان ھەرقانداق شەخس ئاشۇ زور مەسئۇلىيەتنى ئۈستىگە ئېلىشقا يارامدۇ ؟

ئەگەر ئىشەنچ بىر مىنۇت تەۋرەپ كەتسە نېمە ئىش يۈز بېرىدۇ ؟ بىز كامىرلاردا بەزى كىشىلەرنى كۆرەتتۇق . بۇ ئىشەنچ ئۇلارنىڭ قەلبىلىرىدە غىل-پال تەۋرەپ كېتەتتى . ئاندىن ئۇلارنىڭ «يول» دىكى قەدەملىرىمۇ تەۋرەيتتى ! ئۇلارنىڭ كۆڭلىگە پالانى ياكى

پوكۇنى مەنپەئەت ياكى زىيان يەتكۈزۈشى مۇمكىن دىگەن خىياللار كېچەتتى . شۇنىڭ بىلەن ئۇلار ئۇلارنى قورشاپ تۇرىۋاتقان قىيىن-قىستاقتىن ئاشۇ «پالانى» قۇتقۇزىۋالدىغاندەك ھېس قىلىپ ، ئۇنىڭ قوينىغا ئۆزىنى ئاتاتتى . . . نەتىجىدە ئۇلار توغرا يولدىن تېپىلىپ كېتەتتى-دە ، ئۇلارنىڭ دەۋەتكى رولى ئاخىرلىشاتتى . لېكىن اللەغا تەۋبە قىلىپ ، اللەنىڭ كەچۈرمىسى ۋە يېتەكلىشىگە ئىگە بولغانلار بۇنىڭ سىرتىدا)

ئىنسان ئۆز قەلبىدە « . . . اللە پىلانلاپ باشقۇرىدۇ ، ئىنسان ھاياتىدا ئارلىشىدىغان ئىنسانىيەت اللەنىڭ تەقدىرىنىڭ ئىجرا بولۇشى سەۋەپلىرىدىن باشقا نەرسە ئەمەس ، بۇ ئىنسانىيەت ئىنسانغا زىيان يەتكۈزگەن چاغدا ، اللە تەقدىر قىلغان زىياننى يەتكۈزىدۇ . ئىنسانغا مەنپەئەت يەتكۈزگەن چاغدىمۇ ئوخشاشلا اللە بەلگىلەگەن مەنپەئەتنى يەتكۈزىدۇ . شۇڭا ئۇ ئىنسان مەيلى ئاشكارا ياكى يۇشۇرۇن ھالەتتە بولسۇن ، اللەدىن باشقىغا يۈزلەنمەيدۇ . ئۇ شۇنى ئېنىق بىلىدۇكى ، ئۆزىنىڭ ئىشىغا ئۆزى ئىگە بولالمايدىغان بۇ مەخلۇقلار ئىنساننىڭ زىيان ياكى مەنپەئەتكە تېخىمۇ ئىگە بولالمايدۇ . ئەگەر ئۇ ئىنسان بىرەر قىيىنچىلىققا يولۇقسا-ۋاھالەنكى دەۋەت يولى تىكەن ۋە قان-ياشلار بىلەن تولغان-اللەدىن ھەق ئۈستىدە چىڭ تۇرغۇزۇشنى تىلەيدۇ . ئۆزىگە يەتكەن ھەرقانداق ئىشقا اللە تەرىپىدىن پۈتۈۋىتىلگەن تەقدىر دەپ قارايدۇ . ئۇنىڭدىن كېيىن ئەگەر ئۇ ئىمان يولىدا مېڭىۋاتقانلا بولسا ، ئۇنىڭغا بەلگىلەنگەن «تەقدىر» نىڭ ھەممىسىنى ياخشىلىق دەپ قارايدۇ . چۈنكى موئىمىنىڭ بارلىق ئىشى ياخشى ئەگەر ئۇنىڭغا ياخشىلىق يەتسە ، ئۇ اللەغا مىننەتدارلىق بىلدۈرىدۇ . بۇ ئۇنىڭ ئۈچۈن ياخشى بولىدۇ . ئەگەر ئۇنىڭغا يامانلىق يەتسە ، ئۇ بۇنىڭغا بەرداشلىق بىرىدۇ . بۇمۇ ئۇنىڭ ئۈچۈن ياخشى بولىدۇ . . . بىراق

مۆئمىنىدىن باشقا ھېچكىمگە ئۇنداق بولمايدۇ . . . » دىگەن كەسكىن ئىشەنچىنى تۇرغۇزۇش ئۈچۈن قانچىلىك سۆھبەت . . . قانچىلىك دەرس . . . قانچىلىك نەسىھەت . . . قانچىلىك يوليۇرۇقلار . . . غا نەقەدەر مۇھتاج-ھە !!!

ئەگەر ئۇ ئىنسان ئەمەلىي ھەرىكەتنى مەيدانغا كەلتۈرەلەيدىغان كەسكىن ئىشەنچكە ئىگە بولالمىسا ، ئۇنداقتا ئۇ دەۋەتنىڭ زور مەسئۇلىيىتىنى ئۈستىگە ئالالامدۇ ؟ !

بۇ ئەقىدىنى ئۆز قەلبىدە كەسكىن ئىشەنچ دەرىجىسىدە مۇستەھكەملەشكە بىر شەخس قانچىلىك مۇھتاج ؟ ئومۇمىي كىشىلەر قانچىلىك مۇھتاج ؟ بۇ ئادەملەردىن دەۋەت بىناسى ، ئۇنىڭدىن كېيىن دۆلەت بىناسىغا-اللە رۇخسەت قىلغان چاغدا- ھۇل بولىدىغان كۈچلۈك «بازا» تەشكىللەش «كەسكىن ئىشەنچ» گە نەقەدەر مۇھتاج-ھە ؟ !

پەقەت مۇشۇ ئىش ئۈچۈنلا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مەككىدە تولۇق ئون ئۈچ يىل ئۇنىڭدىن كېيىن مەدىنىدە بىر قانچە يىل تەربىيە خىزمىتى ئېلىپ باردى . ئۇ مەككىدىكى ۋاقتىدا : «ئۆز كۆڭلىدە بىز قاچانغىچە «ھەرىكەت» قىلماي تەربىيىلەۋىرىمىز ؟» دىمەستىن تەربىيە خىزمىتىنى داۋاملاشتۇردى . چۈنكى پەيغەمبەر پەرۋەردىگارنىڭ بىلدۈرۈشى بىلەن شۇنى ئېنىق بىلەتتىكى ، چوقۇم بۇ ھەرقانداق خىزمەتنىڭ ئالدىدا تۇرىدىغان ئاساسلىق «خىزمەت» . . . بۇ بولسا «ئەقىدە» . . . بۇ بولسا «اللە بىر» دەيدىغان كاللىدىكى ئىقرار ئەمەس ، بەلكى قەلبىدە ئورۇنلاشقان ھەقىقىي «لالە الا اللە» . . . گەرچە بۇ جاھىلىيەتتىكى ئەرەپلەرگە قىيىن تۇيۇلغان بولسىمۇ ، بىراق ئۇنى زېھنىدا ئېتىقاد قىلىش نىمە دىگەن ئاسان-ھە ! . . .

گەرچە جاپا-مۇشەققەت ئەقىدىگە ئارلاشقان ھەرقانداق

خاتالىقلارنى ئاشكارا لايدىغان كۈچلۈك قورال بولغان بولسىمۇ ، بىراق قىيىنچىلىق ۋە ئاسانچىلىق ھالىتىدە ئوخشاشلا ئەمەلىي ھەرىكەتتىن باشقىسىدا ئاشكارا بولمايدىغان بۇ «خىيالى» ئېتىقادقا ئارلىشىپ قالغان روھى ۋە ھىسى «چىرىندىلەر» ھامان ساقلىنىپ قالىدۇ . «بەزى كىشىلەر «اللەغا ئىمان ئېيتتۇق» دەيدۇ . اللەنىڭ

يولىدا بىرەر ئەرزىيەت تارتسا ، كىشىلەر تەرىپىدىن يەتكەن كۈلپەتنى اللەنىڭ ئازابى بىلەن ئوخشاش بىلىدۇ . » (9: 29)

«ئىنسانلار «ئىمان ئېيتتۇق» دەپ قويۇش بىلەنلا سىناققا دۇچ كەلمەيمىز دەپ ئويلامدۇ ؟ ئۇلاردىن بۇرۇن ئۆتكەنلەرنى بىز ھەقىقەتەن سىنىدۇق . اللە ئىماندا راستچىللارنى ۋە ئىماندا يالغانچىلارنى چوقۇم بىلىدۇ . » (3-2: 29)

پەقەت مۇشۇ ئىش ئۈچۈنلا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ساھابىلىرى بىلەن دارىل ئەرقەمدە ئۇچرىشىپ ئۇلارنى تەربىيىلىگەن ۋە ئۇلارغا تەلىم-تەربىيە ئېلىپ بارغان ئۇلارغا توغرا ئەقىدىنى ئۈگىتىپ شۇ ئاساستا تەربىيىلىگەن چۈنكى ئەقىدە كالىغا قايلاپ ، شۇ جايدا ئورۇنلاشتۇرىدىغان خىيالى ئۇقۇم ئەمەس ! بۇ خىل ئۇقۇملار رىئال دۇنيادا ھېچنەرسىنى بارلىققا كەلتۈرەلمەيدۇ . ۋە ھېچنەرسىنى ئۆزگەرتەلمەيدۇ ئۇ خۇددى «پىل چىش قىرغىقى» پەلەسەپىسىگە ئوخشاش ئىنسانلارنىڭ رىئاللىقىدا ھېچنەرسىنى ئۆزگەرتەلمەيدۇ بەلكى ئۆزگەرتىدىغىنى «ئەقىدە» دۇر ئەقىدە قايتا-قايتا ئارقا-ئارقىدىن مۇستەھكەملىنىپ ، نەتىجىدە قەلبىدىكى كەسكىن ئىشەنچىگە ئايلىنىدۇ . قەلبىنىڭ تۇيغۇلىرى ئۇنىڭ كۆرسەتمىسى بويىچە پەرۋاز قىلىدۇ . ئىنساننىڭ ئەمەلىي ھەرىكىتى ئۇنىڭ تەلىۋى بويىچە ئىجرا بولىدۇ .

«ئەقىدە» رىئال دۇنيادا مۇشۇ خىل كۆرۈنۈشتە خىزمەت قىلىدۇ ئۇ ئۆزگەرتىدۇ يىقىتىدۇ ۋە قۇرۇپ چىقىدۇ . . .

. باتىلىنى يىقىتىپ ئۇنىڭ ئورنىدا ھەقىنى بىنا قىلىدۇ .
پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ساھابىلەرنى توغرا ئەقىدە بىلەن
تەربىيىلىگەن چاغدا ، ئۇ-اللەنىڭ تەقدىرى بىلەن- ئەمەلىي
ھەرىكەتنىڭ بىردىنبىر مەنبەسى بولغان قەلبىدىكى ئاشۇ كەسكىن
ئىشەنچنى قۇرۇپ چىققان ئىدى . ھەمدە بۇ ئارقىلىق اللەنىڭ
تەقدىرى بىلەن ئاشۇ تەڭداشسىز روھلارنى مەيدانغا كەلتۈرگەنكى بۇ
روھلار اللەنىڭ ئىرادىسى بىلەن تارىخىنىڭ تەڭداشسىز
مۆجىزىلىرىنى ياراتتى

قۇرئان پەيغەمبەرلەرنىڭ ئۈزۈلمەس يوليۇرۇقلىرى ،
كېچىدىكى ئىبادەتلەر ، پەيغەمبەرلەرنىڭ ھاياتىدىكى ئەمەلىي
ئۆلگىلىك ئىش-ئىزلار جاپا-مۇشەققەتتە پەيغەمبەرلەرنىڭ ئۇلارغا
كۆڭۈل بولۇشى ۋە پۈتكۈل ۋۇجۇدى بىلەن ئۇلارغا ھەقىقى
مېھرى-مۇھەببەتنى بېغىشلىشى

ئەنە ئاشۇنداق بارلىق ۋاستىلار بىلەن «ئەقىدە» ئاشۇ
تەڭداشسىز ئەۋلاتىنىڭ قەلبىدە يىلتىز تارتتى نەتىجىدە ئۇ ئاجايىپ
ئىشلارنى مەيدانغا كەلتۈرگەن كۈچلۈك «ئىنىرگىيە» بولۇپ قالدى .

ئىسلام ئىككىنچى قېتىم غەرب بولغان بۈگۈنكى كۈندە
ئىسلامنىڭ تۇنجى غەربىيلىق مەزگىللىرىدە مۇھتاج بولغان ئىشلارغا
بىز نەقەدەر مۇھتاج-ھە ! گەرچە بەك يۇقىرى سەۋىيە بىلەن
بولمىغاندىمۇ ، بەلكى ئىنسانلار ئىسلامنىڭ غەربىيلىقنى يوقۇتۇش
ئۈچۈن ئېلىپ بارغان ئىككىنچى قېتىملىق كۆرىشىدە بەرداشلىق
بېرەلەيدىغان ئوتتۇراھال سەۋىيە بىلەن بولسىمۇ !

بۇ ئىشلارغا قانچىلىك ۋاقىت كېتەر ؟ ! مەن بۇنى
بىلمەيمەن . بىراق مەن شۇنى ئېنىق بىلىمەنكى بۇ كەسكىن ئىشەنچ
ھەقىقەتەن زۆرۈر تەلەپكە لايىق بازى «لالە لا اللە» دا ئەكس

ئەتكەن مۇشۇ «ئېتىقاد» ئۈستىگە قۇرۇلشى كېرەك . بۇ ئېتىقاد كىشىلەر قەلبىنى ئىشەنچىگە توشقۇزۇپ ، ئۇنىڭدىن ئەمەلىي ھەرىكەت شەكىللىنىدۇ .

× × ×

ئىككىنچى باسقۇچ :

ئۇلۇغ ۋە پاك اللە مۇنداق دەيدۇ :

«مۆئمىنلەر ھەقىقەتەن قېرىنداش» (49: 10)

قېرىنداشلىق ئىنسان بۇ ھەقتە سۆزلەش مۇمكىن بولغان ئەڭ «گۈزەل» مەنىلەرنىڭ بىرى . ئۇ نۇردەك سۈزۈك ۋە پارلاق ، قەلبىلەر ئۈچۈن ئىللىق ۋە سۈيۈملۈك ! . . . بىراق اللەنىڭ كىتاۋىدا كۆرسىتىلگەن «قېرىنداشلىق» قايسى ؟

ئىككى ئادەم كەڭرى يولدا تېنچ ۋە خاتىرجەم ۋاقىتتا قېرىنداش بولۇپ ، بىللە ماڭالايدۇ . قولىنى قېرىندىشىنىڭ بىلىكىدىن ئۆتكۈزۈپ قول تۇتۇشۇپ بىللە مېڭىپ كېتەلەيدۇ . بىراق سەن بۇ ئىككى ئادەمگە قارا ! . . . يول بارغانسېرى تارايىدى . يولغا بىرلا ۋاقىتتا ئىككى ئادەم سىغمايدۇ . شۇڭا بىرى يەنە بىرىنىڭ كەينىدىن مېڭىشقا توغرا كېلىدۇ ! . . . ئۇنداقتا كىمنى ئالدىدا قويماي ؟ ! . . . ئۆزۈمنى ئالدىدا قويمايمۇ ؟ ياكى قېرىندىشىمنى ئالدىغا چىقىرىپ ، مەن ئۇنىڭغا ئەگىشەيمۇ ؟

ئۇنىڭدىن كېيىن يولغا قارا . يول تېخىمۇ تارىيىپ كەتتى . ئەمدى يالغۇز بىر ئادەمدىن باشقا ئىككىنچى بىر ئادەم يولغا سىغمايدىغان بولۇپ قالدى ! . . . بۇ بىرلا پۇرسەت ! . . . يا ماڭا مەنسۇپ ياكى قېرىندىشىمغا . . . كىمنى ئالدىدا قويۇشۇم كېرەك ؟ . . . بۇ مېنىڭ پۇرسىتىم ، ئۇ ئۆزىگە پۇرسەت ئىزدەسۇن دەيمۇ ؟ ياكى بۇ پۇرسەتنى سەن ئال ، مەن ئۆزەم ئۈچۈن پۇرسەت ئىزدەي دېيىشىم كېرەكمۇ ؟ !

مانا بۇ «ھالقىلىق» مەسىلە ! . . .

قېرىنداشلىق تېنچ ۋە خاتىرجەم ۋاقىتتا ھېچنەرسە تەلەپ قىلمايدۇ . كۆڭۈلنىڭ ئارزۇلىرى بىلەنمۇ زىتلاشمايدۇ . . . بەلكى ئۇ قېرىنداشلىق ئىنسان ئۇنى ئۆز ئەمەلىيىتىدە كۆرسەتكەندە ، ھېس قىلىدىغان روھى خوشاللىق ئۈچۈن تىرىشىدىغان كۈچلۈك ئارزۇلارنىڭ بىرى .

ئەمما قىيىنچىلىق مەزگىلدە ياكى مەنپەئەت مەسىلىسىدە قېرىنداشلىق ھەقىقىي سىناققا دۇچ كېلىدۇ . بۇنىڭدا باشقىلارنىڭ مەنپەئەتىنى ئۆز مەنپەئەتىدىن ئۈستۈن بىلىش بىلەن ، ئۆز مەنپەئەتىنى ھەممىدىن ئەلا بىلىش ؛ باشقىلارنى سۆيۈش بىلەن ئۆزىنى سۆيۈش بىر-بىرىدىن ئايرىلىپ چىقىدۇ . بۇ خىل ئۆزىنى سۆيۈش ۋە ئۆز مەنپەئەتىنى ئەلا بىلىش تۇيغۇسى تېنچ ۋە خاتىرجەم ۋاقىتتا شۇ ئادەمنىڭ ئۆزىگىمۇ ئېنىق بولىغان بولۇپ ، ئۆزىنى قېرىنداشلىقىنى بارلىق مەجبۇرىيەتلىرىنى تولۇق ئورۇنداپ بولغان ھەقىقىي «قېرىنداش» دەپ ئويلاپ قالىدۇ .

اللە قۇرئاندا مۇنداق دەيدۇ :

«ئۇلاردىن-مۇھاجىرلاردىن مەدىنىدە يەرلىك بولغان ، ئىمانى كۈچلۈك بولغانلار- ئەنسانلار يېنىغا ھېجرەت قىلىپ كەلگەنلەرنى يەنى مۇھاجىرلارنى دوست تۇتىدۇ . ئۇلارغا بىرىلگەن نەرسىلەر ئۈچۈن ئىچى تارلىق قىلمايدۇ . ئۇلار مۇھتاج تۇرۇقلۇق (مۇھاجىرلارنىڭ مەنپەئەتىنى) ئۆزلىرىنىڭ (مەنپەئەتىدىن) ئەلا بىلىدۇ . ئۆز نەپسىنىڭ بىخىللىقىدىن ساقلانغانلار مەقسەتكە ئېرىشكۈچىلەردۇر» (9: 59)

پەقەت مۇشۇ ئىش ئۈچۈنلا پەيغەمبەر ئەلەھىسسالام تەرىپىيە خىزمىتى ئېلىپ بېرىپ مەككىدە ئون ئۈچ يىل ۋە مەدىنىدە بىر قانچە يىل ساھابىلىرىنى تەربىيىلىدى . . .

ئۇ مەككىدىكى ۋاقتىدا ئۆز كۆڭلىدە : «بىز قاچانغىچە ھەرىكەت قىلماي ، ئاشۇ تۇيغۇلارنى تەربىيەلەۋېرىمىز ؟» دەپ ئويلىمىدى . چۈنكى پەيغەمبەر - پەرۋەردىگارنىڭ بىلدۈرۈشى بىلەن - شۇنى ئېنىق بىلەتتىكى ھەقىقەتەن بۇ اللە پەيغەمبەرنى قۇرۇشقا يېتەكلىگەن «مۆئمىنلەر تايانچ بازىسى» نى قۇرۇپ چىقىش ئۈچۈن ئۆتەشكە تېگىشلىك ئاساسلىق خىزمەت ئىدى . . . قېرىنداشلىق بولسا «مۇسۇلمان ئۆمەت» نىڭ يادرۇسى بولغان مۆئمىنلەر بازىسىنى قۇرۇپ چىقىشنىڭ زۆرۈر كاپالىتى بولغاندىن باشقا «لالە الا اللە» نى ھەرىكەتتە ئەمەلىيلەشتۈرۈشنىڭ بىر قىسمى ئىدى . . شۇڭا «لالە الا اللە» قەلبىدىكى چوڭقۇر «تۇيغۇ» لار بولۇپ قالماستىن ، بەلكى اللەنىڭ قانۇنىنى ئىجرا قىلىش ئىدى . شۇ سەۋەبتىن پەيغەمبەر اللە تەرەپتىن ئېلىپ كەلگەن ھەرقانداق قانۇن - نىزاملارغا رىئايە قىلىش «لالە الا اللە» نىڭ كۈچلۈك تەلىۋى ئىدى . اللە بۇنداق قېرىنداشلىقنى ياخشى كۆردى . ماختىدى ۋە ئۇنى مۆئمىنلەرگە ۋاجىپ قىلىپ بېكىتتى . بۇ ھەقتە نازىل قىلىنغان ئايەتلەر خىلى كۆپ بولۇپ ، تۆۋەندىكىسى ئاشۇ ئايەتلەرنىڭ ئەڭ گەۋدىلىكرەكى بولسا كېرەك !

«ئى مۆئمىنلەر ! بىر قەۋم يەنە بىر قەۋمنى (يەنى بىر جامائەت يەنە بىر جامائەتنى بىر ئادەم يەنە بىر ئادەمنى) مەسخىرە قىلمىسۇن ! مەسخىرە قىلىنغان قەۋم (اللەنىڭ نەزىرىدە) مەسخىرە قىلغۇچى قەۋمدىن ياخشىراق بولۇشى مۇمكىن ، سىلەرنىڭ ئاراڭلاردىكى ئاياللارمۇ ئۆزئارا مەسخىرە قىلىشىمىسۇن . مەسخىرە قىلىنغۇچى ئاياللار (اللەنىڭ دەرگاھىدا) مەسخىرە قىلغۇچى ئاياللاردىن ياخشىراق بولۇشى مۇمكىن . بىر - بىرىڭلارنى ئەيىپلىمەڭلار بىر - بىرىڭلارنى يامان لەقەم بىلەن چاقىرماڭلار . ئىماندىن كېيىن پىسقى بىلەن ئاتاش (يەنى مۆئمىننى پاسىق) دەپ

ئاتاش نىمىدىگەن يامان-ھە ! (بۇنداق چەكلەنگەن ئىشلاردىن) تەۋبە قىلىنغانلار زالىملاردۇر. ئى مۆئمىنلەر نۇرغۇن گۇمانلاردىن ساقلىنىڭلار (گۇمانخورلۇق قىلماڭلار) بەزى گۇمانلار ھەقىقەتەن گۇناھتۇر. (مۆئمىنلەرنىڭ ئەيىبىنى) ئىزدەمەڭلار. بىر-بىرىڭلارنىڭ غەيۋىتىنى قىلماڭلار. سىلەرنىڭ بىرىڭلار ئۆلگەن قېرىندىشىڭلارنىڭ گۆشىنى يېيىشنى ياقتۇرمايسىلەر. اللەدىن قۇرقۇڭلار. اللە (تەۋبە قىلغۇچىلارنىڭ قىلغان) تەۋبىسىنى بەكمۇ قۇبۇل قىلغۇچىدۇر. (ئۇلارغا) ناھايىتى مېھرىبانىدۇر»
(10.12 : 49)

قۇرئان . . . سۆھبەت . . . ئارلىشىش . . . ئىزچىل يوليۇرۇق . . . پەيغەمبەرنىڭ ئەمەلىيىتىدىكى ئۆلگىلىك ئىش-ئىزلار . . . يۈكسەك قەلبىدىن ئۇلارغا تۆكۈلىۋاتقان مۇھەببەت . . . ھەر بىر شەخسگە گويا ئالاھىدە ئادەملەر سۈپىتىدە كۆڭۈل بۆلۈش . . . جامائەتنىڭ ئىچكى قىسمىدا ئىمانى تۇيغۇلارنى ئەمەلىي چىنىقتۇرۇش .

ئەنە شۇنداق بارلىق ۋاستىلار بىلەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئۆزىنىڭ قېرىنداشلىقى بىلەن ئاجايىپ ئىشلارنى مەيدانغا كەلتۈرگەن بۇ جامائەتنى ئويۇشقان قېرىنداشلاردىن قىلىپ تەربىيىلىدى ۋە بىر-بىرىنى مۇستەھكەملەپ، بىر-بىرىنى كۈچەيتىپ تۇرىدىغان ئۆزئارا گىرەلىشىپ كەتكەن ئاشۇ كۈچلۈك بىنانى قۇرۇپ چىقتى .

ئىسلام ئىككىنچى قېتىم غىرىپ بولغان بۈگۈنكى كۈندە ئىسلامنىڭ تۇنجى غىرىپلىق مەزگىلىدە مۇھتاج بولغان ئىشلارغا بىز نەقەدەر مۇھتاج-ھە !

گەرچە ئەڭ يۇقىرى سەۋىيىدە بولمىغاندىمۇ بەلكى ئوتتۇرا ھال دەرىجىدە بولسىمۇ ! . چۈنكى مۇناسىۋەت ھەرقانداق بېسىمنى

كۆتۈرەلەيدىغان ھەرقانداق بېسىم ئالدىدا ئۆز مەۋجۇتلۇقىنى ساقلاپ قالالايدىغان ئەڭ يۇقىرى چەككە يەتمەسە ، ئۇنداقتا جاھىلىيەتنىڭ بېسىملىرى ھەرقانداق مۇناسىۋەتنى پاچاقلاپ تاشلايدۇ .

بۇ ئىشلارغا قانچىلىك ۋاقىت كېتەر ؟ ! مەن بۇنى بىلمەيمەن ! بىراق مەن شۇنى ئېنىق بىلىمەنكى بۇنداق «كۈچلۈك مۇناسىۋەت» ھەقىقەتەن زۆرۈر جاھىلىيەتنىڭ پۈتكۈل سۈيقەستىگە تاقابىل تۇرۇش ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئالىدىغان «بازا» «لالە الا اللە» ئەخلاقىدىن كەلگەن بۇ «ئەخلاق»نى ئۆزىنىڭ رىئال ھەيكىتىدە جەزمەن ئەمەلىيلەشتۈرۈشى كېرەك ! پەقەت شۇ چاغدىلا ئۇ اللەنىڭ كۆڭۈل بۆلىشىگە ئېرىشەلەيدۇ . قانداق قىيىنچىلىقلارغا دۈچ كېلىشتىن قەتئىينەزەر كېتىۋاتقان يولدا قېرىنداش بولۇپ بىر-بىرىنى يۆلەپ ، بىر-بىرىنى قوللاپ ئالغا ئىلگىرلەيدۇ



ئۈچىنچى باسقۇچ

ئىسلام ئۆمىتىگە يۈزلەنگەن «مەدەنىيەتلەر توقۇنۇشى» دىگەن سۆز تەكرارلىنىۋاتقان مۇشۇ كۈنلەردە . . . «ئىنتىزام» ئىنسانلار ھاياتىدىكى مۇھىم ئامىللاردىن بىرى . . .

ئىسلام تارقالغان مۇھىتنىڭ ھەممىسى ئاز بىر قىسمىنى ھېسابقا ئالمىغاندا ، اللەنىڭ تەقدىرى بىلەن ئىسسىق بەلباغ ۋە مۆتىدىل بەلباغ رايونلىرىغا جايلاشقان بولۇپ ، بۇ خىل مۇھىت ئۆز تەبىئىتىدە ئىنتىزامسىز مۇھىت ھېسابلىنىدۇ !

كۆپىنچە ھالدا بۇ خىل مۇھىتتىكى ھايات كەڭرى ۋە ئازادە بولىدۇ . بىرەر ئادەمنىڭ ئاچلىق ۋە سوغۇقتىن ئۆلۈپ كېتىشى بەك كەمدىن-كەم يۈز بېرىدۇ . ئازىراق يىمەكلىك بىلەنمۇ جاننى ساقلىغىلى بولىدۇ . چۈنكى بۇ جايدا كۈچنى خورايىتۇتىدىغان ۋە يېڭى يىمەكلىك ئۈچۈن «يىقىلغۇ»غا مۇھتاج بولىدىغان دەھشەتلىك

سوغۇق مەۋجۇت بولمايدۇ . شۇنداقلا ئىنسان كاللىسىدا كەلگۈسىگە قارىتا تەدبىر ۋە پىلان تۈزۈشكە مۇھتاج بولمايدۇ . چۈنكى ئۇنىڭ ئېڭىدا كەلگۈسىمۇ بۈگۈن بىلەن ئوخشاش بولۇپ ، بۈگۈننىڭ ئىشلىرى ئالدىنلا ئورۇنلاشتۇرۇلغان تەرتىپ ۋە كۆپ پىلان بولمىغان بىر خىل سۈرەتتە ئاخىرلىشىدۇ . . شۇ سەۋەبتىن ئىنسان كەلگۈسى ئۈچۈن «پىلان» تۈزۈشكە ، كۆزنى ياكى تەپەككۈرىنى يىراق-يىراقلارغا تىككەشكە مۇھتاج بولمايدۇ . ئەگەر «ئەتە» ئۆز قىيىنچىلىقلىرى بىلەن يېتىپ كەلسە ، بىز بۈگۈنكى قىيىنچىلىقلىرىمىزنى ھەل قىلىۋاتقان «ئىنتىزامسىزلىق» نىڭ ئۆزى بىلەنلا ئۇنى ھەل قىلىۋىتىمىز . شۇنداق بولغاچقا مۇھىتنىڭ تەسىرىگە ئۇچرىغان بۇ رايون ئاھالىسىنىڭ خاراكتىرى قاتتىق ئىنتىزامسىزلىق ۋە «چىدامسىزلىق» بىلەن كۆزگە كۆرۈنۈپ تۇرىدۇ . چۈنكى ئۇلار چىدامچان روھنى ئۆزىنىڭ ئەمەلىي نەتىجىلىرىدە ھادىسىلەر يۈز بەرگەن چاغدا قىيىنچىلىقلارغا دۈچ كەلسە ، دەرھال ئۇنى تاشلاپ باشقا بىر ئىشنى قىلغۇسى كېلىدىغان «چىدامسىز» روھتىن قىلچە پەرىقلەندۈرەلمەيدۇ !

سۆزىمىزنىڭ خۇلاسەسى شۇكى بۇ مۇھىتتىكى كىشىلەر يالغۇز مۇھىتنىڭ تەسىرىگە تاشلاپ قويۇلغان چاغدا بىر غەلىتە مىللەت بولۇپ ، ئۇلار ئىنتىزامنى ئۆچ كۆرىدۇ . ئۇنى ئۈستىگە ئېلىشقا تېگىشلىك بولمىغان ۋە ئۈستىگە ئېلىشنىڭ زۆرۈرىيىتى بولمىغان ، نېرۋىلارنى چارچىتىدىغان ئېغىر يۈك دەپ قارايدۇ . بۇ ئىنتىزامسىز مىللەت پىلانىنى ۋە يىراققا نەزەر سېلىشنى ئۆچ كۆرىدۇ . بۇلارنى زۆرۈرىيىتى يوق نېرۋىنى چارچىتىدىغان ئېغىر يۈك دەپ قارايدۇ . ئۇلار ئاخىرقى ھېساپتا قىزغىنلىق ئوتىنى ۋاقىتلىق يۈرۈتۈپ ئۇنىڭدىن كېيىن ئۇلارنىڭ قىزغىنلىغى گويا يورۇپ باقمىغاندەك ئوچۇق قالىدىغان ۋە يېڭى تېما ئىزدەپ شاختىن-شاخقا سەكرەپ

يۈرىدىغان چىدامسىز مىللەتتۇر .

مۇھىتنىڭ تەسىرىگە ئۇچرىغان بۇ خىل خاراكتېرىنى ئىسلام تاپشۇرۇۋېلىپ ، ئۇلارنىڭ ئىچىدىن باشقا بىر خەلقنى مەيدانغا كەلتۈرىدۇ .

دەسلەپتىلا ئۇلارنىڭ ئارىسىدىن ئىنتىزامچانلىقى كۈچلۈك بىر ئۈممەتنى قۇرۇپ چىقتى بۇ ئۈممەت ئىنتىزامنى ئۆچ كۆرمەيدۇ . ئىنتىزامغا قارىشى چىقمايدۇ . بەلكى ئۇنى ئىجرا قىلىشقا ئالدىرايدۇ ۋە ئۇنىڭ تەلەپلىرىگە بويسۇنىدۇ بىز بۇ يەردە مۇھىتنىڭ تەسىرىگە ئۇچرىغان ۋە ئەسىرلەرنىڭ قالدۇقلىرى كۆمۈپ تاشلىغان بۇ ئۈممەتنىڭ خاراكتېرىنى ئىسلام ئۆزگەرتكەن چارە-ئۇسۇللارنى كۆپلەپ سۆزلىمەيمىز مەن ھەرقاچان تەرجىمىھال كىتاپلىرىدا «پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىزنى نامازغا خۇددى جەڭگە سەپكە تىزغاندەك سەپكە تىزاتتى» دىگەن سۆزلەرنى ئوقۇغان چېغىدا بۇ ئۈممەتنىڭ «ئىسانلار مەنپەئەتى ئۈچۈن چىقىرىلغان ئەڭ ياخشى ئۈممەت» بولۇشى ئۈچۈن بۇ بۈيۈك تەربىيىچى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ئۇلارنى ئۆزلىرىنىڭ مۇھىم ۋەزىپىسى ئۈچۈن قانداق تەييارلاۋاتقانلىقىدىن ھەيران قالاتتىم ۋە ھاياجانلىناتتىم بۇ دىننىڭ كىشىلەرنىڭ روھى دۇنياسىدا قانداق ئىشلارنى مەيدانغا كەلتۈرۈپ دەسلەپتە «ساقايتىش تولىمۇ قىيىندەك تۇيۇلغان كېسەل» سۈپىتىدە ئاشكارا بولغان خاراكتېرىنى قانداق ئۆزگەرتكەنلىكىدىن ئەجەپلىنەتتىم !

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام سەپنىڭ تۈپتۈز بولغانلىقىنى كۆرمىگىچە نامازنى باشلىمايتتى . ئۇنى بۇنىڭ مۆرىسىگە بۇنى ئۇنىڭ قەدىمگە چاپلاپ مۇبارەك قولى بىلەن سەپنى تۈزلەيتتى . نەتىجىدە نامازنىڭ سېپىنى جەڭنىڭ سېپىگە ئوخشاش تۈزەيتتى گويا مۇستەھكەم بىنادەك

ئىسلام ئىنسانلارنىڭ ئاجىزلىرىغا مېرى-شەپقەت قىلىدىغان ،
ئەگەر ئۇلار خاتالىق ئۈستىدە چىڭ تۇرۇۋالالمىسا ، ئۇلارنى
ئەيىپلىمەيدىغان ئالجاناپلىققا ، ئىنسانىيەتنىڭ روھىنى مىخانىكا ۋە
ئۈسكۈنە دەپ ئەمەس ، بەلكى ھېس-تۇيغۇ دەپ قاراپ مۇئامىلە
قىلىغان ھەمدە ئۇنىڭدىن ئېغىرچىلىقنى كۆتۈرۈۋېتىدىغان
مېھرىبانلىققا ئىگە تۇرۇپ ، پۈتكۈل ئىسلام تەرتىپى ۋە
ئىنتىزامدۇر .

«تەقۋادارلار يامان بىر گۇناھ قىلىپ قالسا ياكى ئۆزلىرىگە
زۇلۇم قىلسا اللەنى ياد ئېتىدۇ گۇناھلىرى ئۈچۈن مەغپىرەت تەلەپ
قىلىدۇ . گۇناھىنى كەچۈرىدىغان اللەدىن باشقا كىم بار ؟ ئۇلار
قىلمىشلىرىنى بىلىپ تۇرۇپ داۋاملاشتۇرمايدۇ . ئۇلارنىڭ
مۇكاپاتى پەرۋەردىگارى تەرىپىدىن بېرىلىدىغان مەغپىرەت ۋە
ئاستىدىن ئۈستەڭلەر ئېقىپ تۇرىدىغان جەننەتلەردۇر . بۇ يەرلەردە
ئۇلار مەڭگۈ قالىدۇ . ياخشى ئىش قىلغۇچىلارنىڭ ئېرىشىدىغان
ساۋابى نىمە دىگەن ياخشى-ھە !» (3: 134-135)

«اللە-دىنغا ياردەم بېرىشكە ئۈمىدەتلەر ئارىسىدىن سىلەرنى
تاللىدى . سىلەرگە دىندا ھېچقانداق مۈشكۈللۈكنى قىلمىدى»
(22: 78)

«اللە سىلەرگە مۇشەققەتنى خالىمايدۇ . لېكىن اللە سىلەرنىڭ
شۈكۈر قىلىشىڭلار ئۈچۈن ، سىلەرنى پاك قىلىشنى ۋە نىمىتىنى
سىلەرگە تاماملاشنى خالايدۇ» (5: 6)

ئىنتىزام ئىبادەتلەردە ئالاھىدە رۆشەن گەۋدىلىنىدۇ ناماز ،
روزا ، ھەج ، زىكات . . . قاتارلىق ئىبادەتلەرنىڭ ھەممىسى بولۇپمۇ
ناماز ۋە ھەج ئىنچىكە ئىنتىزام بولغاندىن باشقا ۋاقتى ئېنىق
بەلگىلەنگەن .

قۇرئان مۇئەممىنلەرگە بىز بۈگۈن «ئىجتىمائىي

ئەدەپ-ئەخلاقلار» دەپ ئاتاۋاتقان ئەدەپ-ئەخلاق بىلەن قوشۇپ تەرتىپ-ئىنتىزامنى ئۆگىتىدۇ .

«ئى مۆئمىنلەر باشقىلارنىڭ ئۆيلىرىگە (كىرىشكە) ئىجازەت سورىمىغىچە ۋە ئۆي ئىگىسىگە سالام بەرمىگىچە كىرمەڭلار . ۋەز-نەسىھەت ئېلىشىڭلار يەنى گۈزەل ئەدەپ-ئەخلاققا رىئايە قىلىشىڭلار ئۈچۈن بۇ يەنى ئىجازەت سوراپ ۋە سالام بېرىپ كىرىش تۈيۈقسىز كىرىشتىن سىلەرگە ياخشىدۇر . ئەگەر باشقىلارنىڭ ئۆيلىرىدە ھېچ ئادەم بولمىسا ، سىلەرگە ئىجازەت بېرىلمىگىچە كىرمەڭلار . ئەگەر سىلەرگە قايتىڭلار دىيىلسە ، قايتىپ كېتىڭلار ، قايتىپ كېتىش سىلەر ئۈچۈن ئەڭ ياخشىدۇر . اللە سىلەرنىڭ قىلغان ئەمەللىرىڭلارنى بىلىپ تۇرغۇچىدۇر . شەخسى تۇرالغۇ بولمىغان (يەنى دۇكان-سارايلارغا ئوخشاش) ئۆيلەرگە ھاجىتىڭلار چۈشۈپ كىرسەڭلار ، سىلەرگە ھېچ گۇناھ يوقتۇر . اللە سىلەرنىڭ ئاشكارىلىغىنىڭلارنىمۇ ، يۇشۇرغىنىڭلارنىمۇ بىلىپ تۇرىدۇ .»

(24: 26-29)

«ئى مۆئمىنلەر پەيغەمبەرنىڭ ئۆيلىرىگە كىرمەڭلار ، پەقەت تاماققا چاقىرىلغان ۋاقىتڭلار دىلا كىرىڭلار (باشقا ۋاقىتتا رۇخسەت بىلەن كىرگەندە) تاماقنىڭ پىششىقلىقى كۈتۈپ ئولتۇرماڭلار ، لېكىن چاقىرىلغاندا كىرىڭلايۇ ، تاماق يەپ بولغاندىن كېيىن تارقاپ كېتىڭلار . (تاماقنى كېيىن) پاراڭ سېلىشىپ ئولتۇرماڭلار ، بۇ (يەنى تاماقنى كېيىن پاراڭ سېلىپ ئولتۇرۇش) پەيغەمبەرنى رەنجىتىدۇ . پەيغەمبەر (بۇنى ئېيتىشقا) سىلەردىن خىجىل بولىدۇ . اللە ھەقىقىي (ئېيتىشتىن) خىجىل بولمايدۇ . سىلەر پەيغەمبەرنىڭ ئاياللىرىدىن بىر نەرسىنى سوراپ ئالماقچى بولساڭلار ، پەردە ئارقىسىدىن سوراپ ئېلىڭلار . مۇنداق قىلىش

سىلەرنىڭ دىللىرىڭلارنىمۇ ، ئۇلارنىڭ دىللىرىنىمۇ ئەڭ پاك تۇتىدۇ . »

(33: 52)

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ساھابىلەرنى تەربىيىلىگەن ئىسلام تەربىيىسى ئۇلار ئىچىدىن مىخانكا ئاساسىدا ئەمەس ، بەلكى «ئىنسانى» ئاساستىكى تەرتىپ-ئىنتىزامغا ئىگە مۇنتىزىم بىر ئۈممەتنى مەيدانغا كەلتۈردى مانا بۇ ئىسلامنىڭ ئالاھىدىلىكى ، چۈنكى ئۇ ئىسلام پۈتكۈل تەرەپلەردە ئىنساننى ماشىنىغا ئايلاندۇرۇپ قويماستىن بەلكى ئىنساننىڭ ئىنسانلىقىنى قوغداپ ھاياتنى ئىنتىزاملاشتۇرىدۇ . نەتىجىدە خىزمەت ئۆزىنىڭ ئادا قىلىنىشىكى نىشانى ھېساپلانغان روھى ئۇقۇملىرىنى يوقۇتۇپ قويمايدۇ . بەلكى ئىنسان ئىزچىل تۈردە تەرتىپ ۋە ئىنتىزامغا رىئايە قىلىپ ئۆزىنىڭ مەۋجۇتلۇق نىشانىنى بايقايدۇ . نىشان تەرەپكە ئۈسكۈنىگە ئوخشاش مەجبۇرى ئىتتىرىلمەيدۇ . بەلكى ھەر قېتىمدا ئۇنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن قەتئىي ئىرادىگە كېلىدۇ

ئىنتىزامغا رىئايە قىلغاندا ئىسلام ئۈممىتىنىڭ خىزمەت سۈرىتىدە قالايمىقانچىلىق كۆرۈلمەيدۇ . چۈنكى ھەر بىر خىزمەتنىڭ يوللۇق قائىدە-تۈزۈملىرى بار . ھەر بىر خىزمەتتە شەرىئەتنىڭ ئەمەلگە ئاشۇرۇشقا تېگىشلىك «مەقسەت» لىرى بار شۇنىڭ ئۈچۈن ئىنسان ئۆزى ئېلىپ بېرىۋاتقان ھەر بىر ھەرىكەتتە ئۇنىڭ ھەرىكىتى رۇخسەت قىلىنغان ھالال دائىرىدە كېۋاتامدۇ ياكى بۇ دائىرىدىن چىقىپ كەتتىمۇ بۇلارنى تەكشۈرۈپ تۇرۇش كېرەك ! شۇنداقلا قىلىۋاتقان خىزمىتىنىڭ ئەمەلىي نەتىجىسىگە قاراپ ، ئۇنىڭ شەرىئەتنىڭ مەقسىتى بىلەن ئۇيغۇن بولغان ياكى بولمىغانلىقىنى كۆرۈپ بېقىشى كېرەك !

تەرتىپ-ئىنتىزام ، قائىدە-تۈزۈم ۋە نەتىجىلەرنى تەكشۈرۈش

ئارقىلىق ئىسلام يىراقنى كۆرەلەيدىغان چىدامچان «روھ» نى تەربىيىلىدى . . . چۈنكى بۇ جايدا ھەر بىر شەخسنىڭ يىراق بىر نىشانى شۇنداقلا پۈتكۈل ئۆمەتنىڭ كەڭ دائىرىلىك نىشانلىرى مەۋجۇت .

ئىسلام شەخسنى يالغۇز دۇنياغىلا قارىماستىن يالغۇز بۇرنىنىڭ ئۈچىنىلا كۆرمەستىن ، خىزمەت قىلىدىغان ئاساستا تەربىيىلىدى . . . بەلكى ئۇنىڭغا بىر نىشاننى بەلگىلىدى بۇ نىشان پۈتكۈل رىئال دۇنيادىن ، پۈتكۈل ھاياتلىق ئالىمىدىن ھالقىپ ، غەربىي دۇنياغا ۋە ئاخىرەت كۈنىگە باغلىنىدۇ . . . نەتىجىدە ئىنسان بۇ دۇنيادا ، مۇشۇ ۋاقىتتا پۈتكۈل ھىسسى دائىرىدىن ھالقىپ كەتكەن ئەڭ يىراق بىر دۇنياغا قاراپ تۇرۇپ خىزمەت قىلىدۇ . . . ئۇ ئاشۇ يىراق دۇنيانى يۈرىگىدە گويا كۆز ئالدىدا كۆرگەندەك كۆرىنىدۇ . . گويا مۇشۇ ۋاقىتنىڭ ئۆزىدە ئەمەلگە ئېشىۋاتقانداك ھېس قىلىدۇ . ئۇنىڭ ئېڭىدىكى ھەر بىر مىنۇت ئۇنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن ئىزدىنىۋاتقان ئاشۇ يىراق نىشان جەننەت ۋە اللەنىڭ مەمنۇنلۇقىدۇر . . . پۈتكۈل ئىنسانىيەتنىڭ ئېڭىدا بۇنىڭدىن يىراقراق بىر نىشاننىڭ تېپىلىشى قەتئىي مۇمكىن ئەمەس ! شۇنىڭ بىلەن ئۇ ھەر دائىم ئاشۇ نىشان بىلەن باغلىنىپ تۇرىدۇ . ئۆزىنىڭ پۈتكۈل مەۋجۇدىيىتىنىڭ ئاشۇ نىشان بىلەن زىچ باغلىنىشلىق ئىكەنلىگىنى ؛ ئۆپىسىۋاتقان ھەر بىر قەدەمنىڭ ئاشۇ يىراق نىشانغا قاراپ كېتىۋاتقان يولدىكى قەدەم ئىكەنلىگىنى ھەر ۋاقىت ھېس قىلىپ تۇرىدۇ . . .

ئىسلام ئۆمەتنى شۇ ئاساستا تەربىيىلىدىكى ، ئۆمەتنىڭ مۇھىم ۋەزىپىسى ئۆزىنىڭ چەكلىك مۇستەقىل مەۋجۇدىيىتىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇشتا ياكى ھازىرقى ھالىتىدە ياشاش ئىچىدىلا چەكلىنىپ قالمايدۇ . بەلكى ئۇنىڭ بۇ دۇنياغا سوزۇلغان ۋە بۇ

دۇنيادىن ئاخىرەتكە سوزۇلغان بىر نىشانى بار . . . بۇ نىشان پۈتكۈل ئىنسانىيەتنى ئىلاھى نۇرغا چاقىرىش يەرشارىدا اللەنىڭ كەلىمىسىنىڭ ئۈستۈن بولۇشى ۋە مۇشۇ ئۈممەتنىڭ قىيامەت كۈنى پۈتكۈل ئىنسانىيەتكە گۇۋاھچى بولۇشى ئۈچۈن جاھات قىلىشقا چاقىرىش نىشانىدۇر .

«شۇنىڭدەك- سىلەرنى ئىسلامغا ھىدايەت قىلغاندەك- كىشىلەرگە- ئۆتكەنكى ئۈممەتلەرگە- شاھىت بولۇشۇڭلار ئۈچۈن ۋە پەيغەمبەرنىڭ سىلەرگە شاھىت بولۇشى ئۈچۈن بىز سىلەرنى ياخشى ئۈممەت قىلدۇق .» (2: 142)

«دىن يولىدىكى ئازاپ ئاخىرلاشقان ۋە دىن پۈتۈنلەي اللە ئۈچۈن بولغانغا قەدەر ئۇلار بىلەن ئۇرۇشۇڭلار .» (8: 38)

«سىلەرنىڭ ئاراڭلاردا خەيرلىك ئىشلارغا دەۋەت قىلىدىغان : ياخشى ئىشلارغا بۇيرۇپ ، يامان ئىشلاردىن توسىدىغان بىر جامائەت بولسۇن ! ئەنە ئاشۇلار مەقسىتىگە ئېرىشكۈچىلەر .» (3: 103)

ئىسلام ئۈممىتى تولۇق ئون ئەسىرگە يېقىن ۋاقىت مۇشۇ نىشاندىن قەتئىي ئايرىلماي ياشاپ كەلدى . ئۇلارنىڭ بۇ نىشانغا بولغان قىزغىنلىقى سۇسلاپ قالدى . ئەۋلاتمۇ- ئەۋلات نىشاننىڭ ئەمەلىي ئىپادىسى بولغان جاھاتتىن قەتئىي يالتايىمىدى . مانا بۇ ئىسلام ئۈممىتىنىڭ تارىخىدىكى «ئەڭ باتۇرانه روھ !» . . .

بىراق بىز يۇقىرىدا كەڭ دائىرلىك سۆزلەپ ئۆتكەن ۋە ئۇنىڭ ئۈممەت ھاياتىدىكى تەسىرلىرىنى بايان قىلغان ئۈزۈلمەس ئېغىش قەدىمى ئىسلام ھەقىقەتلىرىدە ۋە ئۇ ھەقىقەتلەرنىڭ كىشىلەرنىڭ روھى دۇنياسىغا بولغان تەسىرچانلىقىدا ئىزچىل چىكىنىشىنى كەلتۈرۈپ چىقاردى . . . نەتىجىدە كىشىلەر ئاستا- ئاستا مۇھىتنىڭ تەسىرىگە ئۇچراپ كەتتى . . . سەۋەبىي ، روھىيەتنى كونترول

قىلىدىغان جانلىق ئىتىقاد يوقالغان چاغدا ، مۇھىت ئۇ بىردىنبىر تەسىر كۆرسەتكۈچى بولۇپ قالىدۇ . . . دەل شۇ سەۋەبتىن ئىسلام ئومۇمىي قانۇن-تۈزۈمنى ئۆچ كۆرىدىغان چوۋالچاق خاراكتىرىغا ، پىلاننى ئۆچ كۆرىدىغان ئىنتىزامسىزلىققا ، يىراققا نەزەرسىلىشىنى ياقتۇرمايدىغان ۋە ئۇزاققا سوزۇلغان غايىنى چىقىش نۇقتىسى قىلىشقا بەرداشلىق بېرەلمەيدىغان «چىدامسىزلىق» قا قايتىپ كەتتى . . .

ئەگەر ئومۇمىيلىكنىڭ ئەھۋالى شۇنداق بولسا ئۇلارنىڭ ئەھۋالىنى تەتقىق قىلغۇچىلارغا ئېنىق بولغاندەك ئۇنداقتا ئۇنى كىم تۈزەيدۇ ؟ ! . . .

غەرىپ بىلەن ئېغىز بۇرۇن يالىشىۋاتقان سىياسىي پارتىيىلەر تۈزەپ بېرەمدۇ ؟ ۋاھالەنكى ئۇلار بۇ خىل «ۋەزىپە» نى ئۆزلىرىنىڭ پىراگىراممىسىغا كىرگۈزمىگەن ؛ يەنە كېلىپ ئۇلار «شۇنداق قىلايلى» دىسىمۇ ئەمەلىيەتتە ئۇنداق قىلىشقا ئۇلارنىڭ قۇربى يەتمەيدۇ . . . بۇ تولۇق بىر ئەسىردىن بۇيانقى تەجرىبە ، ئومۇمىي ئاشۇ بىر ئەسىر ئىچىدە غەرىپكە تەقلىد قىلىشقا ۋە غەرىپنىڭ «ۋارىيانتى» بولۇشقا ئۆزىنى ئاتقان بولسىمۇ ، بىراق غەرىپ بىلەن ئىتتىپاقلاشقان ۋە غەرىپلىشىشكە چاقىرىۋاتقان پارتىيىلەر بۇ ساھەدە ھېچنەرسىنى تۈزىيەلمىدى . ئومۇمىي ئىزچىل تۈردە-ئېغىش كۈچىيىپ كەتمىگەنلا بولسا- ئۆزىنىڭ ئىنتىزامىنى ئۆچ كۆرىدىغان ، قانۇن-تۈزۈمنى ياقتۇرمايدىغان چوۋالچاق ۋە تەرتىپسىزلىكى ؛ ئۆتتەك قىزغىنلىقى بىر نەچچە مىنۇت قوزغىلىپ ئۇزاق ئۆتمەيلا ئۆچۈپ قالىدىغان ئىرادىلەر سۈنۈپ ، تىرىشچانلىق بىكار بولىدىغان چىدامسىزلىقى ئىچىدە ياشاپ كەلدى . . .

كوممىنىستىك پارتىيە بۇنى تۈزەپ بېرەمدۇ ؟ ! . . . ۋاھالەنكى ئۇلار بۇنى ئۆزىنىڭ پروگراممىسىغا كىرگۈزمىگەن ، يەنە كېلىپ

ئۇلار «شۇنداق قىلايلى» دىسمۇ ، ئەمەلىيەتتە ئۇنداق قىلىشقا ئۇلارنىڭ قۇربىي يەتمەيدۇ مانا بۇلار ئىسلام دۇنياسىنىڭ كومونىزىم بالاسىغا ئۇچرىغان ھەرقايسى شەھەرلىرىدىكى ئوتتۇز يىللاردىن بۇيانقى تەجرىبە ئەگەر ئۇلاردا ھاياتنىڭ ھەرقايسى تەرەپلىرىدە ئېغىشنى كۈچەيتىۋەتتى دىمىگەندىمۇ ، ئەمەلىيەتتە ئۇ ئىنسانلارنىڭ ئەھۋالىدىن ھېچ نەرسىنى تۈزىتەلمىدى !

بۇ خىل مۇھىتنىڭ تەسىرلىرىنى ئەقىدىدىن باشقا ھېچنەرسە يوقۇتالمايدۇ . ھەمدە توغرا ئىسلام تەربىيىسى بىلەن تەربىيىلىنىپ ، ئەقىدىنىڭ ماھىيىتىنى چوڭقۇر تونۇپ يەتكەن توغرا ئېتىقاد ئىگىلىرىدىن باشقا كىشىلەرنىڭ ئۇنى ئىسلاھ قىلىشقا ئىقتىدارى يەتمەيدۇ . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ساھابىلىرىنى دەل ئاشۇنداق تەربىيىلىدى . بۇ تەربىيە تۈنجى قېتىمدىكىدەك ئىنتىزامچان روھلارنى ، مەسئۇلىيەتچان باتۇر «روھ» قىلىپ يېڭىدىن قۇرۇپ چىقىدۇ . بۇ باتۇر «روھ» لار ئېغىپ كېتىش تەسىرلىرىنى يوقۇتۇپ ، ئۈممەتنى تۈنجى قېتىم ئىسلام ئۈستىدە تۇپتۇز تۇرغان ۋاقىتتىكى ھالىتىگە قايتۇرۇپ كېلىدۇ . بىراق بۇ زۆرۈر «ئىسلاھات» ھەققىدە سۆزلىشىۋاتقان بىر قىسىم كىشىلەر تىلغا ئېلىپ ئۆتكەن «مەدەنىيەتلەر توقۇنۇشى» غا يۈزلىنىش نىشانى بىلەن ئەمەس ، بەلكى ئۈممەتنى اللەنىڭ يارىتىش مەقسىتىدىكى «ياخشىلىق» قا قايتۇرۇپ كېلىش نىشانى بويىچە بولىدۇ .

«سەلەر ئىنسانلار ئۈچۈن چىقىرىلغان ئەڭ ياخشى ئۈممەت بولدۇڭلار ، چۈنكى سەلەر ياخشىلىققا بۇرۇپ ، يامانلىقتىن چەكلەيسەلەر . اللەغا چوڭقۇر ئىشىنىسەلەر» (3: 110)

بۇ نىشان ھەر قانداق «مەدەنىيەتلەر توقۇنۇشى» دىن ئەڭ ئالىي ۋە ئەڭ بىباھا . . . دۇنيا ۋە ئاخىرەتنىڭ ياخشىلىقىغا ئوخشاشلا ھالقىپ كېتىدۇ !

بىر شەخس ، بىر توپ جامائەت ۋە «بازا» ئالدى بىلەن مۇشۇ «ئۇقۇم» نى ئۆزىدە يېتىلدۈرۈش ، ئۇنىڭدىن كېيىن باشقىلارغا ئۇنى تەقدىم قىلىش ئىقتىدارىنى يېتىلدۈرۈش ئۈچۈن كۆپلىگەن سۆھبەت كۆپلىگەن دەرس كۆپلىگەن نەسىھەت . . . ۋە كۆپلىگەن يوليۇرۇقلارغا نەقەدەر مۇھتاج-ھە؟ . . . نەتىجىدە ئۇنىڭغا ئەگىشىپ پۈتكۈل ئۈمىدنىڭ ياكى شۇ ئۈمىد ئىچىدىن ئاۋاز قوشقان كىشىلەرنىڭ ھازىرقى كىرىستىن قۇتۇلۇپ ، يۈكسەكلىككە ئىگە بولۇشى ئۈچۈن ئۇلارنى مۇشۇ سۈپەت ۋە مۇشۇ زۆرۈر ئەخلاق بويىچە تەربىيەلەپ چىقىدۇ .



ئەنە ئاشۇ ئوخشىمىغان ساھەلەر ئىچىدىكى كۆپلىگەن باسقۇچلار ئىچىدىن تاللانغان تەربىيىنىڭ مۇھىم ئۈچ باسقۇچى ! ئۇ قانداقتۇ خىيالى ئۇقۇم ياكى «توقۇنۇش» ئەمەس ! بەلكى ئۇ زەھەر خەندىلىك بىلەن ماراپ ياتقان جاھىلىيەتكە تاقابىل تۇرۇش ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئالالايدىغان تەلەپكە لايىق «بازا» قۇرۇپ چىقىشنىڭ زۆرۈر شەرتلىرى .

بىز تەربىيە ھەققىدە ۋە مېڭىشقا تېگىشلىك ئۇزاق يول ھەققىدە سۆزلىگەن چېغىمىزدا ، مەسىلىنى تېخىمۇ ئايدىڭلاشتۇرۇش ئۈچۈن ئۇنىڭ بىر قىسىم مىساللىرىنى سۆزلەپ ئۆتكەن بۇ زۆرۈر باسقۇچلارنى مەقسەت قىلىمىز . بۇ مىساللار- ۋە بىز تېخى سۆزلىمىگەن باشقا مىساللار- دىن شۇنى ئېنىق كۆرىۋالغىلى بولىدۇكى ، بىزنىڭ ئالدىمىزدا تەربىيە مەيدانىدا ناھايىتى ئۇزاق بىر يول بار . بىز «ئەمدى نىمە ئىش قىلىمىز» دىگەن سوئالنى قويۇشتىن ئىلگىرى بۇ يولدىن ماڭمىساق قەتئىي بولمايدۇ .

بىز تەربىيەنىڭ بەزى مەيدانلىرىنى كېسىپ ئۆتتۇق ۋە تېخى يولنىڭ ئاخىرىغا يېتىپ بارمىدۇق . . . يەنە بەزىلىرىنى تېخى

مېڭىشقا باشلىمىدۇق . . . تەربىيە مەيدانىدىكى ھەرقانداق ئالدىراقسانلىق ياخشىلىقنى ئېلىپ كەلمەيدۇ . چۈنكى بۇ ھۇلسىز ياكى پۇختا بولمىغان ھۇل ئۈستىگە بىنا قۇرغانغا ئوخشايدۇ . . . بىنا ئۈستىگە كۆتۈرۈلگەنسەرى يىقىلىپ چۈشۈش خەۋىپىگە دۇچ كېلىدۇ .

يولنى ئۇزاق ھېساپلاپ ، بۇ جايدا ئەڭ قىسقا بىر يول بار دەپ قارايدىغان كىشىلەر تەجرىبىدىن ئىبرەت ئېلىشى كېرەك ! بۇ تەجرىبە مەيلى ھامات پاجىئەسى بولسۇن ياكى سۇداندىكى «سىياسى» تەجرىبە بولسۇن ئوخشاشلا ئەھمىيەتلىك ! ئەگەر بىز ھادىسىلەردىن ئىبرەت ئالمىساق ، ئۇنداقتا بۇ بىزنىڭ تەربىيىمىزنىڭ يېتەرسىزلىكى ۋە «داۋالاش»قا مۇھتاج ئىكەنلىكىنىڭ ئىپادىسى بولۇپ قالىدۇ .

بىز يۇقاردا ئىسلام مەيدانىدا خىزمەت قىلىۋاتقان كىشىلەر ئوتتۇرىسىدىكى «ئىختىلاپ»نىڭ سەۋەپچىسى بولغان ئاساسلىق ئىككى مەسىلە ئۈستىدە كەڭ دائىرلىك سۆزلەپ ئۆتتۇق . ئەمدى تۆۋەندە «ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتى» توغرىسىدىكى سۆزىمىزنى ئاخىرلاشتۇرۇشتىن ئىلگىرى مەيداندا يۈز بېرىۋاتقان باشقا بىر قىسىم مەسىلىلەر ئۈستىدە تېز ھەم قىسقىچە سۆزلەپ ئۆتىمىز .

رەھبەرنىڭ يوليۇرۇقىنى ئاڭلاش ۋە ئۇنىڭغا بويسۇنۇش

بۇ مەسىلە ئىسلام مەيدانلىرىدا خىزمەت قىلىۋاتقان جامائەتلەر ئىچىدە بۆلۈنۈش پەيدا قىلغانلىقى ئۈچۈن ، ئاشۇ جامائەتلەرنىڭ كۆڭلىگە سىغىمىغان ھەرخىل قاراشلاردىكى «ئىختىلاپ» نى تۈگىتىش مەقسىتىدە بىز بۇ مەسىلىنى سۆزلەيمىز . چۈنكى جامائەت ئەزالىرىغا «ئاڭلاش ۋە بويسۇنۇش» بىلەن جامائەتتىن ئايرىلىپ كېتىش ئوتتۇرىسىدا ئىختىيارلىق بىرىلدى . ياكى ئەگەر ئۇلار «ئاڭلىمىسا ۋە بويسۇنمىسا» ئايرىلىپ كېتىش كېرەكلىگى توغرىلىق تەھدىت سېلىندى نەتىجىدە بەزىلەر تەھدىتكە دۈچ كەلگەنلىكتىن كۆڭلىدىكى ئوخشىمىغان نۇقتىلارنى يۈشۈرۈشقا مەجبۇر بولدى . يەنە بەزىلەر يېڭى بىر ئىسلام جامائىتى تەشكىللەش ئۈچۈن ياكى پۈتكۈل ئىسلام خىزمىتىدىن ۋاز كېچىپ يوقۇلۇش دولقۇنلىرىغا غەرىق بولۇش ئۈچۈن جامائەتتىن ئايرىلىپ چىقىشنى تاللىدى .

«ئاڭلاش ۋە بويسۇنۇش» مەسىلىسى ماھىيەتتە تەربىيە بىلەن زىچ مۇناسىۋەتلىك مەسىلىلەرنىڭ بىرى . . بىراق بۇ جايدا بۇ مەسىلىنى ئىلاھى بازارا ئۈچۈن زۆرۈر بولغان تەربىيە باسقۇچلىرى . . دىن بەك يىراقتا قويۇپ سۆزلەشكە توغرا كەلدى . . . چۈنكى بىز ئەگەر سۆزىمىزنى ئۆزىراپ كېتىدۇ . دېمىگەن بولساق ، ئەلۋەتتە بۇ جايدا بىر قىسىم گەۋدىلىك مىساللارنى سۆزلەپ ئۆتۈشنى تاللىۋاتقان بولاتتۇق ! . . .

بۇ جايدا ھەقىقەتەن مۇنداق بىر سوئالنى سوراشقا توغرا كېلىدۇ . بىز قۇرۇپ چىقىشنى ئويلاۋاتقان- مۇۋاپىق شارائىت يار بەرگەن ۋاقىتتا- دۆلەت قانداق دۆلەت ؟ !

ئۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ۋە ئۇنىڭدىن كېيىنكى ئىككى ئۇلۇغ رەھبەر (خەلىپە) قۇرۇپ چىققان «شۇرا دۆلىتى» * مۇياكى پۇقرالارنىڭ بۇيرۇقىنى ئاڭلاپ، ئىجرا قىلىشتىن باشقا ھوقۇقى بولمايدىغان؛ دۆلەتنىڭ يوليۇرۇق ۋە ھەرىكەتلىرى توغرىلىق مۇنازىرلىشىش پۇرسىتى ئۇلارغا قەتئىي بىرلىمەيدىغان ھەممە ئىشنى ئەسكىرى كۈچكە تايىنىپ بىر تەرەپ قىلىدىغان مۇستەبىت دۆلەتمۇ؟!

كۆپلىگەن جامائەتلەرنىڭ قارشىچە بۇ جامائەت ئىچىدە پەقەت جامائەت «مەسئۇل»لىرىلا ئۆزئارا مۇنازىرلىشىشكە ھوقۇقلۇق ئەگەر ئۇلار بىر قارارنى چىقارسا، بارلىق جامائەت ئەزالىرى بۇ قارارنى قوبۇل قىلىشى لازىم. ئاشۇ «مەسئۇل»لاردىن باشقا كىشىلەرنىڭ ھەممىسى ئېتىراز بىلدۈرمەستىن بۇ قارارنى ئاڭلىشى ۋە بويسۇنۇشى لازىم... ئەگەر بۇ جامائەتلەر «ئاڭلاش ۋە بويسۇنۇش»نى رەت قىلسا، جامائەتتىن «ئايرىۋېتىش»تىن ئىبارەت قارشىلىق قىلغۇچىلارغا بىرلىدىغان «جازا»غا ئۇچرايدۇ...

بىز سۆزلىمىسەك قەتئىي بولمايدىغان مۇنداق بىر ھەقىقەتنى مۇئەييەنلەشتۈرىشىمىز كېرەك! ئەگەر جامائەت رەھبىرىنىڭ ئەزالىرىغا ئۆزىنىڭ سۆزىنى «ئاڭلىتىش ۋە بويسۇندۇرۇش» ھوقۇقى بولمىسا، ئۇنداقتا بىرمۇ جامائەت ئەمەلىيەتتە بارلىققا كەلمەيدۇ. بىز مۇنداق بىر تارىخىي ھەقىقەتنى ئېسىمىزدە چىڭ تۇتىشىمىز كېرەك! ئەلى-اللە ئۇنىڭدىن رازى بولسۇن-ئى مەغلۇپ قىلىۋەتكىنى ئۇنىڭ پىكىرىگە قوسۇلمىغان ئەسكىرى ئىدى. بۇ ئەسكەر قۇماندان بىلەن مۇنازىرلىشىپ تەكشۈرمىگىچە ئۇنىڭ

* شۇرا دۆلىتى-دۆلەت رەھبىرى خەلقلەر بىلەن ئورتاق پىكىرلىشىش ۋە مەسلىھەتلىشىش ئاساسىدا بېكىتىدىغان ۋە قارار چىقىرىدىغان؛ پۇقرالار رەھبىرىنىڭ خاتالىقىنى ۋە ئۆزلىرىنىڭ پىكىر-ئەلەپلىرىنى ئوچۇق ئېيتالايدىغان «كېڭەش دۆلىتى»

بۇيرىقىغا بويسۇنىمىدى . قۇماندان ئۆز پىلانى بويىچە چىقارغان قارارىنى بۇ ئەسكەر بۇزىۋەتتى .

بۇ ھەقىقەت . . . بىراق يەنە بىر تەرەپتىكى ھەقىقەت شۇكى ، جامائەت ئىچىدىكى بىر نەچچە ئادەمنىڭ «مەسئۇل» لۇق سالاھىيىتى بىلەن ھوقۇقنى كونترول قىلىۋېلىپ ، باشقىلارنى ئۆزىنىڭ سۆزىنى ئاڭلاشقا ۋە ئىتىراز بىلدۈرمەستىن ئۆزىگە بويسۇنۇشقا مەجبۇرلىشى شەرىئەتكە قارشىلىق قىلىش بولغاندىن باشقا-بۇلارنى ھازىر بايان قىلىمىز-مۇشۇ جامائەتلەرنىڭ كۆپ قىسمىنى «ئەسكەر» تەربىيىلەيدىغان ، ئەمما رەھبەر تەربىيىلىنەلمەيدىغان بىرىنچى رەھبەر دۇنيادىن كەتكەندىن كېيىن مەسئۇللۇق ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئالدىغان ئىككىنچى سەپنى بارلىققا كەلتۈرۈشكە ئىقتىدارى يەتمەيدىغان قىلىپ قويدى .

تەربىيەدىكى تەلەپ-بىز يۇقاردا ئېيتىپ ئۆتكىنىمىزدەك- رەھبەرگە بويسۇنىدىغان ئەسكەرلەر بولىدىغان شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا رەھبەر دۇنيادىن كەتكەندىن كېيىن مەسئۇلىيەتنى ئۈستىگە ئالالايدىغان رەھبەرلەر بولالايدىغان جامائەت تەربىيىلەشتۈر . ھەرقانداق رەھبەر بىر كۈنلەردە بۇ دۇنيادىن ئايرىلىدۇ . بۇ پەيغەمبەرنىڭ تۇتقان يولى پەيغەمبەر ئىنسانىيەت تارىخىدىكى ئەڭ باتۇر ئەسكەرلەرنى شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا ئىنسانىيەت تارىخىدىكى ئەڭ بۈيۈك رەھبەرلەرنى مەيدانغا كەلتۈردى . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئۆز ئەگەشكۈچىلىرىدە ئىنسان روھىنى ئۆز ئىچىگە ئالدىغان شەخسى تەرەپ بىلەن ئىجتىمائىي تەرەپنى ئوخشاشلا يېتىلدۈرگەن . توغرا ، ئىجتىمائىي تەرەپنى يۈكسەلدۈرۈش ئۈچۈن شەخسى تەرەپكە بېسىم ئىشلىتىش ئىتائەتمەن ئەسكەرلەرنى مەيدانغا كەلتۈرىدۇ . ئۇلار قۇماندانغا بويسۇنۇپ ئۇنىڭ بۇيرۇقىنى ئىجرا قىلىدۇ . ئەمما مەسئۇلىيەتنى ئۈستىگە ئېلىشقا يارايدىغان

شەخسلەرنى يېتىشتۈرۈپ چىقالمايدۇ .

دۆلەت قۇرۇشتىن بۇرۇنقى دەۋەت خىزمىتى يولىنىڭ ھەربىر بۇرۇلۇش نۇقتىسىدا ئاشكارا بولىدىغان زۆر مەسئۇلىيىتى بار خىزمەت . ئەگەر شەخسلەر بويسۇنۇش ۋە ئىجرا قىلىشتىن باشقىنى ياخشى قىلالمىسا ، ئۇنداقتا «مەسئۇل»لارنىڭ خاتالىشىشى سەۋەبىدىن پۈتۈن جامائەتنىڭ «تۈيۈك يول»غا كىرىپ قېلىشى نىمە دىگەن ئاسان - ھە !

بىز يۇقۇرىدا كۆرسىتىپ ئۆتكەن «شەرىئەتكە قارشىلىق قىلىش» دىگىنىمىز ، ئاڭلاش ۋە بويسۇنۇش چوقۇم شەرىئەتنىڭ قائىدە-پرىنسىپلىرىغا ئۇيغۇن بولۇشى كېرەك دىگەنلىكىمىزدۇر . چۈنكى «بويسۇنۇش ياخشى ئىشقا قارىتىلغان» !!!

«مەسئۇل»لارغا بويسۇنۇش شەرتسىز ئەمەس ! شۇنداقلا مۇنازىرە ، سۆھبەت ۋە مەسلىھەتسىزمۇ ئەمەس !

بىز ئىسلام خىزمىتىنىڭ رىئالىيىتىدىن ئىشىنىڭ نەقەدەر قىيىنلىقىنى ۋە مۇشۇ قىيىنلىق تەرەپتە تەربىيىدىكى يېتەرسىزلىكنىڭ دائىرىسىنى كۆرسىتىپ بېرىدىغان بىر نەچچە مىساللارنى كەلتۈرىمىز .

جامائەتلەر ئىچىدىن بىر جامائەت «بىز كىمكى ، لا اله الا الله ، دىسە ، گەرچە ئۇ ئىسلام ئەمەللىرىدىن ھېچقانداق ئەمەل قىلمىسىمۇ ئۇ مۆئمىن دەپ ئېتىقاد قىلىمىز» دىسە ، - بۇ قۇرئان ۋە ھەدىسكە ئاشكارا قارشى كېلىدىغان ئىرجائى ئېقىمىدىكى ئازغۇنلارنىڭ سۆزى - ئۇنىڭدىن كېيىن ئەزالىرىنى مۇشۇ سۆزنى ئاڭلاپ ، ئۇنىڭغا بويسۇنۇشقا مەجبۇرلىسا ياكى قارشىلىق قىلغۇچىلارنى جامائەتتىن ئايرىۋېتىدىغانلىقىنى ئېيتىپ تەھدىت سالسا

جامائەتلەر ئىچىدىن يەنە بىر جامائەت سۈننەت مۇھىم ئەمەس . بىزنىڭ سۈننەت ھەققىدە «ئىجتىھات» (تەتقىق قىلىش)

ھوقۇقىمىز بار . بىز بۇرۇنقىلار ئىشەنچلىك دەپ ھۆكۈم قىلغان ھەدىسىنى ئىشەنچلىك ئەمەس بۇرۇنقىلار ئىشەنچلىك ئەمەس دەپ ھۆكۈم قىلغان ھەدىسىنى ئىشەنچلىك دەپ قارايمىز . گەرچە ھەدىسشۇناسلار ئىشەنچلىك ۋە كۈچلۈك ئاساسقا ئىگە ھەدىس دەپ قارىغان بولسىمۇ ، بىراق بىزنىڭ ھازىرقى ئەھۋالىمىزغا ماس كەلمەيدىغان ھەدىسلەرنى بىز رەت قىلىمىز . . . دىسە ، ئۇنىڭدىن كېيىن جامائەت ئەزالىرىنى مۇشۇ سۆزنى ئاڭلاپ ، ئۇنىڭغا بويسۇنۇشقا زورلىسا ياكى قارشىلىق قىلغۇچىلارنى جامائەتتىن ئايرىۋېتىدىغانلىقىنى ئېيتىپ تەھدىت سالسا . . .

جامائەتلەردىن بىر جامائەت اللەنىڭ شەرئىتىنى ئىنكار قىلىدىغان ، بۈگۈنكى دەۋرىدە كىشىلەرنىڭ شەرئەتكە ئاساسلىنىشنىڭ زۆرۈرىيىتى يوق دەپ قارايدىغان ، ئىسلام دىنىنى ئۆزىنىڭ ئىدىيىۋى پرىنسىپلىرىدىن بىر پرىنسىپ دەپ قارىماستىن ، بەلكى سوتسىيالىستىك ئەرەپ مىللەتچىلىك ئىدىيىسىنى ئۇنىڭ ئورنىغا دەستىدىن پارتىيىلەر ئىچىدە ئەكس ئەتكەن شەيتانلار بىلەن ئىتتىپاقلىق ئورنىتىپ ؛ ئۇنىڭدىن كېيىن ئەزالىرىنى بۇ ئىشتا ئۆزىنى قوللاشقا ۋە بويسۇنۇشقا مەجبۇرلىسا ياكى قارشىلىق قىلغۇچىلارنى جامائەتتىن ئايرىۋېتىدىغانلىقىنى ئېيتىپ تەھدىت سالسا . . .

مۇشۇنداق ئىشلار يۈز بەرگەن چاغدا بىز «ئاڭلاش ۋە بويسۇنۇش» پرىنسىپىنى شەرئەت ۋە تەربىيە تەرەپتىن ياخشىراق مۇزاكىرە قىلىپ بېقىشىمىز كېرەك ! . . . شەرئەت تەرەپتىن قارىغاندا «بويسۇنۇش» شەرئەتتىكى «توغرا ئىشلاردا بويسۇنۇش لازىم» دىگەن پرىنسىپقا ئۇيغۇن بولۇشى كېرەك ! شۇنداقلا بۇ جامائەتنىڭ ئاساسى پرۇگراممىسىدا ياكى تەربىيە نىزامىدا مەسئۇللار شەرئەتكە قارشى خاتالىقلارنى سادىر قىلغاندا ، ئۇلارنى

بۇ خاتالىقتىن چەكلەيدىغان پرىنسىپلار بولۇشى كېرەك! تەربىيە تەرەپتىن قارىغاندا- بۇ شەرىئەت تەرەپ بىلەن زىچ مۇناسىۋەتلىك -ئەزالار قاچان بويسۇنۇپ، قاچان بويسۇنۇشنى رەت قىلىدىغانلىقىنى مەسئۇللارنى ھەقىقەتكە قايتۇرۇپ كېلىش ئۈچۈن ئۇلارغا قاچان ئېنىق پوزىتسىيە بىلدۈرىدىغانلىقىنى بىلىۋېلىشى ئۈچۈن، ئۇلار چوقۇم اللەنىڭ دىندا ئالىم بولۇشى كېرەك! شۇنداقلا ئاڭلاش ۋە بويسۇنۇش تەرەپتىن قارىغاندا مەسئۇلىيەتنى ئۈستىگە ئالالغۇدەك دەرىجىدە تەربىيىلىنىشى كېرەك! چۈنكى ئۇلار «توغرا مەيدان»غا قارشىلىق قىلىپ تۇرۇپ، ئىجرا قىلغان ھەرقانداق ئاڭلاش ۋە بويسۇنۇشلىرىدىن اللە ئالدىدا جاۋابكار بولىدۇ. شۇنداقلا ئۆزلىرى تەشەببۇس قىلىۋاتقان دەۋەتكە اللە ئالدىدا مەسئۇل بولىدۇ. ئۇلارنىڭ «بىز ھەقىقەتەن باشلىقلىرىمىزغا، كاتتىلىرىمىزغا بويسۇندۇق، ئۇلار بىزنى توغرا يولدىن ئازدۇردى» (66: 33) دىگەن سۆزلىرى اللە ئالدىدا سەۋەپ بولالمايدۇ.

جامائەت مەسئۇللىرى-ئۇلارنى ھەقىقىي ساپ دىل كىشىلەر دەپ قارىغاندىمۇ-جامائەت ئەزالىرىنى قىينايدىغان ئىشلارنى قىلىۋەرسە، ئۇنىڭدىن كېيىن ئەزالارنى ئاڭلاشقا ۋە بويسۇنۇشقا زۆرلىسا ياكى قارشىلىق قىلغۇچىلارنى جامائەتتىن ئايرىۋېتىدىغانلىقىنى ئېيتىپ تەھدىت سالسا، ئۇنداقتا بۇندىن ئىلگىرى بىر قانچە قېتىم پەيدا بولغان چوڭ بۆلۈنۈشلەر داۋاملىق پەيدا بولىدۇ توغرا شەرىئەت قانۇنلىرىغا رىئايە قىلمىغۇچە ئىسلام خىزمىتى داۋاملىق چېچىلىپ كېتىدۇ. خىزمەت قىلىۋاتقان جامائەتلەر پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ساھابىلىرىدە يېتىلدۈرگەن ھەقىقىي ئىسلام روھىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈشتىن داۋاملىق يىراقتا قالىدۇ...

لاياقەتلىك رەھبەرلىك

بىز يۇقاردا ئىسلام خىزمىتىنى ياچىلايدىغان ۋە ئۇنى بۆلۈپتىدىغان سەۋەپلەرنىڭ بىرى كىشلەر قايىل بولۇش، ياخشى كۆرۈش، قەدىرلەش ۋە ھۆرمەتلەش تۇيغۇسى بىلەن چىن قەلبىدىن خوشاللىنىپ ۋە بويسۇنۇپ ئەگىشىدىغان چوڭ رەھبەرلىكنىڭ يوقۇلىشى ئىكەنلىكىنى سۆزلەپ ئۆتتۇق. . . . چوڭ رەھبەرلىك يوقالغان چاغدا بىر - بىرىگە قارشى تۇرىدىغان، بىر - بىر مەيدانغا كېلىدۇ. ئۇلارنىڭ ھەممىسى ئۆز ئىدىيىسى ۋە ئۆز مەيدانىدىن پەخىرلىنىپ، بىرلىك ۋە ئۇچرىشىش ھاسىل قىلالمايدۇ.

بىز يەنە ئاشۇ لايىقەتلىك چوڭ رەھبەرلىكنى مەيدانغا كەلتۈرىدىغان بىرەر «ۋاستە» گە ئىگە بولالمايمىز. بەلكى بىز بۇ ئىشتا اللەغا بولغان ئىخلاسمەنلىك ۋە ساپىدىللىقنى چىڭ تۇتۇپ، اللەغا تايىنىمىز، نەتىجىدە اللەنىڭ بىزنى نىشانىمىزغا يەتكۈزۈشگە مۇۋەپپەق بولالىشىمىز مۇمكىن. . . . دىدۇق. يەنە بىر تەرەپتىن ئېلىپ ئېيتقاندا اللەنىڭ تۆۋەندىكى سۆزى بويىچە ئىمتىھان ۋە سىناقلار جەريانىدا رەھبەرلىك نامايەن بولىدۇ ۋە ئايرىلىپ چىقىدۇ، دىدۇق.

«اللە ياماننى ياخشىدىن - مۇناپىقنى مۆئمىنىدىن - ئايرىمىغىچە، مۆئمىنلەرنى» سىلەرنى - ھازىرقى پېتىڭلارچە قويمايدۇ. اللە سىلەرنى غەيبىدىنمۇ خەۋەردار قىلمايدۇ» (3: 178)

بىز بۇ جايدا بۇ ئىش توغرىلىق يېڭى بىر مەزمۇننى قوشۇمچە قىلمايمىز. بەلكى بىز بۈگۈنكى ۋاقىتتا ئىسلام خىزمىتىگە «مەسئۇل» بولالايدىغان لايىقەتلىك رەھبەرلىك ھەققىدە قىسقىچە سۆزلەپ ئۆتىمىز. . . . بىزنىڭ دىمەكچى بولغىنىمىز شۇكى،

خىزمەتتىكى ئاجىز شارائىتلار بىردەك ئىچكى - تاشقى ئامىللار سەۋەپلىك غايىگە نىسبەتەن بەك نازۇك مەسىلە ، ئىچكى جەھەتتىن بىز يۇقاردىكى كۆرسىتىپ ئۆتكەن «ئادانلىق» ھالىتى مەۋجۇت . بۇ ئادانلىق پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام كۆرسىتىپ ئۆتكەن ئىسلامنىڭ ئىككىنچى قېتىملىق غىرىپلىق مەزگىلىدىكى ئاساسلىق سەۋەپ ، تاشقى جەھەتتە سۈيىقەستچى زەھەر خەندە يەھۇدى - خىرىستىئانلارنىڭ دۈشمەنلىكى مەۋجۇت بۇ دۈشمەنلەر ئىسلام خىزمىتىگە زىيانكەشلىك قىلىش ۋە ئۇنى باستۇرۇشقا ئۇرۇنۇش ئۈچۈن پۇرسەتنى قولدىن بەرمەيلا قالماستىن بەلكى تېخىمۇ كۆپ پۇرسەتلەرنى قولغا كەلتۈرۈپ ، پۈتۈن كۈچنى توپلاپ ئىسلامغا قارشى زەھەرلىك پىلانلارنى ئەمەلگە ئاشۇرماقچى بولىدۇ .

بۇنداق نازۇك ئەھۋالدا ئىسلام خىزمىتى مەيدانىدا بىر مۇنچە «مۈرەككەپ قېيىنچىلىقلار» پەيدا بولىدۇ .

ياشلار ئىسلامنىڭ ھەقىقىي كۈچىنى يەنى ئىسلام ھەقىقەتلىرىنى قۇرئان ۋە ھەدىستە كۆرسىتىلگەندەك تۈنجى ئەۋلات مۇسۇلمانلارنىڭ ھاياتىدا ئەمەلىيلەشكەندەك قۇبۇل قىلغان چاغدا ؛ ھەمدە ياشلار بۈگۈنكى مەۋجۇت رىئاللىقنىڭ مۇشۇ ھەقىقەتلەردىن تولمۇ يىراققا قالغانلىقىنى كۆرگەن چاغدا . . . ئۇلارنى ئوتتەك قىزغىنلىق چىرىمىۋالىدۇ . ئۇلارنىڭ ئۆزلىرى چۈشەنگەن ھەقىقەتكە بولغان ئىخلاسمەنلىكى ئۇلارنى بۇ رىئاللىققا سۈكۈت بىلەن قاراپ تۇرماستىلىققا ئۇنى كۈچ بىلەن يوقۇتۇش ئۈچۈن دەرھال ھەرىكەتكە كېلىشكە ئۈندەيدۇ . مانا بۇ جايدىن تۈنجى خەتەر كېلىپ چىقىدۇ . بۇ دەل ئىسلام دۈشمەنلىرىگە ئىسلام ھەرىكەتلىرىنى «تىرۈرچى» دىگەن تۆھمەت بىلەن يوقۇتۇش پۇرسىتىنى ئېلىپ كېلىدۇ . بۇ چاغدا ياشلارغا : «ھەي ، قولۇڭلارنى يېغىڭلار . . . ھۆكۈمەتلەر بىلەن ئاشكارا قارشىلاشماڭلار . . . چۈنكى بۇ قىلچە ئەھمىيىتى يوق بىر

ئىش . . . ياخشىسى تەربىيىگە قايتىڭلار» . . . دىيىلسە ، شۇئان ئۇلارنىڭ قىزغىنلىقى يوقۇلىدۇ . ئۇلارنىڭ كۆپ قىسمى (بۇ يولدىن) چېكىنىپ ، باتۇرانە قىياپەتتە بىر چەتكە چىقىپ قاراپ تۇرىدۇ . . . ئۇزاق ئۆتمەي دولقۇنلار ئۇلارنى يۈتۈپ كېتىدۇ - دە ئاستا - ئاستا يوقۇلىدۇ .

ھازىرقىدەك ئاجىز شارائىتتا ئىسلام خىزمىتىگە مەسئۇل بولىدىغان لايىقەتلىك رەھبەرلىك كىشىلەرگە تولۇق تەربىيىۋى ئېنىرگىيەنى بېرەلەيدىغان ، شۇ ۋاقىتتىكى ئۆزىدە ئۇلارغا «بويسۇنىدىغان ھەمدە كىشىلەرنى ئۇلارنىڭ ئىسلام خىزمىتىگە بولغان قىزغىنلىقىنى ئۆچۈرۋەتمەي ، كېتىۋاتقان يولدىن قاچۇرۇۋەتمەي ، ئۈمىتسىزلىكنىڭ يۈتۈپ كېتىشىگە يوقۇلۇشنىڭ يەپ كېتىشىگە تاشلاپ بەرمەي ئۆزىگە بويسۇندۇرالايدىغان رەھبەرلىك بولشى كېرەك !

بۇ ھەقىقەتەن ئېغىر ۋە مۇرەككەپ قىيىنچىلىق . . . بىراق بۇ مەككىدىكى تۇنجى غىرىپلىق مۇسۇلمانلارنى بىئارام قىلغان قىيىنچىلىقنىڭ دەل ئۆزى شۇ ! . . . ئۇلار پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامدىن تولۇق تەربىيىۋى ئېنىرگىيەنى قۇبۇل قىلاتتى . شۇنىڭ بىلەن بىرگە قۇرەيشلەرنىڭ چىدىغۇسىز ئازاپ - ئوقۇبەتلىرىگە ئۇچرايتتى . پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئۇلارغا ۋەھىنىڭ كۆرسەتمىسى بىلەن «قۇلۇڭلارنى يىغىڭلار» دەيتتى . . . ئۇلار ئىتائەتمەنلىك ۋە ئۈمىدۋارلىق بىلەن سۈكۈت قىلاتتى . ئېنىرگىيە ئۇلارنىڭ قەلبىدە ئۆچمەيدىغان ۋە يوقالمايدىغان جانلىق كۈچ ئىدى . ئۇلار رەھبەرلىككە بويسۇنۇشتىن قەتئىي چېكىنمەيتتى . بەلكى رەھبەرلىك بىلەن بولغان مۇناسىۋەتنى تېخىمۇ كۈچەيتىپ اللەنىڭ شەپقىتىگە كۆز تىكەتتى . . .

بۈگۈن بۇ جايدا تەبىئىيلا پۈتكۈل ئىنسانىيەت تارىخىدىكى

پەيغەمبەرنىڭ تەڭداشسىز رەھبەرلىكى بىلەن ئوخشاش سەۋىيىدىكى رەھبەرلىك ھەرگىز مەۋجۇت بولمايدۇ. بىراق «پەيغەمبەرنىڭ يولى» ئىنسانى دەرىجىدە ئەمەلىيلەشتۈرۈشنىڭ ئۈلگىسى قىلىپ بېكىتىلدى.

«سەلەرگە- اللەنى ، ئاخىرەت كۈنىنى ئۈمىد قىلغان ۋە اللەنى كۆپ ياد ئەتكەنلەرگە- اللەنىڭ ئەلچىسى ئەلۋەتتە ياخشى ئۈلگىدۇر»
(33: 20)

بىراق پەيغەمبەردىن «ئۈلگە»نى قوبۇل قىلىدىغان ۋە «پەيغەمبەرنىڭ يولى»نى ئۆزىنىڭ توغرا سۈرىتىدە ئەمەلىيلەشتۈرىدىغان رەھبەر . . . اللە تۇنجى غەرىپلىقنى پەيغەمبەرنىڭ قولىدا يوقاتقاندا ، ئىككىنچى قېتىملىق غەرىپلىقنى ئۇنىڭ قولىدا يوقۇتۇشى ئۈچۈن ، ھازىرقىدەك ئاجىز شارائىتقا كېرەكلىك ئالاھىدە خۇسۇسىيەتلەرنى ئۆزىدە يېتىلدۈرگەن ؛ رەھبەرلىككە مۇناسىپ سۈپەتلەرنى ئۆزىدە مۇجەسسەملىگەن تەڭداشسىز ئىنسان بولۇشى كېرەك ! . . . مانا بۇ قايسى خىل ئەھۋالدا بولمىسۇن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام كۆرسەتكەندەك ، «غەرىپ»لارنىڭ مۇھىم ۋەزىپىسىدۇر .

«غەرىپلارغا مۇبارەك بولسۇن ! ئۇلار مېنىڭ كىشىلەر بۇزىۋەتكەن يولۇمنى تۈزەيدۇ» *

بۇ رەھبەرلىك ھازىرقىدەك ئاجىز شارائىتقا ماسلىشالايدىغان دەرىجىدە بولۇشقا تېگىشلىك سۈپەتلەر بىلەن بارلىققا كەلگەن چاغدا . . . مەيداندا چىچىلىپ كەتكەن ھەر قايسى جامائەتلەر توغرا يولىنى بىلىۋالغاندىن كېيىن ، ئۇزاققا قالماي ، مۇشۇ رەھبەرلىك ئەتراپىغا ئۇيۇشىدۇ .

جاھىلىيەت بۇ رەھبەرگە چىدىيالمىغان چاغدا ، بۇندىن
ئىلگىركى دەۋەت يېتەكچىلىرىنى ئۆلتۈرگەندەك ، رەھبەرنى
ئۆلتۈرۈۋىتىدۇ . نەتىجىدە ئۇنىڭ ئۆلىمىدىن دەۋەتنىڭ يېڭى
قوللىغۇچىلىرى تۇغۇلىدۇ . توغرا يول ئېنىق كۆرۈپ تۇرىدىكەن
«مەشئەل» مەڭگۈ ئۆچۈپ قالمايدۇ !

جاھىلىيەت مەكتەپلىرىدە ئوقۇشقا بولامدۇ؟

ئۆزىنى دەۋەتكە بېغىشلىغان بىر تۈركۈم ئىخلاسمەن قىزىققان ياشلاردىن خەتەرلىك بىر كۆرۈنۈش كېلىپ چىقىۋاتىدۇ
مەلۇم بىر ياشنىڭ ئالىي مەكتەپتىكى ئوقۇش ھاياتى ئاخىرقى يىلغا قەدەم قويغان چاغدا ، ئۇ تۇيۇقسىزلا ئوقۇش تاشلايدۇ . چۈنكى بۇ (ئۇنىڭ نەزىرىدە) جاھىلىيەت ھېساپلىنىدۇ ئۇنىڭدىن كېيىن كۈندىلىك تۇرمۇش چىقىمغا يەتكۈدەك ئاددى خىزمەتتىن بىرنى تېپىپ ئىشلەيدۇ . ئۇنىڭ كۆڭلىدىكى بوشلۇقنى «مەن ئۆزەمنى تېزگىنلىدىم ، كۆڭلۈمنىڭ قىزىقىشلىرىنى يەڭدىم . دۇنيا ھاياتىنىڭ گۈزەللىكلىرى ئۈستىدىن غەلبە قىلدىم ، اللە ۋە دەۋەت ئۈچۈن «ئىخلاسمەن» بولدۇم . مەن ئۆزەمنى ھەقىقى «ئۆلگە» گە ئايلاندۇردۇم» دىگەن ھېسىياتلار توشقۇزىدۇ .

بىز يۇقاردا ئىدىيىۋى ھۇجۇم ھەققىدىكى سۆزىمىزدە مائارىپ پرۇگراممىلىرىنى يولغا قويۇش ئىدىيىۋى جەھەتتە ھۇجۇم قىلىشنىڭ ئەڭ خەتەرلىك ۋە ئەڭ چوڭ ئامىللىرىدىن بىرى ئىكەنلىگىنى سۆزلەپ ئۆتكىنىمىزدەك بىز مەكتەپ ۋە ئىنىستىتۇتلاردىكى «ئوقۇتۇش پرۇگراممىلىرى» نىڭ دۈشمەنلىرىمىز بىزنى ئىسلامدىن ئازدۇرۇش ئۈچۈن ئورناتقان ئوپىئوچۇق جاھىلىيەت "پرۇگراممىلىرى" ئىكەنلىگىدىن قىلچە گۇمانلانمايمىز . ئەگەر بۇ پرۇگراممىلارنىڭ دائىملىق ۋەتەن ، مىللەت ، ئەلمانى ۋە سوتسىيالىزىم تەشەببۇسلىرىنى تارقىتىش ۋە اللەنىڭ قانۇنى بىلەن ھۆكۈم قىلمايدىغان كىشىلەرنى ھەر دائىم خەلققە تونۇشتۇرۇشتىن باشقا ھېچقانداق رولى بولمىغان تەقدىردىمۇ ، ئەلۋەتتە بۇ گۇناھ جەھەتتە يېتەرلىك بولغان بولاتتى .

بىراق ئەمەلىيەتتە بۇ خىل باسقۇچلاردىن قانداقتۇ بىرەر باسقۇچتا توختاپ قالمايدۇ . بەلكى ئاخىرقى ھېساپتا بەندىلەرنى اللەغا ئىبادەت قىلىشتىن ۋاز كەچۈرۈشنى نىشان قىلىدىغان دىنغا قارشى ئىلىم ۋە مەدەنىيەتنى قۇرۇپ چىقىدۇ .

يەنە بىر تەرەپتىن ئېيتقاندا بۇ جاھىلىيەت مەدەنىيىتىدىن چېكىنىشنى ۋە جاھىلىيەت مائارىپىدىن تۈيۈقسىزلا قول ئۈزۈشنى قارار قىلغان بۇ ياشنىڭ ئىخلاسمەنلىكىدىن بىز گۇمانلانمايمىز . . گەرچە بۇنىڭدا ئاڭدىكى يېتەرسىزلىكنى كۆرسىتىپ بېرىدىغان ئېغىر خاتالىققا يول قويۇلغان بولسىمۇ ! . . . بىز بۇ تەتقىقاتتا بىر قانچە قېتىم يالغۇز ئىخلاسمەنلىكنىڭ ئۆزىلا يېتەرلىك بولمايدۇ . اللە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامغا كۆرسەتكەندەك ئىخلاسلار بىلەن بىرگە پاراسەت بولۇش كېرەك . دىدۇق .

«ئېيتقىنكى بۇ مېنىڭ يولۇم . مەن ۋە ماڭا ئەگەشكەن مۆئمىنلەر كىشىلەرنى اللە تەرەپكە ئاڭلىق تۈردە دەۋەت قىلىمىز . اللە پاك مەن مۇشرىكلاردىن ئەمەسمەن»

(11: 108)

مۇشۇ خىل شەكىلدە ئوقۇش تاشلاۋاتقان ياشلار بىخەۋەر قالغان ئىش مۇنداق بىر نەچچە تەرەپنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ . بىرىنچى تەرەپ : ئەگەر بىز جاھىلىيەت ئىلمى ۋە جاھىلىيەت مەدەنىيىتى دىگەن باھانە بىلەن ئىلىم ۋە مەدەنىيەت ئۈگىنىشتىن پۈتۈنلەي ۋاز كەچسەك ، ئۇنداقتا بۇ دۈشمەنلىرىمىز بىزگە قارشى پايدىلىنىدىغان قوراللاردىن بىرنى مەيدانغا كەلتۈرگەن بولىمىز . چۈنكى كىشىلەرنىڭ ئېڭىدا نادانلىق دەۋەت بىلەن ، ئىلىم دىندىن چېكىنىش ۋە دىننى رەت قىلىش بىلەن باغلانغان . (يەنى كىشىلەر دىنى ئالىملار مەكتەپتە ئوقۇمايدۇ ، ئالىي مەكتەپتە ئوقۇغانلار دىنسىز بولىدۇ دەپ قارايدۇ) مانا بۇ دەل ئىسلام ئويغىنىش

ھەرىكىتى مەيدانغا كېلىشتىن بۇرۇنقى ھالەت ئىدى . دۈشمەنلەر كىشىلەرنى دىندىن نەپرەتلەندۈرۈش ئۈچۈن ئاشۇ ھالەتتىن ياخشى پايدىلانغان ئىدى .

ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتىنىڭ ئالاھىدىلىكى- بىز ئۇ ھەقدىكى سۆزىمىزنىڭ باشلانمىسىدا ئېيتىپ ئۆتكەندەك- شۈكى يېڭى دەۋەتنى ئېلىپ بارغۇچىلار «يېڭى مەدەنىيەت» ۋە تەرەققىياتنى قوبۇل قىلغان ئەپەندىلەر ئىدى بىراق ئۇلار شۇنداق تۇرۇپ دىنغا قايتتى ۋە دىنى دەۋەت ئېلىپ باردى بۇ دۈشمەنلەر ئۈچۈن چىدىغۇسىز تاساددىبىلىق بولدى . يەنە كېلىپ كۆپلىگەن دۈشمەنلەرنى ئۆز پىلانىدىن گۇمانلاندىرۇپ قويدى . ھەمدە ئۇلارنى ئۆچمەنلىكى كۈچلۈك بولغانلىقتىن- ئىسلام خىزمىتىگە ۋەھشىلەرچە زەربە بېرىدىغان قىلىۋەتتى . ئاخىرىدا بۇ زەربىلەرنىڭ نەتىجىسىدە اللەنىڭ تەقدىرى بىلەن بازا تېخىمۇ كېڭىيىپ كۆپلىگەن ياشلار ئىسلامغا يۈزلەندى .

ئەگەر بىز بۈگۈن قانداقتۇ باھانە سەۋەپ بىلەن مەدەنىيەت ۋە بىلىمدىن ۋاز كەچسەك ، ئۇنداقتا ئىسلامى ھەرىكەت ئىسلامغا قارشى ئېلىپ بېرىلۋاتقان قاباھەتلىك كۆرەشتە ئۆزىنىڭ مۇھىم ئىنىرگىيە ئامىللىرىدىن بىر ئامىلنى يوقۇتۇپ قويدۇ . ھەمدە ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتىدىن ئىلگىركى ۋەزىيەتكە قايتىپ كېتىدۇ شۇنداق بولغاندا بىز دۈشمەنلەرنىڭ كىشىلەرنى دىندىن نەپرەتلەندۈرۈشىگە- بىلمەي ۋە ئويلانماي- ياردەم بەرگەن بولىمىز ! ئىككىنچى تەرەپ ، بۈگۈنكى مەكتەپ ۋە ئۇنىۋېرسىتېتلاردا ئۆگىتىلۋاتقان بىلىملەرنىڭ ھەممىسى زەھەر ئەمەس ، ھەممىسى زىيانلىق ئەمەس . ھەممىسى بىز ئۆگەنمىسەكمۇ بولىدىغان بىلىملەر ئەمەس !

توغرا ، ئۇلار جاھىلىيەت روھىنى ئالدىنقى ئورۇنغا قويدۇ .

. . شۇڭا بىز ئىلمىي نەزەرىيە كىتاپلىرىمىزدا ئىلمىي ھەقىقەت شۈكى ، اللە ياراتتى . اللە «ھەممە نەرسىگە ئۆزىگە مۇناسىپ شەكىل ئاتا قىلدى . ئاندىن ئۇلارغا ياشاش يوللىرىنى ۋە پايدىلىنىش ئۇسۇللىرىنى كۆرسەتتى» * دىگەننىڭ ئورنىدا «تەبىئەت» ياراتتى . تەبىئەت پالانى مەۋجۇداتقا مۇنداق خۇسۇسىيەتنى بەردى . . دەۋاتىمىز . بىز «تەبىئەت قانۇنىيىتى» ھەققىدە سۆزلىگەن چىغىمىزدا ، ئوقۇغۇچىلارغا ئەڭ ئۇلۇغ ۋىزنى توختىتىشقا ، ئۇنى ياكى ئۇنىڭ نەتىجىلىرىنى ئۆزگەرتىشكە ئىقتىدارى يەتمەيدۇ دىگەن ئۇقۇملارنى بىلدۈرۈپ قويىدىغان گەپلەرنى قىلىۋاتىمىز ۋە بۇ گەپلەرنى ياۋرۇپا مەنبەلىرىدىن تەرجىمە قىلىۋاتقان ئىلىم - پەن كىتاپلىرىدىن قارىغۇلارچە كۆچۈرۈپ ، ئۇنىڭغا ئۆزىمىزنىڭ ئىسمىمىزنى يېزىۋاتىمىز . بىز شۇنىڭغا دىققەت قىلمايۋاتىمىزكى ، ياۋرۇپادىكى چىركاۋلارنىڭ مەيدانى شۇ جايدىكى ئىلىمنى ئاشۇنداق دىننى دۈشمەن دەپ قارايدىغان روھنى قوبۇل قىلىدىغان ھالەتكە كەلتۈرۈپ قويغان . بىراق بۇ روھ ھەقىقىي ئىلىم ئەمەس ! بەلكى ئۇ ئاشۇ ئىلىم بىلەن ئارلاشقان ئىدىيىۋى خاھىش ۋە بۇزۇق خىيال ئىدى .

بۇلارنىڭ ھەممىسى توغرا . . . بىراق بۇ دىگەنلىك بىز دوختۇرلۇق . ئىنژىنىرلىق ، ماتىماتىكا ۋە ياكى ئۇنىڭدىن باشقا ھەر تۈرلۈك بىلىملەرنى ئۆگەنمىسەكمۇ بولىدۇ دىگەنلىك ئەمەس ! شۇنداقلا بىز ئاشۇ بىلىملەرنى ھاياتىمىزدىن چۆرۈپ تاشلىۋەتسەكمۇ ، بىزنىڭ ھاياتىمىز ئوخشاشلا ساغلام بولىۋېرىدۇ دىگەنلىك ئەمەس ! . . مەسىلەن بۇ بىلىملەر تىرىكلەر ئۈچۈن ھەقىقەتەن زۆرۈر . ئەگەر بىز قانداقتۇ بىر باھانە بىلەن بۇ

بىلىملەرنى ئۈگەنمىسەك بىز مەۋجۇتلۇق—مىزدىكى مۇكەممەل بولالمايمىز. شۇنداقلا زىمىندا خەلىپە بولۇش، يەرشارىدا ھۆكۈمرانلىق قىلىش، زىمىننى گۈللەندۈرۈش ۋە تەرەققى قىلدۇرۇشتىن ئىبارەت اللەنىڭ بىزنى يارىتىشتىكى مەقسىتىنى ئورۇنداشتىن ئاجىز كەلگەن بولىمىز. دەل شۇ سەۋەبتىن اللە ئادەم ئەلەيھىسالامغا بارلىق ئىسىملارنى ئۈگەتتى. ئادەم بالىلىرىغا قۇلاق، كۆز ۋە يۈرەكلەرنى ياراتتى.

«اللە سىلەرنى ئاناڭلارنىڭ قارىندىن ھېچنەرسىنى بىلمەيدىغان ھالىتىڭلار بىلەن چىقاردى. اللە سىلەرگە شۈكۈر قىلسۇن دەپ قۇلاق، كۆز ۋە يۈرەكلەرنى ئاتا قىلدى.» (77: 16)

ئۈچىنچى تەرەپ: بۇ ئۆمەتنىڭ مۇھىم ۋەزىپىسى ئىنسانىيەتنى توغرا يولغا يېتكەش.

«دەل شۇنىڭدەك— سىلەرنى ھىدايەت قىلغاندەك— سىلەرنىڭ كىشىلەرگە— بۇرۇنقى ئۆمەتلەرگە— گۇۋاھچى بولۇشىڭلار ئۈچۈن ۋە پەيغەمبەرنىڭ سىلەرگە گۇۋاھچى بولۇشى ئۈچۈن بىزىلەرنى ياخشى ئۆمەت قىلدۇق.» (142: 2)

بۈگۈن يەرشارىدا مەۋجۇت بولۇپ تۇرىۋاتقان ئىسلام ھەرىكىتى ئازغۇن ئىنسانىيەتنى توغرا يولغا يېتەكلەش ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئالغان. ئەجەبا ئۇ ئۆمۈمەن ھاياتتا، خۇسۇسەن بۈگۈنكى ھاياتتا مۇھىم تەرەپلەردىن بىر تەرەپتە نادان تۇرۇپ ئىنسانىيەتنى توغرا يولغا يېتەكلىيەلمەيدۇ؟ ياكى ئۇ ھازىرقى زامان جاھىلىيەت مائارىپىدىن خەۋەردار بولۇپ، ئۇنىڭ پرىنسىپلىرىنى نادانلىق يولى بىلەن ئەمەس، بەلكى ئىلىم يولى ئارقىلىق تۈزىتىش كېرەكمۇ؟

...!

ۋاھالەنكى نادانلىق ھېچنەرسىنى قەتئىي توغرا يولغا باشلىيالمايدۇ!

مەن ئۆزەمنىڭ شەخسى تەجرىبەم ھەققىدە سۆزلەيمەن :
مېنىڭ ئالىي مائارىپ ئىنستىتۇتىدا ئوقۇۋاتقان چېغىمدىكى
فىرۇئىد ھەققىدە ئېلىپ بارغان تەتقىقاتىم مېنى ھازىرقى زامان
ياۋرۇپا ھاياتىدىكى بۇزۇقچىلىق ۋە غەرىپ ئىدىيىسىدىكى ئېغىپ
كېتىشنىڭ ئاساسلىق سەۋەبىنى بىلىشكە يۈزلەندۈرگەن ھەمدە
تەربىيە ساھەسىدە ، پىسخولوگىيە ئىلمىدە ۋە ئۇنىڭدىن باشقا
ساھەلەردە توغرا ئىسلامى پرىنسىپىنى تونۇۋېلىشىمنى تېخىمۇ
كۈچەيتكەن ئاچقۇچ بولغان ئىدى .

مەن اللە بىزنى بۇيرىغاندەك «جىمى ھەمدۇ سانا بىزنى ئۇنىڭغا
يېتەكلىگەن اللەغا بولسۇنكى ، اللە بىزنى يېتەكلىمىگەن بولسا ،
توغرا يول تاپالمىغان بولاتتۇق» * دەيمەن .

مەن يەنە بىر تەرەپتىن شۇنداق دەيمەن : ئەگەر مەن غەرىپ
بىلىملىرىگە خەۋەردار بولۇشتىن قەلبىم ۋە ئىدىيەمنى چىڭ
تاقىۋالغان بولسام . مەن ئۇنىڭدىكى «چاتاق» تەرەپلەرنى قەيەردىن
بىلىمەن ؟ توغرا يول بىلەن تەپەككۇر قىلىپ ، ئىزدىنىشكە قەيەردىن
كىرىشىمەن ؟ !

ياق ! بۇنداق «ئىستىل» دىن پەقەت مۇشۇ دىننىڭ
دۈشمەنلىرىدىن باشقا ھېچكىم پايدا ئالالمايدۇ !

بىز «جاھىلىيەت جەمئىيىتى» دە قانداق ۋەزىپىلەرنى ئۆتەيمىز؟ !

بىز «جاھىلىيەت جەمئىيىتى» دىگەن ۋاقتىمىزدا ، ئالدى بىلەن ئۆزىمىزنىڭ مەقسىتىنى ئېنىق بايان قىلىشىمىز كېرەك ! چۈنكى ئىسلامنىڭ ئىككىنچى قېتىملىق ئاجىزلىق دەۋرىدە كىشىلەرنى قورشاپ تۇرىۋاتقان ئىدىيىۋى «دولقۇنلار» ئىچىدە ناھايىتى تېزلا بۇ «سۆز» نى خاتا چۈشىنىش ئەھۋالى كۆرۈلىدۇ . يۇقارىدا ئېيتىپ ئۆتكىنىمىزدەك ، بىز بۈگۈن ياشاۋاتقان جەمئىيەتلەرنىڭ ھەممىسى پۈتۈنلەي جاھىلىيەت جەمئىيىتى . چۈنكى بۇ جەمئىيەتلەر اللەنىڭ قانۇنى بىلەن ھۆكۈم قىلمايدۇ ۋە ئۇنىڭغا بويسۇنمايدۇ . بەلكى جاھىلىيەت پرىنسىپلىرى ۋە جاھىلىيەت قانۇنلىرى بىلەن ھۆكۈم قىلىدۇ ۋە ئۇنىڭغا بويسۇنىدۇ . اللە قۇرئاندا ئېنىق بايان قىلغاندەك- جاھىلىيەتنىڭ ھۆكۈمىدۇر .

«ئۇلار جاھىلىيەتنىڭ ھۆكۈمىنى تەلەپ قىلامدۇ؟ چىن ئىشىنىدىغان قەۋم ئۈچۈن ھۆكۈمدە اللەدىن ئادىل كىم بار؟» (5: 50)

ئايەتنىڭ مەزمۇنى ناھايىتى ئېنىق . ھۆكۈم اللەنىڭ نەزىدە ئىككى تۈرلۈك بولۇپ ئۈچىنچىسىنى قەتئىي تاپقىلى بولمايدۇ . يا اللەنىڭ ھۆكۈمى يا جاھىلىيەتنىڭ ھۆكۈمى . . .

بۇ جەمئىيەتلەر اللەنىڭ قانۇنىنىڭ غەيرى بىلەن ھۆكۈم قىلىۋاتقانلىقى ئۈچۈن . بىز ئۇنى جاھىلىيەت جەمئىيىتى دەپ سۈپەتلىدۇق . بىراق بۇ سۆزنىڭ ئاشۇ جەمئىيەت ئاھالىسىنىڭ ئېتىقادى بىلەن ئەلۋەتتە مۇناسىۋىتى يوق . چۈنكى بۇ جەمئىيەتتە مۇسۇلمانلارمۇ ، كاپىرلارمۇ بار . مۇسۇلمان ۋە كاپىرلاردىن

ئارلىشىپ ياشايدىغانلارمۇ بار . جەمئىيەت سۈپىتى ھەمىشە ئاشۇ جەمئىيەتتىكى كىشىلەرنىڭ قانداق ئەقىدە بىلەن ياشاۋاتقانلىقىدىن قەتئىينەزەر ، شۇ جەمئىيەتكە ھۆكۈمرانلىق قىلىدىغان ھۆكۈمەتلەر بىلەن مۇناسىۋەتلىك بولىدۇ بۇ خۇددى بىر «دىيار» نى شۇ «دىيار» ئاھالىسىنىڭ * ئەقىدىسىنى نەزەردىن ساقىت قىلىپ تۇرۇپ ، ئۇ دىياردا قايسى خىل ھۆكۈمنىڭ ئۈستۈنلۈكىنى ئىگەنلىگىنىگە قاراپ «ئىسلام دىيارى» ياكى «كۆپرى دىيارى» دەپ ئاتىغانغا ئوخشايدۇ . مەسىلەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مەدىنىگە ھىجرەت قىلىپ ، شۇ جايدا اللەنىڭ ھۆكىمىنى يۈرگۈزگەن چاغدا ، دەسلەپتە مەدىنە ئاھالىسىنىڭ ئومۇمىي سانىغا نىسبەتەن مۇسۇلمانلار ئاز بولسىمۇ ، بىراق مەدىنە «ئىسلام دىيارى» دەپ ئاتالدى . مۇسۇلمانلار مىسىرنى پەتھى قىلىپ ، مىسىردا اللەنىڭ شەرئىتىنى يۈرگۈزگەن چاغدا مىسىر ئاھالىسىنىڭ كۆپ قىسمى ئۇزاق مەزگىللەرگىچە مۇسۇلمان بولمىغان بولسىمۇ ، بىراق مىسىر يەنىلا «ئىسلام دىيارى» دەپ ئاتالدى . مۇسۇلمانلار ھىندىستاننى ئازات قىلىپ ، ئۇ يەردە اللەنىڭ شەرئىتى بويىچە ھاكىمىيەت يۈرگۈزگەن چاغدا سەككىزلاپ كەلگەن مۇسۇلمانلار ئومۇمىي ھىندىستان ئاھالىسىگە نىسبەتەن ئاز بولسىمۇ - ھېلىھەم شۇنداق - بىراق ھىڭ ئەكسىچە خىرىستىئانلار ئىسلام دۇنياسىدا ئىككى يۈز يىلغا يېقىن داۋاملاشقان خىرىستىئان دۆلەتلىرىنى قۇرغان چاغدا شۇ جايدىكى كۆپ سانلىق ئاھالىنىڭ مۇسۇلمان ئىكەنلىكىگە قارىماي بۇ دۆلەتلەر كۆپرى دىيارى دەپ ئاتالدى .

ئەگەر بىز بۇلارنى چۈشەنگەن بولساق ، ئۇنداقتا بۇ جەمئىيەتلەردە اللەنىڭ شەرئىتىنى قانۇن قىلمىغانلىقى سەۋەپلىك

* شەھەر ، زىمىن ، ۋەتەن ، تۇپراق

بىز ئۇلارنى جاھىلىيەت جەمئىيىتى دەپ سۈپەتلىگەن ۋاقتىمىزدا ،
دەرھال قوزغىلىدىغان «بۇ جەمئىيەتلەردىكى كىشىلەرگە قانداق
ھۆكۈم قىلىمىز» ؟ دىگەن مەسىلە توغرىلىق توختۇلۇپ ئۆتەيلى !
بىز يۇقاردا بۇ مەسىلە ھەققىدىكى قارىشىمىزنى ئېنىق بايان
قىلىپ ، «بىز ھازىر تەلىم - تەربىيە باسقۇچىدا ، ھەرگىزمۇ
كىشىلەرگە ھۆكۈم چىقىرىش ئورنىدا ئەمەس» دىگەن بولساقمۇ ،
بىراق كىشىلەرنىڭ بۇ مەسىلىدىكى اللەنىڭ ھۆكۈمىنى بىلىۋېلىشى
ۋە اللەنىڭ ھۆكۈمىنى بىلىۋالغان ئاساستا ئۆزلىرىنىڭ مەيدانىنى
بەلگىلىشى ئۈچۈن اللەنىڭ بۇ مەسىلىدىكى ھۆكۈمىنى ئېنىق بايان
قىلىشىمىز لازىم !

جاھىلىيەت جەمئىيىتىنىڭ گەۋدىلىك خۇسۇسىيىتى شۇكى ،
بۇ جايدا جەمئىيەتكە سايە تاشلاپ تۇرىۋاتقان ، اللەنىڭ قانۇنى بىلەن
ھۆكۈم قىلماسلىقتىن ئىبارەت «جاھىلىيەت سايىۋىنى» مەۋجۇت .
. . . بۇ سايىۋەن ئۇنىڭ ئاستىدا تۇرىۋاتقان كىشىلەرنىڭ ھەممىسىگە
سايە تاشلايدۇ . بۇنىڭ ئىچىدە اللە تەرەپكە دەۋەت قىلغۇچىلارمۇ بار .
ئەمما سايىۋەن ئاستىدا تۇرىۋاتقان كىشىلەرگە ھۆكۈم
قىلىش - پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بايان قىلغاندەك - ئۇلارنىڭ
سايىۋەنگە تۇتقان مەيدانىدىن كېلىدۇ . كىمكى ئۇنىڭغا رازى بولسا ،
ئۇنىڭ قاتارىدىن كىمكى ئۇنى ئىنكار قىلسا ئۇنىڭ ئۆزگىچە
ھۆكۈمى بار .

« . . . كىمكى ئۇلارغا قولى بىلەن جاھات قىلسا ئۇ مۆئمىن
كىمكى ئۇلارغا تىلى بىلەن جاھات قىلسا ئۇ مۆئمىن كىمكى
ئۇلارغا قەلبى بىلەن جاھات قىلسا ئۇ مۆئمىن بۇنىڭ ئارقىسىدا
قىچىرنىڭ دانىسچىلىك ئىمان يوق» *

«... كىمكى ئۇنى ئۆچ كۆرسە (گۇناھتىن) پاك بولدى . كىمكى ئۇنى ئىنكار قىلسا (اللەنىڭ جازاسىدىن) ساقلىنىپ قالدى . بىراق كىمكى رازى بولۇپ ، ئۇنىڭغا ئەگەشسە ... (ئۇلارنىڭ قاتارىدىن بولۇپ ، اللەنىڭ جازاسىغا ئۇچرايدۇ) »*

ئەگەر جەمئىيەتنىڭ ھۆكىمى ۋە اللەنىڭ ئاشۇ جەمئىيەت ھەققىدىكى ھۆكىمى يۇقارقىدەك بولسا ، ئۇنداقتا ئاشۇ جەمئىيەتتە ۋەزىپە ئۆتەشنىڭ ھۆكىمى نىمە ؟

ئەسلىدە «مۇسۇلمانلار» يەنى اللەنىڭ قانۇنىنىڭ غەيرى بىلەن ھۆكۈم قىلىشنى ئىنكار قىلىدىغان كىشىلەر ئىمكان قەدەر ئۆزلىرىنىڭ ئۈستىدىكى جاھىلىيەت ھۆكۈمرانلىقىنىڭ بېسىمىدىن يىراقراق تۇرۇشى كېرەك ئىدى . بىراق بۇ پۈتكۈل ئەھۋالدا يۈز پىرسەنت بولۇپ كەتمەيدۇ . چۈنكى كۆپلىگەن كىشىلەرنى ئۆزىنىڭ ۋە بالىلىرىنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئېلىش ئۈچۈن تۇرمۇش شارائىتى مۇشۇ بېسىمنىڭ ئاستىغا كىرىشىشكە زۆرۈرلايدۇ . بۇ-سەن كۆرۈۋاتقاندىك-كۆپلىگەن كىشىلەرگە نىسبەتەن زۆرۈر . بۇ زۆرۈرىيەت ئاستىدا ئۇلار قايسى ۋەزىپىلەرنى ئۆتسە بولىدۇ ؟

ئەمەلىيەتتە بۇ توغرۇلۇق ئېنىق بىر جاۋاپنى تاپقىلى بولمايدۇ بىراق بىز ئومۇميۈزلۈك قىلىپ شۇنداق دەيمىزكى ، ۋەزىپە «ھاكىمىيەت»كە قانچىلىك يېقىنلاشسا ، مۇسۇلمانلارنىڭ ئورنى بۇ ۋەزىپىدىن شۇنچە يىراق بولىشى كېرەك ! مەسىلەن : مۇسۇلمان دوختۇر دوختۇرلۇق ۋەزىپىسىنى ئۆتسە بولىدۇ ئۇ ھەر كىتىدىكى پاكلىق . قەلىپتىكى پاكلىق ۋە مۇئامىلىدىكى پاكلىق بىلەن ئىسلامدىكى كىشىلەرنى باشقىلارنىڭ ياخشى كۆرىشىگە سازاۋەر قىلىدىغان «ئۈلگە» تىكلىيەلىشى مۇمكىن شۇنىڭ

* مۇسلىم رىۋايىتى

بىلەن بىرلا ۋاقىتتا ئۇ ئۆزىنىڭ خىزمىتىدە جاھىلىيەتكە بىۋاسىتە ئارلىشىشتىن يىراق ھالدا، كەسپى پائالىيەت دائىرىسىدە چەكلەنگەن بولىدۇ. ئېنژىنىرلارمۇ ھەم شۇنداق!

ئەمما ئوقۇتقۇچى ئۇ مەيلى ئۆزى دەرسلىك قىلىۋاتقان ئىسلامغا قارشى پروگراممىلاردا بولسۇن؛ مەيلى اللەنىڭ قانۇنى بىلەن ھۆكۈم قىلمايدىغان زۆراۋانلارنى كۆككە كۆتۈرۈش مەجبۇرىيىتى ئۇنىڭغا تىگىلغان چاغدا بولسۇن، ئوخشاشلا مەلۇم دەرىجىدە جاھىلىيەتنىڭ بېسىمىغا بويسۇنىدۇ. بىراق ئۇ پاك ھەرىكىتى. يۈكسەك ئەخلاى، چاكىنلىقتىن يىراق تۇرىدىغانلىقى، ئۆزىدىن، دىنىدىن ۋە ئەخلاقىدىن پەخىرلىنىدىغانلىقى ھەققىدە مۇسالى كۆرسىتىش ئارقىلىق ئوقۇغۇچى ۋە شاگىرتلار ئوتتۇرىسىدا ئىسلامنىڭ جاھىلىيەتتىن قانداق پەرىقلىنىدىغانلىقىنى ئەمەلىي سۈرەتتە ئېنىق كۆرسىتىپ بېرەلەيدۇ.

بىراق ئاشۇ «ۋەزىپە ئۆتىگۈچىلەر» ئۆزى ئۆتەۋاتقان «ۋەزىپە» نىڭ تۈرىگە ئاساسەن جاھىلىيەتنىڭ بېسىمىغا يىراق ياكى يېقىن بولىدۇ.

بىراق ھەرقانداق ئەھۋالدا مۇسۇلمان- جاھىلىيەتنىڭ ھۆكۈمىنى ئىنكار قىلىدىغان ئادەم. نىڭ مىنىستىر بولۇش قەتئىي توغرا ئەمەس. . . . چۈنكى ئۇ بۇ چاغدا ئاجرىيالمايدىغان دەرىجىدە جاھىلىيەتنىڭ بىۋاسىتە بېسىمى ئاستىغا چۈشۈپ قالىدۇ. بۇنىڭدىن چوڭراقى ئۇ ئۆزى ئىنكار قىلىۋاتقان جاھىلىيەت ھۆكۈمىتى ياكى اللەنىڭ قانۇنى بىلەن ھۆكۈم قىلمايدىغان زۆراۋانلار بىلەن دوسلۇق قەسمى ئورنىتىدۇ. ھەمدە اللەنىڭ قانۇنىغا قارشى قانۇن بىلەن بىۋاسىتە مۇئامىلە قىلىش ئورنىدىن ھالقىپ كېتەلمەيدۇ. نەتىجىدە ئۇ بۇ چاغدا اللەنىڭ بۇيرىقىغا قارشى ئىش قىلىپ قويۇشتىن ساقلىنالمىدۇ!

يۇقاردا ئېيتىپ ئۆتكىنىمىزدەك ئۇنى ئاقلاش ھەققىدە ئېيتىلغان ھەرقانداق گەپ ئەمەلىيەتتە ئۇنى ئاقلىيالمىدۇ . سىراق بەزى كىشىلەر يۈسۈپ ئەلەيھىسسالامنىڭ اللەنىڭ قانۇنى بىلەن ھۆكۈم قىلمايدىغان پادىشاغا مېنى مىسىر زېمىنىنىڭ خەزىنىلىرىنى باشقۇرۇشقا قويغىن مەن ھەقىقەتەن ئۇنى باشقۇرۇش يوللىرىنى بىلىدىغان ۋە ئوبدان ساقلىيالايدىغان ئادەممەن * دىگەن سۆزىنى پاكىت قىلىدۇ .

بۇ خىل ئەھۋالنى يۈسۈپ ئەلەيھىسسالامنىڭ ئەھۋالىغا قىياس قىلىش تۈپتىن خاتا ! چۈنكى پادىشاھ يۈسۈپ ئەلەيھىسسالامغا «سەن بۈگۈن بىزنىڭ ئالدىمىزدا ھەقىقەتەن مەرتىۋىلىك ، ئىشەنچلىك ئادەمسەن» دىمىگىچە ، يەنى يۈسۈپ ئەلەيھىسسالام ئۆزى بۇيرۇق چۈشۈپ ، كىشىلەرنى بويسۇندۇرىدىغان ئەمما پادىشاھقا بۇيرۇق قوبۇل قىلمايدىغان ۋە ئۇنىڭغا بويسۇنمايدىغان دەرىجىدە زېمىننى باشقۇرۇش ۋە ھۆكۈم قىلىش ھوقۇقىنى پادىشاھ ئۇنىڭغا بەرمىگۈچە ، يۈسۈپ ئەلەيھىسسالام پادىشاھقا «مېنى مىسىر زېمىنىنىڭ خەزىنىلىرىنى باشقۇرۇشقا قويغىن» دىمدى .

تۆت كۈچا ئېغىز دەل مۇشۇ يەردە !

بۇ جايدا اللەنىڭ قانۇنى بىلەن ھۆكۈم قىلمايدىغان بىر جاھىلىيەت ھۆكۈمىتى بولۇپ ، مۇسۇلمان ئادەمگە «بۇياققا كەل بىزگە مېنىستىر بولۇپ بەرگىن چۈنكى پىلانى ئۆزۈڭ تۈزۈپ ئىجرا قىلسەن . بىز سىنىڭ ئىشىڭغا ئارلاشمايمىز ، بەلكى ساڭا سىنىڭ بۇيرۇقىڭنى ئىجرا قىلىشىپ بېرىمىز ، دىسە . . . » مانا بۇ چاغدا مۇسۇلمان ئادەم بۇ تەكلىپنى قوبۇل قىلسا ، ئۆزىدە ئاشۇ ۋەزىپىنى ئۆتىيەلەيدىغان ئىقتىدارنىڭ بارلىقىنى بىلىپ مېنىستىرلىكنى

تاللىسا ، ئۆز ئورنىدا دەۋەتنىڭ تۈۋرۈكلىرىدىن بىر تۈۋرۈك بولۇپ ، اللەنىڭ شەرىئىتىنى ئىجرا قىلسا ئۇنىڭغا گۇناھ بولمايدۇ . . . بىراق مۇشۇنداق ئىش بىزنىڭ بۇ دۇنيارىمىزدا يۈز بېرەرمۇ ؟ !

بۇنداق ئىش يۈز بەرمەيدىكەن ، ئۇنداقتا دەۋەت ئېرىشكەن ھەرقانداق ۋاقىتلىق نەتىجە-ئۇنىڭ ئېرىشكىنى شەكسىز ۋاقىتلىق نەتىجە بولىدۇ .-كىشىلەرنىڭ ئېڭىدا اللەنىڭ قانۇنى بىلەن ھۆكۈم قىلىش مەسىلىسىنى بۇرمىلاشتىن ھەمدە ئىسلام ھۆكۈمىتى ئۇنىڭسىز قۇرۇلمايدىغان يەرشارىدا كۆچىش ئىمكانىيىتىگە ئىگە بولالمايدىغان «مۇسۇلمانلار تايانچ بازىسى» نىڭ قۇرۇلۇشىنى كىچىكتۈرۈشتىن پەيدا بولغان زىياننىڭ ئورنىنى ھەرگىز تولدۇرالمايدۇ !

بىز ئىسلام تۈزۈملىرىنىڭ «ئىلغارلىق» تەرەپلىرىنى
سۆزلەش ئارقىلىق كىشىلەرنى ئىسلامغا
قىزىقتۇرۇش؟

بەزى كىشىلەر ياشلارغا ئىسلام تۈزۈملىرىنىڭ ئىلغارلىق تەرەپلىرىنى سۆزلىگەنلىكىمىز . . . بۇ «قىزىقتۇرۇش . . . ياكى دىللارنى كۆندۈرۈش» نى مەقسەت قىلغان . چۈنكى ياشلار ئىدىيىۋى ھۇجۇم سەۋەبىدىن - ھازىرقى زاماندىكى ئېقىملار - دىموكراتىيە بولۇپمۇ سوتسىيالىزىم - نىڭ ئېزىقتۇرۇشىغا ئۇچراۋاتىدۇ . شۇڭلاشقا بىز ئىسلامنى توغرا تونۇش يوقالغان چاغدا ئىدىيىۋى ، ھۇجۇم پەيدا قىلىۋاتقان ئاشۇ «ئېزىقتۇرۇش» قا تاقابىل تۇرۇش ئۈچۈن ئىسلام تۈزۈملىرىنىڭ ئاشۇ تۈزۈملەردىن ئىلغار ئىكەنلىكىنى ئۇلارغا ئېنىق چۈشەندۈرىشىمىز كېرەك . دېيىشىدۇ .

بىز ئىسلام تۈزۈملىرى ھەققىدە ئەسەر يېزىۋاتقان بىرەر يازغۇچىغا ئېتىراز بىلدۈرمەيمىز . . .

بىراق بۇ جايدا دىققەت قىلىشقا تېگىشلىك بىرقانچە خاتالىق بولۇپ بۇلارغا ھەرگىز سەل قارىماسلىقىمىز كېرەك !
بىرىنچى خاتالىق : ئىسلامنى مۇداپىئە قىلىش !

ئىسلامغا دۈشمەنلەر تۆھمەت چاپلىدى ، بىز ئىسلامنى مۇداپىئە قىلىش ئۈچۈن دەرھال قەلەم تەۋرىتىشىمىز كېرەك دەپ قاراش ئۇيىراق بولۇشقا تېگىشلىك خاتا يول . . . چۈنكى ئىلاھى تۈزۈم ئىنساننىڭ ئۇنى «تۆھمەت» تىن پاكلاش ئۈچۈن مۇداپىئە قىلىشقا ۋە كىشىلەرنىڭ تۆھمىتىدىن پاك ئىكەنلىكىنى ئېلان قىلىشقا مۇھتاج ئەمەس . ئەگەر بىز بىرەر مىنۇت اللەنىڭ دىنى ئىنسانلار ئۆزىنىڭ سۆزى بىلەن ئۇنىڭ مەيدانىنى پاكلاشقا مۇھتاج دەپ

ئويلساق ئۇنداقتا بىزنىڭ ئىتىقادىمىزدا «چاتاق» بولغان بولىدۇ .
ئىنسانلار ھەمىشە دەۋەتچىلەرنىڭ ئىسلام ھەقىقەتلىرىنى
«بايان» قىلىپ بىرىشكە مۇھتاج !

«بىز ساڭا قۇرئاننى ئىنسانلارغا چۈشۈرۈلگەن شەرىئەتنى بايان
قىلىپ بەرسۇن ، ئۇلار بۇ قۇرئاننى پىكىر قىلىپ ، ۋەز - نەسىھەت
ئالسۇن دەپ نازىل قىلدۇق» (43 : 16)

ئۇنداقتا توغرا ئۇسۇل كىشىلەرگە ئىسلام ھەقىقەتلىرىنى ئېنىق
چۈشەندۈرۈش ! چۈنكى ھەرقايسى دەۋىردىكى ئەۋلاتلار ، بولۇپمۇ
ئىسلام ھەقىقەتلىرىنى بىلمەسلىك كۈچىيىپ كەتكەنلىكتىن ئۇلارنىڭ
ئارىسىدا ئىسلام ئاجىزلىشىپ قالغان بۈگۈنكى دەۋىردىكى ئەۋلاتلار
بۇ خىل «بايان» غا ئىنتايىن مۇھتاج ! . . . ئىسلام ھەقىقەتلىرىنى
چۈشەندۈرۈش جەريانىدا بىلمەسلىك سەۋەبىدىن كىشىلەرنىڭ ئېڭىدا
ئۆزلىكىدىن پەيدا بولىدىغان ياكى دۈشمەنلەر مۇسۇلمانلارنى دىندىن
ئازدۇرۇش ئۈچۈن قوزغاۋاتقان خاتا چۈشەنچىلەر ھەققىدە توختىلىپ
ئۆتسەك ، ھەمدە ئۇنىڭدىكى ھەقىقەتلەرنى ئېنىق چۈشەندۈرۈپ ، خاتا
چۈشەنچىلەرنى ئېچىپ تاشلىساق تامامەن بولىدۇ .

ئەمما بىر قىسىم مۇسۇلمان يازغۇچىلار ئىسلامنى «موداپىئە
قىلىش» خاتالىقىغا چۈشۈپ قالدى . مەنمۇ ئۆزەمنى
ئاقلىيالىمايمەن ؛ شەرىقشۇناسلار ۋە ئىسلام دۈشمەنلىرى «زىيالى»
ياشلارنى دىندىن ئازدۇرۇش ئۈچۈن قوزغاۋاتقان قاباھەتلىك
ئۈزۈلمەس ھۇجۇمغا قارىتا ئىچكى مەغلۇبىيەت تەسىرلىرى ھەمىشە
دىگۈدەك كۆڭۈللەردە پەيدا بولغان چاغدا دەل ئاشۇنداق خاتالىق يۈز
بېرىدۇ .

مەن دۈشمەنلەر قوزغاۋاتقان بىر قىسىم خاتا چۈشەنچىلەرگە
رەدىيە بېرىش ئۈچۈن خېلى بۇرۇنلا «خاتا چۈشەندۈرۈلگەن ئىسلام»
ناملىق كىتاپنى يازغان ئىدىم . گەرچە بۇ كىتاپ ئەمەلىيەتتە

ھەممىگە تونۇشلۇق بولغان «مۇداپىئە قىلىش» بولۇپ قالمىغان بولسىمۇ ، بىراق ھازىرقى زامان ياۋرۇپا جاھىلىيىتىگە قارىتا كۈچلۈك ھۇجۇم بولۇپ قالغان ئىدى . بۇ خىل ھۇجۇم ھازىرقى زامان شەرىقشۇناس «ۋۇلفىردكانتۇل سمىت» نىڭ قاتتىق چىشىغا تەگدى . شۇنىڭ بىلەن ئۇ «ھازىرقى زامان تارىخىدىكى ئىسلام» ناملىق كىتاۋىدا بىر قانچە قېتىم مېنىڭ كىتاۋىمغا بولغان ئۆچمەنلىكىنى كۆرسىتىپ ئۆتتى .

ئاشۇنداق تۇرۇپ مەن كىتاپنىڭ يەتتىنچى قېتىملىق (ۋە ئون بىرىنچى قېتىملىق) نەشرىنىڭ كىرىش سۆزىدە كىتاپنىڭ يېزىلىش ئۇسلۇبىغا قارىتا قارىشىمنىڭ ئۆزگەرگەنلىكىنى ئېلان قىلدىم .
* قوللۇنۇشقا تېگىشلىك توغرا «ئۇسلۇب» ھەققىدىكى قارىشىمنى ئوتتۇرغا قويۇپ ئالدى بىلەن كىشىلەرگە ئىسلام ھەقىقەتلىرىنى ئېنىق بايان قىلىش ، ئەمما خاتا چۈشەنچىلەرنى كەلتۈرۈپ ئۇنىڭغا رەدىيە بەرمەسلىك كېرەكلىكىنى كۆرسىتىپ ئۆتتۈم ھەمدە كىتاپنىڭ كىرىش سۆزىدە مۇنداق دېدىم : «ئەگەر بۇ كىتاپ مېنىڭ ئىجازىتىمىز ۋە مېنىڭ خەۋرىمىز كۆپلىگەن تىللارغا تەرجىمە قىلىنىپ ۋە بېسىلىپ كەتمىگەن بولسا ؛ مەن بۇ كىتاپنى كىتاپلىرىمنىڭ تىزىملىكى ئىچىدىن چىقىرىۋەتمەكچى ئىدىم . بىراق ئەھۋال شۇنداق بولغاچقا مەن ئۇنىڭ «ئۇسلۇب» ىدىكى خاتالىقنى ۋە مۇشۇنداق خاتا چۈشەنچىلەرگە نىسبەتەن توغرا «ئۇسۇل» قوللۇنىشنىڭ زۆرۈرلىكىنى كۆرسىتىپ ئۆتكەندىن كېيىن ئۇنى شۇ پېتى قالدۇرۇپ قويدۇم .»

ئىككىنچى خاتالىق : يازغۇچىلارنىڭ ئىسلامنى مۇدائىپە

* ئاپتۇر بۇ كىتاپنىڭ 11 - قېتىملىق نەشرىنىڭ كىرىش سۆزىدە مۇنداق يازىدۇ : «مېنىڭ كىتاپتا كەلتۈرگەن "مەلۇماتلار" غا قارىتا مەيدانىم ئۆزگەرمىدى بەلكى كىتاپنىڭ يېزىلىش "ئۇسلۇبى" غا قارىتا مەيدانىم ئۆزگەردى . "خاتا" چۈشەندۈرۈلگەن ئىسلام» ناملىق كىتاب ئەرەبچە 7-بەت .

قىلىشقا قىزىققىپ ، ئىسلامى بولمىغان چۈشەنچىلەرنى ئىسلام ئىچىگە كىرگۈزۈپ قويۇش . مانا بۇ دەل دۈشمەنلەرنىڭ ھۇجۇمى ئالدىدىكى روھى مەغلۇبىيەت تەسىرلىرىدىن بىر تەسىر .

بىز ئىسلام ئاياللارغا «ھازىرقى زامان مەدەنىيىتى» بەرگەن بارلىق ھوقۇقلارنى بېرىدۇ دىگەن ۋاقتىمىزدا . . .

بىز شەخسى مۈلۈكچىلىك زىيان كەلتۈرىدىغان ئەھۋالدا ، ئىسلام دۆلەتكە ئىقتىسادىي يېغىۋېلىش ۋە ئۇنى خەلققە تارقىتىپ بېرىش - گەرچە بۇ يېغىۋېلىش توغرا بولسىمۇ - ھوقۇقىنى بېرىدۇ دىگەن ۋاقتىمىزدا . . .

بىز ئىسلام ئىنسانىيەت مەدەنىيىتى ۋە تۈزۈملىرىگە قارىتا «ئېچىۋېتىش» نى ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىشنى رەت قىلمايدۇ . . .

ئىسلام دىمۇكراتىك تۈزۈم ياكى سوتسىيالىستىك تۈزۈم دىگەن ۋاقتىمىزدا . . .

بىز بىر قىسىم يازغۇچىلارنىڭ كىتاپلىرىدا ياخشى نىيەت بىلەن كەلتۈرگەن مۇشۇنداق گەپلەرنى دىگەن ۋاقتىمىزدا - «مۇداپىئە» نىڭ ئۆزى اللەنىڭ كىتاپىغا نىسبەتەن يىراقتىكى گەپ بولغاندىن باشقا - بىز بۇ خىل مۇداپىئە ئارقىلىق ماھىيەتتە ئىسلامغا خىزمەت قىلغان بولمايمىز . بەلكى نۇرلۇق ئىسلام ھەقىقىتىنى تۇمانلاشتۇرۇپ ، ئىسلام ئىچىگە - ئاڭلىق ياكى ئاڭسىز ھالدا - ئىسلامدا يوق چۈشەنچىلەرنى كىرگۈزۈپ قويغان بولىمىز .

ھازىرقى زامان جاھىلىيەت «مەدەنىيىتى» ئايالغا - خۇددى ئەرلەرگە بەرگەندەك - شەخسى ئەركىنلىك نامى بىلەن بۇزۇقچىلىق ، ھاياسىزلىق ۋە رەسۋالىق . . . ھوقۇقىنى بەردى .

ئىسلام ئەر ياكى ئايالنىڭ ئاشۇنداق بولۇشىغا يول قويامدۇ ؟ بۇ مەدەنىيەت ئاياللارنىڭ مەۋجۇدلىقىگە ئەرلەر بىلەن باراۋەر بولۇش ئىدىيىنى سىڭدۈرۈپ ، ئايالنى "ئەرلەشتۈرۈش" ۋە ئۇنىڭ

ئاياللىقنى بۇزۇش خىزمىتىنى ئۆتەۋاتىدۇ . ئىسلام بۇنىڭغا قوشۇلمايدۇ ؟ شۇنداقلا بۇ مەدەنىيەت ئەرلەرنىڭ باشقۇرىشىدىن ئاياللارنىڭ يۈرىكى سىقىلىدىغان ئاياللار ئەرلەرنىڭ باشقۇرۇشقا نىسبەتەن ئۆزىنىڭ مەۋجۇدىيىتى ۋە ھۆرمىتىنى سۇندۇرىۋاتقان دۈشمەنگە قارىغاندەك قارايدىغان ھالەتنى پەيدا قىلىدۇ . ئاشۇ جاھىلىيەت ئاياللارنىڭ مەۋجۇدىيىتىدە پەيدا قىلىپ ، اللە ئەر - ئايال قىلىپ ياراتقان ھىكمەتتىن ئۇلارنى چىقىرۋەتكەن بۇ خىل زور ئۆزگىرىشنى ئىسلام قوبۇل قىلامدۇ ؟ ۋاھالەنكى اللە ئۇلارنىڭ ئوتتۇرىسىدا ئاراملىق ۋە مېھرى - مۇھەببەتنى بارلىققا كەلتۈردى . ئەمما جاھىلىيەت ئۇنى تەۋرىنىش دۈشمەنلىك پачىلىنىش ۋە بۆلۈنۈشكە ئۆزگەرتىۋەتتى .

«ئاياللار بىلەن ئۇنىسى - ئۆلپەت ئېلىشىڭلار ئۈچۈن (اللەنىڭ) ئۇلارنى سىلەرنىڭ ئۆز تېپىڭلاردىن ياراتقانلىقى ، ئاراڭلاردا (يەنى ئەر - خوتۇن ئارىسىدا) مېھرى - مۇھەببەت ئورناتقانلىقى اللەنىڭ (كامالى قۇدرىتىنى كۆرسىتىدىغان ئالامەتلىرىدىندۇر . » (21 : 30)

ئىپلاس شەرىقشۇناسلار ئاياللار مەسىلىسىدە ئىسلامغا ھۇجۇم قىلىشنى مەقسەت قىلىپ ، ئىزچىل تۈردە : «ئىسلام ئايالنى كەمسىتىدۇ ۋە ئۇنىڭغا ئىنسانى ھوقۇقىنى بەرمەيدۇ» دەيدۇ . ئۇلار بۇ ئارقىلىق بىر تۈركۈم ئادەملەرنى ئوتتۇرغا چىقارماقچى بولىدۇ . بۇ ئادەملەر ياخشى نىيەت بىلەن ئىسلامنى «مۇداپىئە» قىلىپ ، «ياق ! ئىسلام ئايالغا ھازىرقى زامان مەدەنىيىتى بەرگەن بارلىق ھوقۇقلارنى بەردى . » دەيدۇ . شۇنىڭ بىلەن ئۇلار دۈشمەننىڭ ئالدىنلا ئۇلارغا قۇرۇلغان «قاچىنى» غا چۈشىدۇ . ئاياللارنىڭ خاراكتىرى ۋە ئەخلاقىدىكى بۇزۇلۇش پاجىئەسىنى ئىسلام سايىۋىنى ئاستىغا سۆرەپ كىرىدۇ . . . يەنە بىر تۈركۈم شەرىقشۇناسلار

ئوتتۇرغا چىقىپ - سۈيقەستنى تېخىمۇ چوڭقۇرلاشتۇرۇش ئۈچۈن - ئىسلام ئاياللارغا قارىشى تۇرمايدۇ . ۋە ئۇنى كەمسىتمەيدۇ . بەلكى ئىسلام دىگەن تەرەققىيات ۋە ئىلگىرلەشكە ئىجازەت بېرىدىغان مەدەنىي تۈزۈم . چۈشەنمىگەن كىشىلەر ئېيتقاندا ك ئۇدوگما ، قاتمال دىن ئەمەس . دىيىشىدۇ . شۇنىڭ بىلەن بىز ئۇلارنىڭ يازغانلىرىنى دەلىللەشكە ئالدىرايمىز ۋە «ئىنساپلىق» شەرىقشۇناسلارغا قاراڭلار ، ئۇلار ئىسلامنىڭ ئىلغار مەدەنىي تۈزۈم ئىكەنلىكىنى ئېتىراپ قىلدى دەيمىز !

ئىسلامدىكى «ئۇرۇش» نى مۇداپىئە ئۇرۇشى دىيىشىمۇ دەل ئاشۇنداق مەسىلىلەرنىڭ بىرى !

شەرىقشۇناسلار داۋاملىق ئىسلامغا ھۇجۇم قىلىپ ، ئىسلام قىلىچ بىلەن تارقالدى دىيىشىدۇ . ھەمدە بۇ ئارقىلىق بىر تۈركۈم كىشىلەرنى ئوتتۇرغا سەكرەتمەكچى بولىدۇ . بۇ كىشىلەر - ياخشى نىيەت بىلەن ياق ! ئىسلام پەقەت دۈشمەننى چىكىندۈرۈش ئۈچۈنلا «مۇداپىئە» ئۇرۇشى قىلىدۇ . دەيدۇ . شۇنىڭ بىلەن ئۇلار ئالدىدىن قۇرۇلغان قاپقانغا چۈشىدۇ . ئەمەلىيەتتە بۇ دەۋەت تارقىتىش ئۈچۈن ئېلىپ بېرىلغان «جاھات» نى مۇسۇلمانلارنىڭ ئېڭىدىن يىراقلاشتۇرۇشنى مەقسەت قىلىدۇ . چۈنكى ، بۇ جاھات ئىسلام دۈشمەنلىرىنىڭ نەزىرىدە ئۇلارنى قورقۇتىدىغان ئەڭ قورقۇتىدىغان خەتەر ھېسابلىنىدۇ .

ئىسلام - اللەنىڭ بۇيرۇقى بىلەن قىلىچنى ئىشلىتىدۇ . بىراق بۇ ئېتىقادنى كىشىلەرگە زورلاپ تېڭىش ئۈچۈن ئەمەس . بەلكى ئۆز مەۋجۇتلۇقى بىلەن كىشىلەرنىڭ ھەقىقەتنى كۆرىشىگە توسقۇنلۇق قىلىۋاتقان جاھىلىيەت تۈزۈملىرى يوقۇتۇلسا ، كىشىلەرگە ئۆز ئېتىقادىنى ساقلاپ قىلىش ئەركىنلىكى بېرىلىدۇ . ئىسلام ئەقىدىسى ئۇلارغا تىگىلمايدۇ . تارىختا قىبتلار مىسىردا ، خرىستىئانلار

سۈرىيە ۋە لىۋاندا ، ئاتەتشيپەرەسلەر ھېندىستاندا ئۆز ئېتىقادىنى ساقلاپ قالدى . ھېچكىم ئۇلارنى ئىسلام ئەقىدىسىنى قوبۇل قىلىشقا مەجبۇرلىمىدى .

كومۇنىزىم ئىسلامنىڭ شەخسى مۈلۈكچىلىككە رۇخسەت قىلىدىغانلىق تەرىپىنى تۇتۇۋېلىپ- كوممۇنىزىم شەخسى مۈلۈكچىلىككە قارشى تۇرۇدۇ-ھەردائىم ئىسلامغا ھۇجۇم قىلىدۇ . ھەمدە بۇ ئارقىلىق بىر تۈركۈم ئادەملەرنى ئورنىدىن دەس تۇغۇزماقچى بولىدۇ . چۈنكى بۇ ئادەملەر دەرھال ئوتتۇرغا چىقىپ ياخشى نىيەت بىلەن ئىسلامنى «مۇداپىئە» قىلىش مەقسىتىدە ئىسلام «ئىجتىمائىي ئادالەت»نى تۇرغۇزۇش ئۈچۈن دۆلەتكە ئىقتىسادىنى يىغىۋېلىش ۋە ئۇنى خەلقكە تارقىتىپ بېرىش ھوقۇقىنى بېرىدۇ دەيدۇ . شۇنىڭ بىلەن ئۇلار دۈشمەننىڭ ئالدىدىن يېپىلغان «تورغا» چۈشىدۇ ۋە «سوتسىيالىزىم»نى ئىسلام ئىچىگە سۆرەپ كىرىدۇ . ئەمەلىيەتتە بۇ كوممۇنىزىمنىڭ ئىسلام دۇنياسىدىكى ئاساسلىق نىشانلىرىدىن بىرى . . . ھازىر مەۋجۇت پىلان روسيىنىڭ يوليۇرۇقى بويىچە مۇسۇلمان دۆلەتلىرىدە كوممۇنىزىمنىڭ ھۇجۇمىنى ئاسانلاشتۇرۇش ئۈچۈن ئىسلامنى ئۆز ماھىيىتىدىن يىراقلاشتۇرۇش ۋە ئۇنىڭغا سوتسىيالىزىم كىيىمىنى كىيىدۈرۈش ئارقىلىق ، ئىسلام نامىنى كۆتۈرۈۋالغان بىر تۈركۈم كوممۇنىزىم تەشۋىقاتچىلىرىنى ئىسلامنى قايتا «قۇرۇش»قا يۈزلەندۈرۈشتىن ئىبارەت !

ئىسلام ئىجتىمائىي ئادالەتنى تۇرغۇزۇش ھەمدە جەمئىيەتنىڭ تەڭپۇڭلىقى شەرىئەتنىڭ مەقسىتىگە خىلاپلىق قىلىش سەۋەبىدىن بۇزۇلغان چاغدا ئۇنى تەڭپۇڭلاشتۇرۇش ئۈچۈن ئۆزىگە خاس ئۇسۇل قوللىنىدۇ . بىراق ھالال يولدىن ئېرىشكەن ئىقتىسادنى مۇسادىرە

قىلىش * ۋە ئۇنى خەلقكە تارقىتىپ بېرىش بۇ ئۇسۇللارنىڭ قاتارىغا كىرمەيدۇ . . . بۇ جايدا بۇ مەسىلىلەرنى ئەتراپلىق بايان قىلىشقا ئورۇن يوق . . . بىز پەقەت ياخشى نىيەت بىلەن ئىسلامنى مۇداپىئە قىلىشنى ئويلاپ ، ئۇنىڭ ئىچىگە چۈشۈپ قالغان خاتا ھەرىكەتلەرنى كۆرسىتىپ ئۆتىمىز . . .

ئىسلامنىڭ مەدەنىيەت ۋە تۈزۈملەرگە قارىتا «ئېچىۋېتىش» مەسىلىسىمۇ دەل ئاشۇنداق مەسىلە .

ئۇ ئىسلامنى بۇرمىلاش ئىسلامنىڭ ئۆزىدىن باشقا تۈزۈملەر بىلەن ئارلاشمايدىغان ۋە ئۇنىڭغا قېتىلمايدىغان ئىلاھى تۈزۈم بولغانلىقىدىن كېلىپ چىققان تۈپ يىلتىزنى يوقۇتۇش چاقىرىقىدۇر .

«دەل شۇنىڭدەك - سىلەرنى ھېدايەت قىلغىنىمىزدەك - سىلەرنىڭ كىشىلەرگە (بۇرۇنقى ئۈممەتلەرگە) گۇۋاھچى بولۇشۇڭلار ۋە پەيغەمبەرنىڭ سىلەرگە شاھىد بولۇشى ئۈچۈن سىلەرنى ئەڭ ياخشى ئۈممەت قىلدۇق .» (2: 142)

«اللەنىڭ دىنىدا چىڭ تۇرۇڭلار . اللەنىڭ دىنىدىن ياخشى كىمنىڭ دىنى بار ؟ بىز اللەغا ئىبادەت قىلغۇچىلارمىز .» (2: 137)

«ئۇلار جاھىلىيەتنىڭ ھۆكۈمىنى ئىزدەمدۇ ؟ اللەغا ھەقىقىي ئىشىنىدىغان قەۋىم ئۈچۈن ھۆكۈمدە اللەدىن ئادىل كىم بار ؟» (5: 50)

بۇ خىل چاقىرىق ئىچىگە چۈشۈپ قالغان كىشىلەر - ئاڭلىق ياكى ئاڭسىز ھالدا - غەرىپ تۈزۈملىرى ئالدىدىكى روھى

* كومۇنىزمنىڭ 60 - يىللاردىن 70 - يىللارغىچە بايلاردىن مۇسادىرە قىلىپ يېغىۋالغان بايلىقنىڭ سانىنى ۋە بايلىق يىغىش جەريانىدا ئۇرۇپ ئۆلتۈرۈۋەتكەن ئادەملەرنىڭ سانىنى مۆلچەرلىگىلى بولمايدۇ

مەغلۇبىيەتتىن ۋە كىشىلەرنىڭ روھى دۇنياسىدا ئىسلامنى «چىرايلىق» كۆرسىتىشكە بولغان ئىنتىلىشتىن ، مۇشۇ تۈزۈملەرنىڭ توغرا ، ئۆز نىشانى بىلەن زىتلاشمايدۇ دەپ قارىغان تەرەپلىرىنى قوبۇل قىلسا بولىدۇ دەيدىغان گەپلەرنى ئوتتۇرغا ئېلىپ چىقىدۇ . گويا ئۇلار-ئۆزلىرىنىڭ ئىچكى دۇنياسىدا - ئىسلام تۈزۈمىنىڭ مۇستەقىل سالاھىيىتىدىن گۇمانلىنىۋاتقاندا ، ياكى بولمىسا ئەگەر ئۇلار ئىسلام باشقا تۈزۈملەرنى قوبۇل قىلمايدۇ ۋە ئۇنىڭ بىلەن ئارلاشمايدۇ دىسە ، ئىسلامدىن قېچىۋاتقانلار تېخىمۇ بەكرەك يىراقلاپ ، دەۋەت ئاۋازىنى ئاڭلىماي قىلىشىدىن ئەنسىرەۋاتقاندا . . .

ئىسلامدا «قىزىقتۇرۇش» يولغا قويۇلغان . . . بىراق ئىسلامنىڭ ماھىيىتىنى بۇرمىلاشقا ، ئىسلامدا يوق نەرسىلەرنى ئىسلام ئىچىگە كىرگۈزۈپ قويۇشقا بولمايدۇ . «دىللارنى كۆندۈرۈش» ئىلاھى كۆرسەتمىدىن يىراقلاۋاتقان بۇ جاھىلىيەت تۈزۈملىرى ئۈچۈن خوشامەت ۋە تەخسىكەشلىك قىلىش ئارقىلىق ئىپادىلەنمەسلىكى كېرەك !

«ئۇلار (ئالدى بىلەن) سىنىڭ خوشامەت قىلىشىڭنى ، (ئاندىن كېيىن) ئۆزلىرىنىڭ خوشامەت قىلىشىنى ياخشى كۆرىدۇ . « (9 : 68)

ھەقىقەتەن ئىسلامنى اللە نازىل قىلغاندا ئومومىيۈزلۈك ئەتراپلىق ، مۇكەممەل ۋە نۇرلۇق سۈرىتىدە ئوتتۇرغا قويۇش ، ھەرگىزمۇ اللەنىڭ پرىنسىپىدىن قېچىۋاتقان جاھىلىيەت تۈزۈملىرىنىڭ پارچە لاتىسى بىلەن ياماق سېلىشقا مۇھتاج ئەمەس . «بۈگۈن سىلەرگە دىنىڭلارنى تولۇق قىلدىم . نىمىتىمنى سىلەرگە تامام قىلدىم . ئىسلام دىنىنى سىلەرگە تالىدىم . « (3 :

مۇسۇلمانلار ئۇلارنى مۇشۇ خىل قاراشقا گىرىپتار قىلىپ قويىۋاتقان ئىنسانى ئىدىيىنىڭ نەتىجىلىرىدىن ئىلاھى ئۆلچەم سۈپىتىدە - پايدىلىنىۋاتىدۇ. ئەمەلىيەتتە ئىسلام بىلەن ئىنسانى تۈزۈملەر ئوتتۇرىسىدا ھېچقانداق ئارلىشىش ۋە قېتىلىش مەۋجۇت بولمايدۇ. چۈنكى اللەنىڭ قۇدرىتى ئىنساننىڭ ئىقتىدارى بىلەن ئارلاشمايدۇ ۋە قېتىلمايدۇ. ئەگەر سىرتقى كۆرۈشتە ئوخشاشلىق باردەك تۇيۇلغان بولسا، ئۇنداقتا بىر تەرەپتىن ئىسلام بىلەن دىموكراتىيە ئوتتۇرىسىدا، يەنە بىر تەرەپتىن ئىسلام بىلەن سوتسىيالىزم ئوتتۇرىسىدا كۆرۈنگەندەك، ئىسلام بىلەن ئىنسانى تۈزۈملەر ئوتتۇرىسىدا مەلۇم ئوخشاشلىق ياكى ئورتاقلىقنىڭ بارلىقىنى چەتكە قاققىلى بولمايدۇ.

توغرا، بۇ تۈزۈملەر بىلەن ئىسلام ئوتتۇرىسىدا ھەقىقەتەن مەلۇم ئوخشاشلىقلار بار. بىراق ئەڭ مۇھىمى - چىن تارىخى نۇقتىدىن - ئىنسانىيەتنىڭ بەزى تۈزۈملىرى ئىسلامغا يېقىن تۇرىدۇ ياكى بەزى نۇقتىدا ئىسلام بىلەن ئوخشىشىپ قالىدۇ دىيىلىشى كېرەك! ئەمما ھەرگىزمۇ بۇنىڭ ئەكسىچە (يەنى ئىسلام تۈزۈمى ئىنسانىيەتنىڭ تۈزۈملىرىگە ئوخشايدۇ) دىيىلمەسلىكى لازىم. گويا بۇ تۈزۈملەر ئىسلام تۈزۈمىنىڭ ئاساسى ۋە يىلتىزىدەك، ئىسلام ئۇنى دورىغان ياكى ئۇنىڭدىن قوبۇل قىلغاندەك!...

ئۇنىڭدىن كېيىن بىز مۇنداق دىيىشىمىز كېرەك: ئىنسانىيەتنىڭ بۇ تۈزۈملىرى بىلەن ئىسلام ئوتتۇرىسىدىكى بۇ سىرتقى ئوخشاشلىققا قاراپ، بۇ تۈزۈملەر ئۇنىڭ ئۈستىگە قۇرۇلغان «ھۇل» بىلەن، ئىسلام ئۇنىڭ ئۈستىگە قۇرۇلغان «ھۇل» ئوتتۇرىسىدىكى ئەڭ زور پەرىقنى ئۇنتۇپ قالساق بولمايدۇ. چۈنكى ئىسلامى «ھۇل» دا مەئبۇد ۋە قانۇن تۈگۈچى بىردەك اللە بولىدۇ. باشقا «ھۇل» دا مەئبۇد - اللە بىلەن قوشۇلغان ياكى اللە

تاشلىۋىتىلگەن ھالدا - باشقا ئىلاھلار بولىدۇ . قانۇن تۈزگۈچى
ئىنسان بولىدۇ . ۋاھالەنكى ئىنسان ئىدىيىۋى خائىشىغا ، ھاۋايى -
ھەۋەسكە بويسۇنىدۇ . ئەتراپلىق ئىلىمدىن ۋە كەڭ دائىرلىك
بىلىشتىن ئاجىز كېلىدۇ . شۇ سەۋەبتىن ئىنساننىڭ ئىنسانىيلىقى
مەئبۇد ھەقىقى ئىلاھ بولغان چاغدا ئەمەلگە ئاشىدۇ . اللەنى قويۇپ
ۋەتەن ، مىللەت ، ئېقىم ، داھى ياكى دوللار . . . ئىسىملىك باشقا
ئىلاھلار مەئبۇد بولغان چاغدا ۋە بەزى كىشىلەر - قانۇن چىقىرىش
يولىدا - بەزى كىشىلەرنىڭ قولى بولغان چاغدا بۇ خىل ئىنسانىيلىق
زور دەرىجىدە بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرايدۇ . مۇكەممەل ئادالەت قانۇن
تۈزگۈچى «ھەممىدىن خەۋەردار ھەممىنى بىلگۈچى» اللە بولغان
چاغدا رىئالىققا ئايلىنىدۇ . قانۇن تۈزگۈچى ئىنسان بولغان چاغدا
ئادالەتنىڭ ناھايىتى ئاز بىر قىسمىلا ئەمەلگە ئاشىدۇ . يەنە بىر
تەرەپتە زۇلۇم ئىزچىل تۈردە مەۋجۇت بولۇپ تۇرىدۇ . ئىنسانلار
بۇزۇلۇمنى ئۆزگەرتىشكە ئۇرۇنىمۇ ، بىراق ئۇنى ئۈزلۈكسىز
يېڭىلىنىپ تۇرىۋاتقان زۇلۇم ئارقىلىق ئۆزگەرتىدۇ .

ئۈچىنچى خاتالىق : ئالدىنقى بۆلۈملەردە بىز ئۇنى سۆزلەپ
ئۆتتۇق . ئۇ ئىسلام تۈزۈمىنىڭ ھازىرقى زامان قىيىنچىلىقلىرىنى
ھەل قىلىش ئىقتىدارىغا ئىگە بولۇپلا قالماستىن ، بەلكى تېخىمۇ
ئىلغار ھەل قىلىش چارىسىنى تەقدىم قىلغانلىقىنى ئىسپاتلاش
ئۈچۈن بۈگۈن مەۋجۇت بولىۋاتقان قىيىنچىلىقلارنىڭ «ئەمەلىي ھەل
قىلىش ئۇسۇللىرى» نى تەتقىق قىلىشقا كىرىشىش !

بۇ ئىشتىكى خاتالىق - بىز يۇقاردى كۆرسىتىپ ئۆتكەندەك
- شۇكى ، بۇ «ئەمەلىي ھەل قىلىش چارىسى» ماھىيەتتە ئەمەلىي
چارە ئەمەس . چۈنكى ئۇ ئىجرا قىلىنمايدۇ . ئۇنىڭ ئىجرا
قىلىنماسلىقى . ئۇنىڭ ئىجرا قىلىشقا يارىمىغانلىقى ئۈچۈن ئەمەس .
بەلكى ئىسلام تۈزۈمى ماھىيەتتە پۈتكۈل مەۋجۇت تۈزۈملەردىن

نەچچە ھەسسە ئىلغار بولسىمۇ ، بىراق رىئاللىقتا بۇ تۈزۈمنى ئىجرا قىلىدىغان ئادەملەر بولمىغانلىقى ئۈچۈندۇر . بىز كۆڭلىمىزدە بۇ ئەمەلىي ھەل قىلىش ئۇسۇللىرى ئارقىلىق ئۇلارنى ئۆزىمىزگە قارىتىمىز دەپ ئويلاۋاتقان غەرىپلىكەر بىزگە ھەرگىز قارىمايدۇ . بىزنىڭ سۆزىمىزنى ئاڭلىمايدۇ . چۈنكى ئۇلار مۇسۇلمان ئەمەس ! بىز غەرىپلىكلەرنىڭ قىيىنچىلىقلىرى ئۈچۈن ئۇلارنىڭ ئۆزلىرىدىكى ھەل قىلىش ئۇسۇللىرىغا قارىغاندا تېخىمۇ ئىلغار ھەل قىلىش چارىلىرىنى قولغا كەلتۈردۇق دەپ بولۇشىغا ۋاقىراپ باقايلى . غەرىپلىكلەرنى ئىسلامدىن ئايرىپ تاشلايدىغان خىرىستىئان توسۇقى ئۇلارنىڭ بىزنىڭ ئاۋازىمىزنى ئاڭلىشىغا زور دەرىجىدە توسقۇنلۇق قىلىدۇ . غەرىپلىكلەر ئىچىدىن مۇسۇلمان بولىدىغان ئادەملەر بىزنىڭ ئەمەلىي ھەل قىلىش چارىمىز ئۈچۈن ئەمەس . بەلكى ئۆزلىرىنىڭ روھى «ئاچلىق» نى ھېس قىلغانلىقى ئۈچۈن مۇسۇلمان بولىدۇ !

ئەمما مۇسۇلمان ياشلار-ياكى ئىسلامدىن نەپرەتلىنىپ تۇرۇپ ئىسلام نامىنى كۆتۈرىۋالغان ئازسانلىق كىشىلەر - نى ئىسلامنىڭ دىموكراتىيە ۋە كوممۇنىزىمغا قارىغاندا بۈگۈنكى دەۋر قىيىنچىلىقلىرى ئۈچۈن ئەڭ ئىلغار ئەمەلىي ھەل قىلىش ئۇسۇللىرىنى تەقدىم قىلىدىغانلىقىغا ئەقلى جەھەتتىن قايىل قىلىش ھەرگىزمۇ ئۇلارنى ئىسلامغا قايتۇرۇپ كېلەلمەيدۇ ! مۇبادا ئەگەر ئۇلار راستىنلا قايىل بولۇپ قالسا ، ئۇلار ساڭا - بىز يۇقىرىدا كۆرسىتىپ ئۆتكەندەك - بوپتۇ ، ئىسلام ھۆكۈمىتىڭلارنى قۇرۇپ ، ئىسلام تۈزۈمىڭلارنى ئورنىتىڭلار ، بىز شۇ چاغدا سىلەرنى قوللايمىز دەيدۇ . چۈنكى ئۇلار ئىجرا قىلىشقا ئۇلارنى ھەرىكەتلەندۈرىدىغان ئېتىقاد تەرەپتىن چاقىرىلمىدى . بەلكى ئۆز ئورنىدىن مىدرلىتالمايدىغان ئەقلى پىكىر تەرەپتىن چاقىرىلدى . .

ھەرىكەتنىڭ مەنىسى ئازاپ ، سۈرگۈن ، قۇربان بېرىش ۋە ئۆلۈم .
 . گە دۈچ كېلىش بولغان چاغدا ، پىكىرنىڭ ئۇلارنى ئۆز ئورنىدىن
 قەتئىي مىدىرلىتالمايدىغانلىقى ناھايىتى ئېنىق ! ساختا
 تۈزۈملەرنىڭ ئەمەلىيەتتە مەۋجۇت بولۇپ تۇرىۋاتقان دۆلەتلىرى بار .
 ئۇلارنىڭ كۈچى ، نوپۇزى ۋە ھوقۇقى بار . بىراق ئىسلام
 تۈزۈملىرىنىڭ - گەرچە بۇ ياشلار ئۇنىڭ ئىلغارلىقىغا قايىل
 بولسىمۇ - ھازىر كۈچ ، نوپۇز ۋە ھوقۇققا ئىگە دۆلەتتى يوق . دەل
 شۇ سەۋەبتىن بۇ (ساختا) تۈزۈملەردىن خوشاللىق ھېس قىلىدىغان
 ئادەم كۆز ئالدىدىكى «دىمۇكرانىيە ماگىزىنى» ۋە «سوتسىيالىزىم
 ماگىزىنى» دا «نەخ بۇيۇم» نى تاپىدۇ . بىراق ئىسلامغا نىسبەتەن
 تېخى مەۋجۇت بولمىغان «بۇيۇم» لارنىڭ «ئىلان» لىرىنى تاپىدۇ .
 ئەگەر بىرەرسى ئۇنىڭ ئالدىنى توسۇپ ، بۇ «بۇيۇم» * ئاۋۇ
 «بۇيۇملاردىن» ** ياشى ئەمەسمۇ ؟ دىسە ، ئۇ - ئەگەر
 «ئىشىنىدىغان» ئادەم بولمىسا - ئاددىلا قىلىپ : سىنىڭ
 بۇيۇملىرىڭنى ئېلىپ كەلگەندە سېتىۋالاي ، ئەمما ھازىر كۆز
 ئالدىمىزدىكى نەخ «بۇيۇم» نى سېتىۋالغاي تۇراي دەپ جاۋاپ
 بېرىدۇ ! . . . ئۇنىڭ ئۈچۈن بىز ھەردائىم دەۋەتنىڭ دەرۋازىسى ئۇ
 ئەقىدە دەرۋازىسىدۇر . . . «لالە لا اللە مۇھەممەدۇن رسول اللە»
 دەرۋازىسىدۇر . كىمكى ئەقىدە دەرۋازىسىدىن كىرمىسە ئۇ ھەمىشە
 يىراقتىن «خوشاللىنىپ» يۈرىدۇ دەيمىز .
 ئەمما مەيلى ئېتىقاد ياكى سىياسەت ياكى ئىقتىساد ياكى
 تەربىيە ۋە ياكى جەمئىيەت قۇرۇلمىسىدا بولسۇن . . . مۇشۇ
 دىندىكى تۇراقلىق قىممەتلەرنى كىشىلەرگە ھەقىقەتەن ئېنىق بايان
 قىلىشىمىز كېرەك !

* ئىسلام تۈزۈمى

** دىمۇكرانىيە ياكى سوتسىيالىزىم تۈزۈملىرى .

بۇ خىل بايان قىلىش ھەربىر مۇسۇلمان ئەۋلاتنىڭ تەجرىبىلىرى ياكى باشتىن كەچۈرگەن قىيىنچىلىقلىرىنى چۆرىدىگەن ھالدا ئۇلار چۈشىنىدىغان تىل بىلەن ئۇلارغا تەقدىم قىلىشقا تېگىشلىك «بايان» بولغاندىن باشقا، تارىختا مىسلىسىز بولغان... ئۇلارنىڭ ئىدىيىسىنى پارچىلاپ، تۇيغۇسىنى گاڭگىرىتىۋاتقان... دولقۇنلار ئىچىدە ياشاۋاتقان بۇ ئەۋلاتقا نىسبەتەن ئىنتايىن زۆرۈر.

بۇ ئىشلارنى بىلىش... يەنى دىنى ھەقىقەتلەردىن بۇ ھەقىقەتنى بىلىش... مۆئمىنىڭ ئىمانىدا مۇستەھكەم تۇرۇشنى ئىلگىرى سۈرىدۇ... گاڭگىراپ، ھەقىقەت ئۈستىدە ئىخلاسل بىلەن ئىزدىنىۋاتقانلارنى قۇتۇلدۇرىدۇ... نەتىجىدە ئۇلارنىڭ بەزىلىرىنى چۆل بايۋاندىن قايتۇرۇپ، تۈپتۈز يولغا يېتەكلەيدۇ! بەزى كىشىلەر مۇنداق دېيىشىدۇ: بىزنىڭ كىشىلەرگە سىياسەت ۋە ئىقتىساد قاتارلىقلاردىكى «تۇراقلىق ئاساسلار» ھەققىدە سۆزلىشىمىز بىلەن ئىنچىكە تەپسىلاتلار (تەتقىقاتلار) ھەققىدە سۆزلىشىمىز ئوتتۇرىسىدا قانداق پەرىق بار؟ تەتقىقاتلار ھەققىدە سۆزلەش دىندىن يىراقلاپ كەتكەنلەرنى «ئىسلامنىڭ ئەمەلىي ھەرىكەت قىلىش چارىسى» نىڭ ئەھمىيىتىگە قايىل قىلىپ، ئۇلارنى ھەقىقەتكە قايتۇرۇشتا ياخشىراق نەتىجە ئېلىپ كېلىدۇ ئەمەسمۇ؟ ...!

ئىشلار ماھىيەتتە ئوخشىمايدۇ!

«ئەمەلىي ھەل قىلىش چارىسى» ئۈستىدە تەتقىقات ئېلىپ بارغۇچى، ئۇ كۆپۈنچە ھالدا ناچار رىئاللىقنىڭ رامكىسى ئىچىدىن چىقىپ كېتەلمەيدىغان «رىئاللىزم» چى شەخستۇر. ئەگەر ئۇ «نەخ بويۇم» نى - ياكى ئەمەلىيەتتە ئىجرا قىلىنغان رىئاللىقنى - تاپالمىسا، ئۇنداقتا ئۇ باشقا بىر «ماگىزىنغا» ماڭىدۇ. ئەمما

«ئاساسلار» ۋە «قىممەتلەر» ئۈستىدە ئىزدەنگۈچى ئۇ ماھىيەتلىك ئىنساندۇر .

ئۇ ھەقىقەت ئۈستىدە ئىزدىنىدۇ . ئۇنى تاپقان چېغىدا ئۇنىڭ تەربىيگە بۇرۇلىدۇ . ئۇنىڭدىن كېيىن ئۇنىڭغا ئىمان كەلتۈرىدۇ . ئۇنىڭدىن كېيىن ئۇنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش يولىدا جاھات قىلىدۇ .

تۆتىنچى خاتالىق : دۈشمەنلىرىمىز ھەقىقەتنى تونۇۋېلىش ئەمەس . بەلكى مۇسۇلمانلارنىڭ ئەمەلگە ئاشۇرۇش يولىدا تىرىشۋاتقان نىشانىدىن ئۇلارنى ئۈمىدسىزلەندۈرۈش مەقسىتىدە ، قوزغاۋاتقان مەسىلىلەردە ئۇلارغا ئەگىشىشىمىز ئۈچۈن بىزنى قاپقانغا چۈشۈرىۋاتىدۇ .

«سىياسى نەزىرىيە» ھەقىدىكى مىسالنى كۆرۈپ بېقىڭ ! . . .
ئۇلار سىزگە : ئىسلامنىڭ سىياسىي نەزىرىيەسى يوق ، دەيدۇ .
ياكى دەۋەت ئېلىپ بېرىۋاتقان مۇسۇلمانلارنىڭ سىياسىي نەزىرىيە توغرىسىدا ئېنىق تەسەۋۋۇرى يوق . ئۇنداقتا ئۇلار دۆلەتنى قانداق قۇرىدۇ ؟ دەيدۇ .

بىر قىسىم ئىخلاسمەن ئادەملەر ئىسلامنىڭ سىياسىي نەزىرىيەسى بارلىقىنى ئىسپاتلاش ئۈچۈن پۈتۈن كۈچىنى ئاشۇ مەسىلىگە قارىتىدۇ . ھەمدە ئۇنىڭ قۇرئان ۋە ھەدىستىكى ، پەيغەمبەرلىك ۋە توغرا خەلىپىلىك دەۋرىدىكى ئەمەلىي ئىجراسىنىڭ كۈچلۈك ئاساسلىرىنى بايان قىلىش يولىدا تىرىشچانلىق كۆرسىتىدۇ اللە خالىسا بۇ ھەقىقەتەن بىر ياخشى ئىش . . .
بىراق ! دەسلەپتە بۇ مەسىلىنى قوزغىغان ئادەملەر بۇ «مۇنازىرە» گە «كۈچلۈك» ئاساسقا ئىگە «ئوبېكتىپ» «ئىلىمىي» جاۋاپ بىرىلگەنلىكىنى كۆرسە سۈكۈت قىلىپ جىم تۇرارمۇ ؟ !

ياق ! چۈنكى ئۇلارنىڭ نىشانى بېشىدىن باشلاپ ھەقىقەتكە

ئېرىشىش ئەمەس !

ئۇلار يەنە دەيدۇ . (ئەمەلىيەتتە ئاللىقاچان ئېيتىپ بولدى)
سىلەر ئۆز دۆلىتىڭلاردىكى مۇسۇلمان بولمىغان ئاز سانلىق
مىللەتلەرنى قانداق قىلىسىلەر ③۹ روسىيە ۋە ئامېرىكىنى قانداق
قىلىسىلەر ؟ . . ئۇنى قانداق قىلىسىلەر ؟ 1 . . . بۇنى قانداق
قىلىسىلەر ؟ . . .

ئەگەر سەن ئۇلاردىن : ئۇنداقتا قانداق قىلىمىز ؟ ! دەپ
سورساڭ - ئەگەر ئۇلار سىياسىي «سالاھىيەت» نۇقتىسىدىن
ئامېرىكا ياكى روسىيەنىڭ «گوماشتىلىرى» بولسا-ئۇنداقتا ئۇلار
ئاخىرقى ھېسابتا سىنى ئاشۇ دۆلەتلەرگە بېقىندۇرماقچى بولىدۇ .
ھەمدە سىنى «ئىلمىي مۇنازىرە» ياكى «ئوبىكتىپ تەتقىقات» نىڭ
كەينىدىن مۇشۇ نىشانغا ئىتتىرىدۇ .

ئەگەر بىز ئىسلام ھەقىقەتلىرىنى «بايان» قىلىشتىن ئىبارەت
ئەسلى يۆلىنىشىمىزنى ئۇنتۇپ ، دۈشمەنلەر ئىزچىل تۈردە
قوزغاۋاتقان ۋە ئۇنى قوزغاشتىن توختاپ قالمايدىغان مەسىلىلەرگە
باغلىنىپ قالساق ، ئۇنداقتا بۇنىڭدىن كىلىپ چىقىدىغان خاتالىق
شۈكى ، تىرىشچانلىقىمىز ئورۇنسىز ئىشلار ئۈچۈن ئىسراپ بولىدۇ .
(كۈچىمىز پارچىلىنىدۇ) تەپەككۈر قىلىش ، ئىزدىنىش ۋە كىتاپ
يېزىپ خەلقكە سۈنۈش . . تىكى تۈپ نىشاننى يوقىتىپ قويىمىز .
. . مانا بۇ دەل دۈشمەن مەقسەت قىلىۋاتقان ، ئۇنى
داۋاملاشتۇرۇۋاتقان ، ۋە بىزنى «بارسا كەلمەس يول» لاردا
«مارافۇنچە يۈگرەش» گە باشلاپ قويۇپ ، بىزنى مەسخىرە قىلىپ
كۈلىۋاتقان ئىشتۇر .

ھەقىقەتەن مۇسۇلمان بولمىغان ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ
مەۋجۇت بولۇشى . ئامېرىكا ۋە روسىيەنىڭ مەۋجۇت بولۇشى ،
خەلقئارا جەمئىيەتنىڭ مەۋجۇت بولۇشى ۋە ئۇنىڭدىن باشقا

تەشكىلاتلارنىڭ مەۋجۇت بولۇشى . . . بۇلارنىڭ ھەممىسى يەر شارىدا
اللەنىڭ ھاكىمىيىتىنى تىكلەشتىن ئىبارەت ئىلاھى «تەكلىپ» نى
ئەمەلدىن قالدۇرۇپ تەلەپ قىلىدۇ . مۇشۇ قىيىنچىلىقلار سەۋەبىدىن
«مۇسۇلمانلار» بۇ تەكلىپنى ئورۇندىمىسىمۇ بولىدۇ دەپ قارايدىغان
كىشىلەر اللەنىڭ «كۈچ - قۇدرەت» سۈپىتىنى ئىنكار قىلغاندەك ،
ئىلىم ۋە ھىكمەت سۈپىتىنىمۇ ئىنكار قىلغان كىشىلەردۇر .
ئۇلار خۇددى اللە - ئەڭ ئۇلۇغ ۋە ئەڭ قۇدرەتلىك - يەر شارىدا
ئىسلام ھۆكۈمىتىنىڭ قۇرۇلۇشىنى چەكلەپ قويىدىغان
شارائىتلارنى بىلمەيدىغاندەك ياكى اللە رىئالىقتا ئەمەلگە
ئاشمايدىغان ، ھىكمەت بىلەن سىغىشالمايدىغان تۈزۈملەرنى
مۇسۇلمانلارغا پەرىز قىلغاندەك ياكى ئامېرىكا بىلەن روسىيەنىڭ
كۈچى اللەنىڭ كۈچىدىن زور بولۇپ ، اللە مۆئمىنلەرگە ياردەم
بېرىشتىن ۋە ئۇلارنى غەلبىگە ئىگە قىلىشتىن ئاجىز كېلىدىغاندەك
ئويلايدۇ !!

اللە بىزنى ئۆزىگە ئىشىنىشكە ۋە ئۆزىنىڭ يولىدا جاھات
قىلىشىمىزغا بۇيرىدى . . . ئۇنىڭ كەينىدىكى ئىشلارغا اللە ئۆزى
كاپالەتلىك قىلدى . . . بىز ئافغانىستاندا قورالدىن ئايرىلغان بىر
مىللەتنىڭ ئۇرۇش تارىخىدىكى ئەڭ ياۋۇز ۋە ئەڭ چوڭ جاھانگىر
(روسىيە) ئالدىدا تەڭ تۇاللىشىدەك مۆجىزىگە ئوخشايدىغان
ئىشلارنى كۆزىمىز بىلەن كۆرىۋاتىمىز . تولۇق داۋاملاشقان ئالتە
يىلدا دۈشمەنلەر مۆئمىن مۇجاھىدلارنىڭ قارشىلىقىنى قەتئىي
بويىسۇندۇرالمىدى . ئىنكار قىلغاندەك ، ئىلىم ۋە ھىكمىيەت
سۈپىتىنىمۇ ئىنكار قىلغان كىشىلەردۇر .

ئۇلار خۇددى اللە - ئەڭ ئۇلۇغ ۋە ئەڭ قۇدرەتلىك - يەر شارىدا
ئىسلام ھۆكۈمىتىنىڭ قۇرۇلۇشىنى چەكلەپ قويىدىغان
شارائىتلارنى بىلمەيدىغاندەك ياكى اللە رىئالىقتا ئەمەلگە

ئاشمايدىغان ، ھىكمەت بىلەن سېغىشمايدىغان تۈزۈملەرنى مۇسۇلمانلارغا پەرىز قىلغاندەك ياكى ئامېرىكا بىلەن روسىيەنىڭ كۈچىنى اللەنىڭ كۈچىدىن زور بولۇپ ، اللە مۆئمىنلەرگە ياردەم بېرىشتىن ۋە ئۇلارنى غەلىبىگە ئىگە قىلىشتىن ئاجىز كېلىدىغاندەك ئويلايدۇ !!

اللە بىزنى ئۆزىگە ئىشىنىشكە ۋە ئۆزىنىڭ يولىدا جاھات قىلىشىمىزغا بۇيرىدى . . . ئۇنىڭ كەينىدىكى ئىشلارغا اللە ئۆزى كاپالەتلىك قىلدى . . . بىز ئافغانىستاندا قورالدىن ئايرىلغان بىر مىللەتنىڭ ئۇرۇش تارىخىدىكى ئەڭ ياۋۇز ۋە ئەڭ چوڭ جاھانگىر (روسىيە) ئالدىدا تەڭ تۇرالىشىدەك مۆجىزىگە ئوخشايدىغان ئىشلارنى كۆزىمىز بىلەن كۆرىۋاتىمىز . تولۇق داۋاملاشقان ئالتە يىلدا دۈشمەنلەر مۆئمىن مۇجاھىدلارنىڭ قارشىلىقىنى قەتئىي بويسۇندۇرالمىدى .*

جىدەلخورلار بىلەن تۈگىمەس جىدەلگە قاتنىشىش ھەرگىزمۇ ئۇلارنى قانائەتلىەندۈرەلمەيدۇ . - چۈنكى ئۇلار ھەقىقەت توغۇرلۇق ئىزدىنىشنى تەلەپ قىلمىدى !- ئۇلارنىڭ ئۆچمەنلىكىنى يوقۇتالمايدۇ . ئۇلار باشتىن - ئاخىر ئىسلامنى ئۆچ كۆرىدۇ . ۋە ئۇلار شۇنىڭدىن كېيىن بۇ توپ ياكى ئاۋۇ گەۋدىنى ئۆزىگە قۇل قىلىدۇ . . .

«ئۇلارنى ئۆزلىرى تۈزگەن ھىلە - مىكىرلىرى بىلەن قويۇپ بەرگىن !» (111: 6)

* ئاپتور بۇ كىتاپتا 1986 - يىلىدىن ئىلگىرىكى ئاپقان مۇجاھىدلىرىنىڭ رۇسىيە تاجاۋۇزچىلىرى ئۈستىدىن ئېلىپ بارغان قانلىق كۆرىشىنى مىسال قىلىپ كەلتۈرگەن بولسىمۇ ، بىراق 2001 - يىلى ئامېرىكا تاجاۋۇزچىلىرىنىڭ ئافغانىستاننى بېسىۋېلىشى ھەرگىزمۇ بۇ كىتاپتا سۆزلىنىۋاتقان ھەقىقەتنىڭ رىئالىتىنى ئىنكار قىلالمايدۇ . چۈنكى ئافغانىستان زېمىنى بېسىۋېلىندى . بىراق ئامېرىكا يوقاتماقچى بولغان «تالىبان» ھۆكۈمىتىنىڭ رەھبەر ۋە ئەسكەرلىرى «زېمىن»نى تاشلاپ بېرىپ ئۈتتىنسىز غايىپ بولدى . ئۇلار قاچان «باش» كۆتۈرۈپ چىقىدۇ بۇنى ياراتقۇچى اللە ئۆزى بىلىدۇ !

ئەڭ ئاخىرقى خاتالىق شۇكى ، «ئىلمىي تەتقىقات» مەنسىلىسى بىزنى قاپقانغا چۈشۈرىدۇ . ئاندىن ئىسلامى بازار قۇرۇش ئۈچۈن زۆرۈر تەربىيە خىزمىتىنى بىزگە ئۆتۈلدۈردى . - بىز بۇلارنى يوقاردا سۆزلەپ ئۆتتۇق . ۋاھالەنكى بىز . . . ئۇزاقتىن بۇيان بىز ئىزدىنىش بىلەن مەشغۇل بولىۋاتىمىز . ئۆتەشكە تېگىشلىك مەجبۇرىيىتىمىزنى ئادا قىلىۋاتىمىز . . . دەپ ئويلايمىز .

ھەرىكەت قىلىش كىشىلەر بىلەن ئالاقىلىشىش ياكى تەربىيە خىزمىتى ئېلىپ بېرىش . . . ئىقتىدارغا قارىغاندا ، خاراكتىرى ئەقلى تەتقىقات بىلەن شۇغۇللىنىشقا تېخىمۇ بەكرەك ماس كېلىدىغان بىر تۈركۈم «تەتقىقاتچىلار» مەخسۇس مۇشۇ ئىش بىلەن شۇغۇللانسا بولىدۇ . . . بىراق پۈتكۈل جامائەتنىڭ مۇشۇ «يول» غا كىرىۋېلىشى ۋە بىز ھازىر بۇ ئارقىلىق ئۆتەشكە تېگىشلىك ئىسلام خىزمىتىنى ئۆتەۋاتىمىز . دەپ ئويلىشى . . . دەل ئېغىر خاتالىق . . . چۈنكى بۇ خاتالىق ئاخىرقى ھېسابتا ھەرىكەتنى ئۆلتۈرىدۇ ۋە تەتقىقاتلارنىڭ كۆپىيىشىگە ئەگىشىپ بازارنى تېخىمۇ تارلاشتۇرىۋېتىدۇ !

تەرەپبازلىق

مەن تەبىئىيەتتە تەرەپبازلىقنى ياخشى كۆرمەيمەن . مەلۇم بىر ئىشتىلا ئەمەس ، بارلىق ئىشلاردا شۇنداق !
بىراق بۇ جايدا مۇشۇ مەسىلە توغرىلىق ئېيتىشقا تېگىشلىك بىر قانچە سۆز بار .

بىرىنچى سۆز شۇكى ، بىر قىسىم ياشلاردىن ياكى ئىسلام مەيدانىدا خىزمەت قىلىۋاتقان بىر قىسىم جامائەتلەردىن ئەمەلىيەتتە تەرەپبازلىق كېلىپ چىقىۋاتىدۇ بىراق ئۇنىڭ ھەجىمى قانداقتۇر بىر مەقسەتتە پۈتكۈل مەيدانغا تەرەپبازلىق ئوقىنى ئېتىپ ، ئۇنى قورقۇنچىلىق كۆرسىتىۋاتقان كىشىلەرنىڭ ئېيتقانلىرىدىن كۆپ تۆۋەن ھالەتتە تۇرماقتا !

نەپرەت پەيدا قىلىش ياكى كۈشكۈرتۈش ۋە ياكى قۇترىتىش ئۈچۈن ، تەرەپبازلىقنى تەسۋىرلەشتە مۇبالىغە قىلىدىغان كىشىلەر ساقال قويغان بىرەر ياش ياكى يۈزىنى ياپقان بىرەر قىز ياكى اللەنىڭ شەرىئىتىنىڭ ھۆكۈمرانلىقىنى تەلەپ قىلىۋاتقان بىرەر تەلەپكارنى تەرەپبازلىق بىلەن ئەيىبلەيدۇ .

ساقال قويغان ھەرمىڭ ياش ، يۈزىنى ياپقان ھەرمىڭ قىز ، اللەنىڭ شەرىئىتىنىڭ ھۆكۈمرانلىق قىلىشىنى تەلەپ قىلىۋاتقان ھەرمىڭ ئادەمنىڭ ئىچىدە بىر ئوغۇل ياكى بىر قىز تەرەپبازلىق قىلغان بولىدۇ بىراق مىڭ ئادەمنىڭ ھەممىنى تەرەپبازلىق بىلەن ئەيىبلەش پۈتكۈل ئىسلام ھەرىكەتلىرى بىلەن ئومۇمىي «خەلق» ئوتتۇرىسىدا نەپرەت توسۇقى پەيدا قىلىش ئۈچۈن مەقسەتلىك قىلىنىۋاتقان بىر ئىش ! ئېھتىمال ئاشۇ ، ئىسلامى دولقۇنىنىڭ كېڭىيىشىنى توسالغى ۋە ئىسلامى ھەرىكەتىنى

مېڭىشتىن توختىتىپ قويالىشى مۇمكىن . زوراۋانلار اللەنىڭ شەرىئىتى بويىچە ھاكىمىيەت باشقۇرۇشقا چاقىۋاتقان مۇسۇلمانلارغا زەربە بېرىشنى كىشىلەرنىڭ ئېڭىدا ئاقلايدىغان باشقا بىر تۆھمەتنى پىلانلاشتىن ئاجىز كەلگەن چاغدا ، پۈتكۈل ئىسلام ھەرىكەتلىرىگە ئەنە شۇنداق تەرەپپازلىق تۆھمىتى بىلەن زەربە بېرىدۇ .

تەرەپپازلىققا قارشى ئەسەر يېزىۋاتقان ھەر بىر مۇسۇلمان يازغۇچى بەك كەڭ قورساق بولۇپ كەتكەن بولسىمۇ ! - ئۆزى قىلىۋاتقان «سۆز» نىڭ قەيەردە كېتىۋاتقانلىقىغا ، پۈتكۈل ئىسلام ھەرىكىتىگە قارشى تۇرۇش ئۈچۈن دۈشمەنلەرنىڭ بۇ «سۆز» دىن قانداق پايدىلىنىۋاتقانلىقىغا قاراپ باقسۇن !

اللە ھىكمەتلىك كىتاپىدا مۇنداق دەيدۇ :

«مۇشرىكلارنىڭ خودانى قويۇپ ئىبادەت قىلىدىغان بۇتلىرىنى تىللىماڭلار ، (ئۇنداق قىلساڭلار) ئۇلار بىلىمگەنلىكتىن ھەددىدىن ئېشىپ اللەنى تىللايدۇ» (6: 107)

اللەنى قويۇپ ئىبادەت قىلىۋاتقان ئىلاھلارنىڭ ھەممىسى زەررىچىلىك ھەقىقەتكە تەۋە بولمىغان ساختا ئىلاھلار تۇرۇپ ، ئەگەر ئۇلارنى تىللاش اللەنىڭ دۈشمەنلىرىنىڭ ئىسلامنىڭ مۇقەددەسلىكىگە داغ تەككۈزۈشكە سەۋەپ بولىدىغان بولسا ، ئۇنداقتا اللە بىزنى ئاشۇ يالغان ئىلاھلارنى تىللاشتىن چەكلىدى . بىز تەرەپپازلىقنى ياقىتۇرمىغانلىقىمىز ئۈچۈن ياكى ئۆزىمىزدىن قالاڭلىق تۆھمىتىنى يوق قىلىش ئۈچۈن باتىللىقنىڭ ھامىلىرىغا قانداقمۇ قەلەملىرىمىز بىلەن ياردەم بېرىمىز ؟ ! . . . بىز ئاخىرقى ھېسابتا ھەممىمىزگە قارشى ئوت ئاچىدىغان قورالنى قانداقمۇ ئۇلارنىڭ قولىغا تۇتقۇزۇپ قويمىمىز ؟ ! . . . بۇ خۇددى قەدىمقى ماقال-تەمسىللەردىكى «كالىنىڭ بېشىغا كەلگەن كۈن موزاينىڭ بېشىغىمۇ كەپتۇ» دىگەندەك ئىش بولمامدۇ ؟ ! . . .

ئىككىنچى سۆز شۇكى ، تەرەپبازلىق دىگەن باھانە بىلەن ياكى نورماللىق ۋە ئوتتۇرا ھاللىققا قايتىش كېرەك دىگەن نىقاب بىلەن «تەرەپبازلىق» قا قارشى تۇرىۋاتقانلار ماھىيەتتە مۇشۇ سەۋەپتىنلا ئۇنىڭغا قارشى تۇرمايدۇ . ھەمدە اللەنىڭ ئۆلچىمىدىكى ھەقىقىي نورماللىققا قايتىشىنى مەقسەت قىلمايدۇ . بەلكى تەرەپبازلىق ياشلارنىڭ اللەنىڭ شەرىئىتى بويىچە ھاكىمىيەت باشقۇرۇش تەلىۋىنى ۋە اللەنىڭ شەرىئىتىنى قانۇن قىلىشتىن باشقا ھەر قانداق ھەل قىلىش چارىسىنى قوبۇل قىلماسلىق تەشەببۇسىنى ئۈزلۈكسىز كۈچەيتىۋەتكەنلىكى ئۈچۈن ئۇنىڭغا قارشى تۇرىدۇ . ئەمەلىيەتتە ياشلارنىڭ بۇ خىل تەلەپلىرىنى ئۇلار خالىمايدۇ ۋە ئۇنى قوبۇل قىلمايدۇ . چۈنكى تەرەپبازلىققا قارشى تۇرىمىز داۋاتقانلارنىڭ ئەسلى مەقسىتى ئىسلامنى ھەقىقىي روھىدىن ئايرىپ ئۇنىڭ شەكلىنى قالدۇرۇش بولغانلىقى ئۈچۈن ئۇلار ماھىيەتتە تەرەپبازلىققا ئەمەس بەلكى ئىسلامغا قارشى تۇرىدۇ . ئىسلامنى كىشىلەرنىڭ تۇرمۇشىدا رىئالىققا ئايلاندۇرۇش تەلەپلىرىنى چەكلەيدۇ .

ئىسلامغا قارشى تۇرىۋاتقانلار گەرچە تەرەپبازلىققا قارشى تۇرۇش نىقاۋىنى چۆكۈرۈپ كىيىۋالغان بولسىمۇ ، بىراق ھەقىقەت ھامان ھەر قانداق نىقاۋىنى ئېچىپ تاشلايدۇ : ئۇلارنىڭ قارشى تۇرىۋاتقىنى ماھىيەتتە ئىسلام . ئۇلارنىڭ يوقاتماقچى ۋە يەرشارىدىن «تازىلىماقچى» بولغىنى دەل مۇسۇلمانلاردۇر .

«لۇتىنىڭ قەۋمىنىڭ بىردىنبىر جاۋابى : «سىلەر بۇ ئادەملەرنى يۇرتۇڭلاردىن ھەيدەپ چىقىرىڭلار ، چۈنكى ئۇلار پاك ئادەملەر ئىكەن ، دېيىشتىن باشقىسى بولمىدى .» (82 : 7)

ئاخىرقى سۆز شۇكى ، ماھىيەتتە تەرەپبازلىقنى پەيدا قىلغۇچىلار ۋە ھىلىھەم ئۇنى جانلاندۇرىۋاتقانلار دەل اللەنىڭ قانۇنى بىلەن ھۆكۈم قىلمايدىغان ، مۇسۇلمانلار اللەنىڭ شەرىئىتى بويىچە

ھۆكۈم قىلىشنى تەشەببۇس قىلغان چاغدا ئۇلارنى ئۆلتۈرىدىغان ۋە قانلىق باستۇرىدىغان ھۆكۈمەتلەردۇر .

شۇنداق ! . . . ئەگەر بۇ ھۆكۈمەتلەر اللە بىكىتكەن مەجبۇرىيەت سۈپىتىدە اللەنىڭ قانۇنى بىلەن ھۆكۈمرانلىق قىلغان بولسا ، ئۇنداقتا تەرەپبازلىق قەيەردىن كېلەتتى ؟ !

اللەنىڭ قانۇنى بىلەن ھۆكۈم قىلمايۋاتقان بۇ ھۆكۈمەتلەر-ئەگەر ئەڭ تۆۋەن مۆلچەرلىگەندە- اللەنىڭ شەرىئىتىنى ھاكىمىيەتنىڭ ئاساسىي قىلىشقا تەشەببۇس قىلىۋاتقانلارغا-ئۇنى تەشەببۇس قىلىش «لالە الا اللە مۇھەممەدۇن رىسۇل اللە» دىگەن ھەرقانداق ئادەمنىڭ مەجبۇرىيىتىنى-ئادەتتىكى جىنايەتچىلەرگە مۇئامىلە قىلغانچىلىك مۇئامىلە قىلىپ ، ئۇلارغا ئۆزىنى قوغداش پۇرسىتى بەرگەن بولسا ، ئۇلارنى قىلغان ۋە قىلمىغان «جىنايەتلەر» نى ئېتىراپ قىلىشقا مەجبۇرلاش ئۈچۈن دەھشەتلىك جازالاش (سوراق قىلىش) ئۇسۇللىرىنى قوللانمىغان بولسا ؛ گەرچە زۇلۇم ۋە يولسىزلىق ئىچىدە بولسىمۇ ، ئۇلارغا ئادەتتىكى قانۇننىڭ تەلۋى بويىچە ھۆكۈم قىلغان بولسا ؛ ئەگەر ئاشۇنداق قىلغان بولسا-ئەڭ تۆۋەن مۆلچەرلىگەندە-تەرەپبازلىق قەيەردىن كېلەتتى ؟ !

بىزنىڭ كالىمىزدا شۇ ئايدىڭ بولۇشى كېرەككى ، تەرەپبازلىقنىڭ تارقىلىشى ۋە ئۇنىڭ كۈچىيىپ كېتىشىدىكى بىردىنبىر چوڭ سەۋەپ اللەنىڭ قانۇنى بىلەن ھۆكۈم قىلمايدىغان اللەنىڭ قانۇنى بىلەن ھۆكۈم قىلىشنى تەلەپ قىلغۇچىلارنى تارىختىن بۇيان مىسلى كۆرۈلمىگەن دەرىجىدە دەھشەتلىك ئازاپلار بىلەن جازالايدىغان ھۆكۈمەتلەردۇر ، بۇ ھۆكۈمەتلەر بىرلا ۋاقىتتا مۇنداق ئۈچ خىل جىنايەت سادىر قىلىدۇ .

1) اللەنىڭ شەرىئىتىنى ھۆكۈمەت قانۇنى قىلىش بۇيرۇقىنى

رەت قىلىدۇ .

2، «ئورمان قانۇنى» دىمۇ بەلگىلەنمىگەن دەرىجىدە ئومۇميۈزلۈك ئۆلتۈرۈش ۋە ئازاپلاش جىنايەتلىرىنى ئىشلەيدۇ .
 3، يۇقارقى ئىككى تۈرلۈك جىنايەتكە چاپان يېپىش ئۈچۈن ، ياشلار ئوتتۇرىسىدا تەرەپپازلىق روھىنى جانلاندۇرىدۇ .
 بىزنىڭ كالىمىزدا يەنە شۇ ئايدىڭ بولۇش كېرەككى ، تەرەپپازلىققا ئۈندەيدىغان ھەقىقىي سەۋەپلەرنى يوقاتماي تۇرۇپ ، تەرەپپازلىقنى يوقۇتۇش مۇمكىن ئەمەس ! . . . يەنى ھۆكۈمرانلار اللەنىڭ قانۇنى بويىچە ھۆكۈم قىلىش بۇيرىقىغا ئاۋاز قوشمىغىچە ياكى- ئەڭ تۆۋەن مۆلچەرلىگەندە- اللەنىڭ شەرىئىتى بويىچە ھۆكۈم قىلىشنى تەلپ قىلىغۇچىلارغا قاراتقان ياۋۇزلارچە مۇئامىلە قىلىشتىن قولىنى يىغمىغۇچە تەرەپپازلىق يوقالمايدۇ . . . چۈنكى يەرشارىدا مۇسۇلمانلار ئۈچۈن تۇرغۇزۇلغان ھەرقانداق جازا مەيدانى تەرەپپازلىقنىڭ يېڭى يېقىلغۇسىدۇر . ئۇ اللەنىڭ ئىرادىسى بويىچە كەڭىيىدۇ .

شۇڭا ، تەرەپپازلىقتىن قاقشاۋاتقان ۋە ئۇنى ھەقىقىي تۈزىتىشنى ئارزۇ قىلۋاتقانلار ئۆزلىرىنىڭ قايسى يولدا مېڭىۋاتقانلىقىغا قاراپ باقسۇن !



بىز يۇقاردا ئىسلامى خىزمەت مەيدانىدا يۈز بېرىۋاتقان بەزى مەسىلىلەر ئۈستىدە سۆزلەپ ئۆتتۇق ھەمدە ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتىگە مۇناسىۋەتلىك بۇ بۆلۈمنىڭ ئاخىرىدا تارىخنىڭ بۈگۈنكى باسقۇچىدا دەۋەتنىڭ ئۈستىگە يۈكلەنگەن مۇھىم مەسىلىلەرنى خۇلاسىلاپ ئۆتۈشنى لايىق تاپتۇق

دەۋەت تەبىلىغى مەجبۇرىيەت ۋە تەربىيىۋى مەجبۇرىيەت ۋەزىپىسىنى ئۆتىشى كېرەك . بۇنىڭدا مەككىدە ئېلىپ بېرىلغان دەۋەت مەزگىلىدىكى پەيغەمبەرنىڭ «يول» نى ئۆرنەك قىلىشقا توغرا

كېلىدۇ .

تەبلىغى مەجبۇرىيەت دىگەنلىك - ئومۇمىي خەلقلەرنى دەۋەت قىلىش پۇرسىتىگە ئېرىشكەن چاغدا- ئۇلار بىلمىگەن «لاالە لاالە» نىڭ ماھىيىتىنى ۋە ئۇنىڭ اللەنىڭ شەرىئىتى بويىچە ھۆكۈمەت باشقۇرۇشتىكى زىچ مۇناسىۋىتىنى ئۇلارغا بىلدۈرۈش دىگەنلىكتۇر . ئۇلارغا يەنە شۇنى ئېنىق بىلدۈرۈش كېرەككى بۈگۈن مۇسۇلمانلار گىرىپتار بولغان خارلىق ، بىچارىلىق ، ئاجىزلىق ، قالاقلق ۋە مەھكۇملۇق . . . نىڭ بىردىنبىر سەۋەبى ئۇلارنىڭ «لاالە لاالە» نى ھەقىقى مەزمۇنىدىن يىراقلاشتۇرۇۋېتىپ ، ئۇنى پەقەت تىل بىلەن سۆزلىنىدىغان قۇرۇق «گەپ» كە ئايلاندۇرۇپ قويغانلىقىدىن بولغان . . . ئەمەلىيەتتە اللە نازىل قىلغان ئىسلام ھەرگىزمۇ بۇ ئەمەس بەلكى دۇنيا ۋە ئاخىرەتتە اللەنى رازى قىلىدىغان ئىسلام «لاالە لاالە» مۇھەممەدۇن رىسۇل اللە» نى تىل بىلەن سۆزلەش ، ئۇنىڭ تەلىۋى بويىچە ئەمەل قىلىش ۋە پەرىزلەرنى ئورۇنلاشتۇر . . . مۇسۇلمانلار يەرشارىدا ھۆكۈمرانلىق ھوقۇقىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش ئۈچۈن ، شەرىق ياكى غەرىپتىن ئىمپورت قىلىنغان قايسى بىر ئىقىم ياكى قايسى بىر «يول» غا ئەمەس بەلكى ھەقىقىي اللە تەرەپكە قايتىشى كېرەك . يەنى ئەقىدىگە مۇناسىۋەتلىك ئىشلاردا بولسۇن ياكى ئىبادەتكە مۇناسىۋەتلىك ئىشلاردا بولسۇن ياكى قايسى بىر ئىشتا اللەنىڭ شەرىئىتى بويىچە ھۆكۈم قىلىشقا مۇناسىۋەتلىك ئىشلاردا بولسۇن بىردەك شېرىكى يوق يالغۇز اللەغا ئىبادەت قىلىشى كېرەك ! شەرىق ۋە غەرىپنىڭ ئىقىملىرىنى قوبۇل قىلىش تولۇق بىر ئەسىرىدىن بۇيان مۇسۇلمانلارغا خار-زارلىق ، ئاجىزلىق ۋە مەھكۇملۇقتىن باشقىنى ئېلىپ كەلمىدى ، ھۆكۈمرانلىق ۋە ئىگىلىك ھوقۇقىدىن ئايرىلىپ قېلىشتىن باشقا ھېچقانداق نەتىجە بەرمىدى .

تەربىيىۋى مەجبۇرىيەت ماھىيەتتە دەۋەتتىكى ئەڭ مۇھىم ۋەزىپىدۇر . چۈنكى تەربىيە-قۇتۇلۇشنىڭ بىردىنبىر يولىدۇر تەربىيە خىزمىتى ئىزچىل تۈردە داۋاملىشىدۇ . ھەرقانداق ئەھۋالدا بۇ خىزمەت قەتئىي توختاپ قالمايدۇ . . . مەيلى قىيىنچىلىق ياكى پاراۋانلىق تا بولسۇن كەڭرىچىلىك ياكى قىستا-قىستاڭچىلىقتا بولسۇن تەربىيە مەسىلىسىدە قىلچە ئۆزگىرىش بولمايدۇ .

ئىسلامى بازار قۇرۇپ چىقىش ئۈچۈن زۆرۈر تەربىيە ئادەتتىكى مۇسۇلمانلارنى يېتىشتۈرۈپ چىقىشنى ئەمەس بەلكى تەڭداشسىز ئۆلگىلەرنى مەيدانغا كەلتۈرۈشنى نىشان قىلىدۇ . بۇ ئۆلگىلەر كېيىنكى مەزگىللەردە بىنانىڭ ئېغىرلىقىنى كۆتۈرۈش ئۈچۈن بىنادا مۇستەھكەم تۆۋرۈكلەرنىڭ رولىنى ئۆتەيدۇ .

بۇ ئالدى بىلەن غۇۋالىق بىدئەت ۋە ئېغىپ كېتىش بولمىغان سۈزۈك ئەقىدىگە مۇھتاج ، بۇ ئەقىدە تۇنجى ئەۋلات مۇسۇلمانلارنىڭ ئەقىدىسىگە ئوخشاش ساپ ئەقىدە بولۇپ ، ئۇ كېيىنكى دەۋرىدىكى ئەۋلادلار قوشۇۋالغان ۋە بۇنىڭ بىلەن ساپ تەۋھىد ئەقىدىسىدىن چىقىپ كېتىپ بۇددىزىم جاھىلىيەتكە قايتىپ كېتىشكە تاس قالغان «قوشۇلما»لار ۋە ئازغۇنلۇقلاردىن پۈتۈنلەي خالىدۇر .

ئىككىنچىدىن بۇ ئەقىدىنىڭ تەلەپلىرىنى ئاڭلىق چۈشىنىشكە مۇھتاج ، ئۇنىڭ تەلەپلىرى بولسا اللەنىڭ كىتابى ۋە پەيغەمبەرنىڭ سۈننىتىدە كەلگەن ھەرقانداق تەكلىپ ۋە يوليۇرۇقلاردۇر بۇ تەكلىپ ۋە يوليۇرۇقلارنىڭ يۈكسەكلىكىدىن ، ئۇنىڭ روھىيەت ۋە ھاياتىنىڭ ھەرقايسى تەرەپلىرىنى ئۆز ئىچىگە ئېلىشتەك ئومۇمىيلىقىدىن بۇ دىننىڭ يۈكسەكلىكى ، بۇ دىننى ئۈستىگە ئالغان ۋە بۇ ئارقىلىق تارىخ خاتىرىلىگەن ئاشۇ زور رىئالىقنى بارلىققا كەلتۈرگەن ئوممەتنىڭ يۈكسەكلىكى مەيدانغا كەلگەن

ئۈچىنچىدىن بۇ ئەقىدىنى رىئال دۇنيادا مەۋجۇت بولغان

ئەمەلىي ھەرىكەتكە ئايلاندۇرىدىغان تەربىيىگە مۇھتاج .
بۇ تەربىيە «ئۇلۇھىيەت» نىڭ مەنىلىرىنى مۇستەھكەملەش ۋە
چوڭقۇرلاشتۇرۇشقا مۇھتاج ، پەقەت شۇنداق بولغاندىلا ئاندىن ئۇ
قەلبىدىكى كەسكىن ئىشەنچكە ئايلىنىپ ، رىئال ھەرىكەتنىڭ پۇختا
ئاساسى ۋە ھۈلى بولالايدۇ بۇ خىل ئىشەنچنى بالايى-ئاپەتلەر
تەۋرىتەلمەيدۇ . كەڭرىچىلىك ۋە پاراۋانلىقلار ئۇنى
سۇسلاشتۇرالمىدۇ .

بۇ تەربىيە «لالە الا اللە» نىڭ ئەخلاقىنى مۇستەھكەملەشكە
مۇھتاج بولىدۇ . نەتىجىدە ئۇ ئەخلاق روھىيەتنىڭ ئىچكىرى
قاتلاملىرىدىن ئۈزلۈكسىز ئېتىلىپ چىققان ئەمەلىي ھەرىكەتكە
ئايلىنىدۇ . «لالە الا اللە» نىڭ ئەخلاقى ئىنساننىڭ پۈتكۈل
ھەرىكىتىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدىغان دەرىجىدە كەڭرىلىك ۋە
ئومۇمىيلىققا ئىگە مەسىلەن : قېرىنداشلىق «لالە الا اللە» نىڭ
ئەخلاقى ، ئۆز-ئارا كاپالەتلىك قىلىش «لالە الا اللە» نىڭ ئەخلاقى ،
چىدامچانلىق ۋە باتۇرلۇق «لالە الا اللە» نىڭ ئەخلاقى ، جەڭگىۋارلىق
«لالە الا اللە» نىڭ ئەخلاقى ، ئىنتىزامچان ، مەسئۇلىيەتچان بولۇش
«لالە الا اللە» نىڭ ئەخلاقى ، ھەقىقەتنى بىلىش ۋە ئۇنىڭغا
ئەگىشىش «لالە الا اللە» نىڭ ئەخلاقى

بۇ تەربىيە ھازىرقى دۇنيانىڭ ئەھۋالى ، ئاجىز شارائىتىدىكى
مۇسۇلمانلارنىڭ ئەھۋالى ، دۈشمەنلەرنىڭ ئىسلامغا قارشى ئېلىپ
بېرىۋاتقان ئۈزۈلمەس سۈيقەست ۋە ھىلە نەپىرەڭلىرى ، ھەمدە
ئىدىيىۋى ھۇجۇم ۋە باشقا ئۇرۇش ۋاستىلىرى بىلەن
مۇسۇلمانلارنىڭ ھاياتىنى خاراڭلاشتۇرۇش قاتارلىقلارنى
چۈشىنەلەيدىغان سىياسى ئاڭغا مۇھتاج .

بۇ تەربىيە ۋاقتى كېلىشتىن بۇرۇن ئالدىراقسانلىق
قىلمايدىغان ، ۋاقتى كەلگەندە پۇرسەتنى قولدىن بەرمەيدىغان

ھەرىكەت ئېڭىغا مۇھتاج .

بۇ تەربىيە شەخس بىلەن جامائەتنىڭ ئىچكى دۇنياسىدىكى «ئۆزۈم» چىلىك خاھىشى بىلەن جامائەتچىلىك خاھىشى ئوتتۇرىسىنى تەڭپۇڭلاشتۇرۇشقا مۇھتاج ، چۈنكى شۇنداق بولغاندا شەخس مۇستەبىت ۋە ھاكاۋۇر بولمايدۇ . ھەمدە كۆپچىلىك مەيلى توغرا قىلسۇن ياكى خاتا قىلسۇن ئۇلارغا ئۈنۈنسىز ئەگىشىدىغان «يۇمىلاق تاۋۇز» بولمايدۇ . جامائەت شەخسنىڭ شەخسىيەتىنى ئاياغ-ئاستى قىلىدىغان زوراۋان مۇستەبىت بولمايدۇ . ھەمدە ئۆز-ئارا بىرلىك ۋە رىشتە ئورناتمايدىغان ئايرىمچى بولمايدۇ بۇ تەربىيە شەخسنىڭ نىمىنى قىلىپ ، نىمىنى قىلمايدىغانلىقىنى ، قاچان ئاڭلاپ بويسۇنىدىغانلىقىنى ، ئاڭلاش ۋە بويسۇنۇشنىڭ قايسى ۋاقىتتا شەخسنى ھالاكەتكە ئېلىپ بارىدىغانلىقىنى ئېنىق بىلىدىغان پىقىھى (قانۇن) ئېڭىغا مۇھتاج .

× × ×

بۇ تەربىيەنىڭ يۇقارقىدەك بىر مۇنچە تەلەپلىرى بولغىنى ئۈچۈن ، تەربىيە خىزمىتى قىيىن ۋە مۇشەققەتلىك خىزمەت ، بولۇپمۇ ئىسلام پرىنسىپلىرىدىن پۈتۈنلەي چىقىپ كېتىشكە ئاز قالغان ئۈمەت ئىچىدە تېخىمۇ شۇنداق . شۇڭلاشقا تەربىيە باسقۇچلىرىدا ئالدىراقسانلىق قىلىشقا ھەرگىز بولمايدۇ .

ئالدى بىلەن ئۆزلىرى توغرا پرىنسىپ بويىچە تەربىيەلەنگەن ھەمدە باشقىلارنىمۇ توغرا ئۇسۇلدا تەربىيەلەش رولىنى جارى قىلدۇرالايدىغان مەلۇم سانغا ئىگە دەۋەتچى ۋە تەربىيىچىلەر مەيدانغا كېلىشتىن بۇرۇن خەلقلەرنى كەڭ دائىرلىك دەۋەت سېپىگە كىرگۈزۈشتە ئالدىراقسانلىق قىلىشقا ھەرگىز بولمايدۇ . بۇ خىل ئالدىراقسانلىق دەۋەتنىڭ مەنپەئەتى ئۈچۈن خىزمەت قىلمايلا قالماستىن بەلكى ماھىيەتتە ئۇنىڭ ئالغا ئىلگىرلىشىگە توسقۇنلۇق

بىزنىڭ كاللىمىزدا شۇ ئايدىڭ بولۇش كېرەككى ، گەرچە خەلقلەرنىڭ ھىسيات قىزغىنلىقى مەۋجۇت بولسىمۇ ، بىراق ئەمەلىيەتتە «ئىسلامى بازار» مەۋجۇت ئەمەس ، ئىسلام تىلىغا ئېلىنغان چاغدا پەيدا بولىدىغان ھەرقانداق قىزغىنلىق ھىسيات قىزغىنلىقى بولۇپ ، ئۇ ھەقىقىي بىنا قۇرۇپ چىقالمايدۇ . ۋە ھەقىقىي ھەرىكەت شەكىللەندۈرەلمەيدۇ . . بەلكى بازار يېڭىدىن قۇرۇشقا مۇھتاج بولىدۇ . . . ھەربىر شەخس يېڭىدىن تەربىيىلىنىپ نەتىجىدە ئۇلاردىن پەيغەمبەرنىڭ قولىدا تەربىيىلەنگەن تۈنجى جامائەتنىڭ بىناسىغا ئوخشاش مۇستەھكەم بىر بىنا پۈتۈپ چىقىدۇ . دەرىجىسى ئۇنىڭدىن تۆۋەنرەك بولسىمۇ ، بىراق پەيغەمبەر ماڭغان يولدىن مېڭىشقا توغرا كېلىدۇ . چۈنكى ئۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسالامدىكى ۋە بىنانى ئۇنىڭ ئۈستىگە قۇرۇش ئۈچۈن پەيغەمبەر تەربىيىلىگەن جامائەتتىكى ئۈلگىلىك خۇسۇسىيەتتۇر .



بىزنىڭ كاللىمىزدا يەنە شۇ ئايدىڭ بولۇش كېرەككى ، ئىسلام بىلەن ئىسلام دۈشمەنلىرى ئوتتۇرىسىدىكى كۆرەش كۆز يۈمۈپ ئاچقۇچە ئاخىرلىشىدىغان تېز سۈرئەتلىك كۆرەش ئەمەس ، بەلكى ئۇ بىر نەچچە ئەۋلاتلاردىن ھالقىپ كېتىدىغان جاپا-مۇشەققەتلىك ۋە ئۇزۇن مۇددەتلىك كۆرەش . شۇڭا بۇ زور مەسئۇلىيەتنى ئورۇنداش ئۈچۈن قۇرۇلىدىغان «بازار» چىدامچان ، باتۇر ، اللەغا بولغان ئىمانى چوڭقۇر ، اللەغا قەتئىي تەۋەككۈل قىلىدىغان ، ئاشۇ يولدا دۈچ كېلىدىغان جاپا-مۇشەققەتلەرگە ئالدىن تەييارلانغان ، ھەمدە ئۆزىنىڭ كۈچى ، ئىقتىسادى ، قېنى ۋە ئىدىيىسىنى بېغىشلاپ ، بۈگۈن ئىسلامنى قاپلىغان غېرىپلىقنى يوقىتىش ، سەل دولقۇنلىرىدىن

«كېمە» نى قۇتقۇزۇۋېلىش ، يەنە بىر قېتىم ئۇنى زىمىندا يىلتىزلىرى چوڭقۇر مۇستەھكەم ھالەتتە نامايەن قىلىش . . . تىكى تۈپ ئېھتىياجنىڭ ھۆددىسىدىن چىقالايدىغان قىلىپ تەربىيىلىنىشى كېرەك .

بازا تەلەپكا لايىق سۈپەت ، مۇناسىپ ھەجىمدە قۇرۇلغان چاغدا اللە كىشىلەرنىڭ رىئالىيىتىنى ئۆزگەرتىدۇ . چۈنكى ئۇلار ئۆزلىرىنى ئۆزگەرتتى . اللە يەرشارىدا يەنە بىر قېتىم ئۇلارنىڭ خەلىپىلىك ھوقۇقىنى ئەسلىگە كەلتۈرىدۇ . چۈنكى ئۇلار اللە بىكىتكەن شەرتىنى ئەمەلگە ئاشۇردى .

«اللە ئىچىڭلاردىكى ئىمان ئېيتقان ۋە ياخشى ئەمەللەرنى قىلغان كىشىلەرگە ، ئۇلاردىن بۇرۇن ئۆتكەنلەرنى زىمىندا ھۆكۈمران قىلغاندەك ئۇلارنىمۇ چوقۇم ھۆكۈمران قىلىشنى ، ئۇلار ئۈچۈن تاللىغان ، دىنىنى چوقۇم مۇستەھكەم قىلىپ بېرىشنى ۋە ئۇلارنىڭ قورقىنىچىسىنى خاتىرجەملىككە ئايلاندۇرۇپ بېرىشنى ۋەدە قىلدى . (بۇنىڭ ئۈچۈن) ئۇلار ماڭا ئىبادەت قىلىشى ۋە ماڭا ھېچنەرسىنى شېرىك كەلتۈرمەسلىكى كېرەك .» (18: 54)

بىز كىلەركى بۆلۈمدە كەلگۈسىگە نەزەر تاشلاپ ، «ئەتە» مىزگە دىققىتىمىزنى ئاغدۇرىمىز .

كەلگۈسىگە نەزەر

ئىسلام دۇنياسى ھازىرقى ۋاقىتتا ئىنتايىن ناچار بىر مەزگىلنى باشتىن كەچۈرىۋاتىدۇ . . . ئىسلام دۇنياسى چىكىۋاتقان ئىقتىسادى ، سىياسى ، ئىجتىمائىي ، ئىدىيىۋى ۋە روھى كىرىزىسلاردىن باشقا ، ئۇلارنى قاپلاپ كەتكەن ئاجىزلىق ، خار-زارلىق ، يوقۇلۇش ، ۋە مەھكۇملۇق . . . بىز يۇقۇرىدا ئېغىپ كېتىش تەسىرلىرى ھەققىدە سۆزلىگەن ۋاقىتىمىزدا ئىزاھلاپ ئۆتكەن پۈتكۈل شارائىتلارنىڭ نەتىجىسىدۇر .

يېقىن كەلگۈسىدە ئىسلام دۇنياسىغا قارىتىلغان پىلان بۇنىڭدىن نەچچە ھەسسە خەتەرلىك بولۇپ ، دۈشمەنلەر بۇندىن ئىلگىرى پەيدا قىلغان خانۇ-ۋەيرانچىلىقلىرى بىلەنلا بولدى قىلماستىن بەلكى ئىسلام دۇنياسىنى تېخىمۇ خاراپلاشتۇرۇپ ئۇلارنى قۇمدەك پارچىلاپ تاشلىماقچى . . .

دۈشمەنلەر ماھىيەتتە بۇندىن تۆت ياكى ئونىڭدىن كۆپرەك ئەسىر ئىلگىرى باشلىغان «يول» نىڭ ئۆزىدىن مېڭىۋاتىدۇ . . ئاشۇ چاغدا مۇسۇلمانلار ئىسپانىيىدىن قوغلاپ چىقىرىلدى . شۇنىڭدىن كېيىن يەرشارىنىڭ باشقا جايلىرىدىكى مۇسۇلمانلارنى قوغلاپ چىقىرىش ۋە ئاداۋەتخور خىرىستىئان ھۆكۈمرانلىقىغا ئۇلارنى بويسۇندۇرۇش ئۈچۈن يېڭى «ئەھلى سەلىب» ئۇرۇشى باشلىنىپ كەتتى . ئەمەلىيەتتە بۇ خىرىستىئانلار تۇنجى ئەھلى سەلىب ئۇرۇشىدا يولۇققان ئاچچىق مەغلۇبىيىتى ئۈچۈن مۇسۇلمانلاردىن قىساس ئېلىش مەقسىتىدە ئۇلارنى ئېغىر دەرىجىدە تالان-تاراج قىلماقچى بولدى . (ئاشۇ چاغدىكى تۇنجى ئەھلى سەلىب ئۇرۇشىنى قىسقىغىنە ئەسلىپ ئۆتەيلى) ئاشۇ چاغدا خىرىستىئانلار بۇ ئۇرۇش

ئۈچۈن جان ۋە ماللىرىنى ئايماي سەرپ قىلغان بولسىمۇ بىراق مۇسۇلمانلارنى قەتئىي ئارقىغا چېكىندۈرەلمىدى . بەلكى ئىسلام دۆلىتى ياۋرۇپانىڭ ئۆزىدە قۇرۇلۇپ ، ئۈچ ئەسىرگە يېقىن ئىزچىل تۈردە ھۆكۈمرانلىق ھوقۇقىنى ساقلاپ كەلدى . ھەمدە خىرىستىئان شەھەرلىرىگە ھۆكۈمرانلىق قىلىپ ، خىرىستىئانلارنى ئۆزىنىڭ ھۆكۈمرانلىقىغا بويسۇندۇردى . بەلكى خىرىستىئان ئاھالىسىدىن ئون مىليون ئادەم ئىسلام ئەقىدىسى ئىچىگە كىردى !

(خىرىستىئانلار دەل ئاشۇ ئېچىنىشلىق مەغلۇبىيىتى ئۈچۈن ئۆچ ئېلىش مەقسىتىدە بىر نەچچە ئەسىردىن بۇيان تا بۈگۈنگىچە مۇسۇلمانلارنى مۇستەملىكە قىلىپ كېلىۋاتىدۇ) بىراق ئىسلام دۇنياسى مىلادى 20- ئەسىرنىڭ بېشى ياكى ئوتتۇرىلىرىدا مۇستەملىكچىلىكىدىن قۇتۇلۇق ، مەۋجۇدىيەتتىن مۇستەقىللىق قازىتىۋالدى . ۋەزىيەتلىرىمىزنى ياخشىلىدۇق ، كۈنسېرى ئالغا ئىلگىرلەۋاتىمىز . يەنى كۈچ-قۇۋۋەت ، مەدەنىيەت ، تەرەققىيات ۋە يۈكسىلىش تەرەپكە قاراپ كېتىۋاتىمىز دەپ ئويلىدى . . .

ئەمەلىيەتتە بۇ «گۇمان» راستمۇ ؟

نادانلىق ئىسلام دۇنياسىدىكى خەلقلەرنىڭ ئومۇمىي بەلگىسى بولۇپ قالغاندىن كېيىن مائارىپ كەڭرى تارقالدى ، كېسەللىك ھۆكۈمران كۈچكە ئايلانغاندىن كېيىن ساقلىقنى ساقلاش ۋەزىيەتلىرى ياخشىلاندى . بەزى خام ئەشialارنى ياسايدىغان ۋە كىشلەرنىڭ تۇرمۇشىدا ئۇلارغا كېرەكلىك بىر قىسىم بۇيۇملارنى ئىشلەپچىقىرىدىغان چوڭ ياكى كىچىك تىپتىكى زاۋۇتلار بارلىققا كەلدى ، ئەمەلىيەتتە بۇ ھەممە نەرسە سىرتتىن ئىمپورت قىلىنىدىغان ، كىشلەرنىڭ ئادەتتىكى نەرسىنىمۇ ياساشقا ئىقتىدارى يەتمەيدىغان قالاچىلىقتىن كېيىنكى ئىشلار ئىدى . ئارمىيەلەر ئىپتىدائىي قوراللارنى تاشلاپ ، زامانىۋى ئۇرۇش ئەسلىھەلىرىنى

ئىشلىتىدىغان بولدى . سانائەت يېزا-ئىگىلىك ۋە بىناكارلىق
ئىشلىرى ھازىرقى زامان ئۈسكۈنىلىرى ئارقىلىق ئېلىپ بېرىلىدىغان
بولدى . ماشىنلار شەھەر كوچىلىرىغا تولۇپ تاشتى . تېلېۋىزىيە
ئاپاراتلىرى ئۆيلەرنى قاپلاپ كەتتى !

ئۇنىڭدىن باشقا مۇستەملىكىچى ئارمىيىلەر زېمىنلارنى ئىشغال
قىلىپ ، ئۆزىنىڭ ئەسكىرى كۈچى بىلەن كىشىلەرنىڭ يۈرىكىنى
مۇجبۇتەتكەندىن كېيىن ئىسلام دۇنياسىنىڭ خېلى كۆپ
شەھەرلىرىدىن ئەسكەر چىكىندۈردى . ئەمما مۇستەملىكىچى دۆلەتلەر
ئاشۇ جايلاردا ئۆزىنىڭ سىياسىي ۋە ئىقتىسادىي نۇپۇزىنى ساقلاپ
قالدى . ئىسلام ئەللىرىنىڭ «دىپلوماتىك» مۇناسىۋەت ئورنىتىشقا ،
بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى ۋە خەۋىپسىزلىك كېڭىشىدە بىر
كىشىلىك ئورۇن ئىگەنلىشىگە يول فويىدى .

ئەمما بۇ كۆرۈنۈشلەرنىڭ ھەممىسى قارىماققا راستەك
تۇيۇلسىمۇ ، بىراق ئۇنىڭ بەزىسى راست ، بەزىلىرى يالغان ئىدى .
مەيلى قانداق بولمىسۇن ، ئومۇمەن قىلىپ ئېيتقاندا ئىشلار
ئىككىنچى دۇنيا ئۇرۇشىدىن كېيىنكى ئەھۋاللارنىڭ ئاقىۋىتىگە
سېلىشتۇرغاندا يەنىلا ياخشى ئىدى . چۈنكى ھازىرقى رىئاللىق 20-
ئەسىرنىڭ دەسلەپكى يېرىمىدىكى تەرەققىيات كۆرۈنۈشلىرىدىن
كېيىن بىر پۈتۈن چىكىنىشكە قاراپ يۈزلەندى .

بۇ قانداق پەيدا بولدى ؟ ! نىمە ئۈچۈن ئەھۋاللار ئارقىغا
چېكىنىپ كۈنسېرى ناچارلىشىپ كەتتى ؟ ! بۇ ئىچكى ئامىلنىڭ
تەسىرىمۇ ياكى سىرتقى ئامىلنىڭ تەسىرىمۇ ؟ ياكى بولمىسا ھەر
ئىككىسىنىڭ ئورتاق تەسىرىدىن بولدىمۇ ؟ ! . . .

بىز ئالدى بىلەن ئىشنىڭ دەسلەپكى سىرتقى كۆرۈنىشىنىڭ
گۈزەل ھالىتىگە قاراپ باقايلى ! . . .

مۇستەملىكىچىلەرنىڭ قوشۇلىشى ياكى قوشۇلماسلىقىدىن

قەتئەنەزەر مەلۇم دەرىجىدە ماددىۋى تەرەققىيات ھەقىقەتەن بارلىققا كەلدى . . .

بىز شۇنداق تەسەۋۋۇر قىلالايمىزكى ، مۇستەملىكىچىلىككە قارشى ئىنقىلاپ روھى كىشىلەرنىڭ ئىرادىسىنى كەسكىنلەشتۈرۈۋەتتى . شۇڭا ئۇلار بىلىم ئۈگىنىش ، مەھسۇلات ئىشلەپچىقىرىشنى ۋە تۇرمۇشتا يارىمايدۇ دەپ قارىغان تەرەپلەرنى ئىسلاھ قىلىشنى چىڭ تۇتتى .

بىراق بۇ جايدا ئاشۇ خەلقلەر تەرەققىيات ، مەدەنىيەت ۋە يۈكسىلىش ئۈستىگە «دۈم چۈشۈپ» دىققەت قىلمايۋاتقان تولىمۇ خەتەرلىك بىر ئىش بار .

ئاشۇ خەلقلەر مۇستەملىكىچى دۆلەتلەر بىزنىڭ ئەسلى مەۋجۇدىيىتىمىزگە قارشى . . . ئىسلامغا قارشى . . . پەيدا قىلغان زور سۈيقەستلەرگە دىققەت قىلمىدى . شۇنداقلا مۇستەملىكىچى دۆلەتلەر ئىسلام زىمىنلىرىدىن ئەسكەر چىكىندۈرۈشتىن بۇرۇن ئاشۇ جايدا ئېلىپ بارغان «زەھەرلەش» ھەرىكىتىگە دىققەت قىلمىدى . . .

ئەمەلىيەتتە مۇستەملىكىچىلەر ئىسلام دۇنياسىدا ھاياتلىقنىڭ ھەرقايسى ساھەلىرىگە ھۆكۈمرانلىق قىلىدىغان ۋە ئىسلامى بولمىغان ئاساسلار بويىچە «مەدەنىيەت» تارقىتىش خىزمىتىنى ئۆتەيدىغان «ئەلمانى» رەھبەرلەرنى (ئۆزلىرىنىڭ ئىز باسارى سۈپىتىدە) ئوتتۇرغا چىقارماي تۇرۇپ ھەرگىزمۇ ئىسلام زىمىنلىرىدىن ئەسكەر چىكىندۈرمىدى .

مۇستەملىكىچىلەر ئىسلام زىمىنلىرىدىن ئەسكەر چىكىندۈرۈشتىن ئىلگىرى مۇسۇلمان ئاياللارنى دىن ، ئەخلاق ۋە ئەنئەنىدىن «ئازات قىلدى» ھەمدە ئاياللارنىڭ ئۆزىنى ۋە ئەرلەرنى ئازدۇرۇشى ئۈچۈن ئۇلارنى كوچىغا ئېلىپ چىقتى .

ئۇلار يەنە ئەسكەر چىكىندۈرۈشتىن ئىگىرى ئىسلام زىمىنلىرىغا غەرىپ جەمئىيىتىدە مەۋجۇت بولغان زەھەرلىك ئۇرۇقلارنىڭ ھەممىسىنى چىچىۋەتتى. (بىراق غەرىپنىڭ ھالاكىتىنى كىچىكتۈرىدىغان ئىجابى ئېنىرگىيە ئامىللىرىنى يەنىلا ئۆزلىرى ساقلاپ قالدى) جىنسىي قالايمىقانچىلىق، ئەخلاقىي چۈشكۈنلۈك، ئائىلىۋى پارچىلىنىش، روھى يوقۇلۇش، پىسخىكا جەھەتتىكى يىمىرلىش، بىئاراملىق، ئۆزىنى ئۆلتۈرۈۋېلىش، نېرۋا كېسەللىك، ھاراكەتلىك، جىنايەت، چەكتىن ئاشقان شەخسىيەتچىلىك، ماددىي ھالاۋەت ئىزدەپ ۋە ئۇنىڭغا غەرىق بولۇپ قىممەت قاراشلارنى دەپسەندە قىلىش... قاتارلىق زەھەرلەر ئىسلام زىمىنلىرىغا كەڭرى چىچىۋېتىلدى.

شۇنچە كۆپ زەھەرلىك ئۇرۇقلار چىچىۋېتىلگەن تۈرۈپمۇ بۇ خەلقلەرنىڭ ھەقىقەتەن تەرەققىي قىلىپ گۈللىنىشى، كۈچ-قۇۋۋەت ۋە يۈكسىلىش لىنىيىسى بويىچە مېڭىشنى كۈتۈش كېرەكمۇ؟

ياكى ماددىي تەرەققىياتنىڭ سىرتقى كۆرۈنۈشلەرگە مەپتۇن بولۇپ دائىملىق چىكىنىش ۋە ئىزچىل تۈردە ئاجىزلىشىشنى كۈتۈش كېرەكمۇ؟

«دانشمەنلەر» بۇ خىل خەتەرلىك سىگنال «ئاۋازى»نى خىلى بۇرۇنلا ئاڭلىغان بولۇپ، خەلقلەرنى ئاگاھلاندۇرغان ئىدى. بىراق بۇ خەلقلەرنىڭ ئىچىدە اللەنىڭ شەپقىتىگە ئېرىشكەنلەردىن باشقىلارنى ئاگاھلاندۇرغۇچىنىڭ ئاۋازى ھۇشغا كەلتۈرەلمىدى. بەلكى ئۇلار چۆلدە قالغان «مەجنۇن»دەك ھاسىراپ زەھەر ئىزدەيدۇ. زەھەر ئۇلارنىڭ ۋۇجۇدىنى قاپلىغانسىرى ئۇلارنىڭ زەھەرگە بولغان خۇمارى شۇنچە كۈچىيىپ بارىدۇ.!

بىز يۇقۇرىدا سۆزلەپ ئۆتكەن ئىدىيىۋى ھۇجۇم، ھۇجۇم

قىلىش قورالى ۋە ھۇجۇم قىلغۇچىلار ، ئۇقماي تۇرۇپ قىلىۋاتقانلار بىلەن «ھەق»لىق مالايىلارنىڭ پەرىقى بۇلارنىڭ ھەممىسىنىڭ ئاشۇ خەلقلەرنىڭ مەۋجۇدىيىتى ئىچىدە ئېلىپ بارغان ئۇزاق مەزگىللىك ۋەيران قىلىش ھەرىكىتىگە كۆرسەتكەن تەسىرى ھەققىدىكى سۆزىمىزنى بۇ جايدا قايتا ئىزاھلاپ ئولتۇرمايمىز .

ئاشۇنداق تۇرۇپ . . . يەنى غەرىپكە «قۇل» بولۇش ئېڭى ۋۇجۇدىغا سىڭىپ كېتىپ ، ماھىيەتتە ئازات بولالمىغان بۇ ئادەملەرنىڭ كۆڭلىدە پەيدا بولغان مۇستەملىكىچىلەر ئۈستىدىن غەلبە قىلىپ ، ئۇلارنى قوغلاپ چىقاردۇق ، ئۆز شەھىرىمىزدە ئازات بولدۇق دىگەن تاتلىق خىياللىرىدىن كېيىن ، «ئىنقىلاپ» ئىرادىسىنىڭ سۇسلاۋاتقانلىقى ؛ ھەمدە مۇستەملىكىچىلەر ئەسكەر چىكىندۈرۈشتىن ئىلگىرى قالدۇرۇپ كەتكەن زەھەرلىك تەسىرلەرنىڭ كۈچىشىدە بۇ خىل سۇسلىشىشنىڭ تۈرتكىلىك رول ئويناۋاتقانلىقى بىلەن تۇرۇپ ، ئىسلام رايونلىرىدىكى خەلقلەر قىزغىن قەدەم بىلەن ھالاكەت تەرەپكە ئۆزىنى ئاتماقتا ئىدى . بىراق ئۇ خەلقئارالىق مەيداندا يۈز بەرگەن كەسكىن ئۆزگىرىشلەردىن كېيىنكى ئەھۋاللارغا سېلىشتۇرغاندا يەنىلا كۆپ تۆۋەن ئىدى . چۈنكى مەيداندا گەۋدىلەنگىنى يېڭى كۈچلەر بولۇپ ، بۇندىن ئىلگىرى مەۋجۇت بولغان ئاشۇ كۈچلەرگە قارىغاندا تېخىمۇ رەھىمسىز ۋە تېخىمۇ يىرگىنىشلىك ئىدى .

× × ×

ئىككىنچى دۇنيا ئۇرۇشى يەرشارىدا مەۋجۇت بولغان «سىياسى تەركىپلەر» ئىچىدە كەسكىن ئۆزگىرىشلەرنى پەيدا قىلدى . يەرشارىنىڭ ھۆكۈمرانلىق ھوقۇقىنى چاڭگىللىغا كىرگۈزۈۋالغان «چوڭ» ئىككى دۆلەت ئەنگىلىيە بىلەن فىرانسىيە ئىدى . ئۇنىڭدىن باشقا دۆلەتلەر ماھىيەتتە ئاشۇ ئىككى دۆلەتنىڭ

«مۇستەملىكچىلىك» سىياسىتى ئاستىدا جان بېقىۋاتقان ئىككىنچى دەرىجىلىك دۆلەتلەر ئىدى. گەرچە ئۇ ئىككى دۆلەت بىلەن باشقا دۆلەر ئوتتۇرىسىدا ھەرقايسى ساھەلەردە مەلۇم رىقابەتلەر بولۇپ تۇرسىمۇ!... ئاشۇ ئىككى دۆلەت ئۆز-ئارا ئىنتايىن قاتتىق رىقابەتلەشتى. ئاخىرى «سكېس-فكوت كىلىشىمى» ③۸ ئىمزالىنىپ، بۇ ئىككى دۆلەت رايونلارنىڭ ئىگىلىك ھوقۇقىنى ئۆز-ئارا بۆلىشۋېلىش ئاساسىدا بىرلەشكەندىن كېيىنلا ئاندىن ئۇلار ئوتتۇرىسىدىكى زىددىيەت پەسكويغا چۈشۈپ قالدى. . . بىراق بۇ جايدا بارلىق رىقابەتلەشكۈچىلەر ئوتتۇرىسىدا ئورتاق بىر مەسىلە بار. ئۇلار ئاشۇ مەسىلىنىڭ ئالدىغا كەلگەندە ئۆزئارا دۈشمەنلىك ۋە ئۆچمەنلىكلەرنى ئۇنتۇپ، بىر-بىرىنى قوللايدىغان ۋە بىر-بىرى بىلەن ھەمكارلاشقان بىرلا سەپ بولۇپ ئۆيىشىدۇ. ئۇ بولسا دەل ئىسلامغا قارشى تۇرۇش مەسىلىسىدۇر. بىز مىسال سۈپىتىدە شۇنى ئەسلىپ ئۆتۈشنى ئەھمىيەتلىك ھېسابلايمىزكى، 1882-يىلى ئەنگىلىيە مىسىرنى ئىشغال قىلىۋالدى. ھەمدە مۇھەممەد ئەلى (1805-1849) نىڭ ھۆكۈمرانلىق دەۋرىدىن باشلاپ خىددىيۇ ئىسمائىل (1863-1879) نىڭ ھۆكۈمرانلىق دەۋرىگىچە مىسىردا مەۋجۇت بولۇپ كەلگەن فرانسىيەنىڭ سىياسى نۇپۇزىنى سىقىپ چىقاردى. بىراق ئەنگىلىيە فرانسىيەنىڭ مىسئونىرلاشتۇرۇش ئورگانلىرىغا ۋە «مەدەنىيەت» مۇئەسسەلىرىگە قەتئىي چىقىلمىدى ھەمدە ناپالىئون مىسىردا قالدۇرۇپ كەتكەن فرەۋىن ئاسار-ئەتقە ئىنىستىتوتىنى شۇ پېتى قالدۇرىدى. چۈنكى ئەنگىلىيە بۇ جايدا ئۆزىنىڭ فرانسىيىگە بولغان دۈشمەنلىكى ۋە ئۆچمەنلىكىنى ئۇنتۇپ قالغان بولسىمۇ، بىراق ئورتاق دۈشمەن (ئىسلام) نى يوقۇتۇش ئۈچۈن ئۆزئارا ھەمكارلىشىپ بىرلىكتە قارشى تۇرۇش كېرەكلىكىنى ئۇنتۇپ قالمىغان ئىدى.

ئۇلارنىڭ تېخىمۇ گەۋدىلىك ئىپادىسى شۇكى فرانسىيەنىڭ مەدەنىيىتىنى ياقلايدىغان فرانسۇ سپەرەس تاھا ھوسەيىن «جاھىلىيەت دەۋرىدىكى شىئىرلار» ناملىق كىتاپىدا قۇرئان ، ئىسلام ۋە بارلىق مۇقەددەس شەيئىلەرگە ھۇجۇم قىلغانلىقى سەۋەبىدىن ئەزھەر ئۇنىۋېرسىتېتىغا غەزەپلىنىپ بۇ كىتاپنى خەلقئارانىڭ تەكشۈرۈشىنى ۋە ئۇنى مۇھاكىمگە قويۇشنى تەلەپ قىلغان چاغدا ، ئەنگىلىيەنىڭ باش ۋەكىلى ئوتتۇرغا چىقىپ تاھا ھوسەيىننى قوغدىدى ھەمدە مىنىستىرلار رەئىسىنىڭ ئىشخانىسىغا بېرىپ مۇنداق دېدى : «بۇنداق بىمەنە ئىشلار قاچانغىچە داۋاملىشىدۇ ؟ ! تاھا ھوسەيىنگە قارىتىلغان تەكشۈرۈش تېخى ئاخىرلاشمىدىمۇ ؟ ! . . . » ئەزھەر سۈكۈتكە چۆمدى . . .

«تەكشۈرۈش ئاخىرلاشتى» «دوكتۇر» ساقلىنىپ قالدى ! ئىككىنچى دۇنيا ئۇرۇشىدىن ئىلگىرى يەرشارىدا ئىشلار ئەنە شۇنداق كېتىۋاتاتتى . . . ئاساسلىق ئىككى كۈچ ھۆكۈمران ئىدى . ئىككىنچى دەرىجىلىك دۆلەتلەر ئۇلار بىلەن رىقابەتلىشەتتى بىراق ھەممىسى ئىسلام دۇنياسىغا نىسبەتەن ئىسلامغا قارشى تۇرۇشتىن ئىبارەت ئورتاق نىشاندا ئۆزئارا بىر-بىرىگە تايىناتتى . ئۇلارنىڭ ئەڭ چوڭ ئۇسۇلى . . . خىرىستىئان مۇستەملىكىچىلىرى كونترول قىلىۋاتقان سىياسىي ۋە ئىقتىسادىي ھۆكۈمرانلىق سايىسىدا ئىدىيەۋى ھۇجۇم ، ئاياللار ئازاتلىقى ، جەمئىيەتنى بۇزۇش ۋە بارلىق ساھەلەردە «ئەلمانى» رەھبەرلەرنى ئوتتۇرغا چىقىرىش ئىدى .

بىراق ئۇرۇش بۇ «چوڭ» ئىككى دۆلەتنى ھالىدىن كەتكۈزۈۋەتتى . ھەمدە ئۇلارنىڭ ئورنىدا تېخىمۇ ۋەھشىي يېڭى ئىككى دۆلەتنى . . . ئامېرىكا بىلەن روسىيەنى مەيدانغا ئېلىپ چىقتى . . . تېخىمۇ مۇھىمى يەھۇدىلارنىڭ نوپۇزىنى ئوچۇق-ئاشكارا

گەۋدىلەندۈردى .

بىز باشقا بىر كىتاپتا * ئېنىق بايان قىلغىنىمىزدەك جازانخور يەھۇدىلارنىڭ قولىدا بىۋاسىتە مەيدانغا كەلگەن سانائەت ئىنقىلاۋىدىن بۇيان يەھۇدىلارنىڭ نوپۇزى غەرىپ دۇنياسىدا ھەقىقەتەن مەۋجۇت بولسىمۇ ، بىراق ئۇلار تېخى چوڭقۇرلاپ كىرەلمىگەن ۋە ئۆزىنى ئاشكارىلىيالمىغان ئىدى . ئەمما ئىككىنچى دۇنيا ئۇرۇشىدىن كېيىن ئۇلار بىراقلا ئۆزىنى ئاشكارىلاپ شەرىق ۋە غەرىپتىكى ھەر ئىككى لاگېرغا تەڭ ھۆكۈمرانلىق قىلدى .

خەلقئارالىق سىياسەت يەھۇدىلارنىڭ قولىغا ئۆتتى . يەھۇدىلار يېڭى ئىككى جاھانگىر دۆلەت- ئامېرىكا ۋە روسىيە- گە تايىنىپ بۇ سىياسەتنى ئىجرا قىلىدۇ . بۇ سىياسەت بىرىنچى ۋە ئىككىنچى دۇنيا ئۇرۇشى مەزگىللىرىدىكى ئەنگىلىيە بىلەن فىرانسىيەنىڭ ھۆكۈمرانلىق دەۋرىدە ئىجرا قىلىنغاندىمۇ نەچچە ھەسسە ئېغىر ۋە نەچچە ھەسسە قابىھەتلىك بولىدۇ .

يەھۇدىلار ئىسلام دۇنياسىنىڭ مەركىزىگە كېلىپ پەلەستىندە ئۆز دۆلىتىنى قۇردى . ئاشۇ ئىككى جاھانگىر دۆلەت بۇنى قوللىدى ، ئامېرىكا يەھۇدىلار دۆلىتىنى ئېتىراپ قىلغان تۇنجى دۆلەت بولۇپ قالدى . ئون مىنۇتتىن كېيىن روسىيە ئوچۇقتىن ئوچۇق دىنىي ئاساس ئاستىگە قۇرۇلغان دۆلەت ئىسرائىلىيەنى ئېتىراپ قىلغانلىقىنى جاكارلىدى . ئەمەلىيەتتە كومۇنىستىك ئېقىم بۇلارنىڭ ھەممىنى كەسكىن رەت قىلىدۇ ۋە ئۇنىڭغا قەتئىي قارشى تۇرىدۇ .

يەھۇدى دۆلىتىنىڭ قۇرۇلۇشى جەريانىدا اللەنىڭ تەقدىرى

* «ھازىرقى زاماندىكى ئىدىيىۋى ئېقىملار» ناملىق كىتابنىڭ «يەھۇدىلارنىڭ ياۋرۇپاغا بۇزغۇنچىلىق قىلىشتىكى رولى» ناملىق بۆلۈمىگە قاراڭ

بىلەن مۇسۇلمان پىدائىلارنىڭ يەھۇدىلار بىلەن كۆرەش قىلىشىدىن ئىبارەت ئاشۇ تارىخى ھادىسە يۈز بەردى يەھۇدىلار بىلەن خىرىستىئانلار بۇنىڭدىن شۇنى ئېنىق بىلىۋالدىكى ئەگەر ئىسلام ھەرىكىتى شۇ پېتى قالدۇرۇلسا، كېيىنكى مەزگىللەردە ئۇنىڭ كېڭىيىپ كېتىشىنىڭ ئالدىنى ئالغىلى بولمىغاندىن باشقا، بۇ ھەرىكەتنىڭ مەۋجۇت بولۇپ تۇرۇشى ئىككى دۈشمەن بىرلىشىپ ئىسلام دۇنياسىنىڭ مەركىزىدە قۇرۇپ چىقماقچى بولغان دۆلەتكە نىسبەتەن خەتەرلىك تەھدىد بولۇپ قالدۇ .

ئەنە شۇ چاغدا بارلىق دۈشمەنلەر تارىختىكى ھەرقايسى دەۋرىگە سېلىشتۇرغىلى بولمايدىغان دەرىجىدىكى ياۋۇزلۇق بىلەن ئىسلام ھەرىكىتىنى قەتئىي يوقۇتۇشنىڭ مۇھىملىقى ھەمدە ئىسلام ۋە مۇسۇلمانلارغا ھۇجۇم قىلىش ئۈچۈن ئامېرىكا، روسىيە ۋە خەلقئارالىق يەھۇدىلاردىن ئىبارەت ئۈچ كۈچنىڭ چوقۇم ھەمكارلىشىش كېرەكلىكى ئاساسىدا ئۇچراشتى .

مانا بۇ جايدا «يوقۇتۇش ھەرىكىتى» نى ئۆتمۈشتىكىگە سېلىشتۇرغاندا تېخىمۇ ياۋۇزلۇق بىلەن يېڭى بىر باسقۇچقا كىرىدى . ھەمدە تۆۋەندىكى ئاساسلىق ئىككى خىل پىلان بويىچە ئېلىپ بېرىلدى .

(1) مۇسۇلمانلارنى رەھىمسىزلىك بىلەن قانلىق باستۇرۇش .
(2) ئىسلام دۇنياسىدا خۇسۇسەن ئەرەپ دۇنياسىدا مەۋجۇت بولغان دۆلەتلەرنى ئىزچىل تۈردە پارچىلاش .

دەرۋەقە 1948-1949-يىللىرى ئەنگىلىيە يەھۇدىلارنىڭ مەنپەئەتى ئۈچۈن ۋەھشىلەرچە قىرغىن قىلىش ھەرىكىتى باشلىۋەتتى . مۇسۇلمان قىرىنداشلار قاماققا ئېلىندى . ھەسەنۇل بەننا ئۆلتۈرۈلدى ئىسلام دۇنياسىنىڭ كۆپ قىسىم جايلىرىدا ئەنگىلىيە بىلەن فىرانسىيەنىڭ قولىدا بۇ جىنايەتلەر قايتا

تەكرارلىنىشى مۇمكىن ئىدى .

بىراق يېڭى كۈچ ھۇجۇم قىلىشى تېخىمۇ قاتتىق ، جامائەتنى ئۆلتۈرۈش جىنايىتىنى ئورۇنداشتا تېخىمۇ «ئىقتىدارلىق» بولغان يېڭى قورالنى ئىشقا سالدى . بۇ قورال مەنسەپ تاماسىدا يۇقىرىدىن بەلگىلەنگەن ھەرقانداق ئىشنى قىلىشتىن يانمايدىغان ، مەنمەنچىلىك ۋە باغرىتاشلىق خۇسۇسىيىتىگە ئىگە كىشىلەردىن تاركىپ تاپقان ، مۇھىم ۋەزىپىگە «يارايدىغان» لار تاللىنىدىغان ھەربىي ئۆزگىرىش ئىدى .

شۇنداق قىلىپ ۋەھشىلەرچە قىرغىن قىلىش ئۈزۈلمەي داۋاملاشتى . شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا ھەرقايسى ساھەلەردە ئەخلاقىنى بۇزۇش پائالىيىتى يۇقىرى دولقۇنغا كۆتۈرۈلدى . «ئاياللار ئازاتلىقى» دىگەن نىقاب ئاستىدا ئېلىپ بېرىلغان جەمئىيەتنى بۇزۇش پائالىيىتى بۇزۇقچىلىقنىڭ ئۆزلىكىدىن كېڭىيىشى ۋە ئۇزاق ئۆتمەي ئىپلاس نەتىجىلەرنىڭ مەيدانغا كېلىشىنىڭ تۈپ كاپالىتى ئىدى . بىراق ئۇ ئەسكەرلەرنىڭ قولى ئارقىلىق قەستەن جانلاندۇرۇلدى ۋە مەقسەتلىك ھالدا ئۇنىڭ قەدىمى تېزلىتىلدى .

جامال ئابدۇناسىر بىر قېتىم يەرلىك تىلدا يالقۇنلۇق نۇتۇق سۆزلەپ ، نۇتۇقتا بىر جۈملە سۆزنى ئېيتقان بولۇپ ، ئاشۇ چاغدىكى كىشىلەر بۇ سۆزدىن ھەيران قالغان بىراق ئۇلار كېيىنكى مەزگىللەردە بۇ سۆزنىڭ ھەقىقىي مەنىسىنى ئېنىق بىلدى . جامال ئابدۇناسىر ئۇنى قىستاۋاتقان³⁹ ئىسرائىلىيە رەھبەرلىرىنىڭ بىرىدىن خاپا بولۇپ شۇنداق دىگەن : «ھەي ئىسرائىلىيە سەن بىزنى يەنە نىمە قىل دەيسەن . . . بىز ئاياللارنى ئازات قىلىپ بولغان تۇرساق !

«

دەل شۇنىڭدەك جەمئىيەتتە قىممەتلەرنى پاچاقلاپ تاشلاش

پائالىيتى جەمئىيەتكە چېچىلغان كۆپ خىل زەھەرلەرنىڭ نەتىجىسىدە ۋە دىننى ھاياتتىن يىراقلاشتۇرۇش نەتىجىسىدە تۇنجى مۇستەملىكچىلىكنىڭ قولىدا ۋە ئاتالمىش «مۇستەقىللىق» مەزگىللىرىدە ئۆزلىگىدىن كەڭىيىپ كېتىشنىڭ كاپالىتى ئىدى . بىراق ئۇ ئىسلامغا ۋە ھىشلەرچە ھۇجۇم قىلىش ، ھوقۇق ئورگانلىرىدىن ھەرقانداق پاك ۋە ساپ ئادەملەرنى يىراقلاشتۇرۇپ ، ئۇنىڭ ئورنىغا زامانغا بېقىپ ياشايدىغان «خوشامەتچى» «يۇمىلاق تاۋۇز»لارنى دەستىش نەتىجىسىدە ئەسكەرلەرنىڭ قولىدا قورقۇنچىلىك دەرىجىدە كەڭەيتىلدى . . . نەتىجىدە پارىخورلۇق جەمئىيەتتىكى تۈپ مەسىلىگە ، ئالدامچىلىق مۇئامىلىنىڭ ئاساسىغا ئايلاندى . پۇرسەتپەرەسلىك ھېچكىم ئۇنىڭدىن ياتسىرمايدىغان ھەممىگە تونۇشلۇق قىممەتكە ئايلىنىپ قالدى . قىسقىچە قىلىپ ئېيتقاندا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئېيتقاندا ، ياخشىلىق يامانلىققا ، يامانلىق ياخشىلىققا ئايلىنىپ قالدى . . . بۇلارنىڭ ھەممىسى ئىسرائىلىيە ئەتراپىدىكى خەلقلەرنىڭ مەۋجۇدىيىتىنى پاقچىلاپ تاشلاپ ، ئاچكۆز يەھۇدىلارغا تاقابىل تۇرۇشتا تايىنىدىغان بىرەر مۇستەھكەم كۈچنى قالدۇرماستىن ئۈچۈن . . دۈشمەنلەر تەرىپىدىن تەلەپ قىلىنغان «ئومۇمىي سىياسەتلەرنىڭ بىر قىسمى ئىدى .» ئەمما «دۆلەتلەرگە» نىسبەتەن 1982-يىلى 14-فېۋرالدا يەھۇدىلارنىڭ «كىيىفونىم» گېزىتىدە ئېلان قىلىنغان بۇ ماقالە ناھايىتى كۈچلۈك ئەھمىيەتكە ئىگە . «روجى جا رۇدى» ئۆزىنىڭ «ئىسرائىلىيە ئارخىپى ، خەلقئارالىق زىئونىزم تەتقىقاتى» ناملىق كىتابىدا ئۇنىڭدىن بىر نەچچە ئابزاسنى ئۈزۈپ ئالغان بولۇپ ، ئۇ ئىسرائىلىيە ئەتراپىدىكى رايونلاردا ئىجرا قىلىش تەلەپ قىلىنغان ، لىۋاندا ئاللىقاچان ئىجرا قىلىنىشقا باشلىغان . . . ۋە باشقا دۆلەتلەردە كېيىنچە ئىجرا قىلىنىدىغان . . . سىياسەتنى ئېنىق

چۈشەندۈرۈپ بېرىدۇ .

«سېنا يېرىم ئارىلىنى ئۇنىڭ بايلىقلىرى بىلەن قوشۇپ قايتۇرۇۋېلىش بىزنىڭ ئەڭ مۇھىم نىشانىمىز . بىراق داۋىدلاگىر كېلىشىمى ھازىر بىز بىلەن نىشانىمىز ئوتتۇرىسىدا توسقۇنلۇق قىلىۋاتىدۇ بىز نېفىت ۋە ئۇنىڭ پايدىسىدىن مەھرۇم قالدۇق . ھەمدە بۇ مەيداندا نۇرغۇن ئىقتىسادىنى قۇربان قىلىشقا مەجبۇر بولدۇق . بىز قاغىش تەككۈر ساداتنىڭ زىيارىتىدىن ئىلگىرى ۋە 1979- يىلى ئۇنىڭ بىلەن كېلىشىم ئىمزالاشتىن ئىلگىرى سېنادا ئۈستۈنلۈكنى ئىگەللەپ تۇرىۋاتقان ۋەزىيەتنى قايتۇرۇۋېلىشىمىز كېرەك .

«مىسىردىكى ئىقتىسادىي ۋەزىيەت ، مىسىردا مەۋجۇت بولغان تۈزۈمنىڭ خاراكتېرى ۋە ئۇنىڭ ئەرەپ مىللەتچىلىك سىياسىتى . . . قاتارلىقلارنىڭ ھەممىسى ئىسرائىلىيىنى ئارلىشىشقا ئۈندەيدىغان بىر بۆلۈك شارائىتلارنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ مىسىر ئىچكى زىددىيىتى بىلەن بىزگە ئىستىراتېگىيىلىك قىيىنچىلىق شەكىللەندۈرەلمەيدۇ . بىز مىسىرنى 24 سائەت ئىچىدە 1967- يىلدىكى ئىيون ئۇرۇشىدىن كېيىنكى ۋەزىيەتكە قايتۇرۇپ قويالايمىز مىسىرنىڭ «ئەرەپ دۇنياسىنىڭ داھىسى» بولۇش خىيالى بەربات بولدى . مىسىر % 50 كۈچىنى يوقاتتى ئۇ بىر گەۋدە سۈپىتىدە مەۋجۇت بولۇپ تۇرالمايدۇ . مىسىر جانسىز جەسەتكە ئايلىنىپ قالدى . ئەگەر بىز مىسىردىكى مۇسۇلمانلار بىلەن خىرىستىئانلار ئوتتۇرىسىدا كۈنسىرى كۈچىيىۋاتقان قارشىلىقنى ئىتتىبارغا ئالساق تېخىمۇ شۇنداق بولىدۇ . 80- يىللاردا مىسىرنى ئېنىق ئايرىپ تۇرىدىغان جۇغراپىيىلىك رايۇنلارغا بۆلۈۋېتىش بىزنىڭ بىردىنبىر نىشانىمىز بولۇشى كېرەك !

«ئەگەر مىسىرنى پارچىلاش خىزمىتى تاماملانسا ۋە مىسىر

ئۆزىنىڭ ئاساسلىق كۈچىنى يوقاتسا ، ئۇنداقتا لىۋىيە ۋە سۇدان قاتارلىق دۆلەتلەر ئۆزىنىڭ مەۋجۇتلۇقىنى ساقلاپ قالالمايدۇ . باشقا شەھەرلەرنى پارچىلاشنىڭ ئاسانلىقىغا تېخىمۇ گەپ كەتمەيدۇ . يۇقىرى مىسىردا قېتىلار ھۆكۈمىتىنى تەشكىللەش ۋە رايون خاراكتىرلىك كىچىك ھۆكۈمەتلەرنى قۇرۇپ چىقىش تارىخى تەرەققىياتنىڭ ئاچقۇچى بولۇپ تېنچلىق كېلىشىمى ھازىرچە ئۇنى كىچىكتۈرۈپ تۇرىۋاتىدۇ . بىراق ئۇنىڭ ئۇزاق مۇددەتلىك تەرەققىيات پىلانى ئىكەنلىكى ناھايىتى ئېنىق .

«شەرقى رايون خەلقلىرىنىڭ قىيىنچىلىقى غەربى رايون خەلقلىرىنىڭ قىيىنچىلىقىغا قارىغاندا تېخىمۇ كۆپ ۋە تېخىمۇ مۇرەككەپ . ماھىيەت رىئالىتىنىڭ دەل ئەكسىچە . لىۋانى بەش رايونغا بۆلۈش ئەرەپ ئەللىرىدە ئىجرا قىلىشقا تېگىشلىك سىياسەتنى ئايدىڭلاشتۇرىدۇ . ئىراق ۋە سۈرىيەنى مىللىي ياكى دىنىي ئاساس بويىچە چىگرىلىنىدىغان رايونلارغا بۆلۈۋېتىش بىزگە نىسبەتەن ئۇزاق مۇددەتلىك مۇھىم نىشان بولۇشى كېرەك ! . ئۇنى ئەمەلگە ئاشۇرۇشنىڭ تۇنجى قەدىمى ئاشۇ دۆلەتلەرنىڭ ھەربىي كۈچىنى تارمار قىلىش .

«سۈرىيە ئاھالىسىنى پارچىلىنىش ھالىتىگە كەلتۈرۈش ئۈچۈن ئۇنى قايتا تەشكىللەش دېڭىز بويلىرىدا شىيئە دۆلىتى قۇرۇشىنى ، ھەلەب رايونىدا سۈنئىي دۆلىتى قۇرۇشىنى ، دەمەشقنى يەنە بىر دۆلەت قۇرۇشىنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ . دەرەزىلار ھۆكۈمىتىنى تەشكىللەش ، ئۇنى ھوران بىلە ئىئوردانىيە پادىشاھلىقىنىڭ شىمالىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدىغان بىزگە تەۋە گولان ئىگىزلىكىدە بىر دۆلەتكە ئايلاندۇرۇش ئارزۇيىمىزغا ئۇيغۇن كېلىدۇ بۇ دۆلەتلەر ئۇزاق مەزگىلگىچە ئاشۇ رايوننىڭ تېنچلىقى ۋە خاتىرجەملىكىنىڭ كاپالىتى بولىدۇ . مانا بۇ بىزنىڭ

كۆز ئالدىمىزدىكى ئەمەلگە ئاشۇرۇشقا تېگىشلىك نىشان .
«ئىراقنىڭ نېفىت بايلىقى مول . ئۇ ئىچكى كۆرەشنىڭ يەمچۈكى ، ئىراقنى پاچىلاش بىزگە نىسبەتەن سۈرىيەنى پاچىلاشتىنمۇ مۇھىم چۈنكى ئىراق ئۇزاق ئۆتمەي ئىسرائىلىيگە خەتەرلىك تەھدىد شەكىللەندۈرىدۇ . سۈرىيە-ئىراق ئۇرۇشىنىڭ پارتىلىشى ئىراق بىزگە قارشى چوڭ كۆرەشكە ئاتلىنىش ئىقتىدارىغا ئىگە بولۇشتىن بۇرۇن ، ئۇنىڭ ئىچكى جەھەتتە يىمىرلىشىدە ئاساسلىق رول ئوينايدۇ . ئەرەپلەرنىڭ ھەرقانداق ئىچكى زىددىيىتى بىز ئۈچۈن پايدىلىق ئەرەپلەرنىڭ پارچىلىنىشىدا مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە . . . ئىراق-ئىران ئۇرۇشى ئەرەپ سەپلىرىدىكى ئاشۇ خىل پارچىلىنىش ۋە ئاجىزلىشىشقا ئالاھىدە ياردەم بەردى .

«ئىئوردانىيە نۆۋەتتىكى ئىستراتېگىيىلىك نىشان ، ئۇ پارچىلىنىپ پادىشاھ ھۈسەيىننىڭ ھۆكۈمرانلىقى ئاخىرلىشىپ ، ھوقۇق كۆپ سانلىق پەلەستىنلىكلەرنىڭ قولىغا ئۆتكەندىن كېيىن ، ئۇزاق مەزگىلگىچە ئۇ بىزگە ھېچقانداق خەتەر شەكىللەندۈرەلەيدۇ . مانا بۇ ئىسرائىلىيە سىياسىتى دىققەت قىلىشقا تېگىشلىك بىر ئىش . بۇ دىگەنلىك مۇشۇنداق ئۆزگەرتىش كۆپ سانلىق ئەرەپ ئاھالىلىرى قۇيۇق ئولتۇراقلاشقان غەربىي قىرغاقنىڭ قىيىنچىلىقىنى ھەل قىلىدۇ دىگەنلىكتۇر . شۇڭا بۇ ئەرەپلەرنى تېنىچلىق بىلەن ياكى ئۇرۇش بىلەن شەرىققە كۆچۈرۈش ئۇلارنىڭ ئىقتىسادىي ۋە ئاھالىۋى گۈللىنىشىنى توڭلىتىش كەلگۈسىدىكى بۇرۇلۇشنىڭ كۈچلۈك كاپالىتى . بىز ئاشۇ ئەمەلىيەتنى تېزلىتىش ئۈچۈن ئەڭ زور تىرىشچانلىق كۆرسىتىشىمىز كېرەك !

«ئاپتونومىيە پىلانىنى نورمال ھەل قىلىش چارىسىنى ياكى بىرگە ياشاش چارىسىنى ئۆز ئىچىگە ئالدىغان ھەمدە ئىككى

ئۈممەتنى ئايرىۋېتىش يولىدا داۋان ھاسىل قىلىدىغان ھەرقانداق پىلانى قەتئىي رەت قىلىشى كېرەك

«ئىسرائىلىيلىك ئەرەپلەر (پەلەستىنلىكلەر) ئىئوردانىيەدىن باشقا جايدا ئۇلارنىڭ ۋەتىنى بولۇشنىڭ مۇمكىن ئەمەسلىكىنى چۈشىنىشى كېرەك... ئۇلار يەنە دېڭىز بىلەن ئىئوردان دەرياسى ئوتتۇرىسىغا جايلاشقان زىمىنلارنىڭ ھەممىسىگە يەھۇدىلارنىڭ ھۆكۈمرانلىق قىلىدىغانلىقىنى ئېتىراپ قىلمىغۇچە خاتىرجەملىككە ئېرىشەلمەيدىغانلىقىنى چۈشىنىشى كېرەك... بىز ئاتۇم دەۋرىگە يېقىنلاپ قالغان مۇشۇ پەيتتە يەھۇدى ئاھالىلىرىنىڭ تۆتتىن ئۈچ قىسمىنىڭ ئاھالىلىرى ئىنتايىن زىچ دېڭىز بوي رايونلىرىدا توپلىشىپ ئولتۇراقلىشىشقا قوشۇلالمىمىز. بۇ ئاھالىلەرنى تارقاقلاشتۇرۇش بىزنىڭ ئىچكى سىياسىتىمىزدىكى تۈنجى مەجبۇرىيەتىمىز، يەھۇدا، سامىرە، جەلىل تاغلىرى بىزنىڭ بىر ئۈممەت سۈپىتىدە ھاياتىمىزنى ساقلاپ قېلىشىمىزنىڭ تۈپ كاپالىتىدۇر. ئەگەر بىز ئاشۇ تاغلىق رايونلاردا ئۈستۈنلۈكنى ئىگەللىيەلمىسەك، ئۇنداقتا بىزنىڭ ئاقىۋىتىمىز مۇشۇ شەھەرلەرنى قولدىن بېرىپ قويغان «ئەھلى سەلپ»لارنىڭ ئاقىۋىتىگە ئوخشاش بولىدۇ.

«بىز ھەرقايسى رايونلارنى ئاھالە ئىستىراتېگىيە ۋە ئىقتىسادىي سەۋىيىدە تەڭپۇڭلاشتۇرىشىمىز كېرەك. ھەمدە ئۇ ئۇلارنىڭ تۇرمۇشىدىكى ئەڭ يۇقىرى سەۋىيە بولۇشى كېرەك... بۇ ئىش «بىر سەبئى»دىن «جەلىل ئەللا»غىچە بولغان رايونلاردىكى سۇ مەنبەلىرىنى باشقۇرۇشنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. بۇ رايونلار بۈگۈنكى كۈندە يەھۇدىلاردىن پۈتۈنلەي خالىي رايونلاردۇر.»

× × ×

ئىسلام دۇنياسىدىكى ئىشلار مۇشۇ خىل رەۋىشتە كۈنسېرى

ناچارلىشىپ كېتىۋاتىدۇ . يېقىنقى بىر نەچچە يىل جەريانىدا تېخىمۇ كۈچىيىپ كېتىشى مۇمكىن ، چۈنكى يەھۇدى دۆلىتى بىر تەرەپتىن ئامېرىكىنىڭ ئوچۇق-ئاشكارا قوللىشى يەنە بىر تەرەپتىن رۇسىيەنىڭ مەخپىي ياردىمى ئاستىدا ئورنىنى مۇستەھكەملەپ ، ئەتراپقا كېڭىيىۋاتىدۇ . يەھۇدىلارنىڭ دۈشمەنلىكى يۈز بەرگەن چاغدا رۇسىيە «ئەرەپ»لەرگە كۆيۈنگەن قىياپەتتە ئىسرائىلىيىنى ئەيىبلەش ئاۋازى بىلەن بولدى قىلغاندىن باشقا ، 1948- يىلدىن بۇيان تا ھازىرغىچە دۈشمەنلىگىنى توختىتىدىغان ياكى دۈشمەنلەرنىڭ كېڭەيمىچىلىگىنى چەكلەيدىغان ھېچ قانداق ئەمەلىي بىر ئىش قىلىپ باققىنى يوق ! ئەگەر سەن قولغا پىچاق ئېلىۋېلىپ بىر ئادەمنى بۇغۇزلىماقچى بولغان يەنە بىر ئادەمنىڭ يېنىدىن ئۆتسەڭ ، ھەمدە «ھەي ئادەم ! بۇنداق قىلساڭ بولمايدۇ» دەپ قويۇپ ھېچقانداق ئەمەلىي چارە قوللانمىساڭ ، ئۇنداقتا سەن ماھىيەتتە ئۇنىڭ ھەرقانداق توسۇقتىن خاتىرجەم ھالدا ئۆزىنىڭ قاتىللىق جىنايىتىنى بىمالال سادىر قىلىشىغا ياردەم بەرگەن بولىسەن چۈنكى ئاۋاز بىر نەچچە مىنۇتتىن كېيىن ھاۋاغا سىڭىپ كېتىدۇ . جىنايەتچى ئۆز جىنايىتىنى ئەمەلگە ئاشۇرىۋىرىدۇ !

بۇ چوڭ ئىككى دۆلەتنىڭ ئىسلام ۋە مۇسۇلمانلارغا تۇتقان ھەقىقىي مەيدانى ئەنە شۇنداق ! ئامېرىكا- بىز يۇقىرىدا ئېيتىپ ئۆتكىنىمىزدەك رۇسىيەگە بولغان ئۆچمەنلىگىدىن قەتئىي نەزەر ، ئامېرىكىنىڭ باشقۇرۇش تەۋەلىگىدىكى رايونلاردا ئىسلامغا قارشى تۇرۇش ئۈچۈن روسىيە ۋە كوممۇنىزىمغا ياردەم بېرىدۇ . ئىككى دۆلەت ئۆچ-ئاداۋىتىنى ئۈنتۈپ ، ئىسلامغا قارشى بىر-بىرىنى قوللىغان ۋە بىر-بىرىگە تايانغان ھالدا بىر سەپ بولۇپ تۇرىدۇ . گەرچە بۇلارنىڭ ئەھۋالى ئۆتمۈشتىكى ئىككى چوڭ دۆلەت ئەنگىلىيە

بىلەن فىرانسىيەنىڭ ئەھۋالىغا ئوخشايدىغان بولسىمۇ ، بىراق ھازىرقى دۈشمەنلەر ئىلگىرىكىگە قارىغاندا نەچچە ھەسسە ياۋۇز ۋە نەچچە ھەسسە ئىپلاستۇر . ئىشلار ھەمكارلىشىش ۋە بىر-بىرىگە تايىنىشتا شۇ دەرىجىگە بېرىپ يەتتىكى ، رۇسىيە مۇسۇلمانلارنى قانلىق باستۇرۇۋاتقان ئامېرىكا غالىپلىرىغا چاپان ياپسا ، ئامېرىكا شۇ خىل جىنايەتلەرنى ئىجرا قىلىۋاتقان كوممۇنىزم ئىتلىرىنى قوغدايدۇ . بۇلارنىڭ ھەر ئىككىسى خەلقئارالىق يەھۇدىلارنىڭ مەنپەئەتى ئۈچۈن خىزمەت قىلىپ ئۆزىنىڭ ئىسلامغا بولغان شەخسىي ئۆچمەنلىك «كېسىلى» نى بىرلا ۋاقىتتا تەڭ شىپا تاپقۇزىدۇ .



يۇقارقى قۇرلاردىن بىزگە ئىسلام مەيدانىدىكى خىزمەتلەردە ئاز بولمىغان مۇرەككەپ قىيىنچىلىقلارنىڭ مەۋجۇتلۇقى ئايدىڭ بولدى . بۇ قىيىنچىلىقلار ئىچىدە ئەڭ گەۋدىلىك بولغىنى مەيداندا خىزمەت قىلىۋاتقان جامائەتلەرنىڭ بۆلىنىشى ۋە پارچىلىنىشى بىر-بىرىگە ھۇجۇم قىلىشى ، ئىسلام خىزمىتىنى ئويۇشتۇرۇش ۋە ئۇنىڭ يولىنى بىرلەشتۈرۈش ئىقتىدارىغا ئىگە چوڭ رەھبەرلىكنىڭ يوقۇلىشى ھەمدە تەربىيە تەرەپلىرىدىن ئەڭ مۇھىم تەرەپلەردە يەنى ئەقىدە ، ھەرىكەت ئىدىيە ۋە سىياسەت . . . تەرەپلەردە زور نۇقسانلارنىڭ مەۋجۇت بولۇشى . . . دۇر .

بىر قىسىم كىشىلەر مۇسۇلمانلارنىڭ كۈنسېرى ناچارلىشىپ كېتىۋاتقان ھالىتىگە قاراپ ، گويا يول تاقاقلىقتەك ، ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتى ھىلىلا يىمىرىلىپ ، زۇلمەت قايتىدىن قاپلاپ كېتىدىغاندەك ھېس قىلىشىدۇ .

بۇ قەتئىي توغرا ئەمەس !

ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتىنى يوقۇتۇش ئۈچۈن پۈتۈن كۈچى بىلەن سۈيقەست قىلىۋاتقان دۈشمەنلەرنىڭ ئۆزىمۇ بۇنىڭ توغرا

ئەمەسلىكىنى ئېنىق بىلىدۇ ! چۈنكى ئۇلار شۇنچە كۈچ سەرپ قىلىپمۇ بۇ ھەرىكەتنى يوقۇتالمىدى . بەلكى ئۇلارنىڭ يوقۇتۇش پائالىيىتىدىن كېيىن بۇ ھەرىكەتنىڭ تېخىمۇ كېڭىيىپ كېتىشىدىن ئۇلار ئەنسىرمەكتە !

ئەگەر بىز ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتى اللەنىڭ ئىجازىتى بىلەن ئۆز مەۋجۇتلۇقىنى ساقلاپلا قالماستىن ، بەلكى ئەتراپقا كېڭىيىپ پۈتۈن دۇنيانى قاپلايدۇ . اللەنىڭ ئىجازىتى بىلەن ھەقىقەتەن «كەلگۈسى ئىسلامغا مەنسۇپ» دېسەك ئۇنداقتا بىز قارىغۇلارچە سۆزلىگەن بولمايمىز . بەلكى بىز كۆز ئالدىمىزدىكى رىئال ئەمەلىيەتكە ۋە اللە مۇشۇ مەۋجۇدات ئىچىدە يۈرگۈزىدىغان ئىلاھى قانۇنىيەتكە ئۇيغۇن سۆزلىگەن بولىمىز .

بىز ئالدى بىلەن ھادىسىلەرگە لىق تولغان كېيىنكى مەزگىللەردە اللەنىڭ مۇشۇ ئۈممەتكە بېكىتكەن تەقدىرىنى تەكشۈرۈشكە ئۇرۇنۇپ باقايلى !

ئەگەر اللە مۇشۇ ئۈممەتنىڭ ئۆلۈشىنى ، يوقۇلۇشىنى ۋە تارىخ بېتىدىن ئۇنىسىز ئۆچۈرۈلۈشىنى تەقدىر قىلغان بولسا ، ئۇنداقتا ئاتاتۈرك مۇستاپا كامالنىڭ قولى ئارقىلىق خەلىپىلىكنىڭ يوقىلىشى دەل مۇشۇ تەقدىرنى ئىلگىرى سۈرگۈچى مۇھىم ئامىل ئىدى . چۈنكى ئاشۇ چاغدا ئىسلام دۇنياسىنىڭ ھەرقايسى جايلىرىنى قاراڭغۇلۇق ۋە ئۈمىتسىزلىك قاپلاپ كەتتى . مۇسۇلمانلار ئۆزلىرىنى گويا ئاتا-ئانىسىدىن ئايرىلىپ قالغان يېتىم بالىلاردەك ھېس قىلىشتى . ئۇلارنىڭ ئېڭىدا قارشىلىق ئۈمىتسىزلىكىنى قوزغايدىغان ئەڭ چوڭ ئامىل ئىدى

بىراق اللەنىڭ تەقدىرى بۇ ھادىسىنىڭ ئۆزىنى يېڭىدىن ئويغىنىش ۋە يېڭىدىن گۈللىنىشنىڭ باشلىنىش نۇقتىسى بولۇشقا تاللىدى .

ئەگەر اللە دۈشمەنلەرنىڭ بۇ ئويغىنىش ئۈستىدىن غەلبە قىلىپ ، ئۇنى يوقۇتۇش ۋە ئۇنىڭ تېنىقلىرىنى توختۇتۇشنى تەقدىر قىلغان بولسا ، ئۇنداقتا ئىككىنچى ئاتا-تۈرك جامال ئابدۇناسىرنىڭ ئىسلام ھەرىكىتىنى قانلىق باستۇرۇشتىكى ۋەھشىيەنە قىرغىنچىلىقلىرى بۇ ھەرىكەتنىڭ يوقۇلىشى ۋە تارىخ بېتىدىن ئۆچۈرلىشى ئۈچۈن ئەڭ مۇناسىپ شارائىت ئىدى .

بىراق اللەنىڭ تەقدىرىدىن بىزنىڭ ھازىرغىچە كۆرۈۋاتقانلىرىمىز شۇكى ، يۈز بېرىۋاتقان ھەر قانداق قانلىق قىرغىن ئىسلام ھەرىكىتىگە يېڭىدىن قوشۇلۇۋاتقان ياش ئاۋانگارتلارنى مەيدانغا كەلتۈرۈۋاتىدۇ .

بەلكى بىز يۈزلىنىشنىڭ ئىسلامغا مەنسۇپ بولىۋاتقانلىقىنى ، ئىسلامنى- اللە نازىل قىلغاندەك- ئۆز ماھىيىتى بويىچە ئەتراپلىق ۋە مۇكەممەل ئەمەلىيلەشتۈرۈش قىزغىنلىقىنىڭ ياشلاردىكى ئاپتوماتىك دلقۇنغا ئايلانغانلىقىنى كۆرىۋاتىمىز . ئەمەلىيەتتە بۇ ياشلار بىرەر جامائەتكە تەۋە ئەمەس ، ئۇلار مەيلى بۇ جامائەتكە قوشۇلسۇن ياكى يەنە بىر جامائەتكە قوشۇلسۇن ۋە ياكى ھېچبىر جامائەتكە قوشۇلمىسۇن ④۰ پەرقسىز ھالدا ياشلاردىكى ئومۇميۈزلۈك ئىنتىلىشىنى ئەكس ئەتتۈرىدۇ .

بىز «ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتى» دىگەن بۆلۈمدە ھەقىقەتەن ئىسلام ئۈمىتىنىڭ دىنىغا قايتىشى ئەجەپلىنەرلىك ئەمەس ، «بەلكى ئەجەپلىنەرلىك بولغىنى ئۇلارنىڭ دىنىدىن قېچىپ ، غەرىپكە يۈزلىنىشى ! تېخىمۇ ئەجەپلىنەرلىك بولغىنى بۇ خىل چېكىنىش ئۈستىدە چىڭ تۇرۇپ ، ئۆزىنىڭ تەبىي يۈرەك سوقۇشىغا قايتىپ كېلەلمەسلىگىدۇر» دىگەن ئىدۇق .

بىز يۇقىرىدا ئېيتىپ ئۆتكىنىمىزدەك بۇ خىل چېكىنىشنىڭ ئەڭ مۇھىم سەۋەپلىرىدىن بىرى غەرب مەدەنىيىتىنىڭ

ئېزىقتۇرىشىغا ئۇچراش ، ئەينى چاغدا «زىيالىلار» ئۆزئارا شۇنداق دەيتتى : ياۋرۇپا كاپىر ۋە ئاتېزىمچى ، شۇنداق تۇرۇپ ئۇلار كۈچلۈك ھەم مەدەنىيەتلىك ، ئۇلار يەرشارىدا ئالاھىدە ئىمتىيازغا ئىگە . ئۇلار دىنسىز بولسىمۇ بىراق ئەخلاقلىق ! بىز بولساق دىندار خەلق بىراق بىز ئاجىز ھەم قالاق ، شۇنداق بولۇشقا قارىماي بىز يەنىلا ئەخلاقسىز مىللەت ! . . . شۇڭا بىز بۇنداق دىننى چۆرۈپ تاشلايلى ! ياۋرۇپا تەرەققىيات ۋە مەدەنىيەتكە قەدەم قويۇش ئۈچۈن دىندىن چېكىنىپ چىققانداك بىزمۇ چېكىنىپ چىقايلى ! . . . شۇنداق قىلىپ «زىيالىلار» بىز يۇقارقى «ئېغىپ كېتىشنىڭ تەسىرلىرى» دىگەن بۆلۈمىدە كۆرسىتىپ ئۆتكەن شارائىتلاردا نادان خەلقنى ئارقىسىدىن ئەگەشتۈرۈپ تۇيۇق يوللارغا باشلاپ كەتتى . بۈگۈن ئاشۇ خىل سېلىشتۇرۇشنىڭ ھەر ئىككى تەرىپىدە خاتالىق ئېنىق كۆرۈنۈۋاتىدۇ . ئەمەلىيەتتە بۇ خىل خاتالىق ئەينى ۋاقىتتا ئازغۇنلۇق باشلانغان كۈنلەردە تېخى ئېنىق بولۇپ كەتمىگەن ئىدى .

توغرا ، ياۋرۇپا كاپىر ۋە ئاتېزىمچى ، ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ كۈچىنى زورايتقۇچى ئامىللارنىڭ ھەممىنى ئۆز چاڭگىلىغا توپلىدى . بىراق ئۇلارنىڭ كاپىر ۋە ئاتېزىمچىلىقى تۇنجى قېتىم «زىيالىلار» ئويلىغانداك ئۇلارنىڭ ھاياتىغا تەسىر كۆرسەتمەي قالمىدى . بەلكى ئۇلارنىڭ مەۋجۇدىيىتىگە مۇنداق ئىككى تەرەپتىن چوڭقۇر تەسىر كۆرسەتتى . بىرىنچىسى ، بۇ «مەدەنىيەت» دۇنياغا كۆز ئاچقان كۈندىن باشلاپ ئۇنىڭغا قوشۇلۇپ كەلگەن ۋە «مەدەنىيەتنىڭ» كۈچىيىشىگە ئەگىشىپ ئۇنىڭ بىلەن بىرلىكتە ئۈزلۈكسىز كۈچەيگەن «كېسەل» ئىككىنچىسى بۇ مەدەنىيەتنى كۈتۈپ تۇرۇۋاتقان ئاقىۋەت ، بىرىنچىسى : روھى ، نېرۋا ۋە ئىدىيىۋى «بىئاراملىق» چۈنكى ھەر بىر شەيئەنىڭ دەرۋازىسىنى

ئۇلارغا ئاچقان اللە ئىنسانلار- اللەنى ئۇنتۇپ قالغان چاغدا- ئىلاھى قانۇنىيەتنى يۈرگۈزۈش ئۈچۈن قەدىمدىن تارتىپ ئىنسانلارنى شۇنداق دەپ ئاگاھلاندۇردى: ئەگەر ئىنسانلار پەرۋەردىگارنىڭ بۇيرۇقىغا ئاسسىيلىق قىلسا، اللە ئۇلارنى تۈيدۈرماي جازالاش ئۈچۈن مەلۇم مەزگىللەرگىچە زىمىننىڭ بايلىقلىرى ئىچىگە ئۇلارنى غەرىق قىلىۋىتىدۇ. بىراق اللە ئۇلارغا بەرىكەت ۋە روھى خاتىرجەملىكنى بەرمەيدۇ. چۈنكى بۇ ئىككىسى- بەرىكەت ۋە روھى خاتىرجەملىك- ئىماننىڭ نەتىجىسى بولۇپ، اللەغا يۈزلەنگەن، اللەنى ئەسلىگەن، ئۇنىڭ ئىلاھلىقىنى ئىقرار قىلغان ۋە ئۇنىڭغا ئىبادەت قىلىش بىلەن مەشغۇل بولغان كىشىلەردىن باشقىغا اللە ئۇنى ھەرگىز بەرمەيدۇ.

«ئەگەر كەنت ئاھالىسى ئىمان كەلتۈرگەن ۋە تەقۋادارلىق قىلغان بولسا، ئەلۋەتتە بىز ئۇلارغا ئاسمان ۋە زىمىننىڭ بەرىكەتلىرىنى ئاچقان بولاتتۇق.» (96: 7)

«مۆئمىنلەرنىڭ قەلبى اللەنى ئەسلەش بىلەن ئارام تاپىدۇ. ئېسىڭلاردا بولسۇنكى دىللار پەقەت اللەنى ئەسلەش ئارقىلىقلار ئارام تاپىدۇ.» (28:)

«بىئاراملىق» تۇنجى كۈندىن باشلاپ مۇشۇ مەدەنىيەتنىڭ ئاساسلىق بەلگىسى بولۇپ قالدى. بىراق ئۇنىڭ نەتىجىلىرى كۈنسېرى ئوچۇقتىن-ئوچۇق كۆپىيىۋاتىدۇ، ئۇلارنىڭ ستاستىكىلىرىدا خاتىرىلىنىشىچە بىئاراملىق كۈنسېرى ئېشىۋېتىپتۇ... روھى ۋە نېرۋا كېسەللىك، ساراڭلىق، ئۆزىنى ئۆلتۈرۈۋېلىش، ھاراق ۋە زەھەرلىك چېكىملىكلەرگە خۇمار بولۇش، جىنايەت پاتقىقىغا پېتىش، ئائىلە ۋە جەمئىيەت مۇناسىۋىتىنىڭ پارچىلىنىشى... قاتارلىقلار دەل ئاشۇ «بىئاراملىقنىڭ» ئەمەلىي ئىپادىسى ئىكەن.

ئىككىنچىسى : ئاخىرقى ھېسابتا بۇ «مەدەنىيەت» نى كۈتىۋاتقان يەنە بىر تەسىر «مەدەنىيەتنىڭ يىمىرلىشى» بولۇپ ، ئاشۇ مەدەنىيەتنىڭ ئىگىلىرى ھېسابلانغان «دانىشمەنلەر» گەرچە ئۆزىنى ئۇنىڭ ئىچىدىن قۇتقۇزۇپ قېلىشقا كۈچى يەتمىگەن بولسىمۇ ، بىراق ئاشۇ مەدەنىيەتنىڭ يىمىرلىدىغانلىقىنى ئاللىقاچان خەۋەر قىلدى . چۈنكى ئۇلار ئۆزلىرى يىمىرىلىۋاتقان مەۋجۇدىيەت ئىچىدە تۇرۇپ ، باشقىلارنى خەتەرلىك ئاقىۋەتتىن ئاگاھلاندۇرىۋاتىدۇ .

ھەقىقەتەن بۈگۈن ئىنسانىيەتكە ھۆكۈمرانلىق قىلىۋاتقان غەرب مەدەنىيىتى ، بىز يىمىرلىش ھەققىدە سۆزلىگەن چېغىمىزدا بەزى كىشلەر ئويلىغاندەك ئۇنداق ئاسانلىقچە يىمىرلىپ كەتمەيدۇ ، چۈنكى ئۇلار مۇقەررەر يىمىرلىشنى كېچىكتۈرىدىغان كۈچ ۋە ئىجابىي ئامىللار . . . بىلەن ئۆزىنى قوغداۋاتىدۇ .

ئۇلاردا ئىلىم كۈچى ، چىدامچانلىق ۋە قېتىرقىنىپ ئىشلەش كۈچى ، ئىنتىزاملاشتۇرۇش ماھارىتى ، قىيىنچىلىقلارنى تەتقىق قىلىش ۋە ئۇنىڭ ھەل قىلىش چارىسى ئۈستىدە ئىزدىنىشتىكى ئەمەلىيەتچانلىق روھى . . . قاتارلىقلار بولغاندىن سىرت ، ئۇلار يەنە ھاياتىنىڭ كۆپلىگەن تەرەپلىرىدە «جاپا» نى ئىنساننىڭ ئۆشنىسىدىن ئېلىۋېتىپ مېخانىكىغا يۈكلەيدىغان ئىلغار شارائىتلارغا ئىگە .

. . . گەرچە بۇ مەدەنىيەتنى «ھالاكەت» كە ئۈندەيدىغان «سەۋەبلەر» مەۋجۇت بولسىمۇ ، بىراق ئاشۇ «كۈچ» لەرنىڭ ھەممىسى يىقىلىش ئالدىدا تۇرىۋاتقان مەۋجۇدىيەتنى چىڭ تۇتۇپ تۇرىدۇ ۋە ئۇنى تېز يىمىرلىشتىن توسۇپ قالىدۇ . . . توغرا . . . بىراق ئۇلارنىڭ ھەممىسى ئەڭ ئاخىرقى مۇقەررەر ئاقىۋەتنى توسۇپ قالالمايدۇ . . . چۈنكى ئۇ اللەنىڭ قانۇنىيىتى .

ئەمما «ئەخلاق» مەسىلىسىدە ئۇنىڭ ھەقىقىي ئەخلاق ئەمەس

بەلكى «مەنپەئەت» ئەخلاق بولغانلىقى ھەممىگە ئايدىڭ . . . ئاشۇ ئاتالمىش «ئەخلاق» نىڭ سىرتقى قىياپىتى بەكلا گۈزەل بولسىمۇ بىراق ئۇنىڭ يىلتىزى يوق . چۈنكى يىلتىز ئەخلاقنىڭ ھەقىقىي بۇلىقى بولغان دىندىن ئۈنۈپ چىقىدۇ . شۇنىڭ ئۈچۈن (دىنى مەنبە قىلمىغان) «ئەخلاق» (يىلتىزى يوق دەرەخكە ئوخشاش) ئاللىقاچان قۇرۇپ قېلىشقا باشلىدى . ئىككىنچى دۇنيا ئۇرۇشىدىن كېيىن بىر تۈركۈم ئەۋلاتلار مەيدانغا كېلىپ ئاستا-ئاستا ئاشۇ ئەخلاقىن چېكىنىپ چىقىشقا باشلىدى . ئۇلار يا جىنايەت تەرەپكە ماڭدى ، يا پەرۋاسىز ھالدا قالايمىقانچىلىق ئىچىگە سىڭىپ كەتتى . نىسبەت كۈنسېرى ئاشماقتا !

يەنە بىر تەرەپتىن شۇ ئېنىق بولمىغانلىقى ، مۇسۇلمانلارنىڭ بۈگۈنكى ئاقىۋىتى ھەرگىزمۇ ئۇلارنىڭ مۇسۇلمان بولغانلىقىنىڭ نەتىجىسى ئەمەس . . . بەلكى يىللاردىن بېرى «لالە لا ئىللە» نىڭ ھەقىقىي ئوقۇمىنى ئەمەلدىن قالدۇرۇپ ، پۈتكۈل ئىسلامنى روھى يوق قۇرۇق ئەنئەنىگە ئايلاندۇرۇپ قويۇشتەك ئېغىر خاتالىقلارنى سادىر قىلىش نەتىجىسىدە ئىسلامنىڭ ئاساسلىق چۈشەنچىلىرىنى ئاستا-ئاستا ئەسلى ماھىيىتىدىن يىراقلاشتۇرۇۋېتىشنىڭ پاجىئەلىك ئاقىۋىتىدۇر .

بىر تەرەپتىن غەرب مەدەنىيىتىگە نىسبەتەن ، يەنە بىر تەرەپتىن ئاخىرقى ئەسىردىكى مۇسۇلمانلارنىڭ رىئالىتىغا نىسبەتەن بۇ ھەقىقەتنىڭ نامايەن بولۇشى «ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتى» گە شەكسىز تەسىر كۆرسىتىدۇ . . . چۈنكى ھازىرقى زامان جاھىلىيىتىنىڭ خاتالىقلىرىنى كۆزلەر ئېنىق كۆرگەن چاغدا ، كىشىلەر ئىسلامنىڭ ماھىيىتىنى قۇرئان ، ھەدىس ، ۋە تۇنجى ئەۋلات مۇسۇلمانلارنىڭ دەسلەپكى ھايات ئەمەلىيىتىدە ئىجرا بولغاندەك چۈشەنگەن چاغدا ۋە ئىسلام ئۈممىتىنىڭ بۈگۈنكى ۋاقىتتا دىننىڭ

ئەسلى ماھىيىتىدىن قانچىلىك يىراقلاپ كەتكەنلىگىنى بىلگەن چاغدا . . . (ھەقىقەتنىڭ نامايەن بولۇشى) ئۈزلۈكسىز مەيدانغا كېلىپ كۈنسېرى زورىيىۋاتقان يېڭى ئاۋانگارىتلار ئارقىلىق بۇ ھەرىكەتكە كۈچ قوشىدىغان مول ئېنىرگىيە مەنبەسىدۇر .
بۇ ھەقىقەتنى- ھەر ئىككى تەرەپتىن- مۇشۇنداق چۈشىنىشنى ھېچ نەرسە توسۇپ قالالمايدۇ !

دىمەك ياۋرۇپا اللە نازىل قىلغان ھەر بىر ھەقىقەتكە قارىتا ئاسىلىق مەيداندا چىڭ تۇرىدىكەن ، ئۇنداقتا ئىلاھى قانۇنىيەت بويىچە يىمىرلىش ئاقىۋىتىدىن قەتئىي ئۆزىنى ساقلاپ قالالمايدۇ .
«لالە الا اللە» نىڭ ماھىيىتىنى تونۇش ۋە اللە تەرەپتىن نازىل قىلىنغان دىننىڭ ماھىيىتىنى تونۇش . . . نى بۈگۈن قەتئىي چەكلەش مۇمكىن ئەمەس ، چۈنكى ئۇ مۇسۇلمان ئوغۇل-قىز ياشلارنىڭ ئېڭىدا ئاللىقاچان ئويۇچۇق ھەقىقەتكە ئايلىنىپ كەتتى .



ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتىنى كۈچەيتكۈچى ئامىللاردىن بىرى كىشىلەرنىڭ قىيىنچىلىقلىرىنى ھەل قىلىشتا سىرتتىن ئىمپورت قىلىنغان تۈزۈملەرنىڭ مەغلۇپ بولۇشىدا ۋە ئۈمىمەتنىڭ ئارزۇ-ئارمانلىرىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇشتا ، ئەلمانى رەھبەرلەرنىڭ مەغلۇپ بولۇشىدا ئېنىق ئەكس ئېتىدۇ .

مانا بۇ ياۋرۇپانىڭ شەرقى ۋە غەربىدىكى تۈزۈملەرنى سۆرەپ كىرىپ تولۇق بىر ئەسىر ئۆتكەندىن كېيىنكى ئەمەلىي رىئاللىق !
«مۇسۇلمانلار» تەرەپ كۈنسېرى ئاجىزلاشماقتا . . .
دۈشمەنلەر تەرەپ بولسا كۈنسېرى كۈچىيىپ دۈشمەنلىگىنى ئىزچىل داۋاملاشتۇرماقتا . . .

چوڭ ئىسلام دۆلىتى پارچىلاندى ، ئىسلام دۇنياسى بىر نەچچە بۆلەككە . . . ئۇنىڭدىن كېيىن تېخىمۇ ئۇششاق بۆلەكلەرگە

بۆلۈنۈپ كەتتى بۈگۈن ھەرقايسى گۇرۇھلار پارچىلىنىش ۋە بۆلۈنۈشنى تېخىمۇ ئاشۇرۇش ئۈچۈن يەنە بىر قېتىم ئۆزئارا قىرغىن قىلىشماقتا

«سوتسىيالىزىم» سايىسىدا خىيالى بايلىقلارنى ئۆز قولىغا توپلاپ ، ئاشۇ خەلقلەرنىڭ رىزىقىغا چاڭگال سېلىپ ، ئۇنى بۇلاپ-تالايدىغان مونوپۇل قىلغۇچى يېڭى سىنىپنىڭ مەيدانغا كېلىشى بىلەن نامراتلىق كۈچىيىپ ، ئادەتتىن تاشقىرى ئۆسۈم قەرزلىرى دۆۋىلىشىپ كەتتى .

ئەخلاق يىمىرىلدى ، قىممەتلەر ۋەيران بولدى . خەلقلەر مۇستەھكەم ۋە كۈچلۈك مۇناسىۋىتىنى يوقۇتۇپ ، شەخسىيەتچىل شەخسلەرگە ياكى دۈشمەن جامائەتلەرگە بۆلۈنۈپ كەتتى ، شەھەرلەردە خاتىرجەملىك يوقۇلۇپ ، قۇتۇلۇشنىڭ يولىنى تاپقىلى بولمايدىغان دەرىجىدە تۈگىمەس بىئاراملىققا چۈشۈپ قالدى يەھۇدى دۆلىتى قۇرۇپ چىقىش ۋە مۇسۇلمان شەھەرلىرىدە ئىسلامغا تەۋە بولمىغان غەيرى دۆلەتتىن بىرنى مەيدانغا كەلتۈرۈشنىڭ تەييارلىقلىرىنى ئىشلەش ئۈچۈن ئىسلام دۇنياسىنىڭ يۈرىكىدىن بىر پارچە مۇقەددەس زېمىن بۆلۈۋېلىندى

ئاپخانىستاندىكى مۇسۇلمانلارغا قارىتىلغان قاقشاتقۇچ ئۇرۇشلار ، ۋە كوممۇنىزىم دۇنياسىدىكى مۇسۇلمانلارغا يۈرگۈزۈلگەن تۈگىمەس زوراۋانلىقلاردىن باشقا ھىندىستان ، ئىپتىۋىيە ، ئارتىريا ، سومالى ، ئوگاندا ۋە پىلىپپىن قاتارلىق يەرشارىنىڭ ھەرقايسى جايلىرىدىكى دۆلەتلەردە مۇسۇلمانلارغا قارىتا يېقىلغان دۈشمەنلىك ئوتلىرى كۈنسېرى لاۋۇلداپ كۆيمەكتە سىرتتىن ئىمپورت قىلىنغان تۈزۈملەر نىمە قىلالىدى ؟ ئەلمانى رەھبەرلەر نىمە ئىش قىلىپ بېرەلدى ؟ ! ئەمەلىيەتتە مۇشۇ بەختسىزلىكلەرنىڭ ھەممىسى ئاشۇلار مەۋجۇت بولغىنى

ئۈچۈن كېلىپ چىقتى ، ياكى شۇلارنىڭ قولى ئارقىلىق يۈز بەردى .
بەلكى ئۇلار جىنايەتنىڭ بىر قاتنى ياكى ئۇنىڭ ئاساسلىق
سەۋەپچىلىرىدىن بىرى بولۇپ قالدى .

ئىنسانلار بۇ تۈزۈملەردىن ۋە بۇ داھىلاردىن ئۈمىتسىزلەنگەن
چاغدا قەيەرگە يۈزلىنىدۇ ؟ !

ئەنە ئاشۇ دەل ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتىگە ياردەم بەرگۈچى
ئامىللاردىن بىرى بولۇپ ، ئۇنىڭ يولىنى توسۇش قەتئىي مۇمكىن
ئەمەس !

سىرتتىن ئىمپورت قىلىنغان بۇ تۈزۈملەر ھەمىشە ئىككى
لاگىر- كاپىتالىزىم ۋە كوممۇنىزىم لاگىرى-دىكىلەرنىڭ بىرى
ئۈچۈن يۈشۈرۈن ياكى ئاشكارا قۇل بولۇشنى بىرگە ئېلىپ
كېلىدۇ ، قۇللۇق گۈللىنىشنى پەيدا قىلالمايدۇ . قىيىنچىلىقلارنى
ھەل قىلالمايدۇ ، ياكى قىسمەن قىيىنچىلىقلارنى ھەل قىلىشىمۇ
بىراق ئاخىرقى ھېساپتا ئۈمىدەتتى بىر ئازگالدىن قۇتقۇزۇپ
ئۇنىڭدىنمۇ چوڭراق يەنە بىر ئازگالغا چۈشۈرمەكچى بولىدۇ . . .
نەتىجىدە ئۈمىدەت قەتئىي قۇتۇلغىلى بولمايدىغان چوڭقۇر ئازگالغا
چۈشۈپ كېتىدۇ .

ساختىپەز داھىلار * خەلقلەرنى ھەقىقىي قۇتقۇش
ئىمكانىيىتىگە ئىگە بولالمايدۇ . چۈنكى بۇ دەسلەپتە ئۇلارنى ھوقۇق
تەختىدە ئولتۇرغۇزغان ۋە ئۇلارنىڭ سىياسەت نىزامىنى تۈزۈپ
بەرگەن . . . خوجايىن ** لارنىڭ مەنپەئىتىگە تۈپتىن زىت
كېلىدۇ . ئەمەلىيەتتە ئۇلارنىڭ بۇ ئورۇندا ئولتۇرۇشى ھەرگىزمۇ
«قۇللار» نىڭ مەنپەئەتى ئۈچۈن بولماستىن بەلكى «خوجايىن»
لارنىڭ مەنپەئەتىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈندۇر . شۇڭا خوجايىنلار

* يەرلىك ھۆكۈمەت باشلىقلىرى ، دۆلەت ئىچىدىكى ھوقۇقدارلار .

** دۆلەت سىرتىدىكى تاجاۋۇزچىلار ، خەلقئارا سىياسەت ۋە ۋەزىيەتنى كونترول قىلغۇچىلار

ئاشۇ رەھبەرلەرنىڭ ھەقىقى مۇۋەپپەقىيەت قازىنىشقا يول قويمايدۇ . چۈنكى بۇ ئۇلارنىڭ مەنپەئەتكە تۈپتىن زىت كېلىدۇ . يەنە كېلىپ ئۇلارنىڭ ئۆزىمۇ خوجايىنلىرىنىڭ ئاچچىقىنى كەلتۈرۈپ تۈرۈپ مۇۋەپپەقىيەت قازىنىشقا جۈرئەت قىلالمايدۇ . چۈنكى ئۇلارنى ھوقۇق تەختىدە ئولتۇرغۇزغان خوجايىنلار بىر كۈنلەردە ئۇلارنىڭ كۈتىگە تېپىپ ، تەختىنى ئۇلاردىن تارتىۋېلىشتىن يانمايدۇ .

خوجايىنلار ئىسلام دۇنياسىدا خەلقلەرنىڭ كۆزىنى بويايدىغان قەھرىمانلىق پەردىسى ئاستىدا ، خوجايىننىڭ مەنپەئەتىنى ئەمەلگە ئاشۇرىدىغان ۋە خەلقلەرنىڭ كۆڭلىدە خەلقنىڭ مەنپەئەتى ئۈچۈن خىزمەت قىلىۋاتقانداك تۇيغۇ پەيدا قىلالايدىغان «مەڭگۈلۈك داھى» تۇرغۇزۇش ئارقىلىق ئاشۇ مۇرەككەپ قىيىنچىلىقنى ھەل قىلماقچى بولدى بىراق سەھنىدە ئوينىلىۋاتقان قەھرىمانلىق ئويۇنلىرى بىلەن خەلقلەرنىڭ كۆزىنى بوياۋاتقان چاغدا ، بىردىنلا ئويۇننىڭ مەقسىتى كىشىلەر ئۈچۈن ئايدىڭ بولۇپ قالدى-دە ، خەلقلەر مەڭگۈلۈك داھىلارنىڭ ئۇلارنى ئار-نومۇس ، نامراتلىق ۋە قالايمىقانچىلىق ئىچىگە غەرق قىلىۋەتكەنلىكىنى بىلىپ قالدى ، چۈنكى داھىلار ھەر يىلى خەلققە مىڭلىغان ۋەدىلەرنى بەرسىمۇ بىراق ئۇزاق ئۆتمەي ۋەدىسىدىن يېنىۋالغان ئىدى . . .

ئاخىرقى ھېسابتا خەلقلەر ئويۇن ۋە ئويۇنچىلاردىن زىككەن چاغدا كۈنسېرى ئېشىۋاتقان قۇتقۇزۇشنى تەلەپ قىلىش ساداسى ئىچىدە ئىسلامغا يۈزلىنىدۇ !

× × ×

ئىسلام زىمىنلىرىدا يەھۇدىلارنىڭ مەۋجۇت بولۇشى ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتىنى كۈچەيتكۈچى ئامىللارنىڭ بىرى !
لورىد كامبېل دوكلاتىدىن كۆرۈۋاتقىنىمىزدەك ، «ھەر قېتىم

گىگانت ئورنىدىن تۇرماقچى بولسا ، ئۇنىڭ پۇتىغا سانجىلىدىغان تىكەن بولۇش» ئۈچۈن ، يەھۇدى خرىستىئانلارنىڭ ئورتاق سۈيىقەستى ئىچىدە يەھۇدى دۆلىتى مەيدانغا كەلدى .

بۇ دۆلەت ئۆزىنىڭ رىئاللىقتىكى رولىنى جارى قىلدۇرۇپ كەلدى ۋە ھىلىھەم جارى قىلدۇرىۋاتىدۇ

بىراق . . . ئىنسانلار يەھۇدىلارنىڭ مەۋجۇتلىقىدىن ھەمدە ئۇلارنىڭ ھاياتلىقىنىڭ ھەر قايسى ساھەلەردىكى سىياسى ، ھەربىي ، ئىقتىسادى ، ئىدىيىۋى ۋە مەدەنى . . . ھۆكۈمرانلىقىدىن جاق توپغان چاغدا ، ئۇلار قەيەرگە يۈزلىنىدۇ ؟ !

ھەقىقەتەن يەھۇدىلار- گەرچە بەك ئەقىللىق بولسىمۇ- بىراق ئۇلار ئۆز مەنپەئەتىگە قارشى ھالدا ھەرىكەت قىلىۋاتىدۇ . ئىسلام ۋە مۇسۇلمانلارغا قارشى ئۇلارنىڭ يۈرىكىنى چىرمىۋالغان قاپقارا ئۆچمەنلىك سەۋەبىدىن ئۇلار ئۆز مەنپەئەتىگە قارشى ھەرىكەت قىلىشتىن توختاپ قالالمايدۇ !

«يەھۇدىلار ۋە مۇشرىكلارنىڭ مۆئمىنلەرگە ھەممىدىن قاتتىق دۈشمەن ئىكەنلىكىنى چوقۇم بايقايسەن !» (5: 82)

يەھۇدىلار ئەرەپ ئەللىرىنى ئېكىسپىلاتاتسىيە قىلىۋاتىدۇ ، ئۇلارنى بوزەك قىلىشتا بىرەر دائىرىدە توختىمايۋاتىدۇ ، چۈنكى ئۇلار ھۆكۈمرانلىق ۋە كېڭەيمىچىلىكنى ئالدىنقى ئورۇنغا قويىۋاتىدۇ . شۇنىڭ بىلەن ئۇلار ئىزچىل تۈردە ئېشىۋاتقان ئۈزۈلمەس قايتۇرما ھۇجۇمنى شەكىللەندۈرىۋاتىدۇ .

بىز يۇقىرىدا مۇشۇ ئەسىرنىڭ 80-يىللىرىدا يەھۇدىلار ئىجرا قىلماقچى بولغان زەھەرلىك «پىلان»نى كۆرۈپ ئۆتتۇق ، ئۇلار بۇ جىنايى ھەرىكىتىنى توختۇتۇپ ، ئۆزلىرىگە : بىز ئەمدى توختاپ قالايلى ، خەتەرلىك قايتۇرما ھۇجۇم كىلىپ چىقماستىن ئۈچۈن ئەقىلگە ئۇيغۇن دائىرىدە توختاپ قالايلى دىيەلەرمۇ ؟

ياق ! . . . ئۇلار مۇسۇلمانلارغا بولغان ئۆچمەنلىگىدىن ئەمدى توختاپ قالالمايدۇ ، چۈنكى شەيتان دۈشمەنلىكىنى داۋاملاشتۇرۇپ ، ئارقىغا چېكىنمەسلىكىنى ئۇلارغا چىرايلىق كۆرسەتتى .

قايتۇرما ھۇجۇم پەيدا بولغان چاغدا- ھامان بىر كۈنى پەيدا بولىدۇ- ئىنسانلار كىم تەرەپكە يۈزلىنىدۇ ؟ !

ئۇلار سېنىڭچە غەرب بىلەن ئېغىز-بۇرۇن يالشىۋاتقان پارتىيىلەرگە يۈزلىنەرمۇ ؟ ۋاھالەنكى غەرب-غەربنىڭ باش رولچىسى ئامېرىكا-ئىسرائىلىيەنىڭ زۆراۋانلىق ھەرىكەتلىرىگە ياردەم بېرىپ ، ئۇلارنى مۇسۇلمانلارغا دۈشمەنلىك قىلىشقا كۈشكۈرتىۋاتىدۇ !

ياكى ئۇلار سېنىڭچە كومۇنىستىك پارتىيىلەر تەرەپكە يازلىنەرمۇ ؟ ۋاھالەنكى بۇ پارتىيەلەر قولىدا پىچاق كۈتۈرۈۋېلىپ ، ئادەم ئۆلتۈرمەكچى بولغان قاتلىنى كۆرۈپ تۇرۇپمۇ «ھەي ئادەم بۇنداق قىلساڭ بولمايدۇ» دىگەندىن باشقا ھېچ قانداق ئەمەلىي تەدبىر قوللانمايدۇ . ھەمدە قاتىللارنىڭ ھەرقانداق چەكلىمىدىن خاتىرجەم ھالدا قاتىللىق قىلىشقا يول قويىدۇ .

دىمەك ، ئىنسانلارنىڭ ئىسلامدىن باشقا يۈزلىنىش نىشانى بولمايدۇ !

يەھۇدىلار بۇنى ئېنىق بىلىدۇ گاھىدا ئۇنى ئاشكارلاپمۇ قويىدۇ ۋە ئۇنىڭدىن ئەندىشىگە چۈشۈپمۇ قالىدۇ ! بىراق ئۇلارنىڭ يۈرىگىدىكى قاپقارا ئۆچمەنلىك : ھوقۇق ۋە كېڭەيمىچىلىككە بولغان ساراڭلارچە قىزىقىش ئۇلارنىڭ جىنايى ھەرىكەتلەرنى توختىتىشقا ئىمكان بەرمەيدۇ ھەمدە ئۇلارنى داۋاملىق رەزىللىك ۋە زۆراۋانلىقنى ئاشۇرۇشقا ئۈندەيدۇ !

× × ×

بۇ جايدا ھادىسىلەرنى ئېنىق بىر يۈزلىنىشكە . . . ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتى يۈزلىنىشكە ئۈندەيدىغان يۈكسەك بىر تەقدىر

بار . . .

ھەقىقەتەن «ئويغىنىش» قا تۈرتكە بولىدىغان بارلىق ئامىللار مەۋجۇت بولۇپ ، بەزىلىرى مۇشۇ مىنۇتنىڭ ئۆزىدە مەۋجۇت يەنە بەزىلىرى بىلەن كېتىۋاتقان يولىمىزدا ئۇچرىشىمىز .

دۈشمەنلەر- بىز يۇقىرىدا كۆرسىتىپ ئۆتكەندەك- مۇشۇ ئامىللارنىڭ ھېچبىرىگە ئىگە بولالمايدۇ . . . يەنى ئۇلار غەرب مەدەنىيىتىنى يىمىرلىپ كېتىشتىن توسۇپ قالالمايدۇ ، خەلقلەرنىڭ نەزىرىدە مۇۋەپپەقىيەت قازاندى دەپ قارىلىدىغان رايونلاردىكى «مالاي» لىرىمۇ (غەرب سىياسىتىنى ھىمايە قىلغۇچى يەرلىك ھۆكۈمەتلەرمۇ) ئوخشاشلا غەربنىڭ ھالاكىتىنى چەكلەپ قالالمايدۇ ، ھەمدە يەھۇدىلارنىڭ مەۋجۇتلۇقىنى ئەمەلدىن قالدۇرۇش ۋە ئۇلارنىڭ ئىزچىل داۋاملىشىۋاتقان دۈشمەنلىك ۋە زۇرۋانلىقىنى توختۇتۇش ئۇلارنىڭ قولىدىن كەلمەيدۇ .

ھەقىقەتەن ئۇلار- اللەنىڭ تەقدىرى بىلەن- بىر ئىشقا يەنى ئۆلتۈرۈش ، قىرغىن قىلىش ، سۈرگۈن قىلىش ، ئازاپلاش ۋە قىيناش . . . قا ئىگە بولالايدۇ ، بىراق بۇ ئىسلام ھەرىكىتىنى يوقاتماقتا يوق ئەكسىچە ئۇنى پاكلايدۇ ۋە ساپلاشتۇرىدۇ ھەمدە ھەر قانداق قارشىلىققا تاقابىل تۇرالغۇدەك ئىقتىدارغا ئىگە قىلىدۇ ! ئىشلارنى اللە پىلانلايدۇ . . .

اللەنىڭ تەقدىرى بىلەن خەلقئارالىق شارائىتلارنىڭ ھەممىسى ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتىنىڭ كۈچىنى زۆرەيتىش ئۇنى چوڭقۇر يىلتىز تارتقۇزۇش ۋە ئۇنى ئىنسانىيەتنىڭ كەلگۈسىدىكى ئوپ-ئوچۇق «يولغا» ئايلاندۇرۇش ئۈچۈن خىزمەت قىلىۋاتىدۇ .

اللەنىڭ تەقدىرى بىلەن اللەنىڭ دۈشمەنلىرى ئۆزلىرى ئېلىپ بېرىۋاتقان «تەبىئى» پائالىيەت جەريانىدا ۋە ئىسلامغا قارىتا ئۇلارنىڭ ۋۇجۇدىغا سىڭىپ كەتكەن قاپقارا ئۆچمەنلىكنىڭ تۈرتكىسى

بىلەن ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتىنىڭ كۈچىنى زۆرايتىش ۋە ئۇنى چوڭقۇر يىلتىز تارتقۇزۇش . . . تىن ئىبارەت مۇھىم ۋەزىپىنى ئورۇنداۋاتىدۇ . . .

بۇنىڭدا مۇسۇلمانلارنىڭ ئېرىشىدىغانلىرى قانداقتۇر كۆڭلىنى خوش قىلىدىغان گۈزەل ساياھەت ياكى ئۇلارنىڭ ماڭىدىغانلىرى قىزىل گۈللەر بىلەن ئورالغان «يول»لار بولماستىن بەلكى تەر ۋە ياشلار ، قان ۋە ئازاپلار ، چىدىغۇسىز جاپالار ، قورقۇنچ بىلەن قورشالغان ۋە قان ئىچىگە غەرق قىلغۇچى ياۋۇزلۇقلار بىلەن تولغان ئېگىز-پەس يوللار بولىدۇ . . . بىر شەھىدىتىن كېيىن يەنە بىر شەھىد يەرگە يىقىلىدۇ . . . بىراق كارۋان ئوتتەك ئىسىقلاردا ۋە زىمىستان سوغۇقلاردا ئالغا ئىلگىرلەۋېرىدۇ . . . مېڭىشتىن توختاپ قالمايدۇ . . .

«جىھاتتىن بوشىشىپ قالماڭلار ، شېھىد بولغانلار ئۈچۈن قاينۇرماڭلار ، ئەگەر مۆئمىن بولساڭلار ئۈستۈنلۈك قازىنىسىلەر ئەگەر سىلەر جەڭدە يارلانغان ۋە شېھىد بولغان بولساڭلار ، دۈشمەنلەرمۇ (جەڭدە) ئوخشاشلا يارلاندى ۋە ئۆلتۈرۈلدى . بىز غەلبە مەزگىللىرىنى ئىنسانلار ئوتتۇرىسىدا ئايلاندۇرۇپ تۇرىمىز ، بۇ اللەنىڭ ھەقىقى مۆئمىنلەرنى (ساختىپەز مۇناپىقلار)دىن ئايرىشى ئۈچۈندۇر . شۇنداقلا سىلەرنى شەھىدلەردىن قىلىشى بەزىڭلارنى شەھىدلىك دەرىجىسىگە يەتكۈزۈش ئۈچۈندۇر . اللە زالىملارنى دوست تۇتمايدۇ . مۆئمىنلەرنى ئۇلارغا يەتكەن مۇسبەت ئارقىلىق ئۇلارنى پاكلىشى ۋە كاپىرلارنى يوق قىلىش ئۈچۈندۇر . ئى مۆئمىنلەر جامائەسى ! اللە سىلەردىن ھەقىقى جىھات قىلغانلارنى ۋە جىھاتنىڭ جاپا مۇشەققەتلىرىگە چىدىغۇچىلارنى بىلمەي (ئايرىماي) تۇرۇپ (پەقەت ئېغىزىڭلاردا ئىمان ئېيتتۇق دېيىش بىلەنلا) جەننەتكە كىرىمىز دەپ ئويلايمىسىلەر ؟ !»

(3: 138-142)

ئاخىرىدا اللە ئۆز جەڭچىلىرىگە ياردەم بېرىدۇ ، زىمىنىدا ئۇلارنىڭ كۈچىنى زۆرەيتىش ھەققىدە ئېيتقان ۋەدىسىنى ئەمەلگە ئاشۇرىدۇ .

«اللە ئىچىڭلاردىكى ئىمان ئېيتقان ۋە ياخشى ئەمەللەرنى قىلغان كىشىلەرگە ئۇلاردىن بۇرۇن ئۆتكەنلەرنى زىمىنىدا ھۆكۈمران قىلغاندەك ئۇلارنىمۇ چوقۇم ھۆكۈمران قىلىشنى ؛ ئۇلار ئۈچۈن تاللىغان دىنى چوقۇم مۇستەھكەم قىلىپ بېرىشنى ؛ ئۇلارنىڭ قورقۇنچىسىنى ئامانلىققا ئايلاندۇرۇپ بېرىشنى ۋەدە قىلدى . بۇنىڭ ئۈچۈن ئۇلار ماڭا ئىبادەت قىلىشى ۋە ماڭا ھېچ نەرسىنى شېرىك كەلتۈرمەسلىكى كېرەك !» (24: 55)

بىز «مۇستەھكەم قىلىش» نىڭ قانداق بولىدىغانلىقىنى ھازىر بىلمەيمىز . . . چۈنكى ئۇ غەيب ئىش . . . بىراق پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ھەدىسلىرىدىن بۇ خىل «مۇستەھكەملىك» نىڭ قىسمەن بەلگىلىرىنى كۆرىۋاتىمىز .

يەھۇدىلار بۈگۈن يەرشارىغا ھۆكۈمرانلىق قىلىۋاتىدۇ ھەمدە دۇنيا سىياسىتىنى بەلگىلەۋاتىدۇ . ئۇلار ئىسلام ۋە مۇسۇلمانلارغا خۇسۇسەن ئىسرائىلىيە ئەتراپىدىكى مۇسۇلمانلارغا . . . قارشى سۈيىقەستلىك پىلانلارنى تۈزۈۋاتىدۇ .

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دەيدۇ : «مۇسۇلمانلار يەھۇدىلار بىلەن ئۇرۇش قىلىپ ، يەھۇدىلارنى ئۆلتۈرمىگۈچە قىيامەت بولمايدۇ . . . ئەگەر يەھۇدى تاش ۋە دەرەخنىڭ كەينىگە يۇشۇرىنسا ، تاش بىلەن دەرەخ ئاۋاز چىقىرىپ «ھەي مۇسۇلمان» ئى اللەنىڭ بەندىسى ، مانا بۇ يەھۇدى مېنىڭ ئارقامدا ، كەل ئۇنى

ئۆلتۈر» دەپ توۋلايدۇ . *

يەھۇدىلار بۇ ھەدىسىنى بىلىدۇ ۋە ئۇنىڭغا ئىشىنىدۇ ،
ھەدىسىنىڭ ئاخىرىدا مۇنداق دىيىلگەن : « . . . بىراق غەرقەد
دەرىخى ئۇنداق دەپ توۋلىمايدۇ ، چۈنكى ئۇ يەھۇدىلارنىڭ دەرىخى .
. . . » يەھۇدىلار بۇ ھەدىسىنىڭ سەھىلىكىگە **
ئىشەنگەنلىكى ئۈچۈن پەلەستىندە ئۆيلەرنىڭ ئەتراپىغا غەرقەد
دەرىخىنى تىكىۋاتىدۇ .

بىز بۇنىڭدىن مۇسۇلمانلار بىلەن يەھۇدىلار ئوتتۇرىسىدا بىر
قېتىملىق كەسكىن كۈرەشنىڭ پارتلايدىغانلىقىنى ناھايىتى ئېنىق
بىلەلەيمىز بۇ كۈرەشتە مۇسۇلمانلار ئەرەپچىلىك ياكى
مىللەتچىلىك ياكى ۋەتەنپەرۋەرلىك بايراقلىرىنى ئەمەس ، بەلكى
ئىزچىل تۈردە «لااله الا الله» بايرىقىنى كۆتۈرۈپ چىقىدۇ بۇ
كۈرەشتە مۇسۇلمانلار اللەنىڭ تەقدىرى بىلەن كەسكىن غەلبە
قىلىدۇ مانا بۇ تارىخى ئۆزگەرتىدىغان تارىخى ھادىسىلەردىن
بىرى بولۇپ قالىدۇ

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ۋەھىنىڭ كۆرسەتمىسى بويىچە ئىسلام
ئۇمىتىنىڭ پەيغەمبەرلىك دەۋرىدىن باشلانغان كەلگۈسى تارىخىنى
ئوتتۇرىغا قويۇپ مۇنداق دەيدۇ : «پەيغەمبەرلىك سىلەرنىڭ
ئاراڭلاردا اللە خالىغان مۇددەتكىچە بولىدۇ . ئۇنىڭدىن كېيىن اللە
خالىغان مۇددەتكىچە خەلىپىلىك مەۋجۇت بولۇپ تۇرىدۇ . ئۇنىڭدىن
كېيىن اللە خالىغان مۇددەتكىچە ئۇنى كۆتۈرىۋېتىدۇ . ئۇنىڭدىن
كېيىن خەلىپىلىك پەيغەمبەرلىك يولى بويىچە بولىدۇ . اللە خالىغان
مۇددەتكىچە ئۇنى كۆتۈرىۋېتىدۇ . ئۇنىڭدىن كېيىن خەلىپىلىك
ئۆزئارا تالىشىدىغان ھوقۇققا ئايلىنىدۇ . ئۇ اللە خالىغان

* مۇسلىم رىۋايىتى
** ئىشەنچلىك ئىكەنلىكىگە

مۇددەتكىچە مەۋجۇت بولۇپ تۇرىدۇ ، ئۇنىڭدىن كېيىن اللە خالىغان مۇددەتكىچە ئۇنى كۆتۈرۈۋېتىدۇ . ئۇنىڭدىن كېيىن خەلىپىلىك زۇراۋان پادىشاھلىققا ئايلىنىدۇ ، ئۇ اللە خالىغان مۇددەتكىچە مۇۋجۇت بولۇپ تۇرىدۇ ئۇنىڭدىن كېيىن اللە خالىغان مۇددەتكىچە ئۇنى كۆتۈرىدۇ ، ئۇندىن كېيىن خەلىپىلىك پەيغەمبەرلىك يولى بويىچە بولىدۇ . ئۇنىڭدىن كېيىن . . . » پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام سۈكۈتكە چۆمدى (ئىمام ئەھمەد رىۋايىتى)

بىز بۇنىڭدىن شۇنى بايقايمىزكى ، بۇ جايدا مۇسۇلمانلار ھاياتىدىكى كەلگۈسى دەۋر ناھايىتى ئېنىق كۆرسىتىلگەن بولۇپ ، بۇ دەۋردە پەيغەمبەرلىك يولى ئاساسىدىكى نوغرا خەلىپىلىك مەيدانغا كېلىدۇ . بۇ دەۋرىدە بۈگۈن ئىسلام دۈچ كېلىدىغان ئاجىزلىق يوقۇلۇپ ئۈممەت مۇستەھكەملىككە قايتىپ كېلىدۇ .

بىز بۈگۈن ئىسلام دۇنياسىنىڭ ھەرقايسى جايلىرىدا مەۋجۇت بولۇۋاتقان ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتىگە قاراپ باقايلى ! ئەنە ئاشۇ دەل ۋەدە قىلىنغان «مۇستەھكەملىكنىڭ يولى . . . » مۇ ؟

بۇ بىر غەيب ئىش بولۇپ ، ئىنسانلار ئۇنى ئالدىن بىلەلمەيدۇ . بەلكى بىز دەيمىزكى ئۇ پەقەت «يولدىكى بىشارەتلەر» خالاس . . . ئەگەر بۇ ئويغىنىشنىڭ يۈرىكىدە اللەقا بولغان ئىخلاسمەنلىك ساپلىق ، راستچىل ئىمان ۋە كەسكىن ئىرادە بولسا ، ئۇنداقتا اللە بۇ «ئويغىنىش» نىڭ يولىنى تۈزلەپ ، ئۇنى مۇھىم ۋەزىپىنى ئادا قىلىشقا بەلگىلەيدۇ . . . ئەگەر ئۇنداق بولمىسا ئۇنىڭ ئورنىغا باشقا بىر قەۋمنى ئالماشتۇرۇۋېتىدۇ :

«ئەگەر سىلەر دىندىن يۈز ئۆرۈسەڭلار ، اللە سىلەرنىڭ ئورنۇڭلارغا باشقا بىر قەۋمنى ئالماشتۇرىدۇ ، ئۇنىڭدىن كېيىن ئۇلار ھەرگىز سىلەرگە ئوخشاش اللەقا ئاسلىق قىلمايدۇ» (قىتال : 38)

پۈتكۈل ئەھۋالدا اللەنىڭ تەقدىرى ئىجرا بولىدۇ :
«اللە ھەقىقەتەن مەقسىتىگە يېتەلەيدۇ اللە ھەقىقەتەن ھەر بىر نەرسە ئۈچۈن مۇئەييەن مىقدار ، مۇئەييەن ۋاقىت بەلگىلىدى .»

× × ×

اللە يەرشارىدا مۇسۇلمان ئۈممەتنىڭ كۈچىنى زۆرەيتقان چاغدا ، ئىنسانىيەت ھاياتىدا كەسكىن ئۆزگىرىش يۈز بېرىدۇ .
اللە ئۇلارنىڭ ئىنسانلارغا گۇۋاھچى ، پەيغەمبەرنىڭ ئۇلارغا گۇۋاھ بولۇشى ئۈچۈن ئوتتۇرا ھال ئۈممەت قىلىپ ياراتقان مۇسۇلمان ئۈممىتى اللەنىڭ يۈكسەك ھۆرمىتىگە ئېرىشكىنى ئۈچۈن ، اللە پۈتكۈل ئىنسانىيەتنىڭ ئەھۋالىنى مۇشۇ ئۈممەتنىڭ ئەھۋالىغا باغلىدى . ئەگەر بۇ ئۈممەت توغرا يولدا ماڭسا ۋە يەرشارىدا ئۇنىڭ كۈچى زورايسا ياخشىلىق بۇ ئۈممەتنى ئومومىيۈزلۈك قاپلايدۇ ، ياۋرۇپا شەرق ۋە غەربتىكى مۇسۇلمانلار بىلەن سۈركىلىش نەتىجىسىدە زۇلمەتلىك ئوتتۇرا ئەسىرلەردىن چىقىپ كەتكەندىن كېيىن گۈللىنىشنىڭ دەسلەپىدە دىندىن مەدەت ئالغاندەك ياخشىلىق بۇ ئۈممەت ئارقىلىق يەرشارىنىڭ ھەر قايسى بۆلۈك بۇشاقلىرىغا تارقىلىدۇ . ئەگەر بۇ ئۈممەت دىندىن چىكىنىپ چىقىپ ، پەرۋەردىگارىنى ئۇنتۇسا ، بەختسىزلىككە ، گىرىپتار بولىدۇ ۋە ئۆزى بىلەن بىرلىكتە ئىنسانىيەتنى بەختسىز قىلىدۇ ، بۈگۈن ئىنسانىيەتكە ھۆكۈمرانلىق قىلىۋاتقان ياۋرۇپا جاھىلىيەتنىڭ يەرشارىدىكى بۇ خىل زوراۋان مەۋجۇدىيىتى پەقەت ئىسلام ئۈممىتى ئۆز ۋەزىپىسىنى ئادا قىلىشتىن ۋاز كېچىشى نەتىجىسىدەلا ئەنە شۇنداق جانلىنىپ كەتتى ، ياۋرۇپانىڭ ھەرقانداق جانلىنىشى مۇستەملىكچىلىك ، دۈشمەنلىك ۋە زوراۋانلىق شەكىلدە ئىسلام ئۈممىتىنىڭ مەنپەئەتىنى قۇربان قىلىش بەدىلىگە مەيدانغا كەلدى .

بىز باشقا بىر كىتاپىمىزدا * كۆرسىتىپ
ئۆتكىنىمىزدەك ، ياۋرۇپا جاھىلىيىتىنىڭ ھاياتىدا مەۋجۇت بولغان
يوچۇقلاردىن يەھۇدىلار سىڭىپ كىرىپ ، پۈتكۈل ئىنسانىيەتكە
ھۆكۈمرانلىق قىلدى ھەمدە بارلىق ئىنسانلارنى اللە شەيتان خەلقلىرى
(يەھۇدىلار) نىڭ مىنىشى ئۈچۈن ياراتقان «ئېشەكلەر» دەپ قاراپ
بۇنداق ساراڭلارچە دۈشمەنلىك قىلىدىغان ھۆكۈمرانلىق پۈتكۈل
ئىنسانىيەتنىڭ بەختسىزلىگىنى ھەسسىلەپ كۈچەيتىۋەتتى .
ئىسلام ئۆمىتى ئۆزىنىڭ ھەقىقىي ئىسلامغا قايتىپ ، اللە
ئۆزىنىڭ راستچىل ۋەدىسىگە ئاساسەن يەرشارىدا ئۇلارنىڭ ئورنىنى
مۇستەھكەملىگەن چاغدا ، يەرشارىدىكى كۆپلىگەن كۆرۈنۈشلەر
ئۆزگىرىدۇ

« J. H . دىنسون » «تۇيغۇلار مەدەنىيەتنىڭ ئاساسى»

Emotions as the Basis of civilization

ناملىق كىتاپىدا ئىپادىلىگەندەك ئىسلام تۇنجى قېتىم مەيدانغا
كەلگەن چاغدا ئىنسانىيەت ھالاكەت ھاڭىنىڭ گىرۋىكى ئۈستىدە
ئىدى .

«بەشىنچى ۋە ئالتىنچى ئەسىرلەردە شەھەرلەشكەن دۇنيا
ھالاكەت ھاڭىنىڭ بىر گىرۋىكىگە يېقىنلاپ قالغان ئىدى . چۈنكى
مەدەنىيەت قۇرۇپ چىقىشنى بەلگىلەيدىغان ئېتىقادلار يىمىرلىپ
كەتكەن ئىدى يىمىرلىگەن ئېتىقادنىڭ ئورنىنى باسالغۇدەك بىرەر
چۈشەنچىنى ئۇ جايدىن تېپىش مۇمكىن ئەمەس ئىدى . ئۇنى قۇرۇپ
چىقىشقا تۆت مىڭ يىلدىن ئارتۇق ۋاقىت سەرپ قىلىنغان ئاشۇ چوڭ

* «ھازىرقى زاماندىكى ئىدىيىۋى-ئېقىملار» ناملىق كىتاب

مەدەنىيەتنىڭ يىمىرلىش ۋە پارچىلىنىشقا قاراپ يۈزلەنگەنلىكى ئېنىق كۆرۈنۈپ تۇراتتى. ئىنسانىيەت ئىككىنچى قېتىم بۇرۇنقى ياۋايىلىق ھالىتىگە قايتىشقا يېقىنلاپ قالغان ئىدى. چۈنكى قەبىلىلەر ئۆزئارا ئۇرۇشۇپ دۈشمەنلەشمەكتە ئىدى. قانۇن، تۈزۈملەر يوق ئىدى. ئەمما خىرىستىئان دىنى ياراتقان تۈزۈملەر بىرلىك ۋە تەرتىپنىڭ ئورنىدا بۆلۈنۈش ۋە پارچىلىنىش رولىنى ئۆتەيتتى. مەدەنىيەت پۈتكۈل دۇنياغا سايە تاشلاپ تۇرىۋاتقان، شاخلىرى ئەتراپقا كەڭەيگەن چوڭ بىر دەرەخكە ئوخشاپ قالغان بولۇپ، ھەر تەرەپكە دەلدەڭشىمەكتە ئىدى. ھالاكەت ئۇنىڭ قان-قېتىغىچە سىڭىپ كىرمەكتە ئىدى... مۇشۇنداق ئومۇميۈزلۈك بۇزۇلغان كۆرىنىشلەر ئىچىدە پۈتكۈل دۇنيانى بىرلەشتۈرگەن بىر ئادەم تۇغۇلدى!!

بۈگۈن ئىنسانىيەت ھازىرقى زامان جاھىلىيەتنىڭ رەھبەرلىكى ئاستىدا يەنە بىر قېتىم پارچىلىنىش ۋە يىمىرلىش تەرەپكە قاراپ كېتىۋاتىدۇ.

... گەرچە «جاھىلىيەت» نىڭ دۈشمەنلىرى پات-پات ياڭراپ تۇرىۋاتقان ئۇزۇلمەس سادالار ئىچىدە ئۇنى ئىسپاتلاپ تۇرىسىمۇ، يىراق ئۇ ئىنسانىيەتنى چىرمىۋالغان ئەسەبىي دولقۇنلار ئىچىدە يوقۇلۇپ كېتىۋاتىدۇ.

ئىنسانىيەتنى ھالاكەتتىن پەقەت ئىسلاملا قۇتقۇزالايدۇ... شۇنداق!... ئىنسانىيەتنى تۈنجى قېتىم ئىسلام قۇتقۇزغاندەك، بۈگۈنمۇ ئۇلارنى ئىسلام قۇتقۇزىدۇ... بىراق بىرلا تەرەپ ئۆتمۈشكە ئوخشىمايدۇ؛ بۈگۈن ئىسلام يولىدا ماراپ ياراتقان دۈشمەنلەر تۈنجى قېتىمقىغا قارىغاندا نەچچە ھەسسە ياۋۇز، بۈگۈن مەۋجۇت بولىۋاتقان جاھىلىيەت دەسلەپكى قېتىمقىغا قارىغاندا نەچچە ھەسسە يىرگىنىشلىك...

شۇنداق بولسىمۇ ، بۈگۈنكىدەك كىرىزىس ئىچىدە ياشاۋاتقان
ئىنسانىيەتنى قاپلاپ كەتكەن يوقۇلۇش ھەر يىلى ياۋرۇپا ، ئامېرىكا ،
ئاۋىسترالىيە ، ئاسىيا * ۋە ئافرىقىدا قۇتۇلۇشنىڭ
يولىنى ئىزدەۋاتقان مىڭلىغان ئادەملەرنى ئىسلامغا كىرىشكە
ئۈندىمەكتە . . .

ئەگەر ئىسلام مۇشۇ مىنۇتتا ھەقىقىي ئىسلام جەمئىيىتىدە ئەكس
ئەتكەن بولسا ، بۇ مىڭلىغان ئادەم ئەلۋەتتە نەچچە مىليۇن ئادەمگە
ئايلىغان بولاتتى . ئىسلام ئىنسانىيەتنىڭ ھەر بىر قىيىنچىلىقىنى
ھەقىقىي ھەل قىلغان بولاتتى . . .

بۈگۈنكى ئىنسانىيەتنىڭ تۇنجى قىيىنچىلىقى- غەرىپ
مەدەنىيەتنىڭ سايىسىدا- ئىلاھى كۆرسەتمىگە ھاكاۋۇرلۇق
قىلىش ، چۈنكى دىن ياۋرۇپا چىركاۋلىرىنىڭ قولىدا كىشىلەرنىڭ
ئىقتىسادى ، روھىنى ۋە ئەقلىنى يەپ كېتىدىغان ئۇلارنى ئىلمىي
تەكشۈرۈش ۋە زىمىننى گۈللەندۈرۈشتىن چەكلەيدىغان ھەمدە
ئۇلارنىڭ دۇنيا تىرىكچىلىگىنى چۆرۈپ تاشلاپ ، ئاخىرەتكە قارىتىپ
قويدىغان قورقۇنچىلىق ئېزىتقۇ شەكلىدە كۆرسىتىلدى .

ھايات پرىنسىپلىرىنى سىزىپ چىقىشتا ئىنسانلارنىڭ
«ئەقىللىرى» ياكى تېخىمۇ ئېنىق قىلىپ ئېيتقان ئۇلارنىڭ
ئىدىيىۋى خاھىشلىرى ۋە ئارزۇ-ھەۋەسلىرى ئۈستۈنلۈكىنى
ئىگىلىگەن چاغدا ، پۈتكۈل بەختسىزلىك مۇشۇ ئاساسلىق مەركىزى
نۇقتىدىن كېلىپ چىقتى . . مەيلى كاپىتالىزىم ياكى كومۇنىزىمدا
بولسۇن ، شەخسىيەتچىلىك ياكى كوللىكتىۋىزىملىقتا بولسۇن ؛
مەنپەئەت ئەخلاقى ياكى ئەخلاقسىزلىقتا بولسۇن ئوخشاشلا
ئىنسانىيەت خارلىق ۋە ئىزىلىش ئاستىغا چۈشۈپ قالدى .

* بۈگۈن ياپۇنىيە ۋە كۇرىيەدە كۆپلىگەن جامائەتلەر ئىسلامغا كىردى .

ئىنسانىيەت ئىلاھى شەرىئەت ۋە ئىلاھى كۆرسەتمىنى يوقۇتۇپ قويۇپ ، جىنسىي قالايمىقانچىلىق ، ئەخلاقى بۇزۇقچىلىق ، ماددىي قىممەت ۋە ياۋۇزلارچە تىرىكشىش ئىچىدە كۈنسىرى ناچارلىشىپ كەتتى

بۇ ئاساسلىق مەركىزى قىيىنچىلىقنى پەقەت ئىسلاملا ھەل قىلىدۇ

چۈنكى دىن «ئىلاھ» نىڭ ھەقىقىي قەدرى-قىممىتىنى نامايەن قىلىش بىلەن بىر ۋاقىتتا ئىنسانىيەتنى اللەنىڭ ھۆرمىتىگە مۇيەسسەر قىلىدۇ ؛

«ھەقىقەتەن بىز ئادەم بالىلىرىنى ھۆرمەتلىك قىلىدۇق . ئۇلارنى دېڭىزدا كىمىلەرگە چىقاردۇق . قۇرۇقلۇقتا ئۇلارغا مېندۈردۇق . پاك يىمەكلىكلەرنى رىزىق قىلىپ بەردۇق . كۆپلىگەن مەخلۇقلارمىزدىن ئۈستىن قىلدۇق .» (70 : 17)

دىن ئىنسانلار قەلبىنى اللە بىلەن چوڭقۇر مۇھەببەت ئارقىلىق باغلىغاندىن باشقا ھۆرمەت ۋە قورقۇش تۇيغۇسى بىلەنمۇ باغلايدۇ . ئىبادەتنى بەندىلەرگە بېسىم قىلمايدۇ . بەلكى ئىبادەت ئارقىلىق ئۇلارنى ھۆرمەت ، يۈكسەكلىك ، پاكلىق ۋە سۈزۈكلۈككە ئىگە قىلىدۇ .

دىن ئىنسانلار روھىنى ھاياتى چىرىندىلەر ئىچىدىن ساپلاشتۇرىدۇ . شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا روھنى قوزغاتقۇچى ئامىللارغا قارشى تۇرمايدۇ . چۈنكى اللە بۇ روھنى جاپاغا قالدۇرۇش ئۈچۈن ئەمەس ، بەلكى خىزمەت قىلىش ئۈچۈن ياراتقان ، بىراق بۇ روھ «ئىنسان» غا لايىق ئەڭ ئالىي «ئۇيۇق» تا پەرۋاز قىلىدۇ . دىن ئىنسانلارنىڭ ئىبادەتكە بولغان تەبىئىي ئىنتىلىشى بىلەن ئىلىمغا بولغان تەبىئىي قىزىقىشى ئوتتۇرىسىنى ئايرىۋەتمەيدۇ . ھەمدە ئۇ ئىككىسى ئوتتۇرىسىدا ئۆچمەنلىك ۋە دۈشمەنلىكنى پەيدا

قىلمايدۇ . چۈنكى بۇ ئىككىسى ئىنسان تەبىئىتىنىڭ قۇرۇلمىسىدىكى قوشىمچە ئېنىرگىيە بولۇپ ، ئىككىسى بىرلىكتە خىزمەت قىلىپ ، ئىنسان مەۋجۇدىيىتىنى تەڭپۇڭلاشتۇرىدۇ دىن ئىنسانلار ھاياتىنىڭ سىياسى ، ئىقتىسادى ، ئىجتىمائىي ، ئىدىيىۋى ، روھى ، ئەخلاقى ۋە سەنئەت . . . قاتارلىق بارلىق يۈزلىنىشلىرىدە ئۇلارغا يوليۇرۇق بېرىدىغان ئىلاھى «پرىنسىپ» نى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ . . . بۇ پرىنسىپنى ھەممىدىن خەۋەردار ، ھەممىنى بىلىپ تۇرغۇچى ، ھىكمەت بىلەن ئىش قىلغۇچى اللە نازىل قىلغان ، ئۇ ئىنسانىيەتنىڭ روھىنى ياراتتى . ۋاھالەنكى ئۇ روھنى ئىسلاھ قىلىدىغان ، روھقا ئۇيغۇن كېلىدىغان (قائىدە-تۈزۈملەرنى) روھقا كېرەكلىك ئامىللارنى ۋە روھىنى ساپلاشتۇرۇشنىڭ يوللىرىنى ناھايىتى ياخشى بىلىدۇ .

بىرلا ۋاقىتتا ئىنسانىيەتنى مۇشۇ دىندىن توسۇدىغان ئامىللار ناھايىتى كۆپ . . .

ياۋرۇپا چىركاۋلىرى ئىسلامغا قارىتا تارقاتقان خىرىستىئان روھى مۇشۇ ئامىللارنىڭ بىرى . . .

يەھۇدىيلارنىڭ ئىسلامغا بولغان دۈشمەنلىكى مۇشۇ ئامىللارنىڭ بىرى .

چىركاۋلارنىڭ قولى ئارقىلىق «دىن» چۈشەنچىسىنىڭ بۇزۇلىشى مۇشۇ ئامىللارنىڭ بىرى .

ھازىرقى زامان جاھىلىيىتى ئىنسانىيەتنىڭ روھى دۇنياسىدا پەيدا قىلغان چۈشكۈنلۈك مۇشۇ ئامىللارنىڭ بىرى .

ئىسلامنىڭ ماھىيىتىنى بىلمەسلىك مۇشۇ ئامىللارنىڭ بىرى . بىراق بۈگۈنكى ، مۇسۇلمانلارنىڭ رىئالىتى ھەمدە مەيلى تەسەۋۋۇر ياھەركەتتە بولسۇن ئۇلارنىڭ ئىسلام ھەقىقىتىدىن قاتتىق يىراقلاپ كېتىشى ئەلۋەتتە كىشىلەرنى ئىسلامدىن توسۇۋاتقان ئەڭ

كۈچلۈك ئامىللارنىڭ بىرى .

ئىسلامنى چىڭ تۇتقان تۈنجى ئەۋلات مۇسۇلمانلارنىڭ ھەرىكىتى يەرشارىنىڭ ھەرقايسى بۇلۇڭ پۇچقاقلرىغا ئىسلامنىڭ كەڭرى تارقىلىشىدىكى مۇھىم ئامىللارنىڭ بىرى بولغاندەك ، بۈگۈن ئىسلامغا تەۋە كىشىلەرنىڭ ھەرقايسى ساھەلەردىكى قالاڭلىقى ۋە پۈتكۈل مۇئامىلە ئىشلىرىدىكى ئەخلاقسىزلىقى باشقا كىشىلەرنى ئىسلامدىن توسىدىغان ئەڭ چوڭ ئامىللارنىڭ بىرى بولۇپ قالدى . بىز مۇسۇلمانلاردىن ئىجادىيەت ۋە ئىلىم-پەندە ياۋرۇپادىن ئېشىپ كېتىشنى تەلەپ قىلماقچى ئەمەسمىز ، ھەمدە پەقەت شۇ چاغدىلا ياۋرۇپا ئىسلامنى قوبۇل قىلىدۇ دىمەكچىمۇ ئەمەسمىز . چۈنكى غەربلىكلەردە كەم بولۇۋاتقىنى ئىلىم ۋە ئىجادىيەت ئەمەس ! بەلكى ئۇلاردا كەم بولۇۋاتقىنى ھاياتنىڭ توغرا «پرىنسىپى»» ئىنسان بۇ پرىنسىپنىڭ يالغۇز بىرلا تەرتىپىنى ئەمەس ، بەلكى ئۇنىڭ ھەممىسىنى تولۇق ۋە ئەتراپلىق قوبۇل قىلىدۇ . ئىنسانى ئېنىرگىيەلەر ئەرگىن خىزمەت قىلىدۇ . بىراق تەڭپۇڭلۇق ۋە بىرلىك ئىچىدە بولىدۇ

ئۇلاردا كەم بولۇۋاتقىنى ، يەنە شۇكى ، ئۇلار ھازىرقى زامان جاھىلىيىتى ئىچىدە ئىلاھلاشتۇرۇۋەتكەن مىللەتچىلىك ۋە ۋەتەنپەرۋەرلىك ئىلاھى ، ئىلىم ئىلاھى ، ئەقىل ئىلاھى ، ماددى مەھسۇلات ئىلاھى ، جىنسىيەت ئىلاھى ، سۆيگۈ ئىلاھى ، شەھۋەت ئىلاھى قاتارلىق بارلىق يالغان ئويدۇرما ئىلاھلارنى ئۆز ھاياتىدىن سۇيۇرۇپ تاشلاپ شېرىكى يوق ، يالغۇز بىر اللەغا ئىبادەت قىلىشى كېرەك . ھەمدە ئۇنىڭ پرىنسىپىنى ھېچقانداق «پرىنسىپ» لارغا ئارلاشتۇرۇۋەتمەي مۇستەقىل ئىجرا قىلىشى لازىم ئەنە شۇ چاغدا ئۇلار قولغا كەلتۈرگەن بارلىق ئىجابى ئىنىرگىيەلەر «قۇرغۇچى كۈچ» بولىدۇ . چۈنكى ئۇ ئىلاھى كۆرسەتمە بىلەن توغرا

يولغا قاراپ ماڭىدۇ . . . ئۇ ھەرگىزمۇ بۈگۈنكى كۈندىكىدەك يەرشارىدا كۈچ تاپقانسىرى ئۇلارنى اللەنىڭ يولىدىن يىراقلاشتۇرۇپ ، ئۇلارنىڭ زوراۋانلىقىنى ئاشۇرۇپ ، كۈنسىرى ھالاكەتكە يېقىنلاشتۇرىدىغان ۋەيران قىلغۇچى ئازغۇنلۇق بولمايدۇ . يالغۇز بىر اللاغا ئىبادەت قىلىش ئۈستىگە قۇرۇلغان ۋە يالغۇز بىر اللەغا ئىبادەت قىلىشنى ئۆزىگە باش مەنبە قىلغان بۇ «يول» نى ئىسلام تەقدىم قىلىدۇ . . . مۇسۇلمانلار توغرا يول ئۈستىدە قەددىنى تىك تۇتۇپ تۇرغان چاغدا ، بۇ پرىنسىپنى ئىنسانىيەتكە سوغا قىلىدۇ ۋە ئىنسانىيەتنى بۇ پرىنسىپ تەرەپكە يېتەكلەيدۇ .

بىز ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتىدە ئىنسانىيەتكە يولنى يورۇتۇپ بېرىدىغان بۇ «تۈپتۈزلۈك» (توغرا يولدا چىڭ تۇرۇش) نى ئەمەلگە ئاشۇرۇش نىشانىغا يېتىشنى ئارزۇ قىلىمىز .

بىراق بىز يۇقۇرىدا ئېيتىپ ئۆتكىنىمىزدەك ئىسلامنى ماراپ ياتقان زور دۈشمەنلىكلەر ، ئىسلامغا ئاشكارا قارشى تۇرغۇچى زەھەرلىك ئۇرۇش ، ئۈممەتنىڭ ئۆز دىنىنىڭ ماھىيىتىنى بىلمەسلىكى ھەم تەسەۋۋۇر ياكى ھەرىكەتتە بولسۇن دىننىڭ ماھىيىتىدىن يىراقلاپ كېتىشى قاتارلىق بىر مۇنچە سەۋەپلەر تۈپەيلىدىن بۇ ئانچە ئاسان ئەمەلگە ئاشمايدۇ .

چۈنكى بىز يۇقارىدا ئېيتقاندا ، بىشارەتلەر توسۇقلاردىن كۆپ ئاستا . . .

ھەقىقەتەن توسقۇنلۇقلار مۇشۇ مىنۇتتا مەۋجۇت بولۇۋاتقان بۈگۈندە ئەكس ئېتىۋاتىدۇ . شۇنداقلا ئاداۋەتخور يەھۇدى-خىرىستى-ئانلارنىڭ قولى ئارقىلىق مۇسۇلمانلارغا قارىتىلغان يېقىن كەلگۈسىدىمۇ ھەم ئەكس ئېتىدۇ . . .

بىراق بىشارەتلەر ئىسلام ئۈممىتىنى كۈتىۋاتقان شۇنداقلا ئىنسانىيەتنى كۈتىۋاتقان ئەڭ بۈيۈك كەلگۈسىدە ئەكس ئېتىدۇ . .

بىشارەتلەر توسۇقلارغا قارىغاندا كۆپ ئاستا . . . چۈنكى ئۇ تارىخى پاكىتلار بىلەن . . . يەنى غەرب مەدەنىيىتىنىڭ يىمىرىلىدىغانلىقىنى جاكالايدىغان ۋاقىت يېتىپ كەلگەندە ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتىنىڭ نامايەن بولۇشى پاكىتى بىلەن زىچ بىرلىشىدۇ .

توسقۇنلۇقلار بۈگۈن مەۋجۇت ، يېقىن كەلگۈسىدىمۇ ھەم مەۋجۇت بولىدۇ . چۈنكى غەرب مەدەنىيىتى تېخى بىر پۈتۈن يىمىرلىپ كەتمىدى . شۇنداقلا ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتىمۇ تېخى پۈتۈنلەي مۇكەممەللىشىپ كەتكىنى يوق . ئىككى كۈچ ئوتتۇرىسىدىكى كۆرەش بۇ خىل سۈرەتتە يۈز بەرگەن چاغدا غەلبە تۈنجى قېتىمدا ماددى كۈچكە ۋەكىللىك قىلىدىغان كۈچكە مەنسۇپ بولىدۇ . گەرچە ئۇيىقىلىپ چۈشۈشكە يېقىنلاپ قالغان بولسىمۇ ! چۈنكى ھەقىقەت ۋەكىللىك قىلىدىغان كۈچ تېخىچە ئاجىزلىق ۋە سىناق باسقۇچىدا تۇرىۋاتىدۇ .

ئۇنىڭدىن كېيىن ئىلاھى قانۇنىيەت ئۆز ئېقىنى بويىچە ماڭىدۇ ، مۆئمىنلەر كۈچلۈك ، جاھات قىلىدىغان ، باتۇر ، ئۈمىدۋار ، ئىمانلىق بازار ئىچىدە ئاجىزلىقتىن زورىيىش تەرەپكە قاراپ ماڭىدۇ . بۇ مۆئمىنلەر تايانچ بازىسى جاھىلىيەت بىلەن روبىرۇ ئۇچرىشىدۇ . اللە ئۆز ياردىمى ئارقىلىق جاھات قىلغۇچى مۆئمىنلەر توپىنى قوللايدۇ . ئۇلارنىڭ ئاجىزلىقىغا قارىماي مۇشرىكلار ئۈستىدىن قەلبىگە ئېرىشتۈرىدۇ .

« (ئى يەھۇدىلار جامائەسى ! بەدىردە جەڭ ئۈچۈن) ئۇچراشقان ئىككى گورۇھتا سىلەر ئۈچۈن ئىبرەت بار . بىرى اللە يولىدا ئۇرۇشىۋاتقان گورۇھتۇر . يەنە بىرى مۇسۇلمانلار (سانىنى) ئۆزلىرىدەك ئىككى باراۋەر ئوچۇق كۆرگەن كاپىرلار گورۇھىدۇر .

(يەنى اللہ كاپىرلارغا قورقۇنچ سېلىش بىلەن ئۇلارنى ئۇرۇشتىن قول يىغدۇرۇش ئۈچۈن كاپىرلارغا مۇسۇلمانلار سانىنى جىق كۆرسەتتى) اللہ خالىغان كىشىگە ياردەم بېرىپ قوللايدۇ. بۇنىڭدا ھەقىقەتەن ئەقىل ئىگىلىرى ئۈچۈن ئىبرەت بار. « (3: 13)

بۈگۈن يۈز بېرىۋاتقان ئاپغانىستان ئۇرۇشى *
كەلگۈسىدىكى ئەھۋالنىڭ قانداق داۋاملىشىدىغانلىقىنىڭ
ئۆلگۈسىدۇر . . .

پۈتكۈل دۇنيا-شەرىق ۋە غەرب- ئاپغان مۇجاھىدلىرىنىڭ رۇسلار ئۈستىدىن غەلبە قىلىشىنى چەكلەش ئۈچۈن ئوچۇقتىن-ئوچۇق دۈشمەنلىك قىلىۋاتىدۇ. چۈنكى ئۇلار شۇنى ئېنىق بىلىدۇكى، ئەگەر بۇ ھادىسە غەلبىلىك ئاخىرلاشسا تارىخنىڭ ئېقىنىنى پۈتۈنلەي ئۆزگەرتىۋېتىدۇ . . .

گەرچە بىز ئۈستۈنلۈك ۋە غەلبىنىڭ ئاپغانلارغا مەنسۇپ بولۇشىنى ئۈمىد قىلساقمۇ، بىراق ھازىر بۇ ئۇرۇشنىڭ كەلگۈسى ئاقىۋىتىنىڭ قانداق بولىدىغانلىقىنى بىلمەيمىز. ئەمما بىز شۇنداق دەيمىزكى، ئەگەر مۇجاھىدلارنىڭ غەلبىسىنى چەكلەش مەقسىتىدە ئاتىزىم، گۇپرى لاگېردىكىلەر بىلەن ئۆزئارا ھەمكارلاشقان خىرىستىئانلار بۇ ئۇرۇشتا غەلبە قازىنىپ ئۆز ئىناۋىتىنى ساقلاپ قالغان. ئۆزلىرى ئېيتقاندەك، - ھەمدە ماھىيەتتە بۇ ھادىسىنىڭ ئۇلارنى ئەندىشىگە سېلىۋاتقان كېيىنكى نەتىجىسى سۈپىتىدە مەيدانغا كېلىدىغان زور تارىخى ئاقىۋەتتىن قۇتۇلغان تەقدىردىمۇ، بىراق ئۇنىڭ تارىخى ئۇقۇمى ھامان مەۋجۇت بولىدۇ. ھەمدە ئۇ مۇسۇلمانلار ئۆزلىرىنىڭ كۈچلۈك، ئىمانلىق ۋە جەڭگىۋار «بازىسى» نى مۇكەممەل قۇرۇپ چىققان چاغدا ۋە پۈتۈن كۈچى بىلەن

* 1986-يىلدىن بۇرۇنقى ئاپغانلارنىڭ روسلار بىلەن ئېلىپ بارغان ئۇرۇشى.

يالماپ يۇتىدىغان جاھىلىيەت بۈگۈنكى ئاپغانىستاندا يۈز بەرگەندەك كىچىككىنە بىر خەلق بىلەن ياكى ئىسلام دۇنياسىنىڭ قايسى بىر بۆلۈڭ پۇچقىقىدىكى مەلۇم بىر جامائەت بىلەن ئەمەس بەلكى پۈتكۈل «ئىسلام ئۈممىتى» بىلەن ئۇچرىشقان چاغدا . . . دەھشەتلىك قارشى تۇرۇش كۆرىشىنىڭ ھامان پارتلايدىغانلىقىدىن ئىبارەت «ئۈلگە» سۈپىتىدە مەۋجۇت بولۇپ تۇرىدۇ . . .

يەھۇدى-خىرىستىئانلار بۇ ئىشتىن ئەندىشە قىلىۋاتىدۇ ھەمدە بۈگۈن پۈتكۈل ئىنسانىيەتكە تېڭىۋاتقان ھۆكۈمرانلىقىنى ئۇزاق مەزگىل ساقلاپ قىلىش ئۈچۈن بازار مۇكەممەل قۇرۇلۇشتىن ئىلگىرى ئۇنى پاچاقلاپ تاشلاشقا ئۇرىنىۋاتىدۇ . . . بىراق تارىخنىڭ ئۇقۇمى ئۇلار ئارزۇ قىلىۋاتقان يۈزلىنىشتە بولمايدۇ . . .

بۇندىن بىر نەچچە يىل ئىلگىرى بىرتىرانى رۇسىل ئېيتقانداك ئاق تەنلىكلەرنىڭ ھۆكۈمرانلىق دەۋرى ئاخىرلاشتى . . . بۇ ئۇلارنىڭ ھەربىي ، ماددىي ۋە ئىلمىي كۈچكە ئىگە بولالمىغانلىقى ئۈچۈن ئەمەس ، بەلكى ئاشۇلارنىڭ ھەممىسىنى ھاياتقا ئۇيغۇن كېلىدىغان «ئۇزۇق» قا ئايلاندۇرۇشتىن ئاجىز كەلگەنلىگى ئۈچۈندۇر . . .

شەك-سۈبھىسىز بۇ «ئۇزۇق» قا پەقەت ئىسلاملا ئىگە بولالايدۇ . . .

ئىنسانىيەت ئىسلامغا يۈزلەنگەن چاغدا ، ئىلمىي ۋە تېخنىكا تەرەققىياتى ھازىرقىدەك ئىنسانىيەتنى روھى ۋە ئەخلاقى چۈشكۈنلۈككە شۇنداقلا ھالاكەتكە ئۈندەيدىغان ناچار ھالەتتىن قۇتۇلۇپ ، ئالغا ئىنتىلدۇرگۈچى ۋە توغرا خەلىپىلىككە ياردەم بەرگۈچى «كۈچ» كە ئايلىنىدۇ . . .

غەربنىڭ ماددى مەدەنىيىتى زاۋاللىقا يۈزلەنگەن ۋاقىتتا

ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتى بۈگۈنگىچە گەۋدىلەندۈرگەن تارىخى
پاكت كەلگۈسىنى كۆرسىتىدىغان اللەنىڭ غالىپ تەقدىردۇر . . .
كەلگۈسى ئىسلامغا مەنسۇپ . . .

مانا بۇ تارىخى پاكت . . .

تارىخ ئۆز ماھىيىتىدە يەرشارى رىئالىتىدا ئىلاھى
قانۇنىيەتنىڭ ئېقىنى بويىچە داۋاملىشىدۇ . . .

پۈتكۈل جاھىلىيەت اللەنىڭ تەقدىرىگە قارشى ئۇرۇشقا
ئاتلانغان چاغدا كىم غالىپ ، كىم مەغلۇپ بولىدۇ ؟ !

«اللە (لەۋھۇلمەھپۇزدا) «مەن ۋە مېنىڭ پەيغەمبەرلىرىم
چوقۇم غەلبە قىلىمىز ، دەپ يازدى . اللە ھەقىقەتەن كۈچلۈكتۇر ،
غالىپتۇر . » (58 : 21)

«اللە خالىغان ئىشنى ئەمەلگە ئاشۇرۇشقا قادىردۇر . لېكىن
ئىنسانلارنىڭ تولىسى بۇنى ئوقمايدۇ . » (12 : 21)

ئىزاھاتلار :

① ئاپتۇر بۇ كىتاپتا ئاساسلىقى "مىسىردىكى ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتى" توغۇرلۇق سۆزلەپ ئۆتدۇ. ئەسەرنىڭ ئىدىيىسى، مەزمۇنى ۋە ئارقا كۆرىنىشىنى ئەتراپلىق، ئېنىق ۋە تەپسىلىي چۈشىنىش ئۈچۈن «ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتى» مەيدانغا كەلگەن جاي- مىسىر-نىڭ يېقىنقى زامان تارىخى ۋە مىسىر ھۆكۈمرانلىرىنىڭ قىسقىچە يىلنامىسىنى «ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتى» نىڭ باشلامچىسى ھەسەنۇل بەننا ۋە ئۇ تەربىيىلىگەن جامائەتلەرنىڭ قىسقىچە تارىخى بىلەن بىرلەشتۈرۈپ سۆزلەشكە توغرا كېلىدۇ.

1798- يىلى 7- ئاينىڭ 1- كۈنى فىرانسىيە ئارمىيىسى مىسىر زېمىنىغا تاجاۋۇز قىلىپ كىردى. ھەمدە مىسىردا تەجرىبىخانا، كىتاپخانا ۋە باسما زاۋۇتلىرىنى قۇرۇپ، مىسىر خەلقىنى غەرىپ مەدەنىيىتى بىلەن تۇنجى قېتىم ئۇچراشتۇردى. ئوسمانىيە خەلىپىلىكىنىڭ بىر ئۆلكىسى ھېساپلانغان مىسىرنىڭ غەرىپ تاجاۋۇزچىلىرى تەرىپىدىن مۇستەملىكە قىلىنىش تارىخى ئەنە شۇنىڭدىن باشلاندى. خەلىپىلىك تەرىپىدىن مىسىرنىڭ ۋالىسى قىلىپ تەيىنلەنگەن مۇھەممەد ئەلى (1805-1849 تەختتە ئولتۇرغان) فىرانسىيەنىڭ ھىمايىسى ئاستىدا مىسىرنى

خەلىپىلىكنىڭ باشقۇرۇشى ۋە تەۋەلىگىدىن ئايرىپ چىقىپ ، مىسىرنى مۇستەقىل دۆلەت قىلىپ قۇرۇپ چىقىشقا ئۇرۇندى ھەمدە يەرشارىدا تۇنجى قېتىم خەلىپىلىككە قارشى چىقىپ ئۆز ئالدىغا مۇستەقىل كىچىك «دۆلەتچاق» بولۇۋېلىشنىڭ يېڭى يولىنى ئېچىپلا قالماستىن بەلكى مىسىردىن فىرانسىيە ۋە ئەنگىلىيىگە كۆپلەپ ئوقۇغۇچى ئەۋەتىپ مىسىردا غەرب مەدەنىيىتىنى كەڭرى تارقىتىشنىڭ ئىشكىنىمۇ ھەم ئاچتى . مۇھەممەد ئەلى (1805-1849) دىن كېيىن ئابباس (1849-1854) ئۇنىڭدىن كېيىن مۇھەممەد سەئىد (1854-1863) ؛ ئۇنىڭدىن كېيىن خىدىۋ ئىسمائىل (1863-1879) قاتارلىقلار تەختكە چىقتى خىدىۋ ئىسمائىل مۇھەممەد ئەلىنىڭ نەۋرىسى بولۇپ ، ئۇ 1879- يىلى تەختتىن چۈشكەندىن كېيىن ، تەۋپىق (1879-1892) تەختكە چىقتى . 1882- يىلى تەۋپىق خىيانەت قىلىپ ، ئۇرابى رەھبەرلىگىدىكى خەلق ئىنقىلاۋىغا قارشى ئىشغالىيەتچى ئارمىيە بىلەن تىل بىرىكتۈرگەندىن كېيىن ، ئەنگىلىيىلىكلەر مىسىرغا تاجاۋۇز قىلىپ كىردى . . . شۇنىڭدىن باشلاپ مىسىر ئىككىنچى قېتىملىق مۇستەملىكىچىلىك دەۋرىگە قەدەم قويدى . 1892- يىلى تەۋپىق تەختتىن چۈشكەندىن كېيىن ئۇنىڭ ئورنىغا خىدىۋ ئابباس (1892-1914) ئۇنىڭدىن كېيىن سۇلتان ھۈسەيىن كامىل (1914-1917) تەختكە چىقتى . 1917- يىلى ھۈسەيىن كامىل تەختتىن چۈشۈپ پادىشا فوئاد (1917-1936) تەختكە چىقتى .

ئەمەلىيەتتە پادىشاھ فۇئاد مىسىردا پادىشاھلىق تۈزۈم يولغا قويۇلغاندىن كېيىن ئەنگىلىيە يۆلەپ تەختكە چىقارغان تۇنجى قورچاق پادىشاھ ئىدى . 1936- يىلى پادىشاھ فۇئاد تەختتىن چۈشكەندىن كېيىن ئەنگىلىيىنىڭ ھەربىي ئىستىتۇتىدا ئوقۇۋاتقان ئوغلى فارۇق (1936-1952) قايتىپ كېلىپ ، دادىسىنىڭ تەختىگە ۋارىسلىق قىلدى .

مانا بۇ مەزگىللەر مىسىرنىڭ سىياسىي ۋەزىيىتىدە داۋالغۇش ئەڭ كۆپ يۈز بېرىۋاتقان ؛ خەلىقلەر ھەرخىل ئۆسۈللەر بىلەن ئەنگىلىيە تاجاۋۇزچىلىرىغا ۋە فارۇق خاندانلىقىغا قارشى كۆرەش ئوتىنى ئۇلغايتىۋاتقان مەزگىللەر ئىدى .

«مۇسۇلمان قېرىنداشلار جامائىتى» دەل مۇشۇنداق بىر ۋەزىيەتتە قۇرۇلدى ، كېچىگىدىن باشلاپ مۇنتىزىم دىنى تەربىيە بىلەن تەربىيەلەنگەن قاھىرە ئۇنۋېرسىتېتىنى پۈتتۈرۈپ مىسىرنىڭ ئىسمائىلىيە رايۇنىدىكى باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ بىرىدە ئوقۇتقۇچىلىق قىلىشقا بەلگىلەنگەن 22 ياشلىق ھەسەنۇل بەننا (1906-1949) 1928- يىلى ئاپرىلدا «مۇسۇلمان قېرىنداشلار» ئۇيۇشمىسىنى قۇردى . ساپ ئىسلام روھى ۋە ئىسلام تەربىيىسىنى ئاساس ، ئىسلام دۆۋلىتى قۇرۇشنى نىشان قىلىدىغان بۇ جامائەت قىسقىغىنا بىر نەچچە يىل ئىچىدە كۈنسرى زورىيىپ ، مىسىرنىڭ ئەينى چاغدىكى سىياسىي سەھنىسىدە بەلگىلىك ئورۇنغا ئىگە چوڭ پارتىيەنىڭ بىرى بولۇپ قالدى . جامائەت ئەزالىرىنىڭ سانى 40-

يىللارغا كەلگەندە 500 مىڭدىن 48- يىللارغا كەلگەندە 700 مىڭدىن ئېشىپ كەتتى. مىسىردىلا «مۇسۇلمان قېرىنداشلار» نىڭ 300 دىن ئارتۇق شۆبە تەشكىلاتى قۇرۇلغاندىن باشقا، سۇدان، سۈرىيە، ئىئوردانىيە ۋە پەلەستىن قاتارلىق دۆلەتلەرگە كەڭەيدى. ئەنگىلىيە مۇستەملىكىچىلىرى ۋە ئۇنىڭ ھامىلىقىدىكى فارۇق خاندانلىقىنىڭ ئوردىسى بۇ خىل ئەھۋالدىن چۈچۈپ ئالاقىزادە بولۇپ كەتتى. شۇنىڭ بىلەن پادىشاھ فارۇقنىڭ باش ۋەزىرى نۇقراش 1948- يىلى 11- ئايدا يوقلاڭ باھانە بىلەن قېرىنداشلارنىڭ بىر قىسمى رەھبەرلىرىنى قاماققا ئالدى ھەمدە 12- ئاينىڭ 3- كۈنى قېرىنداشلار جامائىتىنىڭ تارقىتىۋېتىلگەنلىگىنى جاكارلاپ نۇرغۇن ئەزالىرىنى قاماققا ئالدى ۋە مال-مۈلكىنى مۇسادىرە قىلدى. مانا بۇ «مۇسۇلمان قېرىنداشلار» نىڭ تۇنجى قېتىم قاماققا ئېلىنىشى ۋە باستۇرۇلۇشى ئىدى.

1948- يىلى 12- ئاينىڭ 28- كۈنى باش ۋەزىر نۇقراش سۈيىقەستىگە ئۇچراپ ئۆلدى. ئۇنىڭ ئورنىغا ۋەزىر بولۇپ تەيىنلەنگەن ئىبراھىم ئابدۇلھادى (1948-1952) قېرىنداشلارغا «نۇقراشنى ئۆلتۈردى» دىگەن تۆھمەتنى چاپلاپ، ئۇلارنى ئىككىنچى قېتىم شىددەتلىك تۈردە قانلىق باستۇردى ھەمدە 1948- يىلى 2- ئاينىڭ 12- كۈنى مەخپى ئادەم ئەۋەتىپ ھەسەنۇل بەننانى ئۆلتۈرگۈزۈۋەتتى. قېرىنداشلارنىڭ تۇنجى يېتەكچىسى ھەسەنۇل بەننا (1928-1949) جامائەتكە 21 يىل رەھبەرلىك قىلىپ شەھىد

قىلىنغاندىن كېيىن ، جامائەت ئۇستاز ھەسەن ھۈزەيىبى (1891-1973) نى ئىككىنچى قېتىملىق رەھبەرلىككە سايلىدى . 1952- يىلى مىللەتچى پارتىيە «ئەركىن ئوفىستىرلار» تەشكىلاتى غەلبە قىلىپ ، فارۇق خاندانلىقىنى ئاغدۇرىۋەتتى ھەمدە جامال ئابدۇناسىر (1952-1970) تەختكە چىقتى ئۇ كۆرۈنۈشتە ئەنگىلىيە تاجاۋۇزچىلىرىنى قوغلاپ چىقىرىپ ، مىسىرنى مۇستەقىللىققا ئىگە قىلغاندەك كۆرۈنسەمۇ ، بىراق ماھىيەتتە غەرىپ مۇستەملىكىچىلىرىنىڭ مىسىردا قالدۇرۇپ قويغان مالىيى ۋە سادىق ئىتى ئىدى . بەلكى يەھۇدى خېرىستىئان مۇستەملىكىچىلىرىنىڭ پىلانى ۋە سىزىپ بەرگە سىزىقى بويىچە دۆلەت باشقۇرىدىغان قورچاق داھى ، ئەنگىلىيىنىڭ غالىپسى ئىدى . جامال ئابدۇناسىر تاجاۋۇزچىلارنىڭ كۆرسەتمىسى بويىچە قېرىنداشلارنى يوقۇتۇشنى پىلانلىدى . ئاشۇ پىلان بويىچە 1954- يىلى ئىيۇندىن باشلاپ ئەرەپ گۈندىپايلىرىنىڭ سوراق قىلىش ۋە ئازاپلاش تەكتىكىسىنى ئۆستۈرۈش ئۈچۈن گېرمانىيىنىڭ قاماق لاگېرلىرىدا گېتلىر ئىشلەتكەن «ناتسىتلار» تەكلىپ بويىچە كېلىپ ، ئۇلارنى مەخسۇس تەربىيىلىدى . ھەمدە بەش ئاي تەييارلىق قىلغاندىن كېيىن 1954- يىلى 26- ئۆكتەبىردە جامال ئابدۇناسىر «ئىسكەندىرىيە ۋەقەسى» نى باھانە قىلىپ ، قېرىنداشلارنىڭ 20 مىڭدىن ئارتۇق ئەزاسىنى قاماققا ئېلىپ ئۇلارنى شىددەتلىك تۈردە ۋەھشىلىك بىلەن قانلىق باستۇردى . ئاشۇ باستۇرۇشتا مەزكۇر

كىتاپنىڭ ئاپتۇرى مۇھەممەد قۇتۇپ ئاكىسى سەئىد قۇتۇپ ۋە ئاچىسى ئەمىنە قۇتۇپلار تۈرمىگە قامىلىپ نەچچە يىل تۈرمىدە ياتتى .

«مۇسۇلمان قېرىنداشلار» نىڭ كۈنسىرى كۈچىيىپ كېتىشى مىسىر ھۆكۈمرانلىرىنى ۋە پەردە ئارقىسىدىكى يەھۇدى-خىرىستىئان مۇستەملىكىچىلىرىنى ساراسىمگە چۈشۈرۈپ قويدى . دەسلەپكى يوقۇتۇشتىن قانائەتلىنىمگەن بۇ قانخورلار شۇنچە باستۇرۇلسمۇ ، ئۆلتۈرۈلسمۇ ۋە قىرغىن قىلىنسىمۇ يوقالمىغان بۇ «يىمىرىلمەس كۈچ» نى قايتا يوقۇتۇش ئۈچۈن 1965- يىلى جامال ئابدۇناسىر ھۆكۈمىتى «مۇسۇلمان قېرىنداشلار» نىڭ رەھبەر ۋە ئەزالىرىنى يەنە قاماققا ئېلىپ ۋەھشىلەرچە قىرغىن قىلدى . سەئىد قۇتۇپ ، يۈسۈپ ھاۋاش ، ئابدۇل پەتتاھ ئىسمائىل قاتارلىق بىر قانچە رەھبەرنى ئاشكارا دارغا ئېسىپ ئۆلتۈرگەندىن باشقا نۇرغۇن قېرىنداشلارنى سوراق جەريانىدا ئۇرۇپ ئۆلتۈرۈۋەتتى . نەفىسە قۇتۇبنىڭ ئوغلى رەفىئەت بەكرى تاغىسى سەئىد قۇتۇپنىڭ كۆز ئالدىدىلا ئۇرۇپ ئۆلتۈرۈۋېتىلدى . نۇرغۇن ئۇستاز ۋە داھىلار نەچچە ئون يىل تۈرمىگە قامالدى . جۈملىدىن ئۇستاز مۇھەممەد قۇتۇب ، سىڭلىسى ھەمىدە قۇتۇب ۋە زەينەپ غەززالى ئاشۇ قېتىم قاماققا ئېلىنىپ ، تاكى 70- يىللارنىڭ بېشىغىچە قاماپ قويۇلدى . . . مانا بۇلار «مۇسۇلمان قېرىنداشلار» نىڭ تۆتىنچى قېتىم قانلىق باستۇرۇلىشى ئىدى .

ئۇستاز ھۈرەيىدىن كېيىن قېرىنداشلار ئۆمەر تىلىمسانى (1904-1986) نى ئۈچىنچى قېتىملىق رەھبەرلىككە سايلىدى. ھاكىمىيەت سېپىدىمۇ زۇڭتۇڭ ئالماشتى. يەنى 1970- يىلى 9- ئاينىڭ 28- كۈنى قانخور جاللات جامال ئابدۇناسىر ئۆلۈپ ئۇنىڭ ئورنىغا ئەنۋەر سادات (1970-1981) تەختكە چىقتى. ئۇ تەختكە چىققان دەسلەپكى مەزگىللەردە ھاكىمىيەتنى مۇستەھكەملىۋېلىش ئۈچۈن «قېرىنداشلار» غا كەڭ قوللۇق بىلەن مۇئامىلە قىلغان بولسىمۇ، بىراق ئۇ ئۆزىنىڭ نىشانىغا يېتىۋالغاندىن كېيىن، 1981- يىلى 9- ئاينىڭ 3- كۈنى قارا نىيىتىنى بىراقلا ئاشكارىلاپ، «مۇسۇلمان قېرىنداشلار» نىڭ ئۈچ مىڭدىن ئارتۇق ئەزاسىنى ۋە ئۇلارنىڭ باش يېتەكچىسى ئۆمەر تىلىمسانى (1970-1986) نى قاماققا ئالدى. بۇ قېتىم ئەمىنە قۇتۇب (سەئىد قۇتۇپنىڭ سىڭلىسى) نىڭ ئېرى كامال سەنانىرى قاماققا ئېلىنىپ ساداتنىڭ تۈرمىسىدە شەھىد بولدى. . . . بۇ قېتىمقى زەرە قېرىنداشلارنىڭ 5- قېتىم باستۇرۇلىشى ئىدى. . . . 1981- يىلى 10- ئاينىڭ 6- كۈنى سادات ھەربىي پاراتنى كۆزدىن كەچۈرۈۋاتقاندا «جىھاد تەشكىلاتى» تەرىپىدىن جەھەننەمگە ئۆزۈتۈپ قويۇلدى. ئۇنىڭ ئورنىغا مۇبارەك (1981- ؟) تەختكە چىقتى. مۇبارەك تەختكە ئولتۇرغاندىن كېيىن سادات تەرىپىدىن تۈرمىگە قامالغانلارنى قويۇۋېتىپ ۋاقىتلىق ۋەزىيەتنى مۇقىملاشتۇردى ۋە جىددى ھالەتنى پەسكۈيغا چۈشۈردى ئەمما

قېرىنداشلارنىڭ سىياسىي ساھەلەردە ياكى ھاكىمىيەت ئورگانلىرىدا ھەرىكەت قىلىشنى چەكلىدى. پات-پات قېرىنداشلارنى ئانچە-مۇنچە جازالاپ تۈرمىگە قامايدىغان ئىشلار ھېلىھەم ئۈزۈلۈپ قالغىنى يوق.

1986- يىلى ئۆمەر ئىلمىستاندىن كېيىن قېرىنداشلار مۇھەممەد ھامىد ئەبۇ نەسىرى (1920-؟) نى تۆتىنچى قېتىملىق رەھبەرلىككە سايلىدى. «مۇسۇلمان قېرىنداشلار» قۇرۇلغان 1928- يىلىدىن باشلاپ تا بۈگۈنگىچە جەمئىي 77 يىل ئۆتتى. بۇ جەرياندا قېرىنداشلارغا ھەسەنۇل بەننا (1928-1949) ھەسەن ھۈزەينى (1949-1970) ئۆمەر ئىلمىستانى (1970-1986) ۋە مۇھەممەد ھامىد ئەبۇ نەسىرى (1986-؟) دىن ئىبارەت تۆت رەھبەر يېتەكچىلىك قىلدى.

سېلىشتۇرۇپ ئېيتىدىغان بولساق مىسىرنىڭ ھاكىمىيەت تەختىدىمۇ تۆت زۇڭتۇڭ ئالماشتى بۇ جەرياندا دۆلەتكە ھۆكۈمرانلىق قىلىۋاتقان جاھىلىيەت ۋەكىللىرى بىلەن جامائەتكە رەھبەرلىك قىلىۋاتقان ئىسلام ۋەكىللىرى ئالماشقان بولسىمۇ، بىراق كۆپىرى بىلەن ئىسلامنىڭ جاھىلىيەتچى ھۆكۈمەت بىلەن مۇسۇلمان خەلقىنىڭ كۆرسىتىشى قەتئىي ئۆزگەرمىدى ۋە ئاخىرلاشمىدى.

ھۆكۈمەت تەختىگە چىقىۋالغان قانخورلار «مۇسۇلمان قېرىنداشلار» نى پۈتۈن كۈچى بىلەن قانلىق باستۇرۇۋاتقان بولسىمۇ بىراق شەھىدلىرىنىڭ قانلىق ئىزىدىن مىڭلىغان ئىسلام ئويغىنىش

ھەرىكىتىنىڭ ۋەكىللىرى مەيدانغا كېلىپ ، ئۇلارنىڭ ئەندىشە ۋە ساراسىملىرىنى كۈچەيتمەكتە . ئۇلارنىڭ يۈرىگىدىكى قورقۇنچ ۋە ۋەھىمنىڭ سالىمىقىنى بارغانسېرى زورايتماقتا !

② بىز بۇ يەردە مىسىردىكى ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتى ھەققىدە سۆزلەيمىز . چۈنكى بىز مىسىرلىقلارنىڭ ئىسلامدىن چېكىنىپ چىقىپ ، قايتىدىن ئىسلامغا يېنىپ كەلگەنگە قەدەر بولۇپ ئۆتكەن تەجرىبە-ساۋاقلارنى تەتقىق قىلىشنى لايىق تاپتۇق . شۇڭلاشقا بىز مەلۇم مەزگىل مىسىر ئويغىنىش ھەرىكىتىگە كۈچلۈك تەسىر كۆرسەتكەن مۇھەممەد ئىبنى ئابدۇلۋەھىبىنىڭ ئېلىپ بارغان ھەرىكەتلىرى توغرىلۇق ياكى ھىندىستان يېرىم ئارىلىدا مەۋدۇدنىڭ رەھبەرلىگىدە قۇرۇلغان «ئىسلام جامائىتى ھەرىكىتى» ۋە ياكى ئۇنىڭدىن باشقا ھازىرقى زامان ھەرىكەتلىرى توغرىلۇق سۆزلىمەيمىز . بىراق قايسى بىر ئىسلام شەھىرىدە ياشاۋاتقان ئوقۇرمەن بىزنىڭ كىتاپلىرىمىزدىكى مەزمۇنلارنىڭ ئۆز شەھىرىدە يۈز بەرگەن ئىدىيىۋى ھۇجۇم ياكى ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتى . . . گە ئوخشايدىغانلىقىنى ھېس قىلىدۇ .

③ دېڭىز ساھىللىرىنىڭ بىرىدە سۈرەتچى بىر قىزنىڭ قۇم ئۈستىدە سۇ ئۇزۇش كىيىمى بىلەن تۇرغان ھالىتىنى سۈرەتكە تارتماقچى بولدى . بىراق قىز بۇنداق يېرىم يالىڭاچ ھالەتتە سۈرەتكە چۈشۈشتىن بىر ئاز خىجىللىق ھېس قىلدى . سۈرەتچى خىجىل بولماقتا يوق ، ئەكسىچە بۇ قىزغا ئۆزىنى تېخىمۇ ئەركىن تۇتۇشنى

ئېيتتى. بىراق قىز بۇنى رەت قىلدى. . . . سۈرەتچى بۇ قىزنى تىرىكتۈرۈش ئۈچۈن ئۇنىڭغا «سىز دېھقانمۇ نىمە؟» دىدى. شۇنىڭ بىلەن قىز باشقىلار ياقىتۇرمايدىغان «قالاق» دىگەن تۆھمەتكە قالماسلىق ئۈچۈن سۈرەتچىنىڭ دىگىنىگە كۈنۈپ، ئېچىلىپ، يېيىلىپ سۈرەتكە چۈشتى.

④ ياپۇنلار ياۋرۇپالىقلارنىڭ پەن-تېخنىكىسىنى قوبۇل قىلىپ ئۈگىنىپ ھەرخىل زامانىۋى مەھسۇلاتلارنى ئىشلەپ بازارغا سالغاندىن كېيىن، ياپۇنىيە مەھسۇلاتلىرى ياۋرۇپا بازارلىرىنى قاپلىدى. نەتىجىدە يارۇپالىقلار بازار رىقابىتىگە ۋە خىرىسقا دۈچ كېلىپ، قېيىن ئەھۋالغا چۈشۈپ قالدى. ئەگەر بۈگۈن مۇسۇلمانلار ئۇيقۇسىنى ئىچىپ، يوقالغان مەۋجۇدىيىتىنى يەنى ياۋرۇپالىقلار مۇسۇلمانلاردىن بۇلاڭ-تالاڭ قىلغان خام-ئەشيالارنى ھەمدە مۇسۇلمانلارنى ئېكسپىلاتاتسىيە قىلىش ۋە ئۇلارنى ئۆزىنىڭ نوپۇزىغا بويسۇندۇرۇش قەستىدە بولۇۋاتقان سىياسىي ھوقۇقىنى قايتۇرۇۋالسا، ياۋرۇپالىقلار بۇ «قىيامەت» نىڭ جاپاسىنى ئەمدى مۇسۇلمانلارنىڭ قولىدا چىكىدۇ. . . . بۇ كەلگۈسى «خەۋىپ» نى غەپلەت ۋە زەئىپلىك ئىچىدە قالغان مۇسۇلمانلار ھېس قىلمىغىنى بىلەن، غەرىپلىكەر ئاللىقاچان ھېس قىلىپ ئۈلگۈردى.

⑤ ماراكەشتە ياشاۋاتقان بۇ يەھۇدىلار ئەسلىدە ئىسپانىيىدىكى قانخور سوت مەھكىمىسىنىڭ ناھەق جازاسىدىن قېچىپ ماراكەشكە پاناھلىنىپ كەلگەن مۇسۇلمانلار بىلەن بىرلىكتە ماراشكە

كېلىۋالغان ئىدى. ئۇزاق ئۆتمەي ئۇلارغا مۇسۇلمان قىياپىتىگە كىرىۋېلىپ، يۇشۇرۇنچە بولغان (ياۋرۇپانىڭ جەنۇبىدىكى تاغلىق رايون) غا كېلىپ يەرلىشىش بۇيرىقى چۈشتى. ئۇلار شۇ جايدا تۇرۇپ، ئوسمانىيە خەلىپىلىكىنى يوقۇتۇشتا ئۆز رولىنى جارى قىلدۇردى.

⑥ رۇسلار ئوردۇ دۇكىس ئېقىمى - كاتولىك چىركاۋىدىن ئايرىلىپ چىققان خىرىستىئان چىركاۋىغا تەۋە ئىدى. ئۇلارنىڭ ئەرمەنلەر بىلەن بىر ئېقىمغا تەۋە بولۇشتەك مۇناسىۋىتى بولغاچقا، رۇسلار خەلىپىلىك دۆلىتىگە قارشى ئەرمەنلەرنى قۇتراتتى.

⑦ ئەگەر سۇلتان ئابدۇلھەمىدخان خىزىلىنىڭ پەلەستىندىن زىمىن سېتىپ بېرىش تەكلىۋىنى قوبۇل قىلسا، خىزىل سۇلتان ئۈچۈن مۇنداق بەش تۈرلۈك ئىشنى قىلىپ بېرىدىغانلىقىنى ئېيتتى:

1. 150 مىليون ئەنگىلىيە ئالتۇن دىنارى بېرىش.

2. ئوسمانىيە دۆلىتىنىڭ قەرزلىرىنى كۆتۈرۈۋېتىش.

3. «گۇسمانىيە دۆلىتى ئۈچۈن ھاۋا ئارمىيىسى تەشكىللەپ بېرىش.

4. قۇددۇستا ئوسمانىيە ئوتتۇرىسىنى قۇرۇپ بېرىش.

5. ئابدۇلھەمىدخاننىڭ سىياسەتلىرىنى ياۋرۇپا ۋە ئامېرىكىدا

ھىمايە قىلىش. (قىزىل راك) 55-بەت دوكتور ئابدۇللا ئەرزىرام)

⑧ لوۋرېنس توما Lawrence (1888-1935) ئەنگىلىيىلىك

ئوفىستىر ۋە يازغۇچى ئۇ ماسۇنىيە- يۇشۇرۇن تىرۇرىمچى يەھۇدى تەشكىلاتى-نىڭ ئەزاسى ئۇ خېلى بۇرۇنلا ئەرەب دۇنياسىغا كېلىپ ، ئەرەبلەرنى ۋە ئىسلامنى چوڭقۇر تەتقىق قىلىشقا باشلىغان ئۇ ئەرەب ھۆكۈمرانلىرىنىڭ ئالاھىدە ئەتىۋارلىشىغا ۋە ھۆرمىتىگە سازاۋەر بولغان ، بولۇپمۇ مەككىنىڭ ئەينى چاغدىكى ۋالىسى ھۈسەيىن ئىبنى ئەلى (1908-1916) نىڭ نەزىرىدە ئالاھىدە ئىشەنچىگە ئىگە بولغان . ئۇ ئوسمانىيە خەلىپىلىكىنىڭ ئەرەب ئەللىرىدىكى ھۆكۈمرانلىرى بىلەن قۇيۇق مۇناسىۋەت ئورناتقاندىن كېيىن ئۇلارنى قۇتۇرتىپ ، ئەرەبلەرنى تۈركلەرگە قارشى مىللىي ئىنقىلاپ قىلىشقا چاقىرغان ھەمدە (1916-1918) ئەرەپلەرنىڭ خەلىپىلىككە قارشى ئېلىپ بارغان ئىنقىلاۋىدا ئەرەپلەرگە ياردەم بەرگەن . (ماھىيەتتە بۇ يەھۇدىلارنىڭ خەلىپىلىكىنى يىقىتىش تەدبىرى) نەتىجىدە مەككە ۋە ھىجازنىڭ خەلىپىلىك تەرەپتىن بەلگىلەنگەن ۋالىسى ھۈسەيىن ئەلى شۇ جايدىكى تۈركلەرنى قوغلاپ چىقىرىپ ، ئۆزىنى ھىجازنىڭ پادىشاھى ۋە خەلىپىسى دەپ جاكاللىغان . . . لوۋرىنسىس «ئەرەب لاۋرىنسىس» «تاج كەيمىگەن ئەرەب پادىشاھى» دەپ ئاتالغان ئۇنىڭ «يەتتە ھىكمەت تۆۋرۈكى» ناملىق ئەسىرى بار .

⑨ «ۋىلىيەم كار» ئۆزىنىڭ «شاخمات تاختىسىدىكى ئۇرۇقلار» ناملىق كىتابىدا «يەھۇدىلار يەھۇدى دۆلىتى قۇرۇشنىڭ ئالدىنقى تەييارلىقنى پۈتتۈرۈش ئۈچۈن ئوسمانىيە دۆلىتىنى يوقۇتۇش مەقسىتىدە بىرىنچى دۇنيا ئۇرۇشىنى پەيدا قىلدى .

ئىككىنچى دۇنيا ئۇرۇشمۇ ئەمەلىيەتتە دۆلەت قۇرۇش ئۈچۈن ئىدى . . . » دەيدۇ . ۋىليەم كارىنىڭ يەھۇدىلار ھەققىدىكى كۆپتۈرمىلىرىنى نەزەردىن ساقىت قىلىۋەتكەندە ، بۇ خىللا توغرا مەيداندا تۇرۇپ ئېيتىلغان گەپ ، يەھۇدىلارنىڭ ئۆز نىشانىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن بۇ ئىككى قېتىمقى ئۇرۇشتىن ئوبدانلا پايدىلانغانلىقىغا گەپ كەتمەيدۇ .

⑩ دۈشمەنلەر ئىسلامنى يوقۇتۇش پىلانىدا خۇسۇسەن تۈركىيە ۋە مىسىرنى مەركەز قىلدى .

⑪ جامال ئابدۇناسىر ئۆزىنىڭ ئاتا تۈرك مۇستاپا كامالغا تولىمۇ ئوخشايدىغانلىقىنى كۆپ قېتىم تەكىتلىگەن .

⑫ 1948- يىلى پەلەستىن زېمىنىدا ئۆتكۈزۈلگەن «كومىدىيە» ئۇرۇشىدا ئەنگىلىيە ئەرەب ئارمىيىسىنى ئۆزۈك-تۈلۈك بىلەن تەمىنلەشنى راستىنلا توختاتتى . شۇنىڭ بىلەن ئالدىن كېلىشۋىلىنغان پىلان بويىچە ئۇرۇش توختىدى .

⑬ «ئىسلام ئويغىنىش ھەرىكىتى» ناملىق بۇ كىتاپ ئاپتۇرنىڭ «بىزنىڭ ھازىرقى رىئالىقىمىز» ناملىق كىتابىنىڭ ئاخىرقى قىسمى بولۇپ ، ئاپتۇر بۇ كىتابنىڭ ئالدىنقى بۆلۈملىرىدە ساھابىلەر دەۋرى ، ئۈممەۋىيلەر ، ئابباسىيلار دەۋرى ۋە ئوسمان خەلىپىلىكى دەۋرى ئۈستىدە قىسقىچە توختالغاندىن كېيىن خەلىپىلىكنىڭ ئاغدۇرۇلىشى ، فىرانسىيە ، ۋە ئەنگىلىيەنىڭ مىسىرغا تاجاۋۇز قىلىشى ۋە مىسىرنىڭ ئەينى چاغدىكى ئىجتىمائىي ،

ئىقتىسادىي ، سىياسىي ۋە زىيىتى ئەدەبىيات-سەنئەت ئويغىنىشى ، غەرىپ مەدەنىيىتىگە دۈم چۈشۈش دەۋىرلىرى ھەققىدە سۆزلەپ ئۆتىدۇ ھەمدە مىسىرنىڭ ئەينى چاغدىكى سىياسىي سەھنىسىدە كۆزگە كۆرۈنگەن بىر قىسىم شەخسلەر جۈملىدىن سەئىد زۇغلۇل ، مۇھەممەد ئەبدۇ ۋە رەفائەت تەھاۋىنىڭ مىللەتچىلىك ھەرىكەتلىرى ، غەرىپنىڭ مەدەنىيىتىنى مىسىردا ئومۇملاشتۇرۇش ئۈچۈن كۆرسەتكەن تىرىشچانلىقلىرى ، دىنغا قىلغان زىيانكەشلىكلىرىنى بىر-بىرلەپ سۆزلەيدۇ .

سەئىد زۇغلۇل (1857-1927) مىسىرنىڭ ئەينى چاغدىكى سىياسىي سەھنىسىدە بەلگىلىك رول ئوينىغان مەشھۇر شەخسلەرنىڭ بىرى . ئۇ سىپى ئۆزىدىن مىللەتچى . مىللەتچىلىك ۋە ۋەتەنپەرۋەرلىگىنى ئاساس قىلىدىغان «ئەلۋەفد» پارتىيىسىنىڭ ئاساس سالغۇچىسى . ئۇ ئەنگىلىيىنىڭ قوللىشى ئاستىدا 1906-يىلى مىسىرنىڭ مائارىپ مېنىستىرى بولغان ، ئەزھەرنىڭ تارىختىن بۇيان داۋاملىشىپ كەلگەن مائارىپ تۈزۈلمىسىنى ئۆزگەرتىش ئۈچۈن (غەرىپنىڭ ئەندىزىسى بويىچە) ئالاھىدە كۈچ چىقارغان ئۇ «ئاياللار ئازادلىقى ھەرىكىتى» نىڭ قوللىغۇچى داھىلىرىدىن بىرى . مىسىرلىق زىيالى ياش قاسىم ئەمىن فىرانسىيەدە ئوقۇپ فىرانسىيەنىڭ «ئاياللار ئازادلىقى» نى مىسىرغا كۆتۈرۈپ كېلىپ ، «ئاياللار ئازادلىقى» ناملىق كىتابنى يازغاندىن كېيىن مىسىردا غۇلغۇلا قوزغىلىپ كېتىپ ، سىرتقا چىقالماي ئۆيىدە بېكىنىۋېلىشقا

مەجبۇر بولىدۇ. دەل ئاشۇ پەيتتە سەئىد زۇغلۇل قاسىم ئەمىتنىڭ ئۆيىگە بېرىپ، «قۇرقما يىگىت، مەن سىنى قوغدايمەن دادىل ئىشلە، ھېچكىم ساڭا چىقىلالمايدۇ» دەپ ئۇنىڭغا ئىلھام بېرىدۇ. سەئىد زۇغلۇلنىڭ مۇھەممەد ئەبدۇ بىلەن قۇيۇق مۇناسىۋىتى بار. سەئىد زۇغلۇل، لۇتپى سەيىد، مۇھەممەد ئەبدۇ، قاسىم ئەمىن ۋە مۇستاپا پەھمى قاتارلىق مىسىرنىڭ چوڭلىرى ۋە مىللىي ئازادلىق ھەرىكىتىنىڭ ۋەكىللىرى ئەينى چاغدىكى مىسىرنىڭ داڭدار ناخشا چولپانلىرىدىن مارى زىيا، ھۇداشەئراۋى، ۋە ئىلزىلى قازىل. قاتارلىقلارنىڭ كۈلۈپلىرىغا بېرىپ بىرلىكتە كۆڭۈل ئاچىدۇ. ھەتتا سەئىد زۇغلۇل رامراندا كۈندۈزلىرى تاماق يەپ، ھاراق ئىچىپ يۈرىدۇ.

⑭ «ئىسلام دۇنياسىغا ھۇجۇم» ناملىق كىتاپتا مىسۇنەرلارنىڭ بىرسىنىڭ مۇنداق بىر جۈملە سۆزى تەقىل كەلتۈرۈلگەن: «ياۋرۇپا، كېسەل كۆرىپىسى، دىن قاتتىق ئەنسىرەيتتى. چۈنكى ئۇنىڭ ئارقىسىدا ئۈچ يۈزمىليون ئادەم بولۇپ، ئۇ بىر بىرىنى شىلتىغان ھامان ئۇلار جاھانقا ئاتلىنىشقا تەييارلىنىپ بولاتتى»

⑮ دۈشمەنلەر ئىسلام دۇنياسىنىڭ باشقا جايلىرىغا قارىغاندا، تۈركىيە بىلەن مىسىردا ئىسلامنى يوقۇتۇشقا كۆپرەك كۈچ چىقاردى. چۈنكى تۈركىيە خەلىپىلىكىنىڭ بۆشۈكى ھەمدە سىياسىي ۋە ھەربىي كۈچنىڭ مەركىزى دەپ قارالسا، مىسىر ئەرەبىنىڭ

بۆشۈكى ھەمدە ئىلىم نۇرى ۋە مۇسۇلمانلار روھىنىڭ مەركىزى
ھېساپلىناتتى .
(16) ئەنگىلىيە 1882- يىلىدىن تاكى 1954- يىلغىچە (72 يىل)
مىسىرنى ئىشغال قىلىپ ، ئاندىن كېيىن مىسىر زېمىنىدىن ئەسكەر
چىكىندۈردى .

(17) ئەنگىلىيە بۇنىڭدىن بىر قانچە يىل ئىلگىرىلا بۇ خەتەرنى
ھېس قىلىپ ئۆلگۈرگەچكە ، ئاستا ، كۈچلۈك ، تەسىرچانلىققا ئىگە
تېنچ ئۇسۇللار بىلەن بۇ خەتەرنى يوقۇتۇش ئۈچۈن مىسىردىكى
سىياسەتنى تۈپتىن ئۆزگەرتتى . شۇڭا ئۇلارنىڭ تۈنجى پىلانى
مىسىرنى ئەرەب ئىسلام دۇنياسىدىن پۈتۈنلەي ئايرىپ چىقىش ھەمدە
دىنى تۇيغۇلارنى ئۆلتۈرىدىغان ئىبرادىلەرنى سۈندۈرىدىغان
چۈشكۈنلۈك ۋە ئەخلاقى بۇزۇقچىلىقنى كەڭرى تارقىتىش ئارقىلىق
ئالدىنقى بۆلۈملەردە سۆزلەپ ئۆتكەندەك پىرئەۋنچە روھ بىلەن
يۇغۇرۇلغان ۋە تەنپەرۋەرلىك ئىنقىلاپنى قوزغاش بولدى . . . بىراق
«مۇسۇلمان قېرىنداشلار» نىڭ ھەرىكىتى مەيدانغا كېلىپ ،
مىسىردىن خوشنا ئەرەب ئەللىرىگە كەڭەيگەندىن كېيىن ، ئەنگىلىيە
قاھىرەدە «ئەرەب ئۇنۋېرسىتېتى» قۇرۇپ چىقىشقا ، مىسىرنى
«ئەرەب مىللەتچىلىكىنىڭ ئانىسى» «ئەرەب دۇنياسىنىڭ داھىسى»
ۋە ئەرەب دۇنياسىدىكى «رايونلارنىڭ ئەڭ چوڭى» غا ئايلاندۇرۇش
ئۈچۈن جىددىي ئاتلاندى . ئۇلار ئىسلام بايرىقىنى كىشىلەرگە
قورقۇنچلۇق ، كۆرسىتىپ ، ئۇنىڭ ئورنىدا ئەرەب مىللەتچىلىك

بايرىقىنى چىقىرىپ ، كىشىلەرنى ئۇنىڭ ئاستىغا توپلىماقچى بولغان بولسىمۇ ، بىراق ئۇلارنىڭ ئەرەب مىللەتچىلىك تەشەببۇسلىرى ۋە ئىسلامنىڭ كىڭىيىشىنى چەكلەش ئۈچۈن قوللانغان باشقا ئۇسۇللىرى ئاقىمىغانلىقتىن ، ئەنگىلىيىلىكلەر يۇقاردا بايان قىلىنغاندەك ئەنە شۇنداق ۋەھشىلىكلەرنى قىلىشقا مەجبۇر بولدى .

⑱ جامال ئابدۇناسىرنىڭ بالىلىق چاغلىرى قاھىرەدىكى يەھۇدىلار مەھەللىسىدە ئۆتكەن . چۈنكى ئۇنىڭ دادىسى ئەينى چاغدا يەھۇدىلار مەھەللىسىدىكى پوچتىخانىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى ئىدى . يەھۇدى يازغۇچى «مورىس مىزراھى» نىڭ «مىسىردىكى يەھۇدىلار ئارخىپى» ناملىق كىتابىدىن سۈزۈپ ئېلىنغان بىر نەچچە ئابزاسنى مەلۇم بىر «ژورنال» نەشر قىلدى . ئاشۇ بىر نەچچە ئابزاسنىڭ يەتتىنچىسىدە (1985- يىلى 8- ئاينىڭ 28- كۈنىدىكى 290- سانغا بېسىلغان) ئېيتىلىشچە مەدام يەقۇب پەرىج شىمۇئىل ئىسىملىك بىر يەھۇدى خانىم مىسىردا جاسۇسلۇق جىنايىتى بىلەن ئۆلۈمگە ھۆكۈم قىلىنغان ئىككى يەھۇدى ئۈچۈن ئارىغا چۈشۈپ جامال ئابدۇناسىردىن ئۇ ئىككىسىنى تىلىۋالغان . چۈنكى جامال ئابدۇناسىرنىڭ ئانىسى ئۆلۈپ كەتكەندىن كېيىن ھېلىقى خانىم كىچىك ۋاقتىدىن باشلاپلا ئۇنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئالغان ۋە ئۇنى ئۆز بالىسىدەك كۆرۈپ باققان ئىدى . دەل شۇ سەۋەبتىن ئۇ بۇ خانىمنى ناھايىتى چوڭ كۆرۈپ ، ئۇنى ئۆزىگە تولىمۇ يېقىن تۇتاتتى . . . بىراق بىز جامال ئابدۇناسىرنىڭ يەھۇدىلار بىلەن

بولغان مۇناسىۋىتىنى ھەمدە 1949-يىلدىكى فالۇجا مۇھاسىرىسى جەريانىدا جامال ئابدۇناسىر بىلەن ئىيجال ئالۇن ئوتتۇرىسىدا فالۇجادىكى ئۇچرىشىش يۈز بېرىشتىن بۇرۇن ، ئۇنىڭدىكى بۇ خىل «ھوقۇقپەرەسلىك ، ياۋۇزلۇق ۋە ئىسلامنى ئەشەددى ئۆچ كۆرۈشتەك» ، «ئالاھىدىلىكلەر» نى يەھۇدىلارنىڭ قاچان بايقىغانلىقى ھەققىدە ئېنىق بىر نەرسە بىلمەيمىز .

①۹ «مۇسۇلمان قېرىنداشلار» قانلىق باستۇرۇلغان بۇ ۋەھشى ھەرىكەت دەسلەپكى چاغلاردا ئاشۇنداق «ئۇلۇغ ھەرىكەت» دىگەن نام بىلەن ئاتالدى . ھەرىكەتنىڭ قورچاق رەئىسى مۇھەممەد نەجىب سۈرەتلىك ژورنالدا (ھەرىكەتتىن كېيىن نەشر قىلىنغان تۇنجى ساندا) ھەرىكەتنىڭ خەۋىرىنى بىلىدىغان تۇنجى ئادەمنىڭ مىسىردىكى ئامېرىكا كۇنسۇلى بولۇپ ، ھەرىكەتتىن ئالتە ئاي ئىلگىرىلا ئۇنىڭ بۇ ئىشتىن خەۋەردار ئىكەنلىگىنى ئاشكارىلىدى . قورچاق رەئىسنىڭ بىلىدىغانلىرى پەقەت شۇنچىلىك ئەمما ھەقىقىي ئەھۋالنى ئۇنىڭ ھەقىقىي رەئىسى جامال ئابدۇناسىر بىلىدۇ .

②۰ 1954-يىلى 26-ئۆكتەبىر كەچ سائەت سەككىزدە مىسىر رادىئو ئىستانسىسى جامال ئابدۇناسىر ئىسكەندەرىيىدىكى ئازاتلىق تەشكىلاتىنىڭ يېغىنىدا سۆز قىلىۋاتقان چاغدا ، مۇسۇلمان قېرىنداشلارنىڭ ئەزاسى «مۇھەممەد ئابدۇلەتىق» نىڭ «زۇڭتۇڭ» غا قارىتىپ تاپانچىسىدىن ئوق ئېتىپ ، ئۇنى جېنىدىن ئايرىغىلى تاس قالغانلىقىنى ئاڭلاتتى . . . ئاشۇ خەۋەر ئاڭلىتىلغان كۈندىن باشلاپ

جامال ئابدۇناسىر «قەست قىلىش ۋەقەسى» نى باھانە قىلىپ مۇسۇلمان قېرىنداشلارنىڭ ئەزالىرىنى قاماققا ئالدى ۋە ئۇلارنى شىددەتلىك باستۇردى . سەئىد قۇتۇب 1954- يىلى 26- ئۆكتەبىردە قاماققا ئېلىنغاندىن كېيىن ، تۈرمىدە يېتىش جەريانىدا بۇ ۋەقەنى ئىنچىكىلىك بىلەن سۈرۈشتۈرگەن بولسىمۇ ، بىراق «قېرىنداشلار» دىن ھېچكىمنىڭ جامال ئابدۇناسىرغا قەست قىلمىغانلىقى ئېنىقلاندى . 1955- يىلى ئاپرىلدا سوراقچى جامال رەببى سەئىد قۇتۇبنى سوراق قىلىپ بۇ ۋەقەنى پىلانلىغۇچىنىڭ كىملىكىنى ئېيتىش توغرىلۇق ئۇنى قىستاپ كەتتى سەئىد قۇتۇب غەزەپ بىلەن «تۈرمىدىكى ۋە جەمئىيەتتىكى قېرىنداشلارنى قانلىق باستۇرۇش سۈيىقەستىنى كىم پىلانلىغان بولسا ، ئاشۇ ۋەقەنىمۇ شۇ پىلانلىغان» دەپ جاۋاپ بەردى ئاپتۇر ئاشۇ «ۋەقە» نى «ئىسكەندەرىيە كومىدىيىسى» دەپ ئاتايدۇ . («تۇغۇلغاندىن شەھىدلىككە» ناملىق كىتاپ 355-بەت ئابدۇل پەتتەھ خالىدىن)

⑫ مەن ئوقۇرمەنگە مۇنداق بىر مىسالنى سۆزلەپ بېرەي بەلكىم بۇ مىسال ھەربىي تۈرمىدىكى خىلمۇ-خىل ئازاپلارنى تەسەۋۋۇر قىلىشتا مەلۇم ئەھمىيەتكە ئىگە بولۇشى مۇمكىن . 1954- يولى نوپابىردا يەنى ھادىسە باشلىنىپ بىر ئايچە ئۆتكەندىن كېيىن مەن قاماققا ئېلىندىم شەھىد يۈسۈپ تەلئەت مەندىن 48 سائەت ئىلگىرى قامالغان ئىدى . ئۇلار ئۈچ ھەپتىدىن كۆپرەك ئاقتۇرۇپ ، ئۇنىڭ تۇرار جايىنى تاپقاندىن كېيىن ، ئۇنى تۇتۇپ كېلىپ قاماققا

ئالغان ئىدى . ھەربىي تۈرمىدە ھەربىر مەھبۇسلار توپىنى «كۈتۈۋېلىش» ئادىتى بار ئىدى . بىز زاڭلىق قىلىپ «كۈتۈۋېلىش مۇراسىمى» دەپ ئاتىتۇق . تۈرمىنىڭ دەرۋازىسىدىن مەھبۇسلارنىڭ ئىسىملىرىنى تىزىملايدىغان ئىشخانىغا بارغۇچە بولغان يولدا بىر تۈپ گۈندىپايىلار قاتار تىزىلىپ تۇراتتى . ھەربىر مەھبۇس ھەربىر گۈندىپايىلارنىڭ يېنىدىن ئۆتكەندە ئۇنى كۈتۈۋېلىش ئۈچۈن يا قامچا بىلەن ئۇراتتى ، ياكالتەك بىلەن سالاتتى . يا يۈزىگە قاتتىق بىر كاچات ئۇراتتى . ياكۆكرىكىگە بىر مۇشت ئۇراتتى . ياكى بەدەننىڭ قايسى بىر ئەزاسىغا بولمىسۇن ئاۋايلىماي ئاياقنىڭ تۆمۈر پاشىسى بىلەن تېپەتتى . . . بۇ دۆلەت مۇسۇلمانلارغا قاراتقان ئومۇميۈزلۈك باستۇرۇش پىلانىنىڭ بىر قىسمى سۈپىتىدە تۈرمىگە يېڭىدىن كىرگۈچىلەرنىڭ كۆڭلىدە قورقۇنچ پەيدا قىلىش ئۈچۈن مەقسەتلىك قىلىنىۋاتقان بىر ئىش ئىدى . مېنىڭ «كۈتۈۋېلىش مۇراسىمى»دىن ئېرىشكەن «نەسىۋەم» ئاشۇ ۋاقىتتا تۈرمىگە مەن بىلەن بىللە كىرگەن ھەربىرەيلەننىڭ نەسىۋىسى بىلەن ئوخشاش ئىدى . بىراق مەن تۈرمىنىڭ ئىچكى دەرۋازىسىدىن سوراقچىلار ئىشخانىسىغا ئېلىپ مېڭىلغان شەھىد يۈسۈپ تەلئەتنى كۆرۈپ ، ئۆزۈمنى پۈتۈنلەي ئۇنۇتتۇم . گۈندىپايىلارنىڭ ماڭا قانداق قىلغانلىقىنى كېيىنچە قېرىنداشلار ماڭا ئەسلەتتى .

يۈسۈپ جىسمى كۈچلۈك ، قىياپىتى سۈرلۈك ، بەدەن قۇرۇلمىسى چىڭ ئادەم بولۇپ ، ئەقىدىسىنىڭ مۇستەھكەملىكى ۋە

ھەقىقەتتە چىڭ تۇرۇشتىكى باتۇرلۇقى بىلەن قوشۇپ ، بەدىنىنىڭ كۈچلۈكلۈكى بىلەن ھەممىگە تۇنۇلغان ئىدى . بىراق بىز باياتتىن ئېيتىپ ئۆتكەندەك ئۇ دۈشمەننىڭ قولىغا چۈشۈپ ، 48 سائەت ئۆتكەندىن كېيىنكى مەنزىرە مېنى ھەقىقەتەن چۆچىتىۋەتتى !
قان ۋە قىچقىزىل يۆت ئېقىپ چىقىۋاتقان يارا ئىككى پۇتىنىڭ ئۈستىدىن ئىككى قەدەمنىڭ ئاستىغىچە سوزۇلغان شۇنداقلا ئۇنىڭ ئۈزۈن ئىككى بىلىكى پۈتۈنلەي قان بىلەن بويالغان ئىدى . ئىككى گۈندىپاي ئۇنىڭ بىلەن بىللە بولۇپ ، بىرسى ئالدىدىن سۆرسە ، يەنە بىرسى ئارقىدىن ئىتتىرەتتى . قان ئېقىپ تۇرىۋاتقان ئىككى پاچاققا ھەر قەدەمدە قامچىلار يېغىپ تۇراتتى . بىرسى ئالدىدىن يەنە بىرسى كەينىدىن قامچا ئۇراتتى . شۇنداق بولسىمۇ ھەرقېتىمدا ئۇنىڭ مېڭىشى بەش سانتىمىتىردىن ئاشمايتتى . ئەگەر ئۇ بىر سانتىمېتر بولسىمۇ ئارتۇقراق مېڭىشقا قادىر بولالغان بولسا ، تۈرمىنىڭ دەرۋازىسىدىن ئىشخانغا بارغۇچە بولغان ئارىلىقتىكى بۇ ئۇزاق مۇساپا ، ئۇ يۈزلىگەن قامچىلاردىن ئۆزىنى ساقلاپ قالغان بولاتتى . چۈنكى قامچا ئۇنىڭ ئازاپلىرىغا يېڭى ئازاپلارنى قوشاتتى . شۇنىڭ ئۈچۈن «كۈتۈۋېلىش مۇراسىمى» دا شەخسەن مەن يولۇققان ئىشلارنى پۈتۈنلەي ئەستىن چىقىرىپ قويدۇم . مەن تۈرمىگە كىرىشتىن بۇرۇن بۇ جايدا يۈز بىرىدىغان خىلمۇ-خىل ئازاپلار ھەققىدە بەك كۆپ ئاڭلاپ كەتكەن ئىدىم بىراق مەن ئاڭلىغان ئىشلارنىڭ ھەممىسى ئازاپنىڭ ھەقىقىي سۈرىتى بولۇپ ، مېنىڭ

بېشىمغا كەلمەي تۇرۇپلا ، مەن ئۇنى ئاشۇ قورقۇنچلۇق مەنزىرىدە
ئۆز كۆزۈم بىلەن كۆردۈم !

(22) 1965- يىلى ئىككىنچى قېتىملىق قاماقتا ھەربىي تۈرمىدە
مېنى سوراق قىلىش جەريانىدا (بۇ ئىشلار سوراق خاتىرىسىگە
يېزىلغان) سوراقچى بىلەن مېنىڭ ئوتتۇراىدا تۆۋەندىكىدەك
سوراقلار بولۇپ ئۆتتى .

سوراقچى ، سەن بىر توپ جامائەتنىڭ ئالدىدىلا ئىسكەندىرىيە
ھادىسىسى كومىدىيە ئىدى دىداڭ .

مەن : ياق ! مەن ئۇنداق دىمىدىم .

سوراقچى : ئەمىسە نىمە دىداڭ ؟

مەن : ئىسكەندىرىيە ھادىسىسى مەيلى راست بولسۇن ياكى
ئويدۇرۇپ چىقىرىلغان بولسۇن ، ئەمەلىيەتتە يۈز بەرگەن ئىشلارنىڭ
ھەممىسى قېرىنداشلار ئۈچۈن ئالدىدىن تەييارلانغان ئىدى . دىدىم .
سوراقچى : (بۇنى ئىنكار قىلىپ) ئۇنىڭغا قارىتا قانداق
پاكتىڭ بار ؟

مەن : مېنىڭ ھەسەن سەيپىد ئىسىملىك بىر دوستۇم بار
ئىدى . ئۇ ھەربىي تۈرمىنىڭ باشلىقى ئەھمەد ئەنۋەر بىلەن تەڭ
دەرىجىلىك ساقچى باشلىقى ئىدى . جامال ئابدۇناسىر ئۇنىڭغا بەك
ئىشىنەتتى . بىز 1952- يىللاردا تونۇشۇپ ، ئارىمىزدا كۈچلۈك
دوسلۇق مۇناسىۋىتى ئورناتقان ئىدۇق . 1954- يىلى ئىيۇل
ئاخشاىلىرىنىڭ بىرىدە مەن ئۇنى يوقلاپ ئۇنىڭ ئىشخانىسىغا

باردىم . (ئۇ ئادۋۇكات بولۇپ ئىشلەۋاتاتتى) ئۇنىڭ يېنىدا ئىككى گۈندىپاي بار ئىكەن . ھەسەن سەيپىد ئۇلارنىڭ ئىشىنى تېزلا پۈتتۈرۈپ ئۇلارنى يولغا سالغاندىن كېيىن ، «بۇ ياققا كەل ، مەن سىنى مۇھىم بىر ئىش ئۈچۈن ئىزدەمەكچى ئىدىم» دېدى . ئۇ ئىشخانىسىنىڭ ئىشىكىنى تاقىغاندىن كېيىن (سىرتتىن ئاچقىلى بولمىغىدەك دەرىجىدە) مەن سىنى تولىمۇ مۇھىم بىر ئىش ئۈچۈن ئىزدەمەكچى ئىدىم بىز قايسى خىل شەكىلدە بولمىسۇن قېرىنداشلار بىلەن ھۆكۈمەت ئوتتۇرىسىدىكى توقۇنۇشنى توختىتىشىمىز كېرەك دېدى

توقۇنۇش ئەمەلىيەتتە يۈز بېرىپ بولغان تۇرسا ، ئۇ قانداق توختايدۇ ؟ دېدىم مەن .

-قېرىنداشلار شەرتنامىنى تەقدىملەشنى توختاتسۇن ! (شۇ يىلى ھۆكۈمەت بىلەن ئەنگىلىيە ئوتتۇرىسىدا شەرتنامە تۈزۈلگەن بولۇپ ، قېرىنداشلار ئۇنىڭغا پۈتۈنلەي ئېتىراز بىلدۈرگەن ئىدى .)

-قېرىنداشلار ئەمەلىيەتتە بۇ ھەقتىكى قارشىنى ئاشكارا ئېلان قىلىپ بولغان تۇرسا ئەمدى قانداق قىلىدۇ ؟

- ئۇلار سىياسەتتىن چىكىنىپ چىقىپ ، ئۆزلىرىنى دىنى جامائەت دەپ ئېلان قىلسۇن !

- ئۇلار ئۆزلىرى قوغداش ئۈچۈن شۇنداق قىلامدۇ ؟ ئۇنداقتا ئۇلار ئۆزلىرى قۇرۇپ چىققان ھۈلىنى ئۆزلىرىنى قومۇرۇپ

تاشلامدۇ؟ ئۇلار كەڭ دائىرلىك ئىسلام ھەرىكىتىنىڭ ئاساسىنى قۇرۇپ چىققان سىياسەت ئىسلامنىڭ بىر قىسمى ھېساپلىنىدۇ. ئەگەر ئۇلار بۈگۈن سىياسەتتىن چىكىنسە، ئۇنداقتا ئۇلارنىڭ مەركەزلىك پرىنسىپلىرىدىن نېمە قالىدۇ؟

- بۇ پەقەت ۋاقىتلىق ئەھۋال كىرىزىس ئۆتۈپ كەتكىچە سەن ئۇلارغا قانداق ھادىسىنىڭ يۈز بېرىدىغانلىقىنى ئوقمايسەن دىدى ھەسەن سەيپىد.

- ئۇلارغا نېمە ئىش يۈز بەرەر؟ دىدىم مەن ئۇنىڭغا چۈشەندۈرۈشنى تەلەپ قىلىپ ئۇ جاۋاپ بېرىشتىن كۆپ ئىككىلەندى. ئېيتقىنا ئۇلارغا زادى نېمە ئىش يۈز بېرىدۇ؟ دىدىم مەن سوئالىمنى تەكرارلاپ،

- مەن ئۇلارنىڭ قېتىدا ياشاۋاتقان ئادەم، نېمە ئىش يۈز بېرىدىغانلىقىنى بىلىمەن يەنى ئۇلار رەھبەر ھەسەنۇل بەننانى ۋە جامائەت ئىچىدىكى كۆزگە كۆرۈنگە شەخسلەرنى بۇ دۇنيا دىن يوق قىلىۋەتكەن ھەمدە ئىبراھىم ئابدۇلھادىنىڭ يولىدا مېڭىغان ياشلارنى تۇتۇپ قىيىنغان ئەھۋال قايتا تەكرارلىنىدۇ... ئەنە شۇ چاغدا دەۋەت يوقالغان بولىدۇ! دىدى ھەسەن سەيپىد

- بۇنىڭلىق بىلەن دەۋەت يوقالمايدۇ. دىدىم مەن

- سەن ئازاپ دەۋەتىنى پاكلايدۇ دىمەكچى بولىۋاتىسەن-دىدى ئۇ كەسكىنلىك بىلەن ۋە سۆزىنى داۋاملاشتۇردى. مەن بۇ گەپنى سەندىن كۆپ ئاڭلاپ كەتتىم. بىراق دەۋەت ھەرىكىتى يېڭىدىن قايتا

قۇرۇلغىچە يەنە يۈز يىل ئۆتۈپ كېتىدۇ !

شۇنداقسىمۇ مەن نىمە ئىش قىلالايمەن ؟ !

سەن ئاكاڭ سەيپىد قۇتۇپ بىلەن كۆرىشىپ ئۇنىڭغا ئېيتقىن ،
ئۇ قايسى خىل شەكىلدە بولمىسۇن ھۆكۈمەت بىلەن ئېلىپ
بېرىۋاتقان توقۇنۇشنى توختاتسۇن !

- بولىدۇ ، مەن شۇنداق قىلاي دەپ ئۇنىڭ ئىشخانىسىدىن
قايتىپ چىقتىم . بىراق مەن ئاكام بىلەن ئۇچراشمايلا تۇتقۇن قىلىش
باشلىنىپ كەتتى .

مەن بۇلارنى سوراقچىغا تەپسىلىي سۆزلەپ بەردىم ئۇ قاتتىق
گاڭگىراپ كەتكەنلىكتىن ئۇنى يۈشۈرۈشقىمۇ ئۈلگۈرەلمىدى . ئۇ
دىگىلى گەپ تاپالماي يېرىم مىنۇتتەك تۇرۇپ كەتكەندىن كېيىن ،
كىكەچلەپ مۇنداق دىدى .

سوراقچى : ھادىسە ئىيۇلدا يۈز بەردى ئەمەسمۇ ؟

مەن : ياق ! 26-ئۆكتەبىردە يۈز بەردى .

سوراقچى : شۇنداق ! قېرىنداشلار ئاشۇ چاغدا ئاللىقاچان
جىنايەت ئۆتكۈزۈپ بولغان .

ئىككى ھەپتىدىن كېيىن سوراقچى مېنى چاقىرتىپ «بىز
ھەسەن سەيپىدىنى چاقىرىپ ئۇنىڭدىن سورىدۇق . سەن سوراققا
سۆزلىگەن ئەھۋاللارنى ئۇ ئىقرار قىلدى .» دىدى .

③۲ ئاشۇ چاغدا ئەرەپ ئەللىرى ئىسرائىلىيىنى ئىتراپ قىلمايتتى
ھەمدە ئۇلارنى «يالىغان ئىسرائىلىيە» دەپ ئاتايتتى ، چۈنكى بۇ جايدا

ئېنىق چىگرا بەلگىلەنمىگەن ئىدى.

④۲ «secular» دىگەن سۆز ئادەتتە «ئەلمانى» دەپ تەرجىمە قىلىنىۋاتىدۇ. بۇ بىر خاتا تەرجىمە، ئۇنىڭ توغرا تەرجىمىسى «لادىنى» (دىنسىزلىق ئېقىمى) بولۇشى كېرەك! («ھازىرقى زاماندىكى ئىدىيىۋى ئېقىملار» ناملىق كىتابنىڭ «ئەلمانىيلار» دىگەن بۆلۈمىگە قاراڭ!) چۈنكى كىشىلەر ئىسلامدا پۈتكۈل رىئالىيلىق ۋە ھېس-تۇيغۇسى بىلەن دىننىڭ ئىچىدە بولىدۇ. ئەگەر ئۇنداق بولمىسا دىننىڭ سىرتىدا بولىدۇ. ئەمما بىر قىسىم ھەرىكەت ۋە بىر قىسىم تۇيغۇلار دىننىڭ سىرتىدا بولىدىغان شۇنداق تۇرۇپ ئۇلار ئوخشاشلا مۇسۇلمان ھېساپلىنىدىغان «ئەلمانىيلىق» پەلسەپىسى ئىسلامدا مەۋجۇت ئەمەس. بەلكى بۇ ئازغۇن چىركاۋدىكى ئەھۋال بولۇپ، ئۇنىڭ ياقىلغۇچىلىرى «پادىشاھقا پادىشاھنىڭ ھەققىنى اللەغا اللەنىڭ ھەققىنى بەرگىن» دېيىشىدۇ. بىراق اللە مۇنداق دەيدۇ. «ئى مۆئمىنلەر ئىسلام دىنىغا پۈتۈنلەي كىرىڭلار، يەنى ئىسلام دىنىنىڭ پۈتۈن ئەھكاملىرىغا بويسۇنۇڭلار، بەزى ئەھكاملىرىغا ئەمەل قىلىپ، بەزى ئەھكاملىرىنى تاشلىۋەتمەڭلار، شەيتاننىڭ يوللىرىغا ۋە (ئىغۋاسىغا) ئەگەشمەڭلار، شەيتان سىلەرگە ھەقىقەتەن ئاشكارا دۈشمەندۇر.» (2:208)

⑤۲ رەفائەت راپىئىتە ھاۋى (1801-1879) ئوسمانىيە خەلىپىلىكىنىڭ سۇلتانى مەھمۇد (11) نىڭ دەۋرىدە فىرانسىيەنىڭ پارىژ شەھىرىگە ئەۋەتىلىپ 1826-يىلدىن 1831-يىلغىچە بەش يىل

تۇرغاندىن كېيىن پارىژدىن جەمئىيەتنى ئەلمانىيلىق ۋە ئەقلىچىلىك ئاساسىدا ئىنتىزاملاشتۇرۇشنى تەشەببۇس قىلىدىغان ئىدىيىلەرنى كۆتۈرۈپ كەلگەن ئۇنىڭ بىلە بىرلىكتە ياۋرۇپاغا ئەۋەتىلگەنلەر ياۋرۇپادىن قايتقاندىن كېيىن ، يەنى 1930- يىلدىن باشلاپ دىنغا قارشى قوزغالغان ۋە 18-ئەسىردە مەيدانغا كەلگەن ياۋرۇپا ئىدىيىسىنى كەڭرى تارقىتىش مەقسىتىدە يېزىلغان ۋۇلتىر ، روسسۇ ۋە مۇتسىسكىيۇنىڭ ئەسەرلىرىنى تەرجىمە قىلىشقا باشلىغان .

②⑥ جامالىدىن ئافغانى (1838-1897) كەچۈرمىشلىرى ئاجايىپ ئادەم بولۇپ ، ئۇنىڭ ھاياتىدا چۈشىنىكسىز ئىشلار ھەقىقەتەن كۆپ ، ئۇ ئىسلام دۇنياسىنىڭ ھەرقايسى شەھەرلىرىنى چالا قويماي دىگۈدەك ئايلىنىپ چىققان . شۇنداقلا ماسۇنىيە يېغىنلىرىغا قاتنىشىپ ، ھازىرقى زاماندىكى يۇشۇرۇن جەمئىيەت نىزامىنى مىسىرغا ئېلىپ كىرگەن ئەنگىلىيىلىك بىلىنت ئەپەندى بىلەن قۇيۇق مۇناسىۋەتتە بولغان . رەشىدى رىزا ئافغانى ئۈستىدە توختالغاندا : جامالىدىن ئافغانى «ۋەھدەتۇل ۋۇجۇد» (ياراتقۇچى بىلەن يارىتىلغۇچىنىڭ بىرلىكى) نەزىرىسىگە مايىل ئىدى . ئۇنىڭ ئۆسۈپ يېتىلىش ۋە تەرەققى قىلىش ھەققىدىكى سۆزلىرى دارۋىننىڭ سۆزلىرىگە ئوخشاپ كىتەتتى دەيدۇ (دىنلار ۋە ھازىرقى زاماندىكى ئېقىملار) ناملىق كىتاب 147-بەت .

②⑦ مۇھەممەد ئەبدۇ (1849 - 1905) ئافغانىنىڭ كۆزگە كۆرۈنگەن شاگىرتلىرىدىن بىرى . شۇنداقلا «بىرلىك ھالقىسى»

ژۇرنىلىنى چىقىرىشتىكى ھەمكارچىسى. ئۇ لورىد كىرۇمىر ۋە بىلىنىت ئەپەندى بىلەن دوستانە مۇناسىۋەتتە بولغان. مۇھەممەت ئەبدۇنىڭ مەكتىپى - رەشىد رىزامۇشۇنىڭ ئىچىدە - ئىسلام قانۇنچىلىقىغا قايتا قاراپ چىقىش ئارقىلىق ئەنئەنىۋى ئادەتلەرگە ھۇجۇم قىلىشقا چاقىرغان. ئۇلار ئىسلام بىلەن غەرب مەدەنىيىتى ئوتتۇرىسىنى يېقىنلاشتۇرۇش ئۈچۈن قۇرئان ۋە ھەدىستىن ھالقىپ كەتكەن شەرىئەتكە خىلاپ پەتىۋالارنى چىقارغان. شۇنداقلا ئۇ (مۇھەممەد ئەبدۇ) ھازىرقى زامان ئىلىم-پېنىنى ئەزھەرگە كىرگۈزۈپ، ئۇنى تەرەققىي تاپقۇزۇش ۋە زامانىۋىلاشتۇرۇشقا چاقىرغان. («دىنلار ۋە ھازىرقى زاماندىكى ئېقىملار» ناملىق كىتاب 147-بەت)

②۸ بۇ ئۈچىنچى پىلان ياكى جامال ئابدۇناسىرنىڭ ئىجرا قىلىشىغا تاپشۇرۇلغان «خىزمەت ھۆججىتى» بولۇپ، جامال ئابدۇناسىر ئۇنى ئىجرا قىلىش ئۈچۈن پۈتۈن كۈچىنى چىقاردى. . . . ئاتا تۈركنىڭ مۇھىم ۋەزىپىسى ئىسلامنى يوقىتىش ئىكەنلىكى ھەممىگە ئايدىڭ! گېزىت گەپنىڭ مېغىزلىق يېرىنى كۆرسەتتى. بىرىنچى ئاتا تۈرك - مۇستاپا كامال - نىڭ ۋەزىپىسى ئىسلام دۇنياسىنىڭ سىياسى ۋە ئەسكىرى كۈچىنىڭ مەركىزى بولغان ئىستانبۇلدىكى ئىسلامنى يوقىتىش بولسا؛ ئىككىنچى ئاتا تۈرك - جامال ئابدۇناسىر - نىڭ ۋەزىپىسى ئىسلام دۇنياسىنىڭ روھى ۋە مەدەنىي نۇر مەركىزى بولغان قاھىرەدىكى ئىسلامنى يوقىتىش

بولدى. ئامېرىكىلىق يەھۇدى يازغۇچى «ۋالىت رۇستو» ئۆزىنىڭ «ھەرقايسى شەھەرلەردىكى ئىقتىسادى تەرەققىيات باسقۇچلىرى» ناملىق كىتابىدا كۆرسەتكەندەك، كوممۇنىزمغا قارشى تۇرۇشتا قوللىنىلغان ئۇسۇل ئوڭ-تەتۈر قىلىۋېتىلدى. ھەمدە كىشىلەرنى كوممۇنىزمغا مەجبۇرلاپ، سوتسىيالىزمنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش ھادىسىسى كېلىپ چىقتى. جامال ئابدۇناسىر ئىسرائىلىيە بىلەن كېلىشىم تۈزۈش تەييارلىقىنى ئىشلەش ئۈچۈن پۈتۈن كۈچىنى چىقىرىۋاتقاندا ئىجرا قىلىش مەقسىتىگە يېتەلمەيلا جەھەننەمگە كېتىپ قالدى. ئۇنىڭدىن كېيىن ئۇنىڭ ئىشلىرىنى ۋايىغا يەتكۈزۈش ئۈچۈن «كاتتىباش» ئوتتۇرىغا چىقتى. يەنى (جامال ئابدۇناسىر ئۆلگەندىن كېيىن سادات تەختكە چىقتى ھەمدە ئەرەپ-ئىسلام ئەللىرى ئىچىدىن تۇنجى بولۇپ ئىسرائىلىيەنى زىيارەت قىلىپ، 1979-يىلى ئىسرائىلىيە بىلەن كېلىشىم تۈزدى).

②۹ قانخورنىڭ ئەسلى ماھىيىتىگە چاپان يېپىپ، ئۇنىڭغا ئادەتتىن تاشقىرى قەھرىمانلىق نىقاۋىنى كىلدۈرۈشتە يەھۇدىلار ھۆكۈمرانلىق قىلىۋاتقان خەلقئارالىق ئاخبارات ئورگانلىرىنىڭ ھەممىسى بىردەك ھەمكارلاشتى.

③۰ سۈرىيىدە «مۇسۇلمان قېرىنداشلار» جامائىتىنىڭ 30 مىڭ ئەزاسى ھۆكۈمەتكە قارشى نامايىش ئۆتكۈزگەنلىكى ئۈچۈن، سۈرىيە ئەرەب جۇمھۇرىيىتىنىڭ 70 - يىللاردىكى رەئىسى ھاپىز ئەسەد تەرىپىدىن قانلىق باستۇرۇلغان. ئاپتور بۇ ۋەقەنى «ھامات

پاجىئەسى» ياكى «ھامات قىرغىنچىلىقى» دەپ ئاتايدۇ. ھەمدە «بازا» قۇرۇشتىن ئىلگىرى ھۆكۈمەتلەر بىلەن ئاشكارا تىركىشىشنىڭ ئاخىرقى ھېسابتا «پاجىئە» بىلەن ئاياقلىشىدىغانلىقىنى چۈشەندۈرۈش ئۈچۈن بۇ «ۋەقە»نى مىسال قىلىپ كەلتۈرۈيدۇ.

ھاپىز ئەسەدنىڭ قىسقىچە تەرجىمىھالى:

ھاپىز ئەسەد سۈرىيە ئەرەپ جۇمھۇرىيىتىنىڭ رەئىسى. ئۇ 1930 - يىلى لازىقى رايونىنىڭ قەرداھەت دېگەن يېرىدە تۇغۇلغان. 1955 - يىلى ھىمىسدىكى ھەربىي مەكتەپنى پۈتتۈرۈپ، 1963 - يىلى ھاۋا ئارمىيىسى مەخپىي بازىسىنىڭ قوماندانى، 1964 - يىلى ئۇچقۇچىلار ئەترىتىنىڭ گېنېرالى بولغان. 1965 - يىلى ئىنقىلاپقا رەھبەرلىك قىلىش ئۈچۈن ۋەتەنپەرۋەرلەر مەجلىسىگە قوشۇلغان. 1966 - يىلى دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرى 1970 - يىلى مىنىستىرلار مەجلىسىنىڭ رەئىسى بولغان. 1971 - يىلى خەلق سايلىمىدا جۇمھۇرىيەتنىڭ رەئىسى بولغان.

③۱ بۇ ياشلار ئامېرىكا ھاياتىنى بىۋاسىتە باشتىن كەچۈرۈۋاتقان تۇرۇپمۇ ئاشۇ جايدىكى ئەڭ زور ھەقىقەتتىن بىخەۋەر قالغانلىقى تولىمۇ ئەجەپلىنەرلىك! بۇ ھەقىقەت شۇكى، قايسى بىر ئىدىيە دېموكراتىك تۈزۈملەرگە ھۆكۈمرانلىق قىلىۋاتقان خەلقئارالىق يەھۇدىلارنىڭ مەنپەئىتىگە زىت كېلىدىكەن. ئۇنداقتا ئۇلار بۇ خىل ئىدىيەنىڭ ئەمەلىي رېئاللىققا ئايلىنىشىغا ھەرگىزمۇ پۇرسەت

بەرمەيدۇ.

③۲ بۈگۈن كۆرەشكە قاتنىشىش پۈتكۈل ئافغانىستانلىقلارغا ۋە ھەرقايسى ئىسلام جامائەتلىرىگە پەرىز. ئۇزاققا قالماي، پۈتكۈل ئىسلام ئۈممىتىگە پەرىز بولىدۇ. («كەلگۈسىگە نەزەر» دېگەن بۆلۈمگە قاراڭ!)

③۳ بىر كۈنى ئەتىگەندە «ھەربىي تۈرمە» دە تۈرمە باشلىقى ۋە تۈرمىنىڭ ئەڭ چوڭ جاللىتى ھەمزە بىسيۇنى بىزنىڭ قېشىمىزغا كىردى. (كېيىنكى چاغلاردا اللە ئۇنى جازالاپ قاتناش ۋەقەسىدە جېنىنى ئالدى ھەمدە ئۇنىڭ تاپىسى (جەسىدى) پارچىلىنىپ ھەر تەرەپكە چېچىلىپ كەتتى). بىز شۇ چاغدا ھەر كۈنى ئەتىگەن سائەت 6 دە باشلىنىپ، كەچ سائەت 4:30 دە ئاخىرلىشىدىغان جازالاش «لاگىرى» دا ئىدۇق. تېز قەدەم بىلەن مېڭىش ۋە يۈگرەش ئاخىرلاشقاندىن كېيىن، كىچىك جاللات چوڭ جاللاتنىڭ ئالدىدا گويا ئۆزىنىڭ بۇيرۇق ئىجرا قىلىشتىكى «ئالاھىدىلىكى» نى كۆرسەتمەكچى بولغاندەك ئۇنىڭ يېنىدا تۇردى. ھەمزە بىسيۇنى ئاتقا مىنىپ تۇراتتى. ئۇ بىزگە: «ھەي ئىتنىڭ بالىلىرى! بىز سىلەرگە شۇنچە ئىشلارنى قىلساقمۇ، يەنە سىلەر ھايات تۇرۇۋاتامسىلەر؟ بىز سىلەرگە بۇنىڭدىن كۆپرەك يەنە نېمە قىلىمىز؟ بىرقانچە يىللاردىن بۇيان بىز سىلەرگە قولىمىزدىن كېلىدىغاننىڭ ھەممىسىنى قىلدۇق»... دېدى. يەنى پاكىت بولسۇن ياكى بولمىسۇن بۇ ئالدىن ئورۇنلاشتۇرۇلغان پىلان ئىدى.

③4 جمال ئابدۇناسىرنىڭ دەۋرىدە مۇنداق بىر يۇمۇر پەيدا بولغان. بىر كۈنى ئابدۇناسىر قەلىمىنى يوقىتىپ قويۇپ، ئۇنى تاپالماپتۇ. شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئىچكى ئىشلار مىنىستىرىغا بۇيرۇق چۈشۈرۈپ، قەلەم ئوغرىسىنى دەرھال تۇتۇپ كېلىشنى ئېيتىپتۇ. مىنىستىر تاپشۇرۇلغان «ۋەزىپە» نى ئورۇنداش ئۈچۈن ئالدىراپ چىقىپ كېتىپتۇ. بىر سائەتتىن كېيىن ناسىر ئىچكى ئىشلار مىنىستىرىغا ئىزدەشنى توختىتىش ھەققىدە بۇيرۇق چۈشۈرۈپتۇ. چۈنكى يوقالغان قەلەم تېپىلغان ئىكەن. مىنىستىر جاۋاب بېرىپ مۇنداق دەپتۇ: «... بىراق، ئەپەندىم بىز بەش ئادەمنى تۇتتۇق، ئۇلارنىڭ ھەممىسى قەلەمنى ئوغرىلىغانلىقىنى ئىقرار قىلدى!»

③5 1970 - يىلى جمال ئابدۇناسىر ئۆلگەندىن كېيىن ئەنۋەر سادات تەختكە چىقتى. ساداتنىڭ يېڭى ھاكىمىيىتى ئۈچۈن تەھدىت بولۇۋاتقان ناسىرچىلار ئېقىمى بىلەن باشقا سولقانات پارتىيىلەرگە تاقابىل تۇرۇش ئۈچۈن، سادات ۋاقىتنىچە «مۇسۇلمان قېرىنداشلار» غا كەڭ قوللۇق بىلەن مۇئامىلە قىلدى. جمال ئابدۇناسىر قانۇنسىز دەپ ئېلان قىلغان بەزى پائالىيەتلەرنى قايتىدىن يولغا قويۇپ، «قېرىنداشلار» نىڭ ژۇرنال تەسىس قىلىشقا ئىجازەت بەردى. بۇ ئارقىلىق سادات بىر تەرەپتىن كۆپ خىل قارشىلىقنى ئازايتىپ، ئۆزىنىڭ تەختتىكى ئورنىنى مۇستەھكەملەشنى؛ يەنە بىر تەرەپتىن «مۇسۇلمان قېرىنداشلار» نىڭ باستۇرۇلمىغان ۋە بايقالمىغان يوشۇرۇن كۈچىنى تېتىپ چىقىپ، ئۇلارغا قايتىدىن زەربە بېرىشنى

مەقسەت قىلغان ئىدى.

دەرۋەقە سادات ئۆز ئورنىنى مۇستەھكەملىۋالغاندىن كېيىن، بىراقلا ئۆزىنى ئاشكارىلاپ، ئىسرائىلىيىنى زىيارەت قىلدى. ھەمدە ئىسرائىلىيە بىلەن تىنچلىق كېلىشىمى ئورنىتىپ، جامال ئابدۇناسىر ئورۇنداشقا ئۈلگۈرەلمىگەن «تىنچلىق كېلىشىمى» ئورنىتىش ۋەزىپىسىنى بىراقلا ئورۇندىدى. . . . بۇ «كونا مالاي» نىڭ رولى ئاخىرلىشىپ، «يېڭى مالاي» نى تەختكە چىقىرىش ۋاقتىنىڭ يېتىپ كەلگەنلىكىنى قارار قىلغان تاجاۋۇزچىلا (يەھۇدى - خرىستىئانلار) ساداتنى خەلقنىڭ غەزىپىنى قوزغايدىغان ئىشلارنى قىلىشقا ئۈندىدى. شۇنىڭ بىلەن سادات 1981 - يىلى 9 - ئاينىڭ 3 - كۈنى «مۇسۇلمان قېرىنداشلار» نىڭ قانۇنسىز تەشكىلات ئىكەنلىكىنى قايتىدىن ئېلان قىلىپ، ئۇلارنىڭ «سادا» ژۇرنىلىنى پېچەتلىدى ۋە ئۇلارنىڭ نەچچە مىڭ ئەزاسىنى ۋە ئىسلام كۈچلىرىنى قايتىدىن قاماققا ئالدى ۋە قانلىق باستۇردى. ئاشۇ قېتىمقى قانلىق باستۇرۇشتا شەھىد بولغانلارنىڭ ئىچىدە ئەمىنە قۇتۇب، (سەئىد قۇتۇبنىڭ سىڭلىسى) نىڭ ئېرى كامال سەنانىرىمۇ بار ئىدى. 1981 - يىلى 10 - ئاينىڭ 6 - كۈنى سادات ھەربىي پاراتىنى كۆزدىن كەچۈرۈۋاتقاندا ئىسلام كۈچلىرى تەرىپىدىن جەھەننەمگە ئۆزىتىپ قويۇلدى. ساداتنى ئۆلتۈرگۈچىلەر سوراقتا خاتىرجەم ھالدا «بىز پىرئەۋىنىنى يوقاتتۇق» دېدى كۈلۈپ تۇرۇپ. . . . بۇ «كونا مالاي» ئۆلۈپ، ئۇنىڭ ئورنىغا «يېڭى مالاي» - ھازىرقى مۇبارەك زۇڭتۇڭ

تەختكە چىقتى.

③6 نىمەيلى سۇداننىڭ سابىق زۇڭتۇڭى بولۇپ، ئۇ 1930 - يىلى تۇغۇلغان. ئۇمدۇرمان ھەربىي ئىنستىتوتىنى پۈتتۈرۈپ، كېيىن ئەركىن ئوفېتسىرلار تەشكىلاتىغا قاتناشقان ھەمدە بۇ تەشكىلاتنىڭ رەھبىرى بولغان. كۆپ قېتىملىق سىياسىي ئۆزگىرىشكە قاتنىشىپ كۆپ قېتىم قولغا ئېلىنغان. 1969 - يىلىدىكى سىياسىي ئۆزگىرىشتە غەلبە قىلىپ، ئىنقىلابقا يېتەكچىلىك قىلىش كومىتېتىنىڭ رەئىسى، دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرى ۋە قوراللىق قىسىملارنىڭ باش قوماندانى بولغان. 1971 - يىلى سۇداننىڭ زۇڭتۇڭى بولۇپ، 1985 - يىلىدىكى ھەربىي سىياسىي ئۆزگىرىشتە ئاغدۇرۇۋېتىلگەن. ئۇ سۈرىيە ئەرەب جۇمھۇرىيىتىنىڭ زۇڭتۇڭى ھاپىز ئەسەد بىلەن تەڭتۇش ۋە زامانداش. مىسىر زۇڭتۇڭى جامال ئابدۇناسىرنىڭ يولىغا ئەگەشكەن مىللەتچى.

بىزنىڭ نىمەيلى ھەققىدە بىلىدىغانلىرىمىز ھازىرچە مۇشۇنچىلىك. ئاپتور بۇ ئورۇندا نىمەيلى بىلەن ساداتنى بىللە تىلغا ئالغاندا نېمىنى كۆزدە تۇتقان؟ ئاپتور تەكىتلەۋاتقان سۇدان تەجرىبىسى نىمەيلى بىلەن مۇناسىۋەتلىكمۇ - يوق؟ بۇ مەسىلىلەر ھازىرچە بىزگە نامەلۇم. شۇڭا بۇ مەسىلىنى ئوقۇرمەنلەرنىڭ ئىزدىنىشىگە ھاۋالە قىلىمىز.

③7 ئىسلام ھۆكۈمىتىگە قارشى قوزغالغان ئەڭ ئەجەبلىنەرلىك

مەسىلىلەرنىڭ بىرى مۇسۇلمان بولمىغان ئاز سانلىق مىللەتلەر مەسىلىسىدۇر. يەر شارىدا ئاز سانلىق مۇسۇلمان مىللەتلەر ئىنتايىن كۆپ بولۇپ، ئۇلار كۆپ سانلىق ئاھالىلەرنى ئۆز دىنىغا ئىتىقاد قىلىشتىن چەكلەشنى ئويلاپ باقمىدى. ئۇنداقتا اللەنىڭ قانۇنى بىلەن ھۆكۈم قىلىش مۇشۇ دىننىڭ ئايرىلماس بىر قىسمى تۇرۇپ، مۇسۇلمان بولمىغان ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ كۆپ سانلىق مۇسۇلمانلارنى ئۆز دىنىغا ئىتىقاد قىلىشنى چەكلەشكە نېمە ھەققى بار؟! قايسى بىر سىياسى ياكى تارىخى ياكى پەلسەپىۋى «قائىدە» دە بۇنداق گەپ بار ئىكەن؟! . . .

③۸ سىكېس - پىكۇت كېلىشىمى:

مىلادى 1281 - يىلى ئوسمان تۈرك باشچىلىقىدا قۇرۇلغان سۇلتانلىق تۈزۈمىدىكى ئوسمان خەلىپىلىكى تۈركىيىنىڭ ئىستانبۇل شەھىرىنى پايتەخت قىلغان ھالدا سىرتقا كېڭىيىپ، ھازىرقى ۋىنگىرىيە، گىروزىيە، بۇلغارىيە، رۇمىنىيە، ئالبانىيە، ئوتتۇرا دېڭىزدىكى تاقىم ئاراللار، ئىتالىيىنىڭ جەنۇبىي قىسمى، پولشانىڭ بىر قىسمى، بېلارۇسىيە، ئوكرائىنا، كوسوۋۇ، ئاۋستىرىيىنىڭ بىر قىسمى، سىپرۇس، سىربىيە، قاراتاغ، مولداۋىيە، قىرىم، ئىراننىڭ بىر قىسمى، سۈرىيە، ئىئوردانىيە، پەلەستىن، سەئۇدى ئەرەبىستانى، يەمەن، ئومان، ئەرەب بىرلەشمە خەلىپىلىكى، بەھرەيىن، قاتار، كۇۋەيت، ئىراق، مىسىر، تۇنىس، ئالجىرىيە، لىۋىيە، ماراكەش، سۇدان قاتارلىق

دۆلەتلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالغان؛ ئاسىيا، ياۋروپا ۋە ئافرىقىدىن
ئىبارەت ئۈچ قىتئەگە كېڭەيگەن زور ئىمپېرىيىگە ئايلانغان.

خەلىپىلىكنىڭ تەڭداشسىز كۈچى ئالدىدا بەش ئەسىردىن بۇيان
باش كۆتۈرەلمىگەن ۋە مۇسۇلمانلارغا كۆز ئالايىتىغا يېتىنالمىغان
غەرب مۇستەملىكىچىلىرى خەلىپىلىكنى يوقىتىش ۋە ئىسلام
زېمىنلىرىنىڭ بىر پۈتۈنلىكىنى پارچىلاپ، مۇستەملىكىچىلىك
غەرىزىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن ئەرەب ئەللىرىدە مىللەتچىلىك
ئوتىنى ئۇلغايتىۋەتتى. ھەمدە ئەرەپلەرنى تۈركلەرگە قارشى
مىللەتچىلىك ئىنقىلاۋى قىلىپ، تۈركلەرنىڭ ھۆكۈمرانلىقى
ئاستىدىن چېكىنىپ چىقىپ، مۇستەقىل ئەرەب دۆلىتى بولۇپ
ياشاشقا ئۈندىدى. ئەنگلىيە ۋە فرانسىيە باشچىلىقىدىكى خرىستىئان
مۇستەملىكىچىلىرى تۈركلەردىن چىققان خائىن مۇستاپا كامالىنى
خەلىپىلىككە قارشى مىللەتنى تۈركلەشتۈرۈش ئىنقىلاۋى قىلىش
ئۈچۈن مەخسۇس تەربىيىلىدى ھەمدە بىر تەرەپتىن ئەرەپلەرنىڭ
خەلىپىلىككە قارشى ئېلىپ بارغان ئىنقىلاۋىدا ئەرەپلەرنى قوللاپ
ئۇلارغا ياردەم بەرسە؛ يەنە بىر تەرەپتىن مۇستاپا كامالىنىڭ
«بىرلىك ۋە تەرەققىيات» پارتىيىسىگە ياردەم بېرىپ ئۇنىڭ قانلىق
قولى ئارقىلىق خەلىپىلىكنى يوقاتماقچى بولدى.

دەرۋەقە 1914 - يىلى 1 - دۇنيا ئۇرۇشى پارتىلىدى.
ئەمەلىيەتتە بۇ ئۇرۇش غەرب مۇستەملىكىچىلىرىنىڭ خەلىپىلىكىنى
يوقىتىش ئۈچۈن قوزغىغان ئۇرۇشى ئىدى. 1 - دۇنيا ئۇرۇشى

مەزگىلىدە ئەرەب مىللەتچىلىرى ئەنگىلىيە فرانسىيە قاتارلىق دۆلەتلەرگە ئۈمىد باغلىدى. ئەرەپلەرنىڭ قوللىشىغا ئىگە بولۇش ئۈچۈن ئىنگىلىزلارمۇ ئەرەپلەرنىڭ ئاشۇ چاغدىكى داھىسى مەككە شەرىفى ھۈسەيىن ئەلى (1856 - 1931) گە ئوسمان خەلىپىلىكىنى مەغلۇپ قىلغاندىن كېيىن، «مۇستەقىل» بىرلىككە كەلگەن «ئەرەب دۆلىتى» قۇرۇش ۋە ئۇنى پادىشاھ قىلىش توغرىسىدا ۋەدە بەردى. شەرىفى ھۈسەيىن ئەلى 1916 - يىلى 6 - ئايدا خەلىپىلىككە قارشى تۇرىدىغان «ئەرەب ئىنقىلاۋى قوزغىلىڭى» نى كۆتۈردى. ئەرەبلەر پۈتۈنلەي ئىنگىلىزلار تەرەپتە تۇردى. 1917 - يىلى ئەنگىلىيە، فرانسىيە ۋە رۇسىيە قاتارلىق دۆلەتلەر ئەرەب دۆلەتلىرىنى بۆلۈشۈۋالىدىغان «سېكس - پىكۇت كېلىشىمى» نى ئىمزالىدى. كېلىشىمدە: ئەنگىلىيە مىسىر، سۇدان، ئىراق، ئىئوردانىيە، يەمەن ۋە فارس قولتۇقى رايونىنى؛ فرانسىيە، ئالجىرىيە، تۇنىس، ماراكەش، لىۋان ۋە سۈرىيىنى باشقۇرۇش بەلگىلەندى.

1918-يىلى 1-دۇنيا ئۇرۇشى ئاخىرلاشتى. 1923 - يىلى مۇستاپا كامال تۈركىيە جۇمھۇرىيىتىنى ئېلان قىلىپ، ئوسمان خەلىپىلىكىنىڭ ئاغدۇرۇلغانلىقىنى جاكارلىدى. ئاسىيا، ياۋروپا ۋە ئافرىقىدىكى 35 تىن ئارتۇق دۆلەتنى بىرلىككە كەلتۈرۈپ، ئۇلارنى ئىسلام بايرىقى ئاستىغا ئۇيۇشتۇرۇپ، دۇنيادا 642 يىل ھۆكۈم سۈرگەن بۇ خەلىپىلىك غەرب مۇستەملىكىچىلىرىنىڭ قۇتلىشى ۋە ئەمەلىي ياردىمى؛ ئەرەپلەرنىڭ سىرتقى تاجاۋۇزى ۋە ساتقىن مۇستاپا كامالنىڭ ئىچكى ئاغدۇرمىچىلىقى بىلەن يەر يۈزىدىن غايىپ

بولدى.

مۇستاپا كامال كىچىك تۈركىيەنى ئۆزى ئېلىپ قىلىپ، باشقا دۆلەتلەرنى يەھۇدى-خىرىستىئانلارغا تاشلاپ بەردى. ئەرەپلەرنىڭ مۇستەقىل دۆلەت بولۇش شېرىن خىيالى ئەمەلگە ئاشماقتا يوق، ئەكسىچە غەرىپ مۇستەملىكىچىلەرنىڭ ئېغىزىدىكى لوق گۆشكە ۋە سىڭىشلىق لوقمىغا ئايلىنىپ قالدى. ھىمايە قىلغۇچى خەلىپىلىكتىن ئايرىلغان بۇ خەلق غەرىپنىڭ تۆمۈر تاپىنى ئاستىدا ئىزىلىپ ھەر تەرەپكە قۇمدەك چېچىلىپ كەتتى.

③۹ ھەممىگە مەلۇمكى يەھۇدىلار ئۇلارنىڭ (مالايلارنىڭ) خىزمەت قىلىش ھىسسىياتىغا قىزىقمايدۇ. چۈنكى ئۇلار قانچىلىك خىزمەت قىلسۇن بەربىر مالاينىڭ قىزىقىدىغىنى ھامان ئۆزىنىڭ خۇسۇسۇي مەنپەئەتى بولىدۇ. ئوقۇرمەنلەرگە شۇنى ئەسلىتىپ ئۆتىمىزكى، ئۇلار بىر قانچە قېتىم ئامېرىكا قوشما شىتاتىنىڭ رەئىسىنى ۋەزىپىسىدىن ئېلىپ تاشلىدى. ئەمەلىيەتتە ئۇ تەسەۋۋۇردىن ھالقىغىدەك دەرىجىدە ئۇلارنىڭ خىزمىتىنى قىلغان ئىدى.

④۰ ئەمەلىيەتتە ئىسلام ئىچىدە ياشايدىغان ۋە ئۇنىڭغا دەۋەت قىلىدىغان دوسلاشقان، ئۇيۇشقان بىر جامائەت بولمىسا، ئىسلام خىزمىتى نەتىجىلىك بولمايدۇ. بىراق بىز ئەمەلىيەتتە مەۋجۇت بولغان رىئاللىقنى خاتىرلەۋاتىمىز.